

N. BUCHARIN JA E. PREOBRASCHENSKIJ

KOMMUNISMIN AAPINEN

SUOMENNOS

KUOPIO 1921. SAVON KANSAN KIRJAPAINO O.Y.

SOSIALISMI.NET

NIKOLAI BUHARIN
JEVGENI PREOBRAZHENSKI

**KOMMUNISMIN
AAPINEN**

Sosialismin kirjasto XVI
ISBN 1796-928x
Sosialismi.net
Tampere 2014

Tämä suomennos on julkaistu alunperin vuonna 1921, kustantajana Savon kansan kirjapaino osakeyhtiö. Suomentaja tuntematon. Kieliasu on jätetty alkuperäiseen muotoonsa, ainoastaan selvät kirjoitusvirheet on korjattu.

SISÄLLYSLUETTELO.

Esipuhe	8
Johdanto. Ohjelmamme	11
I Luku. Kapitalistinen järjestelmä	19
II » Kapitalistisen järjestelmän kehitys	45
III » Kommunismi ja proletariaatin diktatuuri	71
IV » Kuinka kapitalismin kehitys johti kommunisti- seen vallankumoukseen (imperialismi, sota ja kapitalismin romahdus)	98
V » Toinen ja kolmas Internatsionale	150
Johdanto. Kommunismin rakentamisen edelly- tykset Venäjällä	172
VI » Neuvostovalta	181
VII » Kansallisuuskysymys ja kommunismi	210
VIII » Kommunistien ohjelma sotakysymyksessä	225
IX » Proletaarinen oikeus	242
X » Koulu ja kommunismi	250
XI » Uskonto ja kommunismi	272
XII » Teollisuuden järjestäminen	285
XIII » Maatalouden järjestäminen	326
XIV » Jakelun järjestäminen	358
XV » Pankkien ja rahaliikkeen järjestäminen	369
XVI » Proletaarisen valtion raha-asiat	376
XVII » Kommunistien ohjelma asutokysymyksessä ..	383
XVIII » Työn suojeleminen ja yhteiskunnallinen huolto	389
XIX » Kansan terveyden suojeleminen	409
Venäjän kommunistisen (bolshevikkien) Puolueen ohjelma	414

Teräksen lujalle, proletarisen luokan koko suuruuden ja mahtavuuden, sen sankaruuden, sen luokkajärjestyksen selvyiden, pääomaan kohdistuvan kuolettavan vihan ja uuden yhteiskunnan luomiseen suuntautuvan mahtavan innon itseensä sisällyttäneelle - mainehikkaalle Kommunistiselle Puolueelle omistamme me tämän kirjan;

omistamme sen puolueelle, joka komentaa miljoonaista armeijaa ja viruu juoksuhaudoissa, hallitsee suunnattoman maan valtiota ja lastaa halkoja lauvantaitalkoissaan, valmistellen ihmiskunnan sunnuntaipäivää;

me omistamme sen vanhalle, taisteluissa ja voitoissa karaistulle puolueen kaartille ja puolueen nuorille vesoille, joitten on suotu loppuunsaattaa asiamme;

puolueen taistelijoille ja marttyyreille, jotka ovat kaatuneet monilukuisilla rintamilla, nääntyneet vankiloihin, kuolleet kidutuksiin, jotka ovat vihollistemme hirttämiä ja telottamia puolueen asian vuoksi, me omistamme tämän kirjan.

ESIPUHE.

»Kommunismien Aapisen» tulee aikeemme mukaan olla kommunistisen valistuksen ensimmäinen oppikirja. Propagandanharjoittajain ja agitaattorien jokapäiväinen kokemus saattoi meidät vakuutetuksi, että tällaista »oppikirjaa» tarvitaan tavattoman kipeästi. Meidän riveihimme liittyy yhä uusia ja uusia joukkoja. Luennoitsijavoimia on tavattoman vähän, eikä ole ohjeita edes sellaisia laitoksia varten kuin puoluekoulut ovat. *Vanha* marxilainen kirjallisuus, kuten »Erfurtin Ohjelma» on ilmeisesti sopimatonta suurimmalta osaltaan, mutta vastaukset uusiin kysymyksiin ovat sangen vaikeasti löydettävissä; kaikki se on pirstaantunut eri aikakauslehtiin, kirjoihin ja lentokirjasiin.

Vallitsevan puutteen olemme päättäneet poistaa. »Aapistamme» me pidämme alkeiskurssina, joka tulee käydä läpi puoluekouluissa; mutta me koetimme kirjoittaa sen siten, että sen voisi itsenäisesti lukea jokainen työläinen ja talonpoika, joka haluaa tutustua puolueemme ohjelmaan.

Jokaisen toverin, joka ottaa kirjan käteensä, tulee lukea se loppuun saakka saadakseen käsityksen kommunismin päämäärästä ja tehtävästä. Sillä kirja on kirjoitettu siten, että esitys seuraa samaa järjestystä kuin itse ohjelman teksti. Lukijan mukavuudeksi on loppuun liitetty tämä teksti,

pykäliin jaoteltuna: kutakin ohjelman pykälää varten löytyy kirjassa eräitä selittäviä pykäläiä, jotka ovat samalla merkittjä. Erinäisiä selityksiä varten löytyy hakemisto, jonka mukaan on helppo löytää tarvittava sana.

Perustiedot on ladottu tavallisilla kirjakkeilla, pikkukirjakkeilla on ladottu yksityiskohtaisemmat selitykset, esimerkit, numerot j. n. e. Tämä on etupäässä ainehistoa työläistovereita varten, joiden täytyy esiintyä puhujina ja joilla ei useinkaan ole aikaa ja tilaisuutta nopeasti hankkia tarpeellisia aineksia.

Kirjoittajat tietävät mainiosti kirjassaan olevan paljon puutteellisuuksia; sitä kirjoitettiin väliaikoina, »työn lomasassa». Kommunistien täytyy yleensä harjoittaa kirjallista työtä tavallisuudesta poikkeavissa olosuhteissa ja siinä suhteessa juuri käsilläoleva kirja esiintyy mielenkiintoisena esimerkkinä: käsikirjoitus oli vähällä tuhoutua (molempain kirjoittajain ohella) Moskovan komitean huoneustoon heitetyn pommin räjähtäessä . . . Mutta huolimatta kirjan puutteista, me pidämme kuitenkin välttämättömänä sen julkisuuteen saattamista mitä kiireellisimmässä järjestyksessä. Me ainostaan pyytäisimme tovereita ilmoittamaan meille huomautuksistaan, joita heille käytäntö ilmaisee.

Koko teoreettinen (ensimmäinen) osa, toisen alku sekä myöskin luvut neuvostovallasta, teollisuuden ja terveydenhoidon järjestämisestä ovat Bucharinin kirjoittamat, muut luvut ovat Preobraschenskin kirjoittamat. Mutta itsestään selvää on, että me molemmat olemme täydellisesti vastuussa toisistamme.

Kirjamme nimitys (»Aapinen») johtuu siitä tehtävästä, jonka itsellemme asetimme. Jos kirjamme auttaa alkavia to-

vereita ja työläis-propagandanharjoittajia, me voimme katsoa, ettemme ole suorittaneet tätä työtä turhaan.

Lokakuun 15 p. 1919.

N. Bucharin

E. Preobraschenskij

Johdanto. Ohjelmamme.

1 §. Mikä on ohjelma? 2 §. Minkälainen oli entinen ohjelmamme? 3 §. Minkä vuoksi olisi tarpeen siirtyä uuteen ohjelmaan? 4 §. Ohjelmamme merkitys. 5 §. Ohjelmamme tieteellinen merkitys.

1 §. MITÄ ON OHJELMA? Jokainen puolue tavoittelee määrättyä päämäärää. Olipa se sitten tilanherrojen taikka kapitalistien puolue, taikka työläisten eli talonpoikien puolue, - sama juttu. Kullakin puolueella tulee olla omat päämääränsä, muutenhan se ei ole puolue. Jos se on tilanherrojen etuja valvova puolue, niin se tulee tavoittelemaan tilanherrojen päämääriä: mitenkä saisi pidätettyä maat hallussaan, kuinka saisi talonpojat kahlehdittua kuonokopalla, mitenkä saisi myydyksi tilojensa viljan kalliimmalla hinnalla sekä palkattua halvemmalla työntekijöitä taikka vuokrattua maansa kalliimmasta vuokrasta. Jos se on tehdaskapitalistien puolue, sillä on myöskin omat päämääränsä hankkia halpaa työvoimaa, hillitä tehdastyöläisiä, hakea ostajia, joille saisi myydyksi tavaransa kalliimmalla hinnalla, hankkia enemmän voittoa, jota varten työläisiä pakotetaan työskentelemään kauvemman aikaa, mutta etupäässä on hoidettava asioita siten, ettei työläisillä voisi olla ajatustakaan uudesta järjestyksestä; ajatelkoot työläiset, et-

tä työnantajia on ollut aina ja tulee aina olemaan. Sellaiset ovat tehtailijain päämäärät. Itsestään selvää on, että työläisillä ja talonpojilla ovat aivan toiset päämäärät, sen vuoksi, että heidän etunsa vaatimukset ovat aivan toisenlaiset. Venäläinen sananparsi sanoo: »Mikä on venäläiselle terveellistä, se on saksalaiselle kuolettavaa.» Itse asiassa olisi oikeampaa sanoa: »Mikä on työläiselle terveellistä, se on tilanherralle ja kapitalistille kuolettavaa.» Työläisellä ovat siis eri tehtävät, kapitalisteilla toiset ja tilanherroilla kolmannet. Mutta eivät kaikki tilanherrat vaivaa päätään ajattelemalla mitenkä saisi paraiten kynittyä työntekijäänsä: jotkut heistä juovat ja mässäävät eivätkä välitä edes pehtoriensa toimintaselostuksista. Samantapaista tapahtuu talonpoikain ja työläisten keskuudessa. Löytyy sellaisia, jotka puhelevat: »Kyllähän me jotenkuten toimeen tulemme, mitäpä muusta huolimme; niin kuin ovat esi-isämme eläneet ammoisista ajoista alkaen, niin mekin tulemme elämään.» Nämä ihmiset eivät syvenny mihinkään, eivätkä tajua edes omien etujensa vaatimuksia. Päinvastoin taas ne, jotka ajattelevat miten saisivat etunsa valvottua, järjestyvät *puolueeksi*. Puolueeseen ei siis liity luokka kokonaisuudessaan, vaan sen kaikkein parhain, kaikkein tarmokkain osa; se johtaa mukanaan muut. *Työväen* puolueeseen (kommunistien-bolshevikkien puolueeseen) liittyvät parhaimmat työläiset ja köyhät talonpojat; *tilanherrojen ja kapitalistien* puolueeseen («kadettien», «kansan vapauden puolueeseen») - kaikkein tarmokkaimmat tilanherrat, kapitalistit ja heidän palvelijansa: asianajajat, professorit, upseerit ja kenraalit j. n. e. Kukin puolue siis niinollen edustaa luokkansa tietoisinta ainesta. Siitä syystä puolueeseen liittynyt tilanherra taikka kapitalis-

ti tulee menestyksellisemmin taistelemaan talonpoikaa ja työläistä vastaan kuin järjestymätön. Aivan samoin puolueeseen kuuluva työläinen tulee menestyksellisemmin taistelemaan tilanherraa ja kapitalistia vastaan, kuin puolueeseen kuulumaton: sen vuoksi, että hän on tarkoin harkinnut työväenluokan päämäärän ja edut, tietää kuinka siihen on pyrittävä ja mikä on kaikkein lyhin tie.

Kaikki ne päämäärät, joihin puolue pyrkii luokkansa etuja valvoen, muodostavat puolueen ohjelman. Ohjelmaan on siis kirjoitettu mitä kohti on määrätyn luokan pyrittävä. Kommunistisen puolueen ohjelmassa on lausuttu mitä työläisten ja talonpoikaisköyhälistön on tavoteltava. Ohjelma on kaikista tärkeintä kullakin puolueella. Ohjelman mukaan voidaan aina saada selville kenen etuja se puolue valvoo.

2 §. MINKÄLAINEN OLI ENTINEN OHJELMAMME? Nykyinen ohjelmamme hyväksyttiin puolueen 8:ssa edustajakokouksessa maaliskuun lopulla v. 1919. Siihen mennessä ei meillä ollut tarkkaa, paperille kirjoitettua ohjelmaa. Oli ainoastaan vanha ohjelma, joka oli laadittu puolueen 2:ssa edustajakokouksessa v. 1903. Kun tätä vanhaa ohjelmaa laadittiin, muodostivat bolshevikit ja menshevikit yhden puolueen ja oli heillä yhteinen ohjelma. Työväenluokka oli juuri alkanut järjestäytymään. Tehtaita oli silloin verrattomasti vähemmän. Silloin käytiin vielä väittelyä siitä, tuleeko meillä työväenluokka lisääntymään. »Narodnikit» (nykyisten sosialivallankumouksellisten isät) todistelevat, ettei työväenluokan ole suotu Venäjällä kehittyä, etteivät tehtaat tule meillä kehittymään. Marxilaiset*) - sosialidemokraatit

*) Marxilaisiksi nimitetään työväen johtajan ja etevän oppineen Karl Marxin oppilaita.

(sekä tulevat bolshevikit että tulevat menshevikit) - päinvastoin otaksuivat, että Venäjällä, kuten muissakin maissa, työväenluokka tulee kasvamaan ja muodostaa tärkeimmän vallankumouksellisen voiman. Kulunut aika on osoittanut narodnikkien mielipiteet vääriksi ja sosialidemokraattien mielipiteet oikeiksi. Mutta silloin kun sosialidemokraatit laativat 2:ssa puoluekokouksessa ohjelmansa (sen laatimiseen ottivat osaa sekä Lenin että Plehanov), silloin olivat työväenluokan voimat kuitenkin sangen heikot. Tämän vuoksi ei silloin kukaan ajatellut voitavan välittömästi ryhtyä kukistamaan porvaristoa. Silloin olisi ollut mainiota nujertaa niskat tsarismilta, saada yhdistymisvapaus työläisille ja talonpojille muitten rinnalla; toteuttaa kahdeksantunnin työpäivä ja hieman kiristää tilanherroja. Se, että *työväen valta* toteutettaisiin pitkäksi aikaa, että viipymättä otettaisiin porvaristolta tehtaat pois, se ei silloin pälkähtänyt kenenkään mieleen. Sellainen oli meidän vanha, v. 1903 ohjelmamme.

3 §. MINKÄ VUOKSI OLI TARPEEN SIIRTYÄ UUDEN OHJELMAN KANNALLE? Siitä lähtien v. 1917 vallankumoukseen saakka on kulunut runsaasti aikaa ja olosuhteet ovat tuntuvasti muuttuneet. Venäjällä on sinä aikana suurteollisuus harpannut suuren askeleen eteenpäin ja sen ohella on työväenluokkakin kasvanut. Jo v. 1905 vallankumouksessa se osoitti olevansa mahtava voima. Mutta toisen vallankumouksen lähetessä (v. 1917) oli selvää, että vallankumous voittaa vasta silloin kun työväenluokka pääsee voitolle. Ja työväenluokka ei voinut enään tyytyä siihen, mihin se olisi tyytynyt v. 1905. Nyt se oli siinä määrin varttunut, että sen kiertämättömästi täytyi vaatia tehtaitten

valtaamista, työväen valtaa, kapitalistiluokan hillitsemistä. Ensimmäisen ohjelman laatimisesta lähtien olivat siis *sisäiset* suhteet Venäjällä perinpohjin muuttuneet. Mutta - mikä on vieläkin tärkeämpää - aivan samoin olivat muuttuneet myöskin *ulkonaiset* suhteet. V. 1905 kaikkialla Euroopassa vallitsi rauha ja hiljaisuus. V. 1917 täytyi jokaisen tajuavan ihmisen havaita, että maailmansodan pohjalla lähenee yleismaailmallinen vallankumous. V. 1905 Venäjän vallankumouksen jälkeen seurasi vain vähäinen Itävallan työläisten liikehtiminen sekä vallankumous takapajulla olevissa Idän maissa: Persiassa, Turkissa, Kiinassa. V. 1917 Venäjän vallankumousta seurasivat vallankumoukset ei ainoastaan Idässä, mutta myöskin *Lännessä*, jossa työväenluokka esiintyi tunnuslauseenaan pääoman kukistaminen. Siis sekä sisäiset että ulkonaiset olosuhteet ovat nyt toisenlaiset kuin v. 1903. Ja olisi naurettavaa, jos työväenluokan puolueella olisi yksi ja sama ohjelma sekä v. 1903 että v. 1917-1919 varten, samaan aikaan kun olosuhteet ovat täydelleen muuttuneet. Kun menshevikit moittivat meitä siitä, että me olemme »kieltäytyneet» vanhasta ohjelmastamme ja siis kieltäytyneet Marxin opista, me vastaamme siihen: Marxin oppiin sisältyy se, ettei ohjelmaa luoda päästä, vaan elämästä. Jos elämä on tuntuvasti muuttunut, niin ei ohjelmakaan saata pysyä ennallaan. Talvella ihminen tarvitsee turkkia. Kesällä voi turkkia käyttää vain mieletön. Samoin on politiikan laita. Marx juuri opetti aina tarkkaamaan elämän ehtoja ja toimimaan vastaavasti. Tästä ei suinkaan seuraa, että meidän on muutettava mielipidettämme, niin kuin rouvat vaihtavat hansikkaitaan. Työväenluokan kaikkein tärkeimpänä päämääränä on kommunistisen järjestelmän toteuttaminen. Ja

tämä päämäärä on sen *muuttumaton* päämäärä. Mutta itsestään selvää on, että riippuen siitä kuinka kaukana se on tästä päämäärästään, sillä tulevat olemaan erilaisia myöskin ne vaatimukset, joita se esittää. Itsevaltiuden vallitessa työväenluokka oli työnnetty maan alle, sen puoluetta vainottiin rikollisten puolueen tavoin. Nyt on työväenluokka vallassa ja sen puolue on - *hallitseva* puolue. Ainoastaan täysin päätön ihminen saattaa pysytellä saman ohjelman kannalla vuotta 1903 ja nykypäiviä varten.

Venäjän sisäisten elinehtojen muuttuminen ja koko kansainvälisen tilanteen muuttuminen siis aiheuttivat ohjelmamme muuttamisen välttämättömyyden.

4 §. OHJELMAMME MERKITYS. Uusi, Moskovan ohjelmamme on ensimmäinen jo pitkän aikaa vallassa olevan työväenluokan puolueen ohjelma. Siitä syystä oli puolueellemme tarpeen ottaa varteen kaikki se kokemus, jota työväenluokalle oli kertynyt uuden elämän hallitsemis- ja luomistoiminnassa. Tämä on tärkeätä ei ainoastaan meille, Venäjän työväenluokalle ja maalaisköyhälistölle, mutta myöskin ulkomaisille tovereille. Sillä meidän menestymisestämme ja tappioistamme, erehdyksistämme ja virheistämme emme ainoastaan opi me yksin, vaan myöskin koko kansainvälinen proletariaatti. Sen vuoksi meillä on ohjelmassa ei ainoastaan se, mitä puolue tahtoo toteuttaa, mutta myöskin se, mitä se on jo osittain toteuttanut. Jokaiselle puolueemme jäsenelle tulee ohjelmamme olla tuttua kaikilta kohdiltaan. Se on tärkein ohje jokaisen puolueeryhmän ja jokaisen yksityisen toverin toiminnalle. Sillä puolueen jäsenenä voi olla vain se, joka kannattaa ohjelmaa, toisin sanoen pitää sitä oikeana. Mutta oikeana sitä saattaa pitää ainoastaan silloin

kun sen tuntee. Löytyy tietenkin paljon ihmisiä, jotka eivät ole nähneetkään mitään ohjelmaa, mutta jotka tunkeutuvat kommunistien joukkoon ja vannovat kommunismin nimeen, ajatellen siten siepata itselleen eräitä etuja ja mukavia toimia. Sellaisia jäseniä ei meidän puolueeseen tarvita; ne tuovat ainoastaan pelkkää vahinkoa. Tunteamatta ohjelmaa ei kukaan saata olla oikea kommunisti-bolshevikki. Jokaisen tietoisien Venäjän työläisen ja köyhälistö-talonpojan tulee tuntea puolueemme ohjelma. Jokaisen ulkomaalaisen prolettaarin tulee tarkastella sitä, jotta voisi käyttää hyväkseen Venäjän vallankumouksen kokemusta.

5 §. OHJELMAMME TIETEELLINEN LUONNE? Edellä jo lausuimme, ettei ohjelmaa voida keksiä päästä, vaan on se otettava elämästä. Ennen Marxia työväenluokan etuja puoltaneet henkilöt esittivät usein satumaisia kuvia tulevas-ta paratiisista, mutta eivät kysyneet itseltään voidaanko se saavuttaa, eivätkä nähneet oikeata tietä työväenluokalle ja köyhälistölle. Marx opetti toimimaan toisin. Hän seurasi vielä tähän saakka kaikkialla maailmassa vallitsevaa kehnoa, väärää, barbaarimaista järjestystä ja tarkasteli kuinka tämä järjestys on rakennettu. Aivan samoin kuin me ryhtyisimme tarkastelemaan jotakin konetta taikka kelloa, samoin Marx tutki kapitalistista järjestelmää, jossa tehtailijat ja tilanherrat hallitsevat, mutta työläiset ja talonpojat ovat sorrettuja. Olettakaamme huomanneemme kellossa kahden rattaan sovitettuna huonosti toisiinsa ja nähneemme niiden joka kierroksen jälkeen tarttuvan toisiinsa yhä enemmän ja enemmän. Silloin me saatamme lausua, että kello rikkoon-tuu ja seisahtuu käynnissään. Marx tarkasteli ei kelloa, vaan kapitalistista yhteiskuntaa; hän *tutki* sitä, tutki elämää pää-

oman herruuden vallitessa, ja tämän tutkimuksen perusteella hän selvästi havaitsi, että pääoma kaivaa itselleen hautaa, että tämä koneisto räjähtää ja että se räjähtää työläisten kiertämättömän kapinan johdosta ja nämä luovat koko maailman mielensä mukaiseksi.

Kaikille oppilailleen Marx jätti ohjeen tutkia ennen kaikkea todellista elämää sellaisenaan kuin se esiintyy. Ainoastaan silloin voidaan luoda oikea ohjelma. Sen vuoksi ei olekaan ihmeteltävä, että ohjelmamme alussa esitetään kuvaus pääoman herruudesta.

Nyt on pääoman herruus kukistettu Venäjällä. Se mitä Marx ennusti, tapahtuu silmiemme edessä. Vanha järjestelmä romahtelee. Kruunut lentelevät kuninkaitten ja keisarien päistä. Kaikkiällä työläiset turvautuvat vallankumoukseen ja kaikkiällä saattavat voimaan *neuvostovallan*. Ymmärtääksemme oikein mistä tämä on johtunut, täytyy tuntea hyvin minkälaista oli kapitalistinen järjestelmä. Silloin me näemme, että sen *kiertämättömästi* täytyi räjähtää. Ja jos meihin tulee tietoisuus, että entisyyteen paluu on mahdotonta, että työläisten voitto on taattu, silloin me tulemme suuremmalla voimalla ja varmuudella käymään taistelua uuden työjärjestelmän puolesta.

I LUKU.

Kapitalistinen järjestelmä.

6 §. Tavaratalous. 7 §. Kapitalistiluokan suorittama tuotantovälineiden monopolisointi. 8 §. Palkkatyö. 9 §. Kapitalistiset tuotantosuhteet. 10 §. Työvoiman riistäminen. 11 §. Pääoma. 12 § Kapitalistinen valtio. 13 §. Kapitalistisen järjestelmän perusvastakohdat.

6 § TAVARATALOUS. Jos tarkastellaan kuinka hoidetaan taloutta pääoman hallitessa, niin me näemme ennen kaikkea tällöin tuotettavan *tavaroita*. No, mitäs merkittävää siinä on? - kysäsee joku. Tässä on merkittävää se, ettei tavaraa ole mikä tuote tahansa, vaan se, mikä tuotetaan *markkinoita* varten.

Tuote ei ole tavaraa silloin kuin se tuotetaan tuottajaa itseään, omaa käyttöönsä varten. Jos talonpoika kylvää ruista, korjaa sadon ja sittemmin pui, jauhaa jyvät ja paistaa leipää itselleen, ei tämä leipä ole tavaraa: se on yksinkertaisesti leipää. Tavaraa se on vasta silloin kun sitä ruveetaan tuottamaan ostajaa, markkinoita varten: se on silloin sen, joka sen ostaa.

Kapitalistisen järjestelmän vallitessa kaikki tuotteet tuotetaan markkinoita varten, kaikki ne muodostuvat tavaraksi.

Kukin tehdas taikka työhuone tuottaa tavallisesti jotakin yhtä tuotetta ja jokainen käsittää heti, ettei tällöin tuotetta valmisteta itseä varten. Kun hautaustoimiston omistajalla oli työhuone, jossa valmistettiin ruumisarkkuja, oli selvää, ettei hän valmistanut näitä arkkuja itseään ja perhettään varten, vaan markkinoita varten. Kun tehtailija tuotti risiiniöljyä, niin oli taaskin selvää, että vaikka hän olisi säännöllisesti joka päivä potanut ruuansulatuselimien häiriötä, niin ei hän olisi voinut kuluttaa kuin mitättömän vähäisen osan siitä risiiniöljymäärästä, mitä hänen tehtaansa laski liikkeelle. Ja aivan samoin on asianlaita kapitalismin vallitessa kaikilla tuotantoaloilla, tarkastetaanpa mitä tahansa.

Nappitehtaassa valmistetaan nappeja, mutta näitä miljoonia nappeja ei valmisteta tehtailijan liiviin ommeltavaksi, vaan myytäväksi. Kaikki mitä kapitalistisessa yhteiskunnassa tuotetaan, tuotetaan markkinoita varten; sinne lähetetään hansikkaat, keitetty makkara, kirjat, voiteet, koneet, viina, vilja, jalkineet, pyssyt, - sanalla sanoen kaikki mitä tuotetaan.

Tavaratalous edellyttää ehdottomasti *yksityisomistusta*. Käsityöläinen ja kotiteollisuuden harjoittaja, joka tuottaa tavaroita, omistaa työpajansa ja työkalunsa; tehtailija - tehtaansa kaikkine rakennuksineen, koneineen ja muine tarpeineen. Mutta silloin kuin vallitsee yksityisomistus ja tavaratuotanto, silloin on *taistelu ostajasta*, taikka *kilpailu myyjien kesken*. Jopa silloinkin kun ei ollut olemassa tehtailijoita, suurkapitalisteja, vaan olivat ainoastaan työtätekevät käsityöläiset, niin nämä käsityöläiset kävivät keskenään taistelua ostajasta. Ja se joka oli vauraampi, voimakkaampi, jolla olivat paremmat työkalut ja joka oli taitavampi, mutta

varsinkin jolla oli säästynyt rahoja, se pääsi yläpuolelle, sai kierrettyä ostajan itselleen, ajoi haksirikkoon muita käsityöläisiä, varttuen ja vaurastuen itse. Siis raatavassa pikkuomistuksessa ja sille perustuvassa tavarataloudessa piili suuromistuksen *siemen* ja *monien häviö*.

Kapitalistisen järjestelmän ensimmäisenä tunnusmerkkinä esiintyy tavaratalous, toisin sanoen markkinoita varten tuottava talous.

7 §. KAPITALISTILUOKAN SUORITTAMA TUOTANTO-VÄLINEITTEN MONOPOLISOINTI. Yksi tavaratalouden tunnusmerkki on riittämätön kapitalismin kuvaamiseksi. Saattaa olla sellaista tavarataloutta, jolloin ei ole mitään kapitalisteja: sellaista on esimerkiksi työtätekevän käsityöläisten talous. He tuottavat markkinoita varten, myyvät tuotteensa; nämä heidän tuotteensa niin ollen esiintyvät tavarana ja koko tuotanto - tavaratuotantona. Ja siitä huolimatta ei tämä ole vielä kapitalistista tuotantoa, vaan kaiken kaikkiaan *yksinkertaista tavaratuotantoa*. Jotta yksinkertainen tavaratuotanto siirtyisi *kapitalistiseksi* tuotannoksi, tarvitaan vielä *tuotannon välineitten* (työaseitten, koneitten, rakennusten, maan j. n. e.) muuttumista *harvalukuisen kapitalistiluokan omaisuudeksi* yhdeltä puolen, itsenäisten käsityöläisten ja talonpoikain suuren määrän puille paljaille joutumista sekä työläisiksi muuttumista toiselta puolen.

Me olemme jo nähneet myöskin yksinkertaisen tavara-tuotannon salaavan itsessään erittäin häviämisen ja toisten rikastumisen idun. Se on myöskin ilmennyt käytännössä. Kaikissa maissa työtätekevät käsityöläiset ja pikkuisännät suurimmalta osaltaan joutuivat häviölle. Ken oli köyhempi, möi loppujen lopuksi »kapistuksensa», muuttui isännästä

sellaiseksi ihmiseksi, jolla ei ollut kerrassaan mitään muuta kuin yksi pari käsiä. Mutta ne jotka olivat rikkaita, tulivat vieläkin rikkaimmiksi; he rakensivat työhuoneensa uudelleen, laajensivat, asettivat parempia työkoneita ja sittemmin höyrykoneita, rupesivat palkkaamaan runsaasti työläisiä, muuttuen tehtailijoiksi.

Vähin erin näitten rikkaitten käsiin kertyi kaikki mitä tuotannossa tarvitaan: tehdasrakennukset, koneet, raaka-aineet, tavaravarastot ja kaupat, talot, tehtaat, kaivokset, rautatiet, höyrylaivat, maat, – sanalla sanoen kaikki, jota ilman ei voida harjoittaa tuotantoa. Kaikki nämä *tuotantovälineet ovat tulleet kapitalistiluokan yksinomaiseksi omaisuudeksi* (taikka kuten sanotaan kapitalistiluokan »monopooliksi»). Rikkaitten koplakunta omistaa kaiken; suunnaton köyhien joukko omistaa vain työtä suorittavat kädet. *Tämä kapitalistiluokan monopoli tuotannonvälineisiin nähden on kapitalistisen järjestelmän toinen tunnusmerkki.*

8 §. PALKKATYÖ. Täydelleen omaisuudetta jäänyt monilukuinen ihmisluokka muodostui pääoman palkkatyöläisiksi. Tosiaankin mitä muuta valintaa oli puille paljaille jääneellä talonpojalla taikka käsityöläisellä edessään? Joko palkkautua kapitalistitilanherran rengiksi, taikka siirtyä kaupunkiin ja siellä palkkautua tehtaaseen. Muuta mahdollisuutta ei ollut. Siten syntyi *palkkatyö, kapitalistisen järjestelmän kolmas tunnusmerkki.*

Mitä palkkatyö sitten on? Kun ennen vanhaan oli maaorjia taikka henkiorjia, silloin jokaisen orjan saattoi myydä ja ostaa. Ihmiset, nahkoineen ja karvoineen, jalkoineen ja käsineen, olivat herrojen yksityisomaisuutta. Herra ruoskitutti orjansa tallissaan kuoliaaksi, aivan samoin kuin sano-

kaamme rikkoi juovuspäissään tuolin taikka pöydän. Maaorja ja henkiorja olivat pelkkä esine. Entisajan roomalaisilla jaettiin tuotantoa varten tarvittava herrojen omaisuus »mykkiin työaseisiin» (esineisiin), »puolittain puhuviin työaseisiin» (työkarjaan, lampaisiin, lehmiin, härkiin j.n.e. - sanalla sanoen niihin, jotka saattoivat mylviä) ja »puhuviin työaseisiin» (orjiin, ihmisiin). Lapiro, härkä ja orja olivat herralle tasa-arvoisia työaseita, jotka hän saattoi myydä, ostaa, hävittää ja tuhota.

Palkkatyön vallitessa ei itse ihmistä osteta eikä myydä. Ainoastaan hänen työvoimansa, ei itse ihminen, vaan hänen työkykynsä myydään ja ostetaan. Palkkatyöläinen on henkilökohtaisesti vapaa; tehtailija ei voi ruoskituttaa häntä tallessaan tai myydä naapurillen, tai vaihtaa vinttikoiran pentuun, kuten maaorjuuden aikana oli mahdollista. Työläinen itse ainoastaan *palkkautuu* työhön. Jopa ulkonaisesti näyttää kuin kapitalisti ja työläinen olisivat tasa-arvoisia: »ellet tahdo - älä tee työtä, eihän sinua kukaan pakota», puhelevat herrat tehtailijat. Jopa he vakuuttavat elättävänsä työläisiä, antavansa niille työtä.

Itse asiassa tietenkin työläiset ja kapitalistit ovat kaikkea muuta kuin samanlaisissa olosuhteissa. Työläisiä sitoo *nälän kahleet*. Näлкä *pakottaa* heitä palkkautumaan, t. s. myymään työvoimansa. Työläisellä ei ole muuta ulospääsyä, hänellä ei ole valintavaraa. Paljain käsin on mahdotonta harjoittaa »omaa» tuotantoa; yrittäkääpä koneitta ja työkaluitta valaa terästä taikka kutoa, taikka rakentaa vaunuja! Jopa pelkkä maa on kapitalismin vallitessa yksityisten hallussa; ei ole mihin asettuisi taloutta harjoittamaan. Työvoiman vapaakauppa on kapitalistille vapautta ostaa sitä,

kapitalistin ja työläisen tasa-arvoisuus - on itse asiassa täydelleen nälkähahle, joka *pakottaa tekemään työtä kapitalistin hyväksi.*

Näin ollen palkkatyön olemukseen sisältyy työvoiman myynti taikka *työvoiman muuttuminen tavaraksi.* Yksinkertaisen tavaratalouden vallitessa, josta edellä oli puhe, saattoi markkinoilla tavata maitoa, leipää, kankaita, jalkineita j. n. e., mutta ei tavannut työvoimaa. Työvoimaa ei myyty. Sen omistajalla, käsityöläisellä, oli sitä paitsi vielä talo ja työkalut. Hän työskenteli *itse,* hoiti omaa talouttaan, pani työvoimansa liikkeelle omassa taloudessaan.

Aivan toisin on laita kapitalismin vallitessa. Tällöin ei sillä, joka työtä tekee, ole tuotannonvälineitä; hän ei voi käyttää työvoimaansa omassa taloudessaan; hänen tulee nälkäkuolemaa välttääkseen myydä se kapitalistille. Niiden markkinain rinnalla, jossa myydään puuvillaa, juustoa taikka koneita, muodostuvat myöskin *työmarkkinat,* jossa prolettaarit, t. s. palkkatyöläiset myyvät työvoimaansa. *Kapitalistinen talous siis eroaa yksinkertaisesta tavarataloudesta siinä, että kapitalistisessa taloudessa tavaraksi muuttuu myöskin itse työvoima.*

No niin, kolmantena kapitalistisen järjestelmän tunnusmerkkinä esiintyy palkkatyö.

9 §. KAPITALISTISET TUOTANTOSUHTEET. Kapitalistisen järjestelmän tunnusmerkkinä siis esiintyvät kolme tunnusmerkkiä: *markkinoille tuottaminen (tavaratuotanto); kapitalistiluokan suorittama tuotannonvälineiden monopolisointi; palkkatyö s. o. työvoiman myyntiin perustuva työskentely.*

Kaikki nämä tunnusmerkit koskettelevat kysymystä *missä suhteissa ovat toisiinsa ihmiset kun he tuottavat tuotteita ja jakavat ne*. Kun puhutaan »tavarataloudesta» taikka »markkinoille tuottamisesta», niin mitä se merkitsee? Se merkitsee, että ihmiset työskentelevät toisiaan varten, mutta kukin tuottaa taloudestaan markkinoita varten, tietämättä etukäteen kuka ostaa häneltä tavaran. Olettakaamme, että meillä on käsityöläinen Ivanov ja talonpoika Sidorov. Käsityöläinen Ivanov vie markkinoille saappaat, jotka hän on valmistanut ja myy ne Sidoroville, sekä ostaa saamillaan rahoilla Sidorovilta leipää. Mennessään markkinoille ei Ivanov tiennyt kohtaavansa siellä Sidorovia, eikä Sidorov tiennyt kohtaavansa Ivanovia; kumpikin lähti yksinkertaisesti markkinoille. Kun Ivanov osti leipää ja Sidorov saappaat, niin siitä seurasi tuloksena, että Sidorov oli työskennellyt Ivanovin hyväksi ja Ivanov Sidorovin hyväksi, vaikka se ei näy heti. Tässä markkinatungos salaa ihmisiltä, että he työskentelevät toistensa hyväksi, eivätkä tule toimeen toistensa avulla. Tavaratalouden vallitessa ihmiset työskentelevät toistensa hyväksi, mutta järjestymättömästi ja toisistaan riippumatta, tietämättä itsekään missä määrin he toisiaan tarvitsevat. Tavaratalouden vallitessa siis ihmiset ovat sijoitetut eri tavalla, ovat *määrätyissä suhteissa* toisiinsa; tällöin on siis puhe suhteista ihmisten kesken.

Kun sanotaan: »tuotannonvälineiden monopolisointi» taikka »palkkatyö», silloin on aivan samoin puhe suhteista ihmisten kesken. Tosiaankin mitä merkitsee tämä »monopolisointi»? Se merkitsee, että ihmiset työskentelevät sellaisissa olosuhteissa, että ne, jotka työskentelevät, työskentelevät vieraitten, tuotantovälineillä; että työtätekevät ovat

näitten tuotannonvälineitten omistajain, s. o. kapitalistien alaiseeseen *alistamia* j. n. e. Sanalla sanoen, tässä on myöskin puhe siitä, missä suhteissa ovat ihmiset toisiinsa kun he tuottavat tuotteita. Näitä ihmisten välisiä suhteita tuotantoprosessin aikana nimitetään *tuotantosuhteiksi*.

Ei ole vaikeata havaita, etteivät tuotantosuhteet ole suinkaan aina olleet samanlaisia. Jolloinkin sangen kauvan sitten, ihmiset elivät vähäisinä yhdyskuntina, työskentelivät toverillisesti yhteisesti (metsästäivät, kalastivat, keräsivät hedelmiä ja juuria) sekä sittemmin jakoivat kaiken keskenään. Nämä ovat eräitä tuotantosuhteita. Orjuuden vallitessa olivat tuotantosuhteet toisenlaiset. Kapitalismin vallitessa – taas erilaiset ja niin edelleen. Näin ollen siis esiintyy monenlaisia *tuotantosuhteitten muotoja*. Näitä tuotantosuhteitten muotoja nimitetään yhteiskunnan *taloudelliseksi rakenteeksi* tai *tuotantotavaksi*.

»Kapitalistiset tuotantosuhteet» tai, mikä on aivan samaa, »yhteiskunnan kapitalistinen rakenne» tai »kapitalistinen tuotantotapa» – on ihmisten väliset suhteet tavaratalouden vallitessa, kapitalistikoplan monopolisesti omistaessa tuotantovälineet ja työväenluokan palkkatyön vallitessa.

10 §. TYÖVOIMAN RIISTÄMINEN. Herää kysymys mitä varten ja minkä vuoksi kapitalistiluokka palkkaa työläisiä. Jokainen tietää, ettei se tapahdu suinkaan sen vuoksi, että tehtailijat haluavat ruokkia nälkäisiä työläisiä, vaan sen vuoksi, että he haluavat *puristaa niistä voittoa*. Voiton vuoksi tehtailija rakennuttaa tehtaan, voiton vuoksi palkkaa työläisiä, voiton vuoksi nuuskii joka paikkaa, jossa maksettaisiin enemmän. Voitto on hänen kaikkien laskelmiensa liiikkeellepanevana voimana. Siinä ilmenee myöskin kapita-

listisen yhteiskunnan sangen mielenkiintoinen piirre. Tässä hän ei itse yhteiskunta tuota mitä se tarvitsee ja mikä on hyödyllistä, vaan *kapitalistiluokka* pakottaa työläisiä tuottamaan sitä, josta enemmän maksetaan, josta voivat saada *suuremman voiton*. Viina esimerkiksi on sangen turmiollista juomaa, ja spriitä pitäisi valmistaa vain teknillisiä tarpeita ja lääkkeitä varten. Mutta kaikkialla maailmassa kapitalistit tuottavat sitä mitä suurimmat määrät. Minkä vuoksi? Sen vuoksi, että kansan juottamisesta saadaan suuria voittoja.

Mutta meidän on selvitettävä kuinka tämä voitto saadaan. Tarkastellaanpa siinä mielessä kysymystä yksityiskohdaisemmin. Kapitalisti saa voittoja rahojen muodossa silloin kun hän on myynyt tehtaassaan tuottamansa tavaran. Kuinka paljon rahaa hän saa tavarastaan? Se riippuu *tavaran hinnasta*. Nyt nousee kysymys mikä määrittelee tämän hinnan, mistä syystä se on eräällä tavaralla korkea, jollakin toisella alhainen. Ei liene vaikeata huomata, että jos jollakin tuotantoalalla on otettu käytäntöön uusia koneita ja työskentely siellä on muodostunut menestyksellisemmäksi, taikka, kuten sitä sanotaan, on muodostunut *tuottavammaksi*, niin tavaran hinta laskee. Päinvastoin kun tuotanto on vaikeata, tavaroita tuotetaan vähän, työ on vähemmän menestyksellistä taikka vähemmän tuottavaa, silloin tavaran hinta nousee^{*)}. Jos yhteiskunnan täytyy keskimäärin kuluttaa run-

^{*)} Me emme puhu tässä hintojen muuttamisesta, jonka aiheuttaa raha, sen paljous taikka vähyys, sen esiintyminen kulta- tai setelirahoina. Nämä muutokset saattavat olla sangen suuria, mutta silloin ne vaikuttavat *kaikkiin* tavaroihin samalla kertaa, mikä ei selitä eri tavarain hintain *erilaisuutta*. Esimerkiksi suunnaton setelirahan määrä on hirvittävästi nostanut hintoja kaikissa maissa. Mutta tämä yleinen kalleus ei selitä sitä, minkä vuoksi jokin tavara on toista kalliimpaa.

saasti työtä valmistaakseen jonkun tavaran - silloin on sen hinta korkea: jos työtä käytetään vähän - on hinta alhainen. *Keskinkertaista tekniikkaa* (s. o. ei kaikkein parhaimpia eikä kaikkein huonoimpia koneita ja työaseita) käyttäen. *Tavaran valmistukseen kulutettua yhteiskunnallisen työn määrää nimitetään tämän tavaran arvoksi.* Nyt me huomaamme arvon määrittelevän tavaran hinnan. Todellisuudessa hinta saattaa esiintyä arvoa korkeampana taikka alhaisempana, mutta yksinkertaisuutta silmälläpitäen voimme pitää sitä samana.

Muistettakoon nyt mitä puhuimme työläisten palkkaamisesta. Työläisten palkkaus on erikoisen tavaran myyntiä, jota tavaraa nimitetään - työvoimaksi. Ja kun kerran työvoima on joutunut tavarain joukkoon, on sen kohtalo sama kuin muitten tavarain. Kun kapitalisti palkkaa työläisen, hän suorittaa työläiselle hänen työvoimansa hinnan (taikka arvon yksinkertaisesti puhuen). Mikä määrittelee tämän arvon? Me näimme, että sen määrittelee kaikkiin tavaroihin nähden sen tuottamiseen käytetty työmäärä. Tämä soveltuu myöskin *työvoimaan* nähden.

Mutta mitä merkitsee työvoiman tuotanto? Eihän työvoimaa valmisteta tehtaassa: se ei ole kangasta, eikä voidetta, vielä vähemmän kone. Kuinka tämä on käsitettävä? Vilaus todelliseen elämään kapitalismin vallitessa riittää tajutakseen mistä on kysymys. Oletetaan työläisten juuri lopettaneen työskentelynsä. He ovat uupuneita, heistä on puserrettu kaikki voima, he eivät jaksakaan enempää työskennellä. Heidän työvoimansa on melkein kokonaan kulutettu. Mitä tarvitaan sen palauttamiseksi? Syömistä, lepoa, nukkumista, elimistönsä tukemista ja sen avulla voimien palauttamista. Tämän jälkeen palautuu mahdollisuus työskenn-

nellä, työkyky tai työvoima. Siis ruoka, puku, asunto j.n.e., - sanalla sanoen *työläisen tarvikkeitten kulutus onkin työvoiman tuottamista*. Ja tähän sisältyvät vielä sellaisetkin menot kuin opetus, jos se on tarpeen, jos kyseessä ovat erikoisesti koulutetut työläiset j. n. e.

Kaikella, mitä työväenluokka kuluttaa työvoimaansa palauttaessaan, on arvo. Siis kulutustarpeitten arvo kuin myöskin opetuskulut *muodostavatkin työvoiman arvon*. Eri tavaroilla on eri arvo. Aivan samoin on erilaisella työvoimalla erilainen arvo. Kirjaltajan työvoima on toista kuin aputyöläisen työvoima.

Palatkaamme nyt jälleen tehtaaseen. Kapitalisti ostaa tehtaalleen raaka-ainetta, polttoainetta, koneita, öljyä niiden voittoa varten ja muita välttämättömiä esineitä; sitten hän ostaa työvoimaa, »palkkaa työläisiä». Maksaa kaikesta käteisellä. Alkaa tuotanto. Työläiset tekevät työtä, koneet pyöriävät, polttoaine palaa, öljyä kaadetaan koneisiin, tehdasrakennus kuluu, työvoimaa rasitetaan. Sensijaan tehtaasta työntyy ulos uutta tavaraa. Tällä tavaralla, kuten kaikella muullakin tavaralla, on arvonsa. Minkälainen on tämä arvo? Ensinnäkin se on sisällyttänyt itseensä kulutettujen tuotannon välineitten arvon, sen mikä on sen hyväksi käytetty - raaka-aineen, kulutetun polttoaineen, kuluneet koneen osat j. n. e. Kaikki tämä sisältyy nyt tavarahan arvoon. Toiseksi siihen sisältyy nyt työläisten työ. Jos työläiset ovat käyttäneet tavarahan valmistukseen 30 tuntia ja työläisiä on kaikkiaan työskennellyt 30 henkeä, niin he ovat kuluttaneet 900 työtuntia; valmistetun tavarahan täyteen arvoon tulee siis sisältymään kulutettujen aineitten arvo (oletetaan tämä arvo 600 tunniksi) ja uusi arvo, jonka työläiset ovat työskentelyl-

lään lisänneet (900 tuntia), toisin sanoen se on sama kuin $(600 + 900) = 1,500$ työtuntia.

Mutta minkäverran *kapitalistille* itselleen maksoi tämä tavara? Raaka-aineesta hän suoritti kaiken, toisin sanoen maksoi rahasumman, joka vastaa arvoltaan 600 työtuntia. Entä työvoimasta? Maksoiko hän kaikista 900 tunnista? Kas tähän kätkeytyykin kaiken ratkaisu. Hän suoritti oletuksemme mukaan *työvoiman* täyden arvon työpäivältä. Jos 30 työläistä työskenteli 30 päivää 10 tuntia päivässä, niin tehtailija suoritti heille summan, joka on välttämätön heidän työvoimansa palauttamiseksi kuntoon, niinä päivinä. Minkälainen on sitten tämä summa? Vastaus on selvä: se on verrattomasti 900 pienempi. Miksi? Siksi, että se työmäärä, jonka tarvitsen työvoimani ylläpitämiseen on paljon pienempi sitä, jonka päivittäin voin suorittaa. Päivässä saatan työskennellä 10 tuntia. Mutta syömiseen, juomiseen, vaatetukseen y. m. tarvitsen päivittäin tarvikkeita, joitten arvo vastaa kaiken kaikkiaan 5 työtuntia. Saatan siis työskennellä enemmän kun tarvitsen työtä työvoimani ylläpitämiseen. Sanokaamme, että esimerkissämme työläiset syövät, kuluttavat j. n. e. tarvikkeita, joitten arvo on 450 työtuntia, mutta työskentelevät 900 tuntia - 450 tuntia jää kapitalistille; ne juuri *muodostavatkin hänen voittonsa lähteen*. Tosiaankin, kapitalistille tuli tavara maksamaan kuten me näimme $(600 + 450) = 1,050$ tuntia, mutta hän myy sen $(600 + 900)$ tunnin arvosta: 450 tuntia ovat työvoiman luomaa lisäarvoa. Tästä ilmenee, että puolen työaika (10 tuntisen työajan vallitessa 5 tuntia) työläiset työskentelivät palauttaakseen sen, mitä ovat kuluttaneet, mutta toisen puolen he työskentelevät kokonaan kapitalistin hyväksi.

Tarkastellaampa nyt koko yhteiskuntaa. Eihän meitä liikuta mitä yksityinen tehtailija taikka yksityinen työläinen tekevät. Meidän mielenkiintoamme herättää se kuinka on järjestetty jättiläiskoneisto, jota nimitetään kapitalistiseksi yhteiskunnaksi. Kapitalistiluokka palkkaa lukumäärältään suunnattoman työläisten luokan. Miljoonissa tehdasrakennuksissa, kaivoksissa, metsissä, pelloilla raatavat kuin muurahaiset sadatmiljoonat työläiset. Pääoma suorittaa heille työpalkan, heidän työvoimansa arvon, jolla tämä työvoima alituisen palautetaan kapitalisteja palvelemaan. Mutta työllään työväenluokka ei ainoastaan korvaa palkkaansa, vaan luo myöskin *tuloja yläluokalle*, luo *lisääarvoa*. Tuhansia puroja pitkin tämä lisäarvo virtaa herrojen taskuihin: osa siitä menee kapitalistille itselleen - se on liikeyrityksen voittoa; osa menee tilanherralle, maanomistajalle, osa kiertyy verojen muodossa kapitalistiselle valtiolle, osa kauppiaille, liikemiehille, kirkolle, porttoloille, näyttelijöille, ilveilijöille, porvariston kynärengelle j. n. e. Tämän lisäarvon turvissa elävät kaikki loiset, joita kapitalistinen järjestelmä synnyttää.

Mutta osan lisäarvosta kapitalistit laskevat uudelleen liikkeelle. Se liittyy pääomaansa - pääoma lisääntyy. Se laajentaa liikkeitään. Se palkkaa enemmän työläisiä. Se asettaa käyntiin parempia koneita. Suurempi määrä työläisiä luo kapitalisteille vielä enemmän lisäarvoa. Kapitalistiset liikeyritykset uudelleen lisääntyvät ja suurentuvat. Siten ajanpyörän mukana lisäarvoa *kasaten* pääoma liikehtii yhä enemmän ja enemmän eteenpäin. Pusertaen työväenluokasta lisäarvoa, *riistäen* sitä, pääoma kasvaa alituisen *suuruudessaan*.

11 §. PÄÄOMA. Nyt me näemme jo selvästi mitä pääoma on. Se on ennen kaikkea määrätty arvo, joko rahan, tai koneitten, raaka-aineitten, tehdasrakennusten tai sitten valmiin tavarahan muodossa. Mutta se on sellainen arvo, jolla tuotetaan uutta arvoa, *lisäarvoa*. *Pääoma on lisäarvoa tuottava arvo. Kapitalistinen tuotanto on lisäarvon tuottamista.*

Kapitalistisessa yhteiskunnassa ovat koneet ja tehdasrakennukset pääomaa. Mutta ovatko koneet ja rakennukset aina pääomaa? Eipä tietenkään. Jos olisi vallalla koko yhteiskunnan toverillinen tuotanto, joka tuottaisi kaikkea itseään varten, silloin eivät koneet eikä raaka-aineet olisi pääomaa, sen vuoksi etteivät ne olisi välineitä, joilla ammennetaan *voittoa* rikkaiden koplalle. Siis koneet esimerkiksi muodostuvat pääomaksi *ainoastaan silloin* kuin ne ovat kapitalistiluokan yksityisomaisuutta, kun ne esiintyvät palkkatyön riistämisen ehtona lisäarvon tuottamiseksi. Tässä ei ole tärkeätä arvon *muoto*; tämä arvo saattaa olla kultapyörylöitä, rahoja taikka seteleitä, joilla kapitalisti ostaa tuotannonvälineitä ja työvoimaa; tämä arvo saattaa esiintyä koneitten muodossa, joissa työläiset työskentelevät taikka raaka-aineena, josta he valmistavat tavaraa taikka valmista tavaraa, joka sittemmin myydään. *Mutta kun kerran tämä arvo palvelee lisäarvoa tuottamisasiaa, niin on se pääomaa.*

Tavallisesti pääoma alituisesti puistaa karvansa yltään ja pukeutuu uusiin. Tosiaankin. Tarkastellaanpa kuinka tämä puvun vaihto tapahtuu.

I. Kapitalisti ei ole vielä ostanut työvoimaa ja tuotannonvälineitä. Mutta hän on täynnä kiihkoa palkata itselleen työtekijöitä, hankkia

koneita, ensiluokan raaka-aineita, kivihiiltä, jotta riittäisi työntekoon ja muuhun. Hänellä ei ole toistaiseksi hallussaan muuta kuin rahoja. Tällöin pääoma esiintyy rahapääomana.

II. Nämä rahavarat mukanaan kapitalisti marssii (ei tietystikään itse: sitä varten on puhelin ja sähkölennätin, sadottain palvelijoita j. n. e.) markkinoille. Täällä tapahtuu tuotantovälineitten ja työvoiman osto. Tehtaaseen kapitalisti palaa rahoitta, mutta työläisten, koneitten, raaka- ja polttoaineen kera. Nyt nämä esineet eivät ole enää tavaraa. Ne ovat lakanneet olemasta tavaraa; niitä ei lähetetä edelleen myytäväksi. Rahat ovat muuttuneet tuotannonvälineiksi ja työvoimaksi; rahaverho on sysätty syrjään; pääoma esiintyy meille nyt teollisuus-pääoman muodossa.

Tämän jälkeen aletaan työt. Koneet käyvät, pyörät pyörivät, kampeja kierretään, työläiset ja työläisnaiset hikoilevat, koneet kuluvat, raaka-aineita käytetään, työvoimaa rasitetaan. Silloin

III. kaikki tämä raaka-aine, kulutetut koneitten osat, työvoima, toiminnassaan työtä antaen, muuttuu vähin erin tavarakasoiksi. Tällöin tehdastarpeitten esineellinen verho poistuu uudelleen pääomasta ja pääoma esiintyy tavarakasan muodossa. Se on pääomaa sen tavaramuodossa. Mutta tässä se on

tuotannon jälkeen ainoastaan muuttanut kuortaan. Se on lisääntynyt vielä arvossaan, sillä tuotantoaikana siihen on kasvanut lisäarvo.

IV. Kapitalisti kuitenkin pakoittaa tuottamaan tavaraa ei omaa kulutustaan varten, vaan markkinoita, myyntiä varten. Se mikä on kertynyt hänen tehdasvarastoonsa, täytyy tulla myydyksi. Alussa kapitalisti lähti markkinoille ostajana. Nyt hänen täytyy lähteä myyjänä. Alussa hänellä oli hallussaan rahat ja hän halusi saada tavaraa (tuotannonvälineitä). Nyt hänellä on hallussaan tavaraa, mutta hän haluaa saada rahaa. Kun hänen tavaransa myydään, niin pääoma tavaramuodossa uudelleen hyppää rahalliseen muotoonsa. Mutta kapitalistin saama rahamäärä eroaa siitä määrästä, minkä hän alussa luovutti siinä, että se on koko lisäarvon määrällä suurempi.

Tähän ei pääoman kulku pysähdy. Lisääntynyt pääoma lasketaan uudelleen liikkeeseen, saa vielä suuremman määrän lisäarvoa. Tämä lisäarvo liittyy vissiltä osaltaan pääomaan ja alottaa uuden kierroksen j. n. e. Pääoma vyöryy lumipallon tavoin kauvemmas ja kauvemmas ja joka kierroksella siihen tarttuu yhä suurempi määrä lisäarvoa. Se merkitsee, että kapitalistinen tuotanto kasvaa ja laajenee.

Siten pääoma imee työväenluokasta lisäarvoa ja levittää sitä kaikkialle. Sen nopean kasvun selittävät sen erikoiset

ominaisuudet. Onhan eräitten luokkien harjoittamaa toisten luokkain riistoa ollut aikaisemminkin. Mutta otetaan esimerkiksi tilanherra maaorjuuden aikana taikka orjainomistaja muinaisuudessa. He istuivat maaorjiensa ja henki-orjiensa harteilla. Ja kaiken mitä nämä tuottivat, he söivät, joivat, kuluttivat joko itse tai heidän palvelusväkensä ja monilukuiset armoleivällä eläjät. Tavaratuotanto oli heikosti kehittynyttä. Ei ollut mihin olisi *myynyt*. Jos siis tilanherra tai orjainomistaja olisivat pakottaneet orjansa tuottamaan vuoren korkuisia kasoja viljaa, lihaa, kalaa j. n. e., olisi tämä kaikki heiltä *mädäntynyt*. Tuotanto tällöin rajoittui tilanher-
ran ja hänen palvelusväkensä tarpeisiin. Aivan toisin on asianlaita kapitalismin vallitessa. Tällöin tuotantoa harjoitetaan ei tarpeitten tyydyttämiseksi, vaan *voiton* saamiseksi. Tällöin tuotetaan tavaraa myyntiä varten, jotta voitettaisiin, *kasattaisiin* voittoa. Mitä enemmän sitä on, sen parempi. Tästä kapitalistiluokan mieletön kilpajuoksu voiton tavoittelussa. Tämä jano ei tunne rajoja. Se on kapitalistisen tuotannon keskiö, tärkein liikkeellepaneva voima.

12 §. KAPITALISTINEN VALTIO. Kapitalistinen yhteiskunta perustuu, kuten olemme nähneet, työväenluokan riistoon. Kourallinen omistaa kaiken; enemmistö työläisiä ei omista mitään. Kapitalistit käskevät. Työläiset tottelevat. Kapitalistit riistävät. Työläisiä riistetään. Kapitalistisen yhteiskunnan koko ydin esiintyykin tässä säälimättömässä, yhä lisääntyvässä riistämisessä.

Kapitalistinen tuotanto on toimiva pumppu lisäarvon pumppuamista varten.

Kuinka tämä pumppu saattaa säilyä toistaiseksi? Mitenkä saattavat työläiset sietää tällaista asiaintilaa?

Tähän kysymykseen on vaikea äkkiä vastata. Mutta yleensä siihen on syynä kaksi seikkaa: ensinnäkin kapitalistiluokan järjestyneisyys ja voima: toiseksi se, että porvaristo useinkin hallitsee työväenluokan aivoja.

Tehokkaimpana aseena tässä asiassa on porvaristolle sen *valtiojärjestö*. Kaikissa kapitalistisissa maissa ei valtio ole muuta kuin *isäntäin liitto*. Tarkastetaan mitä maata tahansa: Englantia tai Yhdysvaltoja, Ranskaa tai Jaappaania. Ministereinä, korkeimpina virkamiehinä, kansanedustajina ovat samat kapitalistit, tilanherrat, tehtailijat, pankkiirit tai sitten heidän uskolliset, hyvin palkatut palvelijansa, jotka eivät palvele heitä pakosta vaan omantuntonsa mukaan; asianajajat, pankkien johtajat, professorit, kenraalit, arkkipiispat ja piispat.

Näitten porvaristoon kuuluvien ihmisten liittoa, joka käsittää koko maan kokonaisuudessaan ja pitää sitä kourissaan, nimitetään valtioksi. Tällä porvariston järjestöllä on päämääränään kaksi seikkaa: - *tukahuttaa työläisten epäjärjestykset ja kapinat, turvata rauhallinen lisäarvon puseruttaminen työväenluokasta, edistää kapitalistisen tuotantotavan lujittumista*; toisena tehtävänään - taistelu muita samanlaisia järjestöjä (s. o. toisia porvarillisia valtioita) vastaan puserrettavan lisäarvon jaosta. No niin, kapitalistinen valtio on riiston turvaava isäntäin liitto. *Pääoman edut ja ai-noastaan pääoman edut* ohjaavat tätä rosvoliittoa toiminnassaan.

Tällaista porvarisvaltioon kohdistuvaa käsityskantaa vastaan voidaan väittää seuraavaa:

Te sanotte, että valtion lähtökohtana ovat kokonaan pääoman edut. Mutta katsotaanhan: kaikissa kapitalistisissa maissa on tehdaslakeja, jot-

ka kieltävät taikka rajoittavat lasten työtä, lyhentävät entiseen verraten työaikaa j. n. e.; Saksassa esimerkiksi jo Wilhelm II:n hallitessa oli verraten kohtalainen valtakunnallinen työläisten vakuutus; Englannissa juuri porvarillinen taisteluministeri Lloyd George saattoi voimaan vakuutuksen ja vanhuuseläkkeet; kaikissa porvarillisissa valtioissa rakennetaan sairaaloita ja parantoloita työläisiä varten; rakennetaan rautateitä, joilla matkustavat sekä rikkaat että köyhät; kaupungeissa rakennetaan vesijohtolaitoksia, viemäreitä j. n. e., joita kaikki käyttävät hyväkseen. Siis, - sanovat jotkut, - valtio niissäkin maissa, joissa pääoma hallitsee, ei sittenkään pidä silmällä yksinomaan pääomaa, vaan myöskin työläisten etuja. Jopa se toisinaan sakottaa tehtailijoita, jos he rikkovat tehdaslakeja.

Tällaiset vastaväitteet ovat vääriä. Selitetään, mistä syystä. On totta, että porvarillinen valta saattaa toisinaan julaista työväenluokallekin hyödyllisiä lakeja ja määräyksiä. Mutta tätä tehdään porvariston itsensä etujen vuoksi. Tosiaankin. Otetaanpa esimerkki rautateistä. Niillä matkustelevat työläisetkin, tästä syystä ne ovat hyödyllisiä työläisillekin. Mutta niitä ei rakenneta työläisten vuoksi. Kauppiaat ja tehtailijat niitä tarvitsevat tavarainsa kuljetukseen, lastien siirtoon, sotajoukkojen kuljetukseen. Työläisten tuottamiseen j. n. e. pääoma tarvitsee rautateitä; se rakentaa niitä *omien* etujensa vuoksi. Ne ovat hyödyllisiä työläisillekin, mutta niitä ei sen vuoksi rakenneta kapitalistisessa valtiossa. Taikka katsotaanpa kaupunkien puhdistamista, kunnallisia puuhia ja sairaaloita. Täällä porvaristo huolehtii työläiskortteleistakin. Tosin keskikaupungin porvariskortteleihin verraten työväen esikaupungeissa on likaa ja siivottomuutta, tauteja j. n. e. Mutta sittenkin porvaristo *yhtä ja toista* tekee. Miksi? Siksi, että muutoin taudit ja kulkutaudit leviäisivät pitkin kaupunkia ja siitä joutuisi porvaristo itsekänsä kärsimään. Tässä siis porvarillinen valtio ja sen kunnalliset elimet ottavat lähtökohdakseen *porvariston itsensä* edut. Vielä yksi esimerkki.

Ranskassa ovat työläiset viimeisen kymmenen vuoden aikana porvaristolta oppineet keinotekoisesti rajoittamaan lasten syntymistä: joko eivät ollenkaan laita lapsia, tai eivät ainakaan kahta enempää. Puute työläisperheissä on niin suuri, että monilukuisen perheen elättäminen on vaikeata taikka melkein mahdotonta. Tästä kaikesta oli tuloksena, ettei Ranskan väkiluku juuri ensinkään lisääntynyt. Ranskan porvaristolta rupesi puuttumaan *sotilaita*. Se nosti ulvonnaan: »Ranska tuhoutuu! Saksalaiset lisääntyvät meitä nopeammin! Heillä tulee olemaan enemmän sotilaita kuin meillä!» Lisättäköön, että nekin, joita tuli armeijaan, olivat vuosi vuodelta heikompia: lyhytkasvuisia, heikkorintaisia, voimattomia. Ja silloin porvaristo tuli »laupiaaksi»: rupesi itse vaatimaan joitakin parannuk-

sia työväenluokalle, jotta se voisi elpyä ja synnyttäisi enemmän lapsia. Sillä jos kana teurastetaan, niin eihän se enään muni.

Kaikissa näissä esimerkeissä porvaristo itse sovelluttaa työläisille hyödyllisiä keinoja, mutta on sillä tällöin lähtökohtanaan *omat* etunsa. Mutta tapahtuupa niinkin, että näihin hyödyllisiin toimenpiteisiin porvarillinen valtio ryhtyy *työväenluokan rynnistyksen* pakottamana. Siten syntyneitä lakeja on verrattomasti enemmän. Melkein kaikki »tehdaslait» ovat saadut sitä tietä, - uhkauksilla työläisten taholta. Englannissa työpäivän ensimmäinen lyhennys - 10 tuntiin - saavutettiin työläisten painostuksesta; Venäjällä tsaarin hallitus julkaisi ensimmäiset tehdaslait työväen levottomuuksien ja lakkojen pelottamana. Tällöin työväenluokan vihollisten valtio, tämä *isäntäin järjestö*, laskee, pitäen lähtökohtanaan *omia* etujaan: »parasta on tänään myöntyä, kuin huomenna myöntyä kaksinverroin enemmän taikka saattaa vaaranalaiseksi selkänahkansa». Aivan samoin kuin tehtailija, myöntyen lakkolaisten vaatimukseen ja lisäten tuntipalkkaan viispennisen, ei lakkaa olemasta tehtailija, samoin myöskään porvarillinen valtiokaan ei tippaakaan lakkaa olemasta porvarillinen, vaikka se työväen levottomuuksien uhkaamana heittää työläisille lupalan.

Kapitalistinen valtio on, ei ainoastaan porvariston kaikkein suurin ja mahtavin järjestö, se on samaan aikaan kaikkein *monimutkaisin* järjestö, jolla on monilukuisia osastoja, joista lähtee joka suunnalle tuntosarvet. Ja kaikella tällä on päätarkoituksenaan *työväenluokan riiston* suojeleminen, lujittaminen ja laajentaminen. Työväenluokkaa vastaan on käytettävissä myöskin raa'an pakotuksen ja henkisen orjuutuksen välineet; ne juuri muodostavatkin kapitalistisen valtion tärkeimmät elimet.

Raa'an pakotuksen välineistä on välttämätöntä merkitä ennen kaikkea *armeijan, poliisin ja santarmiston, vankilan ja oikeuslaitoksen*, kuin myöskin näitä avustavat elimet: urkkijat, provokaattorit, rikkurijärjestöt ja palkkamurhaajat j. n. e.

Armeija on kapitalistisessa valtiossa järjestetty erikokoisesti. Sen etunenässä on upseerikunta, »kultapolettiset». Ne

kootaan aatelistilanherrain, suurporvariston ja osittain intelligenssin pojista. Ne ovat proletariaatin vannoutuneita luokkaviihollisia, joita jo lapsesta pitäen koulutetaan, erikoiskouluissa (Venäjällä kadetti- ja junkkerikouluissa), mitenkä on sotilaille annettava korville, suojeltava »univormun kunniaa», s. o. pidettävä sotilaat täydellisesti orjuudessa ja tehtävä heistä shakkinappuloita. Kaikkein paatuneimmat aatelisista, tilanherroista ja suurporvareista ovat kenraaleina, amiraaleina, viroissa, rinnallaan ritarimerkit nauhoineen.

Upseerit eivät myöskään ole köyhälistöläisiä. *He pitävät kourissaan koko sotilaitten suurta joukkoa*, ja sotilasta muokataan siten, ettei se kysele minkä vuoksi on tapettava, vaan katselee »silmät pyöreinä» päällystöönsä. Sellainen armeija on tarkoitettu ensi kädessä työväen rauhoitukseen.

Venäjällä tsaarin armeijaa tavantakaa käytettiin työläisten ja talonpoikain rauhoittamisen välineenä. Aleksanteri II hallitessa tapahtui vähän ennen talonpoikain maorjuuden poistamista runsaasti talonpoikaiskapinoita, - ne rauhoitti armeija. V. 1905 armeija ampui työläisiä Moskovan kapinan aikana; se kierteli rankaisuretkikuntina Itämeren maakunnissa, Kaukaasiassa. Siperiassa vv. 1906-1908 tukahutti talonpoikain kapinat tilanherroja vastaan, suojellen tilanherrain omaisuutta j. n. e. Sodan aikana ampui työläisiä Ivanovo-Vosnesenskissä, Kostromassa y. m. Erikoisesti raivosivat kaikkialla upseerit ja kenraalit. Ulkomailla on sama juttu. *Saksassa* kapitalistisen valtion armeija myöskin esiintyi työläisten teurastajana. Matruusien ensimmäisen kapinan tukahutti armeija. Työläisten kapinat Berliinissä, Hampurissa, Münchenissä ja kaikkialla Saksassa tukahutetaan armeijan voimilla. *Ranskassa* armeija tavantakaa ampuu lakkolaisia, nyt ampuu työläisiä, venäläisiä vallankumouksellisia sotilaita. *Englannissa* aivan viime aikana armeija on useita kertoja verivirtoihin hukuttanut Irlannin työläisten, egyptiläisten puoliorjain, hindujen kapinat sekä hajottanut työväen kokouksia itse Englannissakin. *Sveitsissä* mobilisoidaan joka lakon yhteydessä kuularuiskumiehet ja niin sanottu miliisi (Sveitsin armeija); tämä miliisi on monta kertaa ampunut proletaareja. Ameriikan

Yhdysvalloissa armeija on usein polttanut ja hävittänyt maan tasalle kokonaisia työväen kortteleita (esim. lakon aikana Koloradossa). Kapitalististen valtioiden armeijat nyt yhdessä tukahuttavat työväen vallankumousta Venäjällä, Unkarissa, Balkanilla, Saksassa, kukistavat kapinoita kaikkialla maailmassa.

Poliisi ja santarmisto. Kapitalistisella valtiolla on tavallista armeijaa lukuunottamatta vielä valikoitujen lurjusten armeija ja erikoisesti koulutetut sotajoukot, jotka ovat tarkoituksellisesti sovitettuna taistelemaan työläisiä vastaan. Toisin näillä laitoksilla (esim. poliisilla) on tarkoituksenaan myöskin taistelu varkauksia vastaan ja niin sanottu »kansalaisten persoonallisen turvallisuuden ja omaisuuden» suojeleminen; mutta samaan aikaan kapitalistien valtio ylläpitää näitä tyytymättömien työläisten kiinniottamista, vainoamista ja rankaisemista varten. Venäjällä poliisit olivat tilanherrojen ja tsaarin kaikkein luotettavimpia puoltajia. Erikoisen petomaisesti toimii kaikissa kapitalistisissa valtioissa salainen poliisi (»valtiollinen poliisi», meillä sitä nimitetään »ohranaksi»), sekä santarmikunta. Niiden kanssa toimii käsi kädessä kokonainen liuta urkkijoita, provokaattoreita, salanuuskijoita, lakonrikkureita j. n. e.

Mieltäkiinnittäviä ovat tässä suhteessa Ameriikan salaisen poliisin temput. Se on yhteydessä monilukuisten yksityisten taikka puolivirallisten »etsiväin toimistojen» kanssa. Kuuluisan Nath Pinckertonin seikkailut olivat todellisuudessa sotaretki työläisiä vastaan. Etsivät tyrkyttivät työväen johtajille pommeja, yllyttivät suorittamaan kapitalistien murhia j. n. e. Samat etsivät värväävät kokonaisia armeijoita lakonrikkureita (Ameriikassa niitä nimitetään skääpeiksi) sekä myöskin asetettuja roistojoukkueita, jotka tilaisuuden sattuessa murhaavat lakossaolevia työläisiä. Ei ole seläistä halpamaisuutta, jota nämä ameriikkalaisten kapitalistien »kansanvaltaisen» valtion palveluksessa olevat roistot eivät suorittaisi!

Tuomioistuim on porvarillisessa valtiossa porvariston luokkaitsepuolustuksen väline: ensi kädessä se kosta niille, jotka uhkaavat kapitalistista omistusta tai kapitalistista järjestelmää. Liebknechtin tämä tuomioistuin tuomitsi pakko-työvankilaan. Liebknechtin murhaajat se vapautti. *Valtion vankeinhoitohallitus* toteuttaa tätä kosta samaten kuin porvarillisen valtion pyövelit. Ei rikkaita, vaan köyhiä vastaan on suunnattu niiden kärki.

Sellaisia ovat kapitalistisen valtion osastot, jotka hoitavat työväenluokan suoranaista raakaa kuristamista.

Kapitalistien valtion hallussa olevista *henkisen orjuuttamisen* välineistä on huomautettava kolmesta tärkeimmästä: *valtion koulusta, valtiokirkosta ja kruunun* tai porvarillisen valtion tukemasta *sanomalehdistöstä*.

Porvaristo tajuaa erinomaisesti, ettei se pelkällä väkivallalla tule toimeen työväen joukkojen kanssa. Täytyy saada työväen joukkojen aivotkin kiedottua joka puolelta hienolla hämähäkin verkolla. Porvarillinen valtio pitää työläisiä työkarjanaan: tämän karjan pitää työskennellä, mutta se ei saa pureskella. Siksi sitä täytyy ei ainoastaan piiskata ja ampua, silloin kun se pureskelee, mutta myöskin harjottaa, kesyttää, kuten eläintarhoissa erikoiset henkilöt eläimiä harjoittavat. Aivan samaten myöskin kapitalistien *valtio* kasvattaa sellaisia proletariaattia pimittäviä, huumaavia ja kesyttäviä spesialisteja: porvarillisia opettajia ja professoreita, pappeja ja piispoja, porvarillisia kynäniekkoja ja sanomalehtimiehiä. Kouluissa näitä spesialisteja opetetaan pienestä pitäen tottelemaan pääomaa, halveksimaan ja vihaamaan »kapinoitsijoita»; lapsille syötetään kaikenlaisia satuja vallankumouksesta ja vallankumousliikkeestä, kehu-

taan tsaareja, kuninkaita ja teollisuudenharjoittajia j. n. e.; valtiolta palkkansa saavat papit kirkoissa opettavat käskyä: »kaikki valta on jumalalta»; porvarilliset sanomalehdet toittavat päivästä toiseen porvarillista valhetta (työväen sanomalehdet kapitalistinen valtio tavallisesti lakkauttaa). Onko tällaisten olosuhteitten vallitessa työläisen helppo kii- vetä pois tästä suosta?... Muuan saksalainen imperialisti- rosvo kirjoitti: »me tarvitsemme ei ainoastaan sotilaan jalkoja, mutta myöskin hänen älyään ja sydäntään». Porva- rillinen valtio pyrkiikin kasvattamaan työväenluokasta *kesy- tetyn eläimen*, joka työskentelisi kuin hevonen, tuottaisi lisäarvoa sekä käyttäytyisi siivosti ja kiltisti.

Tällä tavoin kapitalistinen järjestelmä turvaa itselleen kiertokulkunsa. Riiston koneisto pyörii. Työväenluokasta puserretaan lakkaamatta lisäarvoa. Ja vartiona seisoo kapi- talistinen valtio ja vahtii, etteivät palkkaorjat nostaisi kapi- noita.

13 §. KAPITALISTISEN JÄRJESTELMÄN PERUSVASTA- KOHDAT. Nyt on välttämätöntä tarkastella missä määrin hy- vin tai kehnosti on kapitalistinen, porvarillinen valtio lyöty kokoon. Joka esine on silloin luja ja hyvä kun kaikki sen osat ovat tiiviisti sovitettut toisiinsa. Oletetaan kellon koneisto. Se työskentelee säännöllisesti ja keskeytyksittä sil- loin kun kaikki rattaat ja hampaat ovat sovitettut toisiinsa. Silmäilläämpä nyt kapitalistista yhteiskuntaa. Tällöin me vaivatta huomaamme, ettei tämä kapitalistinen yhteiskunta ole lyöty kokoon läheskään niin lujasti kuin näyttää. Päin- vastoin, siinä piilee suunnattomat vastakohdat, siinä esiin- tyy tavattomia halkeamia. Ennen kaikkea kapitalismin vallitessa *ei ole järjestetty tuotteen tuotantoa ja jakelua*,

vaan vallitsee »tuotannon anarkia». Mitä se merkitsee? Se merkitsee sitä, että jokainen kapitalisti-liikeyrittäjä (tai kapitalistien liitto) tuottaa tavaraa toisistaan riippumatta. Ei tapahdu, että koko yhteiskunta arvioisi, minkä verran se tarvitsee, vaan tehtailijat yksinkertaisesti pakottavat tuottamaan silmälläpitäen sitä, että saavat enemmän voittoa ja saavat lyötyä kilpailijansa markkinoilla. Siitä syystä toisi-naan käy siten, että tavaraa tuotetaan liian paljon (puhum-me tietenkin ennen sotaa vallinneesta ajasta), sille ei saada menekkiä (työläiset eivät kykene ostamaan: heillä ei ole riit-tävästi rahoja). Silloin alkaa *kriisi*, pula: tehtaot sulkeutuvat, työläiset työnnetään kadulle. Lisäksi tuotannon anarkia tuo mukanaan *taistelun markkinoilla*: jokaista haluttaa vallata kaikki ostajat, viekotella ne puolelleen, vallata markkinat. Tämä taistelu saa moninaiset muodot, on erilaista, alkaen kahden tehtailijan välisestä taistelusta ja päättyen maail-mansotaan kapitalististen valtioiden välillä koko maailman kaikkien markkinain jaosta. Tässä eräät kapitalistisen yhteiskunnan muodostavat osat eivät ainoastaan tarraudu toi-siinsa, vaan suorastaan törmäävät toisiaan vastaan.

Siis ensimmäisenä kapitalismin perusepäkuuntoisuutena esiintyy tuotannon anarkia, mikä ilmenee kriiseissä, kilpai-lussa, sodissa.

Kapitalistisen yhteiskunnan toisena perusepäkuuntoisuu-tena esiintyy sen luokkarakenne. Oikeastaanhan ei kapita-listinen yhteiskunta ole yksi kokonaisuus, vaan siinä on kaksi yhteiskuntaa: kapitalistit ovat yksi, työläiset ja köyhä-listö – toinen. Niiden välillä vallitsee herkeämätön, sovitta-maton viha, jonka nimi on – luokkataistelu. Tässä me näemme taas, ettei kapitalistisen yhteiskunnan kaikki osat

ole sovitetut toisiinsa, vaan päinvastoin yhtämittaa törmäävät toisiaan vastaan.

Murtuuko kapitalismi vai jääkö murtumatta? Tähän kysymykseen vastaaminen riippuu seuraavista seikoista. Jos me tarkastamme kapitalismin *kehitystä*, kuinka se on muuttunut ajan kuluessa, ja havaitsemme sen epäkuntoisuuden muodostuvan yhä vähemmäksi, silloin voidaan ennustaa sille pitkää ikää; jos me taas päinvastoin havaitsemme, että ajan kuluessa kapitalistisen yhteiskunnan eri osien täytyy kiertämättömästi puristaa toisiaan yhä voimakkaammin, ja halkeamat tässä yhteiskunnassa tulevat yhtä kiertämättömästi muodostumaan kuiluiksi, silloin me voimme laulaa sille hautausvirren.

Meidän on siis välttämätöntä tarkastaa kysymystä kapitalismin kehityksestä.

II LUKU

Kapitalistisen järjestelmän kehitys.

14 §. Pikku- ja suurtuotannon välinen taistelu. 15 §. Proletariaatin riippuvaisuus, reserviarmeija, naisten ja lasten työ. 16 §. Tuotannon anarkia, kilpailu, kriisit. 17 §. Kapitalismin kehitys ja luokat. Luokkavastakohtien kärjistyminen. 18 §. Pääoman kehittyminen kommunismin ehtona.

14 §. PIKKU- JA SUURTUOTANNON (HENKILÖKOHTAISIAINEN TYÖ- JA KAPITALISTISEN EI-TYÖOMAISUUDEN) VÄLINEN TAISTELU.

a) *Pikku- ja suurtuotannon taistelu teollisuudessa.* Suurtehtaita, joissa työskentelee toisinaan kymmeniätuhansia työläisiä, joissa on jättiläismäisiä, hämmästyttäviä koneita, ei ole aina ollut. Ne ovat ilmestyneet vähin erin ja ovat kasvaneet melkein tykkänään kuolleen käsityön ja pikkuteollisuuden luille. Käsittääkseen miksi näin tarpahtui, täytyy ennen kaikkea kiinnittää huomiota siihen seikkaan, että yksityisomistuksen ja tavaratuotannon vallitessa on taistelu ostajasta, *kilpailu*, välttämätöntä. Kuka voittaa tässä taistelussa? Se, joka kykenee valloittamaan puolelleen ostajan ja riistämään hänet kilpailijaltaan. Mutta ostajan voi valloittaa

puolelleen etupäässä tavarain hinnan halpuudella.)* Kuka voi myydä halvimmalla hinnalla? Juuri tähän kysymykseen on ensin vastattava. On selvää, että halvimmalla hinnalla saattaa myydä suurtehtailija, eikä pikkutehtailija tai käsityöläinen, sen vuoksi kun tavaran tuottaminen tulee hänelle halvemmaksi. Suurtuotannolla on tässä joukko etuisuuksia. Ennen kaikkea on suurtuotannolla se etu, että liikeyrittäjä-kapitalisti saattaa ottaa käytäntöön paremmat koneet sekä käyttää parhaita työkaluja ja kaikenmoisia laitteita. Käsityöläinen, pikkuisäntä tulee kituuttamalla juuri ja juuri toimeen: hän työskentelee tavallisesti käsikoneilla; eipä hän rohkene ajatellakaan hyvistä, suurista koneista: niihin ei hänellä ole rahavaroja. Pikkukapitalisti ei myöskään kykene ottamaan käytäntöön uudempia koneita. Näin ollen siis mitä suurempi liikeyritys on, sitä täydellisempää on *tekniikka*, sitä tuloksellisempää *työskentely*, sitä *halvemmaksi tulee kappaleen valmistus omistajalle*.

Ameriikan ja Saksan suurien tehtaitten yhteydessä on jopa omat tieteelliset laboratoriot, joissa herkeämältä keksitään yhä uusia parannuksia sekä liitetään tiede tuotantoon; nämä keksinnöt ovat asianomaisen tehtaan salaisuuksia ja tuottavat hyötyä ainoastaan sille: pikkutuotannon ja käsityön vallitessa sama työläinen valmistaa melkein koko tuotteen yksinään: konetuotannon vallitessa ja suuren työläisjoukon työskennellessä yksi työläinen valmistaa ainoastaan tuotteen yhden osan, toinen - toisen, kolmas - kolmannen j. n. e. Tällöin työ luistaa verrattomasti nopeammin (sitä nimitetään *työnjaoksi*). Mitä etuja se tarjoaa, käy ilmi eräästä jo v. 1898 toimitetusta ameriikkalaisesta tutkimuksesta. Kas tässä tutkimuksen tulokset. *Kymmenen auran valmistus. Käsityönä*: 2 työläistä työskenteli yhteensä 1,180 tuntia, suorittivat 11 erilaista työtä, saivat 54 dollaria. Sama *koneellisesti*: 52 työläistä, 97 erilaista työtä (enemmän työläisiä, enemmän erilaisia töitä), työskentelivät 37 t. 28 m. ja saivat 7,9 dollaria

*) Tässä on puhe ennen sotaa olleesta ajasta: sodan tuottaman raptiotilan jälkeen saavat ostajat ajaa myyjää takaa, eikä myyjä ostajia.

(siis aikaa kului verrattomasti vähemmän ja työ tuli tuntuvasti halvemmaksi). *Sadan kellon rataslaitteitten valmistus. Käsityönä:* 14 työläistä, 453 työlajia, 341,866 tuntia, 80,822 dollaria. *Koneellisesti:* 10 työläistä, 1,088 työlajia, 8,343 tuntia, 1,799 dollaria. *500 yardin ruudullisen kankaan valmistus. Käsityönä:* 3 työläistä, 19 työlajia, 7,534 tuntia, 135,6 dollaria. *Koneellisesti:* 252 työläistä, 43 työlajia, 84 tuntia, 6,81 dollaria. Tällaisia esimerkkejä voitaisiin esittää runsaasti. Sitä paitsi pikkuliikeyrityksille ja käsityöläisille monet tuotantoalat ovat aivan ylivoimaisia: ne, joissa voidaan työskennellä ainoastaan korkealle kehittyntä tekniikkaa käyttäen: esim. veturien, panssarilaivojen valmistus, vuorityö j. n. e.

Suurtuotanto säästää kaikessa: rakennuksissa, koneissa, raaka-aineissa, valaistuksessa ja lämmityksessä, työvoimassa, jätteitten hyväksikäytössä j. n. e. Tosiaankin, kuvitelkaamme mielessämme tuhannen pikkuverstaasta ja yhden suurtehtaan, joka valmistaa yhtä paljon tavaraa kuin nämä tuhannen verstaata; yhden hyvän rakennuksen rakentaminen on helpompaa kuin tuhannen pikkuisen: raaka-ainetta tulee kulumaan tuhannessa pienessä enemmän (katoaa, häviää turhaan j. n. e.); yhden suuren tehtaan valaiseminen ja lämmittäminen on helpompaa kuin tuhannen pikkutalon; siivous, lakaiseminen, vahtiminen, korjaus y. m. s. on myöskin helpompaa. Sanalla sanoen suurtuotanto säästää kaikessa.

Raaka-aineen ja tuotannossa kaiken tarvittavan ostossa on suurtalous taaskin edullisemmassa asemassa. Tukulla ostaminen on halvempaa ja tavarakin on kunnollisempaa; sitä paitsi suurtehtailija tuntee paremmin markkinat, mistä ja miten on halvemmalla ostettavissa. Aivan samoin on *oman tavaran myynnissä* pikkuliike aina huonommassa asemassa. Suuryrittäjä ei ainoastaan paremmin tunne markkinoita, joilla voi myydä kalliimmalla (hänellä on tätä varten kiertävät asiamiehet, on suhteissa pörssiin, jonne kootaan

tietoja kysynnästä ja tarjonnasta erilaisille tavaroille, hänellä on suhteita melkein kaikkialla maailmassa); sitä paitsi hän saattaa *odottaa*. Jos esimerkiksi hinnat hänen tavaroilleen ovat alhaiset, hän saattaa säilyttää niitä varastoissa, odottaen aikaa, jolloin hinnat nousevat. Sitä ei voi tehdä pikkuyrittäjä. Hän elää sillä, minkä on saanut myydyksi. Myytyään tavaran – hän jatkaa olemassaoloaan myynnistä saamallaan rahoilla; liikoja ei hänellä ole. Sen vuoksi hänen täytyy myydä mihin hintaan hyvänsä, muuten hänet hukka perii. On selvää, että hän joutuu tässä kärsimään tavattomasti.

Suurtuotannolla on kaiken lisäksi vielä yksi etuisuus: *luottoon nähden*. Jos suuryrittäjä tarvitsee äkkiä rahaa, saa hän aina lainan. »Vakavalle» liikkeelle myöntää lainan mikä pankki tahansa ja verrattain pientä korkoa vastaan. Mutta vähäpätöiseen liikkeeseen ei juuri kukaan luota. Jos joku lainaakin, niin kiristää jumalattoman, koronkiskurin koron. Siten pikkutuottaja joutuu helposti koronkiskurin kynsiin.

Kaikki nämä suurtalouden etuisuudet selittävät meille miksi pikkutuotanto kapitalistisessa yhteiskunnassa kiertämättömästi tuhoutuu. Suurpääoma *murskaa* sen, valloittaa ostajat, ajaa perikatoon, muuttaa omistajan proletaariksi tai paljasjalaksi. Tietysti monissa tapauksissa pikkuyrittäjä jatkaa rimpuilemistaan. Hän taistelee ponnistamalla kaikki voimansa, työskentelee itse ja pakottaa työläisensä ja perheensäkin työskentelemään yli voimain, mutta on loppujen lopuksi pakotettu luovuttamaan paikkansa pääomalle. Usein voidaan nähdä, että ulkonaisesti meidän edessämme on ikäänkuin itsenäinen isäntä, mutta todellisuudessa hän on kokonaan suurkapitalistista riippuvainen, ei voi askeltakaan

ottaa tämän luvatta. Pikkuutuottaja on usein riippuvainen koronkiskurista; ainoastaan ulkonaisesti hän on riippumaton, mutta todellisuudessa hän työskentelee tämän hämähäkin hyväksi; tai ostelijasta, joka ostaa häneltä tavaran; tai kauppaliikkeestä, jolle työskentelee (tässäkin hän on vain näköjään riippumaton, mutta todellisuudessa on jo muuttunut sen kapitalistin palkkatyöläiseksi, joka omistaa kauppaliikkeen); sattuupa niinkin, että kapitalisti antaa raaka-aineen ja toisinaan sekä raaka-aineet että työkalut (niin oli usein laita meidän kotityöntekijäin kanssa); tästä jo ilmenee täysin selvästi, että käsityöläinen on muodostunut pääoman yksinkertaiseksi lisäkkeeksi: esiintyy muunkinlaista pääoman alaiseksi alistuneisuutta: suurliikkeitten luona usein majailevat pienet korjausliikkeet; siinä tapauksessa ne ovat tehtaan pikkuosasia - ei muuta. Ja tässäkin ne ovat itsenäisiä vain näköjään. Toisinaan voidaan havaita, että pikkuyrittäjät, käsityöläiset, kotityöläiset, kauppiaat, pikkukapitalistit ovat karkoitetut yhdeltä kauppaja- ja tuotantoalalta, - silloin he siirtyvät toiselle, jolla suurpääoma ei ole vielä niin voimakas. Varsin usein haaksirikkoutuneet pikkuisännät rupeavat pikkukauppiaksi, kulkukauppiaksi j. n. e. Siten suurpääoma karkoittaa aste asteelta pikkutuotannon kaikkialta. Kasvaa jättiläisliikkeitä, joissa työskentelee tuhansia, jopa toisinaan kymmeniätuhansia työläisiä. Suurpääoma osottautuu maailman valtiaaksi. Henkilökohtainen työllä saatu omaisuus katoaa. Sen tilalle asettuu kapitalistinen suuromaisuus.

Pikkuutuotannon tuhoutumisen esimerkkinä *Venäjällä* voidaan esittää kotityöläiset. Eräät kotityöläiset työskentelivät omine raaka-aineineen (turkkurit, korintekijät y. m.) ja möivät kenelle tahansa. Sitten koti-

työläinen alkaa jo työskennellä määrätylle (vain yhdelle kapitalistille (Moskovan hatuntekijät, leikkikalu-, harjantekijät j. n. e.) Sitten hän saa tilaajallaan raaka-aineet ja joutuu suoranaiseen orjuuteen (Pavlovin lukkosepät, Burmakinin sepät). Vihdoin kotityöläinen saa tilaajaltaan kappalemaksun (esim. Tverin naulasepät, Kimryn suutarit, Makarjevin niinimatontekijät, Pavlovin puukkosepät). Samanlaiseen orjuuteen joutuivat myöskin käsikankurit. *Englannissa* kuoleva pikkutuotanto sai »hios-tusjärjestelmän» nimityksen, - niin tiukalle se joutui. *Saksassa väheni* vuodesta 1882 vuoteen 1895 mennessä pikkuliikkeiden määrä 8,6 prosentilla, keskisuuruisten (6-50 työntekijää) määrä lisääntyi 64,1%, mutta suurten 90 prosenttia. Siitä lähtien on huomattava määrä keskisuuriakin liikkeitä haaksirikkoutunut: *Venäjällä* tehdas karkoitti kotityöläisen myöskin verraten nopeasti. Yksi kaikkein tärkeimmistä tuotannon aloista Venäjällä on tekstiili- (kutomo-) teollisuus. Jos me vertailemme kuinka puuvillateollisuudessa tehdastyöläisten ja kotityöläisten lukumäärä vaihteli, niin voimme arvostella, miten nopeasti tehdas karkoitti kotityöläisen. Tässä numeroita:

Vuosi	Tehtaissa työskenteli:	Kotona työskenteli:
1866	94,566	66,178
1879	162,691	50,152
1894-95	242,051	20,475

V. 1866 jokaista sataa puuvillateollisuudessa tehtaissa työskentelevää kohti oli 70 kotona työskentelevää: vv. 1891-95 ei heitä enään ollut 70, vaan kaiken kaikkiaan 8. Venäjällä suurtuotannon kasvua lisäsi se, että ulkolainen pääoma järjesti heti suuria liikeyrityksiä. Jo v. 1902 erittäin suurten liikkeitten töissä oli melkein puolet (40%) kaikista teollisuustyöläisistä.

V. 1903 tehtaita, joissa työskenteli yli 100 työläistä, Euroopan Venäjällä oli 17 prosenttia kaikista tehtaista ja niissä työskenteli 76,6 prosenttia kaikista tehdastyöläisistä.

Suurtuotannon voitosta on kaikissa maissa ollut seurauksena pikku-tuottajain kärsimykset. Toisinaan kokonaiset alueet ja ammatit ovat melkein kokonaan kuoleet (esim. Schlesian kankurit Saksassa, kankurit Intiassa j. n. e.)

b) *Pikku- ja suurtuotannon taistelu maataloudessa*. Samaten kuin teollisuudessa käydään samanlaista taistelua

pikku- ja suurtuotannon välillä kapitalismin vallitessa maataloudessa. Tilanherra, joka hoitaa tilaansa kuten kapitalisti tehdastaan, suurtalonpoikakulakki, keskivarakas talonpoika, maalaisköyhälistö, joka usein työskentelee joko tilanherran taikka kulakin töissä, ja maatyöläiset vastaavat teollisuudessa suurkapitalistia, keskinkertaista tehtailijaa, käsityöläistä, kotityöläistä ja palkkatyöläistä. Ja maaseudulla, samoin kuin kaupungissakin, on suurtila järjestetty paremmin kuin pikkutila.

Suromistaja kykenee ottamaan käytäntöön *hyvän tekniikan*. *Maanviljelyskoneet* (sähköaurat, höyryaurat, leikkuu-, niittokoneet, leikkuu- ja lyhteeksisitovat koneet, puimakoneet, höyrypuimakoneet j. n. e.) ovat useinkin pikkuisännän ja talonpojan varoilla melkein mahdottomia hankkia. Samaten kuin on tarkoituksetonta hankkia käsityöläisen pikkuverstaaseen kallista konetta (eipä sitä ole varojakaan ostaa, ja sitä paitsi ei se korvaa kustannuksiaan), aivan samoin ei talonpoikakaan kykene ostamaan itselleen höyryauraa ja jos hän ostaisikin sen, niin ei sillä olisi suurtakaan virkaa: jotta tällainen arvokas kone korvaisi hintansa, tarvitaan runsaasti maata, eikä riitä sellainen maatilkkku, jolla voidaan vain kanaa paimentaa.

Koneitten ja työkalujen täysi hyväkseenkäyttö riippuu maa-alan suuruudesta. Hevosauraa voidaan täydelleen käyttää 30 hehtaarin (hehtaari = $\frac{9}{10}$ desjatinasta) suuruisella maakappaleella: rivikylvö-, puima- ja leikkuukoneita 70; höyrypuimakoneita - 250; höyryauraa - 1,000 hehtaarin suuruisella maakappaleella. Viime aikoina on maanviljelyksessä ryhdytty käyttämään sähkökoneita: nekin vaativat suurतालoutta.

Kastelu, suon kaivaus, salaojitus (savitorvien lasku liian veden pois johtamiseksi), kenttärataverkon rakentaminen

y. m. saattaa tulla kysymykseen enimmäkseen vain suuressa taloudessa. Suurtalous maanviljelyksessä samoin kuin teollisuudessakin saa aikaan säästöä työaseissa, aineissa, työvoimassa, lämmityksessä, valaistuksessa j. n. e.

Suurtiloilla tulee desjatiinaa kohti myöskin vähemmän aitoja, aitauksia, vähemmän menee hukkaan siemeniä, jotka joutuvat rajalinjoille.

Suurtilallinen sitä paitsi kykenee palkkaamaan agnooneja ja hoitamaan talouttaan parhaimmalla tavalla.

Kaupan ja luoton aloilla on asianlaita sama kuin teollisuudessa: suurtilallinen tuntee paremmin markkinat, saattaa odottaa, ostaa halvemmalla kaiken tarvittavan, kykenee myymään kalliimmalla. Pikkuviljelijän osuutena on yksi ainoa keino: taistella ponnistamalla kaikki voimansa. Tällä *työmäärän lisäämisellä* kuin myöskin tarpeittensa vähentämisellä, kiristämällä nälkävyötä pysyy pikkuviljelys hengissä. Vain siten se kykenee pitämään puoliaan kapitalismin vallitessa. Mikä sitä vielä enemmän horjuttaa ovat suunnatomat *verot*. Kapitalistinen valtio säilyttää sille jättiläismäisen taakan: muistettakoon vain mitä tsaarin verot merkitsivät talonpojalle - myy kaikki ja suorita verosi.

Yleensä voidaan sanoa pikkutuotannon maataloudessa olevan sitkeähenkisemmän kuin teollisuudessa. Kaupungeissa käsityöläiset ja pikkuyrittäjät tuhoutuvat verrattain nopeasti, mutta maataloudessa talonpoikaistalous kaikissa maissa pysyy pystyssä jonkun verran lujemmin. Mutta köyhymistä tapahtuu suurimmaksi osaksi tässäkin, sitä vain ei usein huomata niin helposti. Toisinaan näyttää ettei talous ole suurtaalous maa-alaansa nähden, mutta itse asiassa se on sangen suuri, siinä on runsaasti pääomaa, työntekijöitä

työskentelee runsaasti (esim. vihannesviljelijöillä suurten kaupunkien läheisyydessä). Toisinaan päinvastoin näyttää, että edessämme on suuri joukko aivan itsenäisiä pikkuisäntiä, mutta todellisuudessa he ovat melkein kuin palkkatyöläisiä: ovat työssä naapuritilalla, tai ansiotyössä vierailta seuduilla tai kaupungissa. Talonpoikaisväen keskuudessa tapahtuu kaikissa maissa samaa kuin käsityöläisten ja kotityöläisten keskuudessa. Vähäinen osa niistä työntyy kula-keiksi (ravintolanpitäjiksi, koronkiskureiksi, jotka vähitellen laajentavat maitaan); muut joko ponnistelevat itsepintaisesti tai tuhoutuvat lopullisesti, myyvät lehmänsä, hevosensa, muodostuvat hevosettomiksi; vihdoin menettävät maatil- kunsa - pikkuviljelijä joko siirtyy kokonaan kaupunkiin taikka pestautuu palkkatyöhön. Hevoseton muuttuu palkka-työläiseksi, kulakki, joka palkkaa työläisiä - *tilanherraksi tai kapitalistiksi*.

Siten on maataloudessa suuri määrä maata, työkaluja, koneita, karjaa suurimpien kapitalisti-tilanherrojen hallussa ja miljoonat työläiset työskentelevät heidän hyväkseen, miljoonat talonpojat ovat riippuvaisia heistä.

Amerikassa, jossa pääoma on kaikkein kehittyneintä, on jättiläistiloja, joissa työskennellään kuin tehtaissa. Ja samaten kuin tehtaassa valmistetaan vain yhtä ainoata tuotetta, samoin täälläkin. On suuria maa-aloja, joille on istutettu mansikoita taikka hedelmäpuita; on erikoisia siipikarjatalouksia; siellä missä kasvatetaan vehnää, työskennellään koneilla. Monet alat ovat keskitetyt harvoin käsiin. Niinpä esimerkiksi on olemassa »kananpoikakuningas» (kapitalisti, jonka käsiin keskittyy melkein koko kananpoikatuoanto), »kananmunakuningas» j. n. e.

15 §. PROLETARIAATIN RIIPPUVAISUUS, RESERVIAR-
MEIJA, NAISTEN JA LASTEN TYÖ. Yhä suuremmat ja suu-

remmat kansanjoukot muuttuvat kapitalismin vallitessa palkkatyöläisiksi. Haaksirikkoutuneet käsityöläiset, kotityöläiset, vararikkoutuneet kapitalistit - sanalla sanoen kaikki raiteiltaan syösty, kaikki pääoman murskaamat syöstään proletariaatin riveihin. Sitä mukaan kuin rikkaudet keskittyvät kapitalistikoplan käsiin, kansanjoukot muuttuvat yhä enemmän palkkaorjiksi.

Keskikerrosten ja -luokkien alituisen köyhtymisen vuoksi työläisten lukumäärä on aina suurempi kuin mitä pääoma tarvitsee. Siten pääoma kahlehtii työläisen itseensä. Työläisen täytyy työskennellä kapitalistin hyväksi. Ellei hän tahdo, - löytyy satoja muita.

Mutta tätä pääomasta riippuvaisuutta lujitetaan muillakin keinoin, eikä ainoastaan väestön uusien kerrosten haaksirikkoon saattamisella. Pääoman herruus työläisten ylisääntyy alituisen siten, että pääoma sysää koko ajan liiat työläiset kadulle ja luo niistä itselleen varatyövoimaa. Kuinka tämä tapahtuu? Kas näin. Me olemme jo aikaisemmin huomanneet, että kukin tehtailija pyrkii halventamaan tavarensa kustannuksia. Juuri siitä syystä otetaan käytäntöön yhä uusia ja uusia koneita. Mutta tavallisesti kone *korvaa* työläisen, tekee osan työläisiä tarpeettomaksi. Uuden koneen käytäntöön saattaminen merkitsee lopputilin saantia osalle työläisiä. Tällaisista tehtaissa työskentelevistä työläisistä muodostuu työttömiä. Mutta kun uusia koneita otetaan käytäntöön alituisen milloin yhdellä, milloin toisella ja kolmannella tuotantoalalla, on ymmärrettävää, että *työttömyyttä täytyy esiintyä pysyvästi kapitalismin vallitessa*. Kapitalistihan ei huolehdi siitä, että kaikki työläiset saisivat työtä tai kaikki varustettaisiin tavaroilla, vaan siitä, että sai-

si *puserrettua runsaammin voittoa*. On ymmärtettävää, että hän työntää kadulle ne työläiset, jotka eivät enään kykene tuottamaan hänelle sellaista voittoa kuin aikaisemmin.

Ja todellakin kaikissa kapitalistisissa maissa me näemme, että suurkaupungeissa esiintyy alituisen suunnaton määrä työttömiä. Siellä esiintyy kiinalaisia ja japanilaisia työläisiä haaksirikkoutuneista talonpojista, jotka ovat lähteneet hakemaan työansiota valtamerien taakse, maalaisnuorukaisia, jotka ovat ajantuneet kaupunkiin, entisiä kauppiaita ja käsityöläisiä; mutta täällä me tapaamme metallityöläisiä tai kirjaltajia tai kankureita, jotka ovat pitkät ajat työskennelleet tehtaassa ja ovat tulleet sysätyiksi niistä uusien koneitten käytäntöön ottamisen vuoksi. Kaikki näinä yhdessä muodostavat pääomalle työvoiman varalähteen, tai kuten sitä Marx nimittää, *teollisuuden reservi* (vara) *armeijan*. Työväen reserviarmeijan olemassaolo, alituinen työttömyys suo kapitalisteille mahdollisuuden lisätä työväenluokan riippuvaisuutta ja sortamista. Toisista työläisistä pääoma pusertaa koneen avulla entistä enemmän kultaa, toiset heitetään tämän takia kadulle. Mutta kadulle heitetynä he ovat kapitalistin kädessä ruoskana, jolla hätyytetään jällelle jääneitä.

Teollisuuden reserviarmeija esittää täydellisen raaistumisen, kurjistumisen, nälän, kuoleutumisen, jopa rikossellisuuden esimerkkejä. Ne, jotka eivät vuosikausiin ole voineet saada itselleen työtä, tulevat vähitellen patajuopoiksi, muuttuvat kulkureiksi, kerjureiksi j. n. e. Suurkaupungeissa, - Lontoossa, New-Yorkissa, Hampurissa, Berliinissä, Pariisissa, - on kokonaisia kortteleita, jotka ovat tällaisten työttömien asumia. Moskovassa esimerkkinä tällaisesta on Hitrovin tori. Proletariaatin asemesta tällöin muodostaa uusi, jo työnteoista vieraantunut kerros. Tätä kapitalistisen yhteiskunnan kehittämää kerrosta nimitetään ryysy-proletariaatiksi.

Koneitten käytäntöön saattaminen synnytti myöskin *naisten* ja *lastentyön*, joka on halvempaa ja siitä syystä kapitalisteille edullisempaa. Aikaisemmin, ennen koneitten käytäntöön tuloa, tarvittiin erikoista työhön tottumusta, jopa useinkin pitempiaikaista opiskelua. Mutta eräillä koneilla voi lapsikin työskennellä; koko työ sisältyy yksinomaan siihen, että on kädellä tai jalalla tehtävä sama liike tylsistymiseen saakka. Kas tästä syystä koneitten ilmestymisen jälkeen ruvettiin yleisemmin käyttämään naisten ja lasten työtä. Naiset ja lapset eivät kykene osottamaan kapitalistille sellaista vastarintaa, kuin miehiset työläiset. He ovat kesytetyimpiä, poljetuimpia, uskovat enemmän pappeihin ja kaikkeen. Sen vuoksi tehtailija usein vaihtaa miehet naisiin ja pakottaa pienet lapset raatamaan verensä voiton kultakolikoiksi.

V. 1903 oli työläis- ja virkailijanaisia: Ranskassa 6,800,000, Saksassa 9,400,000, Itävalta-Unkarissa 8,200,000, Italiassa 5,700,000, Belgiassa 930,000, Ameriikan Yhdysvalloissa - 8,000,000, Englannissa ja Walesissa - 6,000,000. Venäjällä on työläisnaisten lukumäärä koko ajan lisääntynyt. V. 1900 työläisnaisia oli 25% (s. o. neljännes) kaikista tehdastyöläisistä, v. 1908 31 %, s. o. melkein kolmannes, v. 1912 - 45%; eräillä tuotannon aloilla naiset ovat enemmistönä. Esim. kutomateollisuudessa v. 1912 oli 870,000 työntekijästä naisia 453,000, s. o. enemmän kuin puolet (yli 52 prosenttia). Sotavuosina työläisnaisten lukumäärä lisääntyi tavattomasti.

Mitä tulee lastentyöhön, niin se kukoistaa monin paikoin kielloista huolimatta. Kaikkein kehittyneimmässä kapitalistisessa maassa, Ameriikassa, lastentyötä saattaa kohdata tavantakaa.

Tämän vaikutuksesta työläisen perhe hajoaa. Kun keran vaimo ja useinkin lapsikin on tehtaassa, niin mitä perhelämää se enään on!

Jos nainen joutuu tehtaaseen, muuttuu työlaisnaiseksi, joutuu hänkin aina ajottain kuten mies kaikkien työttömyyden kauhujen alaiseksi. Kapitalisti sysää hänetkin ovesta ulos; hän joutuu myöskin teollisuuden reserviarmeijan riveihin; hän saattaa, miehen tavoin, painua aivan pohjasyvyykseen. Tähän liittyy *prostitutsiooni*, jolloin nainen myy itsensä ensimmäiselle vastaan tulijalle kadulla. Ei ole syötävää, ei ole työtä, kaikkialla ajetaan pois; ja jos löytyykin työtä, niin sellaisella nälkápalkalla, että täytyy hankkia lisäansiota myymällä ruumistaan. Sittemmin uusi ammatti syöpyy tottumukseksi. Siten syntyy ammattiprostituteerattujen kerros.

Suurkaupungeissa prostituteerattuja on sangen huomattava joukko. Sellaisissa kaupungeissa kuin Hampurissa ja Lontoossa näitä onnettomia on kymmeniä tuhansia. Pääoma muodostaa heistä voiton ja rikastumisen lähteen, muodostaen suuria, kapitalistisesti järjestettyjä porttoloita. On olemassa laaja kansainvälinen valkoisten orjattarien kauppa. Tämän kaupan keskuksia olivat Argentiinan (Etelä-Ameriikassa) kaupungit. Erikoiden inhoitavaa, on *lasten* prostitutsiooni, joka kukoistaa kaikissa Euroopan ja Amerikan kaupungeissa.

Kapitalistisessa yhteiskunnassa näin ollen, sitä mukaa kun keksitään yhä parempia ja parempia koneita, rakennetaan yhä suurempia ja suurempia tehtaita, lisääntyy tavaraain määrä, - yhä lisääntyy pääoman sorto, teollisuuden reserviarmeijan kurjuus ja onnettomuudet, työväenluokan riippuvaisuus riistäjistään.

Ellei vallitseisi yksityisomistusta, vaan kaikki olisi toverillisesti käytettävissä, silloin olisi kaikki aivan toisin. Silloin ihmiset yksinkertaisesti lyhentäisivät työpäivää, säästäisivät voimiaan, suojelisivat työtään, huolehtisivat levostaan. Kun taas kapitalisti saattaa käytäntöön koneita, niin hän huoleh-

tii *voitosta*; hänen on tarpeetonta lyhentää työpäivää, hän ainoastaan menettää siitä. Koneen avulla kapitalisti ei vapauta, vaan orjuuttaa ihmisen.

Kapitalismin kehittyessä yhä suurempi osa pääomaa sijoittuu koneisiin, laitoksiin, kaikenmoisiin rakennuksiin, jättiläismäisiin tehdasrakennuksiin, suunnattomiin sulatusuuneihin j. n. e.; *työläisten palkkaukseen* päinvastoin menee yhä pienempi osa pääomaa. Aikaisemmin, käsiteollisuuden vallitessa kulut käsikoneisiin ja muihin työaseisiin olivat vähäiset: melkein koko pääoma käytettiin työläisten palkkaamiseen. Nyt on päinvastoin: suunnaton osa kuluu kaikenmoisiin laitoksiin ja koneisiin. Ja tämä merkitsee, että *työvoiman* kysyntä ei kasva niin nopeasti kuin kasvaa proletareiksi muuttuvien haaksirikkoutuneitten ihmisten lukumäärä. Mitä voimakkaammin tekniikka kehittyy kapitalismin vallitessa, sitä suurempi on pääoman sorto työväenluokan yli, sen vuoksi, että sitä vaikeampaa on löytää työtä, sitä tuikalampaa on eläminen.

16 §. TUOTANNON ANARKIA, KILPAILU JA KRIISIT. Työväenluokan onnettomuudet lisääntyvät ja lisääntyvät tekniikan kehittymisen ohella, joka kapitalismin vallitessa tuottaa kaikkien hyödyttämisen sijasta voiton lisääntymisen pääomalle, työttömyyttä ja kurjuutta monille työläisille. Mutta nämä onnettomuudet lisääntyvät muistakin syistä.

Olemme jo ennemmin huomanneet kapitalistisen yhteiskunnan kokoonpannuksi sangen kehnosti. Vallitsee yksityisomistus, eikä ole mitään yleistä suunnitelmaa. Kukin tehtailija hoitaa asioitaan muista riippumatta. Hän taistelee muita vastaan ostajasta, »kilpailee» heidän kanssaan.

Nyt herää kysymys heikentykö vai voimistuuko tämä taistelu kapitalismin kehityksen mukana.

Ensi katseella saattaa näyttää, että tämä taistelu heikenee. Tosiaankin kapitalistejahan jää yhä vähemmän; suuret ahmivat pieniä; ennen taistelivat keskenään kymmenentuhannet eri liikeyrittäjät - kilpailu oli katkeraa; nyt on näitä kilpailijoita jäänyt vähän - taistelu ei ole niin kärjistynyttä. Siten voisi ajatella. Mutta todellisuudessa se ei ole siten. Todellisuudessa on asianlaita aivan päinvastoin. Totta kyllä, että kilpailijoita jää yhä vähemmän. Mutta kukin heistä on tullut monin verroin *suuremmaksi* ja *voimakkaammaksi* kuin entiset kilpailijat. Ja heidän taistelunsa ei ole muodostunut pienemmäksi, vaan laajemmaksi, ei hiljaisemmaksi, vaan katkerammaksi kuin aikaisemmin. Jos koko maassa hallitseisi pari tai useampi kapitalisti, silloin nämä kapitalistiset valtiot tappelisivat keskenään. Sitenhän se loppujen lopuksi kävikin. Nyt kilpaillaan jättiläismäisten kapitalistien liittojen, heidän valtioittensa kesken. Ja tätä taistelua käydään ei ainoastaan hintojen halpuuden, mutta myöskin aseellisten voimien avulla. Siis kilpailu kapitalismin kehittyessä vähennee vain *kilpailijain lukumäärään nähden*, mutta muodostuu yhä *julmemmaksi* ja *hävittävämmäksi*.*)

Vielä on välttämätöntä merkitä muuan ilmiö: niin sanottu *kriisit*. Mitä ovat nämä kriisit? Mitä ne ilmaisevat? Tahtumat kehittyvät näin. Eräänä kauniina hetkenä osotautuu erilaisia tavaroita tuotetuksi yli kaiken määrän. Hinnat laskevat, eikä tavaroille löydy menekkiä missään. Varasotot ovat tulvillaan kaikenmoisia tuotteita, mutta ei ole mihin

*) Yksityiskohtaisesti on tätä tarkastettava imperialistista sotaa koskevasta luvusta.

niitä myytäisiin: ei ole ostajaa. Nälkäisiä työläisiä tietenkin löytyy paljonkin, mutta he ansaitsevat ropoja eivätkä mitenkään kykene ostamaan juuri mitään sen lisäksi mitä he tavallisesti ovat ostaneet. Silloin alkaa ahdinkotila. Jollakin tuotantoalalla eivät kestä ensin pienet ja keskinkertaiset likeyritykset, ne romahtelevat ja lakkaavat toiminnasta; niitä seuraavat suuremmat liikkeet. Mutta kyseessäoleva tuotantoala on ostanut tavaraa joltakin toiselta teollisuuden alalta, tämä toinen kolmannelta. Sanotaan, että räätäli-liikkeet ovat ostaneet kankaita kangasliikkeiltä, nämä taas villaa tuottavilta liikkeiltä j. n. e. Kun räätäli-liikkeet romahtelevat, silloin ei siis ole ostajia kangasliikkeillä - kangasliikkeet rupeavat romahtelemaan, näiden jälkeen seuraa sama juttu villan tuotannossa. Kaikkiialla alkavat pysähtyä tehtaot, kymmenentuhannet työläiset työnnetään kadulle, työttömyys laajentuu suunnattoman laajaksi, työläisten elinmahdollisuus huononee jopa tavallista tiukemmaksi. Mutta tavaroita on tuotettu runsaita määriä. Ja varastot ovat tulvillaan niistä. Siten tapahtui ennen sotaa tavantakaa: väliin teollisuus kukoistaa ja edistyy, tehtailijain asiat kehittyvät erinomaisesti; sitten yhtäkkiä - romahdus, ahdinkotila, työttömyys; sitten on lamaanusaikaa; sitten uudelleen elpymistä, sitten taas kukoistusaikaa: ja sitten taas uudelleen romahdus ja niin edelleen.

Millä on selitettävissä tällainen luonnoton asian tila, jolloin ihmiset tulevat kerjäläisiksi *rikkauksien* vuoksi?

Tähän kysymykseen vastaaminen ei ole kovinkaan helppoa. Mutta siihen vastaaminen on välttämätöntä.

Me olemme jo edellä tulleet huomaamaan, että kapitalistisessa yhteiskunnassa vallitsee sekamelska, jota nimit-

tään tuotannon anarkiaksi. Kukin tehtailija-liikeyrittäjä tuottaa mielensä mukaisesti, omalla riskillään ja vastuullaan. On täysin luonnollista, että tälläisen tilanteen vallitessa joko aikaisemmin tai myöhemmin joudutaan tilaan, jolloin tavaroita on tuotettu liian paljon (tavarain liikatuotanto). Silloin kun valmistettiin tuotteita, eikä tavaroita, s. o. silloin kun tuotantoa harjoitettiin ei markkinoita varten, silloin ei liikatuotanto tuottanut mitään vaaroja. Aivan toisin on tavara-tuotannon vallitessa. Tällöin täytyy jokaisen tehtailijan ensin myydä omat tavaransa voidakseen ostaa tuotannon jatkumiseen tarvittavat tavarat. Koneiston tukkeutuminen jossakin kohdassa tuotannon sekamelskan vuoksi laajentaa sen aivan heti alalta toiselle - yleinen kriisi purkautuu esiin.

Nämä kriisit vaikuttavat sangen tuhoavasti. Suuri määrä tavaraa tuhoutuu. Pikkutuotannon jäljet pyyhitään pois aivan kuin rautaista luutaa käyttäen. Ja myöskin suurliikkeet sortuvat osittain. Vaikeata on niiden kaikkien pysyä pystyssä.

Kriisien päätaakka lankeaa tietenkin työväenluokan niskoille.

Eräät tehtaot pysähtyvät tykkänään, toiset rajoittavat tuotantoaan, työskentelevät vajaita viikkoja, kolmannet sulkeutuvat määrääjäksi. Työttömien lukumäärä lisääntyy. Teollisuuden reserviarmeija kasvaa. Mutta sen rinnalla työväenluokan kurjuus ja sorto lisääntyvät. Kriisin aikana työväenluokan ennestänsä kehno asema huonontuu vielä enemmän.

Tässä esimerkiksi tietoja Euroopan ja Ameriikan - sanalla sanoen koko kapitalistisen maailman - vv. 1907-1910 vallanneesta kriisistä. *Yhdysvalloissa* ammattiliittojen työttömien jäsenten lukumäärä kasvoi seura-

vasti: kesäkuussa v. 1907 - 8,1 pros., lokakuussa - 18,5 pros., marraskuussa - 22 pros., joulukuussa - 32,7 pros., (rakennusteollisuudessa - 42 pros., vaateteollisuudessa - 43,6 pros., tupakkateollisuudessa jopa 55 pros.); itsestään selvää on, että yleinen työttömyys (ottaen laskuun muutkin kuin järjestyneet työläiset) oli vieläkin suurempi. *Englannissa* oli työttömäin prosentti kesällä v. 1907 3,4-4; marraskuussa se kasvoi 5:een saakka, joulukuussa - 6,1:een saakka; kesäkuussa v. 1908 se kohosi 8,2:een; *Saksassa* oli työttömäin prosentti v. 1908 tammikuuhun mennessä kaksi kertaa suurempi kuin edellisinä vuosina. Samaa voitiin havaita myöskin muista maista.

Mitä tulee *tuotannon rajoittamiseen*, niin esim. valuraudan sulatus laski Yhdysvalloissa 26 milj. tonnista v. 1907 16 milj. tonniin v. 1908 (tonnissa on 61 puutaa).

Kriisin aikana tavarain hinnat laskevat. Silloin herrat kapitalistit turvautuvat *tuotannon turmelemiseen*, estääkseen voittojensa menetyksen. Amerikassa esim. sammutettiin sulatusuunit. Vielä mielenkiintoisemmin toimivat kahvi-istutusten omistajat Brasiliassa. Pysyttääkseen kahvilla korkean hinnan, he *upottivat* kahvisäkkejä mereen. Nyt kärsii koko maailma *nälänhätää* ja tuotteitten *puutetta*. Tämä nälänhätä ja tuotteitten puute ovat aiheutuneet kapitalistisesta sodasta. Sen synnytti *kapitalismi*, joka johti hävittävään sotaan. Mutta rauhan aikana kapitalistinen maailma oli tulvillaan tuotteita, joita kuitenkaan ei myyty työläisille; työläisillä oli liian hoikka kukkaro. Tästä runsaudesta työläinen sai osakseen vain yhden: työttömyyden kaikkine kauhuineen.

17 §. KAPITALISMIN KEHITYS JA LUOKAT. (LUOKKAVASTAKOHTIEN KÄRJISTYMINEN.) Me näimme kapitalistisella yhteiskunnalla olevan kaksi päävastakohtaa, kaksi tärkeintä puutetta: ensiksikin se on »anarkistista» (siinä ei ole järjestyneisyyttä); toiseksi se on todellakin kahden vihamielisen yhteiskunnan (luokan) muodostama. Me olemme nähneet myöskin, että kapitalismin kehityksen mukana tuotannon anarkia, joka ilmenee kilpailussa, johtaa yhä suurempaan kärjistymiseen. Yhteiskunnan epäkuntoisuus ei tällöin vähene, vaan *lisääntyy*. Mutta samaa tapahtuu yhteiskunnan jakautuessa kahteen osaan, kahteen luokkaan.

Kapitalismin kehittyessä tämä jakautuminen, tämä repeämä luokkien välillä ei myöskään vähene, vaan *lisääntyy*. Toiselle äärelle - kapitalisteille - kasaantuvat kaikki rikkaudet, toiseen ääreen - sorretuille luokille - kertyy kaikki kurjuus, suru ja kyyneleet. Teollisuuden reserviarmeija synnyttää rappeutuneitten, raastuneitten, täydelleen köyhtyneitten ihmisten kerroksen. Mutta nekin, jotka työskentelevät eroavat elämällään yhä enemmän kapitalisteista. Proletariaatin ja porvariston välinen eroavaisuus *lisääntyy yhä*. Ennen oli kaikenlaisia keskinkertaisia ja pikkusia kapitalisteja, monet heistä olivat läheisissä suhteissa työläisiin, elivät jonkun verran paremmin kuin työläiset. Nyt on aivan toisin. Suuret herrat viettävät sellaista elämää, ettei sellaista ole kenellekään päähän pälkähtänyt. Tosin työläisetkin kapitalismin kehittyessä yleensä elävät paremmin: kahdenkymmenen vuosisadan alkuun mennessä on työpaikka yleensä kohonnut. Mutta samaan aikaan on *kapitalismin voitto kohonnut vielä nopeammin*. Nyt on työläisjoukko yhtä kaukana kapitalistista kuin taivas maasta. Kapitalisti on aivan erilainen olento, tavoittamaton. Ja mitä enemmän kapitalismi kehittyy, sitä korkeammalle rikkaimpien kapitalistien koplakunta kohoaa, sitä syvempi on tämän kruunaamattomien kuninkaitten kopla ja monimiljoonaisten orjuutetun proletaarijoukon välinen kuilu.

Me lausimme työläisten työpalkan kuitenkin lisääntyneen, mutta vielä nopeammin kasvoivat voitot ja *sen vuoksi* kahden luokan välinen juopa lisääntyi. Kahdenkymmenen vuosisadan alusta lähtien on työpalkka alkanut ei kohota, vaan laskea; samaan aikaan voitot rupesivat kohoamaan ennen kuulumattomasti. Siis varsinkin viime aikoina on yh-

teiskunnallinen epätasaisuus tavattoman nopeasti kärjistynyt.

Ja kun tämä epätasaisuus yhä kasvaa ja kasvaa, niin on täysin ymmärrettävää, että se ennemmin tai myöhemmin johtaa yhteentörmäykseen työläisten ja kapitalistien välillä. Jos heidän välinen eroavaisuus vähenisi, jos työläiset asemaansa nähden lähenisivät kapitalisteja lähemmäksi, silloin tietysti koittaisi »rauha ja rakkaus». Mutta siinähan se asian ydin onkin, etteivät työläiset kapitalistisessa yhteiskunnassa lähesty ajan mittaan kapitalisteja, vaan loittonevat heistä. Ja tämä merkitsee, että proletariaatin ja porvariston välisen *luokkataistelun*kin täytyy kiertämättömästi kärjistyä.

Tätä käsitystä vastaan ovat porvarilliset oppineet esittäneet monia vastaväitteitä. Heitä on haluttanut todistaa, että kapitalistisessa yhteiskunnassa tulee työläisen elämä yhä paremmaksi. Heidän perässään ovat samaa ruvenneet puhumaan oikeistososialistit. Kummatkin ovat vakuuttaneet työläisten vähitellen rikastuvan, saattavan itsekin tulla pikkukapitalisteiksi. Kaikki tämä on tietenkin osoittautunut paikkansa pitämättömäksi. Todellisuudessa työläisten asema kapitalistien asemaan verraten on huonontunut yhä enemmän. Tässä esimerkki kaikkein kehittyneimmästä kapitalistisesta maasta, Yhdysvalloista. Jos laskemme työpaikan ostokyvyn (s. o. määrän, minkä työläinen saattaa ostaa kulutus-tarpeita niiden hinnat huomioon ottaen) vv. 1890-1899 sadaksi, niin työpaikan ostokyky vaihtelee vuosittain seuraavasti: 1890 - 98,6; 1895 - 100,6; 1900 - 103; 1905 - 101,4; 1907 - 101,5. Tämä merkitsee sitä, ettei työläisen elintaso ole juuri parantunut: se on koko ajan pysynyt melkein samanlaisena. Saman verran minkä työläinen voi v. 1890 saada ravintoa, vaatteita y. m. melkein saman, hiukan enemmän (3%) hän sai v. 1907. Mutta samaan aikaan amerikkalaiset miljardörit (suurimmat teollisuudenharjoittajat) kiskoivat mitä suunnattomimpia voittoja, se määrä lisää-voa, jonka he saivat, lisääntvi tavattomasti. On käsitettävää, että kapitalistien elintaso, ylellisyys, oikut j. n. e. lisääntyivät moninkertaisesti.

Luokkataistelu nojautuu porvariston ja proletariaatin väliseen etujen vastakkaisuuteen. Nämä edut ovat oleelli-

sesti sovittamattomia, samaten kuin ovat susien ja lampaitten edut sovittamattomia.

Jokaisen on helppo käsittää, että kapitalistille on edullista pakottaa työläisiä työskentelemään mahdollisimman kauvan ja maksaa mahdollisimman vähän; työläiselle on päinvastoin edullisinta työskennellä mahdollisimman vähän ja ansaita enemmän. Sen vuoksi ei ole ihmeellistä, että työväenluokan syntymisestä lähtien alkoi sen taistelu *työpalkan korottamisen ja työpäivän lyhentämisen puolesta*.

Tämä taistelu ei ole koskaan keskeytynyt, eikä milloinkaan ole kokonaan laannut. Eikä se ole suinkaan rajoittunut taisteluksi liian viisipennisen puolesta. Kaikkiällä, jossa vaan kapitalistinen järjestelmä on kehittynyt, ovat työläisjoukot tulleet vakaumukseen, että itse kapitalismista on tehtävä loppu. Työläiset ovat ruvenneet miettimään sitä kuinka voitaisiin vihattu järjestelmä vaihtaa toiseen, oikeampaan, toverilliseen työjärjestelmään. Siten on syntynyt *työväenluokan kommunistinen liike*.

Työväenluokan taistelua on toisenkin kerran seuranneet monet tappiot. Mutta kapitalistisessa järjestelmässä itsessään piilee proletariaatin lopullinen voitto. Miksi? Siksi, että sen kehitys merkitsee mitä laajimpien kansan kerrosten muuttumista proletaareiksi. Suurpääoman voitto on käsi-työläisen, kauppiaan, talonpojan hävittämistä; se myöskin suurentaa palkkatyöläisten rivejä. Jokainen askel kapitalistista kehitystä *lisää* proletariaatin *lukumäärää*. Se on kuin monipäinen lohikäärme; jos yhden pään hakkaat pois - kasvaa kymmenen uutta tilalle. Kun porvaristo tukahutti työväen kapinoita, niin se lujitti kapitalistista järjestelmää. Mutta tämän kapitalistisen järjestelmän kehitys tuhosi kym-

meniätuhansia, miljoonia pikkuisäntiä ja talonpoikia: se heitti heidät kapitalistien sorrettavaksi. Siten se lisäsi proletariiden, kapitalistisen järjestelmän vihollisten lukumäärää. Mutta työväenluokka tulee ei ainoastaan lukumäärältään voimakkaammaksi. Se sen lisäksi *yhdistyy* yhä enemmän ja enemmän. Miksi niin? Siksi, että kapitalismin kehittyessä kasvaa suuria tehtaita. Ja kukin suuri tehdas kerää seinensä suojaan tuhansia työläisiä, toisinaan kymmeniätuhansia työläisiä. Nämä työläiset työskentelevät rinnan, vieri vieressä. He näkevät kuinka kapitalisti-tehtailija riistää heitä. He huomaavat työläisen toisen työläisen ystäväksi ja toveriksi. Itse työnteossa tehtaan yhdistämät proletarit oppivat toimimaan yhteisesti. Heidänhän on helppoa sopia keskenään. Kas tästä syystä kapitalismin kehittyessä kasvaa ei ainoastaan työväenluokan lukumäärä, mutta myöskin sen *yhdistyneisyys*.

Mitä nopeammin kasvavat suuret tehtaot, sitä nopeammin kehitty kapitalismi, sitä nopeammin tuhoutuvat käsi-työläiset, maalaismestarit, talonpojat. Sitä nopeammin kasvavat jättiläismäiset monimiljoonaiset *kaupungit*. Loppujen lopuksi verrattain vähäiselle alueelle - suurkaupunkeihin - kerääntyy sunnaton määrä kansaa ja koko tämän kansan keskuudessa suunnattoman enemmistön muodostaa tehdasproletariaatti. Juuri se täyttää likaiset, savustuneet korttelit, mutta vähäinen koplalla rikkaita elää loistavissa palatseissa ja tämä koplalla pienenee pienenemistään. Työläisiä muodostuu yhä enemmän ja enemmän, he liittyvät yhteen yhä lujemmin ja lujemmin.

Tällaisten olosuhteitten vallitessa täytyy taistelun kiertämättömän kärjistymisen päättyä työväenluokan voitolla.

Ennemmin taikka myöhemmin, huolimatta porvariston kaikista juonitteluista, työväenluokka törmää jyrkästi porvaristoa vastaan, heittää sen valtaistuimelta, murskaa sen rosvovaltion ja rakentaa uuden, työn, kommunistisen järjestelmänsä. Tällä tavoin kapitalismi kehityksessään *kiertämättömästi joutuu proletariaatin kommunistiseen vallankumoukseen.*

Proletariaatin luokkataistelu porvaristoa vastaan on esiintynyt eri muotoisena. Tässä taistelussa syntyneen työväen järjestäytymisen kolme päämuotoa ovat seuraavat: *ammattilliset liitot*, jotka ovat yhdistäneet työläiset ammattittain: *osuusliikkeet*, etupäässä kulutusosuuskunnat, jotka ovat asettaneet tehtäväkseen vapautumisen välittäjäkauppiaista; lopuksi työväenluokan *poliittiset puolueet* (sosialistiset, sosialidemokratiset, kommunistiset puolueet), jotka ohjelmissaan ovat esittäneet tulevansa käymään taistelua työväenluokan valtiollisesta vallasta. Mitä enemmän luokkien välinen taistelu on kärjistynyt, sitä enemmän on työväen liikkeen kaikkien muotojen täytyntä yhtyä yhteisen päämäärän - porvarillisen heruuden kukistamisen pohjalla. Ne työväenliikkeen johtajat, jotka oikeimmin ovat arvostelleet oloja, ovat aina huomauttaneet kiinteän yhtenäisyyden ja yhteistoiminnan välttämättömyydestä kaikkien työväenjärjestöjen kesken. He esim. ovat sanoneet, että toiminnan yhteys proletariaatin ammattiliittojen ja valtiollisen puolueen välillä on välttämätöntä ja että sen vuoksi ammattiliitot eivät saa olla »puolueettomia» (s. o. välinpitämättömiä valtiollisista asioista), vaan niiden tulee kulkea yhdessä työväenluokan puolueen kanssa.

Viime aikoina on työväenliike työntänyt esiin vielä uusia muotoja, joista tärkein on työväen edustajain neuvostot. Niistä tulemme puhumaan myöhemmin useassa kohdin kirjaa.

No niin, kapitalistisen järjestelmän kehityksestä tekemästäämme havainnosta me saatamme aivan erehtymättä todeta seuraavaa: *kapitalistien lukumäärä vähenee, mutta he tulevat yhä rikkaammiksi ja voimakkaammiksi; työläisten lukumäärä lisääntyy yhä enemmän ja enemmän, jonka ohel-*

la heidän yhdistäytymisensä kasvaa, vaikkakin epätasaisesti; työläisten ja kapitalistien välinen eroavaisuus lisääntyy. Kapitalismin kehitys johtaa siitä syystä näiden luokkien kiertämättömään yhteentörmäykseen, se on kommunistiseen vallankumoukseen.

18 §. PÄÄOMAN KASAANTUMINEN JA KESKITTYMINEN KOMMUNISTISEN JÄRJESTELMÄN TOTEUTTAMISEN EHTONA. Kuten olemme nähneet kaivaa kapitalismi itse omaa hautaansa siten, että synnyttää haudankaivajansa - proletaarit, ja mitä enemmän se kehittyy, sitä suuremman määrän verivihollisiaan se synnyttää ja yhdistää vastaansa. Mutta se ei ainoastaan kasvata vihollisiaan. Se valmistaa myöskin pohjaa yhteiskunnallisen tuotannon uudelle järjestelylle, uudelle toverilliselle, kommunistiselle taloudelle. Millä tavoin? Tähän me vastaamme heti.

Jo ennemmin me näimme (katso tai lue uudelleen 11 §: »Pääoma»), että pääoma alituiseen kasvaa suuruudessaan. Osan lisäarvoa, jonka kapitalisti pusertaa työläisestä, hän liittää pääomaansa. Tästä pääoma suurenee. Mutta kun pääoma suurenee, - silloin siis voidaan laajentaa tuotantoa. Tällaista pääoman lisääntymistä, tällaista sen yksin käsiin lisääntymistä nimitetään pääoman *kasaantumiseksi* tai *konstentreerausiksi*.

Myöskin me huomasimme (katso 14 §: »Pikku- ja suur- tuotannon välinen taistelu»), että kapitalismin kehittyessä pikku- ja keskinkertainen tuotanto tuhoutuu: pikku- ja keskinkertaiset teollisuudenharjoittajat ja kauppiat haaksirikoutuvat, puhumattakaan enään käsityöläisistä - heidät syö suurpääoma järjestään. Se mitä näillä pikku- ja keskinkertaisilla kapitalisteilla on aikaisemmin ollut, heidän pää-

omansa, se häviää heidän hallustaan ja keskittyy eri teitä suurten porhojen käsiin. Näillä suurilla porhoilla pääoma siis lisääntyy senkin vuoksi, että se luistaa pois toisten käsistä. Tässä tapahtuu pääoman yksiin käsiin keskittymistä, sen ennemmin ollessa eri käsiin pirstaantuneena. Nyt pienten tuhoamisen jälkeen nämä pääomat ovat jo puserretut niiden nyrkkiin, jotka pääsivät taistelussa voittajiksi. Tällaista ennen hajallaan ollutta pääoman keskittymistä nimitetään pääoman *sentralisoimiseksi*.

Pääoman konsentroituminen ja sentralisoituminen, s. o. sen keskittyminen harvojen käsiin ei vielä merkitse tuotannon keskittymistä. Oletetaan kapitalistin ostaneen kasamalleen lisäarvolla naapurin pikkutehtaan ja jättäneen sen työskentelemään entiseen tapaan. Tässä on tapahtunut keskittymistä, mutta tuotantoa harjoitetaan entiseen tapaan. Mutta tavallisesti ei kuitenkaan tapahdu näin. Käytännössä tapahtuu verattomasti useammin (koska se on kapitalistille edullisempaa), että hän järjestää uudelleen koko tuotannon, suurentaa sitä, laajentaa ja rakentaa itse tehtaot suuremmiksi. Tällöin tapahtuu ei ainoastaan pääoman, mutta myöskin *itse tuotannon* suurentaminen. Tuotanto muodostuu jättiläismäiseksi, käsittäen suuren joukon koneita, yhdistää monia tuhansia työläisiä. Tapahtuupa niinkin, että muutama kymmenen suurinta tehdasta tyydyttää koko maan tavaran kysynnän. Tällöin asiallisesti työläiset tuottavat koko yhteiskuntaa varten, työ *yhteiskunnallistuu*, kuten sitä sanotaan. Mutta käskyvalta ja voitot joutuvat kapitalistille.

Tuotannon tällainen keskittyminen tekee mahdolliseksi myöskin todella toverillisen tuotannon proletarisen valankumouksen jälkeen.

Tosiaankin. Ellei tätä tuotannon keskittymistä tapahtuisi ja proletariaatti anastaisi vallan, tuotannon ollessa pirstaantuneena ja hajaantuneena satoihintuhansiin pikkuvers-
taisiin, joissa työskentelee 2-3 työläistä, niin ei olisi pienintäkään mahdollisuutta järjestää niitä, muuttaa ne yhteiskunnan hoitoon. Mitä kehittyneempää on kapitalismi, mitä keskittyneempää tuotanto, sitä helpompi on proletariaatin vallata se voittonsa jälkeen.

Siis kapitalismin kehitys ei ainoastaan luo kapitalismin vihollisia, eikä ainoastaan johda kommunistiseen vallankumoukseen, mutta myöskin luo vielä taloudellisen pohjan kommunistisen järjestelmän toteuttamiselle.

III LUKU.

Kommunismi ja proletariaatin diktatuuri.

19 §. Kommunistisen järjestelmän luonteen kuvaus. Tuotanto kommunismin vallitessa. 20 §. Jakelu kommunistisen järjestelmän vallitessa. 21 §. Hallinto kommunistisen järjestelmän vallitessa. 22 §. Tuotantovoimien kehitys kommunistisen järjestelmän vallitessa (kommunismin etuisuudet). 23 §. Proletariaatin diktatuuri. 24 §. Valtiollisen vallan valloittaminen. 25 §. Kommunistinen puolue ja kapitalistisen yhteiskunnan luokat.

19 §. KOMMUNISTISEN JÄRJESTELMÄN LUONTEEN KUVAUS. Me näimme minkä vuoksi kapitalistisen järjestelmän täytyi tuhoutua (ja se tuhoutuu nyt silmiemme edessä). Se tuhoutuu sen vuoksi, että siihen oli kätkeyty kaksi perusvastakohtaa: yhtäältä *tuotannon anarkia*, joka johti kilpailuun, kriiseihin, sotiin; toisaalta yhteiskunnan *luokkaluonne*, jolloin yksi osa yhteiskuntaa on, eikä voi muuta kuin olla verivihollisuudessa sen toista osaa kohtaan (luokkataistelu). Kapitalistinen yhteiskunta esiintyy huonosti kokoonlyötynä koneistona, jossa yksi osa alituisen takertuu toiseen (katso 13 §: »kapitalistisen järjestelmän perusvastakoh-

dat»). Sen vuoksi tämän koneiston *täytyi* ennemmin tai myöhemmin murskaantua.

On ymmärrettävää, että uuden yhteiskunnan tulee olla sellaisen, joka on kapitalismia verrattomasti lujemmin kokoonpantu. Kun kerran kapitalismin perusvastakohdat räjäyttävät sen ilmaan sisältäpäin, niin tietysti tämän kapitalismin raunioille tulee versoa yhteiskunnan, joka ei tunne niitä vastakohtia, jotka olivat sisällytetyt vanhaan. Kommunistisen tuotantotavan erottavina tunnusmerkkeinä siis tulee olla seuraavat tunnusmerkit: 1) sen tulee olla *järjestetty* yhteiskunta; siinä ei saa vallita tuotannon anarkia, yksityisten liikeyrittäjäin kilpailu, sodat, kriisit; 2) sen tulee olla luokaton yhteiskunta, se ei saa muodostua ikuisesti keskenään vihamielisistä puolikkaista, se ei saata olla yhteiskunta, jossa luokka riistää toista luokkaa. Mutta sellaisena yhteiskuntana, jossa ei ole luokkia ja jossa koko tuotanto on järjestettyä saattaa olla vain *toverillinen, työn, kommunistinen yhteiskunta*.

Tarkastellaampa tätä yhteiskuntaa yksityiskohtaisemmin.

Kommunistisen yhteiskunnan pohjana tulee olla *tuotannonvälineitten ja apuneuvojen yhteiskunnallisen omistuksen*. Se merkitsee, että koneet, laitteet, veturit, höyrylaivat, tehdasrakennukset, varastot, elevaattorit, kaivokset, sähkölennätin, puhelin, maat ja työkarja, - kaiken tämän tulee olla yhteiskunnan hallussa. Näitä välineitä ei omista yksityinen kapitalisti, eikä yksityisten rikkaitten liitto, vaan koko yhteiskunta kokonaisuudessaan. Se merkitsee, ettei edes yksi *luokka* esiinny omistajana, vaan *kaikki ihmiset*, jotka muodostavat yhteiskunnan. Tällä edellytyksellä yhteiskunta

muodostuu jättiläismäiseksi toverilliseksi työkunnaksi. Tällöin ei esiinny mitään tuotannon pirstaantumista eikä mitään anarkiaa. Päinvastoin. Juuri tällaisen järjestelmän vallitessa tuotanto esiintyy *järjestyneenä* tuotantona. Sen vallitessa ei yksikään liikeyritys taistele ja kilpaile toisen kanssa, sillä kaikki tehtaot, kaivokset ja muut laitokset muodostavat tällöin tavallaan koko kansan ainoan suuren verstaan osastoja, tämän verstaan käsittäessä koko kansantalouden. Itsestään selvää on, että tällainen jättiläismäinen järjestö edellyttää yleisen tuotantosunnitelman. Jos kaikki tehtaot, koko maatalous on yksi suunnaton työkunta, on ymmärrettävää, että kaiken täytyy olla harkittua ja laskettua: kuinka on jaettava työvoima teollisuuden eri alojen kesken, minkälaisia tuotteita ja minkä verran niitä on tuotettava, kuinka ja mihin on suunnattava teknilliset voimat ja niin edelleen, kaiken tämän täytyy, vaikkapa likipitään, olla laskettua ja sen mukaisesti on toimittava. Juuri siinä ilmenee kommunistisen tuotannon *järjestyneisyys*. Ilman yleistä suunnitelmaa ja yleistä johtoa, ilman tarkkaa inventoimista ja luotteloimista ei mikään järjestyneisyys tule kysymykseen. Kommunistisessa järjestelmässä on sellainen suunnitelma.

Mutta pelkkä järjestyneisyys ei riitä. Asian ydin on siinä, että tämä järjestö on yhteiskunnan *kaikkien* jäsenten toverillinen järjestö. Paitsi järjestyneisyyttä kommunistisen yhteiskunnan eroavana merkinä esiintyy vielä se, että se *hävittää riistämisen*, että se *hävittää yhteiskunnan jakautumisen luokkiin*. Tuotannon järjestämistähän voidaan kuvitella esimerkiksi tähän tapaan: koplakunta kapitalisteja omistaa kaiken, mutta omistaa *yhteisesti*, tuotanto on jär-

jestetty - kapitalistit eivät kilpaile keskenään, vaan yhteisesti pumpaavat lisäarvoa puoliorjiksi muutettujen työläisensä työstä. Tässä esiintyy järjestyneisyyttä, mutta myöskin samalla luokka riistää toista. Tässä esiintyy tuotantovälineiden yhteisomistusta, mutta se on ainoastaan yhden *riistäjäluokan* yhteisomistusta. Sen vuoksi tämä ei ole lainkaan kommunismia, vaikka tässä esiintyy tuotannon järjestyneisyys. Yhteiskunnan tällainen järjestyneisyys poistaisi vain yhden perusvastakohdan; tuotannon anarkian. Mutta se voimistuttaisi kapitalismin toista perusvastakohtaa: yhteiskunnan jakautumista kahteen taistelevaan puoliskoon; luokkataistelu kärjistyisi vielä enemmän. Tämä yhteiskunta olisi järjestetty yhdellä linjalla; mutta toisella linjalla, luokkalinjalla se olisi halaistu mitä perusteellisimmalla tavalla. Kommunistinen yhteiskunta ei ainoastaan järjestä tuotantoa, mutta se myöskin vapauttaa ihmiset toisten ihmisten sorrosta. Se on järjestetty kaikissa osissaan.

Kommunistisen tuotannon toverillinen luonne ilmenee myöskin kaikissa tämän tuotannon järjestön yksityiskohdissa. Kommunismin vallitessa ei esimerkiksi tule olemaan vakinaisia tehtaan johtajia tai henkilöitä, jotka koko elämänsä suorittavat yhtä ja samaa työtä. Nyt on tällainen järjestys: jos ihminen on suutari, niin hän laittaa koko elämänsä ajan jalkineita, eikä lestiään lukuunottamatta näe mitään muuta; jos hän on leipuri, niin hän paistaa elämänsä ajan leipiä; jos ihminen on tehtaan johtaja, niin hän koko ajan hallitsee ja käskee; jos hän on yksinkertainen työläinen, hän suorittaa elämänsä aikana vieraitten käskyjä ja tottelee. Mitään tuolasta ei ole kommunistisessa yhteiskunnassa. Siellä ovat ihmiset saaneet monipuolisen kasvatuksen ja tuntevat

tuotannon eri puolet: tänään minä johdan, lasken niin min-käverran on seuraavaksi kuukaudeksi tuotettava jalkineita taikka ranskanpullia; huomenna työskentelen ehkä saippua-tehtaalla, viikon kuluttua mahdollisesti yhteiskunnan kasvi-tarhassa ja taas kolmen päivän kuluttua sähköasemalla. Tämä on mahdollista silloin kun kaikki yhteiskunnan jäsenet saavat asianomaisen kasvatuksen.

20 §. JAKELU KOMMUNISTISEN JÄRJESTELMÄN VALLITESSA. Kommunistinen tuotantotapa edellyttää myöskin tuotantoa ei markkinoita, vaan kulutusta varten. Tällöin ei kuitenkaan tuota kulutustarpeitaan itselleen yksityinen yrittäjä, eikä yksityinen talonpoika, vaan koko tämä jättiläismäinen työkuunta. Tällöin siis ei esiinny *tavaroita*, vaan ainoastaan *tuotteita*. Näitä valmistettuja tuotteita ei vaihdeta toisiinsa; niitä ei osteta eikä myydä. Ne yksinkertaisesti joutuvat yhteiskunnallisiin varastoihin, joista sitten niitä ottavat tarvitsevat. Näin ollen ei tällöin tarvita rahaa-kaan. Kuinka? - kysyy jokainen. Tällä tavoinhan yksi kahmassee tukun, joku toinen mitättömän vähän. Mitä järkeä on tällaisessa tuotteitten jakelussa? Tässä on sanottava näin. Ensi aikoina, mahdollisesti muutaman kymmenen vuoden kuluessa täytynee ehkä saattaa käytäntöön monenlaisia säännöksiä: esim. sellaisia, että tuotteita saavat vain ne, joilla on merkinnät työkirjoissaan tai jotka esittävät työskentelytodistuksen. Mutta myöhemmin kun kommunistinen yhteiskunta lopullisesti lujittuu ja kehittyy, silloin ei tarvitse tätäkään. Kutakin tuotetta tulee olemaan sangen runsaasti, kaikki haavat ovat tulleet aikoja jo parannetuiksi ja jokaiselle voidaan suoda tilaisuus ottaa mitä hän tarvitsee. Sitä paitsi ei ihmisille tule olemaan mitään etuja siitä, että otta-

vat enemmän kuin tarve vaatii. Eihän esim. nytkään kenenkään päähän pälkähdä ostaa raitiotievaunussa kolmea pilet-tiä, istua yhdellä paikalla ja pitää kahta tyhjänä: ei ole sellaista tarvetta. Ja silloin tulee aivan samoin kaikkiin tuot-teisiin nähden: ihminen ottaa yhteiskunnan varastosta tarvitsemansa määrän eikä sen enempää. Ylijäämän myymi-sestä ei saa mitään etua: jokainenhan voi muutenkin ottaa itselleen eikä silloin rahalla tule olemaan mitään arvoa. To-dennäköisesti siis kommunistisen yhteiskunnan alkuaikoina tullaan tuotteita jakamaan tehdyn työn perusteella, mutta myöhemmin yksinkertaisesti kansalaistoverien tarpeitten mukaan.

Hyvin usein puhutaan, että tulevassa yhteiskunnassa tulee toteute-tuksi jokaisen oikeus työnsä täyteen tuotteeseen: minkä valmistit, sen sait. Tämä on väärin, eikä sitä milloinkaan voida täydelleen toteuttaa. Miksi? Siksi, että jos kaikki saisivat valmistamansa, niin ei milloinkaan voisi tuotantoa kehittää, laajentaa eikä parantaa. Aina tulee osa suorite-tusta työstä käyttää tuotannon laajentamiseen ja parantamiseen. Jos me söisimme ja kuluttaisimme kaiken, minkä olemme valmistaneet, silloin olisi mahdotonta valmistaa koneita: niitähän ei syödä eikä pidetä päällä. Jokaiselle on selvää, että elämä tulee parantamaan koneitten tuottaessa yhä enemmän. Ja se merkitsee, että niihin sisältyvää osaa työstä ei palau-teta sille, joka työn on tehnyt. Milloinkaan ei siis saata tulla kysymykseen, että jokainen saisi työnsä tuotteen kokonaisuudessaan. Eikä se lainkaan ole tarpeenkaan. Hyvien koneitten avulla tullaan tuotanto järjestämään siten, että kaikki tarpeet tyydytetään muutenkin.

Ja niinpä ensi aikoina tuotteiden jakelu tulee tapahtumaan huomioon ottaen *tehdyn työn* (vaikkei jakamalla »työn täyden tuotteen»), mutta myöhemmin tarpeen mukaan: kaikkea tulee olemaan runsaasti.

21 §. HALLINTO KOMMUNISTISEN JÄRJESTELMÄN VALLITESSA. Kommunistisessa yhteiskunnassa ei tule ole-maan luokkia. Mutta jos ei siinä tule olemaan luokkia, niin se merkitsee, että siinä *ei myöskään tule olemaan mitään*

valtiota. Mehän puhuimme jo edellä, että valtio on herruuden luokkajärjestö; luokka suuntaa valtion toista luokkaa vastaan: jos valtio on porvarillinen, niin se on suunnattu proletariaattia vastaan; jos se on proletaarinen valtio, niin se on suunnattu porvaristoa vastaan. Kommunistisessa järjestelmässä taas ei ole tilanherroja, ei kapitalisteja, eikä palkkatyöläisiä, - siinä on vain yksinkertaisesti ihmisiä - tovereita. Ei ole luokkia, ei ole myöskään luokkataistelua, eikä luokkajärjestöjä. Ei siis ole valtiotakaan: sitä ei tarvita tällöin; koska ei ole luokkataistelua, niin ei ole ketään ohjaksissa pidettävää eikä ole tätä pitelijääkään.

Mutta kuinka sitten, kysytään meiltä, tällainen suunnaton järjestö saattaa liikkua ilman mitään hallintoa? Kuka tulee laatimaan yhteiskunnallisen tuotannon suunnitelman? Kuka tulee jakamaan työvoiman? Kuka tulee laskemaan yhteiskunnan tulot ja menot? Kuka sanalla sanoen tulee pitämään silmällä koko järjestelmää?

Tähän ei ole vaikeata vastata. Pääjohto tulee olemaan erilaisten laskukonttorien tai tilastotoimistojen huolena. Niissä tulee luetteloitavaksi päivästä toiseen koko tuotanto ja tuotannon tarpeet: myöskin tullaan osoittamaan mihin on lisättävä työvoimaa, mistä vähennettävä, minkä verran valmistettava. Ja koska kaikki tulevat jo lapsesta pitäen olemaan tottuneita yhteiseen työhön ja käsittävät sen tarpeelliseksi sekä elämisen kaikkein helpommaksi, kaiken luistaessa hyvin lasketun suunnitelman mukaan, niin kaikki työskentelevät noudattaen näitten tilastotoimistojen ohjeita. Tässä ei tarvita erikoisia ministereitä, poliiseja, vankiloita, lakeja, dekreettejä, - ei mitään. Samaten kuin orkesterissa kaikki katsovat johtajan puikkoon ja toimivat sitä silmäillen,

samoin tässäkin tullaan katsomaan laskutaulukkoihin ja suorittamaan työt sen mukaisesti.

Mitään valtiota ei siis tällöin ole. Tällöin ei ole mitään ryhmää eikä mitään luokkaa, joka seisoi muitten luokkien yläpuolella. Sitä paitsi näissä tilastotoimistoissa tulevat tänään työskentelemään yhdet, huomenna toiset henkilöt. Byrokratia, vakinainen virkamieskunta katoaa. Valtio kuoleutuu pois.

Näin tietenkin tulee olemaan kehittyneen, *lujittuneen* kommunistisen järjestelmän vallitessa, proletariaatin täydellisen ja lopullisen voiton jälkeen, eipä edes erikoisen piankaan sen jälkeen. Työväenluokanhan täytyy pitkän aikaa taistella vihollisiaan vastaan, sen jälkeen menneisyyden kaikkia jätteitä: lorvimaisuutta, vetelehtimistä, rikollisuutta, herraskaisuutta vastaan, joita täytyy pitkän aikaa kitkeä pois. Sen vuoksi vaihtuu pari kolme polvea, jotka ovat kasvaneet aivan uusissa olosuhteissa, ennen kuin katoaa lakien ja rangaistusten välttämättömyys, kapitalistisen menneisyyden kaikkien jätteitten tukahduttamisen välttämättömyys työväen valtion toimesta. Mutta jos tätä varten tarvitaan työväen valtiota niin kehittyneessä järjestelmässä, jolloin kapitalismin jätteet ovat kuoleutuneet pois, kuoleutuu proletariaatin valtiovaltakin. Itse proletariaatti sekaantuu muihin kerroksiin, sillä vähitellen kaikki tempautuvat mukaan yhteiseen työhön ja kymmenen-parinkymmenen vuoden kulluttua maa, ihmiset, tavat ovat jo vallan toisia.

22 §. TUOTANTOVOIMIEN KEHITYS KOMMUNISTISEN JÄRJESTELMÄN VALLITESSA (KOMMUNISMIN ETUISUUSDET). Kommunistinen järjestelmä työntää nopeasti *eteenpäin tuotantovoimien kehitystä*, silloin kun se voittaa ja

parantaa umpeen kaikki haavat. Tämä tuotantovoimien mitä nopein kehitys tulee tapahtumaan seuraavista syistä. *Ensinäkin* vapautuu suunnaton määrä ihmisenergiaa, joka kuluu *luokkataisteluun*. Kuviteltakoonpa vain mitkä määrä hermoja, voimia, työtä käytetään politiikkaan, lakkoihin, kapinoihin, kapinain tukahuttamiseen, tuomioistuimiin, poliisilaitokseen, valtiovaltaan, jokapäiväisiin ponnistuksiin kummaltakin puolen.

Luokkataistelu nielee suunnattoman määrän voimia ja varoja. Kaikki nämä voimat vapautuvat: ihmiset eivät silloin tule taistelemaan toisiaan vastaan. Nämä vapautuneet voimat siirtyvät tuottavaan työhön. *Toiseksi* säästyvät ne voimat ja varat, joita tuhotaan tai kulutetaan *kilpailun, kriisin, sotien* aikana. Jos lasketaan vain pelkän sodan kulungit, niin tuloksena on uskomattoman suunnaton summa. Mutta kuinka suuret ovatkaan yhteiskunnan kulut myyjäin välisestä, ostajain välisestä ja ostajain sekä myyjäin välisestä taistelusta! Kuinka paljon kaikkea tuhoutuu turhaan kriisien johdosta! Kuinka paljon liikoja kustannuksia onkaan tuotannon järjestämättömyydestä ja sekasotkusta! Kaikki nämä voimat, jotka nyt hukkuvat, säilyvät kommunistisessa yhteiskunnassa. *Kolmanneksi* järjestyneisyys ja tarkoituksenmukainen suunnitelma eivät ainoastaan varjele liioilta kustannuksilta (tässä ilmenee se, että suurtuotanto säästää aina), vaan myöskin suovat mahdollisuuden parantaa koko tuotantojärjestelmän *teknillistä puolta*: tuotantoa tullaan harjoittamaan kaikkein suurimmilla tehtailla, kaikkein parhaimpien teknillisten apuneuvojen avulla. Kapitalismin vallitessa näet koneittenkin käytäntöön ottamisella olivat määräytyt rajansa. Kapitalisti otti koneita käytäntöön silloin kun ei ollut riittä-

västi halpaa työvoimaa. Jos taas löytyi halpaa työvoimaa, silloin kapitalistin oli tarpeetonta ottaa koneita käytäntöön: hänhän sai koneittakin hyviä voittoja. Kone osottautui tarpeelliseksi silloin, kun se säästi *kallista* työvoimaa. Mutta kun kapitalismin vallitessa työvoima on yleensä halpaa, niin tämä työväenluokan kehno asema oli tekniikan parantamisen *ehkäisevänä* aiheena. Erittäin räikeästi tämä ilmeni maataloudessa. Siellä oli työvoima aina halpaa ja tämän vuoksi konetyön kehitys tapahtui sangen hitaasti. *Kommunistisessa* yhteiskunnassa huolehditaan ei voitoista, vaan työntekijöistä itsestään. Siinä tullaan jokainen parannus viipymättä ottamaan varteen ja saattamaan käytäntöön. Siinä ei parannuksille tule olemaan lainkaan niitä kahleita, joita kapitalismi asetti. Myöskin teknilliset keksinnöt tulevat edistymään hyvin kommunismin vallitessa: kaikkihan tulevat saamaan hyvän kasvatuksen ja ne, jotka kapitalismin vallitessa nääntyvät puutteeseen (esim. lahjakkaat työläiset), tulevat saamaan täyden mahdollisuuden kehittämään ja käyttämään kykyjään.

Kommunistisessa yhteiskunnassa katoaa myöskin *lois-
maisuus*, se on ihmisloisten olemassaolo, jotka eivät tee mitään ja elävät toisten kustannuksella. Sen mitä kapitalistisessa yhteiskunnassa kapitalistit tuhlasivat, joivat ja mässäsivät, tulee kommunistinen yhteiskunta käyttämään tuotannon tarpeisiin: kapitalistit, heidän lakeijansa ja palveluskuntansa, papit, prostitueeratut j. n. e. katoavat ja kaikki yhteiskunnan jäsenet kiinnitetään tuottavaan työhön.

Kommunistinen tuotantotapa tulee merkitsemään tuotantovoimien suunnatonta kehitystä. Se merkitsee, että kunkin kommunistisen yhteiskunnan työntekijän osalle tulee

vähemmän työtä kuin aikaisemmin. Työpäivä tulee yhä lyhenemään ja ihmiset tulevat yhä enemmän vapautumaan luonnon asettamista kahleista. Ja kun kerran ihmisen on käytettävä vähän aikaa itsensä elättämiseen ja vaatettamiseen, niin hänellä siis tulee olemaan runsaasti aikaa omistaa sitä henkisellet kehitykselleen. Inhimillinen kulttuuri saavuttaa ennenkuulumattoman korkean tason. Ja tällöin se tulee olemaan todella inhimillistä eikä luokkakulttuuria. Samalla kun ihmisen sortaminen ihmisen yli katoaa, katoaa myöskin luonnon sorto ihmisten yli. Ihmiskunta alkaa tällöin ensikerata viettämään todella järkevää eikä petojen elämää.

Kommunismiin vastustajat ovat aina kuvanneet sitä *tasajaksi*. He sanovat, että kommunistit tahtovat anastaa kaiken ja jakaa sen tasan: maat ja muut tuotannonvälineet sekä myöskin kulutustarpeet. Ei ole mitään tätä mielipidettä järjettömämpää. Ennen kaikkea, tällainen yleinen tasajako on mahdotonta: maa, karja, rahat voidaan jakaa. Mutta mahdotonta on jakaa rautateitä, koneita, höyrylaivoja, monimutkaisia koneistoja. Tämä ensinnäkin. Toisekseen tasajako johtaa kaikkea muuta kuin hyvään, ja päinvastoin heittää ihmiskunnan taaksepäin. Se merkitsee monilukuisten *pikkuomistajain* muodostamista. Mutta mehän tiedämme jo, että pikkuomistuksesta ja pikkuomistajain kilpailusta syntyy suuromistus. Jospa siis toteutettaisiinkin yleinen tasajako, niin myöhemmin alkaisi taas sama juttu ja jatkuisi loppumattomiin.

Proletaarinen kommunismi (taikka protetaarinen sosialismi) on toverillista yhdistettyä suurtaloutta. Se johtuu kapitalistisen yhteiskunnan koko kehityksestä ja proletariaatin asemasta tässä yhteiskunnassa. Siitä on erotettava:

1) *Ryysyläisproletaarinen sosialismi (anarkismi)*. Anarkistit moittivat kommunisteja siitä, että kommunismi muka säilyttää valtiovallan tulevasakin yhteiskunnassa. Tämä ei, kuten olemme nähneet, ole totta. Todellinen ero on siinä, että anarkistit kiinnittävät verrattomasti suuremman huomion jakeluun kuin tuotannon järjestämiseen; ja järjestettyä tuotantoa eivät kuvittele jättitöismäiseksi toverilliseksi taloudeksi, vaan joukoksi pikkuisia, »vapaita», itsenäisesti itseään johtavia kommuuneja. Tällainen järjestelmä ei ilmeisesti saata vapauttaa ihmiskuntaa luonnon ikeestä: siinä ei tuotantovoimia voida kehittää edes siihen määrään saakka, jonka ne

kapitalismin vallitessa saavuttivat. Tämä siitä syystä, että anarkismi *piirstoo* tuotantoa eikä tee sitä *kiinteämmäksi*. Ei ihme, että anarkistit käytännössä lipuvat usein kulutustarpeitten jakamiseen ja kapinoivat *suur-tuotannon järjestämistä vastaan*. He edustavat etupäässä, ei työväenluokan, vaan niin sanotun ryysyköyhälistön etuja ja pyrkimyksiä, joka elää kurjasti kapitalismin vallitessa, mutta joka ei kykene mihinkään itsenäiseen luovaan työhön.

2) *Poroporvarillinen (pikkuporvarillinen kaupunkilais-) sosialismi*. Se ei nojaa proletariaattiin, vaan haaksirikkoutuviin käsityöläisiin, kaupunkien pikkuporvareihin, osittain intelligenssiin. Se panee vastalauseensa suurpääomaa vastaan, mutta pikku likeyrittäjäin »vapauden» nimessä. Se enimmäkseen kannattaa porvarillista demokratiaa sosialistista vallankumousta vastaan, toivoen saavuttavansa ihanteensa »rauhallista tietä»: osuustoiminnan, työkuntain kehittymisen, kotiteollisuustyöläisten yhtymisen y. m. s. avulla. Meillä valtava enemmistö kaupunkien sosialivallankumouksellisista osuustoimintahenkilöistä kuuluu ylläkuvatunlaiseen kerrokseen. Kapitalismin vallitessa heidän liikeyrityksensä tavallisesti muodostuvat tavallisiksi kapitalistisiksi järjestöiksi, eivätkä nämä osuustoimintahenkilöt itse silloin juuri millään tavalla eroa mitä puhdasverisemmistä porvareista.

3) *Talonpoikainen agraarisosialismi* esiintyy erilaisissa muodoissa, jotka toisinaan ovat läheisiä maaseutu-anarkismille. Erittäin luonteenomaista sille on se, ettei se koskaan kuvittele sosialismia *suur*taloutena, lähentelee suuresti jakamista ja tasottamista: eroaa anarkismista enimmäkseen siinä, että vaatii lujaa valtaa, joka suojelisi tilanherralta, mutta samalla myöskin suojelisi proletariaatiltakin: »socialismin» sellaisena lajina esiintyy sosialivallankumouksellisten vaalima »maan sosialisoiminen», joka lujittaa ikuisiksi ajoiksi *pikku*-tuotannon ja pelkää proletariaattia sekä koko kansantalouden muuttumista *suureksi* toverilliseksi yhteenliittymäksi. Muuten talonpoikain eräitten kerrosten keskuudessa esiintyy sosialismin muitakin lajeja, jotka ovat lähempänä anarkismia, eivät tunnusta valtiovaltaa, mutta ovat luonteeltaan rauhallisia (sellaisia on lahkolaiskommunismi, duhoborit j. n. e.) Agraari-talonpoikaiset mielialat voivat hävitä vasta vuosien kuluessa, kun talonpoikaisväestön joukot tajuavat suurtalouden kaikki edut (tästä joudumme puhumaan myöhemmin enemmän).

4) *Orjanomistaja-suurkapitalistinen niin sanottu sosialismi*. Itse asiassa ei tässä voida puhua sosialismin *varjostakaan*. Jos kolmessa edelläesitetystä »socialismin» ryhmässä on siitä joitakin viittauksia ja jos niissä ilmenee sentään vastalause sortoa vastaan, niin tässä on vain sana, jota käytetään petollisella tavalla sotkemaan kaikki kortit. Tämän muodin

saattoivat käytäntöön porvarilliset oppineet, ja heidän puheistaan myöskin sovittelijasosialistit (osittain jopa Kautsky ja kumppanit). Sellaisia on esimerkiksi muinaiskreikkalaisen Platon »kommunismi». Sen mukaan orjanomistajain järjestö riistää »toveruuskuntana» ja »yhteisesti» oikeudet tomain orjain joukkoa. Orjanomistajain kesken vallitsee täydellinen tasa-arvo, ja kaikki on yhteistä. Orjilla ei ole mitään: heidät on muutettu karjaksi. Tietysti tässä sosialismista ei ole hajuakaan. Samantapaista »socialismia» saarnaavat myöskin eräät porvarilliset professorit »valtiosocialismin» varjolla, vain sillä erotuksella, että orjiksi muutetaan nykyajan proletariaatti ja orjanomistajain asemasta istuvat vallassa suurkapitalistit. Itse asiassa ei tässäkään ole varjoakaan sosialismista, vaan on valtiopakkotyökapitalismia (siitä tulee puhe myöhemmin).

Porporvarillisella, agraari- ja ryysyköyhälistön sosialismilla on yksi yhteinen piirre: mikään näistä ei-proletaarisen sosialismin lajeista ei ota lukuun kehityksen todellista kulkua. Kehityksen kulku johtaa suurtuotantoon. Nuo suunnat taas kaikki nojaavat pikkutuotantoon. Sen vuoksi tämä sosialismi on vain haavetta, »utopiaa», jolla ei ole mitään mahdollisuuksia toteutuakseen.

23 §. PROLETARIAATIN DIKTATUURI. Toteuttaakseen kommunistisen järjestelmän proletariaatti välttämättä tarvitsee kaiken vallan ja voiman. Se ei voi kumota vanhaa maailmaa, ellei sen hallussa ole tätä voimaa, ellei se väliaikaisesti tule *hallitsevaksi luokaksi*. Itsestään selvää on, että porvaristo ei luovuta asemiaan taistelutta. Kommunismihan merkitsee sille entisen mahtavan aseman menetystä, työläisestä hien ja veren pusertamisen »vapauden» menetystä, voitto-, korko-, osinko- j. n. e. oikeuden menetystä. Proletariaatin kommunistinen vallankumous, yhteiskunnan kommunistinen uudestiluominen kohtaa sen vuoksi riistäjäin taholta raivoisaa taistelua ja vastarintaa. Sen vuoksi työväen vallan tehtävänä onkin juuri säälimättä tukahuttaa tämä vastarinta. Mutta koska vastarinnan täytyy kiertämättä olla sangen suuren, niin myöskin työväen, proletaarisen vallan täytyy olla työväen *diktatuuria*. »Diktatuuri» merkitsee eri-

koisen ankaraa hallitustapaa ja päättäväisyyttä vihollista kukistettaessa. On täysin käsitettävää, että tällaisen asiain-tilan vallitessa ei saata olla kysymystäkään »vapauksista» *kaikille ihmisille*. Proletariaatin diktatuuriin ei mahdu vapaus porvaristoa varten. Tätä diktatuuria juuri tarvitaankin sitä varten, että porvaristolta riistetään vapaus, että se *sidotaan* käsistään ja jaloistaan, ettei sille *suoda mahdollisuutta* käydä taistelua vallankumouksellista proletariaattia vastaan. Ja mitä kovempaa porvariston vastarinta on, mitä epätoivoisemmin se mobilisoi voimansa, mitä vaarallisempaa se on, sitä ankarampaa ja julmempaa tulee proletaarisen diktatuurin olla, eikä se saa äärimmäisissä tapauksissa pysähtyä terrorinkaan edessä. Ainoastaan täydelleen kukistamalla riistäjät, heidän lopetettuaan vastarintansa, silloin kun ei heillä ole mitään mahdollisuutta tuottaa vahinkoa työväenluokalle, proletariaatin diktatuuri tulee lievenemään yhä enemmän; sillä ajalla entinen porvaristo tulee vähitellen sekaantumaan proletariaattiin ja työväen valtio kuoleutuu vähitellen; ja koko yhteiskunta muuttuu luokattomaksi kommunistiseksi yhteiskunnaksi.

Väliaikaisena laitoksena esiintyvän proletariaatin diktatuurin vallitessa eivät tuotannonvälineet pohjaltaan kuulu koko yhteiskunnalle poikkeuksetta, vaan ainoastaan proletariaatille, sen *valtiojärjestölle*. Tällöin työväenluokka, s. o. väestön enemmistö monopolisoi väliaikaisesti tuotannon kaikki välineet. Sen vuoksi ei tällöin vielä ole täydelleen *kommunistisia* tuotantosuhteita. Tällöin on vielä jälellä yhteiskunnan jakautuminen luokkiin; tällöin on vielä hallitseva luokka (proletariaatti); tällöin on tämän uuden luokan suorittama kaikkien tuotannonvälineitten monopolisoiminen;

tällöin esiintyy valtiovaltaa (proletariaatin valtaa), joka kukistaa vihollisiaan. Mutta sitä mukaa kuin entisten kapitalistien, tilanherrojen, pankkiirien, kenraalien ja piispojen vastarintaa tukahutetaan, *proletaarisen diktatuurin järjestelmä siirtyy kaikitta vallankumouksitta kommunismiin.*

Proletaarinen diktatuuri esiintyy ei ainoastaan vihollisen kukistamisen aseena, mutta myöskin *taloudellisen kumouksen vipuna.* Tämän kumouksenhan tulee vaihtaa tuotannon välineitten yksityisomistus yhteiskunnalliseksi omistukseksi: sen tulee anastaa («pakkoluovuttaa») porvaristolta tuotannon ja vaihdon välineet. Kuka sitten tulee tämän suorittamaan ja kenen se on suoritettava? Selvää on, ettei yksityiset henkilöt sitä suorita, vaikkapa he olisivat proletaarista alkuperää. Jos tätä ryhtyisivät suorittamaan yksityiset henkilöt tai jopa yksityiset pikkuryhmät, niin parhaimmassa tapauksessa se muodostuisi jaoksi, pahemmassa se kaikki muuttuisi pelkäksi rosvoukseksi. Sen vuoksi on ymmärrettävää, että proletariaatin järjestyneen voiman on suoritettava porvariston pakkoluovutus. Ja sellaisena *järjestyneenä* voimana esiintyykin diktatoorinen *työväen valtio.*

Proletariaatin diktatuuria vastaan esitetään vastaväitteitä eri puolilta. Ensinnäkin *anarkistit.* He sanovat taistelevansa kaikkea valtaa ja kaikkea valtiota vastaan, sen sijaan että bolshevikkikommunistit kannattavat neuvostovaltaa. Kaikki valta on väkivaltaa ja vapauden rajoittamista. Ja siitä syystä täytyy kukistaa bolshevikit, ja neuvostovalta, proletariaatin diktatuuri. Mitään diktatuuria ei tarvita, mitään valtiota ei tarvita. Siten tuumivat anarkistit. Heidän vastaväitteensä ovat vain näöltään vallankumouksellisia. Itse asiassa anarkistit eivät ole meitä vasemmistolaisempia, vaan oikeistolaisempia. Tosiaankin, mitä varten me tarvitsemme diktatuuria? Jotta järjestyneesti *tehtäisiin loppu* porvariston herruudesta, jotta voisimme käyttää *väkivaltaa* (me sanomme sen avoimesti) proletariaatin vihollisia vastaan. Proletariaatin diktatuuri on kirves sen käsissä. Ken on diktatuuria vastaan, ken pelkää päättäviä toimenpiteitä, se pelkää louk-

kaavansa porvaristoa, se ei ole vallankumouksellinen. Kun me voitamme porvariston täydelleen, silloin emme tarvitse mitään proletariaatin diktaatturia. Mutta silloin kun taistelua käydään elämästä ja kuolemasta, silloin on työväenluokan pyhänä velvollisuutena päättävästi kukistaa vihollisensa. *Kommunismmin ja kapitalismin välillä täytyy olla proletarisen diktatuurin kauden.*

Sitten esittävät väitönsensä diktatuuria vastaan sosialidemokraatit, eritoten menshevikit. Nämä herrat ovat täydelleen unohtaneet, mitä itse ovat aikoinaan kirjoittaneet. Meidän vanhassa ohjelmassamme, joka oli menshevikien kanssa yhdessä laadittu, lausutaan suoraan: »Sosiaalisen vallankumouksen välttämättömänä ehtona on *proletariaatin diktatuuri*, s. o. sellaisen valtiollisen vallan valloittaminen proletariaatin käsiin, joka suo sille mahdollisuuden kukistaa riistäjäin kaiken vastarinnan.

Tämän allekirjoittavat (sanoissaan) menshevikitkin. Mutta kun tulee *teon* vuoro, silloin he rupeavat huutamaan porvariston vapauksien loukkaamista, »bolshevikien terrorista» j. n. e. Ja kuitenkin aikoinaan jopa Plehanovkin hyväksyi säälimättömät toimenpiteet porvaristoa vastaan, lausui, että me voimme riistää siltä äänioikeuden y. m. Nyt ovat porvarien leiriin siirtyneet menshevikit unohtaneet kaiken tämän.

Lopuksi meitä vastaan väittävät monet *moraaliselta* näkökannalta lähtien. Sanovat meidän ajattelevan hottentotti-villien tavoin. Hottentotti sanoo: »Kun minä anastan naapurin vaimon, on se hyvä; kun hän anastaa minun vaimoni, niin on se paha». Ja bolshevikit eivät muka mitenkään eroa villeistä, koska he sanovat: »Kun porvaristo harjoittaa väkivaltaa proletariaattia kohtaan on se paha; kun proletariaatti harjoittaa väkivaltaa porvaristoa kohtaan, on se hyvä.»

Tällaista väittävät eivät lainkaan käsitä, mistä on puhe. Kun he puhuvat hottentoteista, niin silloin on kysymys kahdesta *tasa-arvoisesta* ihmisestä, jotka anastavat toisiltaan vaimot aivan samoista vaikuttimista. Proletariaatti ja porvaristo eivät kuitenkaan ole kaksi tasa-arvoista. Proletariaatti on laaja luokka, porvaristoa on kourallinen. Proletariaatti taistelee koko ihmiskunnan vapautuksen puolesta, porvaristo sorron, sotien, riiston säilyttämisen puolesta; proletariaatti taistelee kommunismin saavuttamisen, porvaristo kapitalismin säilyttämisen puolesta. Jos kapitalismi ja kommunismi olisivat samaa, silloin porvaristo ja proletariaatti olisivat verrattavissa kahteen hottentottiin. Nykyään *ainoastaan* proletariaatti taistelee uuden järjestelmän puolesta; kaikki, mikä auttaa sitä tässä taistelussa, on hyödyllistä; kaikki, mikä ehkäisee, turmiollista.

24 §. VALTIOLLISEN VALLAN VALLOITTAMINEN. Proletariaatti toteuttaa diktatuuriaan valtiovallan valloittamisen tietä. Mutta mitä merkitsee vallan valloittaminen? Monet ajattelevat, että vallan valloittaminen porvaristolta on samaa kuin siirtäisi pallon taskusta toiseen. Aikaisemmin tämä valta oli porvariston hallussa, mutta myöhemmin proletariaatti karkoitti tämän porvariston ja otti sen hallussa olleen vallan itselleen. Ei luonut *uutta* valtaa, vaan anasti *vanhan* haltuunsa.

Tällainen käsitys on täydelleen väärä ja on vain ajateltava sitä enemmän, jotta huomattaisiin missä siinä on virhe.

Valtiovalta on *järjestö*. Porvarillinen valtiovalta on porvarillinen *järjestö*, jossa kaikki ihmiset on valittu määrätyllä tavalla: armeijassa ovat ylhäällä rikkaista lähteneet kenraalit, rikkaista lähteneet ministerit ovat hallitsemassa j. n. e. Kun proletariaatti taistelee vallan puolesta, niin *ketä* vastaan se taistelee? Ensikädessä tätä porvarillista järjestöä vastaan. Mutta jos se taistelee sitä vastaan, niin sen tehtävään sisältyy siis iskeä sitä, *tuhota se*. Mutta koska armeija on valtion päävoima, niin porvariston voittamiseksi on välttämätöntä rappeuttaa ja tuhota porvarillinen *armeija* ensisijassa. Saksalaiset kommunistit eivät voi kukistaa Scheidemannin ja Nosken hallitusta hävittämättä sen lahtiarmeijaa. Jos vihollisen armeija on ehjä ja kokonainen ei vallankumous voi voittaa; jos vallankumous voittaa, rappeutuu ja hajoaa porvariston armeija. Sen vuoksi esimerkiksi tsarismin voittaminen merkitsi tsaarin valtion osittaista tuhoutumista ja armeijan rappeutumista; ja lokakuun vallankumouksen voitto merkitsi väliaikaisen hallituksen valtio-

järjestön lopullista tuhoutumista ja Kerenskin armeijan hajaantumista.

Vallankumous näin ollen *tuhoaa* vanhan vallan ja *luo uuden*, toisen, sen, jota ei aikaisemmin ollut. Tietenkin tähän uuteen sisältyy myöskin eräitä vanhaan kuuluneita osia, mutta ne ovat sijoitetut toisella tavalla, *toiseen* tyyliin.

Valtiovallan valloittaminen ei siis ole saman järjestön valloittamista, vaan toisen järjestön luomista sen luokan järjestön luomista, joka taistelussa on voittanut.

Tällä kysymyksellä on suunnaton käytännöllinen merkitys. Saksalaisia bolshevikkeja esim. syytetään (kuten aikoinaan venäläisiäkin) siitä, että he rappeuttavat armeijan ja edistävät kurin höltymistä, tottelemattomuutta kenraaleja kohtaan j. n. e. Tämä on näyttänyt ja näyttää monista vielä nykyisinkin hirvittävältä syytökseltä. Eikä siinä kuitenkaan ole mitään hirveätä. Armeija, joka esiintyy työläisiä vastaan kenraalien ja porvarien käskystä, vaikka se olisi maanmiehistä pantu kokoon, *täytyy* tulla hajoitetuksi. Muuten perii hukka vallankumouksen. Tätä *porvarillisen* armeijan rappeutumista ei ole syytä pelätä, ja vallankumouksellisen tulee pitää ansionaan, että hävittää *porvariston* valtiokoneistoa. Siellä, missä *porvarillista* kuria ei ole järkytetty, on porvaristo voittamatonta. Ei voida toivoa sen murskaamista ja samaan aikaan pelätä sen loukkaamista.

25 §. KOMMUNISTINEN PUOLUE JA LUOKAT KAPITALISTISESSA YHTEISKUNNASSA. Jotta proletariaatti voisi voittaa missä maassa tahansa, sen täytyy olla yhteenliitetty ja järjestynyt, sillä täytyy olla oma *kommunistinen* puolue, joka selvästi näkee mihin kapitalismin kehitys johtaa, joka käsittää työväenluokan todellisen aseman ja joka vie taisteluun ja johtaa taistelua. Mikään puolue ei ole milloinkaan eikä missään omannut riveissään luokkansa *kaikkia* jäseniä järjestään; niin korkealle tietoisuudessa ei ole yksikään luokka milloinkaan päässyt. Tavallisesti puolueeksi järjesty-

vät luokan kaikkein »etumaisimmat» jäsenet, jotka oikeammin käsittävät luokkaetunsa, ovat kaikkein rohkeimpia, tarmokkaimpia ja sitkeimpiä taistelussa. Näin ollen puolue on aina jäsenmäärältään paljon pienempi sitä luokkaa, jonka etuja se valvoo. Mutta koska puolue valvoo juuri näitä, oikein käsitettyjä etuja, niin tavallisesti puolueet näyttävät johtavaa osaa. Ne *johtavat perässään* koko luokkaa ja luokkien taistelu vallasta heijastuu *poliittisten puolueitten* taisteluna vallasta. Käsittääkseen poliittisten puolueitten luonteen, täytyy tarkastaa kapitalistisen yhteiskunnan eri luokkien asemaa erikseen. Tästä asemasta johtuvat määrättyt luokkaedut ja niiden puolustaminen muodostaakin, kuten olemme nähneet, poliittisten puolueitten olemuksen.

Maanomistaja-tilanherra. Kapitalistisen kehityksen ensimmäisellä kaudella niiden talous nojautui talonpoikain puoleksi orjamaiseen työhön. He luovuttivat talonpojille maata vuokralle, ottaen siitä korvauksen joko luonnossa (esim. verotyöpäivinä, työskentelynä tilanherran taloudessa j. n. e.) tai rahassa. Tällaisten tilanherrojenluokan etujen mukaista oli, että talonpojat eivät lähtisi kaupunkiin, se vastusti kaikkia uudistuksia, pyrkien säilyttämään maakyllissä vanhat puolittain orjamaiset suhteet; siitä syystä se oli kehittyvän teollisuuden vastustaja. Sellaisilla tilanherroilla olivat vanhat suvun aateliskartanot, he eivät itse enimmäkseen hoitaneet omaa talouttaan, vaan elivät loisina talonpojan harteilla. Tällaisen asemansa mukaisesti tilanherrojen puolueet olivat ja ovat edelleenkin mitä mustimman taantumuksen tukipylväitä. Ne ovat puolueita, jotka tahtovat kaikkialle palauttaa vanhan järjestyksen, jossa vallitsisi tilanherrojen tsaari (monarkki), »jalosukuinen aatelisto» olisi

etukynnessä, talonpojat ja työläiset orjuutettaisiin täydelle. Nämä ovat, kuten sanotaan, *konservatiivisiä* (vanhoillisia) tai oikeammin *taantumuksellisia* puolueita. Koska sotilaat ammoisista ajoista lähtien ovat lähteneet aatelisista tilanherroista, ei ihme, että tilanherrojen puolueet ovat lu- jasti ystävyuden suhteissa kenraaleihin ja amiraaleihin. Sel- laista esiintyy kaikissa maissa.

Tällaisen esikuvana voidaan pitää Preussin »junkkereita» (junkke- reiksi nimitetään Saksassa suurtilanomistajia), josta koottiin upseerikun- ta, sekä myöskin meidän venäläistä aatelistoamme, niin sanottuja villejä tilanherroja, sellaisia kuin valtakunnanduuman edustajat Markov II, Krupenski j. n. e. Jos tarkastetaan esimerkiksi tsaarin valtakunnan neuvos- toa, niin voidaan huomata valtavan osan sen jäsenistä muodostuneen juuri tämän tilanherraluokan edustajista. Tavallisesti vanhojen sukujen kaikkein suurimmilla tilanherroilla on erilaisia titteleitä: ruhtinaan, kreiv- in j. n. e. tittelejä; he ovat tuhansia maorjia omistaneitten esi-isensä jälkeläisiä. Venäjällä tilanherrain puolueita olivat: Venäjän kansan liitto, »natsionalistien» puolue (Krupenski johtajanaan), oikeistolokakuulaiset j. n. e.

Kapitalistinen porvaristo. Sen etujen mukaista on saada mahdollisimman korkeata voittoa kehittyvästä »kotimaisesta teollisuudesta», s. o. työväenluokasta puserrettavasta lisä- arvosta. On selvää, etteivät sen edut aivan täydelleen käy yhteen tilanherrojen etujen kanssa. Kun pääoma tunkeutuu maakylään, hävittää se sieltä vanhat suhteet; se vetää ta- lonpojan maakylästä kaupunkiin, muodostaa kaupunkiin jät- tiläismäisen proletariaatin, synnyttää maakylään uusia tarpeita; ilmestyy huima »sällikausi», entiset hiljaiset talon- pojat alkavat »turmeltua». Sen vuoksi kaikki nämä uutuudet eivät ole tilanherran mielen mukaisia. *Kapitalistinen porva- risto* päinvastoin näkee niissä hyvinvointinsa tunnusmerkit.

Mitä enemmän kaupunki vetää työläisiä maakylistä, sitä enemmän on kapitalistille tarjolla palkkatyövoimaa, sitä vähemmän voidaan siitä maksaa; mitä enemmän maakylä köyhtyy, mitä enemmän pikkutuottajat lakkaavat tuottamasta itselleen erilaisia tuotteita, sitä enemmän heidän täytyy *ostaa* kaikki ne suurilta, tehtailijoilta; mitä pikeimmin siis vanhat suhteet, jolloin maakylä tuotti itselleen *kaiken*, katoavat, sitä enemmän laajenevat tehdastavarain menekki-markkinat, sitä rikkaampaa on kapitalistiluokan voitto.

Tämän vuoksi kapitalistiluokka on äkäinen *vanhoille* tilanherroille (löytyy vielä tilanherra-kapitalisteja, jotka itse hoitavat talouttaan palkkatyön ja koneitten avulla; he ovat verrattomasti porvaristoa lähempänä etuihinsa nähden ja tavallisesti kuuluvat suurporvariston puolueisiin). Mutta tietenkin se suuntaa päätaistelun työväenluokkaa vastaan. Kun työväenluokka taistelee *ainoastaan* tilanherroja vastaan ja vähäisen porvaristoa vastaan, silloin porvaristo katselee työläisten taistelua sangen suopeasti (esim. vv. 1904-1905 lokakuuhun saakka). Kun taas työläiset ryhtyvät toteuttamaan kommunistisia etujaan ja hyökkäävät porvaristoa vastaan, silloin porvaristo liittoutuu tilanherrojen kanssa työläisiä vastaan. Nykyisin järjestään kaikissa maissa kapitalistisen porvariston puolueet (niin sanotut *vapaamieliset* puolueet) käyvät raivoisaa taistelua vallankumouksellista proletariaattia vastaan ja muodostavat *vastavallankumouksen poliittisen pääesikunnan*.

Venäjällä sellaisena puolueena esiintyy »kansanvapauden puolue» eli toisella nimellä »perustuslaillis-kansanvaltainen» puolue, taikka yksinkertaisesti »kadetit» sekä myöskin melkein kokonaan kadonnut »lokakuulaisten» puolue. Teollisuusporvaristo, kapitalistiset tilanherrat, pankkiirit

sekä myöskin heidän puolustajansa, - suurintelligenssi (professorit, hyvinpalkatut asianajajat ja kirjailijat, tehtaitten johtajat), - kas nämä muodostivat tämän puolueen kantajoukon. V. 1905 tämä puolue murisi itsevaltiudelle, mutta jo hieman pelkäsi työläisiä ja talonpoikia; helmi-kuun vallankumouksen jälkeen se asettui kaikkien niitten puolueitten etupäähän, jotka kävivät työväenluokan puolelle, s. o. bolshevikki-kommunisteja vastaan. Vv. 1918 ja 1919 kadettien puolue johti kaikkia neuvostovallan vastaisia salaliittoja, otti osaa kenraali Denikinin ja amiraali Koltshakin hallituksiin. Sanalla sanoen siitä oli tullut verisen taantumuksen johtaja ja lopullisesti se sulautui jopa tilanherrojen puolueitten kanssa yhteen. Näin on tapahtunut siitä syystä, että työväenluokan rynnistyksen edessä kaikki suuromistajain ryhmät ovat sulautuneet yhdeksi mustaksi leiriksi, ja tämän johtoon on asettunut kaikkein tarmokkain puolue.

Kaupungin pikkuporvaristo ja pikkuintelligenssi. Siihen kuuluvat käsityöläiset, pikkukauppiaat, palveleva pikkuintelligenssi ja pikkuvirkamiehistö. Oleellisesti ei se ole luokka, vaan verrattain kirjava joukkio. Kaikkia näitä aineksia pääoma riistää enemmän tai vähemmän ja ne työskentelevät useinkin yli voimain. Monet niistä kapitalistisen kehityksen kulkiessa tuhoutuvat. Mutta heidän työehtonsa ovat sellaiset, etteivät he enimmäkseen tunne asemansa epätoivoisuutta kapitalismin vallitessa. Katsotaan esimerkiksi käsityöläistä. Hän raataa kuin hevonen. Pääoma riistää häntä monella tavalla: riistää koronkiskuri; riistää, sanokaamme, kauppa, jolle hän työskentelee j. n. e. Mutta kuitenkin käsityöläinen tuntee itsensä »isännäksi»: hän työskentelee omilla työkaluillaan, hän on *näköjään* »riippumaton» (vaikka todellisuudessa hänet on joka puolelta kiertänyt verkkoonsa kapitalistinen hämähäkki); hän uskoo vielä itse nousevansa »pinnalle» («jahka olot paranevat - tuumii hän alituisen - silloin minäkin ostan itselleni sitä ja sitä»); hän ei pyri sulautumaan työläisiin, eikä jäljittele näitä, vaan *isäntiä*, sen

vuoksi, että hän sisimmässään pyrkii itsekin samanlaiseksi isännäksi. Tästä syystä hän on useimmiten lähempänä riis-täjiään kuin työväenluokkaa, vaikka onkin köyhä kuin kir-konrotta. Pikkuporvarilliset puolueet esiintyvät tavallisesti »radikaalisten», »tasavaltalaisten», jopa toisinaan »socialis-tisten» puolueitten lipun alla (katso myöskin 22 §, petiittiä). Väärän näkökannan karkoittaminen pikkuisännän päästä vaatii ankaraa työtä; se ei ole hänen »syynsä», se on hänen onnettomuutensa.

Venäjällä enemmän kuin missään muualla pikkuporvarilliset puolueet ovat pukeutuneet socialistiseen naamariin. Sellaisia ovat »kansan so-sialistien», sosialivallankumouksellisten, osittain menshevikkien puolueet. Muuten on huomautettava, että sosialivallankumoukselliset pyrkivät nojautumaan etupäässä keskivarakkaisiin ja kulakkiaineksiin maaseudul-la.

Talonpoikaisväki. Talonpoikaisväki maaseudulla on ase-massa, joka suuresti muistuttaa kaupunkien pikkuporvaris-ton asemaa. Oleellisesti ei se myöskään, ole luokka, sen vuoksi että se alituisen hajautuu kapitalismin vallitessa luokkiin. Mistä kylästä tahansa lähtevät eräät talonpojat an-siotöihin ja sittemmin muuttuvat kokonaan proletaareiksi, toiset kiipeevät kulakeiksi. Talonpoikain keskikerros, niin sanotut keskivarakkaat, on myöskin epämääräinen kapine: eräät keskivarakkaista haaksirikkoutuvat, tulevat hevoset-tomiksi ja sittemmin maatyöläisiksi, tehtaalaisiksi; toiset voimistuvat vähitellen, »rakentavat», kiipeevät rikkaiksi, tu-levat »manttaalijehuiksi», palkkaavat itselleen työläisiä, hankkivat koneita, - tulevat sanalla sanoen liikeyrittäjä-ka-pitalisteiksi. Kas tästä syystä voidaan talonpoikaisväestä sa-noa, ettei se ole luokka. Siinä täytyy erottaa ainakin *kolme*

ryhmää: kulakit taikka *maatalousporvaristo*, joka riistää palkkatyötä; *keskivarakkaat*, jotka hoitavat *omaa* raatajatalouttaan, mutta eivät riistä palkkatyötä, ja lopuksi *puoliproletaarit* ja *proletaarit*.

Ei ole vaikeata käsittää, että kaikki nämä ryhmät katselevat asemansa mukaisesti eri tavalla proletariaatin ja porvariston välistä luokkataistelua. Kulakit tavallisesti ovat liitossa porvariston kanssa ja hyvin usein tilanherrojen kanssa (Saksassa esimerkiksi niin sanotut »suurtalonpojat» kuuluvat yhdessä pappien ja tilanherrojen kanssa samoihin järjestöihin; aivan samoin Sveitsissä, Itävallassa, osittain Ranskassakin; Venäjällä kulakit rupesivat jo v. 1918 tukemaan kaikkia vastavallankumouksellisia salaliittoja). *Puoliproletaariset* ja *proletaariset* kerrokset luonnollisesti tukevat työläisiä heidän taistelussaan porvaristoa ja kulakkeja vastaan. Mitä tulee keskivarakkaisiin, niin on asianlaita tällöin verrattomasti monimutkaisempaa.

Jospa keskivarakkaat talonpojat voisivat heti tajuta, ettei enemmistöllä heistä ole kapitalismin vallitessa ulospääsyä, että vain harvat heistä voivat läpäistä kulakeiksi, mutta loput ovat tuomitut puoliksi kerjurin elämään, silloin he kaikki päättävästi ja täydelleen asettuisivat tukemaan työläisiä. Mutta heidän *onnettomuutensa* on sama kuin käsi-työläisten ja kaupunkien pikkuporvariston yleensä. Jokainen heistä toivoo sisimmässään pääsevänsä pinnalle, rikastuvansa. Mutta toisaalta heitä sortaa kapitalisti, koronkiskuri, tilanherra, kulakki. Sen vuoksi keskivarakas talonpoika enimmäkseen *häärää* proletariaatin ja porvariston *välillä*. Hän ei mitenkään voi täydelleen asettua työväen ohjelman

kannalle; mutta samaan aikaan hän pelkää tilanherraa tulta pahemmin.

Erittäin selvästi tämä voidaan havaita täällä Venäjällä; keskivarakkaat talonpojat ovat tukeneet työläisiä tilanherraa ja kulakkia vastaan; mutta sitten he usein ovat pelänneet, että ei vaan »kommuunian» aikana olisi pahempi, ja siirtyneet työläisiä vastaan: kulakkien on onnistunut viेतotella heidät; mutta kun uudelleen on ilmestynyt tilanherran vaara (Denikin, Koltshak), - he ovat uudelleen alkaneet tukea työläisiä.

Tämä tilanne on kuvastunut myöskin puolueiden taisteluissakin. Väliin keskivarakkaat talonpojat ovat kulkeneet *työväen* puolueen (bolshevikki-kommunistien) mukana, väliin *kulakkien* ja *suurtalonpoikain* puolueen, sosialivallankumouksellisten, mukana.

Työväenluokka (proletariaatti) muodostaa luokan, jolla »ei ole muuta kadotettavanaan kuin kahleensa». Sitä ei ainoastaan riistä kapitalistit, mutta sen liittää yhteen, kuten olemme jo huomanneet, itse kapitalistisen kehityksen kulku mahtavaksi voimaksi solidaariseksi, yhdenmukaiseksi voimaksi, joka on tottunut työskentelemään yhdessä ja yhdessä taistelemaan. Sen vuoksi työväenluokka on *kapitalistisen yhteiskunnan kaikkein etumaisin luokka*. Sen vuoksi sen puoluekin on *kaikkein etumaisin, kaikkein vallankumouksellisin puolue, minkälainen vain saattaa olla olemassa*.

Luonnollista myöskin on, että tämän puolueen päämääränä on kommunistinen vallankumous. Ja tämän päämäärän vuoksi proletariaatin puolueen täytyy olla *tinkimättömän*. Sen tehtävänä ei ole tinkiä porvariston kanssa, vaan kukistaa porvaristo ja tukahuttaa porvariston vastarinta. Sen, tämän puolueen, tulee »paljastaa riistäjäin etujen *sovittamattoman vastakohtaisuuden* riistettävään etuihin nähden» (kuten lausuttiin vanhassa ohjelmassamme, jonka menshe-

vikitkin allekirjoittivat; tämän he kuitenkin ovat perusteellisesti unohtaneet ja suutelevat porvaristoa).

Mutta minkälaisen tulee puolueemme suhteen olla pikkuporvaristoon, kaupunkien ei-proletaariseen köyhälistöön, keskivarakkaisiin talonpoikiin?

Ylläesitetystä on tämä suhtautuminen selvä. Meidän tulee kaikin tavoin selittää ja todistaa, että kapitalismin vallitessa toiveet paremmasta elämästä ovat petosta tai itsepetosta. Meidän tulee kärsivällisesti ja alituisesti selittää keskivarakkaalle talonpojalle, että hänen tulee päättävästi siirtyä proletariaatin leiriin, taistella tämän kanssa mistään vaikeuksista huolimatta; meidän velvollisuutemme on osoittaa, että porvariston voittaessa hyötyvät ainoastaan kulakit, jotka muuttuvat uudeksi tilanherraksi. Meidän tulee sanalla sanoen kutsua kaikki työtätekevät *sovintoon proletariaatin* kanssa ja siihen, että kaikki työtätekevät siirtyisivät työväenluokan käsityskannalle. Pikkuporvaristo ja keskivarakas talonpoikaisväki ovat täynnä ennakkoluuloja, jotka ovat kasvaneet heidän elinehdoistaan. Meidän velvollisuutemme on paljastaa todellinen asiainlaita; käsityöläinen ja raatajatalonpojan asema on kapitalismin vallitessa toivoton ja turhaa on lohdutella itseään ruusuhohteella; kapitalismin vallitessa heidän harteillaan tulee aina istumaan tilanherra, vanha aatelin tai uusi kulakista noussut; *ainoastaan* proletariaatin voittaessa ja lujittuessa voidaan elämä rakentaa uusille perusteille. Mutta koska proletariaatti voi voittaa järjestyneenä ja voimakkaana, tiiviin sekä päättävän puolueen avulla, niin meidän tulee kutsua riveihimme kaikki työtätekevät, joille tämä uusi elämä on kallis ja jotka ovat oppineet ajattelemaan ja taistelemaan *proletaarisesti*.

Mikä merkitys lujan ja taistelukuntoisen kommunistisen puolueen olemassaololla on, näkyy Saksan ja Venäjän esimerkeistä. Saksassa, jossa proletariaatti oli kehittynyttä ei kuitenkaan ennen sotaa ollut sellaista työväenluokan taistelupuoluetta kuin venäläiset bolshevikki-kommunistit ovat. Vasta sodan aikana toveri Karl Liebknecht, Rosa Luxemburg ja muut rupesivat luomaan erityistä kommunistista puoluetta. Tämän vuoksi koko vv. 1918 ja 1919 aikana ei saksalaisten työläisten onnistunut, huolimatta monista kapinoista, voittaa porvaristoa. Venäjällä taas oli sellainen tinkimätön puolue, kuin meidän on. Venäjän köyhälistöllä oli tämän vuoksi hyvä johto. Ja huolimatta kaikista vaikeuksista se oli tämän vuoksi ensimmäinen proletariaatti, joka saattoi esiintyä niin lujana ja voittaa niin nopeasti. Meidän puolueemme voi siinä suhteessa olla ja onkin esikuvana muille kommunistisille puolueille. Sen lujuus ja kuri ovat kaikkialla tunnetut. Se on todellakin proletarisen vallankumouksen taistelukuntoisin ja johtavin puolue.

IV LUKU.

Kuinka kapitalismin kehitys johti kommunistiseen vallankumoukseen (imperialismi, sota ja kapitalismin romahdus).

26 §. Finanssipääoma. 27 §. Imperialismi. 28 §. Militarismi. 29 §. Imperialistinen sota. 30 §. Valtiokapitalismi ja luokat. 31 §. Kapitalismin romahdus ja työväenluokka. 32 §. Kansalaislissota. 33 §. Kansalaislissodan muodot ja sen kulungit. 34 §. Yleinen hajaannus vaiko kommunismi?

26 §. FINANSSIPÄÄOMA. Me näimme jo edellä, että eri liikeyrittäjäin kesken käydään alituisen ja herkeämättä katkeraa taistelua ostajasta ja tässä taistelussa yhä alati ja herkeämättä voittaa suurliikeyrittäjä. Tästä johtuu se, että pikkuisännät perii hukka ja haaksirikko, mutta pääoma ja koko tuotanto keskittyy rikkaimpain kapitalistien käsiin (pääoman keskittyminen). Viime vuosisadan 80-luvun alussa pääoma oli jo verrattain keskittynyt. Entisten erillisten omistajain tilalle ilmestyi myöskin suuressa määrin *osakeyhtiöitä*; luonnollisesti nämä »yhtiöt» olivat *kapitalistien* yhtymiä. Mikä oli niiden tarkoitus? Mistä ne ilmaantuivat? Vastauksen antaminen ei ole vaikeata. Niinä aikoina täytyi kullakin uudella liikeyrityksellä olla heti melkoinen pääoma.

Jos perustettiin jokin raihnainen liikeyritys, niin oli sillä sängen vähän toiminnnan mahdollisuuksia: sen piirittivät heti joka puolelta voimakkaat ja mahtavat kilpailijat. Siis, jotta uusi liikeyritys pääsisi toimimaan, ettei se tuhoutuisi, vaan päinvastoin kukoistaisi, se täytyi tulla heti alussa laajalle pohjalle järjestetyksi. Mutta laajalle pohjalle se voitiin perustaa vain silloin, kun sitä varten oli heti käytettävissä suuri pääoma. Kas tästä tarpeesta juuri syntyi osakeyhtiö. Sen olemukseen sisältyy se, että tällöin eräät suurkapitalistit käyttävät hyväkseen pienten pääomia, jopa ei-kapitalististen ryhmien (palveluskuntalaisten, talonpoikain, virkamiesten j. n. e.) säästöjä. Tämä tapahtuu seuraavasti. Jokainen luovuttaa osuutensa, ottaa »osakkeen» taikka useampia »osakkeita». Tämän vastikkeeksi annetaan jokaiselle paperi, »osakekirja», joka antaa oikeuden vissin tulo-osuuden saamiseen. Tällä tavoin jotka puolelta virtaavista rahamääristä muodostuu heti suuri »osakepääoma».

Silloin kun osakeyhtiöt ilmestyivät, niin eräät porvarilliset oppineet ja heidän jälessään myöskin sovittelijasosialistit rupesivat puhumaan, että nyt muka on alkanut uusi kausi: pääoma ei johda siihen, että kopla kapitalisteja alkaa hallitsemaan, vaan päinvastoin jokainen toimessa oleva voi säästöillään ostaa osakkeen ja tulla näinollen kapitalistiksi. Pääoma muka tekee yhä »kansanvaltaisemmaksi» ja loppujen lopuksi kapitalistin ja työläisen välinen ero häviää ilman mitään vallankumousta.

Kaikki tämä on osottautunut mitä puhtaimmaksi loruksi ja jaaritteluksi. Itse teossa tapahtui aivan päinvastoin. Suurkapitalistit ainoastaan *käyttivät hyväkseen* pikkukapitalisteja ja pääoman keskittyminen lähti luistamaan vielä

nopeammin kuin aikaisemmin, sen vuoksi että taistelua toisiaan vastaan rupesivat käymään jo jättiläismäiset osakelikeyritykset.

On helppo käsittää, miksi suuret kapitalistiosakkaat muuttivat käytännössä pikkuosakkaat yksinkertaisesti palvelijoikseen. Pikkuosakas, joka useinkin asuu toisessa kaupungissa, ei saata matkustaa satoja virstoja saapuakseen osakkeitten yleiseen kokoukseen. Ja jos joku määrä tällaisia osakkaita saapuukin, niin he eivät ole järjestyneitä ja tunkevat joka suunnalle kuin sokeat penikat. Sen sijaan suurosakkaat ovat järjestyneitä, ajavat aina lävitse yhteisen suunnitelman ja tekevät kaiken minkä tahtovat. Kokemus on osoittanut, että *kolmannoksen* omistaminen koko osakkeitten määrästä on riittävä, jotta he ovat täydellisiä ja ehdottomia isäntiä sekä koko liikeyrityksen määrääjiä.

Mutta pääoman keskittymisen kehitys ei pysähtynyt tähän. Viimeisinä vuosikymmeninä on eri liikeyrittäjäin ja eri osakeyhtiöitten tilalle ilmestynyt kokonaiset *kapitalistien liitot: syndikaatit (tai kartellit) ja trustit*. Mistä syystä ne ilmestyivät ja mitä kapistuksia ne ovat?

Olettakaamme, että jollakin teollisuuden alalla, sanoikaamme kutomo- tai metallurgisen teollisuuden pikkukapitalistit ovat jo hävinneet: jällelle on jäänyt kaikkiaan vain viisi-kuusi jättiläismäisintä liikeyritystä, jotka tuottavat melkein kaikki kutomo- ja metallurgisen teollisuuden tavarat. Olettakaamme nyt, että pari näistä liikeyrityksistä on muita voimakkaampi ja suurempi. Silloin ne käyvät taistelua siksi kunnes muut häviävät. Mutta olettakaamme niiden voiman likipitään yhtäläiseksi: niillä on yhtä laaja tuotanto, yhtäläiset koneet, lähimain sama määrä työläisiä: tavarankustannukset tulevat niille maksamaan jotenkin saman verran. Mikä on silloin tuloksena? Silloin ei taistelu tuota kummallekaan voittoa, näännyttää kaikkia samalla tavalla, kaikilta

vähenevät voitot. Ja tällöin kapitalistit tulevat johtopäätökseen: miksi me alennamme toisiltamme hintoja? Eikö ole parempi yhtyä ja *yhteisesti* nylkeä yleisöä? Sillä jos me yhdymme, mitään kilpailua ei tule olemaan, *koko* tavaramäärä on hallussamme ja me voimme kiskoa minkälaisia hintoja tahansa.

Näin syntvy liitto, kapitalistien yhtymä: *syndikaatti* tai *trusti*. Syndikaatti eroaa trustista seuraavissa kohdissa: kun muodostetaan syndikaatti, silloin siihen liittyvät kapitalistit sopivat, ettei tavaraa myydä alle määrättyä hintaa, että yhteisesti jaetaan tilaukset tai jaetaan kapitalistien kesken markkinat (sinä - myy ainoastaan siellä, mutta minä - ainoastaan täällä) j. n. e. Mutta tällöin ei syndikaatin hallinto voi, sanokaamme *sulkea* jotakin liikeyritystä: jokainen niistä kuuluu liittoon ja kukin on vielä vississä määrin riippumaton. Trustin muodostuessa taas kaikki ne ovat siinä määrin kiinteästi yhdistyneitä, että erillinen liikeyritys *menettää* itsenäisyytensä kokonaan: trustin hallinto saattaa sulkea sen, muuttaa toiselle kannalle, siirtää minne tahansa, jos siitä on trustille etua. Tietysti tämän liikeyrityksen omistaja-kapitalisti saa tulonsa keskeytymättä, jopa se nouseekin, mutta kaikkea johtaa kapitalistien kiinteä ja keskitetty liitto, *trusti*.

Syndikaatit ja trustit hallitsevat *melkein kokonaan* markkinoita. Ne eivät pelkää mitään kilpailua sen vuoksi, että ne ovat *tukahuttaneet* kaiken kilpailun. Kilpailun tilalle on tullut kapitalistinen *monopoli*, s. o. *yhden trustin herruus*.*)

*) »Monopoli»-sana johtuu kahdesta kreikkalaisesta sanasta: »mones» (yksi) ja »polis» (valtio, hallinto, herruus). Venäjällä monopoli-sana merkitsi valtion viinamonopolia, silloin kun kruunu yksinään sai valmistaa viinaa. Mutta monopolia saattaa esiintyä munhunkin kuin viinaan nähden,

Tällä tavoin pääoman keskittyminen vähitellen hävittää kilpailun. Kilpailu syö itse itseään. Mitä raivoisemmin se kehittyy, sitä nopeammin tapahtuu keskittyminen, sen vuoksi, että sitä nopeammin tuhoutuvat vähävoimaiset kapitalistit. Loppujen lopuksi kilpailun aiheuttama pääoman keskittyminen tappaa tämän kilpailun. *»Vapaan kilpailun» tilalle tulee liikeyrittäjiin monopolististen liittojen - syndikaattien ja trustien herruus.*

Eräitten esimerkkien esittely riittää, nähdäkseen trustien ja syndikaattien jättiläismäisen voiman. Jo v. 1900, toisin sanoen aivan XX vuosisadan alussa, oli *Amerikan Yhdysvalloissa* syndikaattien tuotanto-osuus: kutomoteollisuudessa - yli 50%, lasiteollisuudessa - 54%, paperiteollisuudessa - 60%, metalliteollisuudessa (lukuunottamatta rauta- ja terästeollisuutta) - 84%, rauta- ja terästeollisuudessa - 84%, kemiallisessa teollisuudessa - 81% j. n. e. Tarpeetonta lienee mainita, että nyt on tuotanto-osuus kohonnut mittaamattomasti. Tosiasiallisesti *nyt koko tuotanto Amerikassa on keskitetty kahden trustin käsiin*, nafta- ja terästrustin käsiin. Saksassa oli v. 1913 mennessä kivihiilen tuotannosta Reinin-Westfalen kivihiilialueella (joka vastaa jotenkin Venäjän Donetsin kivihiilialuetta) 92,6% keskitetty yhden syndikaatin haltuun; terässyndikaatti tuotti lähes puolet kaikesta koko maassa valmistelusta teräksestä; sokeritrusti valmisti 70% sisämaisia ja 80% ulkomaisia markkinoita varten j. n. e.

Venäjällä myöskin kokonainen sarja aloja oli jo syndikaattien täydellisen herruuden alaisia. Syndikaatti *»Produgolj»* tuotti 60% koko Donetsin kivihiilestä; *»Prodameta»*-syndikaatti yhdisti 88-93%, *»Krovlja»* (peltirauta) 60%, *»Prodvagon»* keskitti 14 16:sta vaunurakennustehtaasta, kuparisyndikaatti 90%, sokeritrusti kaiken sokerituotannon (100%) j. n. e. Erään sveitsiläisen oppineen laskelman mukaan, joka koski XX vuosisadan alkua, *oli puolet maailman kaikista pääomista jo syndikaattien ja trustien hallussa.*

Syndikaatit ja trustit keskittävät muutakin kuin ainoastaan yhdenlaisia liikeyrityksiä. Yhä useammin ja useammin

kaikkean nähden; eikä ainoastaan valtion hallitsemaan, vaan myöskin yksityisten tehtailijain keskuudessa.

ilmestyy trusteja, jotka valtaavat heti *useita* tuotantoaloja. Millä tavalla tämä tapahtuu?

Kaikki tuotantoalat ovat sidotut toisiinsa ennen kaikkea oston ja myynnin avulla. Katsotaan rautamalmin ja kivihiilen tuotantoa. Siinä tuotetaan tuotetta, joka esiintyy raaka-aineena rautavalimoille ja metallurgisille tehtaille; nämä tehtaot valmistavat vuorostaan sanokaamme koneita; näitä koneita käytetään tuotantovälineinä monilla aloilla j. n. e., j. n. e. Oletetaan nyt, että meillä on rautavalimo. Se ostaa rautamalmia ja kivihiihtä. Sen etujen mukaista siis on, että tämä malmi ja hiili olisivat ostettavissa halvalla hinnalla. Mutta jos malmi ja hiili ovat toisen syndikaatin hallussa? Silloin alkaa taistelu kahden syndikaatin välillä, joka päättyy joko toisen voittoon tai molempain yhteenliittymiseen. Kummassakin tapauksessa syntyy uusi syndikaatti, joka yhdistää yhdellä kertaa kaksi alaa. Itsestään selvää on, että tällä tavalla voivat yhtyä ei ainoastaan kaksi, mutta myöskin kolme ja kymmenenkin alaa. Tällaista liikeyritystä nimitetään *kombineeratuksi* (yhdistetyksi) liikeyritykseksi.

Syndikaatit ja trustit siis järjestävät ei ainoastaan yksityisiä aloja, mutta myöskin kytkevät *yhdeksi* järjestöksi erilaiset tuotantoalat, yhden alan kytkevät toiseen, kolmanteen, neljänteen j. n. e. Ennen oli kaikilla aloilla toisistaan riippumattomia liikeyrittäjiä ja koko tuotanto oli pirstottu satoihintuhansiin pikkutehtaisiin. Kahdenkymmenen vuosisadan alkuun mennessä tämä tuotanto oli jo keskitetty jättiläismäisiin, laajuudeltaan hirvittäviin trusteihin, jotka järjestivät monia tuotantoaloja.

Erillisten tuotantoalojen väliset suhteet syntyivät ei ainoastaan »kombineerattujen» liikeyritysten perustamisen

tietä. Tässä täytyy seisahtua tarkastelemaan ilmiötä, joka on näitä kombineerattuja liikeyrityksiä tärkeämpi. Tämä ilmiö on *pankkien herruus*.

Mutta ensin täytyy lausua muutama sana näistä pankeista.

Me olemme jo nähneet, että kun pääoman kasaantuminen ja keskittyminen saavutti vakavan kehityksen, ilmaantui pääoman tarve, jotta voitaisi uudet liikeyritykset alkaa heti alussa laajakantoisesti. Tämän tarpeen pohjalla muitten muassa ilmestyivät osakeyhtiöt. Uusien liikeyritysten järjestäminen siis vaati lisääntyviä pääomamääriä.

Tarkastellaanpa toisaalla mitä kapitalisti tekee sille voitolle, jota hän saa. Me tiedämme, että osan hän syö, kuluttaa, sanalla sanoen käyttää itseään varten, mutta erään osan hän »säästää». Kysytään: *kuinka* hän suorittaa tämän? Voiko hän millä hetkellä tahansa laajentaa tuotantoaan, siirtää tämän osan voittoa liiketoimintaan? Ei, sitä hän ei voi. Ja seuraavasta syystä. Rahathan virtaavat hänelle keskeytymättä, erinä. Kun erä tavaraa on myyty - virtaa kassaan rahaa, kun myydään lisää - taas tulee seuraava erä rahaa. On ymmärrettävää, että tarvitaan vissi summa ennenkuin se voidaan siirtää tuotannon laajentamiseen. Täytyy siis odottaa kunnes on virrannut niin paljon rahaa, mikä on välttämätöntä, sanokaamme, uusien koneitten ostoon. Entä siihen mennessä? Siihen mennessä ei rahoja voida käyttää. Ne makaavat käyttämättöminä. Ja tätä tapahtuu ei yhdellä eikä kahdella kapitalistilla, vaan eri aikoina kaikilla. On pysyväisesti »vapaata pääomaa». Ja ylempänä me näimme esiintyvän pääoman *kysyntää*. Yhtäällä on liikeneviä summia, jotka makaavat jouten, toisaalla esiintyy niiden tarvetta. Mitä no-

peammin pääoma keskittyy, sitä suurempi on suurten summien tarve, mutta sitä suurempi on vapaan pääoman määrä. Kas tämä asiointi kohottikin *pankkien merkitystä*. Jotta rahat eivät makaisi kapitalistilla jouten, hän tallettaa ne pankkiin ja pankki lainaa ne niille, joille ne ovat tarpeen vanhojen liikeyritysten laajentamiseen tai uusien perustamiseen. Teollisuudenharjoittajat antavat rahat pankille, pankki antaa ne *toisille* teollisuudenharjoittajille. Nämä pusertavat saadun pääoman avulla lisäarvoa; osan siitä antavat pankille lainasta; pankki vuorostaan antaa osan saamastaan tallettajille, osan jättää itselleen pankin tulona. Näin luistaa eteenpäin koko koneisto.

Nyt on ymmärrettävää, että kapitalistisen herruuden viimeisinä aikoina pankkien osuus, niiden merkitys, niiden toiminta kasvoivat tavattomasti. Pankit imivät itseensä yhä suuremmat ja suuremmat summat pääomaa. Ja yhä enemmän ne sijoittivat pääomaa *teollisuuteen*. Pankkipääoma »työskentelee» alituisen teollisuudessa, se muodostuu itse teollisuuspääomaksi. Teollisuus joutuu riippumaan pankeista, jotka tukevat sitä ja pitävät yllä pääoman avulla. Pankkipääoma kasvaa yhteen teollisen pääoman kanssa. Kas tuollaista pääomamuotoa nimitetään finanssipääomaksi. *Finanssipääoma siis on pankkipääomaa, joka on kasvanut teollisuuspääoman kanssa yhteen.*

Pankkien kautta finanssipääoma sitoo kaikki teollisuuden alat vielä suuremmassa määrässä kuin sitä tekevät kombineeratut liikeyritykset. Minkä vuoksi?

Olettakaamme, että edessämme on jokin suuri pankki. Tämä pankki antaa pääomaa (tai kuten sanotaan »finans-

seeraa») ei yhdelle, vaan sangen monille liikeyrityksille tai monille syndikaateille. Sille on siis edullista, etteivät ne jäy-täisi toisiaan; se *yhdistää ne*; se harjoittaa näiden liikeyri-tysten yhdeksi kokonaisuudeksi, pankin johdolla tapah-tuvan, alituisen yhdistämisen politiikkaa: *pankki alkaa pitä-mään koko teollisuuden, kokonaisen tuotantosarjan ohjaksia käsissään*; pankin luottamusmiehet nimitetään trustien, syndikaattien, eri liikeyritysten johtajiksi.

Loppujen lopuksi on tuloksena seuraava kuva: koko maan teollisuus on yhdistetty syndikaatteihin, trusteihin, kombineerattuihin liikeyrityksiin; kaiken tämän ovat pankit yhdistäneet; koko taloudellisen elämän etukynteeseen asettuu kopa suurimpia pankkeja, jotka hallitsevat koko teollisuut-ta. Ja valtiovalta kokonaisuudessaan noudattaa näitten pankkimiesten ja syndikaattierrojen tahtoa.

Tämä voidaan erinomaisen hyvin havaita Amerikan esimerkistä. Yhdysvalloissa on Wilsonin »kansanvaltainen» hallitus amerikkalaisten trustien asettama. Parlamentti hyväksyy vain sen, mikä on aikaisemmin päätetty syndikaattierrojen ja pankkiirien kulissien takaisissa neuvotte-luissa. Trustit kuluttavat suunnattomia summia edustajain ostamiseen, vaalitaisteluun j. n. e. Wilsonin lanko ja rahaministeri on muuan suurim-pia pankkiireja ja syndikaattierroja. Senaattorit, ministerit, edustajat ovat pelkkiä jättiläistrustien palvelijoita taikka osakkaita. Valtiovalta, »va-paa tasavalta» on pelkkä markkinapiha yleisön nylkemistä varten.

Näin ollen me saatamme lausua, että kapitalistien maa finanssipääoman vallitessa muuttuu itsekin kokonaisuudes-saan jättiläismäiseksi kombineeratuksi trustiksi, jonka joh-dossa ovat pankit, mutta jonka toimeenpanevana komiteana esiintyy porvarillinen valtiovalta. Ameriikka, Englanti, Ranska, Saksa j. n. e. eivät ole mitään muuta kuin *valtio-ka-pitalistisia trusteja*, syndikaattierrojen ja pankkiirien mah-

tavia järjestöjä, jotka riistävät ja hallitsevat satoja miljoonia työläisiään, palkkaorjiaan.

27 §. IMPERIALISMI. Finanssipääoma poistaa vissiin määrään saakka kapitalistisen tuotannon anarkian erillisessä maassa. Keskenään taistelevien erillisten liikeyrittäjain tilalle kaikki yhtyy valtiokapitalistiseksi trustiksi.

Mutta kuinka on laita erään kapitalismin perusvasta kohdan? Mehän olemme useaan otteeseen puhuneet, että kapitalismin täytyy romahtaa sen vuoksi, kun ei siinä ole järjestyneisyyttä ja sen vuoksi kun siinä vallitsee luokkataitelu. Mutta jos yksi kahdesta vastakohtasta (katso 13 §) hävitetään, niin ehkä ennustus kapitalismin häviöstä ei perustu mihinkään?

Tässä on meistä tärkeintä seuraava seikka: *todellisuudessa* ei tuotannon anarkia ja kilpailu poistu; tai oikeammin sanoen se poistuu yhdestä kohdasta ilmetäkseen sitä räikeämmin toisessa kohdassa. Selittäkäämme yksityiskohtaisemmin tätä kysymystä.

Nykyinen kapitalismi on *maailman* kapitalismia. Kaikki maat ovat sidotut toisiinsa; eräät ostavat toisiltaan. Ei ole maapallolla sellaisia seutuja, jotka eivät joutuisi pääoman kynsiin, eikä maata, joka tuottaisi itse kerrassaan kaiken.

Kokonainen sarja tuotteita voidaan tuottaa vain määrättyillä seuduilla: appelsiinit eivät kasva kylmän ilmanalan maissa, eikä kuparimalmia voida louhia siellä, missä sitä ei maan alla ole. Kahvia, kaakkaota, kautsua valmistetaan vain lämpimissä maissa. Puuvillaa tuotetaan Ameriikan Yhdysvalloissa, Intiassa, Egyptissä, Turkestaanissa j. n. e., josta sitä kuljetetaan maailman kaikkiin osiin. Kivihiiltä omistavat Englanti, Saksa, Yhdysvallat, Itävalta, Venäjä; mutta ei sitä ole esimerkiksi Italiassa, ja Italia on täysin riippuvainen Englannin taikka Saksan kivihiilestä j. n. e. Vehnää viedään kaikkiin maihin Amerikasta, Intiasta, Venäjältä ja Rumaaniasta.

Toiselta puolen eräät maat ovat kehityksessään päässeet korkealle, toiset jääneet takapajulle. Sen vuoksi kaikkinaisia kaupunkiteollisuuden tuotteita kehittyneimmät maat levittävät takapajuisiin maihin: rautavalmisteita valmistavat koko maailmalle etupäässä Englanti, Yhdysvallat ja Saksa; kemiallisia valmisteita on etupäässä valmistanut Saksa.

Näin on yksi maa riippuvainen toisesta ja ostaa toisilta taikka myy niille. Mihin saakka tämä riippuvaisuus saattaa mennä, ilmenee Englannin esimerkistä, joka kuljettaa maahansa muualta $\frac{3}{4}$ - $\frac{4}{5}$ kaikesta sille välttämättömästä leivästä ja puolet välttämättömästä lihamäärästä. Sen sijaan suurimman osan tehdastuotteistaan vie maasta muualle.

Kysytään nyt itseltämme: poistaako finanssipääoma kilpailun *maailmanmarkkinoilta*? Luoko se *yleismaailmallisen* järjestön sillä, että yhdistää kapitalistit *yksityisessä* maassa? Ja tässä näkyy heti, että ei. Tuotannon anarkia ja kilpailu yksityisessä maassa lakkaa suuremmassa tai vähemmässä määrässä sen vuoksi, että erilliset suurimmat liikeyritykset yhtyvät valtio-kapitalistisiksi trusteiksi. Mutta sen sijaan sitä enemmän kiihtyy tappelu itse *valtio-kapitalististen trustien* kesken. Sillä sitenhän aina tapahtuu pääoman keskityksen vallitessa; kun pikkuyrittäjät tuhoutuvat, silloin tietenkin *kilpailijain lukumäärä* vähenee, sillä jällelle jäävät pelkätään suuret; mutta nämä suuret tappelevat suurten tavalla; myöhemmin erillisten tehtailijain kilpataistelun jälkeen alkaa trustien välinen taistelu. Trustien lukumäärä on tietenkin pienempi kuin tehtailijain määrä. Mutta sen sijaan taistelu tällöin on suurempaa ja julmempaa sekä tuhoavampaa. Ja kun kapitalistit ovat yhdessä maassa lyöneet satulasta kaikki pienet ja järjestyneet valtio-kapitalistiseksi trustiksi, silloin on kilpailijain luku vielä enemmän vähentynyt. Mutta sen sijaan nämä kilpailijat ovat suunnattoman voimakkaita kapitalistisia valtoja. Ja näiden kilpataistelua seuraa sellaiset ennenkuulumattomat kulut ja häviökset,

että moista ei vielä ole ollut. Sillä valtio-kapitalististen trustien kilpailu »rauhan» aikana ilmenee asestautumiskilpailuna, ja loppujen lopuksi *hävittävänä sotana*.

Finanssipääoma siis hävittää kilpailun yksityisistä maista, mutta se kärjistää hirvittävästi määrätyksi ajaksi kilpailun *näitten muitten välillä*.

Kuinka se tapahtuu? Ja minkä vuoksi tämä kapitalististen maitten välinen kilpailu loppujen lopuksi johtaa *valloituspolitiikkaan*, sotaan? Minkä vuoksi tämä kilpailu ei saata olla rauhallista? Silloin kun kaksi tehtailijaa kilpailee keskenään, niin eiväthän he karkaa toistensa kimppuun puukot kourassa, vaan valloittavat ostajan toiseltaan rauhallisella taisteluilla. Minkä vuoksi sitten kilpailu maailmanmarkkinoilla on muodostunut niin katkeraksi ja *aseelliseksi*? Kaikkiin näihin kysymyksiin on annettava yksityiskohtainen vastaus.

Tässä on ennenkaikkea tarkastettava kuinka porvariston politiikan täytyy muuttua siirryttäessä vanhasta kapitalismista, jossa vapaa kilpailu kukoistaa, uuteen, jossa valtaan on asettunut finanssipääoma.

Alottakaamme niin sanotusta *tullipolitiikasta*. Eri maitten välistä taistelua käydessä omia kapitalistejaan puolustava porvariston valtiovalta keksi aikoja sitten taistelukeinon tulliverojen muodossa. Jos esimerkiksi venäläiset kutoma-tehtailijat pelkäsivät englantilaisten tai saksalaisten kilpailijainsa tulevan tuottamaan tavaroitaan Venäjälle ja polkevan täällä kaikki hinnat alhaisiksi, silloin palveluksiin valmis hallitus asetti tullimaksuja englantilaisista ja saksalaisista kankaista. Tämä tietenkin vaikeutti ulkolaisen tavaran vientiä Venäjälle. Tavallisesti tehtailijat sanoivat tulliveroja tar-

vittavan suojelemaan kotimaista teollisuutta. Mutta jos nyt katsellaan muita maita, niin havaitaan tässä olleen toisen tarkoituksen. Tosiaankin, viimeisinä vuosikymmeninä kaikkein enimmän huusivat korkeista tulleista ja ottivat käyttöön niitä kaikkein suurimpain ja voimakkaimpain maitten kapitalistit Ameriikka etunenässä. Loukkasiko heitäkin joku ulkonainen kilpailija?

Mistä on sitte kysymys? Kysymys on seuraavasta. Oletetaan, että kutomotuotannon on jossakin maassa monopolisoitunut kutomasyndikaatti tai trusti. Mitä silloin tapahtuu, jos otetaan käyttöön tullimaksu? Silloin syndikaattikapitalistit tappavat yhdellä kertaa kaksi jänistä; ensiksikin he vapautuvat ulkolaisesta kilpailusta; toiseksi he saattavat pienimmättäkin riskittä korottaa tavaransa hintoja siihen määrään, johon saakka tullit kohoavat. Oletetaan tullimaksun kankaalle nousevan yhteen ruplaan arshinalta. Silloin kutomosyndikaatti voi rohkeasti lisätä kankaitten hintaa ruplalla tai 90 kopekalla arshinalle. Ellei ole *syndikaattia, silloin* kapitalistien välinen kilpailu maan rajojen sisäpuolella polkee heti hinnat alas. Jos taas kaikkea hallitsee syndikaatti, niin silloin se saattaa aivan rauhallisesti suorittaa tämän korotuksen; ulkolainen kilpailija ei kuljeta maahan, koska tullieste on korotettu, eikä kotimaista kilpailijaa ole. Syndikaattiherrojen valtio saa tulleista tuloja, mutta itse syndikaatti saa *ylimääräisen* lisävoiton hintojen korotuksesta. Tällainen temppu on mahdollinen ainoastaan silloin kun on syndikaatti tai trusti. Mutta tähän ei vielä juttu rajoitu. Pitäen hallussaan tätä lisätuloa, syndikaattiherrat kykenevät tämän nojalla viemään tavaraansa muihin maihin ja myymään siellä tappiokseen, saadakseen vain nujerrettua kil-

pailijansa vieraisissa maissa. Sitenhän ne ovat menetelleet. On tunnettua, että esimerkiksi Venäjän sokeritehtailijain syndikaatti pysytti Venäjällä sokerin hinnat verrattain korkeina, mutta möi sitä Englannissa polkuhintaan saadakseen vain hävitettyä sieltä kilpailijansa. Syntyipä sananparsa, että Englannissa syötetään sikoja venäläisellä sokerilla. Tulleja hyväkseen käyttäen siis syndikaattiherrat saattavat *rosvota kaikin voimin maanmiehiään valloittaakseen herruutensa alaiseksi ulkolaiset ostajat*.

Kaikesta tästä johtuu mullistavia seurauksia. Todellakin nyt on selvää, että syndikaattierrojen lisätulot ovat sitä suuremmat, mitä enemmän on kerittäviä ja tullirajalla aidattuja lampaita. Jos tulliraja käsittää vähäisen piirin, niin ei silloin paljoakaan kerätä voittoja. Jos päinvastoin tulliraja käsittää suuren määrän maita, joissa asuu runsaasti väestöä, niin silloin on tilaisuus kiskoa voittoa. Silloin tulevat lisätulot suuremmiksi, silloin voidaan rohkeammin toimia maailmanmarkkinoilla, silloin on toiveita suuresta menestyksestä. Mutta tullirajahan on tavallisesti sama kuin valtakunnan raja. Kuinka on tämä raja laajennettavissa? Mitä se merkitsee? Se merkitsee vieraan maakappaleen valtausta, sen kappaleen itselleen liittämistä, *omaan* rajaansa, valtioliittoonsa *sisällyttämistä*. Mutta tämä on jo sitten *sotaa*. Syndikaattierrojen herruus on siis ehdottomasti kytketty *valloitusotaan*. Jokainen pääomanrosvovaltioista pyrkii »laajentamaan rajojaan»: sitä vaativat syndikaattierrojen edut, finanssipääoman edut. Rajojen laajentaminen on samaa kuin sodankäynti.

Tällä tavoin syndikaattien ja trustien politiikka kytkeytyneenä niiden politiikkaan maailmanmarkkinoilla johtaa

mitä katkerimpiin yhteentörmäyksiin. Mutta tässä toimivat ja työntävät sotiin myöskin muut syyt.

Me näimme, että tuotannon kehitys tuo mukanaan alituisen kasaantuvan lisäarvon saannin. Kussakin kehittyneessä kapitalistisessa maassa kasvaa tämän vuoksi alituiseseen *liikaa pääomaa*, joka luottaa pienemmän tulon kuin takapajuisessa maassa. Mitä enemmän on liikaa pääomaa maassa, sitä voimakkaampi on pyrkimys pääoman *vientiin*, sen sijoittamiseen toiseen maahan. Tätä edistää mitä suurimmassa määrässä myöskin tullipolitiikka. Jos, sanokaamme, venäläiset tehtailijat ovat saaneet ajettua läpi korkean tullin saksalaisille tavaroille, niin se merkitsee, että saksalaisten tehtailijain on sen jälkeen vaikeampaa myydä tavaroitaan Venäjälle (me puhuimme tietenkin siitä mitä olisi tehtailijain herruuden, eikä neuvostovallan vallitessa).

Mutta jos heille on tullut vaikeammaksi kaupata tavaroitaan, niin heille on jäänyt toinen ulospääsy: saksalaiset kapitalistit alkavat silloin viemään *pääomiaan* Venäjälle; he rakentavat tehtaita, ostavat venäläisten liikeyritysten osakkeita tai perustavat uusia antamalla niihin pääomaa. Estävätkö sitä tullit? Ei sinnepäinkään. Päin vastoin, kaikkea muuta kuin estävät, ne *auttavat*, ovat *houkuttimena* pääomien vientiin. Ja seuraavasta syystä: kun tällä saksalaisella kapitalistilla on Venäjällä tehdas ja lisäksi kuuluu »venäläiseen» syndikaattiin, silloin *venäläiset* tullit *auttavat häntä saamaan lisätuloja*: ne ovat hänelle yhtä hyödyllisiä yleisön kiskomisessa kuin hänen venäläisille osatovereilleen.

Pääomaa viedään maasta maahan ei ainoastaan toisessa maassa olevien liikeyritysten perustamisen ja tukemisen muodossa. Sangen usein sitä annetaan *lainaksi toiselle val-*

tiolle määrättyä korkoa vastaan (toisin sanoen toinen valtio lisää *valtiovelkaansa*, asettuu ensimmäisen velalliseksi). Näissä tapauksissa velallinen valtio tavallisesti sitoutuu myöskin ottamaan kaikkinaiset lainat (varsinkin sotalainat) sen valtion teollisuudenharjoittajilta, joka on lainannut rahapääomaa. Tällä tavoin virtaa valtiosta toiseen mitä suunnattomimpia pääomia, osittain liikeyrityksiin ja laitoksiin sijoitettuna, osittain valtiovelkoina. Finanssipääoman vienti saavuttaa jättiläismäisen laajuuden.

Esimerkkinä esitämme numeroita, jotka nyt ovat jo vanhentuneet, mutta silti puhuvat nekin jotakin. *Ranskalla* oli vuoteen 1902 mennessä sijoitettuna 26 eri valtioon 35 miljardia frangia, niistä oli lähes *puolet* myönnetty eri valtioille lainoina. Tästä luvusta tulee jättiläismäinen osuus *Venäjän osalle* (10 miljardia). Sivumennen sanoen tästä syystä Ranskan porvaristo niin raivoaakin, kun me olemme julistaneet mitättömiksi tsaarin velat ja kieltäytyneet maksamasta niitä ranskalaisille koronkiskureille. V. 1905 ulkomaille viedyn pääoman määrä nousi jo yli 40 miljardin. *Englannilla* oli v. 1911 ulkomailla lähes 1,600,000 puntaa (punta oli *ennen sotaa* arvoltaan lähes 10 ruplaa), mutta jos mukaan luetaan myöskin Englannin siirtomaat, niin summa nousee yli 3 miljardiin puntaan. *Saksalla* oli ennen sotaa ulkomailla likipitään noin 35 miljardia markkaa j. n. e. Sanalla sanoen kukin kapitalistinen valtio siirti maasta hirvittävän suuria summia pääomaa siinä mielessä, että sen avulla saisi nylkeä ulkomaisia kansoja.

Pääoman viennillä on myöskin suuret seuraukset. On ymmärrettävää, että erinäiset voimakkaat maat alkavat taistella niistä maista taikka pienistä valtioista, joihin he haluavat viedä pääomia. Mutta tällöin on kiinnitettävä huomiota seuraavaan seikkaan. Kun kapitalistit vievät pääomaa »vieraaseen» maahan, saattavat he vaaranalaiseksi ei ainoastaan tavaralähetyksen, vaan suunnattomat summat, jotka nousevat miljooniin ja miljardeihin. Itsestään selvää,

on, että heissä ilmenee sen vuoksi voimakas halu vallata täydelleen haltuunsa pikkumaat, joihin he ovat pääomansa sijoittaneet, pakottaa omat *sotajoukkonsa* suojelemaan näitä pääomia. Mutta tämä merkitsee, että vientimailla ilmenee pyrkimys alistaa mihin hintaan hyvänsä nämä maat valtiovaltansa alaiseksi, yksinkertaisesti *valloittaa* nämä maat, liittää ne väkivalloin itselleen. Mutta koska näitä maita vastaan ryntäävät useat suuret rosvovaltiot, niin on ymmärrettävää, että näitten rosvojen täytyy loppujen lopuksi törmätä (ja ovat törmänneet) vastakkain. Siis pääomankin vienti johdi *sotaan*.

Otetaan nyt huomioon muitakin syitä. Tietenkin syndikaattien tullimaksujen yhteydessä kärjistyi hirvittävästi taistelu *tavarain menekkimarkkinoista*. Vapaita maita, joihin olisi voinut lähettää tavaroitaan ja joissa ei olisi ollut minikäänlaisia kapitalisteja ei yhdeksännentoista vuosisadan loppuun mennessä ollut juuri ollenkaan. Ja tämän lisäksi tällöin rupesivat kallistumaan tuntuvasti raaka-aineet: metallit, villa, puutavara, kivihiili, puuvilla. Koko viimeksi kulu-
nut aika oli villiä kilpa-ajoa menekkimarkkinoista ja taistelua useista *raaka-ainelähteistä*. Kapitalistit kiersivät pitkin maailmaa uusia kaivoksia, uusia kerrostumia ja uusia markkinoita hakien, joihin olisi voinut viedä metallivalmisteita, kankaita ja muita tavaroita sekä nylkeä uutta, »tuoretta» yleisöä. Entisaikoina usein samassa maassa kilpailivat »rauhallisesti» useat liikkeet ja sopivat erikoisista kommelluksista. Pankkien ja trustien vallitessa on asianlaita tietenkin muuttunut. Oletetaan, että on löydetty uusia kuperimalmikerroksia. Ne joutuvat heti jonkun pankin taikka trustin kouriin. Se valtaa ne *kokonaan*, vallitsee niitä mono-

poolisesti. Muitten maitten kapitalisteille ei silloin enään ole jäänyt jällelle mitään. Samoin on asianlaita ei ainoastaan raaka-ainelähteitten, mutta myöskin menekkimarkkinoihin nähden. Otaksutaan johonkin kaukaiseen siirtomaahan tunkeutuvan ulkolaisen pääoman. Tavarain myynti järjestetään tällöin heti laajan mittakaavan mukaisesti. Tavallisesti taas-kin asian ottaa hoitoonsa jokin jättiläisliike, joka heti avaa haaraosastonsa ja pyrkii painostamalla paikallisia viranomaisia ja tuhansilla erilaisimmilla tempuilla ja viekkauksilla anastamaan monopoolisesti haltuunsa kaiken myynnin päästämättä kilpailijoitaan. Se on ymmärrettävääkin: *monopolistinen* pääoma, trustit ja syndikaatit, käyttäytyy myöskin syndikaattimaisesti. Se ei ole enään »vanhaa, hyvää aikaa»: se on monopolististen saalistajain ja nylkijäin taistelua.

Sen vuoksi finanssipääoman kasvun mukana täytyi kärkeistyä ja johtaa mitä suurimpiin yhteentörmäyksiin myöskin taistelun menekkimarkkinoista ja raaka-ainemarkkinoista.

Yhdeksännentoista vuosisadan viimeisen neljänneksen aikana suurimmat rosvovaltiot anastelivat mitä kiihkeimmällä tavalla vieraita pikkukansoille kuuluvia maita. V. 1876 lähtien v. 1914 mennessä niin sanotut »suurvallat» anastivat lähes 25 milj. neliökilometriä: toisin sanoen he ryöstivät vieraita maita niin paljon, että niiden yhteinen pinta-ala on kaksi kertaa suurempi kokonaista maapallon osaa, Eurooppaa. *Koko maailma osottautui jaetuksi* suurten saalistajain kesken: kaikki maat he muuttivat *siirtomaikeeseen*, orjikkeeseen ja verovelvollisiksi.

Tässä esimerkkejä. *Englanti* on v. 1870 lähtien vallannut Asiassa - Belutshistanin, Birman, Kypron, Pohjois-Borneon, Weihaivein, Hongongin vastaiset alueet, suurentanut »Straits Settlementsejä» anastanut Siinain

niemen j. n. e.; Austraaliassa se on vallannut sarjan saaria, Uuden Guinean itäisen osan, suurimman osan Salomonin saaria, Tongin saaren j. n. e.; Afrikassa se on anastanut Egyptin, Sudanin ynnä Ugandan, Itä-Afriikan, »brittiläisen» Somalin, Zanzibarin, Pemban; nielaissut sodassa molemmat buurien tasavallat, Rhodesian, »brittiläisen» Keski-Afrikan, miehittänyt Nigerian j. n. e., j. n. e.

Ranska on vuodesta 1870 lähtien alistanut alaisekseen Annamin, valloittanut Tonkinin, anastanut Laosin, Tunisin, Komodin saaret, Madagaskarin, suuret alueet Saharaa, Sudania, Guineaa; hankkinut maita Norsunluurannalla, Dahomeassa, Somalissa j. n. e. Tuloksena oli se että XX vuosisadan alkuun mennessä ranskalaiset siirtomaat olivat melkein *kaksikymmentä* kertaa itse Ranskaa suuremmat (Englannin siirtomaat ovat yli *sata* kertaa Englantia itseään suuremmat).

Saksa esiintyi rosvotekojen tekijänä myöhemmin, likipitäen vuodesta 1884 lähtien, mutta ehti lyhyessä ajassa rosvota haltuunsa verraten runsaat määrät maita.

Tsaarin Venäjä harjoitti rosvopolitikkaa myöskin sangen laajassa mitakaavassa, viime aikoina etupäässä Aasiassa, mikä johti törmäykseen Jaappaania vastaan, joka rosvosi toisessa päässä.

Yhdysvallat ovat kietaisseet haltuunsa runsaasti Ameriikan läheisiä saaria, mutta sittemmin rupesivat ryöstämään vierasta omaisuutta mantereellakin. Erittäin inhoittavaa on ollut sen rosvopolitiikka Meksikossa.

Yhteensä oli kuudella suurvallalla v. 1914 16 milj. neliökilometriä alkuperäisiä maita ja 81 milj. neliökilometriä ryöstettyjä maita (siirtomaita).

Tämä rosvous kohdistui tietenkin ensin pieniin, turvatomiin ja heikkoihin maihin. Ne tuhoutuivat ennen kaikkea. Samoin kuin tehtailijain ja pikkukäsityöläisten välisessä taistelussa nämä käsityöläiset tuhoutuivat ennen muita, niin tässäkin: suuret valtiotrustit, suuri järjestynyt rosvopääoma kukisti ennen kaikkea pienet valtiot ja alisti ne alaisekseen. Siten tapahtui pääoman keskittyminen maailmantaloudessa: pikkuvaltiot tuhoutuivat; suurimmat saalistajavaltiot rikastuivat, paisuivat laajuuteen ja mahtiin näihden.

Mutta kun ne saivat ryöstettyä koko maailman ja kun taistelu niiden itsensä välillä kiihtyi, tuli selväksi, että alkaa

suuri tappelu maailman *uudelleenjaosta* saalistajain kesken, taistelu ei elämästä vaan kuolemasta jällelle jääneitten hirvittävien rosvovaltioitten kesken.

Valloituspolitiikkaa, jota finanssipääoma käy menekki-markkinoista, raaka-ainemarkkinoista, pääoman sijoituspaikoista, nimitetään imperialismiksi. Imperialismi kasvaa finanssikapitalismista. Samaten kuin tiikeri ei saata ravita itseään ruohoilla, aivan samoin ei finanssipääoma voinut, eikä voi harjoittaa muuta politiikkaa kuin anastuksen, rosvouksen, väkivallan, sotain politiikkaa. Jokainen finanssikapitalistisista valtio-trusteista varsinaisesti tahtoo vallata koko maailman, muodostaa yleismaailmallisen valtakunnan (imperialian), jossa voittaneen kansakunnan kapitalistikopla hallitsisi rajattomasti. Englantilainen imperialismi esimerkiksi haaveilee »Suuresta Britanniasta» joka vallitseisi koko maailmaa, jossa englantilaiset syndikaattiherrat pitäisivät rautakorkonsa alaisena neekereitä ja venäläisiä, saksalaisia ja kiinalaisia, hinduja ja armeenialaisia, - sanalla sanoen satoja erilaisia mustia, keltaisia, valkoisia ja punaisia orjia. Jo nyt on Englanti sangen lähellä sitä. Mutta mitä enemmän on ryöstetty, sen enemmän mieli tekee. Sama tapahtuu myöskin muitten kanssa. Venäläiset imperialistit haaveilevat »Suuresta Venäjästä», saksalaiset - »Suuresta Saksasta» j. n. e. Tämän »suuruuden» varjolla käsitetään kaikkien muitten liikaista rosvoamista.

Näin ollen oli selvää, että finanssipääoman herruuden täytyi syöstä koko ihmiskunnan sotien veriseen kuiluun pankkiirien ja syndikaattiherrojen hyödyksi, - sotiin ei *oman* maansa puolesta, vaan vieraitten maitten rosvoamisen puolesta, sotiin maailman alistamiseksi voittoisan finanssipää-

oman alaiseksi. Sellainen oli vv. 1914-1919 ensimmäinen suuri maailmansota.

28 §. MILITARISMI. Finanssipääoman, pankkiirien ja syndikaattiherrojen herruus ilmeni vielä eräässä huomattavassa seikassa: tähän asti kuulumattomassa asestautumiskulunkien kasvussa, armeijain, laivaston ja ilmalaivaston kasvussa. Ja sehän on ymmärrettävää. Entisaikoina ei yksikään rosvosielu saattanut ajatellakaan herruudesta koko maapallon yli. Mutta nyt ovat imperialistit ajatelleet siitä vakavasti. Milloinkaan ei ole ollut vielä tappeluita tällaisten hirvittävän voimakkaitten valtio-trustien kesken. Itsestään selvää on, että sitä vastaavasti näille valtioille kasvoi myöskin tämän taistelun aseet, niiden aseellinen voima. Suurvaltat anastivat lakkaamatta vierasta omaisuutta ja vilkuivat tämän ohella toisiinsa: eikö naapuri samanlainen saalistaja purase takaapäin. Sen vuoksi niillä jokaisella täytyi olla sotajoukkoja ei ainoastaan siirtomaita ja omia orjiaan vastaan, mutta myöskin taisteluun rosvouksen kanssatovereitaan vastaan. Kun yksi valta ottaa käytäntöön uuden lajin aseita, silloin heti toinen kiiruhtaa jättämään sen taakseen, ettei vain jäisi heikommaksi. Tykkikuninkaitten: Putilovin, Kruppin, Armstrongin, Wickersin y. m. jättiläisyrietykset ja trustit kasvavat ja paisuvat. Nämä tykkitrustit ansaitsevat jättiläismäisiä voittoja, ovat yhteydessä pääesikuntien kanssa ja pyrkivät kaikin tavoin myöskin omasta puolestaan valamaan öljyä tuleen, kiihottaen kaikkinaisia yhteentörmäyksiä: sodistahan riippuvat heidän voittojensa hyvinvointi.

Sellainen oli kapitalistisen yhteiskunnan mieletön kuva ennen sotaa. Valtio-trustit verhoutuivat miljoonilla pistimillä, maalla, merillä ja ilmassa oli kaikki valmista yleismaail-

malliseen tappeluun: valtioiden kulunkiarvioissa työntyivät yhä enemmän ja enemmän etualalle monet armeija- ja laivastomenot. Englannissa esimerkiksi v. 1875 sotalaitoskylungit tekivät 38,6%, toisin sanoen vähän yli kolmanneksen, mutta vv. 1907–1908 jo 48,6%, s. o. melkein puolet valtion menoista. Yhdysvalloissa ne nousivat v. 1908 jo kokonaista 56,9%, toisin sanoen runsaasti yli puolen. Samoin myöskin muissa valtioissa. »Preussilainen militarismi» kukoisti kaikissa suurissa valtiotrusteissa. Tykkikuninkaat »paikkasivat» käsiään. Mutta koko maailma vierä suunattomalla nopeudella kaikkein verisimpään sotaan, yleismaailmalliseen imperialistiseen teurastukseen.

Erikoisen mielenkiintoista on ollut englantilaisen ja saksalaisen porvariston kilpailu. V. 1912 lähtien Englanti päätti rakentaa itselleen kolme dreadnought-panssarilaivaa jokaista Saksassa rakennettua kahta kohti. V. 1913 Saksalla piti olla Pohjanmerellä 17 dreadnoughtia, Englannilla - 21; v. 1916 Saksalla - 26, Englannilla - 36 ja niin edelleen.

Armeija- ja laivastomenot ovat kasvaneet seuraavasti:

	Miljoonissa ruplissa			Miljoonissa ruplissa	
	v. 1880	v. 1908		v. 1880	v. 1908
Venäjä	210	740	Itaalia	75	120
Ranska	300	415	Englanti	150	280
Saksa	180	405	Jaappani	7	90
Itävalta-Unkari	100	200	Yhdysvallat	100	200

13 vuoden kuluessa ovat menot kasvaneet kaksinkertaisiksi, Jaappanissa 13-kertaisiksi. Ennen sotaa asestautumiskiihko lisääntyi vielä enemmän. Ranska käytti sotatarpeisiin v. 1910 502 milj. rupl., v. 1914 - 740 milj.; Saksa v. 1906 - 478 milj. rupl., mutta v. 1914 - 943 milj. rupl.; toisin sanoen kaksinkertaistutti menot 8 vuoden kuluessa. Vielä voimakkaammin on asestautunut Englanti. V. 1900 se käytti 499 milj. rupl., v. 1910 jo 694 milj. rupl., mutta v. 1914 - 804 miljoonaa; v. 1913 Englanti kullutti yksin laivastoonsa enemmän kuin kaikki vallat laivastoihinsa v. 1886;

mitä tulee tsaarinaikaiseen Venäjään, niin se käytti sotilaallisiin tarpeisiin v. 1892 - 293 milj., v. 1902 - 421 milj., v. 1906 - 529 milj. rpl., v. 1914 sota- ja meriministeriön kulunkiarvio nousi 975 milj. ruplaan.

Menot sotavarustuksiin riistivät suunnattoman osan kansan varoja. Venäjä esim. kulutti niihin melkein *kolmannes* kaikista menoistaan ja lainojen korkomaksut huomioon ottaen vieläkin enemmän. Tässä numeroita:

Jokaisesta sadasta ruplasta käytettiin tsaarin Venäjällä:

Armeijan, laivaston tarkoituksiin ja lainojen korkoihin	40	rpl.	14	kop.
Kansanvalistuksen hyväksi vain	3	»	86	»
Maanomistusjärjestelyyn vain	4	»	6	»
Hallintoon, tuomioistuimiin, diplomatiaan, kulkulaitos-, kauppa- ja teollisuus- sekä raha-asiain- y. m. virast.	51	»	94	»
<hr/> Yhteensä 100 rpl				

Sama on juttu muissakin valtioissa. Otetaan »kansanvaltainen» Englanti. V. 1904 jokaisesta sadasta ruplasta käytettiin:

Armeijan, laivaston tarkoituksiin	53	rpl.	80	kop.
Valtionlainojen kuoletukseen ja lainakorkojen maksuun	22	»	50	»
Siviilivirastoihin	23	»	70	»
<hr/> Yhteensä 100 rpl				

29 §. Vv. 1914-1918 IMPERIALISTINEN SOTA. Siitä imperialistisesta politiikasta, jota »suurvallat» harjoittivat ilmeni selvästi, että aikasemmin taikka myöhemmin niiden täytyi törmätä yhteen. On täysin selvää, että juuri tämä kaikkien »suurvaltojen» ryöstöpolitiikka oli sodan syynä. Vain narri saattaa uskoa nyt sodan johtuneen siitä, että serbialaiset murhasivat Itävallan prinssin, taikka että Saksa hyökkäsi Belgiaan. Sodan alussa väiteltiin ankarasti siitä,

kuka on syyllinen sotaan. Saksalaiset kapitalistit vakuuttivat Venäjän hyökänneen, venäläiset kauppiat vatkuuttivat kaikkialla Saksan hyökänneen. Englannissa puhuttiin Englannin sotivan puolustaakseen pientä kärsinyttä Belgiaa. Ranskassa myöskin kirjoitettiin, huudettiin ja laulettiin miten jalosti Ranska menettelee puolustaessaan Belgian sankarillista kansaa. Mutta saamaan aikaan Itävallassa ja Saksassa levitettiin käsitystä, että Itävalta ja Saksa puolustautuvat venäläisten kasakkain hyökkäykseltä ja käyvät pyhää puolustussotaa.

Kaikki tämä oli alusta loppuun saakka lorua ja *työtätekevien pettämistä*. Porvaristo tarvitsi tätä petosta pakottaakseen sotilaat lähtemään sotaan. Ei porvaristo ensikertaa turvautunut tällaiseen keinoon. Me näemme jo aikaisemmin kuinka syndikaattiherrat saattoivat käytäntöön korkeita tuloleja, jotta maanmiestensä nylkemisen ohella voisivat paremmin käydä taistelua vierailta markkinoilla. Heille olivat tullit siis *hyökkäyskeinona*. Mutta porvaristo kiljui tahtovansa *puolustaa* »kotimaista teollisuutta». Sama on juttu sotaankin nähden. Finanssipääoman herruuden alaiseksi maailman alistaneen imperialistisen sodan ytimeen juuri sisältyykin se, että siinä *kaikki hyökkäsivät*. Nyt tämä on selvää selvempi juttu. Tsaarin lakeijat sanoivat, että he »puolustautuvat». Mutta kun lokakuun vallankumous mursi salaiset ministerien kaapit, niistä asiakirjoilla todettiin, että sekä tsaari että Kerenski sovussa ja lemmessä englantilaisten ja ranskalaisten kanssa kävivät sotaa rosvoamisen puolesta, että he tahtivat anastaa vieraan Konstantinopolin, ryöstää Turkin ja Persian, anastaa Itävallalta Galitsian. Tämä on nyt yhtä selvää kuin kaksi kertaa kaksi on neljä.

Saksalaiset imperialistit paljastivat itsensä myöskin täydelleen. Tarvitsee vain muistaa Brest-Litovskin rauha sekä minkälaisia rosvouksia he harjoittivat Puolassa, Liettuassa, Ukrainassa ja Suomessa. Saksan vallankumous paljasti myöskin yhtä ja toista ja me tiedämme nyt myöskin asiakirjoista, että Saksa varustautui hyökkäykseen rosvouksen vuoksi ja vaali ajatusta melkeinpä kaikkien vieraitten siirtomaitten ja maa-alueitten anastamisesta.

Entä »jalot» liittolaiset? Hekin ovat paljastetut täydelleen. Sen jälkeen kun he Versaillesin rauhallaan ryöstivät Saksan putipuhtaaksi, määrittelivät 125 miljaardin sotakorvauksen, nielivät melkeinpä kaikki veturit, anastivat sotakorvauksen maksutiliin lypsylehmät ja niin edelleen, kukaan ei usko heidän jalouteensa. Ja Venäjää he ryöstävät sekä pohjoisesta että etelästä. Hekin siis sotivat *rosvouksen vuoksi*.

Kaikkea tätä esittelivät bolshevikki-kommunistit aivan sodan alusta alkaen. Mutta harvat silloin uskoivat. Sen sijaan nyt tämän huomaa jokainen hiukankin älyävä ihminen. Finanssipääoma on ahne verinen ryöväri, olipa hän mitä maata tahansa: venäläinen, saksalainen, ranskalainen, jaapanilainen taikka ameriikkalainen.

Imperialistisessa sodassa on siis naurettavaa puhua, että yksi imperialisti on syyllinen, toinen ei; taikka että eräät imperialistit hyökkäävät ja toiset puolustautuvat. Kaikki tämä oli keksitty työtätekevien pettämiseksi. Todellisuudessa ne kaikki *hyökkäsivät* ensikädessä pienten siirtomaakansojen kimppuun, kaikki ne haaveilivat ajatuksissaan yleismaailmallisen rosvouksen suunnitelmasta ja koko maailman altistamisesta oman maansa finanssipääoman alaiseksi.

Purkautuvan sodan täytyi tulla *maailmansodaksi*. On ymmärrettävää miksi. Mehän tiedämme, että melkein koko maailma oli jo siihen mennessä tullut jaetuksi kappaleiksi »suurvaltain» kesken ja kaikki vallat olivat sidotut toisiinsa yhdeksi maailmantaloudeksi. Ei ihme sen vuoksi, että sota tempasi kaikki, maapallon molemmat puoliskot.

Englanti, Ranska, Italia, Belgia, Venäjä, Saksa, Itävalta-Unkari, Serbia, Bulgaria, Rumania, Montenegro, Jaappani, Yhdysvallat, Kiina, kymmenet muut pikkuvaltiot, – sanalla sanoen *melkein kaikki* tulivat kiedotuiksi veriseen pyörteeseen. Maapallon asukasluvun lasketaan nousevan likipitäen puoleksitoista miljardiksi hengeksi. Ja kaikki nämä puoli-toista miljardia kärsivät välittömästi taikka välillisesti sodan onnettomuuksista, jonka kopa kapitalistisia rikoksellisia sai tyrkätä alkuun. Sellaisia suunnattomia armeijoita, joita pantiin liikkeelle maalla, sellaisia hirvittäviä kuoleman aseita ei maailma ollut vielä milloinkaan nähnyt. Eikä maailma ollut nähnyt myöskään sellaista pääoman voimaa. Tosiaankin pelkästään Englanti ja Ranska saivat pakotettua palvelemaan rahasäkkiään ei ainoastaan englantilaiset ja ranskalaiset, mutta myöskin monet kymmenet siirtomaaoorjiaan, mustaihoisia, keltaihoisia ja monia muita. »Sivistyneet» ryövärit panivat liikkeelle melkeinpä ihmissyöjiä, vaikka niistäkin he itse punoivat nuoria. Ja kaikkea tätä verhottiin mitä ylevimmillä tunnuslauseilla.

V. 1914 sodalla oli edeltäjänsä siirtomaasodissa. Sellaisia olivat »sivistyneitten» valtioiden sotaretket Kiinaan; espanjalais-amerikkalainen sota; Venäläis-Jaappanilainen sota v. 1904 (Korean, Port-Arturin, Mandshurian y. m. vuosi); Italian Turkin sota v. 1912 (afriikalaisesta Tripolin siirtomaasta); englantilais-buurilainen sota XX-vuosisadan alussa, jolloin »kansanvaltainen» Englanti petomaisesti kuristi kaksi buurien tasavaltaa;

oli sarja tapauksia, jolloin sota oli vähällä leimahtaa jättiläismäiseksi paloksi. Maitten jako Afriikassa oli vähällä johtaa sotaan Englannin ja Ranskan välillä (Fashodan vuoksi), sitten Saksan ja Ranskan välillä (Marokon asioista); tsaarin Venäjä oli yhteen aikaan vähällä joutua sotaan Englantia vastaan maitten jaosta Keski-Aasiassa.

Ensimmäiseen maailmansotaan mennessä paljastuivat erittäin räikeästi Englannin ja Saksan väliset etujen vastakohtat maa-alueitten omistamisesta Afrikassa, Vähässä Aasiassa ja Balkanilla. Mutta olosuhteet muodostuivat sellaisiksi, että Englannin mukana kulkivat Ranska, joka tähtäili Elsas-Lothringin anastamista Saksalta, ja Venäjä, joka halusi saalista Balkanilla ja Galitsiassa. Ryövärimäinen Saksan imperialismi sai itselleen pääliittolaisen Itävalta-Unkarista. Ameriikan imperialismi sekaantui myöhemmin, sillä se odotti eurooppalaisten valtojen keskinäistä heikontumista.

Paitsi militarismia, on imperialististen valtojen välisen taistelun yhtenä kaikkein inhoittavimpana keinona *salainen diplomatia*, joka turvautuu salaisiin sopimuksiin ja salaliittoihin, turvautuen häikäilemättä jopa murhiin, räjäyttämisiin j. n. e. Imperialistisen sodan todelliset tarkoitukset ovat ilmenneet juuri näissä salaisissa sopimuksissa, joita oli yhdeltä puolen Englannin, Ranskan ja Venäjän välillä sekä toiselta Saksan, Itävalta-Unkarin, Turkin ja Bulgarian välillä. Itävallan arkkiherttuan murha ennen sotaa suoritettiin nähtävästi ententen salaisten asiamiesten tietien. Mutta toisaalta Saksan diplomatialla ei myöskään ollut mitään sitä vastaan: saksalainen imperialisti Rohrbach esim. kirjoitti: »meidän täytyy pitää onnena, että arkkiherttua Franz-Josefin murhan johdosta suuri saksalaisvastainen salaliitto paljastui ennen ajateltua määräaikaa. Kaksi vuotta myöhemmin olisi sota ollut meille verrattomasti raskaampi». Saksalaiset provokaattorit olivat valmiit uhraamaan jopa prinssinsäkin, kunhan vaan saivat sodan syttymään; englantilais-ranskalais-venäläiset asiamiehet eivät kammonneet järjestää tätä prinssin murhaa.

30 §. VALTIOKAPITALISMI JA LUOKAT. Imperialistisen sodan käynti erottautui ei ainoastaan laajuudellaan ja tuhoavalla vaikutuksellaan, mutta myöskin sillä, että imperialistista sotaa käyvän maan *koko talouden täytyy tulla alistetuksi sotatehtävien alaiseksi*. Aikaisemmin porvaristo saattoi sotia kuluttamalla ainoastaan rahaa. Maailmansota oli taas niin laaja ja sitä kävivät kehittyneet maat, että yk-

sinomaan raha ei riittänyt. Tämä sota vaati, että teräsvalimot eivät muuta tekisi kuin valaisivat toinen toistaan hirvittävimpiä tykkejä, että kivihiltä kaivettaisiin kaivoksista sotaa varten, että metallit, kankaat, nahat j. n. e. kaikki valmistettaisiin sotaa varten. Ja tietenkin sillä valtiokapitalistisista trusteista oli toiveita voittoa, jonka tuotanto ja kuljetusliikenne paremmin palveli sotaa.

Kuinka tämä on saavutettavissa? On selvää, että tämä voidaan saavuttaa vain *koko tuotannon keskittämisellä*. Oli laitettava niin, että tuotanto luistaisi sileästi, olisi hyvin järjestetty, olisi alistettu sotilaitten s. o. yleisesikunnan välittömään osotusten alaiseksi ja suorittaisii tarkoin kaikki olkalappuisten ja tähtiherrojen määräykset.

Kuinka tämän porvaristo saattoi suorittaa? Sangen yksinkertaisesti. Sen täytyi sitä varten yksityisen tuotannon ja yksityiset erilliset syndikaatit ja trustit luovuttaa *porvarillisen rosvovaltionsa määrättäväksi*. Tätä tehtiinkin sodan aikana. Teollisuus »mobilisoitiin» ja »militarisoitiin», s. o. jätettiin valtion ja sotilasviranomaisten käskettäviksi. Kuinka? - kysynee joku. Silloinhan porvaristo menettää tulonsa? Tämähän on kansallistuttamista! Kun kaikki luovutetaan valtiolle, niin mitä siinä on porvaristolla tekemistä ja kuinka se saattaa suostua tällaiseen temppuun? Että porvaristo suostui siiheen, on tosiasia. Mutta siinä ei ole mitään ihmeteltävää. Sen vuoksi, että tällöin yksityiset syndikaatit luovuttivat kaiken ei työväen, vaan *omalle*, imperialistiselle valtiolleen. Ja mitä kauhistuttavaa siinä on porvaristolle? Se yksinkertaisesti siirtää aarteensa yhdestä taskusta toiseen; aarteet eivät tällöin vähene hiventäkään.

Täytyy aina muistaa valtion luokkaluonne. Valtio ei ole jokin »kolmas mahti», joka on luokkien yläpuolella, vaan on kiireestä kantapäähän luokkajärjestö, työläisten diktatuurin aikana se on työläisten järjestö. Porvariston herruuden aikana se on yhtäläinen työnantajajärjestö kuin trusti taikka syndikaatti.

Näin ollen siis kun porvaristo luovutti yksityiset syndikaatit *oman* (ei proletaarisen, vaan oman rosvomaisen, kapitalistisen) valtionsa haltuun se ei silloin menettänyt kerrassaan mitään. Eikö se ole sama tuleeko tehtailija Schulze taikka Smith nostamaan voittonsa syndikaatin konttorista taikka valtakunnan pankin kassasta? Menettämättä mitään porvaristo *voitti*. Se voitti siitä syystä, että tällaisen keskityksen tapahduttua sotakoneisto luisti kaikista paraiten ja menestyksen mahdollisuus lisääntyi rosvouksen vuoksi käytävässä sodassa.

Sen vuoksi ei ole ihmeellistä, että melkein kaikissa kapitalistisissa maissa rupesi sodan aikana kehittymään *valtiokapitalismi* yksityisten syndikaattien taikka trustien tilalle. Saksa esimerkiksi saavutti voittoja ja kykeni pitkän aikaa kestäämään vihollistensa verrattomasti ylivoimaisten voimain rynnistykset ainoastaan sillä, että saksalainen porvaristo kykeni järjestämään sangen hyvin tämän saman valtiokapitalismin.

Siirtyminen valtiokapitalismiin tapahtui eri muodoissa, eri tavoin. Kaikkein useimmin perustettiin valtiomonopoleja ja tuotannon ja kaupan aloilla. Se merkitsee sitä, että tuotanto ja kauppa muodostuivat valtakunnallisiksi, siirtyivät *kokonaan* porvarillisen valtion haltuun. Toisinaan tällainen

siirto tapahtui hitaasti, vissin osin. Tätä tapahtui silloin kun valtio osti osan jonkun syndikaatin taikka trustin osakkeita.

Silloin tällainen liike muodostui puolittain valtakunnalliseksi, puolittain yksityiseksi, ja porvariston valtio ajoi siellä omaa politiikkaansa. Sen lisäksi yksityistenkin haltuun jääneissä liikeyrityksissä pantiin käytäntöön pakolliset säännökset; eräät liikkeet olivat *velvollisia* sanokaamme, ostamaan uuden lain mukaan toisilta ja toiset olivat *velvollisia* myymään näille määrätyn määrän ja määrätyillä hinnoilla; valtio saattoi käytäntöön myöskin velvoittavat työtavat, osoitti aineet ja niin edelleen, saattoi käytäntöön kortit kaikille tärkeimmille tuotteille. Siten yksityiskapitalismin tilalle kasvoi *valtiokapitalismi*.

Valtiokapitalismin vallitessa *erillisten* porvariston järjestöjen tilalle tulee heidän *yhtenäinen* järjestönsä, heidän valtionsa. Ennen sotaa oli kapitalistisessa maassa, sanokaamme, porvariston valtiojärjestö, siitä erillään - syndikaatit, trustit, työnantajaliitot, tilanherrojen järjestöt, porvariston poliittiset puolueet, porvarillisten sanomalehtimiesten, tiedemiesten, taiteilijain liitot; kirkolliset yhdistykset, pappien järjestöt; lahtarinuurion yhdistykset, yksityiset etsivät toimistot j. n. e. Valtiokapitalismin vallitessa nämä erilliset järjestöt *sulautuvat* porvarilliseen valtioon, muodostavat valtion osastoiksi, suorittavat yhtä yhtenäistä suunnitelmaa, alistuvat «ylipäällikkyyden» alaisiksi: kaivoksissa ja tehtaissa tehdään sitä, mitä yleisesikunta määrää; kirkoissa saarnataan sitä, mitä yleisesikunnan ryövärit tahtovat; piirtäminen, kirjoittaminen ja laulaminen tapahtuu siten kuin sama yleisesikunta käsksee; sellaisia koneita, ammuksia, tykkejä, kaasuja keksitään, joita sama laitos tarvitsee. Tällä tavoin saavutetaan se, että koko elämä »militarisoituu» *turvatakseen porvaristolle sen verisen-likaisen saaliin*.

Valtiokapitalismi merkitsee suunnatonta suurporvariston voimistumista. Samaten kuin työväen diktatuurin vallitessa työväenluokka on työväen valtiossa sitä voimakkaampi

mitä yksimielisemmin yhdessä työskentelevät neuvostovalta, ammattiliitot, kommunistinen puolue j. n. e., aivan samoin porvariston diktatuurin vallitessa porvaristo on sitä voimakkaampi mitä kiinteämmin ovat kytketyt toisiinsa kaikki porvarilliset järjestöt. Keskittäen ja muodostaen ne yhtenäisen järjestön elimiksi, valtiokapitalismi edistää pääoman jättäläismäistä mahtavoitumista. Juuri siinä porvariston diktaattori viettää riemujuhlaansa.

Valtiokapitalismi syntyi sodan aikana kaikissa suurissa kapitalistisissa maissa. Tsaarin Venäjälläkin se alkoi versomaan (sotateollisuuskomiteat, monopolit j. n. e.). Sittenkin kuitenkin Venäjän porvaristo, vallankumouksen peloittamana, alkoi pelätä, että yhdessä valtiovallan kanssa myöskin *tuotanto* siirtyy proletariaatin haltuun. Sen vuoksi se helmikuun vallankumouksen jälkeen ei pyrkinyt järjestämään tuotantoa, vaan päinvastoin vahingoitti sitä ja saboteerasi.

Me näemme, ettei valtiokapitalismi ollenkaan hävitä riistoa, vaan ainoastaan lisää porvariston mahtia. Siitä huolimatta scheidemannilaiset Saksassa ja muut sovittelijat saarnaavat, että tämä pakkotyö on sosialismia. Kun kerran kaikki muka on valtiolla, niin on siis sosialismi toteutettu. He eivät ole huomanneet, että tällöin valtio ei ole proletaarinen, vaan on proletariaatin leppymättömän verivihollisten ja murhaajain käsissä.

Yhteenliittäessään ja järjestäessään porvaristoa, lisäten sen voimia, valtiokapitalismi luonnollisesti hirvittävästi heikensi *työväenluokkaa*. Valtiokapitalismin vallitessa työläiset muuttuivat rosvovaltion valkeiksi orjiksi. Heiltä riistettiin lakko-oikeus, heidät mobilisoitiin ja militarisoitiin, jokainen, joka esiintyi sotaa vastaan, tuomittiin viipymättä valtiopetoksesta; monissa maissa riistettiin liikkumisvapaus, siirrettiin liikkeestä toiseen j. n. e. »Vapaa» palkkatyöläinen muuttui maaorjaksi, joka oli tuomittu kuolemaan taistelukentillä ei oman asiansa puolesta, vaan vihollisensa asian

puolesta; oli tuomittu työskentelemään hiki hatussa ei itsensä, toverinsa, eikä lastensa hyväksi, vaan itsensä sortajain hyväksi.

31 §. KAPITALISMIN ROMAHDUS JA TYÖVÄENLUOKKA. Tällä tavoin sota ensi alussa edisti kapitalistisen talouden keskitystä ja järjestämistä. Sitä, mitä syndikaatit, pankit, trustit ja kombineeratut liikeyritykset eivät suorittaneet loppuun, sitä rupesi nyt viimeistelemään kiireesti valtiokapitalismi. Se loi tuotantoa ja jakelua säännöstelevän kaikkinaisten elimien verkon. Se valmisti tällä tavoin vielä suuremmassa määrässä pohjaa, jotta proletariaatti ottaisi haltuunsa keskitetyn suurtuotannon.

Mutta koko painollaan työväenluokan päälle langenneen sodan täytyi kiertämättömästi aiheuttaa myöskin *proletaaristen joukkojen* suuttumuksen. Se merkitsi ennenkaikkea sellaista verilöylyä, jollaista ei historia ennen ollut nähnyt. Ruumiiden teko tapahtui tavattoman nopeassa tahdissa. Proletariaatti *tuhottiin fyysillisesti taistelukentillä*. Eräitten laskelmien mukaan nousi kaatuneitten, haavoittuneitten ja tietämättömiin kadonneitten lukumäärä maaliskuuhun mennessä v. 1917 *25 miljoonaan ihmiseen*; kaatuneita oli tammikuun 1. päivään v. 1918 mennessä lähes *8 miljoonaa*. Jos ihmisen keskipainoksi lasketaan kolme puutaa, niin se merkitsee, että kapitalistit valmistivat v. 1914 elokuun ja v. 1918 tammikuun välisellä ajalla kaksikymmentäneljä miljoonaa puutaa mädännyttä ihmislihaa. Jotta saataisiin tarkoin laskettua ihmismetsästys, niin pitäisi lisätä miljoonat sairaat. Sodan aikana ennenkuulumattomasti laajalle levinnyt syfiilis yksistään tartutti miltei koko ihmiskunnan. Sodan jälkeen ihmiset tulivat moninkertaisesti huonommiksi; kaikkein ter-

vein, työkykyisin aines, kaikkien kansakuntien kukkein osa, tuli tuhotuksi. Ja ymmärrettävästi tällöin ensi kädessä joutui maan työväenluokka ja talonpoikaisväki kärsimään.

Sotivien valtioitten suuriin keskuksiin muodostui jopa kokonaisia kaupunkeja, asukkainaan erikoisen muodottomaksi silvottuja ja raadeltuja: ihmiskasvoitta, vain pääkallon kuori ehjänä, naamio kasvoillaan istuvat nämä onnettomat ihmisen jätteet, elävänä todistuksena porvarillisesta kulttuurista.

Mutta proletariaattia ei ainoastaan teurastettu raaissa taisteluissa. Elävien harteille sälytettiin suunnattomat taakat. Sota vaatii hirveitä menoja. Ja samaan aikaan kun tehtailijat saivat satumaisia voittoja, erikoisesti »sotavoitoiksi» nimitettyjä, työläisille sälytettiin suunnattomat verot, joilla sotaa käytiin. Ja tämän sodan kulungit olivat todellakin hirtittävät. Syksyllä 1919 Ranskan rahaministeri ilmoitti rauhankonferenssi-istunnossa, että sota tuli maksamaan sotaa käyneille *biljoona viisi miljardia frangia*. Tällaista summaa eivät kaikki käsitäkään. Ennen on tällaisilla numeroilla merkitty välimatkoja tähdestä toiseen, mutta nyt niillä lasketaan rikollisen teurastuksen kulut. Biljoona on sama kuin miljoona miljoonia. Niin paljon tuli maksamaan kapitalistien alottama sota. Toisten laskelmien mukaan olivat sotamenot seuraavat:

	Miljardia ruplaa
Menoja I sotavuotena	91
» II » »	136,5
» III » »	204,7
» IV sotavuoden ensimmäisellä puoliskolla (heinäk. 31. p:stä jouluk. 31. p:ään 1917)	153,5
	<hr/>
	Yhteensä 585,7

Siitä lähtien ovat sotamenot tietenkin kasvaneet vielä enemmän ja saavuttaneet suuruudellaan hämmästyttäviä lukuja. Tällaiset menot vaativat jättiläismäisiä summia. Ja oli täysin luonnollista, että kapitalistiset valtiot ryhtyivät kiskomaan vastaavia suunnattomia veroja työväenluokalta; joko välittömästi tai määräämällä veroja tavaroille, tai - silloin kun porvaristoltakin jotain otettiin - isänmaallisesti korottamalla tavarain hintoja. Kallis aika kiristyi. Mutta tehtailijat, varsinkin sodan hyväksi työskentelevät, saalistivat ennenkuulumattomia voittoja.

Venäläiset tehtailijat lisäsivät osinkojaan enemmän kuin kaksinkertaisiksi. Eri liikeyrityksille ruvettiin saamaan ennenkuulumattomia korkoja. Tässä numeroita: veljekset Mirsojevin naftateollisuusyhtiö jakoi osinkoa - 40%; veljekset Danishevski osakeyhtiö - 30%; Kalfin tupakkatehdas - 30% j.n.e. *Saksassa* oli neljän teollisuusalan (kemiallisen-, räjähdysaine-, metallurgisen ja automobiiliteollisuuden) liikeyritysten puhdas voitto vv. 1913-1914 - 133 miljoonaa, mutta vv. 1915-1916 jo 259 miljoonaa, s. o. se lisääntyi kaksinkertaiseksi yhden vuoden aikana. *Yhdysvalloissa* oli terästrustin voitto v. 1916 ensipuoliskolla kolme kertaa suurempi v. 1915 ensi puoliskon voitto. V. 1917 voitto lisääntyi v. 1915 voittoon verraten 98 miljoonasta dollarista 478 miljoonaan! 200% osingon jakaminen ei ollut mitään harvinaista. Tällaisia esimerkkejä voitaisiin esittää runsaasti. Yhtä jättiläismäisesti ovat kasvaneet myöskin pankkien voitot. Sodassa pikkumiehet tuhoutuivat, suuret porhot rikastuivat tavattomasti, proletariaatti taas joutui verojen ja kalliin ajan taakan alaiseksi.

Tuotannon päätuotteita olivat sodan aikana shrapnellit, granaatit, dynamiitti, tykit, panssariautot, lentokoneet, myrkkyykaasut, ruuti j. n. e. Tätä tavaraa valmistettiin suunnaton määrä. Jopa Yhdysvalloissa kasvoi kokonaisia uusia kaupunkeja ruutitehtaitten läheisyyteen. Nämä kaupungit olivat hätäpikaa kokoonkyhättyjä, tehtaat olivat rakennetut jotenkuten, niin että ne useinkin lensivät ilmaan; kovin oli

kiire päästä valmistamaan ruutia ja käärimään rahaa. Ei ihme, että tykki- ja ruutikuninkaat ansaitsivat suunnattomia voittoja ja heidän asiansa luistivat loistavasti. Mutta kansan asema sen sijaan huononi. Sillä oikeita tuotteita, joita voisi syödä, käyttää j. n. e. valmistettiin yhä vähemmän ja vähemmän. Ruudilla ja kuulilla voidaan kyllä ampua ja tuhota, mutta niitä ei voida käyttää ravinnoksi, eikä niihin voida puukeutua. Mutta kaikkien sotivien voimat kohdistuivat siihen, että saatiin valmistettua ruutia ja muita surman aseita. Oikea, hyödyllinen tuotanto katosi yhä enemmän. Työvoima joutui armeijaan, koko teollisuus työskenteli sodan hyväksi. Hyödyllisiä tavaroita tuli yhä vähemmän ja vähemmän. Tämän seurauksena esiintyivät *nälänhätä* ja *kalleus*. Leipäpula, kivihiilipula, pula kaikista hyödyllisistä tarvikkeista ja tämän ohella *yleismaailmallinen* pula ja *yleismaailmallinen nääntyneisyys*, - sellainen on rikollisen imperialistisen sodan perusseuraus.

Kas tässä muutamia esimerkkejä eri maista.

Ranskassa väheni maanviljelystuotanto sodan vuosina seuraavasti:

	Kvintaaloja	
	v. 1914	v. 1916
Leipäviljaa	42,272,600	15,300,500
Juurihedelmiä	46,639,000	15,860,000
Teoll. kasveja	59,429,000	20,448,000
Vihanneksia	- - -	374,500

Englannissa vähenivät käsilläolevat malmit seuraavasti:

V. 1912 lopulla oli 241,000 tonnia.

» 1913 » » 138,000 »
 » 1914 » » 108,000 »
 » 1915 » » 113,000 »
 » 1916 » » 3,000 »
 » 1917 » » 600 »

Toisin sanoen rautamalmivarastot katosivat jo v. 1917 loppuun mennessä.

Saksassa kohosi valuraudan sulatus v. 1913 - 19,3 milj. tonniin; v. 1916 ainoastaan 13,3 milj. tonniin; v. 1917 - 13,1; v. 1918 - 12 milj. ja 1919 vieläkin vähempään.

Kaikkein epätoivoisimpaan tilaan saattoi koko maailman teollisuuden kivihiilen puute. Kivihiilen tuottajana Euroopassa oli Englanti. Ja Englannissa väheni kivihiilen tuotanto jo v. 1918 puolivälissä 13 prosentilla; jo v. 1917 hyödyllinen teollisuus jätettiin melkein kokonaan kivihiilettä: sähköteknilliset tehtaot saivat 6 kertaa vähemmän kuin tarvitsivat, kutomatehtaot 11 kertaa vähemmän kuin ennen sotaa. Versaillesin »rauhan»-konferenssin alottamisen aikoina kärsivät melkein kaikki maat hirvittävää kivihiihilipulaa: tehtaita pantiin seisomaan hiilen puutteessa, rautatieliikennettä rajoitettiin. Siten syntyi koko teollisuuden ja liikenteen suuri rappiotila. *Venäjällä* tapahtui sama juttu. Jo v. 1917 sota johti siihen, että kivihiileen nähden asiat olivat kerrassaan surkealla kannalla. Moskovan teollisuusalue tarvitsi kuukausittain 12 milj. puutaa. Kerenskin hallitus lupasi antaa kuukausittain 6 milj. (puolet määrästä). Todellisuudessa tuotettiin tammikuussa - 1,8 milj.; helmikuussa - 1,3 milj.; maaliskuussa - 0,8 milj. puutaa. Ei ihme, että Venäjän teollisuus rupesi rappeutumaan: kuten kaikkialla maailmassa alkoi kapitalismin hajoaminen. V. 1917 (Kerenskin aikana) *Venäjällä* suljettiin tehtaita:

Kuukausi	Liikeyrityksiä	Työntekijöitä
Maalisk.	74	6,646
Huhtik.	55	2,816
Toukok.	108	8,701
Kesäk.	125	38,455
Heinäk.	206	47,754

Rappeutuminen kasvoi jättiläisaskelin.

Nähdäksemme kallistumisen kulun, joka aiheutui tavarain vähydestä ja setelirahan runsaudesta, riittää tarkastella sodassa kaikkein *vähimän* kärsintää maata *Englantia*.

Kas tässä viiden päätuotteen (teen, sokerin, voin, leivän, lihan) keskihinnat:

	Tee, sokeri.	Leipä, liha, voi.
Keskihinta vv. 1901-1905	500	300
Heinäk. lopulla v. 1914	579	350
Tammik. » » 1915	786	413
Tammik. » » 1916	946 1/2	465

Tammik.	»	»	1917	1,310	561
Tammik.	»	»	1918	1,221 1/2	681
Toukok.	»	»	1918	1,247	777 1/2

Sodan aikana ovat hinnat Englannissakin kasvaneet enemmän kuin kaksinkertaisiksi, mutta samalla aikaa ovat työpalkat lisääntyneet kaikkiin vain 13%. Hinnat ovat siis kasvaneet *kuusi kertaa nopeammin kuin työläisten palkka*. Näin olivat asiat Englannissa, mutta toisissa maissa ne olivat vielä hullummin. Erittäin huonosti olivat asiat Venäjällä, jossa sota rappeutti maan ja muutti sen kurjaksi, paljaaksi, onnettomaksi kerjäläiseksi herrojen kapitalistien armosta.

Jopa Amerikassakin, sodan vähimmin kärsineessä maassa, 15 tärkeimmän tuotteen hinnat kallistuivat vuodesta 1913 vuoden 1918 loppuun mennessä 160%; samaan aikaan työpalkat nousivat vain 80%.

Loppujen lopuksi myöskin sotateollisuus rupesi rappeutumaan kivihiilen, teräksen ja kaiken välttämättömän puutteessa. Koko maailman maat, Ameriikkaa lukuunottamatta, köyhtyivät täydelleen; nälänhätä, rappiotila, kylmyys pilkisti esiin miltei kaikkialta koko maapallolla. On täysin ymmärrettävää, että nämä kaikki puutteet kohdistuivat erittäin raskaasti työväenluokkaan, joka koetti esittää vastalauseitaan. Mutta sota syöksi sen kimppuun porvarillisten rosvovaltioitten koko voiman. Työväenluokka joutui kaikissa maissa - monarkisissa ja tasavaltaisissa - ennenkuulumattomien vainojen alaiseksi. Työläisiltä ei ainoastaan riistetty lakko-oikeutta, vaan vähäisinkin työväen vastalauseyritys tukahutettiin mitä armottomimmin. Näin ollen kapitalismin herruus johti *luokkien väliseen kansalaissotaan*.

Sodan aikana tapahtunutta työläisten vainoamista kuvaa sangen hyvin valkoista terroria koskeva III:nnen Internationaalinen päätöslauselma, jossa m. m. lausutaan: »Sodan alusta asti ovat vallitsevat luokat, jotka taistelutanterilla ovat murhanneet yli kymmenen miljoonaa ihmistä, panneet omissakin maissaan toimeen verisen diktatuurihallituksen. Venäjän

tsaarihallitus ampui ja hirtti työläisiä, järjesti juutalaispogromeja, tuhosi kaiken elämän maastaan. Itävallan keisarivalta kuristi vereen ukrainalaisten ja tšhekkiläisten talonpoikain ja työläisten nousun. Englannin porvaristo teurasti Irlannin kansan parhaita edustajia. Saksan imperialismi riehui maassaan, ja vallankumoukselliset merimiehet olivat sen pedon ensimmäiset veriuhrin. Ranskassa ammuttiin venäläisiä sotilaita, jotka eivät olleet halukkaat puolustamaan Ranskan porvariston liikevoittoja. Ameriikassa lynkkasi porvaristo internatsionalisteja, tuomitsi satoja proletariaatin parhaita miehiä 20 vuodeksi kuritushuoneeseen, ampui työläisiä lakkojen johdosta.»

Kapitalistinen järjestelmä rupesi rakoilemaan ja ratkeilemaan liitoksissaan. *Tuotannon anarkia* johti *sotaan*, joka aiheutti ennenkuulumattoman kärjistyneisyyden luokkien välille; siten sota johti *vallankumoukseen*. Kapitalismi rupesi rakoilemaan kahdelle perussuunnalle (katso 13 §). *Kapitalismin romahduksen* kausi koitti.

Tarkastetaanpa hieman tarkemmin tätä romahdusta.

Kapitalistinen yhteiskunta oli rakennettu kaikissa osissaan yhden mallin mukaisesti: tehdas oli järjestetty samoin kuin kanslia tai imperialistisen armeijan rykmentti: ylhäällä - rikkaat, jotka antavat määräyksiä, alhaalla - köyhät, työläiset ja palveluskuntaan kuuluvat, jotka tottelevat; heidän välillä ovat insinöörit, aliupseerit, ylempi henkilökunta. Tästä näkyy, että kapitalistinen yhteiskunta saattaa olla ole-massa ainoastaan siihen saakka kun työläis-sotilas tottelee tilanherra-kenraalia tai aatelis- eli porvarisherran upseeri-poikaa; kun jokin kuriiri kansliassa tottelee rikasta päällikköä; kun tehdastyöläinen noudattaa suunnatonta palkkaa nauttivan herra tirehtöörin tai työläisistä lisäarvoa pusertavan itsensä tehtailijan käskyjä. Mutta heti kuin vaan työtä-tekevät joukot tajuavat olevansa yksinkertainen nappula vihollistensa käsissä, silloin alkavat katkoutumaan sotilasta

kenraaliin, työläistä tehtailijaan yhdistävät siteet. Työläiset lakkaavat tottelemasta tehtailijaa, sotilaat upseeria, henkilökuntalaiset äveriästä päällystöään. Alkaa *vanhan* kurin höltymisen kausi, sen kurin, jolloin rikkaat komentavat köyhiä, jolloin porvaristo kiristää proletariaattia. Tätä kautta (tai aikaa) jatkuu kiertämättömästi siihen saakka, kunnes uusi luokka, proletariaatti, saa alistettua porvariston alaisekseen, pakottaa sen palvelemaan työtätekeviä, saa järjestyseen *uuden* kurin.

Tällainen sekamelska, jolloin vanha on murskattu, uutta ei ole vielä saatu kuntoon, päättyy proletariaatin saatua täydellisen voiton *kansalaissodassa*.

32 §. KANSALAISSOTA. Kansalaissota on kärjistynyttä luokkataistelua, silloin kun luokkataistelu muuttuu vallankumoukseksi. Imperialistista maailmansotaa maailman jakamisesta eri porvaristoryhmien välillä käytiin pääoman orjien käsien avulla. Mutta se sälytti sellaiset taakat työläisten kannettavaksi, että luokkataistelu rupesi muuttumaan *sorrettujen* kansalaissodaksi *sortajiaan* vastaan, jota jo Marx nimitti ainoaksi oikeudenmukaiseksi sodaksi.

On täysin luonnollista, että kapitalismi johti kansalaisotaan ja että porvaristovaltioitten välinen imperialistinen sota muuttui luokkien väliseksi sodaksi. Tämän lausui ennakolta meidän puolueemme jo aivan sodan alussa v. 1914, jolloinka ei kenkään ajatellutkaan vallankumouksesta. Ja kuitenkin oli selvää, että ennenkuulumaton taakka, jonka sota sälyttää työväenluokan harteille, johtaa proletariaatin kapinaan. Ja toisaalta oli selvää, että mitään vakavaa rauhaa porvaristo ei kykene luomaan, koska etujen vastakohtat näitten rosvojen eri ryhmien välillä ovat liian suuret.

Kaikki tämä toteutuu nyt täydelleen. Teurastuksen, petomaisuuden ja raaistumisen hirvittävien vuosien jälkeen alkoi kansalaissota sortajia vastaan. Tämän sodan aloitti Venäjän vallankumous helmi- ja lokakuussa v. 1917; Suomen vallankumous, Unkarin vallankumous, Itävallan ja Saksan vallankumous jatkoivat sitä; ja sittemmin alkoi vallankumous myöskin muissa maissa... Ja tänä aikana ei porvaristo ilmeisesti kykene luomaan pysyvää rauhaa. Liittolaiset voittivat Saksan jo marraskuussa v. 1918; Versaillesin rauhahan he allekirjoittivat vasta monien kuukausien jälkeen; mutta milloin se tulee lopullisesti hyväksytyksi on tietämättömyyttä. Kaikki huomaavat tämän Versaillesin rauhan epämuokavaksi; jo sen jälkeen ovat keskenään tapelleet eteläslaavit ja italialaiset, puolalaiset ja tshekkislovakit, puolalaiset ja liettualaiset, lättäläiset ja saksalaiset. Ja sen lisäksi kaikki porvarilliset valtiot yhdessä hyökkäävät voittaneitten venäläisten työläisten tasavaltaa vastaan. Siten imperialistinen sota päättyy kansalaissodaksi, josta proletariaatin tulee selviytyä voittajana.

Kansalaissota ei ole jonkun puolueen oikku tai sattuma: kansalaissota on vallankumouksen ilmaisu, jonka ehdottomasti *täytyi* tapahtua siitä syystä, että imperialistinen rauhansota lopullisesti avasi laajojen työväen joukkojen silmät.

Vallankumouksen ajattelu ilman kansalaissotaa, on samaa kuin ajattelu »rauhallisen» vallankumouksen mahdollisuutta. Se joka siten ajattelee (ja siten ajattelevat esimerkiksi menshevikit, jotka huutavat kansalaissodan turmiollisuudesta) palaa Marxista takaisin vandenpaisumuksenaikuisten sosialistien aikaan, jolloin ajateltiin tehtailija voitavan *taivuttaa puheilla*. Se on samaa kuin yrittää »lempeydellä» taivuttaa tiikerin syömään ruohoja ja olemaan koskematta lehmiin. Marx oli kansalaissodan kannattaja, s. o. kannatti *proletariaatin aseellista taiste-*

lua porvaristoa vastaan. Pariisin Kommuunin (Pariisin työläisten kapina v. 1871) johdosta Marx kirjoitti, että kommunistit eivät olleet riittävän päättäviä: Marxin kirjoittamassa I:sen internatsionaalen julistuksessa lausutaan moittien:

»Poliiseja ei ainoastaan jätetty riisumatta aseista ja vangitsematta, niinkuin olisi pitänyt tehdä, vaan heille avattiin levälleen Pariisin portit Versaillesiin pakenemista varten. 'Järjestyksen kannattajat' (sitien nimitettiin vastavallankumouksellisia) ei ainoastaan jätetty rauhaan, vaan heille suotiin mahdollisuus lujittautua moniin vahvoihin aseisiin itse Pariisin keskustassa Keskuskomitea itsepintaisesti kieltäytyessään käymästä Thiersin (ranskalaisen Denikinin) aloittamaa kansalaissotaa... teki kohtalokkaan virheen: olisi viipymättä pitänyt lähteä Versaillesia vastaan... ja kerta kaikkiaan tehdä loppu Thiersin ja hänen tilanherroista kokoonpannun edustajakamarinsa salaliitoista. Tämän asemasta 'järjestyksen puolueen' sallittiin uudelleen koittaa voimiaan Kommuunin vaaleissa maaliskuun 26. päivänä». Tässä Marx selvästi ilmaisee kannattavansa aseellista lahtarien murskaamista kansalaissodassa. Samoin kirjoitti Engels: »Ellei Pariisin Kommuuni olisi nojannut asetetun kansan auktoriteettiin porvaristoa vastaan, niin tokkohan se olisi pysynyt pystyssä yhtään päivää? Emmekö me ole oikeutettuja päinvastoin *moittimaan* Kommuunin siitä, että se liian vähän käytti pakotusvoimaansa?» Kas tällä tavalla Engels määrittelee vallankumouksen:

»Vallankumous on teko, jossa yksi osa väestöä kiväärien, pistimien ja tykkien avulla pakottaa toisen osan tottelemaan tahtoaan.»

Tällä tavoin sosialismin opettajat suhtautuivat vallankumoukseen sangen vakavasti. He käsittivät, ettei proletariaatti saa puheilla taivuteltua porvaristoa; he käsittivät, että sen tulee *pakoittaa* tottelemaan tahtoaan voittamalla kansalaissodassa, jota käydään »kivääreillä, pistimillä ja tykkeillä.»

Kansalaissota asettaa kapitalistisen yhteiskunnan luokat vastakkaisine etuineen asetettuina toisiaan vastaan. Se seikka, että kapitalistinen yhteiskunta on halkaistu kahteen osaan, että se oleellisesti edustaa itsessään ainakin kahta yhteiskuntaa, - tämä seikka on tavallisena aikana salattu. Miksi? Siksi, että orjat ovat totelleet herrojaan vajajeten. Kansalaissodan aikana tälle äänettömyydelle tulee loppu ja yhteiskunnan sorrettu osa *nousee kapinoiden* sortajiaan

vastaan. Itsestään selvää on, että tällaisten olosuhteitten vallitessa on kaikkalainen »rauhallinen yhteiselämä» luokkien välillä mahdotonta: armeija hajaantuu lahtareihin aateellisista, porvaristosta, varakkaasta intelligenssistä j. n. e. sekä punaisiin työläisistä ja talonpojista; kaikkalainen Perustuslakia säättävä Kansalliskokous, jossa tehtailijat ja työläiset »istuvat» yhdessä, tulee mahdottomaksi; kuinka saattavat he istua »rauhallisesti» Perustavassa, kun kaduilla ampuvat toisiaan? Kansalaissodan aikana ovat luokat vastakkain. Sen vuoksi se saattaa päättyä joko toisen tai toisen täydelliseen voittoon, mutta ei voi päättyä sopimukseen, johonkin keskivälisyyteen. Ja se, mitä me näemme kansalaissodassa Venäjällä ja muissa maissa (Saksassa, Unkarissa), vahvistaa täydelleen tämän; nykyisin saattaa olla joko proletariaatin diktatuuri tai porvariston ja kenraalien diktatuuri. Keskiluokkien ja niiden puolueitten (sosialistivallankumouksellisten, menshevikkien j. n. e.) hallitus on vain ylikäytävä puoleen tai toiseen. Kun menshevikkien avulla Unkarissa kukistui neuvostohallitus, - heti paikalla tilalle tuli »kokoomus», mutta sittemmin entinen monarkia; kun perustavalaisten - sosialistivallankumouksellisten onnistui aikoinaan anastaa haltuunsa Ufa, Volgan varsi ja Siperia, - niin suurporvaristoon ja tilanherroihin nojautuva amiraali Koltshak karkoitti heidät 24 tunnissa. Mutta hän itse toteutti tilanherra-porvarisdiktatuuria työläis- ja talonpoikaisdiktatuurin asemasta.

Päätävä voitto vihollisesta ja *proletaarisen diktatuurin* toteuttaminen - sellainen on yleismaailmallisen kansalaissodan kiertämätön tulos.

33 §. KANSALAISSODAN MUODOT JA SEN KULUNGIT.

Kansalaisotien kauden aloitti Venäjän vallankumous, joka oli vain yleisen, maailmanvallankumouksen ilmausten alkua. Venäjällä vallankumous alkoi muita maita aikaisemmin sen vuoksi, että täällä alkoi kapitalismin hajaantuminen aikaisemmin. Venäjän porvaristo ja Venäjän tilanherrat, jotka hi-moiten tähtailivät Konstantinopoliin ja Galitsiaan ja, muitten mukana, panivat verileikin kuuhumaan v. 1914, romahtivat heikkoutensa ja järjestymättömyytensä vuoksi aikaisemmin; aikaisemmin ilmaantui rappiotila, aikaisemmin alkoi nälänhätä. Sen vuoksi Venäjän proletariaatin oli helpompaa suoriutua vihollisistaan juuri Venäjällä, ja sen vuoksi Venäjän proletariaatti saavutti voiton ensimmäisenä ja ensimmäisenä toteutti diktatuurinsa.

Tästä ei lainkaan johdu, että Venäjän kommunistinen vallankumous olisi kaikkein täydellisin vallankumous maailmassa ja että mitä vähemmän kapitalismi on kehittynyt, sitä »vallankumouksellisempi» ja kommunistia lähempänä maa on. Jos aprikoidaan siten, niin sosialismi toteutuu täydelleen aluksi Kiinassa, Persiassa, Turkissa ja muissa maissa, joissa ei ole juuri ollenkaan proletariaattia. Ja siitä syystä koko Marxin oppi osot-tautuu vääräksi.

Ken mietiskelee tällä tavalla, se sekottaa *kaksi* asia: eri asia on val-lankumouksen *alku*, toinen asia taas sen *luonne*, sen »täydellisyys». Val-lankumous Venäjällä alkoi aikaisemmin kapitalismin heikkouden vuoksi meillä. Mutta juuri saman heikkouden vuoksi, sen vuoksi, että maamme on takapajuinen, että proletariaatti siinä on vähemmistönä, että on paljon pikkukauppiaita j. n. e., meidän on vaikea järjestää yhteiskunnallista kommunistista taloutta. Englannissa vallankumous alkaa myöhemmin. Mutta siellä proletariaatti voittonsa *jälkeen* järjestää kommunismin pi-kemmin: se on suunnattomana enemmistönä, se on tottunut yhteiseen työhön, tuotanto on siellä verrattomasti *keskitetympää*. Englannissa siis vallankumous alkaa *myöhemmin*, mutta se on *korkeampaa*, täydellisempää kuin meidän vallankumouksemme.

Monet arvelivat kansalaissodan *katkeroittuneisuuden* olevan venäläisen »aasialaisuuden», venäläisen takapajuisuuden seurauksena. Vallankumouksen vastustajat Länsi-Europassa selittivät koko ajan, että Venäjällä kukoistaa »aasialainen sosialismi» ja että sivistysmaissa vallankumous suoriutuu julmuuksitta. Oli kuitenkin selvää, että tämä on lorua. Kehittyneessä kapitalistisessa maassa täytyy porvariston vastarinnan olla *ankarampaa*: sellaisessa maassa on intelligenssi (teknikot, insinöörit, upseerit j. n. e.) kytketty lujemmin pääomaan ja on siitä syystä vihamielisempää kommunismia kohtaan; näissä maissa siis kansalaissodan täytyy kiertämättömästi esiintyä vielä kärjistyneempänä kuin Venäjällä. Ja todellakin jo Saksan vallankumous osoitti, että taistelu siellä saa vielä verisemmät muodot.

Bolshevikien terroria valittavat unohtavat, että porvaristo, kukkuronsa säilyttämisen vuoksi, ei kammo mitään. Kas tällä tavalla lausuu tätä kansainvälisen kommunistisen edustajakokouksen päätöslauselma.

»Kun imperialistinen sota alkoi muuttua kansalaissodaksi ja valta-
luokkien, näitten suurimpien rikollisten eteen mitä ihmiskunnan historia tuntee kiinteästi nousi heidän verisen järjestelmänsä romahduksen vaara, tuli heidän petomaisuutensa vieläkin julmemmaksi... Venäläiset kenraalit, nämä tsaarin järjestelmän elävät ruumillistumat, ovat ampuneet ja ampuvat yhä joukottain työläisiä, jopa sosialistipetturien suoranaisesti tai epäsuorasti avustaessa. Sosialistivallankumouksellisten ja menshevikkien valta-aikana Venäjällä tuhannet työläiset ja talonpojat täyttivät vankiloita, ja kenraalit teurastivat tottelemattomuudesta kokonaisia rykmentejä. Nyt sopimusvaltain suopeata apua nauttivat Krasnov ja Denikin ovat teurastaneet ja hirttäneet kymmeniä tuhansia työläisiä, ampuen 'joka kymmenennen'; elävien peloitukseksi he jättivät hirtettyjen ruumiit kolmeksi päiväksi hirsipuihin. Uraalilla ja Volgan varrella tshekki-slovakien lahtari-laumat leikkasivat vangeilta kädet ja jalat, upottivat heidät Volgaan, hautasivat elävinä. Siperiassa kenraalit murhasivat kommunisteja tuhansittain, tuhosivat lukemattomia työläisiä ja talonpoikia.

»Saksalaiset ja itävaltalaiset porvarit ovat täydelleen ilmaisseet hunnilaisuutensa, kun rupesivat Ukrainassa liikkuvia hirsipuita käyttäen hirt-

tämään ryöstämiään työläisiä ja talonpoikia, kommunisteja, heimolaisiaan - meidän itävaltalaisia ja saksalaisia tovereitamme. Suomessa, porvarillisen kansanvaltauuden maassa, he autoivat Suomen porvareita teuras-tamaan 13-14 tuhatta proletaaria ja yli 15 tuhatta näännyttämään kuoliaaksi vankiloissa. Helsingissä he ajoivat edellään, suojanaan kuula-ruiskutulta vastaan, naisia ja lapsia. Heidän avullaan onnistui suomalais-ten lahtarien ja heidän ruotsalaisten kätyriensä toimeenpanna orgioita voitettuja suomalaisia proletaareja tuhotakseen. Tampereella pakoitettiin kuolemaan tuomitut naiset itse kaivamaan hautansa. Viipurissa teurastet-tiin tuhansia suomalaisia ja venäläisiä miehiä, naisia ja lapsia.

»Omassa maassaan saksalaiset porvarit ja saksalaiset sosialide-mokraalit saavuttivat taantumuksellisen raivon korkeimman huipun veri-sesti tukaduttaessaan kommunistista työväen kapinaa, petomaisesti murhatessaan Liebknechtin ja Luxemburgin, piestessään ja tuhotessaan spartakus-työläisiä. Valkoinen joukko- ja yksilöterrori, kas siinä lippu, jon-ka takana porvaristo marssi.

»Sama kuva on nähtävänä muissakin maissa. Kansanvaltaisessa Sveitsissä on kaikki valmiina työläisten rankaisemisen varalta siinä ta-pauksessa, että he rohkenevat loukata kapitalistista lakia. Vankila, lynk-kaus ja sähkötuoli ovat Amerikassa kansanvallan ja vapauden hienostu-neina symbooleina.

»Unkarissa ja Englannissa, Böömissä ja Puolassa - kaikkialla on ai-van samoin. Porvarilliset murhaajat eivät kammo mitään häpeällisiä teko-ja. Valtansa lujittamiseksi he tukevat shovinismia ja järjestivät hirvittäviä juutalaispogroomeja, jotka jättävät kauas taakseen tsaarin poliisin järjes-tämät... Ja kun puolalainen taantumuksellinen ja 'sosialistinen' roskaväki tappoi Venäjän Punaisen Ristin edustajan, niin se oli vain pisara henkeään heittävän porvarillisen ihmissyöjäsuuvun rikosten ja julmuuksien meres-sä.»

Sitä mukaa kun kansalaissota kehittyi, se muuttuu myöskin uusiin muotoihin. Kun proletariaatti on kaikissa maissa sorrettua, se käy tätä sotaa *kapinan* muodossa por-variston valtiovaltaa vastaan. Mutta yhtäkkiä jossakin maassa proletariaatti voittaa ja anastaa valtiovallan hal-tuunsa. Mitä tapahtuu siinä tapauksessa? Silloin on proleta-riaatin käytettävissä järjestetty valtiovalta, proletaarinen armeija, koko valtiokoneisto. Silloin proletariaatti taistelee

porvaristoaan vastaan, joka järjestää proletariaattia vastaan salaliittoja ja kapinoita. Mutta silloin proletariaatti taistelee valtiona porvarillisia valtioita vastaan. Tällöin kansalaissota saa uuden muodon, todellisen luokkasodan muodon, silloin kun proletaarinen *valtio* taistelee porvarillisia *valtioita* vastaan; tällöin työläiset eivät vain yksinkertaisesti nouse kapinaan porvaristoa vastaan, vaan työväen valtio käy säännöllistä sotaa pääoman imperialistisia valtioita vastaan. Tätä sotaa ei käydä vieraan ryöstämisen vuoksi, vaan kommunismin, työväenluokan diktatuurin voittoon viemiseksi.

Siten on myöskin teollisuudessa asianlaita. Venäjän lokakuun vallankumouksen jälkeen Venäjän neuvostovaltaa vastaan syöksyivät joka puolelta *kaikkien* maitten: Saksan ja Ranskan, Ameriikan ja Jaappanin j. n. e. kapitalistit. Mitä enemmän Venäjän vallankumous sähköitti esimerkillään muitten maitten työläisiä, sitä kiinteämmin liittyi yhteen koko *kansainvälinen* pääoma vallankumousta vastaan yrittäen luoda kapitalistien rosvoliiton proletariaattia vastaan.

Tällaisen yrityksen tekivät kapitalistit älykkään ketun, amerikkalaisen pääoman johtajan Wilsonin aloitteesta niin kutsutussa rauhankonferenssissa Versaillesissa. He nimittivät tämän rosvoliiton »Kansojen liitoksi». Todellisuudessa se on ei kansojen, vaan eri maitten *kapitalistien* ja heidän valtiovaltojensa liitto.

Tämä liitto on tavallaan jokin yritys luoda yleismaailmallinen hirvittävä trusti, joka kietois verkkoonsa koko maapallomme, joka riistäisi koko maailmaa ja toiselta puolen kaikkialla tukahuttaisi mitä petomaisimmin työväenluokan kapinan ja sen vallankumouksen. Kaikki puheet tämän liiton perustamisesta rauhan asiaa varten ovat pelkkää lo-

rua. Sen todellinen päämäärä on kaksinainen: koko maailman proletariaatin, kaikkien siirtomaitten ja kaikkien siirtomaaorjien säälimätön riisto sekä kehittyvän maailmanvallankumouksen tukahuttaminen.

Ensimmäistä viulua »Kansojen liitossa» soittaa Ameriikka, joka on hirtittävästi rikastunut sodan aikana. Ameriikka on nykyisin kaikkien Euroopan porvarillisten valtioiden luotonantaja. Tämän lisäksi on Ameriikka vielä mahti siitäkkin syystä, että sillä on raaka-aineita, polttoaineita ja viljaa. Näiden avulla se haluaa pitää itsestään riippuvaisena kaikki muut ryövärit. »Kansojen liitossa» on sille taattu johtava osa.

On mielenkiintoista, että Yhdysvaltojen johtavaa ryöväripolitiikkaa on verhottu kaikenmoisilla ylevillä sanoilla. Sotaan ryhtyminen rosvouksen tarkoituksessa tapahtui tunnuslauseina ihmiskunnan pelastaminen, heikkojen kansojen avustaminen j. n. e. Yhdysvalloille oli edullista Euroopan pirstautuminen osiin, kymmeneen, näöltään »itsenäisiin», mutta Ameriikasta riippuviin valtoihin. Ja tämä etukysymys verhoutui »kansojen itsemääräämisoikeuden» ylevään naamarin. Kapitalistinen santarmisto, lahtarikaarti ja poliisi, joitten Wilsonin ajatuksen mukaan tuli tukahuttaa vallankumous kaikkialta, tarjottiin koristellen ne rangaistukseksi »rauhan rikkomisesta». Vuonna 1919 tulivat kaikki imperialistit yhtäkkiä rauhaa rakastaviksi ja rupesivat ulvomaan, että todellisia imperialistia ja rauhan vastustajia ovat - bolshevikit. Tällöin vallankumouksellisten välitön tukahuttaminen tapahtui »rauhan» ja »kansanvallan» naamarin verhoa käytäen.

»Kansojen liitto» on jo paljastanut itsensä kansainväliseksi santarmiksi ja pyöveliksi. Sen toimimiehet kuristivat Unkarin neuvostovallan. Slovakian neuvostotasavallan. He ovat kaiken aikaa kuristaneet Venäjän proletariaattia: englantilaiset, amerikkalaiset, jaapanilaiset, ranskalaiset y. m. sotajoukot ovat toimineet pohjoisessa ja etelässä, lännessä ja idässä yhdessä työväenluokan pyövelien kanssa. Jopa mustaihoiset orjansa on »Kansojen liitto» syössyt venäläisiä ja unkarilaisia työläisiä vastaan (Odessa, Budapest). Kuinka pitkälle se menee kataluudessa, ilmenee esimerkiksi siitä »murhaajaliigasta», jonka »sivistyneet» hansikaskätiset ryövärit muodostivat johtajanaan kenraali Judenitsh, joka oli niin sanotun »luoteisen hallituksen» johdossa. »Kansojen liitto» on kaiken aikaa yllyttänyt Suomea, Puolaa j. n. e. Neuvosto-Venäjää vastaan, järjestänyt salaliittoja ulkovaltojen konsulien avulla; sen asiamiehet ovat räjäyttäneet siltoja, murhanneet pommeilla kommunisteja. Ei ole sellaista konnuutta, johon ei »Kansojen liitto» turvautuisi.

Mitä voimakkaampaa on protetariaatin rynnistys, sitä yhtyneemmäksi kapitalistien kopla tulee. »Kommunistisessa Manifestissa» v. 1847 Marx ja Engels kirjoittivat: »Aave kummittelee Euroopassa - kommunismin aave. Kaikki vanhan Euroopan mahdit ovat tehneet pyhän liiton toimeenpannakseen ajometsästyksen tämän aaveen tuhoamiseksi; paavi ja tsaari, Metternich ja Guizot, Ranskan radikaalit ja Saksan poliisit». Siitä ajasta on kulunut monia vuosia. Kommunismin aave on ruvennut muuttumaan lihaksi ja vereksi. Ja sitä vastaan on lähtenyt sotaretkelle ei ainoastaan »vanha Eurooppa», mutta *koko kapitalistinen maailma*. »Kansojen liitto» ei kuitenkaan *kykene suoriutumaan kaikesta tehtävästään: järjestämään koko maailman taloutta yhtenäiseksi trustiksi ja tukahuttamaan kaikkialla vallankumouksia*. Jopa suurvaltojenkaan kesken ei ole täyttä yksimielisyyttä. Ameriikka seisoo Jaappania vastaan, ja molemmat vallat jatkavat asestautumistaan. On naurettavaa ajatella, että murskattu Saksa tulisi pitämään ystävinään »epäitsekkäitä» liittolaisrosvoja. Siis, tässä jää rako. Pikkuvaltiot sotivat toisiaan vastaan. Mutta - mikä on vielä tärkeämpää - alkaa sarja siirtomaitten kapinoita ja sotia: Indiassa, Egyptissä, Irlannissa j. n. e. Orjuutetut maat alottavat sodan »sivistyneitä» eurooppalaisia orjuuttajiaan vastaan. Kansalaisotaan, luokkasotaan, jota proletariaatti käy imperialistista porvaristoa vastaan, liittyvät siirtomaitten kapinat, jotka auttavat yleismaailmallisen imperialismin herruuden kukistamista ja hävittämistä. Tällä tavoin imperialismin järjestelmä rakoilee kapinaan nousevan proletariaatin, proletaaristen tasavaltain sotien, imperialismin orjuuttamain kansakuntien kapinain ja sotain rynnistyksen alaisena yhtäältä; kapitalististen suur-

valtain välisten vastakohtain ja epäsovun vaikutuksesta - toisaalta. »Pysyvän rauhan» sijaan vallitsee - täydellinen kaaos; koko maailman proletariaatin hillitsemisen sijaan - katkera kansalaissota. Siinä kansalaissodassa proletariaatin voimat kasvavat ja porvariston voimat heikkenevät. Sen loppuna tulee kiertämättömästi olemaan proletariaatin voitto.

Proletaarisen diktatuurin voitto ei tietenkään tule lahjaksi. Kansalaissota, kuten kaikki muutkin sodat, vaatii uhrikseen ihmisiä ja aineellisia arvoja. Kaikkiin vallankumouksiin liittyvät tällaiset kulungit. Sen vuoksi luonnollisesti alussa, jolloin tätä kansalaissotaa käydään, imperialistisen sodan aiheuttama rappiotila paikotellen kärjistyy entistä enemmän. On täysin ymmärrettävää, että kun parhaimmat työläiset ovat rintamalla kivääri kädessä ja puolustautuvat tilanherrojen ja kenraalien hyökkäyksiltä, sen sijaan että tekisivät työtä tai järjestäisivät tuotantoa, niin siitä teollinen elämä kärsii. On ymmärrettävää, että kaikki hävitys kansalaissodassa on turmiota tuottavaa. On ymmärrettävää, että tällöin tuhoutuneet toverit ovat mitä kallisarvoisin uhri. Mutta se on kiertämätöntä *jokaisessa* vallankumouksessa. Ranskan porvarillisen vallankumouksen aikana vv. 1789-1793, jolloin porvaristo kukisti Ranskan tilanherroja, kansalaissotaa seurasi tavaton rappiotila. Mutta sen sijaan aatelisten tilanherrojen tultua kukistetuksi, Ranskan kehitys lähti luistamaan nopeasti eteenpäin.

Jokaiselle on ymmärrettävää, että tällaisen jättiläismäisen vallankumouksen tapahtuessa, jollainen proletariaatin maailmanvallankumous on, jolloin *vuosisatojen* kuluessa muodostunut sortojärjestelmä murtuu, vallankumouksen

kulungit ovat erikoisen suuret. Me näemme, että kansalais-sotaa käydään nykyisin yleismaailmallisessa mittakaavassa; osittain se siirtyy porvarillisten valtioitten sodaksi proletaarisia valtioita vastaan. Imperialistiryöväreitä vastaan puolustautuvat proletaariset valtiot käyvät luokkasotaa, todella pyhää sotaa. Mutta se vaatii uhrikseen verta. Ja mitä laajempaa tämä sota on, sitä enemmän tulee uhreja, sitä enemmän pääsee valtaan rappiotila.

Vallankumouksen kulungit eivät kuitenkaan esiinny todistuksena tätä vallankumousta *vastaan*. Vuosisatoja muodostunut kapitalistinen järjestelmä johti hirvittävään imperialistiseen teurastukseen, jossa vuodatettiin verta *virtanaan*. Mikä kansalaisota on verrattavissa tähän villiin ihmiskunnan keräämien rikkauksien hävitykseen ja tuhoamiseen? On selvä välttämättömyys ihmiskunnalle tehdä *kerta kaikkiaan* loppu kapitalismista. Tämän vuoksi kannattaa kärsiä kansalaisotien taakat, raivata tie kommunismille, joka parantaa kaikki haavat ja nopeasti työntää eteenpäin inhimillisen yhteiskunnan tuotantovoimien kehitystä.

34 §. YLEINEN HAJAANNUS VAIKO KOMMUNISMI? Kehittyvä vallankumous esiintyy *yleismaailmallisena* samojen syitten vaikutuksesta, joitten vaikutuksesta imperialistinen sota tuli *yleismaailmalliseksi* imperialistiseksi sodaksi. Kaikki pääomat ovat kytketyt toisiinsa, kaikki maat ovat maailmantalouden osia, melkein kaikki kietoutuivat sotaan ja olivat tämän sodan kytkemiä erikoisella tavalla; kaikissa maissa sota aiheutti hirvittävän autioitumisen, synnytti nälkähädän, proletariaatin orjuutuksen; kaikissa maissa se aiheutti kapitalismin asteettaisen mätänemisen ja hajaanuksen, keppikurin höltyamisen armeijoissa, tehtaissa ja työ-

pajoissa; ja yhtäläisellä järkähtämättömällä kiertämättömyydellä se aiheuttaa proletariaatin kommunistisen vallankumouksen.

Kerran alettuaan kapitalismin hajaannus ja kommunistisen vallankumouksen kasvu eivät voi pysähtyä. Kapitalismin luhistuminen on alkanut. Jokainen yritys asettaa inhimillinen yhteiskunta vanhoille kapitalistisille raiteilleen, on ennakolta tuomittu täydellisesti epäonnistumaan. Tämä siksi, että proletaaristen joukkojen tajunta on saavuttanut sellaisen tason, etteivät nämä joukot voi, eivät tahdo, eivätkä tule työskentelemään pääoman hyväksi tai murhaamaan toisiaan pääoman etujen, siirtomaitten j. n. e. puolesta. Nykyisin ei voida Saksaan palauttaa ennalleen Wilhelmin armeijaa. Mutta aivan samoin kuin ei voida palauttaa ennalleen armeijaan *imperialistista* kuria, asettamalla proletaarisotilas läänkiin ja alistamalla hänet tilanherra-kenraalin alaiseiksi, samaten ei nykyisin voida saavuttaa kapitalistisen työkurin uudistumista, pakottaa työläistä työskentelemään isäntänsä tai talonpoikaa tilanherran hyväksi. Uuden armeijan voi luoda ainoastaan proletariaatti. Uuden työkurin voi toteuttaa *ainoastaan* työväenluokka.

Tämän vuoksi on nykyisin joku kahdesta mahdollinen: joko yleinen hajaannus, täydellinen kaaos, verinen sekasorto, jatkuva raaistuminen, epäjärjestys ja todellinen anarkia tai sitten *kommunismi*. Kaikki yritykset palauttaa kapitalismi maahan, jossa jo kerran joukot ovat lähestyneet *omaa* valtaa kohti, vahvistavat tämän. Ei Suomen porvaristo, ei Unkarin porvaristo, ei Koltshak, ei Denikin, eikä Skoropadski voineet panna kuntoon taloutta, eivät voineet luoda edes *omaa* veristä järjestelmäänsä.

Ainoana ulospääsynä ihmiskunnalle on kommunismi. Ja koska kommunismin voi toteuttaa ainoastaan proletariaatti, niin proletariaatti meidän päivinämme esiintyy todella koko ihmiskunnan pelastajana kapitalismin, barbaarimaisen riiston, siirtomaapolitiikan, alituisten sotien, nälänhädän, raastumisen ja eläimellistymisen kauhuilta, jotka finanssipääoma ja imperialismi ovat tuoneet mukanaan. Siinä on proletariaatin suuri historiallinen merkitys. Se saattaa kärsiä tappioita yksityisissä taisteluissa ja jopa yksityisissä maissakin. Mutta sen voitto on yhtä kiertämätön kuin porvariston häviökin.

Edelläolevan nojalla on selvää, että kaikki ryhmät, luokat ja puolueet, jotka ajattelevat kapitalismin palauttamista ennalleen taikka kuvittelevat, ettei sosialismin aika ole vielä tullut, itse asiassa ovat *vastavallankumouksellisia*, taantumuksellisia, joko tahtoen tai tahtomallaan, joko tajuten tai tajuamattaan. Sellaisia ovat kaikki sosialisti-sovittelijain puolueet. Katso siitä myöskin seuraavaa lukua.

V LUKU.

Toinen ja Kolmas Internatsionaale.

35 §. Työväenliikkeen kansainvälisyys kommunistisen vallankumouksen ehtona. 36 §. II Internationaalen romahdus ja sen syyt. 37 §. Isänmaan puolustuksen tunnuslause ja passifismi. 38 §. Sosialistishovinistit. 39 §. »Keskusta». 40 §. Kolmas Kommunistinen Internationaale.

35 §. TYÖVÄENLIIKKEEN KANSAINVÄLISYYS KOMMUNISTISEN VALLANKUMOUKSEN EHTONA. Kommunistinen vallankumous saattaa voittaa vain *maailman*-vallankumouksena. Jos tapahtuisi siten, että jossakin yhdessä maassa pääsisi työväenluokka valtaan, mutta muissa maissa se olisi ei pelosta, vaan omantuntonsa vaatimuksesta uskollista pääomalle, niin loppujen lopiksi suuret rosvovaltiot tukahuttaisivat tämän maan. Vv. 1917, 1918 ja 1919 kaikki vallat kuristivat Neuvosto-Venäjää; v. 1919 ne tukahuttivat Neuvosto-Unkarin. Mutta Neuvosto-Venäjää ne eivät kyenneet tukahuttamiaan siitä syystä, että näitten valtojen *sisäinen* tilanne oli niillä sellainen, joka pakotti ajattelemaan kuinka ne voisivat itse säilyä omien työläistensä rynnistyksen edessä, näiden vaatiessa sotajoukkojen poiskutsumista Venäjältä. Siis ensinnäkin proletaarisen dik-

tatuurin olemassaolo jossakin yhdessä maassa on uhattua, ellei ole muitten maitten työläisten tukea. Toiseksi tällaisen tilanteen vallitessa, jolloin työläiset ovat voittaneet vain yhdessä maassa, on *taloudellinen* luomistyö, talouden järjestäminen sangen vaikeata. Sellainen maa ei saa ulkomailta mitään tai melkein ei mitään: sitä *saarretaan* joka puolelta.

Mutta jos kommunismin voitolle on *maailmanvallankumous* ja työläisten *keskinäinen* toistensa *tukeminen* välttämätöntä, niin se merkitsee, että voiton välttämättömänä ehtona on työväenluokan kansainvälinen (internationaalinen) solidaarisuus. Tässä tapahtuu samoin kuin kussakin yksityisessä maassa: työläiset eivät pääse lakossa voitolle, jos he ovat kukin isäntäänsä kytkettyjä; vain silloin he voitavat lakossa kun *eri* tehtaitten työläiset tukevat toisiaan; luovat yhteisen järjestön ja käyvät yhteistä taistelua kaikkia tehtailijoita vastaan. Samoin on asianlaita niiden työläisten kanssa, jotka asuvat eri porvarivaltioissa. He voivat voittaa vain silloin kun marssivat yhdessä, yhtynein rivein, kun eivät ole vihamielisiä keskenään, vaan päinvastoin kun kaikkien maitten proletaarit yhtyvät yhteen, tuntevat itsensä yhdeksi luokaksi, jonka edut ovat yhtenäiset. Vain täydellinen luottamus toisiinsa, veljellinen liitto, vallankumouksellisten toimien yhtenäisyys yleismaailmallista pääomaa vastaan turvaavat työväenluokan voiton. Työväen kommunistinen liike saattaa voittaa vain *kansainvälisenä* kommunistisena liikkeenä.

Proletariaatin kansainvälisen taistelun välttämättömyys on jo tajuttu aikoja sitten. Viime vuosisadan neljäkymmenluvulla, v. 1848 vallankumouksen aattona, toimi jo salainen kansainvälinen järjestö, jota nimitettiin »Kommunistien liitoksi». Sen johtavia miehiä olivat Marx ja Engels.

Tämän liiton Lontoon kongressissa heidän toimekseen jätettiin »Manifestin» laatiminen tämän liiton nimissä. Siten ilmestyi »Kommunistisen Puolueen Manifesti», jossa proletariaatin suuret taistelijat ensi kerran esittivät kommunismin opin.

V. 1864 muodostui Marxin johdolla »Kansainvälinen Työväenyhdistys» eli kuten sitä nyt nimitetään, Ensimmäinen Internatsionaale. Ensimmäisessä Internatsionaaleessa oli runsaasti työväenliikkeen johtajia eri maista, mutta sen riveissä ei ollut riittävää yhtenäisyyttä. Se ei sitä paitsi nojannut vielä laajoihin työväen joukkoihin, vaan oli pikemmin vallankumouksellisen propagandan kansainvälisen yhdistyksen kaltainen. V. 1871 Pariisiin työläisten kapinaan (Pariisin Kommuniin) Internatsionaalen jäsenet ottivat osaa. Tämän jälkeen alkoi kaikkialla Internatsionaalen osastojen vainoaminen. V. 1874 se hajosi, heikennyttyään kaiken lisäksi Marxin ja anarkisti Bakuninin kannattajain sisäisen taistelun johdosta. I:sen Internatsionaalen hajoamisen jälkeen rupesivat eri maissa kasvamaan sosialistiset puolueet. Mitä nopeammin teollisuus kehittyi, sitä nopeammin tapahtuu myöskin näitten puolueitten kasvu. Keskinäisen tuen tarve tuntui siksi voimakkaasti, että v. 1889 kutsuttiin koolle kansainvälinen sosialistinen kongressi, johon ottivat osaa eri maitten sosialististen puolueitten edustajat. Tällöin laskettiin Toisen Internatsionaalen perusta. Toinen Internatsionaale oli tosiasiallisesti olemassa v. 1914 saakka, jolloin sota teki siitä lopun. Tämä syy esitetään myöhemmin.

Jo »Kommunistisessa Manifestissa» Marx esitti tunnuslauseen: »Kaikkien maiden proletaarit, liittykää yhteen!» Marx kirjoitti siitä (näillä sanoilla päättyy Manifesti): »Kommunistit halveksivat salata mielipiteitään ja aikomuksiaan. He selittävät avoimesti, että heidän päämääränsä voidaan saavuttaa vain kumoamalla väkivaltaisesti koko tähänastinen yhteiskuntajärjestys. Vaviskoot vallassaolevat luokat kommunistisen kumouksen koittaessa. Proletaareilla ei siinä ole muuta menetettävää kuin kahleensa. Heillä on maailma voitettavana. Kaikkien maiden proletaarit, liittykää yhteen!»

Näin ollen proletariaatin kansainvälinen solidaarisuus ei suinkaan esiinny työläisille koristeena tai iskusanana, vaan elinkysymyksenä, jota ilman työväenluokan asia on tuomittu häviöön.

36 §. II INTERNATSIONAALEN ROMAHDUS JA SEN SYYT. Kun elokuussa v. 1914 alkoi suuri yleismaailmallinen

teurastus, niin kaikkien maitten sosialidemokraattiset puolueet, lukuunottamatta Venäjää, Serbiaa ja sittemmin Itali-aa, siirtyivät hallitustensa puolelle ja rupesivat tukemaan rosvoteurastusta sen sijaan, että olisivat julistaneet sodan sodalle ja nostattaneet työläiset kapinaan. Yhtenä ja samana päivänä Ranskan ja Saksan sosialidemokraattiset edustajat äänestivät parlamenteissaan hallitustensa sotamäärärahojen puolesta ja antoivat siten merkin tukemaan rosvohallituksia. Yleisen kapinan asemasta rikollista porvaristoa vastaan, sosialistiset puolueet syöksyivät kukin »oman» porvarillisen hallituksensa lipun taakse. Sota alkoi sosialististen puolueitten välittömästi *tukiessa* sitä, niitten johtajat *pettivät* ja *kavalsivat* sosialismin. Siinä Toinen Internatsionaale kohtasi kunniantoman kuolemansa.

On mielenkiintoista, että vain *muutamia päiviä* ennen kavallusta sosialististen puolueitten äänenkannattajat ja niiden johtajat vastustivat so-
taa. Niinpä esim. G. Herve, Ranskan sosialismin pettäjä, kirjoitti lehdessään »Yhteiskunnallinen Sota» (jonka nimen hän muutti »Voitoksi»): »Taistella tsaarin arvon pelastamiseksi! ... Mikä ilo kuolla tällaisen ylevän asian puolesta!» Kolme päivää ennen sotaa Ranskan sosialistinen puolue julkaisi manifestin sotaa vastaan ja ranskalaiset syndikalistit julistivat lehdessään: Työläiset! »Ellette ole pelkureita ... pankaa vastaan!» Saksan sosialidemokraatit kutsui koolle jättiläismäisiä vastalausekokouksia. Kaikilla oli vielä tuoreessa muistissa Baselin kansainvälisen kongressin päätöslauselma, jossa lausuttiin, että sodan sattuessa täytyy käyttää kaikkia keinoja »kansan nostattamiseksi» ja kiirehtiäkseen kapitalismin romahdusta. Mutta jo toisena päivänä samat puolueet ja niiden johtajat kirjoittivat isänmaan (toisin sanoen *oman* porvaristonsa rosvovaltion) puolustamisen» välttämättömyydestä, ja Itävallan »Työväen lehti» va-
kuutti, että pitää puolustaa »saksalaista (!) ihmiskuntaa».

Ymmärtääkseen syyt mistä johtui II Internatsionaalen romahdus ja kunniaton kuolema täytyy päästä selville ennen

sotaa vallinneesta työväenliikkeen kehityksen olosuhteista. Ennen tätä yhteentörmäystä Europan maitten ja Yhdysvaltojen kapitalismi kehittyi siirtomaissa harjoitetun hillittömän rosvouksen kustannuksella. Kapitalismin likainen ja verinen puoli ilmeni etupäässä siellä. Barbaarimaisen riiston, rosvouksen, petoksen, väkivallan avulla, siirtomaakansoista puristettiin arvoja, jotka muuttuivat euroopalaisen ja ameriikkalaisen finanssipääoman porhojen tuloiksi. Mitä voimakkaammaksi ja lujemmaksi tunsivat itsensä *maailman*markkinoilla jokin valtiokapitalistinen trusti, sitä enemmän tuloja se sai siirtomaitten riistosta. Ja tästä *lisätulosta* se saattoi suorittaa omille palkkaorjilleen jotain tavallisen työpalkan lisäksi. Ei tietenkään kaikille, vaan »ammattitaitoisille», se on *opetetuille* työläisille. Näitä työväenluokan kerroksia pääoma näin ollen koko ajan *lahjoi*. Nämä kerrokset rupesivat aprikoimaan tähän tapaan: jos »meidän» teollisuudellamme on markkinoita afrikkalaisissa siirtomaissa, niin se on hyvä, se tulee kehittymään paremmin, isäntiemme tulot suurenevat ja meillekin tipahtaa yhtä ja toista. Sitä pääoma kytki *omaan* valtioonsa omat palkkaorjansa, lahjomalla niistä erään osan, *lisäruokiten* niitä siirtomaarostouksen kustannuksella.

Tämän ilmiön merkitsivät jo tieteellisen kommunismin perustajat. Niinpä F. Engels kirjoitti v. 1882 Kautskylle: »Te kysytte minulta mitä Englannin työläiset ajattelevat siirtomaapolitiikasta? Ehdottomasti aivan samaa mitä he ajattelevat politiikasta yleensä. Täällähän ei ole olemassa työväenpuoluetta, täällä on olemassa vain vanhoillisia ja vapaamielisiä radikaaleja, mutta työläiset ottavat innolla osaa niiden hyvyksien kuluttamiseen, joita tuo mukanaan Englannin monopoli maailman markkinoilla ja siirtomaissa.»

Tämän pohjalla kehittyi erikoinen halunkkimaisuus, työläisten kiintyneisyys omaan porvaristoonsa, lakeijamaisuus porvaristoon nähden. Sa-

ma Engels kirjoitti v. 1889: »Kaikkein vastenmielisin ilmiö täällä (Englannissa) on työläisten lihaan ja vereen imeytynyt porvarillinen arvonanto ... Synnynnäisen kaiken »paremman», »ylemmän» (»herrojen») kunnioittaminen on juurtunut niin lujasti, että herrojen porvarien yhä vielä on varsin helppo pyydystää työläiset verkkoihinsa. Minä en esimerkiksi ole lainkaan vakuutettu siitä, että John Burns (muuan silloisista työväen johtajista) ei sielunsa sisimmästä ole ylpeämpi maineestaan kardinaali Manningin, kaupunginvaltuuston puheenjohtajan ja yleensä porvariston keskuudessa, kun maineestaan oman luokkansa keskuudessa.»

Työväen joukot eivät olleet tottuneet, eikä niille ollut sattunut tilaisuuttakaan käydä jättiläismäistä taistelua kansainvälisessä mittakaavassa. Heidän järjestöjensä toiminta enimmäkseen tapahtui oman porvariston valtion puitteissa. Mutta tämä »oma» porvaristo kiinnitti puolelleen työväenluokan erään osan, eritoten tämän työväenluokan ammattitaitoisten kerrostien *edut* siirtomaapolitiikallaan. Samaan onkeen tarttuivat myöskin työväen järjestöjen johtajat, työväen byrokratia (virkaavalta), parlamenttiedustajat, joilla oli hallussaan enemmän tai vähemmän mukavat toimipaikat ja olivat tottuneet »*rauhalliseen*», »*tyyneeseen*», »*lailliseen*» toimintaan. Mehän olemme jo puhuneet kapitalismin verisen puolen ilmenemisestä etupäässä siirtomaissa. Euroopassa ja Ameriikassa itsessään teollisuus kehittyi nopeasti sekä sen ohella työväenluokan taistelu tapahtui enemmän tai vähemmän rauhallisissa muodoissa. Suuria vallankumouksia ei ollut sattunut (Venäjää lukuunottamatta) sitten v. 1871, jopa useimmissa maissa sitten v. 1848, kaikki tottuivat ajatukseen, että kapitalismi tulee kehittymään yhtä rauhallisesti eteenkinpäin, ja silloin kun puhuttiinkin tulevista sodista, ei itsekään siihen oikein uskottu. Mutta osaan työläisiä - ja niitten joukossa työväen johtajiin - syöpyi yhä

enemmän ajatus, että siirtomaapolitiikka on myöskin työväenluokan etujen mukaista ja sen *tulee yhdessä oman* porvaristonsa kanssa huolehtia tämän »koko kansan asian» kukoistuksesta. Tällä pohjalla rupesi sosialidemokratiaan virtaamaan myöskin pikkuporvariston joukot. Niinpä esimerkiksi Saksassa parlamentin sosialidemokraattisen ryhmän keskuudessa oli verrattain paljon *ravintolanpitäjiä*, työväen ravintolain omistajia: v. 1892 - 4 (35:stä), v. 1905 - 6 (81:stä), v. 1912 - 13 (110:stä).

Ei ihme siis, että kun kysymys nousi jyrkästi ratkaistavaksi, niin *kiintyneisyys imperialistiseen rosvovaltioon voitti kansainvälisen solidaarisuuden*.

II:sen Internatsionaalen tuhon pääsyynä oli se, että suurimpain valtio-kapitalististen trustien siirtomaapolitiikka ja monopoolinen asema kytki työläiset - varsinkin työväenluokan huipun, »kerman» - *porvariston imperialistiseen valtioon*.

Työväenliikkeen historiassa on ennenkin ollut tapauksia, jolloin työläinen on kulkenut sortajansa kanssa *yhdessä*. Esimerkiksi kehityksen kaikkein varhaisemmalla asteella, jolloin työläinen vielä istui isäntänsä kanssa saman pöydän ääressä, jolloin hän piti isäntänsä tehdasta melkein kuin omanaan: isäntä ei ollut hänelle vihollinen, vaan »työnantaja». Vain aikaa myöten rupesivat eri tehtaitten työläiset liittymään yhteen toistensa kera *kaikkia* isäntiä vastaan. Kun suunnattomat maat itse muodostuivat »valtio-kapitalistisiksi trusteiksi», niin työläiset olivat niihin nähden yhtä kiintyneitä kuin aikaisemmin isäntäänsä.

Vasta sota opetti heille ettei saa olla *porvarillisen* valtion puolella, vaan on yhdessä *kukistettava* nämä *porvarilliset* valtiot ja päästävä proletariaatin diktatuuriin.

37 §. ISÄNMAAN PUOLUSTUKSEN TUNNUSLAUSE JA PASIFISMI. Työväen asian ja työväenluokan yhteisen taiste-

lun kavaltamista sosialististen puolueitten ja II Internatsionaalen johtajat puolustivat sillä, että täytyi muka »puolustaa isänmaata».

Me olemme jo nähneet, että imperialistisessa sodassa tämä on yleensä lorua, sen vuoksi ettei siinä yksikään suurvalloista puolustaudu, vaan kaikki *hyökkäävät*. Isänmaan (porvarillisen) puolustamisen tunnuslause oli yksinkertaisesti *petosta*, jolla johtajat halusivat verhota kavallustaan.

Tässä meidän täytyy kuitenkin yksityiskohtaisemmin tarkastella tätä kysymystä.

Ensinnäkin, mitä on isänmaa? Mitä oikeastaan käsitetään tällä sanalla? Samaa kieltäkö puhuvia ihmisiä vai »kansakuntaako»? Ei. Sillä katsotaanpa nyt esimerkiksi tsaarillista Venäjää. Kun Venäjän porvaristo kirkui isänmaan puolustuksesta, ei se tarkoittanut maata, jossa asuu yksi kansallisuus, sanotaan, iso-venäläiset; ei, silloin oli puhe Venäjällä asuvista eri kansoista. Mistä siis oli puhe itse asiassa? Ei mistään muusta kuin *Venäjän porvariston ja tilanherrain valtiovallasta*. Sitä »puolustamaan» kehoitettiin Venäjän työläisiä (itse asiassa ei puolustamaan, vaan laajentamaan sen rajat Konstantinopoliin ja Krakovaan saakka). Kun Saksan porvaristo ulvoi »Vaterlandin» puolustamisesta, niin mistä silloin oli puhe? Taaskin Saksan porvariston vallasta. *Wilhelmin rosvovaltion rajojen laajentamisesta*.

Ja juuri tällöin on tehtävä itselleen selväksi se, onko työväenluokalla *kapitalismin vallitessa* minkäänäköistä isänmaata. Marx vastasi tähän »Kommunistisen Puolueen Manifestissa»: »*Proletaareilla ei ole isänmaata*». Ja hän oli oikeassa. Miksi? Hyvin yksinkertaisesti: siksi, että kapitalismin vallitessa heillä ei ole *valtaa*, siksi että kapitalismin val-

litessa kaikki on porvariston hallussa, siksi, että kapitalismin vallitessa valtio on työväenluokan *kuristamisen* ase, joka *sortaa* työväenluokkaa. Me olemme jo havainneet proletariaatin tehtäviin sisältyvän porvariston valtion *murskaamisen*, eikä suinkaan sen puolustamisen. Vasta silloin proletariaatilla tulee olemaan isänmaa, kun se *valloittaa valtiovallan* ja tulee maan isännäksi. Silloin - ja ainoastaan silloin - sillä on isänmaa ja on proletariaatti velvollinen sitä puolustamaan: sillä silloin se tulee puolustamaan omaa valtaansa ja *omaa* asiaansa, eikä vihollistensa valtaa ja sortajainsa rosvopolitiikkaa.

Porvaristo käsittää tämän erinomaisesti. Sitä todistaa esimerkiksi seuraava seikka. Kun proletariaatti valloitti vallan Venäjällä, niin Venäjän porvaristo rupesi taistelemaan Venäjää vastaan solmimalla liiton kenen kanssa tahansa: saksalaisten, jaappanilaisten, ameriikkalaisten, englantilaisten, pirun ja sen isoäidin kanssa. Miksi? Siksi, että se menetti Venäjällä *valtansa*, se menetti siinä *oman* rosvouksen, ryöstön, porvarillisen riiston isänmaansa. *Proletaarisen* Venäjän. s. o. neuvostovallan, se on valmis räjäyttämään ilmaan millä hetkellä tahansa. Taikka otetaan Unkari. Porvaristo kehoitti »puolustamaan» sitä silloin kun siellä valta oli porvariston käsissä, mutta heti proletaarisen kumouksen tapahduttua se solmi sopimuksen viipymättä rumaanialaisten, tshekkislovakkien, itävaltalaisien, ententen kanssa ja yhdessä heidän kanssaan tukahutti proletaarisen Unkarin. Tämä osottaa porvariston kyllä erinomaisesti tajuavan, mistä on kysymys. Se lujittaa itse ja kutsuu kaikkia kansalaisia lujittamaan *omaa*, porvarillista valtaansa isänmaan nimen verholla ja tuomitsee valtiokavaluksesta ne, jotka eivät suostu tekemään sitä. Ja päinvastoin se ponnistaa kaikin voimin eikä siekaile lainkaan räjäyttääkseen *proletaarisen* isänmaan.

Proletariaatin tulee oppia porvaristosta: on *räjäytettävä* porvarillinen isänmaa, eikä puolustettava taikka laajennettava sitä; mutta *omaansa* puolustettava kaikin voimin viimeiseen veripisaraan saakka.

Kaikkeen tähän voidaan väittää vastaan tällä tavalla: kuinka, te tunnustatte, että siirtomaapolitiikka ja imperia-

lismi edistivät suurvaltojen teollisuuden kehittymistä, että tämän johdosta joitakin liikoja muruja tipahteli herrojen pöydältä myöskin työväenluokalle? Siis, sittenkin täytyy puolustaa ja avustaa *oman* isäntänsä kilpailua?

Ei suinkaan. Oletetaan, että meillä on kaksi tehtailijaa: Schulze ja Petrov. He kalvavat toisiaan markkinoilla. Schulze puhuu työläisilleen: »Veljet! Puoltakaa minua kaikin voimin! Vahingoittakaa miten vain voitte Petrovin tehdasta, häntä itseään, hänen työläisiään j. n. e. Silloin minun tehtaani rupee pyörimään, minä nujerran Petrovin, asiat muodostuvat loistaviksi. Mutta teille minä tietysti lisään liian ruplan.» Samoin puhuu Petrov työläisilleen. Oletetaan Schulzen päässeen voitolle. Silloin hän ensi alussa ehkä maksaa liian ruplan. Mutta sittemmin hän vetää kaikki takaisin. Jos taas työläiset tahtoisivat tehdä lakon ja kääntyisivät avun pyynnöllä Petrovin entisten työläisten puoleen, niin nämä sanoisivat: »Kuinka, teidän teitte meille vahinkoa ja nyt pyydätte meidän apuamme? Menkää matkoihinne.» *Yhteisestä* lakosta ei tulisi mitään. Työläiset ovat hajanaisia, kapitalisti voimakas. Ja nyt, voitettuaan kilpailijansa, hän lyö osiinpirstotut työläiset. Schulzen työläiset voittivat *hetkeksi* liian ruplan, mutta menettivät sittemmin *kaikki*. Sama on laita myöskin *kansainvälisessä* taistelussa. Porvarillinen valtio on isäntäin liitto. Kun yksi näistä liitoista paisuu toisten kustannuksella, voi se lahjoa työläisiä. Toisen Internatsionaalen romahdus ja työväenliikkeen johtajain sosialismin kavaltaminen tapahtui juuri siitä syystä, että nämä johtajat päättivät »puolustaa» ja suurentaa niitä *muruja*, joita herrojen pöydältä heille tippui. Mutta sodan *aikana*, jolloin työläiset tämän kavalluksen johdosta osottautuivat *eristetyiksi*,

pääoma kaikissa maissa heittäytyi heidän harteilleen hirvittävänsä taakkana. Työläiset huomasivat, että olivat laskeneet väärin, että sosialististen puolueitten johtajat olivat *myyneet heidät viisikopekaisesta*. Näin alkaa *sosialismin uudelleen-syntyminen*. On täysin ymmärrettävää, että vastalauseet lähtevät ennen kaikkea huonosti palkattujen, ammattitaidottomien työläisten keskuudesta. Työväen ylimystökerros (esimerkiksi kirjaltajat kaikissa maissa) ja vanhat johtajat jatkoivat vielä pitkän aikaa kavaltavaa vehkeilyään.

Paitsi (porvarillisen) isänmaan puolustamisen tunnuslausetta, oli työväen joukkojen pettämisen ja pimittämisen keinona vielä niin sanottu *pasifismi*. Mitä se on? Se on käsitys, jonka mukaan jo *kapitalismin puitteissa* maan päälle kotiutuu ikuinen rauha kaikitta vallankumouksitta, kaikitta proletariaatin kapinoitta j. n. e. Kannattaa vain perustaa eri valtojen kesken sovintotuomioistuimet, poistaa salainen diplomatia, saada voimaan aseista riisuminen, aluksi vaikkapa rajoitettuna j. n. e., niin kaikki tulee olemaan hyvin.

Pasifismin («rauhanasian») perusvirhe oli siinä, että sel-laisiin hyviin toimenpiteisiin kuin esimerkiksi aseista riisumiseen, *ei* porvaristo *suostu*. On täysin järjetöntä ja tyhmää saarnata imperialismin ja kansalaissodan kautena aseista riisumista. Porvaristo tulee edelleenkin asestautumaan kunnollisesti, mutta jos *proletariaatti* riisuu itsensä aseista tai ei asestaudu, niin se yksinkertaisesti antaa murskata itsensä. Tähän juuri sisältyy *petos*, jota proletariaatille tuovat pasifistien tunnuslauseet. *Niiden tarkoituksena on vieroittaa työväenluokan huomio aseellisesta taistelusta kommunismin puolesta.*

Parhaimpana pasifismin valheellisuuden esimerkkinä on Wilsonin politiikka ja hänen 14 pykäläänsä, joissa ylevien asiain, ja niiden joukossa Kansojen liiton, verholla ajetaan *yleismaailmallista* rosvoista ja kansalaissoata proletariaattia vastaan. Mitenkä kataliksi pasifistit saattavat heittäytyä, näkyy esim. seuraavista esimerkeistä: entinen Yhdysvaltain presidentti *Taft* on yhtenä Amerikan pasifistisen liiton perustajista ja on samaan aikaan raivoisa imperialisti; kuuluisa ameriikkalainen automobii-litehtailija Ford järjesti kokonaisia retkikuntia Eurooppaan ja pauhasi pasifismia. Mutta samaan aikaan hän kahmi kokoon satoja miljoonia dollareita, koska kaikki hänen liikeyrityksensä työskentelivät sodan hyväksi. Muuan auktoriteettisimpia pasifisteja *A. Fried* teoksessaan »Pasifismin käsikirja» (II osa. siv. 149) näkee »kansojen veljeyden» ilmenevän imperialistien yhteisessä sotaretkessä Kiinaa vastaan v. 1900. Kas tällä tavalla hän kirjoittaa tämän johdosta: »Kiinan retki osoitti rauhan-aatteitten vaikutuksen nykyajan tapahtumiin. Se havainnollisessa muodossa esitti armeijain kansainvälisen yhdistymisen. Yhtyneet armeijat esiintyvät maailman mahtina yhden eurooppalaisen ylikenraalin komentamana. Me, rauhan ystävät, näemme tässä ylikenraalissa (se oli Wilhelm II nimittämä kreivi Waldersee) vain sen maailman valtiomiehen edeltäjän, joka kykenee toteuttamaan meidän ihanteemme rauhallisin keinoin.»

Ilmeistä *yhteisrosvoista* pidetään tässä »kansojen veljeytenä». Se on samaa kuin että rosvoomainen Kapitalistien liitto esitetään »Kansojen liiton» nimellä.

38 §. SOSIALI-SHOVINISTIT. Petolliset tunnuslauseet, joita porvaristo joka päivä syyti koko sanomalehdistönsä, aikakauslehtiensä, lentolehtiensä, julistustensa j. n. e. koko voimailla joukkoihin, tulivat myöskin sosialismin kavaltajain tunnuslauseiksi.

Vanhat sosialistiset puolueet hajaantuivat melkein kaikissa maissa kolmeksi suunnaksi: avoimet ja julkeat kavaltajat – *sosiali-shovinistit*; verhotut ja horjuvat kavaltajat ovat niin sanottu »keskusta»; ja vihdoin lopuksi ne, jotka eivät kavaltaneet sosialismia. Näistä aineksista muodostuivat sittemmin *kommunistiset puolueet*.

Sosiali-shovinisteiksi, se on ihmisvihan asianajajiksi sosialismin lipun varjossa, porvarillisten rosvovaltioitten tukemisen asianajajiksi petollisen isänmaan puolustamisen tunnuslauseen varjolla osottautuivat melkein kaikkien vanhojen sosialististen puolueitten johtajat: *Saksassa* - Scheidemann, Noske, Ebert, David, Heine y. m.; *Englannissa* - Henderson; *Ameriikassa* - Russell, Samuel Gompers (ammattiliittojen johtaja); *Ranskassa* - Renaudel, Albert Thomas, Jules Guesde ja ammattiliittojen johtajat kuten Jouhaux; *Venäjällä* - Plehanov, Potresov, oikeistososialistivallankumoukselliset (Breshko-Breshkovskaja, Kerenski, Tshernov) ja oikeisto-menshevikit (Liber, Rosanov); Itävallassa - Renner, Seitz, Viktor Adler; Unkarissa - Garami, Buchinger ynnä muut.

Kaikki he olivat järjestään porvarillisen isänmaan »puolustuksen» kannalla. Mutta monet heistä kannattivat *avoimesti rosvovaltiikkaa*, aluevaltauksia ja sotakorvauksia vieraista maista, siirtomaitten rosvoamista (heitä tavallisesti nimitettiin sosiali-imperialisteiksi). Koko sodan ajan he tukivat sitä ei ainoastaan äänestämällä määrärahojen puolesta, mutta myöskin kaikessa propagandatyössään. Plehanovin manifestia Venäjän tsaarin ministeri Hvostov liimautti seinniin. Kenraali Kornilov nimitti Plehanovin hallitukseensa ministeriksi. Kerenski (sos.-vallankumouksellinen) ja Tseretelli (menshevikki) salasivat kansalta tsaarin salaiset sopimukset; he löylyyttivät Pietarin proletariaattia heinäkuun päivinä; sos.-vallankumoukselliset ja oikeisto-menshevikit kuuluivat Koltshakin hallitukseen, Rosanov oli Judenitshin urkkija. Sanalla sanoen he kannattivat, kuten koko porvaristokin, porvarillisen rosvovaltion tukemista ja proletaarisen, neu-

vostovaltioon räjäyttämistä. *Ranskan* sosiali-shovinistit liittyivät rosvo-ministeristöön (Guesde, Albert Thomas), tukivat liittolaisten kaikkia ryövärisuunnitelmia, kannattivat Venäjän vallankumouksen tukahuttamista ja sotajoukkojen lähettämistä Venäjän työläisiä vastaan; *Saksalaiset* sosiali-shovinistit liittyivät jo Wilhelmin aikana ministeristöön (Scheidemann), tukivat Wilhelmiä kun hän tukahutti Suomen vallankumouksen, rosvosivat Ukrainaa ja Iso-Venäjää; sos.-dem. puolueen jäsenet (Winnig Riissa) johtivat taisteluja venäläisiä ja lättiläisiä työläisiä vastaan; myöhemmin he murhasivat Liebknechtin ja Rosa Luxemburgin sekä tukahuttivat mitä petomaisimmalla ja verisemmällä tavalla kommunististen työläisten kapinat Berlinissä; Leipzigissä, Hampurissa, Münchenissä j. n. e. *Unkarin* sosiali-shovinistit tukivat aikoinaan monarkistista hallitusta, mutta sittemmin kavalsivat neuvostotasavallan. Sanalla sanoen, kaikissa maissa he paljastivat itsensä todellisiksi *työväenluokan pyöveleiksi*.

Kun Plehanov oli vielä vallankumouksellinen, hän kirjoitti ulkomailla ilmestyvässä »Iskra»-lehdessä, että kahdeskymmenes vuosisata, jonka on suotu toteuttaa sosialismi, tulee hyvin todennäköisesti näkemään mitä suurimman hajaannuksen sosialistien keskuudessa ja mitä suurimman, katkeran taistelun heidän keskinsä. Samoin kuin Ranskan vallankumouksen aikana vv. 1789-93 äärimmäinen vallankumouksellinen puolue (»Vuori») kävi kansalaissotaa maltillista, sittemmin vastavallankumoukselliseksi muuttunutta puoluetta (»Girondea») vastaan, samaten - lausui Plehanov - XX-vuosisadalla luultavasti tulevat seisomaan vastakkain entiset aatetoverit sen vuoksi että osa heistä siirtyy porvariston puolelle.

Tämä Plehanovin ennustus toteutui kokonaisuudessaan. Hän ei kuitenkaan tiennyt silloin itse joutuvansa kavaltajien joukkoon.

Sosiali-shovinistit (heitä nimitetään myöskin opportunisteiksi, se on puhdasverisiksi sovittelijoiksi) muuttuivat näin ollen proletariaatin avoimiksi *luokkavihollisiksi*. Suuren maailmanvallankumouksen aikana he taistelevat *valkoisten* riveissä punaisia vastaan; he kulkevat käsi kädessä kenraalien, suurporvariston, tilanherrojen kanssa. Itsestään selvää on, että heitä vastaan on tarpeen *säälimätön taistelu*, yhtä päättävä taistelu kuin porvaristoakin vastaan, jonka asia-miehiä he ovat.

Toisen Internationaalen jäännökset, jota nämä puolueet yrittävät virvoittaa henkiin, ovat asiallisesti »Kansojen liiton» konttori. Se on yksi porvariston työkaluja sen taistellessa proletariaattia vastaan.

39 §. »KESKUSTA». Entisten sosialististen puolueitten toisen ryhmän muodostaa niin kutsuttu »keskusta». Tätä suuntaa nimitetään näin siitä syystä, että se horjuu yhtäältä kommunistien ja toisaalta sosiali-shovinistien välillä. Tähän suuntaan kuuluvat: *Venäjällä* - vasemmistomentshevikit johtajanaan Martov; *Saksassa* - »riippumattomat» (Riippumaton Sos.-dem. Puolue) johtajanaan Kautsky ja Haase; *Ranskassa* - Jean Longuetin ryhmä; *Ameriikassa* - Ameriikan sosialistipuolue johtajanaan Hillquit; *Englannissa* - osa Britannian sosialistipuoluetta ja Riipp. Työväen puolue j. n. e.

Sodan alussa nämä ihmiset kannattivat isänmaan puolustusta yhdessä kaikkien sosialipetturien kanssa ja vastustivat vallankumousta. Kautsky kirjoitti, että kaikista hirvittäväntä on »vihollisen tunkeutuminen maahan» ja että muka vasta sodan *jällestä* voidaan ryhtyä taisteluun. Sodan aikana ei Internatsionaalella Kautskyn mielestä ollut mitään tehtävää. »Rauhan» solmiamisen jälkeen Kautsky kirjoitti,

että nyt on kaikki niin hävitettyä, ettei sosialismia voida ajatella. Tullaan siis siihen, että sodan aikana ei voida käydä taistelua, koska siitä ei tule mitään ja täytyy taistelu lykätä rauhaan saakka; rauhan aikana ei voida taistella, koska sota on näännyttänyt kaiken. Jokainen huomaa, että Kautskyn teoria on ehdottoman voimattomuuden saarnaamista, joka pilaa proletariaatin sekä hipaisee hyvin läheltä täydellistä petosta. Vielä pahempaa on se, ettei vallankumouksen aikana Kautsky löytänyt mitään sen parempaa tehtävää kuin ryhtyä raivoisaan jahtiin bolsheviikkejä vastaan. Unohdettuaan Marxin opit, hän käy koko ajan kampaailua proletaarista diktatuuria, terroria j. n. e. vastaan, huomaamatta itse avustavansa *porvariston valkoista terroria*. Hänen omat toiveensa ovat tavallisen pasifistin toiveita (sovintotuomioistuimet y. m.) ja siinä hän yhtyy kehen porvarilliseen pasifistiin tahansa.

Me omistimme näin paljon huomiota Kautskylle sen vuoksi, että hänen teoriansa antaa käsityksen koko keskustasta, vaikkakin Kautsky itse kuuluu »keskustan» oikeaan siipeen.

»Keskustan» politiikkaan sisältyy se, että se heiluu voimattomana porvariston ja proletariaatin välillä, sotkeutuen näiden jalkoihin, haluten sovittaa sovittamattoman ja *kavaltaa* ratkaisevalla hetkellä proletariaatin. Venäjän lokakuun vallankumouksen aikana venäläinen keskusta (Martov ja kumppanit) ulvoi bolshevikkien väkivallasta ja pyrki aina »sovittamaan», siten avustaen lahtareita, *heikentäen* proletariaatin tarmoa taistelun aikana. Menshevikkien puolue ei erottanut puolueesta edes niitä jäseniä, jotka olivat kenraalien urkkijain ja salaliittolaisten tehtävissä. Proletariaatille

vaikeina hetkinä tämä »keskusta» esiintyi saarnaamalla lakkoja Perustavan Kansalliskokouksen nimeen, proletariaatin diktatuuria vastaan; Koltshakin hyökkäyksen aikana eräät menshevikit esittivät täysin solidaarisina porvarillisten salaliittolaisten kanssa kansalaissodan lopettamisen tunnustauseen (menshevikki Pleskov). Saksassa »riippumattomat» näyttelivät kavaltajan osan työläisten kapinan aikana Berliinissä, jolloin he myöskin rupesivat »rakentamaan rauhaa» taistelun aikana ja siten edistivät tappion tuloa; riippumattomien keskuudessa on paljon sellaisia, jotka kannattavat yhteistyötä scheidemannilaisten kanssa. Mutta kaikkein tärkeintä on se, etteivät he harjoita propagandaa *joukkokapinan* puolesta porvaristoa vastaan, tuuditellen proletariaattia uneen pasifistisilla toiveilla. *Ranskassa* ja *Englannissa* »keskusta» tuomitsee vastavallankumouksen, sanoissa »vastustaa» vallankumouksen tukahuttamista, mutta paljastaa täydellisen kyvyttömyytensä *joukkotoimintaan*.

Tällä hetkellä on »keskustan» ryhmä yhtä turmiollinen kuin sosiali-shovinistit. »Keskustalaiset» tai kuten heitä vielä nimitetään »kautskylaiset» yrittävät myöskin virvoittaa henkiin Toisen Internatsionaalen ruumiin ja »sovittaa» sen kommunistien kanssa. On selvää, että ilman jyrkkää eroa heistä ja ilman taistelua heitä vastaan, on vastavallankumouksen voittaminen mahdotonta.

Toisen Internatsionaalen elvyttämisyrittäyksiä tehtiin ryövärimäisen »Kansojen liiton» suojeleisuuden alaisena. Tämä tapahtui siksi, että sosiali-shovinistit ovat itse asiassa hajoavan kapitalistisen järjestelmän todellinen ja viimeinen tuki. Imperialistinen sota saattoi raivota 5 vuotta *ainoastaan* siitä syystä, että sosialistiset puolueet täydellisesti pettivät

ja kavalsivat sosialismin. Mutta sitten kun alkoi vallankoumousten aika, silloin porvaristo rupesi suorastaan nojamaan heihin, tukahuttamaan heidän käsillään proletariaatin liikettä. Entiset sosialistiset puolueet tulivat *pääesteeksi* työväenluokan taistelussa pääoman kukistamiseksi. Kukin sosialipetturien puolueista kertasi sodan aikana sitä mitä porvaristo puhui. Versaillesin rauhan jälkeen, kun muodostui »Kansojen liitto», Toisen Internatsionaalen jäännökset (se on sekä sociali-shovinistit että *keskusta*) rupesivat toistamaan *asiallisesti* samoja tunnuslauseita, joita »Kansojen liitto» esittää. »Kansojen liitto» syyttää bolshevikeja terroristia, demokratian loukkaamisesta, »punaisesta imperialismista»; samaa tekee Toinen Internationaale. *Päättävän taistelun* asemasta imperialisteja vastaan, se tukee imperialistien tunnuslauseita. Ja samaten kuin yksityiset sosialistipetturien puolueet ovat porvariston tukena ja turvana eri maissa, aivan samoin Toinen Internationaale on mitä inhoitavimman »Kansojen liiton» tukena.

40 §. KOLMAS, KOMMUNISTINEN INTERNATSIONALE. Kuten me näimme, esittivät sociali-shovinistit ja »keskusta» sodan aikana (porvarillisen) isänmaan puolustamisen, se on proletariaatin vihollisten valtiojärjestön puolustamisen tunnuslauseen. Tästä tunnuslauseesta johtui myöskin toinen tunnuslause, nimittäin »*kansalaisrauhan*» tunnuslause, se on kaikinpuolin porvarillisen valtion alaiseksi alistumisen tunnuslause. Ja se onkin ymmärrettävää. Kun kerran Plehanov tai Scheidemann pitivät tarpeellisena »puolustaa» tsaarin tai keisarin valtiota, niin tietysti heidän tuli puhua työläisille, että nämä välttäisivät tekemästä mitään turmiollista rosvovaltion puolustukselle. Ei saanut siis,

sanokaamme, tehdä lakkoa, puhumattakaan enään *kapinaan nousemisesta* rikollista porvaristoa vastaan. Sosialipetturit aprikoivat näin: ennen kaikkea täytyy suoriutua »ulkonaisesta vihollisesta» ja sen jälkeen katsotaan. Juuri siten Plehanov manifestissaan julistikin, ettei saa lakkoilla kun kerran tsaarin Venäjä on vaarassa. Samalla tavoin porvaristo orjuutti työläiset muissakin maissa. Mutta jo sodan alussa rehellisten sosialistien ryhmät huomasivat, että »isänmaan puolustus» ja »kansalaisrauha» kahlehtivat työläiset jaloistaan ja käsistään, että nämä tunnuslauseet ovat proletariaatin kavaltamista. Tämän huomasi alusta alkaen bolshevikkien puolue, joka jo v. 1914 julisti, ettei tarvita kansalaisrauhaa rikollisen porvariston kanssa, vaan kansalaissotaa sitä vastaan, se on vallankumousta. Proletariaatin velvollisuutena on ennen kaikkea oman porvaristonsa *kukistaminen*, - kas näin ajatteli meidän puolueemme aivan sodan alusta lähtien. Saksassa muodostui myöskin ryhmä tovereita johtajanaan Karl Liebknecht ja Rosa Luxemburg. Se nimitti itseään »Internationaale»-ryhmäksi ja julisti, että proletariaatin kansainvälinen solidarisuus on kaikkea kalliimpi. Pian esiintyi Karl Liebknecht avoimesti tunnuslauseenaan kansalaissota ja rupesi kutsumaan työväenluokkaa aseelliseen kapinaan porvaristoa vastaan. Siten syntyi saksalaisten bolshevikkien-spartakuslaisten puolue. Muissa maissa myöskin tapahtui vanhojen puolueitten repeäminen. Ruotsiin ilmestyi omia bolshevikkeja (niin sanottu »Vasemmistososialistipuolue»). Norjassa »vasemmistolaiset» valtasivat koko puolueen. *Italialaiset* sosialistit käyttäytyivät koko ajan erittäin hyvin. Sanalla sanoen vähitellen rupesivat kasvaamaan ne puolueet, jotka kannattivat vallankumousta. Sillä

pohjalla Sveitsissä tehtiin yritys liittyä yhteen. Kahdessa neuvottelukokouksessa (konferenssissa) Zimmerwaldissa ja Khiantalessa luotiin Kolmannen Internationaalen itu. Mutta pian paljastui, että tähän liikkeeseen on sekaantunut epäilyttäviä henkilöitä »keskustasta», jotka vain jarruttaivat liikettä. Kansainvälisen »Zimmerwaldin» yhtymän sisällä muodostui niin sanottu »Zimmerwaldin vasemmisto» johtajanaan toveri Lenin. Zimmerwaldin vasemmisto vaati päätäviä toimenpiteitä ja arvosteli räikeästi »keskustaa» johtajineen, jona sillä Kautsky oli.

Lokakuun vallankumouksen ja neuvostovallan perustamisen jälkeen Venäjälle kansainvälisen liikkeen pääpaikaksi muodostui Venäjä. Erotakseen täydelleen sosialipettureista ja palatakseen vanhaan, mainehikkaaseen taistelunimitykseen, meidän puolueemme nimitti itsensä *Kommunistiseksi puolueeksi*. Venäjän vallankumouksen vaikutuksesta rupesi muihinkin maihin muodostumaan kommunistisia puolueita. Spartakuslaisten liitto nimitti itsensä *Saksan Kommunistiseksi puolueeksi*; *Unkariin* syntyi Kommunistinen puolue, johtajanaan entinen venäläinen sotavanki, toveri Bela Kun; sitten *itävaltalainen, tshekkiläinen, suomalainen* j. n. e. kommunistiset puolueet; myöhemmin muodostui myöskin *Ranskassa* kommunistinen puolue. Ameriikassa »keskusta» eroitti vasemmistolaiset puolueesta ja silloin erotetut muodostivat myöskin oman, kommunistisen taistelupuolueen; *Englannissa* tämä puolue rupesi muodostumaan syksyllä v. 1919. Sanalla sanoen kaikkialla sosialipettureista *eroamisen jälkeen* rupesivat kasvamaan ja kehittymään todella vallankumoukselliset työväen puolueet. Näitten puolueitten syntyminen oli asiallisesti myöskin uuden, *Kommunistisen*

Internatsionaalen syntyminen. Maaliskuussa v. 1919 pidettiin Moskovassa Kremlin rakennuksessa *ensimmäinen kansainvälinen kommunistinen edustajakokous*, jossa muodollisesti perustettiin Kolmas, *Kommunistinen Internatsionaale*. Tässä kokouksessa oli saksalaisten, venäläisten, itävaltalaisien, unkarilaisten, ruotsalaisten, norjalaisten, suomalaisten ja muitten kommunistien kuin myöskin ranskalaisien, amerikkalaisten ja englantilaisten toverien edustajia.

Edustajakokous hyväksyi saksalaisten ja venäläisten kommunistien ehdottaman ohjelmalausunnon. Se sujui tavattoman yksimielisesti ja osotti proletariaatin nyt vakavasti asettuneen työväen diktatuurin, neuvostovallan ja kommunismin lipun taakse.

Kolmas Internatsionaale nimitti itsensä *Kommunistiseksi Internatsionaaleksi* Kommunistien Liiton tapaan, jonka johdossa oli aikoinaan Karl Marx. Kaikella toiminnallaan Kolmas Internatsionaale osottaa kulkevansa Marxin uraa, se on *kapitalistisen järjestelmän väkivaltaisen kukistamisen vallankumouksellista tietä*. Ei ihme, että kaikki mitä vain kansainvälisessä proletariaatissa on elinvoimaista, rehellistä, vallankumouksellista, liittyy yhä enemmän ja enemmän uuteen, eturivin työläisten ponnistuksia yhdistävään Internatsionaaleen.

Jo nimellään Kommunistinen Internatsionaale osottaa, ettei se halua omata mitään yhteistä sosialistipetturien kanssa.

Marx ja Engels pitivät »sosialidemokraatti» nimitystä vääränä vallankumouksellisen proletariaalin puolueelle. »Demokraatti» merkitsee määrätyn valtuutuksen kannattajaa. Mutta kuten me edellä olemme nähneet ei tulevassa yhteiskunnassa tule olemaan yleensä *mitään* valtiota. Ylimenokautena taas täytyy olla työläisten *diktatuuri*. Työväenluokan ka-

valtajat eivät porvarillista tasavaltaa kauemmas pyri. Me pyrimme kommunismiin.

»Kommunistisen Manifestin» esipuheessa Engels kirjoitti, että sosialisti-nimitys hänen aikanaan merkitsi liikettä radikaalisen intelligenssin keskuudessa, sen sijaan että kommunismi oli puhtaasti työläisten liikettä. Meidän aikanamme tapahtuu samoin. Kommunistit nojautuvat vain työläisiin, sosialistipetturit - työväen ylimystöön, intelligenssiin, ravintolanpitäjiin ja pikkukauppiaisiin, yleensä pikkuporvaristoon.

Kommunistinen Internationaale toteuttaa näin ollen teoissa Marxin oppia, puhdistuen sen niistä kasvannaisista, jotka ovat siihen imeytyneet kapitalismin kehityksen »rauhallisen» kauden aikana. Se mitä kommunismin suuri opettaja julisti kuusikymmentä vuotta sitten, toteutuu käytännössä Kommunistisen Internationaalen johdolla.

Johdanto. Kommunismin rakentamisen edellytykset Venäjällä.

41 §. Venäjän kansainvälinen asema. 42 §. Venäjän suurteollisuus. 43 §. Imperialistisen sodan raskas perintö. 44 §. Kansalaissota ja taistelu maailman imperialismia vastaan. 45 §. Maan pikkuporvarillinen luonne, suurten järjestötottumusten puute köyhälistössä j. n. e.

41 §. VENÄJÄN KANSAINVÄLINEN ASEMA. Kuten aikaisemmin olemme huomauttaneet, aiheuttaa kommunistisen kumouksen välttämättömyyden ennen kaikkea se, että Venäjä on erinomaisen voimakkaasti kytketty maailmantalouden järjestelmään. Se on vain osana tätä maataloutta. Ja kun tehdään kysymys, millä tavalla Venäjä voi siirtyä kommunistiseen järjestykseen, koska se on takapajulla oleva maa, niin tähän kysymykseen täytyy vastata ennen kaikkea viittaamalla vallankumouksen kansainväliseen merkitykseen. Proletariaatin vallankumous voi nyt olla vain *maailman* vallankumous. Sellaiseksi se kehittyikin. Eurooppa kiertämättömästi siirtyy proletariaatin diktatuuriin ja sen jälkeen - kommunismiin. Näin muodoin siis, miten voisi Venäjä jäädä kapitalistiseksi maaksi, jos Saksa, Ranska ja Englanti siirtyvät proletariaatin diktatuuriin? On selvää, että Venäjä tulee *vetää* sosialismiin. Sen takapajuisuus, sen

teollisuuden verraten heikko kehitys y. m. - kaikki nämä puutteet häviävät, jos Venäjän talous yhdistetään kansainväliseen, tai vaikkapa vain *eurooppalaiseen* Neuvostotasa-valtaan yhdessä kehittyneimpien maiden kanssa. Totta on, että Eurooppa sotasekasorron ja vallankumouksen jälkeen tulee olemaan kauhean nälkännytetty ja köyhdytetty. Mutta mahtava ja kehittynyt proletariaatti voi muutaman vuoden kuluessa uudistaa valtavan teollisuuden, mikä auttaa takapajulla olevaa Venäjääkin. Mutta toiselta puolen Venäjä on suurilla luonnon rikkauksilla varustettu maa: metsää, hiiltä, naftaa, rautamalmia, viljaa - kaikkea tätä voitaisiin saada riittävästi hyvän järjestyksen ja rauhan vallitessa. Toisin sanoen siis me puolestamme voisimme auttaa raaka-aineil-lamme läntisiä tovereitamme. Siinä tapauksessa, että koko Eurooppa siirtyy proletariaatin valtaan, kaikkialla vaikuttaisi kehittynyt teollisuus. Ja koska vallan siirtyminen köyhälistön käsiin ei kumminkaan ole vältettävissä, niin on ymmärrettävää, että Venäjän työväenluokan tehtävänä on omaltakin puoleltaan mahdollisimman paljon edistää kommunismiin siirtymistä. Tämä, kuten olemme nähneet I:ssä osassa, selittää sen, että puolueemme aivan määrätysti katsoo tehtäväksensä kommunismin *välittömän* rakentamisen.

42 §. VENÄJÄN SUURTEOLLISUUS. Toiselta puolen täytyy huomauttaa, että meidän teollisuuttamme, pientä (verrattuna maatalouteen), vallitsivat suuret kapitalistiset järjestöt. Me olemme tämän teoksen I:ssä osassa nähneet, että meillä oli kapitalistisen tuotannon tärkeimmillä aloilla yrityksiä, joissa työskenteli kymmenen tuhatta ja yli senkin työläisiä. Vuoden 1907 jälkeen Venäjän teollisuus nopeasti keskittyi ja peittyi syndikalistien ja trustien verkkoon. Sodan

aikana porvaristo alkoi siirtyä jopa voittokapitalisminkin järjestämiseen. Mutta tämä vain osoittaa oikeaksi sen ajatuksen, että meidän teollisuuttamme, vaikkakin vaikeuksin, kumminkin voidaan järjestää ja hallita yleisvenäläisessä mittakaavassa. On mielenkiintoista, että oikeistolaiset sosialivallankumoukselliset ja menshevikit, jotka kaiken aikaa ovat huutaneet sosialismin Venäjällä olevan ehdottomasti mahdottoman, itse aina ovat kannattaneet valtion säännöstelyä ja kontrollia teollisuudessa. He vaan ovat edellyttäneet, että sitä tarvitaan silloin kun kaikki valta valtiossa kuuluu *porvaristolle*, kun *porvarillinen* valtio »säännöstelee» ja »kontrolleeraa». Toisin sanoen, menshevikit ja sosialivallankumoukselliset olivat, huolimatta kaikesta patriotismistaan, *preussiläismallisen valtiokapitalismin* kannalla. Mutta jokainen ymmärtää, että jos kerran valtiokapitalismin katsoo mahdolliseksi, merkitsee se myös, että pitää mahdollisena myös talouden sosialistista järjestämistä. Todellisuudessa eroitus onkin siinä, että toisessa tapauksessa talouden järjestää *porvarillinen valtio*. Jos meillä tuotanto olisi niin paljon takapajulla, ettei mistään järjestöistä voisi olla puhuttakaan, silloin tietenkään, sitä ei voitaisi järjestää valtiokapitalistisillekaan perusteille. Maassahan, missä ei ole suurteollisuutta, missä on vaan joukko pikkutalouksia, niitä talouksia et järjestäkään valtiokapitalistisella tavallakaan. Me hyvin tiedämme, että järjestäminen käy mahdolliseksi vaan pääoman keskittymisen määrättyllä asteella. Venäjän pääoma oli tällaisen keskittymisen asteella. Sen tunnustavat kommunistin vastustajatkin, kun he pitivät mahdollisena teollisuuden *porvarillisen* »valtion säännöstelemisen». Venäjän kansantalouden takapajulla olo ei merkitse sitä, ettei

olisi suuria tehtaita, vaan sitä, että *koko teollisuus* yleensä oli vaan pienenä osana *maatalouteen verrattuna*. Tästä on aivan selvä johtopäätös: Venäjän köyhälistölle on *kaikista vaikeuksista* huolimatta välttämätöntä *järjestää proletaari-*nen teollisuus ja pitää sitä lujasti käsissään siihen saakka kunnes tulee apu läntisiltä tovereilta. Maataloudessa tulee järjestää joukko tukikohtia yhteiskunnallista toveritaloutta varten. Mutta kun me voimme yhtyä läntisen teollisuuden kanssa, silloin järjestetty yleinen teollisuus sallii nopeasti liittää pienetkin tuottajat ja talonpojat yhteiseen suureen toverilliseen järjestöön jos meillä olisi, sanokaamme, yleiseuropalainen, työväenluokan järjestämä teollisuus, niin tämä teollisuus voisi antaa maaseudulle paljon kaupunkilais-tuotteita. Mutta se antaisi niitä maaseudulle järjestöiteitse. Ei niin, jotta olisi satoja tuhansia yksityisiä kauppaliikkeitä, kauppiaita ja keinottelijoita, vaan valtion työväen varastot jakaisivat tuotteet maaseudulle. Tietenkin silloin talonpoikainkin pitäisi tämän korvaukseksi luovuttaa viljansa myös järjestöiteitse: maaseutu vähitellen alkaisi tottua yhteistalouteen. Sitten yhä enemmän ja enemmän, ja se yhtyisi yhteiseen toverilliseen perheeseen. Voimakas ja järjestetty teollisuus liittäisi maaseudunkin yhteiselämään. Voimakkaan teollisuuden avulla voitaisiin hyvin auttaa talonpoikaisväestöä ja se itse näkisi, että uudella tavalla eläminen on paljon parempaa.

Mutta tämän kaiken saavuttaminen on hyvin vaikeata, ja kuluu vuosia ja taas vuosia, ennenkuin kaikki järjestyy ja elämä pääsee uusille raiteille. Miksi vaikeata, - siitä puhutaan alempana.

43 §. IMPERIALISTISEN SODAN RASKAS PERINTÖ.
Maailman vallankumouksen voittoon saakka meidän tulee toimia yksin. Mutta työväen luokka, vallattuaan vallan 1917, sai käsiinsä raskaan perinnön. Venäjä oli kokonaan särjetty ja runneltu maa.

Sota näännytti kaikki voimat. Enemmät puolet tehtaista oli pantu työskentelemään sotaa varten ja valmistamaan hävitystarpeita. Yhtenä vuonna 1915 meni 6 miljardia sotaan koko 11 $\frac{1}{2}$ miljardin »kansallistulosta». Vallankumouksen alkuun selvästi jo paljastui sodan tavattomat seuraukset. Metallurgiset tehtaet supistivat tuotantonsa 40%:lla, kuto-matehtaet 20%:lla, hiilen, malmin, raudan ja teräksen tuotanto alkoi nopeasti vähetä. Maaliskuun 1. p:stä elokuun 1. p:ään 1917 suljettiin 568 liikettä ja heitettiin kadulle yli satatuhatta proletaaria. Valtiovelat kasvoivat hirvittävässä määrin. Ja kuukausi kuukaudelta, päivä päivältä maan tila paheni yhä enemmän ja enemmän.

On itsestään ymmärrettävää, että köyhälistö vallattuaan lokakuussa 1917 vallan, oli tavattoman vaikeiden tehtävien edessä: *säretyssä* maassa oli rakennettava sosialistinen talous. Raskas perintö kävi vielä raskaammaksi vanhan imperialistisen sodan loppuessa: yksin armeijamme hajalle-laskeminen aiheutti suunnattomia menoja: sen aikana melkein tapettiin, jo ilman sitäkin sodan lamauttama ja särkemä liikenne, ja meidän rautatiemme melkein seisoivat. Minkään kuljettamisesta ei tahtonut tulla mitään. Tuotannon sammumisen ohella lakkasi myös liikenne.

Mutta tämä ei ollenkaan voinut olla todisteena työväen vallankumousta vastaan. Jos porvaristo olisi edelleen ollut vallassa, olisi se jatkanut suuren imperialistisen sodan käy-

mistä, se olisi jatkanut suunnattomien prosenttien maksua ranskalaisille ja englantilaisille, mutta ennen kaikkea - se olisi säilyttänyt kaikki menot työläisten ja talonpoikien niskoille. Meidän köyhtymisemme ja nälkiintymisemme olisi vielä suuremmassa määrin pitänyt yllittää proletariaattia uudistamaan vanhaa maailmaa uusille perusteille: piti ta-
loudellisemmin ja järjestelmällisemmin käyttää vanhaa, piti siirtää kuorman kanto porvariston niskoille, piti suojella *työväen luokkaa* kaikin voimin ja kaikin keinoin, mitä vaan voisi olla työväen vallan käytettävissä. Mutta tämä *välttämätön* työ tulisi proletariaatin vallankumouksen osalle melkein ylikuonnollisten vaikeuksien vallitessa: piti syödä se puuro, jonka herrat imperialistit olivat keittäneet.

44 §. KANSALAISSOTA JA TAISTELU MAAILMAN IMPERIALISMIA VASTAAN. Porvaristo kaiken aikaa koetti estää työläisiä ottamasta osaa tuotannon järjestämiseen ja rakentavaan työhön yleensä. Aivan proletariaatin voiton alusta alkaen ryhtyi se suuressa määrin harjoittamaan *sabotashia*; kaikki entiset isot virkaherrat, insinöörit, opettajat, pankkivirkailijat ja heidän entiset isäntänsä alkoivat kaikin keinoin turmella työtä; salaliitto seurasi salaliittoa, lahtarikapina seurasi toistaan. Venäjän porvaristo rupesi yhteyteen tshekki-slovakkien, ententen, saksalaisten, puolalaisten y. m. kanssa ja keskeytymättömässä sodassa koetti tukahuttaa Venäjän proletariaatin. Köyhälistön piti luoda suuri armeija, voidakseen puolustautua kaikkien maiden tilanherrain ja kapitalistien armeijoilta. Koko maailman imperialismi asestautui Venäjän proletariaattia vastaan.

Mutta on itsestään selvää, että vaikka proletariaatille sen sota on todella pyhä ja todella vapaussotaa, on siitä

suuria menoja. Teollisuuden jäännöksillä täytyy varustaa Punaista armeijaa, tuhansia parhaita työläisjärjestäjiä täytyy antaa armeijaan j. n. e. Lisäksi porvaristolle onnistui alun pitäen lujittautua paikkoihin, mitkä ovat hyvin tärkeitä taloudellisessa suhteessa. Donin kenraalit riistivät työväen luokalta Donin hiilen. Englantilaiset anastivat naftan Bakusassa. Vastavallankumoukselliset anastivat leipäisen Ukrainan, Siperian, osan Volgan seutuja. Työväen luokan on pitänyt ja pitää sen tähden ei ainoastaan torjua ase kädessä lukematonta vihollisia, vaan myös rakentaa proletaarista taloutaan ilman tärkeimpiä tuotannon välineitä: ilman polttoainetta ja raaka-ainetta.

Tämä selvittää kehityksen kiduttavan kulun: työväen luokan tulee lopullisesti lyödä vihollisensa. Niin kauan kuin se ei ole sitä lopullisesti tuhonnut, ei se voi järjestää uutta elämää, kuten pitää. On itsestään ymmärrettävää, että taistelussa työväen luokkaa vastaan porvaristo turvautuu kaikkeen, mikä *taloudellisesti* tukahduttaa Venäjän köyhälistöä: se ympäröi sen joka puolelta monien vuosien ajan saarrolla (mitään tavaraa ulkomailta ei tule); perääntyessään valkoiset polttavat ja hävittävät kaiken. Niinpä esim. amiraali Koltshak poltti kymmeniä miljoonia puutia leipää, poltti runsaasti puolet Volgan laivastoa j. n. e. Porvariston vastarinta, sen raivokas taistelu, sen avun saanti maailman imperialismin taholta - sellainen on toinen pääeste työväen luokan tiellä.

45 §. MAAN PIKKUPORVARILLINEN LUONNE JA KÖYHÄLISTÖN SUURI TOTTUMATTOMUUS JÄRJESTÄMISEEN
J. N. E. Ylempänä olemme jo nähneet, että teollisuutemme oli riittävästi keskittynyt, jotta voitiin tehdä kysymys sen

proletaarisesta kansallistuttamisesta, sen muuttamisesta työväen valtion omaisuudeksi, ja sen järjestämisestä uusille perusteille. Mutta toiselta puolen meidän teollisuutemme on hyvin heikko maan koko talouteen verraten. Väestön valtava enemmistö ei meillä ole kaupungeissa, vaan maalla. V. 1897 väenlaskun mukaan meillä laskettiin olleen 16 miljoonaa kaupungeissa ja 101 miljoonaa maalla (Siperia ja muut mukaan luettuna, paitsi Suomea). V. 1913, Oganovskin tietojen mukaan, Venäjän kaupunkilaisväestö oli pyörein luvuin 30 miljoonaa, mutta maaseudun - 140 miljoonaa. Sillä tavalla vuoteen 1919 kaupunkilaisväestö oli noin 18% maalaisväestöstä. Mutta tehdastyöväestö ei läheskään muodosta kaupunkien koko väestöä. Siellähän asuvat kauppiat, tehtailijat, pikkuporvaristo ja sivistyneistö - kaikki nämä kansankerrokset ovat lukumäärältään yhteenlaskettuna miljoonia. Totta on, että maaseudulla on entisiä torppareita, puoliproletaareja, maaseutuköyhälistöä. He kannattavat työläisiä. Mutta ne eivät ole niin tietoisia ja järjestyneitä.

Venäjän väestön suuri enemmistö on pieneläjiä. Vaikka he huokailivatkin pääoman ja tilanherrain ikeen alla, he kumminkin olivat tottuneet erikoiseen, *omaan henkilökoh-taiseen* talouteen, niin että yhdellä kertaa heidän oli hyvin vaikea tottua *yhteiseen*, toverilliseen talouteen. Kiskoa pajoja itselleen, pusertaa toista, huolehtia ainoastaan *omasta* taloudestaan - tuo tottumus istui tiukasti jokaisessa pikkutaloudessa ja siitä johtuu, että Venäjällä kommunismin rakentaminen on hyvin vaikeata, vaikkei muita syitä ottaisi huomioonkaan.

Meidän heikkoutemme heijastuu myös työväen luokassa. Yleensä se on kasvattanut itseään vallankumouksellises-

sa, taistelun hengessä. Mutta on siinä takapajulla oleviakin osia, järjestöihin tottumattomia. Eivät kaikki työläiset ole sellaisia kuin Pietarissa. On paljo jällelle jääneitä ja tiedottomia, jotka myös vielä eivät ole tottuneet työskentelemään yhteisen padan hyväksi. Paljon on työläisiä, jotka vasta äskettäin ovat siirtyneet kaupunkiin. Monessa suhteessa he ajattelevat samoin kuin talonpojat ja yhdessä heidän kanssaan erehtyvät.

Nämä itse työväenluokan puutteet häviävät sitä mukaan kun se käy taisteluaan ja kiintyy työhön. Mutta on itsestään selvää, että tämä seikka myös *vaikeuttaa* meidän tehtävämme suorittamista, vaikkakaan ei se tee sitä *mahdottomaksi*.

VI LUKU.

Neuvostovalta.

46 §. Neuvostovalta proletaarisen diktatuurin muotona. 47 §. Proletaarinen ja porvarillinen kansanvalta. 48 §. Proletaarisen diktatuurin luokka- ja väliaikainen luonne. 49 §. Työväen luokan oikeuksien toteuttamisen aineellinen mahdollisuus. 50 §. Työläisten yhdenvertaisuus sukupuolesta, uskonnosta ja rodusta riippumatta. 51 §. Parlamenttarismi ja neuvostojärjestelmä. 52 §. Sotaväki ja neuvostovalta. 53 §. Proletariaatin johtava osa. 54 §. Virkavalta ja Neuvostovalta.

46 §. NEUVOSTOVALTA PROLETAARISEN DIKTATUURIN MUOTONA. Meidän puolueemme ensimmäisenä esitti ja otti käytäntöön *Neuvostovallan* vaatimuksen. Tunnuslauseella: »Kaikki valta neuvostoille» tapahtui lokakuun suuri vallankumous 1917. Yleensä tätä tunnussanaa ei ollut ennen kuin puolueemme sen esitti. Mutta se ei merkitse, että se olisi »päässä» keksitty. Päinvastoin se ilmaantui, se syntyi itse elämän pyörimässä. Jo vallankumouksessa 1905–1906 ilmaantuivat työväen luokkajärjestönä: työväen edustajain Neuvostot. Vallankumouksessa 1917 esiintyivät nämä järjestöt paljon suuremmassa mittakaavassa; melkein kaikkialla syntyi, kuten sieniä, työväen, sotaväen ja sitten

myös talonpoikain neuvostoja. Oli selvää, että nämä neuvostot, jotka esiintyivät valtataistelun eliminä, välttämättä tulevat *vallan elimiksi*.

Venäjän vallankumoukseen saakka 1917 monet puhuivat työväen diktatuurista, mutta todellisuudessa eivät tienneet, missä muodossa tämä diktatuuri on toteutettavissa. Nyt on Venäjän vallankumous löytänyt tämän muodon *Neuvostovallan* muodossa. Neuvostovalta toteuttaa hallitsevaksi luokaksi järjestyneen proletariaatin diktatuurin neuvostoissaan ja lannistaa talonpoikain avulla porvariston ja tilanherrain vastarinnan.

Monet ovat ajatelleet aikaisemmin, että proletariaatin diktatuuri on mahdollinen niin kutsutun »demokraattisen tasavallan» muodossa, jonka säätää Perustava kokous ja jota hallitsee parlamentti, minkä kansan kaikki luokat valitsevat. Ja näihin asti vielä opportunistit ja sosialistisovittelijat kannattavat tuota ajatusta ja sanovat, että ainoastaan Perustava kokous ja demokraattinen tasavalta voivat pelastaa maan raskaasta kansalaissodasta. Kuitenkin todellinen elämä osoittaa aivan toista. Saksassa esim. marraskuun vallankumouksen jälkeen 1918 perustettiin sellainen tasavalta. Mutta sielläkin vuoden 1918 kuluessa ja koko vuosi 1919 käytiin veristä taistelua. Tässä taistelussa työväenluokka kaiken aikaa esiintyi vaatien Neuvostovaltaa. Neuvostovallan tunnussana on tullut proletariaatin todelliseksi kansainväliseksi tunnussanaksi. Kaikissa maissa työläiset esittävät sen ja yhdistävät siihen työväen diktatuurin tunnussanan. Elämä on vahvistanut meidän vaatimuksemme oikeuden: »kaikki valta Neuvostoille!» ei ainoastaan Venäjällä vaan kaikissa maissa, missä proletariaattia on.

47 §. PROLETAARINEN JA PORVARILLINEN KANSAN-
VALTA. Porvarillinen demokraattinen tasavalta nojautuu
yleiseen äänestykseen ja n. s. »yleiseen», »yhtäläiseen»,
»luokkien yläpuolella» olevaan tahtoon. Porvaris-de-
mokraattisen tasavallan, Perustavan kokouksen y. m. s. kan-
nattajat sanovat meille, että me loukkaamme kansakunnan
yleistä tahtoa. Tutkikaamme ensiksi tuota kysymystä.

Me olemme nähneet kirjan ensi osassa, että nykyinen
yhteiskunta muodostuu luokista, joilla on vastakkaiset *edut*.
Se merkitsee, että jos porvaristolle on edullista pitkä työ-
päivä, on se epäedullinen työväenluokalle j. n. e. Luokkia ei
voi *sovittaa*, yhtä vähän kuin susia ja lampaitakaan. Sudet
syövät mielellään lampaat, lampaiden tulee puolustautua
susia vastaan. Jos tämä on totta (ja se on ehdottomasti niin),
niin kysytään: voidaanko muodostaa susien ja lammasten
yhteinen tahto? Jokainen järkevä ihminen sanoo, että se on
mieletöntä. *Yhteistä* susi-lammastahtoa ei voi olla. Voi olla
ainoastaan jompikumpi: joko suden tahto, joka söisi petetyt,
avuttomat lampaat, tai lampaan tahto, jotka suojaisi lam-
paat susilta ja hakkaisi rosvot pahanpäiväisesti. Mitään vä-
limuotoa tässä ei voi olla. *Mutta selväähän on, että aivan
samoin on luokkienkin laita.* Nykyisessä yhteiskunnassa
luokka on luokkaa vastassa, porvaristo köyhälistöä vastassa,
köyhälistö porvaristoa vastassa. Ne ovat - verivihollisia.
Minkälainen voisi olla niiden *yhteinen* tahto, porvaris-työ-
läistähto? On selvää, ettei porvaris-työläistoivomuksia ja
harrastuksia voi olla, yhtä vähän kuin lammas-susimaista-
kaan. Voi olla joko porvariston tahto, joka kahlitsee eri kei-
noin kansan riistetyn enemmistön, tai sitte proletariaatin
tahto, joka kahlitsee porvariston. On erittäin tyhmää puhua

luokkienvälisestä tahdosta ja »yleiskansallisista» eduista kansalaissodan aikana, vallankumouksessa, jolloin vanha maailma ritisee joka saumastaan. Sillä proletariaatti tahtoo *uudesta luoda* maailman, mutta porvaristo tahtoo *lujittaa* vanhan riiston.

Minkälainen »yhteinen» tahto voisi olla porvaristolla ja köyhälistöllä? On selvää, että itse nämä sanat koko kansan tahdosta, kuin sillä ymmärretään *kaikkia* luokkia, on *petosta*. Sellaista yleistä tahtoa ei ole, eikä voi olla.

Mutta tätä petosta tarvitsee porvaristo. Sitä se tarvitsee voidakseen ylläpitää herruuttaan. Se on vähemmistö. Se ei voi avoimesti sanoa, että kourallinen kapitalisteja hallitsee. Sentähden tarvitsee se petosta, kun se hallitsee »koko kansan», »kaikkien luokkien», »kaikkien kansallisuuksien» ja muun semmoisen nimessä.

Millä tavalla harjotetaan tätä petosta »demokratisessa tasavallassa?» Pääsyynä siihen, että proletariaatti on tässä orjuutettu, on hänen *taloudellinen* orjuuttamisensa. Jopa kaikkein demokraattisimmassakin tasavallassa ovat tehtaat ja konepajat kapitalistien käsissä, maa kapitalistien ja tilanherrain hallussa. Työläisellä, paitsi käsiään, ei ole mitään, köyhällä talonpojalla on pala maata. He ovat pakotetut raatamaan ijät kaikki kauheissa oloissa, he ovat isäntänsä jalan alla. Paperilla he voivat paljon, todellisuudessa - ei mitään. Sillä kaikki rikkaus, pääoman valta on sen vihollisten käsissä. Se onkin n. s. *porvarillista demokratiaa*.

Porvarisvaltoja ovat Pohjois-Amerikan Yhdysvallat, Sveitsin ja Ranskan tasavallat. Mutta kaikissa näissä maissa ovat vallassa mitä ilettävimmät imperialistit, trustien ja pankkien kuninkaas, työväenluokan ilkeimmät viholliset. Demokraattisin tasavalta on olemassa v:sta 1919 al-

kaen Saksa Perustavine kokouksineen. Mutta sekin on Karl Liebknechtin murhaajain tasavalta.

Neuvostovalta toteuttaa uuden, paljon todellisemman demokratian tyypin - *proletaarisen demokratian*. Tämän proletaarisen demokratian ytimen muodostaa se, että se perustuu tuotantovälineiden siirtymiseen työläisten käsiin, s. o. porvariston heikontamiseen; siinä juuri ennen riistetyt *joukot ja niiden järjestöt* ovat hallinnon eliminä. Työväen ja talonpoikain järjestöjä oli myös kapitalistisen järjestelmän aikana; ne siis ovat olemassa myös porvaris-demokraattisessa tasavallassa. Mutta siellä ne hukuttaa rikkaiden järjestöt. Proletaarisessa demokratiassa päinvastoin rikkailla *ei ole rikkautta*. Mutta työläisten, puoliproletaari-talonpoikain y. m. joukkojärjestöt (neuvosto, liitot, tehdaskomiteat y. m.) muodostavat oikean, perustavan, proletaarisen valtiovallan. Neuvostotasavallan perustuslaissa on ensi palkalla määräys: »Venäjä julistetaan Työväen, Sotilaiden, Talonpoikain Edustajain Neuvostojen Tasavallaksi. Kaikki valta keskuksessa ja muilla paikkakunnilla kuuluu näille neuvostoille.»

Neuvostodemokratia ei ainoastaan ole poistamatta työväenjärjestöjä hallituksesta, vaan päinvastoin se tekee ne hallituselimiksi. Mutta kun neuvostot ja muut työväenluokan ja talonpoikain järjestöt käsittävät miljoonia työntekijöitä, niin Neuvostovalta ensimmäisenä nostaa uusiin tehtäviin lukemattoman joukon ihmisiä, jotka ennen olivat unhotetut ja alaspoljetut. Yhteistyöhön neuvostojen, ammattiliittojen, tehdaskomiteain välityksellä tulevat yhä laajemmat ja laajemmat kansan, työväen ja köyhien talonpoikain joukot. Tämä tapahtuu kaikkialla. Maaseudun pikku kaupungeissa ja

maalla alkavat puuhailta hallitusasioissa ja uuden elämän järjestelyissä ihmiset, jotka eivät milloinkaan sellaisen kanssa toimineet. Sillä tavalla Neuvostovalta toteuttaa myös eri paikkakuntien *laajan itsehallinnon ja kiinnittää tähän työhön laajat joukot.*

On ymmärrettävää, että puolueemme tehtäviin kuuluu tämän uuden, proletaarisen demokratian kaikinpuolinen kehittäminen. Meidän tulee pyrkiä siihen, että Neuvostovallan elimissä työskentelisi mahdollisimman laajat proletariaatin ja köyhien talonpoikain kerrokset. Tov. Lenin eräässä lentokirjasessaan, mikä ilmestyi jo ennen lokakuun vallankumousta, kirjoitti oikein, että meidän tehtävämme on opettaa joka palvelijatarkin valtiota hallitsemaan. Tietysti tämä tehtävä on hyvin vaikea ja sen toteuttamisen tiellä on joukko esteitä. Ennen kaikkea nämä esteet ovat joukkojen riittämättömässä sivistystasossa. Työläisjohtajia on verrattain ohut kerros. Sellaisia ovat esim. metallityöläiset. Mutta on kehityksessä jällellejääneitä kerroksia ja maaseudulla tietysti vielä hyvinkin paljon. Niillä ei ole useinkaan alotekykyä, ja silloin he voivat jäädä kynnyksen toiselle puolelle. Meidän puolueemme tehtävänä on järjestelmällisesti, askel askeleelta kiinnittää nämäkin kerrokset yleiseen valtakunnalliseen työhön. Yhä uusien ja uusien joukkojen siihen nostattaminen voi tapahtua tietysti vaan heidän sivistystasoaan ja järjestymiskykyään kohottamalla, mikä juuri onkin yksi puolueemme tehtävistä.

48 §. PROLETARIAATIN DIKTATUURIN LUOKKA- JA VÄLIAIKAINEN LUONNE. Porvaristo kätkee aina luokkaherruutensa »koko kansan asian» naamarin alle. Kuinka voisi porvaristo, ollen kourallinen loiseläjiä, julkisesti tun-

nustaa sitä, että sen luokkatahto kaikkialla hallitsee? Tietysti se ei voi tätä sanoa. Jopa silloinkin kun porvaristo liehuttaa veristä kenraalien diktatuurilippua, puhuu se »yleiskansallisesta» asiasta. Mutta erittäin viekkaasti pettää se kansaa n. s. »demokraattisissa tasavalloissa». Täällä porvaristo hallitsee ja toteuttaa diktatuuriansa noudattamalla joitakin »muodollisuulsia». Se antaa työläisillekin oikeuden kerran kolmessa neljässä vuodessa laskea urnaan vaalilippunsa, mutta hallinnosta heidät syrjäytetään. Mutta sitten hän sitä kovemmin kirkuu, että »koko kansa» hallitsee.

Neuvostovalta tunnustaa julkisesti kaikkien kuullen, *luokkaluonteensa*. Sen ei tarvitse salata, että se on - luokkavalta, että neuvostovaltio on köyhien diktatuuria. Se nimityksessään alleviivaa tämän; *työväen ja talonpoikain hallitus* - niin kutsutaan Neuvostovallan hallitusta. Perustuslaissa, s. o. meidän neuvostotasavallan perus-laeissa, jotka säädettiin Yleisvenäläisessä neuvostojen III edustajakokouksessa, sanotaan suoraan: »III:s Yleisvenäläinen Työväen, Sotaväen ja Talonpoikain neuvostojen edustajakokous määrää, että nyt proletariaatin ratkaisevan taistelun hetkellä sen riistäjiä vastaan, riistäjillä ei voi olla paikkaa yhdessäkään vallan elimistä...» Tämä merkitsee, että Neuvostovalta ei ainoastaan tunnusta luokkaluonnettaan vaan myöskin, että se riistää vaalioikeuden ja sulkee vallan elimistä niiden luokkien edustajat, jotka ovat köyhälistöille ja talonpojille vihamieliset. Miksi Neuvostovalta voi ja miksi sen tulee olla niin avomielisen? Siksi, että se todella on työläisten valta, s. o. väestön *enemmistön* valta. Sillä ei ole mitään salattavaa siinä, että se on syntynyt työväen kortteleissa. Päinvastoin, mitä selvemmin se tulee alleviivaamaan alku-

peräänsä ja merkitystään, sitä lähemmäksi tulee se joukkoja, sitä menestyksellisemmäksi tulee taistelu riistäjiä vastaan.

Kuitenkaan sellainen asiain tila ei tule kestäämään aina. Asian ydinhän on siinä, että täytyy kukistaa riistäjien vastarinta. Mutta kun nämä riistäjät ovat kukistetut, suistetut, kesytetyt; kun he ovat uudelleen kasvatetut ja muutetut samanlaisiksi työntekijöiksi kuin kaikki muutkin, niin, tietenkin, tullaan yhä enemmän ja enemmän poistamaan kaikelaiset »puristimet» ja vähitellen tullaan poistamaan myös proletariaatin diktatuuri.

Tämä on juuri näin sanottu meidän perustuslaissamme (II osa, V luku): »Venäjän Sosialistisen Federatiivisen Neuvosto-Tasavallan nykyiseen siirtymiskauteen nojautuvan perustuslain päätehtävänä on kaupunki- ja maalaisproletariaatin sekä köyhimmän talonpoikaisväestön diktatuurin säätäminen voimakkaan Yleisvenäläisen Neuvostovallan muodossa tarkoituksena ollen täydellisesti kukistaa porvaristo, hävittää toisen ihmisen harjoittama toisen riistäminen ja vakaannuttaa sosialismi, jonka vallitessa ei tule olemaan luokkakajoa eikä valtiovaltaa.»

Tästä johtuvat myös puolueemme tehtävät. Puolueen tulee järjestelmällisesti paljastaa porvarillinen petos, mikä on siinä, että työväelle sallitaan jonkinlaisia »oikeuksia», mutta jätetään hänet aineelliseen riippuvaisuuteen isännistään. Puolueemme tehtävänä on kukistaa riistäjät kaikin keinoin, joita vaan köyhälistön käytettävissä on. Mutta samaan aikaan puolueemme tehtävänä on myös, sen mukaan kun riistäjät ja heidän palvelijansa ovat kukistetut, sen mukaan kuin he ovat »uudestaan luodut» vähitellen helpottaa ja muuttaa niitä toimenpiteitä, jotka olivat entisaikoja varthen sopivat. Otaksukaamme, että esim. sivistyneistö on siinä

määrin lähennyt työväen luokkaa, että se työssään on tullut kokonaan Neuvostovallan puolelle, että se on *kotiutunut* proletariaatin kanssa. Jos se tapahtuisi (mikä, ymmärrettävästi, on ajan kysymys), silloin me olisimme velvolliset antamaan tälle sivistyneistölle kaikki oikeudet, *ottamaan sen perheeseemme*. Tietysti nyt, kun proletaarista tasavaltaa vastaan käy sotaa koko maailma, on vielä liian aikaista puhua sellaisesta oikeuksien laajentamisesta. Mutta meidän tulee väsymättömästi selittää, että se tapahtuu, ja että niin tapahtuu sitä pikemmin, mitä pikemmin on kukistettu ikipäiviksi kaikki ja kaikenlaiset riistäjäin yritykset nousta kommunismia vastaan. Siten vähitellen tulee surkastumaan proletariaatin valtio, muuttuen valtiottomaksi kommunistiseksi yhteiskunnaksi, missä ei ole mitään luokkajakoa.

49 §. TYÖVÄENLUOKAN OIKEUKSIEN TOTEUTTAMISEN AINEELLINEN MAHDOLLISUUS. Eräs porvarillisen demokratian suurimpia petoksia on se, että se antaa ainoastaan näennäisiä oikeuksia: *paperilla* on, että työläiset voivat valita parlamenttiin aivan vapaasti, että heillä on samallaiset oikeudet kuin isännilläkin (hehän ovat »lain edessä samanarvoiset»); että he voivat vapaasti yhtyä liitoiksi, pitää kokouksia, julkaista minkälaisia lehtiä, kirjoja j. n. e. hyvänsä. Tässä nähdään »demokratian ydin» ja julistetaan että tässä on demokratia kaikkia, koko kansaa, kaikkia kansalaisia varten, mutta ei niin kuin Neuvostotasavallassa.

Ennen kaikkea täytyy sanoa, ettei itse asiassa »sellais-takaan» porvaridemokratiaa ole olemassa. Se oli 100 vuotta sitten, mutta nyt sen itse herrat porvarit kauan sitten muuttivat.

Paraimpana esimerkkinä tästä on Ameriikka. Yhdysvalloissa julkaisiin sodan aikana esim. tämmöisiä lakeja: kielletään panettelemasta presidenttiä; kielletään panettelemasta liittolaisia; kielletään tulkitsemasta Yhdysvaltain ja liittolaisten sotaan ryhtymistä siten, että kiihottimena oli alhainen aineellisen edun tavoittelu; kielletään saarnaamasta ennenaikaista rauhaa; kielletään julkisesti arvostelemasta ameriikkalaisen hallituksen politiikkaa; kielletään kiittämästä tai ylistämästä Saksaa; kielletään saarnaamasta voimassaolevan järjestyksen kukistamista, yksityisomistuksen hävittämistä, luokkataistelua y. m. Näiden määräysten rikkomisesta säädetään kuritushuonetta 3-20 vuoteen. Niiden rikkomisesta yhtenä ainoana vuotena vangittiin noin 1 1/2 tuhatta työläistä. Kokonainen työväenjärjestö, »Maailman teollisuustyöläiset» (I. W. W.), hävitettiin ja sen johtajia usein piestiin. Esimerkkinä »lakkovapaudesta» voidaan mainita vaskikaivostyöläisten lakko Arizonassa kesällä 1917, kun työläisiä ammuttiin, lyötiin piellä voidelluilla ruoskilla; kun häädettiin kokonaisia työläisperheitä ja hajotettiin ne maailmalle. Tai lakko Rockefellerin hiilikaivoksilla Ludlow'ssa (Koloradon valtiossa), kun (pankkiiri) Rockefellerin palkkasotaväki ampui ja poltti muutamia satoja työmiehiä ja työläisnaisia. Ameriikan parlamentti, siitä huolimatta että se valitaan yleisen äänioikeuden perusteella, tekee kaiken mitä trustikuninkaat käskvät; melkein kaikki edustajat ovat heidän ostamiaan, kruunaamattomat kuninkaat määräävät kaiken: Rockefeller, pankkien, naftan, viljan ja maidon kuningas; Morgan, toinen pankkikuningas ja rautatiekuningas; Schwab, teräskuningas; Swift, lihakuningas; Du Pont, ruutikuningas, joka sodan aikana haali kuulumattoman omaisuuden. Riittää kun sanoo, että Rockefeller *yhdessä tunnissa* saa 10,000 dollaria (dollarin arvo ennen sotaa oli noin 2 ruplaa); että hänen päivälliskutsunsa maksaa 11 milj. dollaria. Ja tämä Schwabien ja Rockefellerien rosvosakki pitää käsissään *kaikkea* demokratian varjolla.

Mutta jospa olisi olemassakin todellisuudessa sellainen demokratia, niin sittenkään se Neuvostovaltaan verrattuna ei maksaisi puolta penniäkään. Sillä työväenluokalle on tärkeätä omata ei *paperisia oikeuksia vaan mahdollisuus niitä toteuttaa*. Mutta kas sitäpä ei voikaan olla pääoman hallitessa, sellaisen järjestyksen aikana, jolloin kapitalisteille jää *kaikkien rikkauksien omistaminen*. Joskin työläiset paperilla

omaavatkin kokoontumisoikeuden, niin sillä he eivät mitään tee: kaikki ravintoloitsijat, tietenkin suurten haikalain viittauksista tai omasta vihastaan työläisiä kohtaan eivät anna huoneustoa. Tai vielä esimerkki: työläiset haluavat julkaista sanomalehteä ja heillä on oikeus siihen. Mutta sitä varten tarvitaan rahaa, paperia, konttoria, kirjapainoa y. m. varten rakennus. Nämä kaikki tavarat ovat kapitalistien käsissä. Kapitalistit eivät anna - ja tulos: ei voida mitään tehdä. Työmiehen pienistä pennilöistä et suuriakaan rahoja säästä. Mutta porvaristolla on miljoonalehtiä, voivat päivästään toiseen pettää kansaa kuinka haluavat; työläisillä, vaikka paperilla heillä onkin »oikeus», todellisuudessa ei ole mitään.

Siinä onkin työmiesten »vapauksien» ydin porvarillisessa demokratiassa. Nämä vapaudet ovat vaan paperilla, ne ovat, kuten sanotaan, »muodollisia» vapauksia; mutta todella *ei mitään* vapauksia ole, sillä niitä *ei voida toteuttaa*. Niin on kaikilla elämän aloilla. Porvarillisen opin mukaan ovat isännät ja työläiset kapitalistisessa yhteiskunnassa tasa-arvoiset, sillä onhan olemassa »sopimusvapaus»: työnantaja on vapaa ottamaan työmiehen, työmiehellä on vapaus valita työnantaja. Mutta tämä on vaan paperilla! Todellisuudessa työnantaja on rikas ja kylläinen, työmies nälkäinen ja köyhä. Hänen on pakko ruveta jonkun palvelukseen. Mitä on sellainen tasa-arvo? Rikkaiden ja köyhien välillä *ei voi olla* tasa-arvoa, vaikkapa paperilla tämä tasa-arvo olisikin. Sillä vapaudet pääoman hallitessa todella ovat paperiluontoisia. Sen sijaan Neuvostotasavallassa työväen luokan vapaudet ennen kaikkea ovat sellaisia, että on *mahdollista niitä to-*

teuttaa. Venäjän Sosialistisen Neuvostoliitto-tasavallan perustuslaissa on suoraan sanottu (II Osa, V Luku):

»14. Työtätekevien todellisen mielipiteidensä lausuntavapauden turvaamiseksi Venäjän Sosialistinen Neuvostoliittotasavalta tuhoaa sanomalehdistön riippuvaisuuden pääomasta ja jättää työväenluokan ja talonpoikaisköyhälistön käsiin kaikki teknilliset ja aineelliset välineet sanomalehtien, lentokirjasten, kirjojen ja kaikkien muiden painotuotteiden julkaisemista varten sekä takaa niiden vapaan levittämisen koko maassa.

15. Todellisen kokoontumisvapauden turvaamiseksi työtätekeville Venäjän Sosialistinen Neuvostoliittotasavalta, tunnustaen Neuvostovallan kansalaisille oikeuden vapaasti järjestää kokouksia, ulkoilmakokouksia, kulkueita, j. n. e. jättää työväen luokan ja talonpoikaisköyhälistön käytettäväksi kaikki kansankokousten järjestämiseen soveliaat huoneustot kalustoineen, valaistuksineen ja lämpöineen.

16. Todellisen yhdistymisvapauden turvaamiseksi työtätekeville Venäjän Sosialistinen Neuvostoliittotasavalta, voitettuaan omistavien luokkien taloudellisen ja valtiollisen vallan, ja siten poistettuaan kaikki esteet, jotka tähän asti porvarillisessa yhteiskunnassa ovat estäneet työläisiä ja talonpoikia käyttämästä hyväkseen järjestö- ja toimintavapautta, antaa työläisille ja köyhimmille talonpojille kaikellaista aineellista ja muunlaistakin apua samoin kuin heidän yhdistyksilleen ja järjestöilleen.

17. Taatakseen työtätekeville todelliseen tietämiseen pääsyn Venäjän Sosialistinen Neuvostoliittotasavalta asettaa tehtäväkseen hankkia työläisille ja köyhimmille talonpojille täydellisen ja kaikinpuolisen maksuttoman sivistyksen.»

Tässä on suunnaton ero *porvarillisen* demokratian valheellisten vapauksien ja *proletaarisen* demokratian todellisten vapauksien välillä.

Neuvostovalta ja puolueemme ovat tehneet hyvin paljon tässä kysymyksessä. Aatelitalot, teatterit, kirjapainot, pa-peri y. m. - kaikki kuuluu nyt työväen järjestöille ja työväen valtiovallalle. Meidän vastaisena tehtävänämme on kaikin voimin auttaa kehityksessä jällelläolevia proletariaatin ja talonpoikain kerroksia käyttämään hyväkseen oikeuksiaan. Siihen päästään kahta tietä. Toiselta puolen meidän tulee keskeyttä kulkea kerran viitotettua tietä ja kaikin tavoin laajentaa työväen vapauksien aineellisia ehtoja. S. o.: mahdollisuuden mukaan hankkia uusia taloja, rakentaa niitä, järjestää uusia kirjapainoja, perustaa työväentaloja j. n. e. Toiselta puolen, selvittää takapajulla oleville joukoille ne mahdollisuudet, jotka ovat jo olemassa, mutta joita joukot eivät vielä ole käyttäneet hyväkseen pimeytensä, tietämättömyytensä ja valistumattomuutensa tähden.

50 §. TYÖLÄISTEN TASA-ARVO SUKUPUOLESTA, USKONNOSTA TAI RODUSTA RIIPPUMATTA. Porvarisdemokratia sanoissa julisti joukon vapauksia, mutta riistetyille nämä vapaudet osottautuivat olevan viiden lukon, seitsemän sinetin takana. Muun muassa porvarisdemokratia ei kertaakaan ole julistanut ihmisten tasa-arvoa sukupuolesta, uskonnosta ja rodusta riippumatta. Se kerskuen lupaili, että porvarisdemokratisen järjestyksen vallitessa miehet ja naiset, valkoiset, keltaiset ja mustat, europalaiset, aasialaiset, buddalaiset, kristityt, juutalaiset ja muut tulevat tasa-arvoiksi. Mutta todellisuudessa mitään sellaista porvaristo ei toteuttanut. Päinvastoin Imperialismin aikakautena kaik-

kiällä kauheasti lisääntyi rotu- ja kansallisuussorto (siitä tarkemmin seuraavassa luvussa). Mutta *naisiin* nähden ei porvaridemokratia toteuttanut minkäänlaista tasa-arvoa. Naiset jäivät oikeudettomiksi olennoiksi ja kotieläimiksi, jopa miesten vuodetarpeiksi.

Työläisnainen on kapitalistisessa yhteiskunnassa erittäin sorrettu, ilman oikeuksia: kaikilla aloilla hänen oikeutensa ovat alempana niitä alhaisiakin oikeuksia, joita porvaristo sallii työmiehelle. Parlamenttiin valintaoikeus oli olemassa parissa kolmessa maassa; perintöalalla nainen aina sai pienemmän osan; perhesuhteiden alalla hän oli aina miehen alainen ja osottautui aina syylliseksi; sanalla sanoen, porvaridemokratiassa kaikkialla oli sellainen järjestys, mikä hyvin muistutti villien järjestystä, jolloin nämä vaihtoivat, ostivat, rankaisivat tai ryöstivät naisia, kuten jotain tavaraa, nukkeja tai juhtia. »Kana ei ole lintu, eikä akka ihminen» - niin arveltiin ryöväriyhteiskunnassa. Sellainen tila on mitä epämieluisin köyhälistölle. Kirjan ensi osassa me olemme nähneet, että työväen lukumäärästä on suurin osa naisia. On itsestään ymmärrettävää, että jos köyhälistön molempien puoliskojen kesken tulee tasa-arvottomuus, niin proletariaatin taistelu käy paljon heikommaksi. Ilman naisproletariaatin apua ei yleinen voitto ole ajateltavissa, ei ole ajateltavissa »työn vapautus». Sentähden työväen luokalle on sydämen asiana, että proletariaatin mies- ja naisosien välillä olisi täydellinen asetoveruus ja että tätä toveruutta vahvistaisi tasa-arvoisuus. Neuvostovalta ensimmäisenä on toteuttanut tämän tasa-arvon elämän kaikilla aloilla: avioliitossa, perhe-suhteissa, poliittisissa oikeuksissa y. m., - kaikkialla ovat nyt naiset samalla tasolla miesten kanssa.

Puolueen tehtävänä on sovelluttaa tämän tasa-arvoisuuden toteuttamista elämässä. Tässä suhteessa ennen kaikkea täytyy alinomaa selvittää työläisten laajoille kerroksille sitä, että niille naisen orjuuttaminen, on hyvin vahingollista. Tähän saakka työmiestenkin keskuudessa naista on pidetty »akkana»; maaseuduilla usein ivaillaan, jos »akkakin» alkaa puuhailla yhteiskunnallisissa asioissa. Neuvostotasavallassa työläisnaisella on oikeus, tasa-arvoisena miehen kanssa, valita kaikkiin neuvostoihin ja tulla sinne valituksi, hän voi hoitaa minkä komisarin virkaa hyvänsä, suorittaa mitä työtä tahansa armeijassa, kansantaloudessa, valtion hallinnossa.

Mutta naistyöläiset ovat meillä paljon enemmän kehityksessä jälellä kuin miestyöläiset. Heitä katsovatkin monet ylhäältä alas. Tässä tarvitaan pontevaa työtä: miesten kesken, jotta nämä lakkaisivat »pidättelemästä» naistyöläisiä; naisten keskuudessa, jotta nämä käyttäisivät hyväkseen oikeuksiaan, eivät arkaileisi ja olisi hämillään.

Täytyy muistaa: meidän tulee opettaa jokainen *palvelijatarkin* valtion hallintoon. Yllä näimme, että kaikista tärkeintä kumminkin on, että nämä oikeudet eivät ole paperilla, vaan on *mahdollisuus toteuttaa* nämä oikeudet. Kuinka voi naistyöläinen toteuttaa oikeutensa, kun hänen pitää hoitaa kotitaloutta, käydä torilla, seistä jonoissa, pestä pyykkiä, hoitaa lapsia, kantaa tämän kotitalouden raskas risti?

Neuvostovallan ja puolueemme tehtävänä tulee olla tämän asian helpottaminen työläisnaisille, *vapauttaa* työläisnainen vanhentuneista, muinaisista suhteista. Kotikommunien järjestäminen (ei sellaisten joissa toraillaan, mutta missä todella eletään ihmisiksi) keskuspesuloineen, yhteiskunnallisten ruokalain perustaminen; lasten seimien, lasten

tarhojen, leikkikenttien, lasten kesäsiirtolain, koulujen koulu-uokaloineen j. n. e. järjestäminen - kas, se tulee vapauttamaan naisen ja tekemään hänellekin mahdolliseksi työskennellä kaikessa siinä kuin proletaarimieskin.

Sekasorron ja nälän päivinä on tietysti vaikeata järjestää tämä asia kuten pitäisi. Mutta puolueen tulee tehdä kaikki voitavansa, jotta sillä tavalla työläisnainenkin kiinnitettäisiin yhteistyöhön.

Kansallisuuksien, rodun j. n. e. tasa-arvoisuudesta tulee katsoa seuraavaa lukua. Tähän me liitämme ainoastaan ne perustuslakimme pykälät, jotka koskevat tätä kysymystä (II osa, V luku):

20. Pitäen lähtökohtanaan kaikkien kansojen työtätekevien solidarisuutta Venäjän Sosialistinen Federatiivinen Neuvosto-Tasavalta antaa kaikki Venäjän kansalaisten valtiolliset oikeudet ulkomaalaisille, jotka asuvat Venäjän tasavallan alueella työtä tehden ja kuuluvat työväenluokkaan tai vierasta työtä käyttämättömään talonpoikaistoon, ja antaa paikallisille Neuvostoille oikeuden myöntää tällaisille ulkomaalaisille ilman minkäänlaisia vaikeuttavia muodollisuuksia Venäjän kansalaisoikeudet.

21. Venäjän Sosialistinen Federatiivinen Neuvosto-Tasavalta myöntää turvapaikkaoikeuden kaikille ulkomaalaisille, jotka ovat joutuneet vainon alaisiksi valtiollisista ja uskonnollisista rikkomuksista.

22. Venäjän Sosialistinen Federatiivinen Neuvosto-Tasavalta, tunnustuen yhtäläiset oikeudet kansalaisille riippumatta heidän rotu- ja kansallisuusalkuperästään, julistaa tasavallan Perustuslain kanssa ristiriidassa olevaksi kaikenlaisten etuoikeuksien tai etuisuuksien säätämisen tai suvaitsemisen tässä suhteessa, samaten kaikkien kansallisten vähemmistöjen sortamisen tai niiden tasa-arvoisuuden rajoittamisen.»

51 §. PARLAMENTTARISMI JA NEUVOSTORAKENNE. Porvarisdemokratisessa valtiossa on kaiken etunenässä n. s. parlamentti. Tämä on laitos, joka on valittu yhdellä tai toisella tavalla: toisissa maissa sinne valitsevat vain rikkaat, toisissa sallitaan myös osan köyhistäkin ja toisissa kaikkien miesten, jotka ovat määrättyssä iässä, muutamissa - naistenkin.

Mutta sielläkin, missä parlamentti valittiin yleisen äänioikeuden perusteella, aina parlamentin etunenässä, s. o. *enemmistönä*, olivat porvariston suosikit. Miksi niin oli kaikkiailla? Tätä ei ole vaikea ymmärtää kaiken sen jälkeen, mitä me aikaisemmin olemme sanoneet. Kuvitelkaamme mielessämme, että työläisillä, jotka ovat maassa enemmistönä, on äänioikeus. Mutta kuvitelkaamme mielessämme myös, että kaikki rikkaus on kapitalistien käsissä, että kaikki sanomalehdet ovat myös heillä, että heillä on kokoustalot, heitä palvelevat taiteilijat, kirjapainot, miljoonalehdistö; että heidän hyväkseen saarnataan joka saarnatuolista; kuvitelkaamme myös mielessämme, että köyhät työläiset ovat aamusta iltaan toimessa raskaassa työssä, niillä ei ole aikaa, ei minne kokoontua, että heidän keskuudessaan nuuskivat porvariston kätyrit, porvariston agentit (erilaiset asianajajat, sanomalehtimiehet, puhujat), jotka esittelevät muka oivallisia tunnuslauseita, *pilkkaavat* työläisiä; kuvitelkaamme mielessämme tavatonta syndikaattiherrain rahallista voimaa, jotka alunpitäen rehellisenkin työväen valitseman edustajan tulevat ostamaan, antamaan hänelle paikan, kehumään häntä sanomalehdissä j. n. e. Silloin me huomaamme, miksi sellaisissakin parlamenteissa enemmistön muodostavat salaiset tai julkiset porvariston finanssipääoman ja pankkikuninkaiden asiamiehet.

Omien miesten valitseminen on työläisille sentähden tavattoman vaikeata.

Mutta kun kerran edustaja parlamenttiin on tullut, - ääni kellossa on muuttunut; hän sylkee silloin valitsijoittensa päälle: kolmessa, neljässä vuodessa on hän turvattu. Hän on

heistä riippumaton. Hän myy itseään oikealle ja vasemmalle. Mutta häntä ei voida kutsua takaisin: laki ei salli.

Siten ovat asiat porvarisdemokratisessa tasavallassa parlamenttarismin aikana. Neuvostotasavallassa on aivan toisin. Täällä ei ole äänioikeutta loiseläjillä - kauppiaille, tehtailijoilla, piispoilla ja tilanherroilla, kenraaleilla ja kula-keilila. He eivät valitse, eikä heitä valita. Sen sijaan on työläisille ja köyhälistölle vaalien suorittaminen hyvin yksinkertaista ja helppoa. Ja sitten jokaisen neuvostoon valitun voivat hänen valitsijansa työläiset *kutsua takaisin* ja lähettää hänen paikalleen toisen, jos edustaja täyttää huonosti velvollisuutensa, pettää lippunsa j. n. e., voidaan hänet kutsua pois. Tätä *peruutus-oikeutta* ei ole missään niin laajasti toteutettu kuin Neuvostotasavallassa.

Porvaristasavallassa parlamentti on »juttutupana»: edustajat eivät tee muuta kuin keskustelevat ja pitävät puheita. Todellisen asiallisen työn tekevät virkamiehet, ministerit j. n. e. Parlamenttihan hyväksyy lait ja »kontrolleeraa» ministereitä tekemällä erilaisia välikysymyksiä, äänestää hallituksen tekemistä ehdotuksista. Parlamenttiin on keskitetty, kuten sanotaan, lakiasäätävä valta. Toimeenpanovalta taas on ministerien käsissä. Tällä tavoin asioita ei hoida parlamentti: parlamentti ja sen edustajat vaan keskustelevat. Neuvostojärjestelmässä asia on aivan toisin. Ylimpänä, kaikista korkeimpana on Neuvostojen kokous. »Yleisvenäläinen Neuvostojen Kokous - sanotaan perustuslaissa - on Venäjän Sosialistisen Neuvostotasavallan korkein valta.» Sen tulee kokoontua vähintään kahdesti vuodessa; se tekee yhteenvedon kaikesta työstä ja tekee vastaavia päätöksiä, jotka tulevat laiksi. Mutta kaikki kokouksen jäsenet, ne - ei-

vät ole spesialistilörpöttelijöitä, vaan »paikkakuntien työläisiä», jotka suorittavat vakinaista työtä. Kokousten väliajoilla korkein valta on Toimeenpanevilla Keskuskomitealla, jonka kokous valitsee. Se samalla myös julkaisee lait, ja »hallitsee», sen käsiin keskittyy toimeenpaneva ja lainsäädäntövalta; sen osastoina ovat kansankomisariaatit; sen jäsenet *työskentelevät* näissä komisariaateissa. Sillä tavalla Toimeenpaneva Keskuskomitea on *työtätekevä* kollegio.

Kuten T.K.K. niin myös kaikki muutkin neuvostolaitokset ovat läheisessä yhteydessä ja nojautuvat lukuisiin työväen *joukkojärjestöihin*: neuvostolaitokset nojautuvat myös kommunistiseen puolueeseen ja ammattiliittoihin sekä tehdaskomiteoihin ja osuuskuntiin. Nämä järjestöt käsittävät kymmeniä miljoonia työläisiä ja kaikki ne tukevat ponnistuksillaan Neuvostovaltaa. Näiden järjestöjen välityksellä työväen joukot ottavat *asiallisesti osaa valtion hallintoon*. Työväen kommunistinen puolue tai ammattiliitot asettavat omat luottamushenkilönsä kaikkiin paikkoihin ja kaikkiin virkoihin. Sillä tavalla parhaimmat työläiset menevät sinne ei ainoastaan puhumaan vaan myös *hallitsemaan*. Mitään sellaista ei ole n. s. demokratisessa tasavallassa. Siellä työläisvalitsijat jättävät vaan vaalilippunsa ja siinä kaikki. Hän suoritti - kuten hänelle puhuu porvaristo - kansalaisvelvollisuutensa, ja enempää hänellä ei ole huolehdittavana.

Tässä, asiain näin ollen, on yksi perusopetuksista. Miksi? Niin, taas samasta syystä, kuin olemme aikaisemmin nähneet. Paperilla tässäkin työläiset muka ottavat osaa johonkin. *Todellisuudessa* he ovat kerta kaikkiaan *syrjässä*: kaikki hallitsee ja kaikki asiat suorittaa erikoinen porvarisvirkamieskasti, mikä on erossa joukoista, n. s. *byrokratia*.

Hallituskoneisto on eristetty joukoista: *joukoilla ei ole sen kanssa mitään tekemistä.*

XVI tai XVII sataluvulle saakka valtion virkamiehet nimitettiin ainoastaan aateleista. Kapitalistiseen järjestelmään siirryttäessä esiintyi *ammatti*-virkamiehistö. Uudempana aikana tämä ammatillinen virkamiehistö värvättiin pääasiallisesti n. s. sivistyneistön keskuudesta, samaan aikaan kun sen ylimmät kerrokset ovat olleet peräisin *suurporvaristosta*. Mutta pienimmätkin virkamiehet kasvatettiin erikoisessa rosvovaltiolle edullisessa hengessä; kyvykkäimmillä heistä oli mahdollisuus saada virkaylennyksiä, kunniamerkkejä, n. s. »virka-ura». Sentähden kaikki nämä herrat useimmassa tapauksessa täydellisesti halveksivat »yksinkertaisla kansaa». Minkälainen oli tämän virkamiehistön lukumäärä ja millä tavalla se kasvoi, voidaan päättää seuraavista numeroista (otamme ne Olshevskin kirjasta »Byrokrania»): *Itävallassa* oli niitä 1874 noin 27,000, 1891 - 36,000, 1900 - 109,000; *Ranskassa* jo 1891 oli virkaherroja 1 1/2 miljoonaa (noin 4 % koko väestöstä); *Englannissa* v. 1891 oli noin 1 miljoonaa (2,6 %); *Yhdysvalloissa* 1890 - 750,000 j. n. e. Porvarillinen kirjailija Olshevskikin pitää tämän kastin perusominaisuuksina seuraavia: kaavamaisuus ja totuttu tapa; kansliahenki; ylpeä virkavaltainen käytöstapa, pikkumaisuus. Kuitenkin, kuten on mainittu, tämä virkamiehistö hallitsee kaikissa kapitalistisissa maissa. Toistamme, että ylimmät virkamiehet värvätään etupäässä *suurporvariston ja aatelistilanomistajain piireistä*. Muuten ei voi ollakaan kapitalistisessa yhteiskunnassa, missä porvaristo on vallassa.

Neuvostotasavallassa joukot eivät ainoastaan valitse (ja sitäpaitsi eivät valitse ostettavia asianajajia, vaan *omia ihmisiä*), vaan myös *ottavat osaa hallitukseen*, sillä tähän hallintoon vedetään sekä neuvostot että kymmenet muut työväen joukkojärjestöt.

Mitä tulee itse *neuvostoihin*, niin niiden vaalitkin ovat järjestetyt juuri niin, että ne olisivat yhdistetyt joukkoihin. Sillä neuvostovaalit eivät tapahdu *piirittäin*, vaan *työpai-koittain* (tehtaittain, verstaattain j. n. e.) tai, kuten sanotaan »tuotantoyksilöittäin». Ihmiset, joita liittää yhteen yhteinen

työ, valitsevat omat luottamushenkilönsä, omat »edustajansa».

Siten Neuvostovalta toteuttaa tuhat kertaa korkeammat, paljon kansallisemmän demokratian muodon, *proletaarisen* demokratian.

Mikä on puolueen vastainen tehtävä? Yleinen tie on selvä; se on proletaarisen demokratian toteuttamisen tie yhä laajemmassa ja laajemmassa mittakaavassa, työläisvirkaileijain (edustajain, valittujen j. n. e.) mahdollisimman suuri *lähentämisen* tie joukkojen kanssa, yhä laajempien joukkojen *kiinnittäminen* välittömään osanottoon hallituksessa; vihdoin, miljoonien silmien *kontrollin* tie omiin edustajiinsa ja heidän työhönsä nähden. Viranomaisten *vastuunalaisuus* ja *tilintekovelvollisuus* tulee olla toteutettuna mitä laajimmin.

Kaikkien näiden tehtävien suorittaminen vaatii suunnatonta työtä. Siinä tapaamme joukon käytännöllisiä vaikeuksia. Kaikki nämä vaikeudet täytyy voittaa ja päästä täydelliseen ja sopusointuiseen valtiokoneiston ja toimivan, kommunismia luovan, proletariaatin ja maalaisköyhälistöjoukkojen yhtenäisyyteen.

52 §. SOTAVÄKI JA NEUVOSTOVALTA. Proletaarinen demokratia, kuten muukin valtiovalta, omistaa oman aseellisen voiman, *armeijansa ja laivaston*. Porvarisdemokraattisessa valtiossa sotaväki on työväenluokan kurissapitovälineenä ja porvarillisen rahanmassin suojeluskeinona. Proletaarinen armeija, Neuvostotasavallan Punainen Armeija palvelee proletariaatin luokkapäämääriä taistelussa porvaristoa vastaan. Sentähden porvarillisen ja proletaarisen armeijan sekä itse asemassa että poliittisissa oikeuksissa on syvä ero. Porvariston tulee *valhetella*, että se pitää armeija-

taan »politiikan ulkopuolella». Itse asiassa se tekee siitä oman rosvo- ja vastavallankumouspolitiikkansa asean »yleiskansallisten etujen» suojeluksen lipun alla. Se ponnistelee kaikin voimin erottaakseen armeijan ja kansan. Tuhansin tavoin riistää se sotamieheltä mahdollisuuden toteuttaa poliittisia oikeuksiaan. Neuvostotasavallassa asia on aivan toisin. Ensiksikin, täällä proletariaatti julkisesti ilmoittaa, että meidän armeijamme on poliittisen luokkataistelun ase porvaristoa vastaan. Toiseksi, täällä valtio kaikin tavoin koettaa *yhdistää armeijan kansaan*; työläiset ja puna-armeijalaiset ovat yhtyneet neuvostoissaan (niitä kutsutaankin »työväen ja puna-armeijalaisten edustajain neuvostoiksi»); työläiset ja puna-armeijalaiset käyvät samoja kouluja, samoilla kursseilla, ovat kokouksissa, ottavat osaa mielenosoituksiin. Monasti työläiset antoivat taisteluliput puna-armeijalaisille ja puna-armeijalaiset työläisille. Neuvostovaltiossa, joka ei ole mitään muuta kuin *työläisten* suuri tasavalta, voidaankin vaan silloin saavuttaa menestystä taistelussa vihollista vastaan, kun on turvattu Punaisen Armeijan yhtyminen vallankumouksellisten työväenjoukkojen kanssa.

Mitä enemmän työväen luokka tulee sulamaan yhteen armeijan kanssa ja armeija - työväenluokan kanssa, sitä lujemmaksi tulee meidän sotilaallinen vallankumouksellinen voimamme. Ja on ymmärrettävää, että puolueemme on tätä yhteyttä ylläpitävä, kasvattava ja lujittava. Kokemus jo on osottanut kuinka armeijaan vaikuttaa yhteys proletaaristen järjestöjen kanssa. Tarvitsee muistaa vaan Koltshakin torjuminen kesällä 1919 ja Denikinin saman vuoden syksyllä. Nämä voitot voitiin saada ainoastaan sentähden, että ar-

meijaa auttoivat, siihen liittyivät ja siihen vaikuttivat työläistoverit puolueesta, ammattiliitoista j. n. e. Sentähden on proletariaatin Punainen Armeija todellisesti, eikä vaan sanoissa, ensimmäinen *kansan armeija*, jonka on luonut työläisten tahto, joka on heidän järjestämänsä, joka on heidän kanssaan keskeytymättömässä yhteydessä ja joka neuvostoeidustajiensa välityksellä hallitsee maata. Se ei ole mitään erillistä, vaan on se samaa työväen luokkaa ja maalaisköyhälistöä, kulkien työväen luokan johdon alaisena. Se asuu rintaman selän takana yhdessä työläisten kanssa. Tämän yhteyden lakkaamaton lujittaminen on puolueemme välttämätön tehtävä.

53 §. PROLETARIAATIN JOHTAVA OSA. Vallankumouksessamme, joka on kommunistinen vallankumous, esittää ensimmäistä osaa, *johtajan* osaa, proletariaatti. Se on tiivein, järjestynein, luokka. Proletariaatti on ainoa luokka, jossa sen elämisehdot kapitalistisessa yhteiskunnassa ovat kasvattaneet oikeat kommunistiset käsitykset, ovat osottaneet oikeat päämäärät ja oikeat tiet näihin päämääriin. Ei ole ihmeellistä siis, että proletariaatti osoittautui koko vallankumouksen ohjaajaksi ja johtajaksi. Talonpojat (keskivarakkaat ja välistä myös köyhälistö) ovat monasti horjuneet ja aina se saavutti menestyksiä vaan silloin, kun kulki proletariaatin perässä. Ja päinvastoin, silloin kun se kulki sitä vastaan, niin se välttämättä joutui jonkun Denikinin, Koltshakin tai muun tilanherran, kapitalistin ja kenraalin kengänkoron alle.

Kas tämä proletariaatin johtava osa, johtava merkitys löysi ilmauksensa myös meidän neuvostoperustuslaissamme. Meidän lakiemme mukaan proletariaatilla on muutamia etusijoja poliittisissa oikeuksissa. Esim. neuvostojen kokous

kutsutaan kokoon sillä tavalla, että kaupunkien työläisillä on siinä enemmän edustajia kuin talonpojilla.

Vastaavat perustuslain pykälät ovat seuraavat:

»Yleisvenäläinen Neuvostojen Edustajakokous kokoonpannaan kaupunkien Neuvostojen edustajista, ollen perusteena: yksi edustaja kutakin 25,000 valitsijaa kohden, ja Neuvostojen kuvernementtikokousten edustajista, perusteena: yksi edustaja 125,000 asukasta kohden» (II osa, VI luku, 25. kohta.)

»Neuvostojen edustajakokoukset kokoonpannaan seuraavalla tavalla:

a) Aluekokoukset - kaupunkien Neuvostojen ja kihlakuntien kokouksien edustajista, ollen perusteena: yksi edustaja 25,000 asukasta kohti, mutta kaupungeista yksi edustaja 5,000 valitsijaa kohti, mutta ei enempää kuin 500 edustajaa koko alueelta; tai Neuvostojen kuvernementtikokouksien edustajista, jotka valitaan saman suhteen mukaan, jos tämä kokous kokoontuu välittömästi ennen aluekokousta.

b) Kuvernementtikokoukset (piirikuntakokoukset) - kaupunkien Neuvostojen ja kuntakokouksien edustajista, ollen perusteena yksi edustaja 10,000 asukasta kohti, mutta kaupungeista yksi edustaja 2,000 valitsijaa kohti, ei kuitenkaan yli 300 edustajaa koko kuvernementistä (piirikunnasta), jonka ohessa vaalit suoritetaan, jos Neuvostojen kihlakuntakokous kutsutaan koolle välittömästi ennen kuvernementtikokousta, saman suhteen mukaan kihlakuntakokouksessa, eikä kuntakokouksissa.» (III osa, X luku, 53. kohta.)

Totta on, että kaupungeissa edustajat valitaan *valitsijain* luvun mukaan, mutta maaseudulla kaikkien *asukkaiden* määrän mukaan (johon kuuluvat ei ainoastaan työtätekevät, vaan myös kulakit, papit, maatalousporvarit j. n. e., samoin myös lapset, joilla ei ole äänioikeutta). Se merkitsee, ettei kaupunkityöläisten etusija olekaan niin suuri kuin ensi silmäyksellä näyttää. Mutta kumminkin heillä sellainen epäilemättä on.

Tämä perustuslaissa oleva etuoikeuden varmennus heijastaa vaan sen, mikä oli itse elämässä, kun yhtenäinen kaupunkilaisproletariaatti veti mukaansa hajanaista maalaisjoukkoa.

Meidän puolueemme tehtävänä on ennen kaikkea selittää näiden etuoikeuksien *väliaikainen luonne*. Sen mukaan

kun enemmän takapajulla olevat maalaisjoukot valistuvat, sen jälkeen kun he kokemuksesta vakuuttautuvat työväen suunnan oikeudesta ja edullisuudesta, jolloin he tuntevat, että heidän ei tule kulkea tietään porvariston, vaan *ainoastaan* proletariaatin kanssa, on itsessään ymmärrettävää että sellainen tasa-arvottomuus poistuu; sitä ei tule olemaan itse elämässäkään.

Puolueemme on velvollinen käyttämään proletariaatin etuoikeutta niin, että sen avulla olisi mahdollista voimakkaammin vaikuttaa maaseutuun, kiinnittäen eturivin työläisiä talonpoikiin, maalaisköyhälistön vallankumouksellisen valistuksen hyväksi. Niitä etuoikeuksia ei säilytetä työväenluokalle siksi, että se sulkeutuisi itseensä ja aitautuisi erilleen maaseudusta, vaan päinvastoin siksi, että työväenluokka, käyttäen niitä, omaten neuvostoissa ja maan yleisessä hallinnossa suuremman painon, lähestyisi maaseutua ja edistäisi proletariaatin toverillista yhdistymistä keskiväestön ja köyhälistön kanssa, vieroittaen heidät kulakien, pappien, entisten tilanherrain vaikutuksesta.

54 §. VIRKAVALTA JA NEUVOSTOVALTA. Neuvostovalta järjestyi, uuden luokan, proletariaatin valtana, entisen porvarisvallan *raunioille*. Ennen kuin köyhälistö järjesti *oman* valtansa, se hävitti *vieraan*, vihollistensa vallan. Neuvostovaltan avulla se murskasi ja hävitti vanhan valtion jätteet. Niin köyhälistö hävitti vanhan poliisin, ohranan jätteet, santarmiston, tsaarilais-porvarillisen oikeuden prokuraattoreineen ja palkka-puolustajineen; luudalla se lakaisi pois vanhojen kansliain moninaisuuden, hävitti porvarisministerit virkakuntineen j. n. e. Mihin tässä proletariaatti tähäsi? Ja minkälainen on meidän puolueemme *yleinen*

tehtävä? Siitä me olemme puhuneet aikaisemmin, kirjan ensi osassa. Tänä tehtävänä on vanhan virkamiehistön sijalle itse joukkojen asettaminen; järjestää niin, että koko työtätekevä väestö ryhtyisi hallinto-asiaan (muutamissa tehtävissä vuorotellen lyhyen ajan, toisissa pitemmin vuoroin). Mutta tässä meitä kohtaa joukko hyvin suuria vaikeuksia.

Ensiksikin: *riittämätön kehitys, pimeys, takapajulla olevien kerrosten arkuus* kaupungeissa ja vielä enemmän maaseudulla. Toimivien, edistyneiden rohkeiden, täysin kehittyneiden »eturivin» miesten kerros on verrattain ohut. Toiset tuskin soveltuvat. Mutta on sellaisiakin, jotka vielä pelkäävät käydä asiaan, monet eivät tiedä vielä omista oikeuksistaan, eivät tunne itseään vielä maan isänniksi. Se ei ole ihmeellistä. Vuosisatoja sorretut ja riistetyt joukot kokonaisuudessaan eivät voi kerralla siirtyä puolivillistä tilasta maan hallintoon. Ensin esiintyy ensimmäinen, kehittyneempi kerros: sellaisia esim. ovat Pietarin työläiset; heitä voi tавata kaikkialla; he usein ovat komisaareina armeijassa ja teollisuuden järjestäjinä ja »toimeenpaneovina komiteoina» maaseudulla, ja propagandisteina, ja korkeimpien neuvostolaitosten jäsenenä, ja luennoitsijoina. Vähitellen kehittyi myös kehityksessä jälkeen jäänyt joukko, tulee uusia, täytäten entisten paikat, vähitellen itse harjaantuvat. Mutta on itsestään ymmärrettävää, että yleinen alhainen sivistystaso on suurena esteenä.

Toisena on *tottumuksen puute hallinto-asiassa*. Se koskee jopa parhaita tovereita. Työväenluokkahan ensinnä otti vallan käsiinsä. Milloinkaan ei se ollut hallinnut, eikä milloinkaan oppinut hallintoasiaa. Päinvastoin sekä tsaarihallitus pitkien vuosikymmenien kuluessa että lyhytaikainen

Gutshkovin-Kerenskin hallitus kaikin tavoin ponnisteli ettei proletariaatti pääsisi siihen. Porvarillinen ja tilanherrain hallitushan ei ollut työläisten kasvattamis-, vaan heidän sordojärjestönsä. On ymmärrettävää, että nyt, kun työväenluokka on vallassa, se tekee, saaden oppinsa käytännössä, lakkaamatta virheitä. Näistä virheistä se oppii, mutta kuitenkin se niitä tekee.

Kolmanneksi tulevat *vanhan ajan porvarilliset spesialistit*. Proletariaatti on ollut *pakotettu* ottamaan heitä virkoihin. Se alisti heidät alleen, pakotti heidät tekemään työtä, mursi heidän sabotaasinsa. Se heidät loppujen lopuksi muuttaa tahtonsa mukaan ratkaisevasti. Mutta toistaiseksi ne usein pysyvät vanhoissa tottumuksissaan ja tavoissaan: ylhäältä alas katselevat joukkoa, erottautuvat siitä, ajavat suuntaansa, lisäävät monta kertaa kansliamaisuutta, hidastelua j.n. e., *saastuttavat sillä meidänkin miehiämme*.

Neljäntenä on *parhaiden voimien kiinnittäminen armeijaan*. Kansalaissodan vaikeissa oloissa, kun armeijaan tarvitaan erikoisen *uskollisia*, rehellisiä, rohkeita taistelijoita, tulee parhaat, *omat* lähettää rintamatyöhön. Selkäpuolelle jää sentähden vielä pienempi kerros vanhoja eturivin miehiä.

Kaikki nämä seikat vaikeuttavat meidän työtämme uskomattomasti ja edistävät jossain määrin *virravallan* osittaista *kasvua* neuvostojärjestelmässä. Se on suuri vaara köyhälistölle. Ei se sitä varten hävittänyt vanhaa virkamiesvaltiota, jotta se kasvaisi alhaalta käsin. Sentähden tulee puolueemme ponnistella tämän vaaran torjumiseksi. Se voidaan ehkäistä kiinnittämällä *joukot* työhön. Tietenkin kaikista tärkeintä on työväen ja talonpoikaisjoukkojen yleinen

sivistysnousu, sen valistus, lukutaidon ja sivistyksen lisääntyminen. Mutta tämän ohella vielä ovat välttämättömät monet muut toimenpiteet. Niiksi puolueemme suosittelee:

Kukin neuvoston jäsen on ehdottomasti kiinnitettävä määrätyn työn suorittamiseen valtion hallinnon alalla. Neuvoston jokaisen jäsenen tulee ei ainoastaan pohtia yleisiä toimenpiteitä, vaan itsekin olla jossain yhteiskunnallisessa tehtävässä, s. o. toimia jossain yhteiskunnallisessa virassa.

Näitä töitä on johdonmukaisesti vuoroteltava. Se merkitsee, että tovereiden tulee määrääjän perästä vuorotella yhdestä työstä toiseen ja asteettain tottua hallinnon kaikkiin päähaaroihin. Hän ei saa toimia vuodesta toiseen samalla paikalla; silloin hän itsekin voi muuttua virkamieheksi; hänen tulee opittuaan yhden, siirtyä toiseen.

Lopuksi, puolue suosittelee, työn yleisen suunnan mukaan, että *koko työväestö kokonaisuudessaan* kiinnitetään valtion hallintotyöhön. Siihen tosiasiassa sisältyy meidän poliittikkamme *perusta*. Joitakin askeleita tässä suhteessa on otettu. Esimerkiksi kun Pietarissa otti kotietsintöihin porvarien luona osaa kymmeniä tuhansia proletaareja; tai kun miesten sijaan miliisipalvelukseen astui naistyöläisiä. Neuvostoihin voidaan, sanokaamme, ottaa apulaisia neuvoston ei-jäsenistä, jotka vuorostaan kiinnitetään toimeenpanevan komitean ja osastojen työhön; sama voidaan määrätä tehdaskomiteoissa ja liitoissa, kuljettaa niiden läpi kaikki työläiset vuoron perään, sanalla sanoen, yhdessä tai toisessa muodossa (missä on mukavin, sen osottaa käytäntö) meidän tulee mennä eteenpäin Pariisin Kommuunin tietä: yksinkertaistuttaa hallintoasia, hävittää kaikellinen virkavalta. Mitä laajemmaksi tulee tämä joukkojen osanotto, sitä pikemmin

häviää myös proletariaatin diktatuuri. Kun poikkeuksetta kaikki aikuiset ja terveet hallitsevat, silloin poistuvat viimeisetkin virkavallan jätteet. Mutta tämä yhdessä vastarintaa tekevän porvariston poistumisen kanssa hautaa myös kaikkellaisen valtion: ihmiset eivät tule hallitsemaan ihmisiä, vaan ainoastaan esineitä: koneita, rakennuksia, vetureita, koneistoja. Tullaan täydelliseen kommunistiseen järjestykseen.

Valtion kuoleutuminen tapahtuu erittäin nopeasti, kun imperialismi on täysin voitettu. Nyt kiivaan kansalaissodan aikana, pitää meidän luoda kaikki järjestömmme *sotilas*-tapaan. Sentähden Neuvostovallan elimetkin on niin järjestetty. Välistä ei ole aikaa koota neuvostoja, ja yleensä melkeinpä kaikki asiat ratkaisee toimeenpaneva komitea.

Tällaisen ilmiön aiheuttaa Neuvostotasavallan sotilaallinen tilanne: meillä ei ole yksinkertainen proletaarinen diktatuuri, vaan sotilas-prolelaarinen diktatuuri; tasavalta on sotaleirinä. On ymmärrettävää, ettei näin tule aina olemaan ja että tämä muuttuu, kun ei enää tarvita kaikkia järjestöjämme sotilaallisessa työssä.

VII LUKU.

Kansallisuuskysymys ja kommunismi.

55 §. Kansallisuussorto. 56 §. Proletariaatin yhteys. 57 §. Kansallisvihan syyt. 58 §. Kansojen tasa-arvoisuus ja itse-määräämisoikeus; liittoutuminen. 59 §. Kuka ilmaisee »kansan tahdon»? 60 §. Antisemitismi ja proletariaatti.

55 §. KANSALLISUUSSORTO. Yhtenä muotona, jolla ihmisen sortaa toista, esiintyy kansallisuussorto. Yhtenä rajaitana, joka jakaa ihmiskunnan, paitsi luokka-aitoja, on kansallisuusjako, kansallisuusviha ja vihamielisyys.

Yhtenä proletariaatin pettämisen ja sen luokkamerkityksen sumentamiskeinona on kansallinen ajometsästys, jota porvaristo on ymmärtänyt johtaa omaksi edukseen.

Tarkastelkaamme kuinka tietoisien proletaarin tulee suhtautua kansallisuuskysymykseen ja kuinka se tulee ratkaista kommunismin mahdollisimman pikaisen voiton eduksi.

Kansa tai kansakunta on ryhmä ihmisiä, jota yhdistää sama kieli ja joka asuu määrätyllä maa-alueella. Muitakin kansallisuusmerkkejä löytyy, mutta nämä ovat pääasiallisimmat ja perustavat.*)

*) Esim. juutalaisilla oli aikaisemmin maa-alue ja yleinen kieli, nyt heillä ei ole maa-aluetta ja muinaisjuutalaista kieltä he kaikki eivät ym-

Kaikista parhaiten selittää esimerkki mitä sellainen kansallisuussorto on. Tsaarin hallitus vainosi juutalaisia antamatta heidän asua kaikkialla Venäjällä, päästämättä heitä valtion virkoihin, rajoitti kouluihin pääsyn, pani toimeen juutalaisverilöylyjä j. n. e. Sama hallitus ei antanut ukrainalaisten opettaa lapsiaan koulussa ukrainan kielellä, eikä sallinut yhdenkään kansan valtiossa vapaasti päättää, tahtooko tämä kansa elää Venäjän valtion yhteydessä vai eikö tahdo.

Saksan hallitus sulki puolalaiset koulut, Itävallan hallitus vainosi tshekin kieltä ja väkivalloin tunki tshekeille saksaa. Englannin porvaristo on pitänyt ja pitää pilkkanaan Afrikan ja Aasian alkuasukkaita, panee valtansa alle takapajulla olevia puoliviljejä kansoja, ryöstää niitä ja ampuu heidän yrittäessään vapautua ikeestä.

Sanalla sanoen, kun valtiossa yksi kansallisuus käyttää kaikkia oikeuksia, ja toinen ainoastaan näiden oikeuksien osaa, jos yksi, heikompi kansallisuus väkivalloin yhdistetään voimakkaampaan ja sille vastoin sen tahtoa tyrkytetään vieras kieli, vieraat tavat y. m., eikä anneta sen elää omaa elämätään, - niin se on kansallisuussortoa ja kansallista tasaioikeudettomuutta.

56 §. PROLETARIAATIN YHTEYS. Ennen kaikkea meidän tulee asettaa ja ratkaista pää- ja peruskysymys: ovatko Venäjän työläiselle ja talonpojalle vihollisia saksalaiset, ranskalaiset, englantilaiset, juutalaiset, kiinalaiset ja tataarilaiset, riippumatta siitä mihin luokkaan he kuuluvat? Voiko hän vihata tai suhtautua epäluottamuksella toisen kansan

määrä; mustalaisilla on oma kielensä, mutta ei määrättyä maa-aluetta. Maataviljelevillä tunguuseilla Siperiassa on maa-alue, mutta ovat huoltaneet kielensä.

edustajaan *ainoastaan sentähden*, että tämä puhuu toista kieltä, että tällä on musta tai keltainen iho, että tällä on toiset tavat ja tottumukset? On selvää, ettei voi, eikä saa niin tapahtua. Ranskan työläinen, Saksan työläinen, neekerityöläinen on samanlainen proletaari kuin venäläinenkin työläinen. Mitä kieltä eri maiden työläiset puhunevatkin, heidän asemansa oleellisuus on siinä, että heitä kaikkia kapitalistit riistävät, että he kaikki ovat tovereita köyhyyden, sorron ja oikeudettomuuden perustalla.

Voiko venäläinen työmies rakastaa enemmän omaa kapitalistiaan vain sentähden, että tämä haukkuu oikealla venäläisellä äidinkielellä, että venäläiseen tapaan antaa vasten naamaa, että pieksee lakkolaisia oikealla venäläisellä nagai-kalla? Tietenkään ei voi, samoinkuin saksalainenkaan työmies ei voi rakastaa omaa kapitalistiaan enemmän ainoastaan sentähden, että tämä ivailee häntä saksan kielellä ja saksalaiseen tapaan. Kaikkien maiden työläiset ovat luokka-veljiä ja kaikkien maiden kapitalistien vihollisia.

Samaa voidaan sanoa myös kaikkien kansojen talonpoikaisköyhälistöstä. Venäjän talonpoikaa - köyhää ja keskivarakasta - lähempänä ja kalliimpana on unkarilainen talonpoika, Sisilian ja Belgian talonpoikaisköyhälistöläinen, kuin oma venäläinen kulakki - pohatta ja sitä enemmän toisvenäläinen tilanherra - nylkyri Purishkevitsin ja Markovin malliin.

Mutta koko maailman työläisten ei ainoastaan tule tunustaa itseään veljiksi luokan, veljiksi sorron ja riiston mukaan. Huonosti olisi, jos he soimaisivat kapitalistejaan ainoastaan kukin omalla kielellään, jos he ainoastaan kivaileisivat toinen toistensa kyyneleitä ainoastaan omaksi

hyväkseen ja omassa valtiossaan kävisivät taistelua omien vihollistensa kanssa. Sorron ja orjuuden veljien tulee olla yhden yleismaailmallisen liiton veljiä taistellakseen kapitaalia vastaan. Unhottaen kaiken kansallisuuseron, mikä heitä sotkee, tulee heidän yhtyä yhteen voimakkaaseen liittoon yhteisesti taistellakseen kapitaalia vastaan. Ainoastaan sellaiseen kansainväliseen liittoon yhtyen voivat he voittaa maailman pääoman. Sentähden jo 60 vuotta sitten kommunismin perustajat Marx ja Engels kuuluisassa »Kommunistisessa Manifestissaan» heittivät suuren tunnussanan: »Kaikkien maiden köyhälistö, liittykää yhteen!»

Työväen luokalle on välttämätöntä hävittää kaikki kansalliset ennakkoluulot ja vihamielisyys ei ainoastaan yleismaailmallista rynnäkköä varten pääoman kimppuun ja sen täydellistä voittamista varten, vaan myöskin yhtenäisen maailman talouden järjestämiseksi. Ei ainoastaan Neuvosto-Venäjä voi elää ilman Donin hiiltä, Bakun naftaa, Turkestanin puuvillaa, vaan myös koko Europa ei voi tulla toimeen ilman Venäjän metsää, hamppua, liinaa, platinaa ja ameriikalaista viljaa, Italia ilman englantilaista hiiltä, Englanti ilman egyptiläistä puuvillaa j. n. e. Porvaristo ei ole pystynyt järjestämään maailman taloutta ja on katkaissut siinä kaulansa. Sellaisen talouden voi panna kuntoon ainoastaan proletariaatti. Mutta sitä varten sen tulee julistaa tunnuslause: koko maailma, kaikki sen rikkaudet kuuluvat koko työn maailmalle. Mutta sellainen tunnussana merkitsee saksalaisten työläisten täydellistä kieltäytymistä heidän kansallisista rikkauksistaan, englantilaisten - omistaan j. n. e. Jos kansalliset ennakkoluulot ja kansallinen kiihko asettuu teollisuuden ja maanviljelyksen kansainvälistyttämisen tielle,

niin on se lyötävä kaikkialla alas esiintyköönpä se millaisen korun alla hyvänsä!

57 §. KANSALLISVIHAN SYY. Mutta kommunisteille ei riitä sodan julistaminen kansallisuussorrolle ja kansainvälisille ennakkoluuloisille ja kansainvälisen yhteenliittymisen kuuluttaminen taistelua varten pääomaa vastaan ja voittoisian proletariaatin taloudellisen maailman liiton hyväksi. Täytyy löytää keino kaikenlaisen kansallisen shovinismin ja itsekkyyden, kansallisen heikkouden ja itserakkauden, kansallisen tulevaisuuden pikaista poistamista varten työtätekevistä joukoista. Mutta tämä ihmiselämän vielä petomaisen ajan ja feodaali-porvarillisen kauden petomaisen kansallisuusajometsästyksen perintö yhä edelleen raskaana vuorena painaa maailman proletariaatin niskoilla.

Kansallinen epäsopu ja vihamielisyys ovat hyvin vanhaa perua. Oli aika, jolloin eri heimot eivät ainoastaan käyneet sotaa toisiaan vastaan maasta ja metsistä, vaan yksinkertaisesti söivät suuhunsa toisen heimon jäseniä. Tämän petomaisen epäluulon ja vihan jätteet kansojen kesken, mutta vielä enemmän eri rotujen kesken yhä vielä elävät kaikkien maiden työläisten ja talonpoikain keskuudessa. Nuo heimo- vihan jätteet vähitellen kuoleutuvat sitä mukaa kuin maailman liikevaihto, taloudellinen lähentyminen, siirtolaisuus ja eri kansallisuuksien, jotka joutuvat samalle maa-alueelle, sekaantuminen kehittyä, varsinkin eri maiden työläisten yhteisen luokkataistelun pohjalla. Mutta nämä samat kansallisuusvihan jätteet eivät ainoastaan ole vähenemättä, vaan leimahtavat uudella voimalla, kun kansallisuusvihaan yhdistetään luokkaharrastuksien vastakkaisuus tai sellaisen vastakkaisuuden ilmeisyys.

Kunakin maan porvaristo riistää ja sortaa omaa proletaariaattiaan. Mutta se käyttää kaikki voimat osottaakseen omalle proletariaatilleen, ettei se ole tämän vihollinen, vaan tätä ympäröivät toiset kansat. Saksan porvaristo pauhaa omille työläisilleen: lyö ranskalaista, lyö englantilaista! Englannin porvaristo: lyö saksalaista! Kaikkien maiden porvaristo alkaa varsinkin viime aikoina huutaa: lyö juutalaista! Kaikkea tätä tehdään siksi, jotta työväen luokan luokkataistelu sortajiaan kapitalisteja vastaan saataisiin käännettyksi kansalliseksi taisteluksi.

Mutta porvaristo ei tyydy yksin kansalliseen ajometsästykseen vieroittaakseen työläiset taistelusta sosialismin puolesta. Se koettaa saada sitä aineellisesti viehättymään toisten kansojen sortoon. Kun äskeisen maailman sodan aikana saksalaiset porvarit ulvoivat: »Saksa, Saksa yli kaiken» (Saksan kansallislaulu), koettivat Saksan porvarilliset taloustieteilijät todistella työläisilleen, kuinka paljon nämä hyötyvät voitosta, näin muodoin siis voitettujen maiden sorteista ja ryöstetyistä työläisistä. Sotaan saakka porvaristo todella osti työväen luokan kermakerrosta voitoillaan, joita saatiin ryöstämällä siirtomaita ja sortamalla takapajulla olevia ja heikkoja kansoja. Europan edistysmaiden työläiset, kaikista parhaiden palkatun osansa persoonassa, antautuivat kapitalistien provokatsioonille ja sallivat sosialistipatrioottien pettää itseään, että heilläkin on isänmaa, hekin ottavat osaa siirtomaiden ja puoliriippuvaisten kansojen ryöstöön. Työläiset, jotka kapitalismin aikana esiintyvät patriootteina, myyvät kuparikolikkoon todellisen isänmaansa, sosialismin ja muuttuvat takapajulla olevien ja heikkojen kansojen kuristajiksi.

58 §. KANSOJEN TASA-OIKEUS JA ITSEMÄÄRÄYS-OIKEUS; LIITTOUTUMINEN. Kommunistinen puolue, julistaen säälimättömän sodan kaikelle toisen ihmisen harjoittamalle toisen sorrolle, nousee mitä päättävimmällä tavalla kansallisuussortoa vastaan, jota ei voi välttää porvarillisen järjestelmän vallitessa. Vielä pontevammin ja säälimättömämmin käy se taistelua pienintäkin itse työväenluokan osanottoa vastaan tähän sortoon. Mutta ei riitä, että suurten ja voimakkaiden valtioiden proletariaatti kieltäytyy kaikesta toisten kansojen riistoaikkeitä, joita sen porvaristo, sen aatelisto ahdisti. Vaan täytyy myös olla niin, ettei sorrettujen kansojen proletariaatti tuntisi epäluuloa niiden maiden omia tovereitaan kohtaan, jotka olivat sortavina maina. Kun Tshökkien maa oli saksalaisporvarillisen Itävallan sortamana, piti tshökkiläinen työmies sortajanaan kaikkia saksalaisia yleensä. Puolalaisia sorti meidän tsaarivaltamme, mutta puolalaiseen väestöön jäi epäluulo kaikkea venäläistä, eikä ainoastaan Venäjän tsaaria, tilanherroja, kapitalisteja kohtaan. Perustuksiaan myöten kaiken sorrettujen kansojen työläisten vastenmielisyyden hävittämiseksi sortavien kansojen työhäisiä kohtaan, on välttämätöntä ei ainoastaan julistaa vaan myös todella toteuttaa täydellinen kansallinen tasa-arvo. Tämä tasa-arvo tulee olla toteutettua kielen, koulun, uskonnon, j. n. e. tasa-oikeuden alalla. Vähän on sekin, proletariaatin tulee olla valmiina toteuttamaan täydellinen kansallinen itsemäärääminen, s. o. jättää joka kansallisuuden työläisenemmistölle täydellinen vapaus ratkaista kysymys haluaako se liittyä läheiseen, vapaaehtoiseen valtioliittoon (federatioon) tai tahtooko olla aivan erossa.

Ei suinkaan kommunistit, kysyy lukija, voi kannattaa kansallisuuksien jakoa. Miten silloin kävisi yhtenäisen koko maailman proletariaatin valtion, johon ponnistelevat kaikki kommunistit? Tässähän on jotain ristiriitaa.

Mitään ristiriitaa siinä ei ole, vastaamme me. Koko maailman työläisten täydellisen yhteyden mahdollisimman pikaisen saavuttamisen vuoksi juuri on välistä välttämätöntä hyväksyä yhden kansallisuuden väliaikainen ero toisesta.

Tutkikaamme kaikki tapaukset, joita voi sattua.

Otaksukaamme, että Baijerissa, joka kuuluu yhdistyneeseen Saksaan, on julistettu neuvostotasavalta, mutta Berliinissä jatkaa hallitsemistaan Nosken ja Scheidemanin porvarillinen diktatuuri. Voivatko Baijerin kommunistit siinä tapauksessa tavotella Baijerin riippumattomuutta? Eivät ainoastaan Baijerin, vaan myös muun Saksan kommunistien tulee tervehtiä Neuvosto-Baijerin eroittamista, sillä tämä ero ei tule olemaan ero Saksan proletariaatista, vaan hallitsevan saksalaisen porvariston ikeestä.

Ottakaamme päinvastainen tapaus. Koko Saksassa, paitsi Baijerissa, on julistettu neuvostovalta. Baijerin porvaristo on Neuvosto-Saksasta eroamisen puolella, Baijerin proletariaatti taas siihen yhtymisen kannalla. Kuinka kommunistien tulee menetellä? Selvä on, että Saksan kommunistien tulee kannattaa Baijerin työläisiä ja asevoimin tukahuttaa Baijerin porvariston eroyritykset. Tämä ei merkitse Baijerin kukistamista, vaan baijerilaisen porvariston.

Otaksukaamme, että neuvostovalta on julistettu sekä Englannissa että Irlannissa, s. o. sekä sortajain että sorrettujen maassa. Otaksukaamme edelleen, etteivät Irlannin työläiset luota Englannin työläisiin, maan työväkeen, joka on

sortanut heitä kokonaisten vuosisatojen ajan. Otaksukaamme, että he tahtovat täydellistä eroa Englannista. Tämä ero on taloudellisesti vahingollista. Kuinka tulee sellaisessa tapauksessa Englannin kommunistien menetellä? He eivät missään tapauksessa saa *väkivalloin*, s. o. samoin kuin Englannin porvaristo teki, ylläpitää liitossaan Irlantia. Heidän tulee sallia sille täydellinen vapaus erota. Minkätähden?

Sentähden, että, ensiksi, kerta kaikkiaan osotettaisiin Irlannin työläisille, etteivät he, vaan heidän porvaristonsa ole sortaneet Irlantia ja siten hankkivat itselleen luottamuksen.

Toiseksi sentähden, että Irlannin työläiset kokemuksesta oppisivat, jotta itsenäisenä olo heille pikkuvaltiona on epäedullista, jotta he kokemuksesta oppisivat, että ainoastaan läheisessä valtiollisessa ja taloudellisessa yhteydessä Englannin proletariaatin ja muiden proletaaristen maiden kanssa voi kaikista parhaiten järjestää teollisuuden.

Otaksukaamme vielä, että joku porvarishallituksinen kansa tahtoo erota jostain proletaarihallituksellisesta kansasta, jolloin eroa haluavan kansan työväen luokka enemmistönä tai ainakin melkoisena osana on eron puolella. Heillä ei ole, otaksukaamme, luottamusta ei ainoastaan sen maan kapitalisteihin vaan myös työläisiin, jonka porvaristo sitä sorti. Kaikista parhainta on tässäkin tapauksessa antaa proletariaatin jäädä vastakkain oman porvaristonsa kanssa, jotta se voisi tälle vakuuttaa: en minä sinua sorra, vaan tuo vieras maa. Työväen luokka hyvin pian näkee, että porvaristo tavoittelee itsenäisyyttä siksi, että voisi itsenäisesti omaa proletariaattiansa nylkeä. Se näkee myös, että naapurineuvostovaltion proletariaatti kutsuu häntä liittoon ei häntä

riistääksensä, ei sortaaksensa, vaan yhdessä vapautuakseen riistosta ja sorrosta.

Sillä tavalla, kommunistit, ollen yhden maan proletariaatin toisesta eroa vastaan, erittäinkin silloin kun nämä maat ovat taloudellisesti sidotut, voivat kuitenkin suostua väliaikaiseen erottamiseen. Kuten äiti antaa lapsensa kerran koskea tuleen, ettei se kymmentä kertaa kurotteleisi siihen.

59 §. KUKA ILMAISEE »KANSAN TAHDON»? Kommunistinen puolue tunnustaa kansojen itsemääräysoikeuden aina eroon saakka. Mutta se katsoo, että kansan tahdon ilmaisee kansan työtätekevä enemmistö; eikä sen porvaristo. Sentähden olisi oikeammin sanoa, että me emme tunnusta kansan itsemääräysoikeutta, vaan kansan työtätekevän enemmistön oikeuden. Mitä porvaristoon tulee, niin me, riistettyämme siltä kansalaissodan ja proletariaatin diktaattuurin aikana kaikki kansalaisvapaudet, riistämme siltä myös oikeuden äänestää kansallisissa kysymyksissä.

Kuinka on sellaisten kansojen itsemääräysoikeuden ja eron laita, jotka ovat hyvin alhaisella tai aivan alkuperäisellä kehityskannalla? Kuinka on kansojen, joilla ei ole proletariaattia eikä porvaristoa, tai on se vasta kehitymässä? Ottaakamme, esim. meidän tunguusimme, kalmukkimme, burjaattimme, monet siirtomaiden kansat. Kuinka menetellä, jos nämä kansat tulevat tavoittelemaan, otaksukaamme, täydellistä eroa sivistyneemmästä kansasta ja jopa kansasta, joka on toteuttanut sosialismin? Eikö se ole raakalaisuuden lisääntymistä sivistyksen kustannuksella?

Me ajattelemme, että jos sosialismi toteutuu maailman edistyneimmissä maissa, niin kehityksessä jällelläolevat ja puoliraakalaiskansat kaikista helpommin yhtyvät juuri va-

paaehtoisesti yhteiseen kansojen liittoon. Imperialistisella porvaristolla, joka on ryöstänyt siirtomaita ja väkivalloin yhdistänyt ne itseensä, on syytä pelätä siirtomaiden poisjäämistä. Proletariaatti, joka ei aijo ryöstää siirtomaita, voi saada sille välttämättömät raaka-aineet näistä siirtomaista tavaravaihdon avulla, sallien alkuasukkaiden ja takapajulla olevien kansakuntien järjestää oma sisäinen elämänsä, kuten he haluavat.

Sillä tavalla, kommunistinen puolue lopettaakseen kansallisen sorron ja vihamielisyyden, esittää kansojen itsemääräysvaatimuksen.

Kaikkien maiden proletariaatti käyttää tätä oikeutta, tehdäkseen lopun natsionalismista ja vapaaehtoisesti liit-tyäkseen federatiiviseen liittoon.

Kun taas federatiivinen liitto osottautuu riittämättömäksi yleisen maailman talouden aikaansaamiseksi ja suunnaton enemmistö tunnustaa tämän riittämättömyyden, tullaan muodostamaan yhtenäinen maailman sosialistinen tasavalta.

Jos tarkastelemme, miten porvaristo asetti ja ratkaisi (tai tappoi, mikä useimmin tapahtui) kansallisuuskysymyksen, niin näemme, että porvaristoluokka nuoruutensa aikana ratkaisi kansallisuuskysymyksen aivan toisella tavalla kuin se ratkaisee sen vanhuutensa ja rappeutumisensa kaudella.

Kun porvaristo oli sorrettuna luokkana, kun vallassa oli aatelisto kuninkaineen ja tsaarineen, kun tsaarit ja kuninkaat antoivat koko kansoja tyttäriensä myötäjaisiksi naimisiin mennessä, silloin porvaristo ei ainoastaan puhunut kauniita sanoja kansojen vapaudesta, vaan myös koetti toteuttaa tämän vapauden ainakin omaan kansakuntaansa nähden. Esimerkiksi Italian porvaristo, siihen aikaan kun Italia oli Itävallan monarkian alainen, oli maansa vapausliikkeen etunenässä ja pyrki vapauttamaan Italiaa vieraasta ikeestä ja yhdistämään sen yhdeksi valtioksi. Kun Saksa oli hajaantuneena kymmeniin pikku kreivikuntiin ja Napoleonin saappaan painamana, saksalainen porvaristo pyrki yhdistämään Saksan

yhdeksi suureksi valtioksi ja vapauttamaan ranskalaisista sortajista. Kun Ranska, kukistettuaan Ludvig XVI:n itsevaltiuden, joutui muun Euroopan monarkististen valtioiden hyökkäysten alaiseksi, johti Ranskan radiikaalinen porvaristen maansa puolustusta ja loi - »Marseljeesin». Sanalla sanoen, kaikkialla sorrettujen kansojen porvaristo oli niiden vapaustaistelun etunenässä, loi mitä rikkaimman kansalliskirjallisuuden, kehitti keskuudestaan mitä nerokkaimpia kirjailijoita, taiteilijoita, runoilijoita, filosofeja. Niin oli ennen, kun porvaristo itse oli sorrettuna luokkana.

Miksi sorrettujen kansojen porvaristo ponnisteli niiden vapauttamiseksi? Jos lukee niiden runoilijoita ja taiteilijoita, jos uskoo heidän sanojaan, niin sentähden, että se oli kaikkea kansallista sortoa vastaan, sentähden, että se puolusti jokaisen, pienimmänkin kansakunnan vapautta ja itsemääräämisoikeutta. Tosiasiassa porvaristo ponnisteli aikanaan vapauteen ulkomaisesta ikeestä muodostaakseen *oman* porvarillisen valtionsa, *itse* ryöstääkseen omaa kansaansa kilpailijoita, *itse* kootakseen kaiken lisäarvon, jonka asianomaisen maan työläiset ja talonpojat luovat.

Tämän osottaa minkä kapitalistisen maan historia tahansa. Kun porvaristo on oman kansansa kanssa sorrettuna huutaa se kansojen vapaudesta *yleensä*, *kaiken* kansallisen ikeen sietämättömyydestä. Mutta heti kun kapitalistiluokka on saavuttanut vallan ja karkoittanut muukalaiset valloittajat, olkoot ne muukalaista aatelistoa tai muukalaista porvaristoa, se itse koettaa kukistaa minkä tahansa heikomman kansan, joka edullisesti on kukistettavissa. Vallankumouksellinen Ranskan porvaristo Dantonin, Robespierren ja muiden ensimmäisen vallankumouksen suurten toimihenkilöiden kautta kehoitti kaikkia maailman kansoja vapautumaan kaikista tyranneista. Rouget de Listen Marseljeesia, jota kaikki vallankumoukselliset sotilaat lauloivat, ymmärtää ja rakastaa jokainen sorrettu kansa. Mutta sama Ranskan porvaristo (vaikkakin toisen kerroksensa kautta) Napoleonin johdolla jopa tuon saman Marseljeesin sävelten kaikuessa, kukisti Espanjan, Italian, Saksan ja Itävallan kansat ja ryösti niitä Napoleonin kaikkien sotien kestäessä. Saksan sorrettu porvaristo Schillerinsä ja hänen »Wilhelm Tellinsä» kautta laului kansojen taistelusta muukalaisia tyranneja vastaan. Sama porvaristo Bismarckinsa ja Moltkensä kautta myös erotti Ranskasta ja väkivalloin yhdisti itseensä ranskalaisen Elsass-Lotringin maakunnan, otti Slesvigin Tanskalta, sorti Posenin puolalaisia j. n. e. Vapautettuaan itsensä Itävallan aateliston ikeestä Italian porvaristo alkoi ampua Tripolin beduineja, albaaneja ja dalmaatteja Adrianmeren rannikolla ja turkkilaisia Anatoliassa.

Miksi tämä näin on käynyt ja käy? Miksi kaikkialla porvaristo esittää kansallisen vapauden vaatimuksen, mutta ei missään milloinkaan voi sitä toteuttaa teossa?

Tämä johtuu siitä, että kukin kansallisesta ikeestä vapautunut porvarisvaltio välttämättömästi pyrkii laajenemaan. Kapitalistisen maan porvaristo ei tyydy ainoastaan oman proletariaattinsa riistämään. Sille on välttämätöntä raaka-aine maailman kaikilta ääriiltä ja se pyrkii hankkimaan siirtomaita, voidakseen, kukistaen alkuasukkaat, esteettömästi varustaa tehtaansa näillä raaka-aineilla. Sille on välttämätöntä tavarainsa menekkimarkkinat ja se koettaa niitä hankkia takapajuisista maista, olenkaan välittämättä siitä, miten siihen suhtautuu näiden maiden väestö ja nuori, vielä voimistumaton porvaristo. Sille ovat välttämättömiä maat, minne voi siirtää liian pääoman ja missä voi paikallisista työläisistä kiskoa voittoa itselleen, ja se ryöstää näitä maita, niihin sijoituttuaan, kuten omaakin maataan. Jos siirtomaiden anastuksessa ja takapajuisten maiden riistossa sattuu tielle toisen maan voimakas porvaristo, ratkaistaan kysymys sodalla, samanlaiselta maailmansodalla, joka vasta päättyi Euroopassa. Tuloksena on, että siirtomaat ja takapajuiset maat ovat jääneet saman riiston alaisiksi, ainoastaan niiden sortaja on muuttunut. Mutta, sitäpaitsi, riistettävien maiden joukkoon joutuivat tappion kärsineet Saksa, Itävalta ja Bulgaria, jotka ennen sotaa olivat vapaita maita. Sillä tavoin porvarillisen järjestelmän kehitys ei ainoastaan ole vähentämättä niiden maiden lukua, jotka ovat toisten maiden ja niiden porvariston ikeen alaisina, vaan aivan päinvastoin: porvariherruus johtaa yleiseen kansallisuussortoon, koko maailma joutuu sodassa voittaneiden kapitalististen valtioiden ryhmän sarron alaiseksi.

60 §. ANTISEMITISMI JA PROLETARIAATTI. Kaikista vaarallisempiin kansallisen ajometsästyksen muotoihin kuuluu antisemitismi, juutalaisvastaisuus s. o. seemiläisen rodun, johon kuuluvat (arabialaisten rinnalla) juutalaiset, ajometsästys. Juutalaisia vainosi ja ajometsästi tsaarin yksinvaltius pelastaakseen työväen ja talonpoikain vallankumoukselta. Sinä olet köyhä siksi, että sinua ryöstää juutalainen, puhuivat mustasotnialaiset ja koettivat kääntää

sorrettujen työläisten ja talonpoikain vastenmielisyyden ei tilanherroja ja porvareita kohtaan, vaan koko juutalaiskansaa vastaan. Sillä välin juutalaiset, kuten kaikkikin kansat, jakaantuvat eri luokkiin ja kansaa ryöstää ainoastaan juutalaisten porvarillinen kerros ja ryöstää samalla tavalla yhdessä muiden kansojen kapitalistien kanssa. Juutalais-työläiset ja ammattilaiset taas vakinaisen asumapaikkansa piirissä elivät aina kauheassa kurjuudessa ja köyhyydessä, suuremmissa kurjuudessa kuin muut Venäjän työläiset.

Venäjän porvaristo ei vainonnut juutalaisia ainoastaan sentähden, että olisi kääntänyt omien riistettyjen työläisten-sä huomion omasta ikeestään, mutta myös siksi, että raivaisi kilpailijansa kaupassa ja teollisuudessa.

Viime aikoina huomataan kaikissa maissa porvarisluokkain taholta juutalaisten ajometsästyksen lisääntyminen. Eri maiden porvaristo ei ainoastaan taistele sillä tavoin yhden kilpailijansa kanssa proletariaatin ryöstössä, vaan myös taistelee eteenpäin tunkeutuvaa vallankumousta vastaan Nikolai II tapaan. Vielä äskettäin antisemitismi Saksassa, Englannissa, Amerikassa on kehittynyt hyvin heikosti. Nyt jo Englannin ministerit pitävät antisemitistisiä puheita. Tämä on varma merkki, että Lännen porvarilliset maat ovat kukistumisensa kynnyksellä ja että porvaristo koettaa ostautua työväen vallankumouksesta irti antaen sille syötäväksi Rothschildit ja Mendelsohnit. Venäjällä antisemitismi vaikeeni helmikuun vallankumouksen aikana, mutta päinvastoin kasvoi sitä suuremmaksi, mitä voimakkaammaksi kärjistyi porvariston kansalaissota proletariaattia vastaan, ja mitä toivottomimpia olivat porvarien yritykset!

Kaikki tämä osottaa, että antisemitismi on yksi taistelumuoto sosialismia vastaan ja huonosti käy sen työmiehen ja talonpojan, joka antaa luokkavihollisensa pettää itseänsä.

VIII LUKU.

Kommunistien ohjelma sotakysymyksessä.

61 §. Vanha ohjelmamme sotakysymyksessä. 62 §. Punaisen Armeijan välttämättömyys ja sen luokkakoonpano. 63 §. Työläisten yleinen sotilasopetus. 64 § Ruoskakuri vaiko tietoinen kuri. 65 §. Poliittiset komisaarit ja kommunistien puolueryhmät. 66 §. Punaisen Armeijan muodostaminen. 67 §. Punaisen Armeijan päällikkökunta. 68 §. Valittu vaiko nimitetty päällikkökunta. 69 §. Punainen Armeija on väliaikainen armeija.

61 §. VANHA OHJELMAMME SOTAKYSYMYKSESSÄ. 12 §:ssä me puhuimme, kuinka rakennettiin ja ketä palveli porvaristilanherrain valtion vakinainen armeija. On aivan ymmärrettävää, että kaikkien maitten sosialistit, ja niiden mukana myös Venäjän sosialidemokratia, esittivät vaatimuksen vakinaisen armeijan hävittämisestä. Samalla sosialistit vakinaisen armeijan sijaan vaativat yleistä kansan asestamista, upseerikastin hävittämistä, itse sotamiesten suorittamaa päällikkökunnan valintaa.

Katsokaamme kuinka kommunistien tulee suhtautua näihin vaatimuksiin?

Ennen kaikkea syntyy kysymys: millaista yhteiskuntaa varten esitetään yllämainittu ohjelma: porvarillistako, sosialististako, vaiko taistelunaikaa varten porvarillista yhteiskuntaa vastaan sosialismin puolesta?

Täytyy sanoa, että sosialistiset puolueet, jotka ovat kuuluneet II:seen Internatsionaaleen, eivät itsekään varmasti tienneet, mitä yhteiskuntaa varten he kirjoittivat ohjelmansa. Enemmistö kumminkin otaksui, että porvarillista. Kaikki sosialistit tavallisesti viittasivat Sveitsin tasavaltaan, missä ei ollut vakinaista sotaväkeä, vaan yleinen kansanmiliisi.

On aivan silminnähtävää, että esitetty ohjelma ei ole mahdollinen toteuttaa porvarillisessa yhteiskunnassa, varsinkaan yhä enemmän ja enemmän kärjistyvän luokkataistelun kaudella. Kasarmien hävittäminen merkitsee - paikan hävittämistä, missä harjoitetaan työmiehiä ja talonpoikia ja tehdään heidät luokkaveljiensä pyöveleiksi. Se merkitsee paikan hävittämistä, missä ainoastaan voidaankin muodostaa työläisistä armeija, joka lähtee sotaan toisten kansojen kanssa millä hetkellä hyvänsä, kun se käy kapitalisteille tarpeelliseksi. Upseerikastin hävittäminen merkitsee - niiden kesyttäjien hävittämistä, jotka yksin voivat muodostaa rauhtaisen kurin ja alistaa asetetun kansan porvarisluokan tahdon alaiseksi. Suostua päällikkökunnan valitsemiseen merkitsee - asetettujen työmiesten ja talonpoikain antamista itse valita *oma*, mutta ei porvarillinen päällystö. Tämä merkitsee, että porvaristo avustaisi armeijan muodostamista oman herruutensa kukistamiseksi.

Ja Europan kapitalismin historia on osoittanut ja osoittaa, että porvarillisen järjestelmän vallitessa siis luokkajaon aikana ja luokkataistelun kärjistyessä, sosialististen puo-

lueiden esittämä sotilasohjelma ei ole toteutettavissa. Mitä enemmän taistelu kärjistyy, sitä enemmän vallassa oleva porvaristo on taipuvainen ei asestamaan koko kansaa, vaan päinvastoin riisumaan sen aseista ja jättämään aseet vaan luotettavien lahtariosastojen käsiin. Sosialistien sotilasohjelma, jos sitä toivotaan toteutettavaksi porvariston hallitessa, on näin muodoin siis surkea pikkuporvarillinen utopia.

Mutta kenties tämä ohjelma kelpaakin juuri porvariston herruuden särkemiseen?

Tämäkään ei ole niin! Porvaristolla, siksi että se voisi puolustautua työväen luokkaa vastaan, joka tahtoo riistää siltä vallan, ei ole mitään ajatustakaan suostua sen asestamiseen. Porvaristo saattoi voimaan yleisen asevelvollisuuden ja uskoi kiväärin työläis-sotamiehelle siihen saakka kun se toivoi - voivansa pitää sotilaan itselleen uskollisena. Mutta niin pian kuin tämä kansa nousee taisteluun, täytyy se ensi töiksi riisua aseista. Sen tietävät kaikki porvarisluokan asioihin perehtyneet politikoitsijat. Ja päinvastoin, työläisillä ja talonpojilla ei myöskään ole minkäänlaista ajatusta vaatia yleistä kansan asestamista, kun he itse ryhtyvät asestautumaan, mutta porvaristoa aseista riisumaan ja riistämään vallasta. Tämä merkitsee, ettei vanha sosialistinen sotilasohjelma kelpaa ylimenokaudellakaan, sille ajalle kun köyhälistö taistelee vallasta. Se kelpaa ainoastaan hyvin lyhyelle väliajalle harjoitettaessa jo olevaa porvarillista armeijaa. Kelpaa vaan siltä osaltaan, missä puhutaan upseerikastin hävittämisestä ja että itse sotamiesten tulee saada valita päällikkökunta. Kommunisti-bolshevikit todellakin käyttivät hyväksi tätä vanhan ohjelmansa vaatimusta 1917. He vetivät tsaarin ja Kerenskin armeijasta kenraali-

upseeripistimen ja sillä repivät armeijan irti porvaris-tilanherrain luokan alaisuudesta.

Päinvastoin on voittanutta sosialistista yhteiskuntaa varten vanha sotilasohjelma sovellettavissa kokonaan. Kun proletariaatti eri maissa voittaa porvariston ja hävittää luokat, silloin voidaan toteuttaa yleinen kansan aseistus. Silloin tullaan asestamaan koko työkansa, sillä voittaneessa sosialistisessa yhteiskunnassa kaikki tulevat olemaan työläisiä. Silloin tulee mahdolliseksi hävittää kaikki ja kaikellaiset kasarmit. Samoin käy mahdolliseksi myös valitun päällystön käytäntöön otto, mikä kärjistyneen kansalaissodan aikana ei voi olla hyödyllinen proletaariselle armeijalle muutamia onnellisia poikkeuksia lukuunottamatta.

Mutta tässä nousee eräs luonnollinen kysymys: kenelle ja miksi on tarpeellista yleinen kansan aseistus voittaneen sosialismin maissa? Onhan kotimainen porvaristo voitettu ja muutettu työtätekeviksi, ja sotaa sosialististen valtioiden kesken ei voi otaksua mahdolliseksi. Tässä on välttämätöntä muistaa, ettei sosialismi voi voittaa kaikissa maissa samalla kertaa. Toiset maat luonnollisesti tulevat jäämään jälkeen toisista luokkien hävittämistyössä ja sosialismin toteuttamisessa. Niiden maiden jotka ovat voittaneet porvaristonsa ja muuttaneet sen työläisiksi, tulee joko käydä sotaa tai olla valmiina sotaan niiden valtioiden porvaristoa vastaan, missä proletariaatin diktatuuri ei ole vielä julistettu tahi auttaa ase kädessä niiden maiden proletariaattia, missä tämä diktatuuri on julistettu, mutta taistelua porvariston kanssa ei vielä ole saatettu loppuun.

62 §. PUNAISEN ARMEIJAN VÄLTTÄMÄTTÖMYYS JA SEN LUOKKAKOKOONPANO. II:seen Internatsionaaleen

kuuluneiden sosialistien enemmistö otaksui, että sosialismi voidaan toteuttaa valloittamalla parlamenteissa enemmistö. Tuudittaen itsensä sellaisilla rauhallisen pikkuporvariseläjän turhilla toiveilla, tämä enemmistö, luonnollisesti, ei pitänyt mahdollisena ja välttämättömänä järjestää proletaarista armeijaa sosialismin puolesta käytävän taistelun aikana. Toinen sosialistien ryhmä, jotka katsoivat kiertämättömäksi väkivaltaisen kumouksen ase kädessä ei kuitenkaan edeltäpäin nähnyt, että tämä aseellinen taistelu tulee kestävänsä kauvan, että Eurooppa käy läpi, ei ainoastaan sarjan sosialistisia vallankumouksia, vaan myös sosialistisia sotia. Sen tähden ei yhdessäkään sosialistisessa ohjelmassa ollut esitetty vaatimusta Punaisen Armeijan järjestämisestä, s.o. asetettujen työmiesten ja talonpoikain armeijasta. Venäjän työväen luokan oli ensimmäisenä maailmassa luotava tämä armeija*) sillä sen ensimmäisenä maailmassa onnistui lujasti vallata käsiinsä valtiovalta ja suojella sitä oman porvaristonsa ja koko maailman porvarisvaltioiden puristukselta. On aivan silminnähtävää, että Punaisetta Armeijatta Venäjän työläiset ja talonpojat eivät pystyisi pysyttämään yhtään ainutta vallankumouksensa saavutuksista ja olisivat kukistuneet oman maansa ja kansainvälisen taantumuksen voimin. Punainen Armeija ei voi olla rakennettu yleisen asevelvollisuuden perustalle. Sinä aikana, kun voittoisa proletariaatti ei ole taistelua lopettanut, ei se voi uskoa kivääriä kaupunkilaisporvariskerroksille, eikä maaseudun kulakkiporhoille. Sen armeijaan tulee kuulua ainoastaan työtätekevien luok-

*) Me puhumme tässä armeijasta sanan täydessä merkityksessä.

Mitä tulee Punaisen Armeijan alkuun, niin Punaisen Armeijamme edelläkävijänä voidaan pitää Pariisin Kommuunin armeijaa, jonka muodostivat 1871 Pariisin työläiset ja kaupunkilaisköyhälistö.

kien edustajia ja työväen vallankumouksen voittoa haluavia, eikä toisen työn riistäjiä. Ainoastaan kaupunkilaisproletariaatti ja maalaisköyhälistö voivat muodostaa Punasen Armeijan ytimen ja perustan: ainoastaan tähän joukkoon keski-varakkaiden talonpoikain yhdistäminen voi tehdä Punasen Armeijan kokoomukseltaan kaikkien työntekijäin armeijaksi. Mitä porvaristoon ja kulakkeihin tulee, on heidän suoritettava asevelvollisuutensa proletaariselle valtiolle selkäpuolen tehtävissä. Tämä tietysti ei vielä merkitse, että riittävän luja proletaarinen valta ei pane aikanaan riistäjiäkin ampumaan omia valkoisia ystäviään rintaman tuolla puolen, kuten porvaristo vakinaisessa armeijassaan panee prolaarit ampumaan omia luokkaveljiään.

Porvariston vakinainen armeija, vaikka muodostetaankin yleisen asevelvollisuuden perustalla ja näyttää olevan yleinen kansanarmeija, asiallisesti onkin luokka-armeija. Proletariaatilla päinvastoin ei ole aihetta salata armeijansa luokkaluonnetta, kuten se ei salaa diktatuurinsakaan luokkaluonnetta. Punainen Armeija on yksi Neuvostovaltion koneistoista. Se muodostetaan yleensä saman mallin mukaan kuin kaikki muutkin proletaarisen diktatuurin valtiokoneistot. Ja kun neuvostojen vaaleissa neuvostoperustuslain mukaan äänioikeutta ei ole niillä, ketä tämän perustuslain tulee taloudellisesti ja poliittisesti kukistaa, niin Punaiseen Armeijaankaan ei päästetä niitä, joita tämä armeija tuhoaa kansalaissodassa.

63 §. TYÖLÄISTEN YLEINEN SOTILASOPETUS. Työläisten yleisen sotilasopetuksen, jonka toteuttamiseen Venäjän Neuvostotasavalta ryhtyi, on ennen kaikkea alimpaan rajaansa supistettava kasarmiopetus, työläisten ja talonpoi-

kain tulee olla harjaantuneita sotatehtävään, mikäli mahdollista eristämättä tuotannosta. Tämä johtaa suuremmissen armeijan menojen supistukseen ja ehkäisee tuotannon supistamista tai hävittämistä. Työläisten ja talonpoikain tulee oppien sotatoimet, loma-aikoinaan, valmistua vallankumouksen sotilaksi, lakkaamatta olemasta tuotannollisina arvoina.

Toisena tärkeänä työläisten yleisen aseopetuksen tehtävänä on se, että kussakin kaupungissa ja kussakin pitäjässä proletaarit ja talonpojat muodostavat reservin, mikä on valmis aseihin millä hetkellä hyvänsä vihollisen lähestyessä. Kansalaissodan kokemus Venäjällä osottaa, minkälainen suunnaton merkitys on näillä reserveillä sosialistisen sodan menestykselle. Tarvitsee vaan muistaa Pietarin Työläisreservirykmenttejä, jotka torjuivat punasesta pääkaupungista valkoiset rosvot. Uralin ja Donin kivihiihtalueen työläiset, Orenburgin, Uralskin, Orenburgin kuvernementin y. m. työläiset ja talonpojat.

64 §. RUOSKAKURI VAIKO TIETOINEN KURI. Imperialistisessa armeijassa koko sen luonteen johdosta ei voi olla tietoista kuria. Sen armeijan muodostavat erilaiset luokkar ryhmät. Työläiset ja talonpojat, väkisin ajettuina porvarisarmeijan kasarmeihin, jos he alkavat ymmärtää omia etujaan, täytyy ruoskan kanssa pakottaa alistumaan kultapolettisten kesyttäjänsä kuriin. Sentähden porvarisarmeijassa kurin ehdottomasti tulee olla keppikuri, sentähden selkäsauna, kaikellinen kurinpito ja joukkoampumiset ovat, ei satunnaisia ilmiöitä siinä, vaan kaiken järjestyksen, kurin, »sotilaskasvatuksen» perustana.

Päinvastoin Punasessa Armeijassa, joka muodostuu työläisistä ja talonpojista ja suojelee työläisten ja talonpoikain etuja, pakottamisen tulee mitä pitemmälle sitä enemmän syrjäytyä työläisten vapaaehtoisen, kansalaissodan kuriin alistumisen tieltä. Mitä korkeammalle saadaan tietoisuustaso Punaisessa Armeijassa, sitä enemmän punaiset soturit alkavat ymmärtää, että heitä komentaa lopultakin koko työtätekevien luokka valtionsa ja sotilaspäällystönsä välityksellä. Kuri Punaisessa Armeijassa on siten vähemmistön (sotilaitten) alistumista työtätekevän enemmistön etuihin. Jokaisen päällystön järjellisen määräyksen takana ei ole komentaja ja hänen mielivaltansa, ei porvarisvähemmistö ja sen rosvoedut, vaan koko työläis- ja talonpoikaistasavalta. Senpätähden Punaisessa Armeijassa on sotilaiden poliittisella kasvatuksella, propagandalla ja agitationilla aivan poikkeuksellinen merkitys.

65 §. POLIITTISET KOMISAARIT ja KOMMUNISTIEN PUOLUERYHMÄT. Venäjän Neuvostotasavallassa, missä kaikki työläiset käyttävät oikeuttaan ilmaista tahtonsa neuvostojen välityksellä, työläiset ja talonpojat jo pari vuotta valitsevat kommunisteja toimeenpaneviin elimiin. Kommunistien puolue, jos käytämme porvarillista lausumistapaa, esiintyy joukkojen tahdosta tasavallan hallitsevana puolueena, sillä ei yksikään muu puolue ole osottautunut kykeneväksi johtamaan loppuun työväen ja talonpoikain voittoisaa vallankumousta. Tästä on tuloksena, että puolueemme on muuttunut tavallaan proletaarisen diktatuurin suunnattomaksi toimeenpanevaksi komiteaksi. Ja Punaisessa Armeijassa kuuluu kommunisteille sentähden johtava osa. Proletariaatin luokkatahdon johtajina armeijassa esiintyvät

poliittiset komisaarit. Tämä määrää komisaarin keskinäisen suhteen päällystään sekä joukko-osastojen kommunistisiin ryhmiin. Kommunistinen ryhmä on hallitsevan puolueen osa, komisaari on koko puolueen valtuuttama. Tästä johtuu hänen johtava osansa joukko-osastossakin ja joukko-osaston kommunistisessa ryhmässä. Siitä myös hänen päällystään silmälläpitävä oikeutensa. Hän valvoo päällikkökuntaa, poliittisena ohjaajana valvoo hän teknillistä toimeenpanoa.

Puolueyhmän tehtävänä on selvittää puna-armeijalaisille kansalaissodan tarkoitus ja välttämättömyys alistaa omat harrastuksensa kaikkien työläisten edun alaiseksi. Ryhmän tarkoitus on omalla esimerkillään osottaa vallankumouksellinen uskollisuutensa ja totuttaa siihen myös joukko-osastonsa toverit. Ryhmän kullakin jäsenellä on oikeus pitää silmällä oman ja muidenkin komisaarien kommunistista toimintaa ja vaatia välttämättömiin toimenpiteisiin ryhtymistä korkeamman puoluejärjestön tai vastuunalaisempien komissaaritoreiden taholta. Ainoastaan tällä tavalla kommunistinen puolue pystyy puna-armeijalaiskommunistien häiritsemättä yleissotillaallista kuria, aikaansaamaan täydellisen valvonnan kaikkien jäsentensä yli ja ehkäisemään vallan väärinkäyttöä heidän puoleltaan.

Paitsi puolueyhmä ja poliittisia komisaareja, on Punaisen Armeijan poliittisessa kasvatuksessa kokonainen divisionin, armeijain ja laivaston poliittisten osastojen verkko sekä selkäpuolen sotilaskomisaarien agitatsioni- ja valistusosastot. Venäjän proletaarinen valtio näissä järjestöissä muodostaa voimakkaan valistus- ja järjestökoneiston armeijataan varten ja koettaa mahdollisimman vähällä voiman kulutuksella saavuttaa mahdollisimman suuret tulok-

set. Näiden koneistojen vuoksi, agitationi- ja valistustyöllä armeijassamme on ei tilapäinen vaan järjestelmällinen, suunnitelmallinen luonne. Sanomalehti, puhuttu sana kokouksessa ja kouluopetus tulevat kunkin puna-armeijalaisen omaisuudeksi.

Valitettavasti mainitut järjestöt eivät välttäneet yleistä, melkein kaikkien suurten Neuvostovallan järjestöjen kohtaloa; he ovat joutuneet virkavallan alaisiksi, ne tahtovat erkaantua yhdeltä puolen joukoista, toiselta puolen puolueesta ja usein muuttuvat käytännössä laiskojen ja kyvyttömiä sota-puoluevirkeilijain turvakodeiksi. Pöntevä taistelu tuollaisia taipumuksia vastaan on kommunistiselle puolueelle paljon välttämättömämpää ja tähdellisempää kuin taistelu virkavaltaa ja laiskottelua vastaan yleisneuvostokoneistossa, sillä tämän taistelun menestyksestä riippuu vississä määrin meidän voittomme läheisyys kansalaisso-
dassa.

66 §. PUNAISEN ARMEIJAN MUODOSTAMINEN. Yleisen opetuksen tulee saattaa kasarmiopetus minimimäärään, jotta vastaisuudessa kokonaan haudattaisiin punainen kasarmi. Punaisen Armeijan muodostamisen tulee asteittain lähentää tuotannollisten työläisten yhdistymistä ja siten hävittää armeijamaisen yhteenliittymisen keinotekoinen luonne. Yksinkertaisemmin sanoen, asia on seuraava: tsaarin tai porvaristilanherrain valtion tyyppillinen, vakinainen armeija muodostettiin ihmisistä, jotka kuuluivat mitä erilaisimpiin luokkiin, jolloin mobilisoidut pakkoa käyttäen reväistään irti heidän luonnollisesta kiinnkohdastaan: työmiehet - tehtaasta, talonpojat - aurasta, virkailijat - laitoksestaan ja kauppiat - myymälästään. Sitten mobilisoidut keinotekoi-

sesti yhdistettiin kasarmissa ja jaettiin sotilasosastoihin. Porvarisvaltiolle olisi edullista hävittää mobilisoitujen työläisten ja talonpoikain kaikki yhteys tehtaan ja maaseudun kanssa, jotta helpommin voisi muokata niistä työtätekevien sarron sokeita aseita, jotta olisi helpompi pakottaa toisen kuvernementin työläiset ja talonpojat ampumaan toisen kuvernementin työläisiä ja talonpoikia.

Kommunistinen puolue Punaisen Armeijan luomisessa pyrkii käyttämään aivan päinvastaista menettelytapaa. Vaikkakin kansalaissodan olosuhteet pakottavat sen välistä hyväksymään vanhamallisen armeijan muodostamisen keinot, niin todellisuudessa se pyrkii muuhun. Se pyrkii siihen, että muodostettu joukko-osasto, esim. komppania, pataljoona, rykmentti, prikaatti, sattuisi yhteen mikäli mahdollista tehtaan, konepajan, kylän, kirkonkylän j. n. e. kanssa. Toisin sanoen, se koettaa itsessään keinotekoisien sotilasyhtymien järjestää uudelleen työläisten luonnollisen tuotannollisen yhtymisen pohjalle ja sillä vähentää keinotekoisuutta. Tällä tavoin muodostetut proletaariset joukko-osastot ovat tiiviimmät, ne on saatettu kurin alaiseksi itse tuotannon keinoin ja vähemmän tarvitaan pakolliseen kuriin ryhtyä ylhäältä käsin.

Punaisen Armeijan järjestämiselle on suunnattomasta merkityksestä lujan, tietoisien proletaarisen kantajoukon luominen. Proletaarinen diktatuuri sellaisessa, etupäässä talonpoikaismaassa kuin Venäjällä, merkitsee sitä, että proletaarinen vähemmistö johtaa ja järjestää talonpoikaisten vähemmistöä (keskivarakasta), joka kulkee järjestävän proletariaatin mukana, uskoo sille poliittisen johdon ja järjestämisen. Tämä kaikin puolin koskee myös Punaista Ar-

meijaa, mikä on kurinalainen ja luja sikäli kuin sen proletaarinen ja kommunistinen luuranko on luja. Kerätä aineksia tätä luustoa varten, oikein se säännöstellä, ympäröidä vastaavassa määrin täydentävällä, mutta paljon monilukuisemmalla talonpoikaisaineuksella, - kas siinä kommunistisen puolueen perustava järjestämistehtävä voittoisan Punaisen Armeijan muodostamisasiassa.

67 §. PUNAISEN ARMEIJAN PÄÄLLIKKÖKUNTA. Punaista armeijaa alettiin rakentaa vanhan tsaari-armeijan raunioille. Lokakuun vallankumouksen voittaneella proletariaatilla ei ollut punaista proletaarista upseeristoaan. Omata ja sovelluttaa kansalaisotaa varten maailman sodan kokemukset, omata ja sovelluttaa armeijassa sotilasopetusta varten kukistetun hallinnon keräämä sotilasteknillinen kokemus, voi proletariaatti vaan yhdellä seuraavista kolmesta tavasta: 1) luoda omia punaisia päälliköitä ja vaan niitä laskea päällikkyuteen, jättäen vanhoille upseereille vaan opettajan osa; 2) luovuttaa päällikkyys armeijassa vanhoille upseereille komisaarien vastaavan valvonnan alaisena; 3) ottaa käytäntöön molemmat yhdessä. Asia ei sietänyt viivytystä, kansalaisotaa alkoi, armeija oli nopeasti muodostettava ja viipymättä vietävä taisteluun. Sentähden proletaarivalta päätti sovelluttaa kolmatta keinoa. Alettiin järjestää punaisten päällikköjen kouluja, jotka laskivat upseereja, jotka soveltuivat suorittamaan joukossa vaan alempia päällikkötehtäviä. Sen yhteydessä mitä suuremmassa määrin Punaisen Armeijan muodostamiseen ja sen komentamiseen kiinnitettiin vanhaa upseeristoa.

Vanhan upseeriston käyttäminen yhdistyi moniin suuremmoihin vaikeuksiin, mitkä eivät vielä ole voitettut.

Tämä upseeristo osottautui jakaantuneeksi kolmeen ryhmään. Vähemmistö, joka oli enemmän tai vähemmän Neuvostovallalle myötätuntoista. Vähemmistö, joka määrätysti oli ja on proletariaatin luokkavihollisten puolella ja aktiivisesti avustaa niitä. Välillä olevan upseeriston enemmistö, joka menee sen mukana, kuka on vahvempi, ja jotka palvelevat Neuvostovaltaa samoin kuin työläiset palvelevat kapitalistia, jolle myyvät työvoimaansa. Kommunistisen puolueen tehtävänä tämän johdosta on kaikin puolin käyttää hyväkseen sille myötämielistä vähemmistöä. Tehdä vaaratomaksi valkokaartilaisvähemmistö erikoisten pakkotoimenpiteitten kaikkia keinoja käyttäen. Keskustan upseerit, poliittisesti puolueettomina kansalaissodassa, ovat lujasti yhdistettävä mukaan ja koetettava saada heiltä omantunnonmukaista työtä selkäpuolella ja uskollisuutta rintamalla.

Vanhan upseeriston käyttäminen on jo antanut meille suunnattomia tuloksia Punaisen Armeijan luomistyössä. Me suoritimme tässä porvaris-tilanherrain järjestyksen edullisen pakkoluovutuksen sotilasteknillisen tiedon alalla. Mutta tämä käyttäminen osottautui myös mitä vaarallisemmaksi, mikäli se oli yhteydessä päällikkökunnan joukkopetoksiin ja petettyjen ja vihollisten käsiin joutuneiden puna-armeijalaisjoukkojen joukkouhreihiin.

Tämän johdosta kommunistisen puolueen päätehtävänä on, ensiksi, työväen ja talonpoikain armeijan todellisten päälliköiden - punaisten upseerien - voimaperäinen valmistus ja mitä kiireellisin kommunistien opetus Neuvostovallan luomassa pääesikunnan Punaisessa Akatemiassa. Toiseksi kaikkien komisaari-kommunistien ja kaikkien puolueen sotilastoimitsijain läheinen liittäminen mitä vaikuttavinta kont-

rollia varten koko ei-kommunistisen päällikkökunnan suhteen.

68 §. VALITTU VAIKO NIMETTY PÄÄLLIKKÖKUNTA. Porvarisvaltion armeijassa, joka muodostetaan yleisen asevelvollisuuden perustalla, on suuri enemmistö talonpoikia ja työläisiä; sitä taas hallitsee upseeristo, joka kuuluu aatelistoon ja porvaristoon. Kun me entisessä ohjelmassamme esitimme vaatimuksen, että päällystö on valittava, niin tällä oli tarkoituksena riistää armeijan päällikkyys riistäjäluokkien käsistä. Tämä vaatimus oli tehty siinä luulossa, että poliittinen valta jää porvariston käsiin, armeijan taas tullessa demokratiseeratuiksi. Tietysti tämä vaatimus ei ollut toteutettavissa, sillä mikään porvaristo maailmassa ei missään milloinkaan suostuisi ilman taistelua luovuttamaan sarron sotilaskoneistoaan. Mutta taistelua varten militarismin kanssa, taistelua varten upseerien kastin etuoikeuksia vastaan päällikkökunnan valitsemisvaatimuksella oli suunnaton merkitys, samoin kuin sillä on merkitystä myös imperialististen armeijain hävittämiseen nähden yleensä.

Päinvastoin on Punainen Armeija proletariaatin vallan alainen. Se hallitsee sitä neuvostojen keskuselinten avulla, jotka itse valitsee. Se hallitsee sitä armeijaa kaikilla asteilla komisaari-kommunistien avulla, joiden valtava enemmistö sekä selkäpuolella että rintamalla on värvätty työläisistä. Näissä oloissa päällystön valitsemiskysymys voi olla vaan teknillisestä merkityksestä. Koko asian ydin nyt on siinä, mikä on edullisempi, mikä tekee armeijan nykyisessä tilaansa taistelukykyisemmäksi: alhaalta käsin päälliköiden valintako tai nimityksensä ylhäältä päin. Ja mikäli me muistamme Punaisen Armeijamme pää-asiallisesti talonpoi-

kaista kokoonpanoa, niitä puutteita, joita sen täytyy kestää, kahden peräkkäisen sodan aiheuttamaa väsymystä, armeijan talonpoikaisen osan alhaista tietoisuustasoa, niin meille on aivan selvää, että päällystön valitseminen voisi vaan hajottaa meidän joukkojamme. Tämä tietysti ei tee mahdottomaksi tapauksia, jolloin eri vapaaehtoisissa ja läheisesti yhtyneissä tietoisesti vallankumouksellisissa osastoissa valittu päällystö ei voi olla pahasta: valittaisiin lähipitäen niitä, jotka saisivat nimityksenkin. Yleisenä sääntönä, päällikkökunnan valitseminen, vaikka onkin ihanteena, nykyhetkellä käytännöllisesti on vaarallinen ja turmiollinen. Kunhan se työläisjoukko, joka nyt muodostaa Punaisen Armeijan, kohoaa sille tasolle, jolla valitseminen on hyödyllistä ja välttämätöntä, niin silloin luultavasti ei enään maan päällä minkäänlaisia armeijoita tarvitakaan.

69 §. PUNAINEN ARMEIJA ON VÄLIAIKAINEN ARMEIJA. Porvaristo pitää kapitalistista järjestystä inhimillisen yhteiskunnan »luonnollisena» järjestyksenä, omaa herruuttaan luulee se ikuisiksi ja sentähden luo herruutensa välikappaleen - armeijan - lujaksi, pitkiksi vuosiksi, jos ei ikiajoiksi. Toisin katselee proletariaatti Punaista Armeijaansa. Työläiset ovat luoneet Punaisen Armeijan taistelua varten pääoman lahtariarmeijoiden kanssa. Punainen Armeija aiheutui kansalaissodasta ja lakkaa tämän sodan voitollisesti päätettyä, sitten kun luokat ovat hävitetyt ja proletaarinen diktaattori on itsestään loppunut. Porvaristo toivoo armeijansa ikuisiksi, siksi tämä ikuisuus heijastaisi vaan porvarillisen vallanpidon muuttumattomuuden. Ja päinvastoin työväenluokka toivoo lapsukaiselleen luonnollista ja kunniakasta kuolemaa siksi, että hetki, jolloin tulee mahdolliseksi Punai-

sen Armeijan hajallelasku, on oleva kommunistisen järjestelmän lopullisen voiton hetki.

Kommunistisen puolueen tulee selvittää puna-armeijalaisille, että he ovat maailmassa viimeisen armeijan sotilaita, jos Punainen Armeija voittaa pääoman lahtarikaartit. Mutta sen tulee selvittää myös kaikille Punaisen Armeijan rakennustyöhön osaaottajille, kaikille sitä lujittaville proletaari-talonpoikaisille kantajoukoille, että proletariaatti muuttui sotilaaksi määrääjäksi ja pakosta, että vain tuotannon ala on luonnollinen sen työn sijoituspiiri, että Punaiseen Armeijaan osanotto ei missään tapauksessa saa johtaa erikoisen kerroksen muodostamiseen, joka pitkäksi aikaa tulee temmatuksi irti teollisuudesta ja maanviljelyksestä.

Kun Punaisen Armeijan luominen alettiin, kun se alkoi muodostua punakaartista, haukkuivat menshevikit ja sosialivallankumoukselliset kommunisteja siitä, että nämä pettivät yleistä kansan asestusta koskevan tunnussanan, että he luovat vakinaisen luokka-armeijan. Ettei Punainen Armeija voi olla vakinainen, ilmenee siitä, että kansalaissota ei voi kestää ikuisesti. Luokka-armeija taas armeijamme on siksi, että luokkataistelu on saavuttanut kärjistyneisyyden korkeimman asteen. Ainoastaan toivottomasti hassahtanut pikkuporvarillinen utopisti voi tunnustaa luokkataistelun, mutta vastustaa Punaista Armeijaa. Kuvaavaa on, ettei itse porvaristokaan enää katso mahdolliseksi eikä tarpeelliseksi salata armeijansa luokkaluonnetta maailmansodan loppusuorituksen jälkeisenä aikana. Tässä suhteessa on erittäin opettavaa Saksan, Englannin ja Ranskan vakinaisten armeijain kohtalo. Saksan Perustava kokous on valittu yleisellä äänioikeudella. Sen suojana ovat Nosken vapaaehtoiset lahtarijoukot. Yleisen asevelvollisuuden perustalle muodostettu armeija ei enää voi olla porvarillisen Saksan suojana, luokkataistelun ollessa niin kärjistynyttä ja porvarillisen yhteiskunnan kehityttyä sellaiselle rappeutumisen asteelle, kuin Saksassa on päästy. Englannissa ja Ranskassa hallituksen tukena v. 1919 ei ollut armeijaa, joka on muodostettu yleisen asevelvollisuuden pohjalla ja joka otti osaa maailman sotaan, vaan samoin myös vapaaehtoiset lahtarijoukot, santarmit ja poliisit. Sillä tavalla, ei ainoastaan Venäjällä, alkaen vuodesta 1917, vaan myös koko Euroopassa, alkaen vuoden

1918 lopusta, tulee kuvaavaksi piirteeksi yleisen asevelvollisuuden järjestelmän hävittäminen ja luokka-armeijan järjestelmään siirtyminen. Tällöin venäläiset sosialipetturit - menshevikit ja sosialivallankumoukselliset - »esiintyvät» *proletariaatin Punaisen Armeijan* muodostamista vastaan, mutta länsimaissa heidän toverinsa Noske ja Scheidemann itse järjestävät *porvariston valkoista armeijaa*. Sitten taistelu proletariaalin luokka-armeijan muodostamista vastaan yleisen kansanasestuksen ja »demokratian» nimessä käytännössä osoittautuu taisteluksi porvariston luokka-armeijan puolesta.

Mitä tulee kansan miliisiin, niin maailman kaikista porvarillisista tasavalloista demokratisimman - Sveitsin - esimerkki osottaa, mihin kääntyy tämä miliisi luokkataistelun kärjistymishetkellä. Sveitsin »kansallinen» miliisi porvariston hallitessa maassa muuttui yhtäläiseksi proletariaatin kukistamiseksi, jona on ollut mikä vähemmän demokratisten maiden vakinainen armeija hyvänsä. Semmoinen tulee olemaan »yleisen kansan asestuksen» kohtalo kaikkialla ja aina, missä tahansa se olisi toteutettukin, pääoman poliittisen ja taloudellisen herruuden aikana.

Kommunistinen puolue ei ole kansan yleisen asestuksen, vaan työtätekevän yleisen asestuksen kannalla. Ja ainoastaan siinä yhteiskunnassa, missä ei tulle olemaan ketään muita kuin työntekijöitä, ainoastaan luokattomassa yhteiskunnassa on mahdollinen yleinen kansan aseistus.

IX LUKU.

Proletaarinen oikeus.

70 §. Porvarillisen yhteiskunnan oikeus. 71 §. Työläisten toimittama tuomarien valinta. 72 §. Yhtenäinen kansan oikeus. 73 §. Vallankumoustribunaalit. 74 §. Proletaarisen oikeuden rangaistukset. 75 §. Proletaarisen oikeuden tulevaisuus.

70 §. PORVARILLISEN YHTEISKUNNAN OIKEUS. Työväen joukkojen sortamista ja pettämistä varten olevien porvarisvaltion laitosten joukossa esiintyy porvarillinen oikeus.

Tätä kunnianarvoisaa laitosta johtaa tuomioissaan riisittäjäluokan etujen mukaiset lait. Sillä tavalla, olkoonpa tuomioistuimen kokoonpano mikä tahansa, ovat jo edeltäpäin sen päätökset rajoittaneet erilaiset lakikokoelmat, missä on tehty yhteenvedot pääoman etuoikeuksista ja työläisjoukkojen oikeudettomuudesta.

Mitä tulee itse porvarisoikeuden järjestöön, niin se täydellisesti vastaa porvarisyhteiskunnan tyyppiä. Missä porvarisvaltio on enemmän tai vähemmän paljas, missä ei tarvita ulkokultaisuutta porvarisluokalle otollisten tuomioiden langettamiseen, siellä tuomarit nimitetään ylhäältä käsin, mutta jos valitaan, niin ainoastaan yhteiskunnan

etuoikeutettu osa tekee sen. Ja päinvastoin, mikäli pääoma on riittävästi koulunut joukkoja, ja mikäli ne riittävästi ovat sen nöyriä palvelijoita ja pitävät sen lakeja myös omina lakeinaan, sikäli työläisten vississä määrin itse sallitaan olla tuomareina, kun niille on sallittua valita parlamenttiin riistäjiään ja heidän lakeijoitaan. Siten syntyi ja toteutettiin valamiesoikeus, jonka varjolla tuomiot pääoman eduksi voitiin langettaa »itse kansan» tuomioina.

71 §. TYÖLÄISTEN TOIMITTAMA TUOMARIEN VALINTA. II:sen Internatsionaleen kuuluvien sosialistien ohjelmassa kiinnittää huomiota itseensä vaatimus, että kansan sallittaisiin valita tuomarit. Proletariaatin diktatuurin aikana tämä vaatimus on yhtä mahdoton toteuttaa ja yhtä taantumuksellinen kuin on yleisen äänioikeuden tai yleisen kansan aseuksen vaatimus. Kun proletariaatti tulee valtaan, niin se ei voi suostua siihen, että sen tuomareina olisivat sen luokkaviiholliset. Se ei voi pitää pääoman tai suurmaanomistuksen edustajia suojelemassa niitä dekreettejä, jotka ovat tarkoitettut pääoman herruuden hävittämiseksi. Lopuksi, siviili- ja rikosasiain loppumattomassa sarjassa tulee toteennäytökset oikeuden edessä tapahtua uuden, muodostuvan sosialistisen yhteiskunnan hengessä.

Siksipä neuvostovalta ei ainoastaan ole hävittänyt vanhan oikeuden koko koneistoa, mikä palvelen pääomaa, ulkokullaisesti esiintyi kansan äänenä, vaan muodosti uuden oikeuden vähintäkään salaamatta sen luokkaluonnetta. Vanhan oikeuden hahmossa riistäjäin luokkavähemmistö tuomitsi työtätekevää enemmistöä. Proletaarisen diktatuurin oikeus on työtätekevän enemmistön oikeutta riistäjävähemmistön yli. Niin on se muodostettukin. Tuomareita valitsevat

ainoastaan työtätekevät! Tuomarit valitaan ainoastaan työläisten joukosta. Riistäjille jää vaan oikeus olla tuomittavina.

72 §. YHTENÄINEN KANSANOIKEUS. Oikeuslaitos on porvarisyhteiskunnassa äärimmäisen suuri laitos. Porvarisjuristit kovasti pöyhkeilevät sillä, että oikeusasteiden koko portaikon ansio on, että täydellinen oikeus on turvattu ja oikeusvirheiden luku saatettu minimiin. Todellisuudessa asiain kulku eri asteissa aina oli ja jää mitä edullisimmaksi omistavalle luokalle. Järjestäen kokonaisia palkattuja asianajajakuntia, on väestön rikkailla kerroksilla täysi mahdollisuus riidellä itselleen suotuisa päätös korkeimmissa oikeusasteissa, samaan aikaan kun köyhä riitapuoli on pakotettu heittämään asian ajamisen, suuria varoja nielevänä. Asian kulku eri oikeusasteissa takaa »oikeudenmukaisen» päätöksen ainoastaan siinä mielessä, että se takaa päätöksen riistäjäryhmille edulliseksi.

Proletaarivaltion yhtenäinen kansan oikeus vähentää minimiin sen ajan, joka kuluu siitä, kun asia joutui oikeuteen, siihen kun lopullinen tuomio on valmis. Oikeuslaitoksen virastohitaus supistuu tavattomassa määrin ja jos sitä vielä esiintyy, niin johtuu se siitä, että kaikki neuvostolaitokset eivät yleensä ole täydellisiä proletariaatin diktatuurin ensi kuukausina ja vuosina. Pääasia on, että oikeus tehdään väestön kaikista köyhimmälle ja pimeimmällekkin kerrokselle luoksepäästäväksi ja sitä vieläkin enemmän, kun sivuutetaan kansalaissodan ankara aika ja tasavallan kansalaisten kaikki keskinäiset suhteet enemmän luonteeltaan vakiintuvat. »Sodan aikana lait vaikenivat», sanoivat roomalaiset. – Kansalaissodan aikana lait työväen hyväksi eivät vaikene, kansan tuomioistuimet työskentelevät, mutta koko väestö ei

vielä ole ehtinyt tutustua uuden oikeuden olemukseen ja arvostella koko sen etevämmyyttä.

Kansan tuomioistuinten tehtävä on suuremmin vanhan yhteiskunnan särkemis- ja uuden rakentamiskaudella. Neuvostolainsäädäntö ei ennätä elämän mukana. Porvaris-tilanherrain järjestelmän lait ovat kumotut; proletaarivaltion lait ovat kirjoitetut vaan yleispiirtein ja täydellisiksi ei niitä koskaan tulla kirjoittamaan. Työväenluokka ei aio ikuistuttaa herruuttaan ja se ei tarvitse kymmenittäin eri asetuskirjoja. Kun se on lausunut tahtonsa jossain perusasetuksessa, voi se antaa kansan tuomarien, jotka työväki valitsee, tehtäväksi tulkita ja soveluttaa elämässä näitä lakeja. Tärkeätä on vaan, että näiden oikeuksien tuomiot kuvastaisivat täyden eron porvarillisen järjestyksen tavoista ja psykologiasta, että proletaariset tuomarit ratkaisisivat asiat proletaarisesti, sosialistisesti, eikä porvarillisen omantunnon mukaan. Niiden juttujen loppumattomassa määrässä, joita aiheutuu vanhojen suhteiden särkyessä ja proletaarisen oikeuden toteuttamisessa on kansantuomareilla tilaisuus täydentää se kumous, jonka alotti lokakuun vallankumous 1917 ja jonka tulee laajeta neuvostotasavallan kansalaisten kaikkiin keskinäisiin suhteisiin. Toiselta puolen, tutkiessa juttujen suurta määrää, jotka ovat syntyneet riippumatta vallankumouskauden oloista, yksityisiä rikosluontoisia juttuja, tulee kansan tuomarien tuoda esiin aivan uusi suhde silloisiin rikoksiin vallankumouksellisen köyhälistön taholta ja suorittaa täydellinen vallankumous annettavan rangaistuksen laadussa.

73 §. VALLANKUMOUSTRIBUNAALIT. Kommunistinen Puolue katsoo sosialistisen valtion normaalituomioistuimek-

si valittavaa ja valitsijan vaihtamaa kansan oikeutta, missä vuorollaan tulee kukin työläinen käyttämään tuomarin oikeuttaan. Mitä kärjistyneimmän kansalaissodan aikana on välttämätöntä järjestää kansan oikeuden rinnalla vallankumoustribunaleja. Näiden vallankumoustribunaleiden tehtävänä on nopeasti ja säälimättä tuomita proletaarisen vallankumouksen vihollisia. Nämä oikeudet ovat yhtenä aseena riistäjäin kukistamiseksi ja tässä suhteessa ovat ne samallaisia proletaarisen puolustuksen ja hyökkäyksen elimiä kuin Punakaarti, Punainen Armeija ja erikoiskomiteat. Tämän johdosta vallankumoustribunaleit ovat järjestetyt vähemmän demokraattisella tavalla kuin kansan oikeudet. Ne nimittää neuvostot, eikä niitä suorastaan työväen joukot valitse.

74 §. PROLETAARISEN OIKEUDEN RANGAISTUKSET. Verisessä taistelussa pääomaa vastaan työväen luokka ei voi kieltäytyä mitä ankarimmista tuomioista sen ilmivihollisiin nähden. Kuolemantuomion poistaminen ei ole mahdollinen, niin kauan kuin jatkuu kansalaissota. Mutta proletaarisen oikeuden puhtaasti objektiivinen vertailu porvarisvastavallankumouksellisen oikeuden kanssa paljastaa työläistuomarien erinomaisen lempeyden verrattuna porvarillisen oikeuden pyöveleihin. Kuolemantuomioita langetetaan aivan äärimmäisessä tapauksessa. Tämä oli varsin kuvaavaa proletaarisen diktatuurin ensi kuukausien oikeusjutuille. Tässä riittää vaan huomautus, että Pietarin kuuluisan Puriskevitshin tuomitsi aikoinaan Vallankumoustribunalei kaikkiaan vaan kahden viikon vankeuteen. Suuri suvaitsevaisuus vihollisiinsa nähden yhteiskunnan progressiivisissä luokissa, joilla on tulevaisuus, suuri oikeudenkäytön julmuus kuole-

vissa luokissa, esiintyy myös proletaarisen oikeuden käytännössä.

Mitä rangaistuksiin tulee, joita proletaarioikeudet langettavat rikollisille, jotka eivät ole vastavallankumouksellisia, niin nämä rangaistukset perusteellisesti eroavat porvarisoikeuden rangaistuksista. Se on täysin ymmärrettävääkin. Suunnaton rikosten enemmistö, joita tehdään porvarisyhteiskunnassa, esiintyvät joko rikoksina omistus-oikeutta vastaan tai rikoksina, jotka tavalla tai toisella ovat yhteydessä omistuksen kanssa. On luonnollista, että porvarisvaltio kosti rikollisille, ja että tämän yhteiskunnan rangaistukset esiintyivät suuttuneen omistajan eri kostonmuotoina. Yhtä tolkuttomia olivatkin rangaistukset satunnaista luonnetta olevista rikoksista tai rikoksista, jotka olivat johtuneet kokonaan porvarillisten olojen epätäydellisyydestä (perhe- ja rakkausrikokset, alkoholirikokset j. n. e.). Proletaarisen oikeuden tulee käsitellä rikoksia, joiden pohjan on valmistanut porvarisyhteiskunta, jonka kaikkia jätteitä ei ole vielä poistettu. Proletaarinen oikeus joutui perimään vanhalta hallinnolta tämän hallinnon kasvattaman ammattirikollisten kantajoukon. Proletaarinen oikeus on aivan vieras kostosta. Se ei voi kostaa ihmisille siitä, että he elivät porvarisyhteiskunnassa. Sentähden kansan oikeutemme rangaistukset yhä nytkin kuvastavat täyttä vallankumousta oikeudenkäytössä. Yhä useammin sovelletaan ehdollista tuomiota: se on tuomio ilman rangaistusta, jonka päätehtävänä on ehkäistä rikoksen uusiintuminen. Käytetään yhteiskunnallista nuhtelua, - keino, joka on vaikuttava vaan luokattomassa yhteiskunnassa ja joka tuottaa yhteiskunnallisen tietoisuuden ja yhteiskunnallisen vastuunalai-

suuden kasvuun. Linnanvankeus ilman työtä - tuo pakollinen loiseläimenä olo, jota niin usein tsarismi käytti, on muutettu yhteiskunnalliseksi työksi. Yleensä vahingon, minkä rikollinen on aiheuttanut yhteiskunnalle, proletaarin oikeus pyrkii korvaamaan syyllisen lisätyllä työllä. Vihdoin, missä oikeudella on tekemistä rikoksen uusijan kanssa, jonka vapauttaminen sittenkin kun rangaistus on kärsitty aiheuttaisi vaaran toisten kansalaisten elämälle, toimitetaan rikollisen eristäminen yhteiskunnasta, jolloin rikolliselle annetaan täydellinen mahdollisuus siveelliseen uudestisyntymiseen.

Kaikki luetellut toimenpiteet, jotka ovat tarkoitettut uudistamaan tavallisia rankaisutapoja yleensä ja löysivät puolustajia parhaiden porvarillisten lainoppineidenkin joukossa. Kuitenkin ne jäivät porvarillisessa yhteiskunnassa unelmiksi. Niitä voi alottaa toteuttaa elämässä vasta voittanut proletariaatti.

75 §. PROLETAARISEN OIKEUDEN TULEVAISUUS. Mitä vallankumoustribunaleihin tulee, niin tälläkään proletaarisen oikeuden muodolla ei ole minkäänlaista tulevaisuutta, yhtävähän kuin lahtarikaartin voittaneella Punaisella armeijalla, Erikoiskomiteoilla ja muilla elimillä, joita proletariaatti on luonut kansalaissodan aikana. Proletariaatin voitettua porvarillinen vastavallankumous, käyvät nämä elimet tarpeettomiksi.

Sen sijaan proletaarin oikeus valittavan kansan oikeuden muodossa epäilemättä tulee elämään yli kansalaissodan lopun ja vielä kauan sen täytyy tuomioillaan puhdistaa porvarisyhteiskunnan säröjä sen moninaisissa ilmenemismuodoissa. Luokkien hävittäminen ei yhtäkaikki hävitä luokkapsygologiaa, joka aina jää elämään kauemmin

kuin sen synnyttäneet yhteiskunnalliset olot, eikä luokka-vaistoa ja tottumuksia. Sitäpaitsi itse luokkain hävitysprosessi voi kovasti venyä. Porvariston muutos työtätekeväksi ihmisten ryhmäksi, talonpoikain muuttuminen sosialistisen yhteiskunnan työntekijöiksi ei tapahdu kerralla. Viimeinen kehityskulku tulee jokseenkin pitkälliseksi ja aiheuttaa paljon oikeusluontoisia juttuja. Samoin kulutusvälineiden yksityisomistus, joka tulee antamaan paljon aihetta hairahduksiin ja rikoksiin. Vihdoin, rikokset yhteiskuntaa vastaan, joihin yksityiset jäsenet yksityisetujen tähden tekevät itsensä syypäiksi, ja kaikellaiset yhteiskunnallisen hyvän loukkaukset tulevat myös kauan olemaan oikeudellisen käsittelyn esineenä. Totta on, että oikeus silloin on muuttanut luonteeltaan: vähitellen sitä mukaa kuin valtio kuolee, tulee se muuttumaan yhteiskunnallisen mielipiteen ilmaisun elimeksi, läheten luonteeltaan toverioikeutta, jonka päätöksiä ei panna väkivaltaisain keinoin käytäntöön, vaan on niillä vaan moraalinen merkitys.

X LUKU.

Koulu ja kommunismi.

76 §. Porvarillisen yhteiskunnan koulu. 77 §. Kommunismin hävittävät tehtävät. 78 §. Koulu kommunistisen kasvatuksen ja valistuksen aseena. 79 §. Koulun edellinen kasvatus. 80 §. Yhtenäinen työkoulu. 81 §. Erikoisopetus. 82 §. Korkeakoulu. 83 §. Neuvosto ja puoluekoulu. 84 §. Koulun ulkopuolinen opetus. 85 §. Uudet valistustyöntekijät. 86 §. Taiteen ja tieteen aarteet työläisille. 87 §. Valtion harjoittama kommunistinen propaganda. 88 §. Kansanvalistus tsaarivallan ja Neuvostovallan aikana.

76 §. PORVARILLISEN YHTEISKUNNAN KOULU. Koulu porvarillisessa yhteiskunnassa täyttää kolme perustehtävää: 1) kasvattaa työläisten nuorta polvea uskollisuuden ja alistuvaisuuden hengessä kapitalistista hallintoa kohtaan; 2) valmistaa vallassaolevain luokkien nuorista työtätekevän, kansan »sivistyneitä» kasvattajia; 3) palvelee kapitalistista tuotantoa, sovelluttaa tiedettä tekniikkaa varten ja kapitalistisen voiton lisäämiseksi.

Ensimmäinen tarkoitus saavutetaan koulussa samoin kuin porvarisarmeijassa, s. o. ennen kaikkea muodostamalla »kansanvalistusupseerien» vastaava kantajoukko. Kansaa

varten tarkoitettujen, porvarillisten koulujen opettajat suorittavat määrätyn oppikurssin, missä heitä valmistetaan kasvattaja-osaansa varten. Kouluissa opettamaan päästetään ainoastaan porvarisnäkökannalla oleva opettajajenkilökuunta. Tästä pitää huolta porvarillisen valistuksen ministeristö ja säälimättä ajaa pois opettajistosta kaikki vastenmieliset, s. o. sosialistiset ainekset. Saksan kansakoulu vallankumoukseen saakka, palvelen Wilhelmin kasarmin täydennyksenä, on selvänä esikuvana siitä, kuinka tilanherrain ja porvariston onnistui koulun välityksellä tehdasmaisesti valmistaa uskollisia ja sokeita pääoman orjia. Alemmissa porvarillisissa kouluissa opetus suoritetaan määrätyn ohjelman mukaan, mikä on kokonaan sovellettu osanottajain kapitalistista kesyttämistä varten. Kaikki oppikirjat laadittiin myös vastaavassa hengessä. Samaa päämäärää palveli myös koko porvarillinen kirjallisuus, jonka loivat ihmiset, mitkä katsoivat porvarillisen järjestyksen luonnolliseksi, ikuisiksi ja parhaimmaksi kaikista mahdollisista hallituksista. Näissä oloissa koululaiset huomaamattaan tulivat vakuutetuiksi porvarillisesta psykologiasta ja riemulla omistivat kaikki porvarilliset hyveet: rikkauden, maineen, ylhäisyyden jumaloimisen, alkoivat pyrkiä virkauralle, pyrkiä yksityiseen hyvinvointiin j. n. e. Porvarillisten opettajain työn saattoivat loppuun kirkon palvelijat uskonnon opetuksellaan, joka kirkon ja pääoman läheisen yhteyden tähden aina on näyttäytynyt omistavien luokkien laiksi.*)

*) Tsaarivallan aikana Venäjällä kansanjoukkoja pidettiin aatelisvaltiolle kuuliaisina ei niin paljon porvariston, pappien, tsaarin tarkoituksia palvelevalla valistuksella, kuin kaiken valistuksen ehkäisemisellä. Tässä suhteessa on kuuluisa tunnetun pimeydenharrastajan Pobjedonostsevin »teoria», joka piti kansan sivistymättömyyttä itsevaltiuden päätukenä.

Toinen päämäärä saavutetaan porvarillisessa yhteiskunnassa siten, että keski- ja ylempikoulu tietoisesti tehdään työväenluokalle pääsemättömäksi. Opiskelu keski- ja varsinkin ylemmissä oppilaitoksissa kysyy suuria varoja, joita ei ole työläisellä.

Tämä opetus kestää yli kymmenenkin vuotta ja tästä syystä on se työläiselle ja talonpojalle luoksepääsemätön, sillä hänen täytyy perheensä elättämiseksi ajaa tehtaaseen, maatoimiin tai palvelukseen lapsensa aivan nuorena. Keski- ja ylemmät koulut todellisesti muuttuvat porvarisnuorison oppilaitoksiksi. Täällä vallasaaolevan luokan nuorisoa valmistetaan astumaan isäinsä riistantapaikoille tai porvarisvaltion virkamiesten ja teknikkojen tuoleille. Ja näissä kouluissa on opetuksella jyrkkä luokkaluonne. Jos matemaatiikan, tekniikan ja luonnontieteiden alalla tätä ei niin huomaakaan näiden aineiden itse laadun vuoksi, niin esiintyy se täydellä selvyydellä yhteiskunnallisissa tieteissä, jotka todella määräävät oppilaiden maailmankatsomuksen. Porvarillista valtio-taloustiedettä opetetaan, samalla mitä kehityimmän keinoin »peitoten Marxia». Yhteiskuntaoppia ja historiaa luetaan myös puhtaasti porvarillisessa hengessä. Oikeushistoria päätetään tutustuttamalla porvarilliseen, »ihmisen ja kansalaisen» luonnolliseen oikeuteen j. n. e. Tulos on, että keski- ja ylemmät koulut opettavat porvarispojille kaiken mitä välttämättä tarvitaan porvarillisen yhteiskunnan palvelukseen ja koko porvarillisen riistojärjestelmän kannattamiseen. Jos taas ylempiin kouluihin sattuisi työläisten lapsia, tavallisesti lahjakkaimpia, niin porvarillinen koulukoneisto useimmissa tapauksissa menestyksellä vieroittaa ne omasta luokastaan pois, istuttaa niihin porva-

rillista psykologiaa ja loppujen lopuksi käyttää näitä työläisten kykyjä samojen työläisten sortamiseen.

Mitä kolmanteen tehtävään tulee, niin porvarillinen koulu saavuttaa sen seuraavalla tavalla. Tiede erotetaan luokkayhteiskunnan työstä. Sitä ei tehdä ainoastaan omistavien luokkien omaisuudeksi vaan vielä enemmänkin: määrätyn ja jokseenkin ahtaan ihmisryhmän ammatiksi. Sekä tieteellinen opetus että tieteellinen tutkimus erotetaan työprosessista. Käyttääkseen jotain tiedettä tuotannon hyväksi, tulee porvarillisen yhteiskunnan luoda joukko oppilaitoksia, jotka soveltuvat saattamaan tieteen keksinnöt tekniikan palvelukseen ja joukko teknillisiä kouluja, jotka tekevät mahdolliseksi pitää tuotantoa »puhtaan» s. o. työstä eristetyn tieteen saavutusten, tasalla. Tämän yhteydessä polyteknilliset koulut eivät anna kapitalistiselle yhteiskunnalle ainoastaan teknillisesti tietoista henkilökuntaa, vaan myös työväenluokan peräänkatsojain ja hoitajain kantajoukon. Sen lisäksi tavaran vaihdon prosessin palvelusta varten muodostetaan erilaisia kauppakouluja, kauppaopistoja j. n. e. Se, mikä koko tässä järjestössä on yhteydessä tuotannon kanssa, jää jälkeen. Mikä on yhteydessä *porvarillisen* tuotannon kanssa, sen tulee kuihtua pois. Jos säilytetään kaikki, mikä edistää tieteen kehitystä, - häviää tieteen erottaminen työstä. Jos säilytetään teknillisten tietojen opetus - tulee häviämään tapa opettaa niitä erillään fyysisestä työstä. Jos suojellaan ja laajennetaan tieteen käyttämistä tuotantoa varten - tullaan hävittämään sellaisen käytännön esteet, että pääoma käyttäisi tiedettä hyväkseen ainoastaan sikäli, kuin se kunakin määrättynä hetkenä lisäisi liikevoiton määrää.

77 §. KOMMUNISMIN HÄVITTÄVÄT TEHTÄVÄT. Kouluasioissa, samoin kuin muillakin aloilla, Kommunistisella puolueella ei ole ainoastaan rakentamis-, vaan ensi aikoina myös hävittämistehtävät. Porvarillisen yhteiskunnan koulusysteemistä tulee viipymättä hävittää kaikki se, mikä on tehnyt koulusta porvariston luokkaherruuden aseeseen.

Porvariyhteiskunnan korkeimman asteen koulu on ollut riistäjäluokkien omaisuutta. Tämä koulu lukemattomine lyseoineen, reali-kouluineen, instituutteineen, kadettikouluineen j. n. e. pitää hävittää.

Porvarillisten koulujen opettajahenkilökunta palvelee porvarillisen valistuksen ja petoksen asiaa. Proletaarisesta koulusta pitää säälimättä ajaa pois se vanhan koulun opettajahenkilökunnan osa, joka joko ei voi tai ei tahdo olla joukkojen kommunistisen valistuksen aseena.

Vanhassa koulussa käytettiin porvarishenkisiä oppikirjoja, käytettiin porvariston luokkatarkoituksiin sopivia opetustapoja. Kaikki tämä on heitettävä uudessa koulussa syrjään.

Vanha koulu oli sidottu uskontoon uskonnon pakollisen opetuksen, pakollisten rukousten ja kirkossa käynnin avulla. Uusi koulu toteuttaa uskonnon pakollisen poistamisen seinänsä sisältä, koettakoonpa se sinne tulla missä muodossa hyvänsä, tahtokoonpa sitä sinne vanhempien takapajulla olevat ryhmät raahata miten lievässä muodossa tahansa.

Vanha korkeakoulu muodosti professorien suljetun piirin, oppineen ammattikunnan, joka ehkäisi yliopistoon kiinnittämästä uusia opetusvoimia; porvarisprofessorien oppineiden ammattikunta tulee hävittää ja kateederien tulee olla kaikkien opetukseen kykenevien omaisuutena.

Tsaarivallan aikana ei sallittu opetusta äidin kielellä. Venäjän kieli oli pakollinen valtion ja koulun kieli. Uusi koulu hävittää kaikki kansallisuussorron jätteet valistuksen alalla tehden omankielisen opetuksen kaikkien kansallisuuksien omaisuudeksi.

78 §. KOULU KOMMUNISTISEN KASVATUKSEN JA VALISTUKSEN ASEENA. Porvaristo muodostaa väestön suunnattoman vähemmistön. Se ei sitä estä, muiden luokkasorron elinten rinnalla, käyttämästä koulua miljoonien työläisten kasvattamiseen ja kesyttämiseen omassa hengessään ja sillä tavalla juurruttamasta väestön enemmistöön mitättömän vähemmistön katsomuksia ja moraalia. Kapitalistisissa maissa proletariaatti ja puoliproletariaatti muodostaa väestön enemmistön. Venäjällä työväen luokka, ollen lukumäärältään vähemmistö, poliittisesti esiintyy *kaikkien työtätekevien* taistelun johtajana ja järjestäjänä. Sentähden on luonnollista, että sen, otettuaan koulun käsiinsä, tulee käyttää sitä ennen kaikkea kohottaakseen tarpeelliselle tasolle työtätekevän väestön kaikkien jälellä olevien kerrosten kommunistinen tietoisuus. Porvaristo käytti koulua hyväkseen työläisten orjuuttamiseksi. Proletariaatti käyttää koulua sen vapauttamiseksi, henkisen orjuuden kaikkien jätteiden hävittämiseksi työläisten tietoisuudessa. Juuri koulujensa avulla porvaristo kasvatti proletaarilapsia porvarishengessä. Uuden kommunistisen koulun tehtävänä on kasvattaa porvaris- ja pikkuporvarilapsia proletaarisessa hengessä. Järjen alalla, ihmisten psykologiassa kommunistisen koulun tulee suorittaa sama porvariyhteiskunnan hävittäminen ja se pakkoluovutus, jonka taloudellisella alalla Neuvostovalta on suorittanut kansallistuttamalla tuotannon

aset. Täytyy valmistaa ihmisten tietoisuutta uusiin yhteiskunnallisiin oloihin. Joukkojen, jotka monilla henkisen elämän aloilla molemmin jaloin ovat edelleen porvarillisen yhteiskunnan ja sen ennakkoluulojen pohjalla on hyvin vaikeata rakentaa kommunistista yhteiskuntaa. Uuden koulun tehtävänä on sovittaa aikuisten opetus muuttuneisiin yhteiskunnallisiin suhteisiin, mutta etupäässä - kasvattaa nuori polvi, joka koko sielunelämässään tulee olemaan uuden kommunistisen yhteiskunnan pohjalla.

Tähän päämäärään tulee tähdätä kaikkien lueteltujen reformien kouluasiassa, jotka osin ovat toteutetut, osin merkityt toteutettavaksi.

79 §. KOULUNEDELLINEN KASVATUS. Porvarisyhteiskunnassa lapsi katsotaan, jos ei kokonaan, niin ainakin melkoisessa määrin, vanhempiansa omaisuudeksi. Kun vanhemmat sanovat: »minun tyttäreni, minun poikani», ei se merkitse ainoastaan sukulaissuhdetta, vaan myös vanhempain oikeutta omien lastensa kasvatukseen. Sosialistiselta näkökannalta ei tätä oikeutta millään voi perustella. Yksityinen ihminen ei itsekään kuulu itselleen, vaan yhteiskunnalle, ihmissuvulle. Ainoastaan yhteiskunnan olemassaolon johdosta kukin yksityinen yksilö kykenee elämään ja kehittymään. Sen tähden lapsi kuuluu yhteiskunnalle, jossa ja jonka turvissa se on syntynyt, eikä ainoastaan omien vanhempainsa »yhteiskunnalle». Yhteiskunnallehan myös kuuluu ensimmäinen ja pääoikeus lasten kasvattamiseen. Ja samalta näkökannalta vanhempien vaatimus kotikasvatuksen avulla painaa lastensa psykologiaan oma typeryytensä ei ole ainoastaan torjuttava ehdottomasti, vaan on sille mitä säälimättömimmällä tavalla naurettava. Yhteiskunta voi us-

koa lasten kasvatuksen vanhemmille, mutta voi olla uskottavaakin, ja mitä pitemmälle sitä vähemmän sillä on oleva syytä uskoa lasten opetusta vanhemmille, sillä lasten kasvatuksen kykyä kuitenkin tapaa harvemmin kuin lasten syntytyskykyä. Sadoista äideistä, kenties, pari kolme kykenee olemaan kasvattajana. Vastaisuudessa kuuluu kasvatusta yhteiskunnalle. Yhteiskunnallinen kasvatusta tekee sosialistiselle yhteiskunnalle mahdolliseksi kasvattaa tulevaa sukupolvea niin kuin on tarpeellista mahdollisimman vähällä voimin ja varojen käytöllä.

Lasten yhteiskunnallinen kasvatusta ei ole välttämätön ainoastaan kasvatustaloudelliselta kannalta: sillä on myös suuret taloudelliset etunsa. Satoja tuhansia, miljoonia äitejä yhteiskunnallista kasvatusta toteutettaessa tulee vapautumaan tuotantoa ja oman sivistyksensä kehittämistä varten. He tulevat vapautumaan järjeä tylsyyttävästä kotitaloudesta ja loppumattomista pikkuaskareista, jotka ovat yhteydessä lasten kotikasvatuksen kanssa.

Kas siksi Neuvostovalta pyrkii muodostamaan joukon laitoksia, joiden tulee parantaa lasten yhteiskunnallinen kasvatusta, tehden sen asteettain yleiseksi. Sellaisia ovat lastentarhat, minne toimessa olevat työläiset ja virkailijat voivat viedä lapsensa, jättäen heidät siellä koulunedellisen kasvatuksen erikoistuntijoille. Sellaisia ovat lastenkodit, jotka myös ovat lastentarhoja, mutta varustetut lasten pitempiaikaista niissä oloa varten. Sellaisia ovat lasten siirtolat, joissa asuvat ja kasvatetaan lapset joko lyhyemmän tai pitemmän ajan vanhemmistaan erossa. Tähän kuuluvat myös lastenseimet, s. o. lasten hoitolaitokset 4:ään ikävuoteen as-

ti; niissä annetaan hoitoa lapsille sillä aikaa kun heidän vanhempansa ovat työssä.

Kommunistisen puolueen tehtävänä on, toiselta puolen, neuvostojärjestöjen avulla koettaa vielä nopeammin kehittää koulun edellisiä kasvatustaitoksia ja parantaa asioiden tilaa niissä, toiselta puolen, pontevan propagandan avulla vanhempien keskuudessa taistella porvarillisia ja pikkuporvarillisia ennakkoluuloja vastaan kotikasvatuksen paremmuudesta ja välttämättömyydestä, vahvistaen tätä ottamalla esimerkkejä mallikelpoisimmin järjestetyistä Neuvostovallan kasvatustaitoksista. Usein juuri epätyytyttävä lastenkotien, seimien, tarhojen y. m. järjestys pidättää vanhempia antamasta lapsiaan sinne. Kommunistisen puolueen ja erikoisesti sen naisosastojen tehtävänä on kehottaa vanhempia *pyrkimään* yhteiskunnallisen kasvatuksen *parantamiseen* ei *hylkäämällä* ne, vaan luovuttamalla lapsensa vastaaviin laitoksiin ja panemalla toimeen mitä laajimman kontrollin niiden suhteen vanhempien järjestöjen taholta.

80 §. YHTENÄINEN TYÖKOULU. Koulun edellisiä kasvatustaitoksia muodostetaan lapsille 7 vuoden ikäiseen saakka. Pitemmälle kasvatusta ja opetusta tulee kuulua koululle. Opetuksen tulee olla pakollista, mikä on suunnaton edistysaskel tsarismia aikaa verraten. Opetuksen tulee olla maksuttoman, mikä on mitä valtavain askel eteenpäin siihen verraten, mitä me näemme jopa kaikista edistyneimmissäkin porvarillisissa maissa, missä vaan alimman koulun opetus on maksuton. Opetuksen luonnollisesti tulee olla kaikille samallaisen, millä hävitetään kaikellaiset eri väestöryhmien etuoikeudet kasvatuksessa ja opetuksessa. Tämän yleisen,

kaikille saman ja kaikille pakollisen opetuksen pitää käsittää koko nuoriso 8-17 ikävuoteen.

Koulun tulee olla yhtenäisen. Se merkitsee, ensiksi, että koulun jaon tytöille ja pojille tulee olla hävitetyn ja toteutetun molempain sukupuolten yhteisopetus. Se merkitsee, että koulun jaon ali-, keski- ja korkeakouluun, jotka eivät ole sidotut toisiinsa eivätkä täydennä toisiaan ohjelmillaan, tulee olla hävitetyn. Se merkitsee, että sekä ali-, keski- ja korkeakoulujen jakaantumisen yleiskasvatus-, ja erikois- tai ammattikasvatuskouluihin, samoin kuin yleisesti avonaisiin tai määrätylle luokalle varattuihin kouluihin tulee olla hävitetyn. Yhtenäinen koulu merkitsee yhtenäistä portaakkoa, jota myöten voi ja pitää jokaisen sosialistisen tasavallan jäsenen kulkea alkaen kaikista alimmalta portaalta, lastentarhasta; ja päättyen ylimmälle asteelle, missä loppuu kaikki yleinen kouluopetus ja kaikki se poliittinen sivistäminen - siinä asteessa, mikä on pakollinen kaikille oppilaille.

Kuten jokainen lukija huomaa, ei yhtenäinen koulu ole ainoastaan joka etevän opettajan ihanne, vaan myös ainut mahdollinen koulumuoto sosialistisessa, s. o. luokattomassa tai luokkia hävittämään pyrkivässä yhteiskunnassa. Yhtenäisen koulun voi toteuttaa ainoastaan sosialismi, vaikka sellaisen koulutyypin toivottavuuden ovat ilmaisseet jo porvarillisenkin yhteiskunnan pedagogit.

Sosialistisen tasavallan koulun tulee olla työkoulun. Se merkitsee, että opetuksen ja kasvatuksen tulee olla yhdistetyn työhön ja tulee nojautua työhön. Tämä on monesta syystä tärkeitä. Ensiksi, itse opetuksen menestykselle. Kaikista helpoimmin, mielukkaimmin ja perusteellisimmin lapsi ei sulata sitä, mitä hän on oppinut kirjoista tai opettajan pu-

heista, vaan mitä hän omin käsin tehden on kokenut. Kaikista helpoimmin oppii tuntemaan ympäröivän luonnon koettamalla toimia tässä luonnossa. Opetuksen yhdistäminen työhön aloitettiin jo edistyneimmissä porvarillisissa kouluissa. Mutta loppuun asti se ei voinut tulla toteutetuksi porvarillisessa järjestelmässä, joka tietoisesti kasvattaa yhteiskunnan loisaineksia ja erottaa ruumiillisen työn järjen työstä ylipääsemättömällä kuilulla.

Siten työ on välttämätön lasten pelkän ruumiillisen kehityksen tähden, samoin kuin heidän kaikkien kykyjensä kaikinpuolisesti kehittämistä varten. Kokemus on vahvistanut ja osoittanut, että koulussa työhön käytetty aika ei vähääkään vähennä, vaan päinvastoin lisää lasten menestystä kaikista erilaisimpien tietojen sulattamisessa.

Vihdoin kommunistiselle yhteiskunnalle on työkoulu aivan välttämätön. Tämän yhteiskunnan joka jäsenen tulee ainakin peruspiirtein tuntea kaikki ammatit. Tällä yhteiskunnalla ei tule olemaan mitään suljettuja ammattikuntia, kangistuneita, oman ryhmän erikoisalaan jähmettyneitä ammatteja. Jopa kaikista nerokkaimman oppineen tulee samalla olla taitavan ruumiillisen työntekijän. Yhteisen työskoulun päättäneelle oppilaalle sanoo kommunistinen yhteiskunta: »professorinahan et voi olla, mutta yhteiskunta-arvojen tuottajana olet välttämätön». Alottaen lasten leikeistä tarhassa, pitää lapsen siirtyä työhön kuin jatkuvana leikinä, aivan huomaamatta. Ja siten alusta pitäen täytyy oppia katselemaan työtä ei epämiellyttävänä välttämättömyytenä tai rangaistuksena, vaan luonnollisena, kyvyn itsestään toimivana ilmauksena. Työn tulee olla tarpeellisen, kuten syömisen ja juomisen halun ja tätä tarvetta

tulee kommunistisessa koulussa istuttaa ja kehittää. Kommunisessa yhteiskunnassa, sen tekniikan pyrkiessä edistymään, tulevat kiertämättömiksi työvoimain suuret ja pikaiset siirrot yhdeltä tuotannon alalta toiselle. Esimerkiksi joku keksintö kutoma- ja kehruteollisuudessa voi vaatia kutomojen ja kehräämöjen työläisten luvun supistamista ja työläisten lisäämistä puuvillan tuotannossa, j. n. e. Sellaisissa tapauksissa on välttämätöntä uusi työvoiman jako ammattien kesken, mitkä on toteutettavissa vain siinä tapauksessa, jos kommunistisen yhteiskunnan jokainen työntekijä tuntee ei ainoastaan yhden, vaan koko joukon ammatteja. Porvarillinen yhteiskunta voi selvittää tuollaisesta tilanteesta käyttämällä teollisuuden reserviarmeijaa, s. o. työttömien vakinaista kantajoukkoa. Kommunisessa yhteiskunnassa ei tule olemaan työttömien armeijaa; niille teollisuusaloille, missä on kouraantuntuva puute työvoimasta, tullaan siirtämään toisten alojen työläisiä. Ainoastaan yhtenäinen työkoulu voi valmistaa sellaisten työntekijäin kantajoukon, mikä pystyy suorittamaan eri toimia kommunistisessa yhteiskunnassa.

81 §. ERIKOISOPETUS. 17:een ikävuoteen mennessä tulee koko Tasavallan nuorison läpikäydä yhtenäinen työkoulu ja saada siellä joukko teoreettisia ja käytännöllisiä tietoja, jotka ovat kommunistisen yhteiskunnan *jokaiselle* kansalaiselle välttämättömät. Mutta opetus ei voi päättyä yksin tähän. Paitsi yleisiä tietoja, ovat välttämättömiä erikoistiedot, jokaisen tarpeellisimman tieteen ala on niin laaja, ettei niitä kaikkia mitenkään yksityinen ihminen voi omata. Yhtenäinen työkoulu ei ollenkaan sulje pois erikoiskasvatusta. Se ainoastaan kohottaa sen mitä korkeimmalle

asteelle. Jo yhtenäisen työkoulun toisella asteella - se on 14-17 vuoden iässä, ehdottomasti ilmenevät oppilaan taipumukset, mihin alaan hän on enin innostunut. Jo tällä asteella ei ole ainoastaan mahdollista, vaan myös välttämätöntä antaa näille luontaisille kyvyille tilaisuus perusteellisemmin tutustua eri tieteihin vahingoittamatta työkoulun yleiskasvatusohjelmaa.

Mutta varsinaisen erikoiskasvatuksen tulee alkaa vasta 17 ikävuoden jälkeen. Tämä ikä on toisestakin syystä rajana. 17:een ikävuoteen työkoulujen nuoriso on enemmän oppilaina kuin työntekijöinä. Koulun työprosessilla on perustarκοituksen, ei rikkauksien luominen ja valtion meno- ja tulo-arvion suurentaminen, vaan kasvattava tarkoitus. 17-vuotisesta oppilas muuttuu työntekijäksi. Hänen on suoritettava työ-osuutensa, valmistettava osansa tuotteista ihmiskunnan kommuunissa. Erikoisopetusta hän voi saada vaan täytettyään ensin perusvelvollisuutensa yhteiskuntaa kohtaan. Sentähden, säännön mukaan, erikoistietoja voi nuoriso saada täytettyään 17 vuotta ainoastaan työajan ulkopuolella. Tekniikan kehittyessä työpäivää tulee lyhentää vielä 8-tuntisesta, ja siten erikoisopetusta varten jää riittävästi aikaa jokaiselle kommunistisen yhteiskunnan jäsenelle. Joissakin tapauksissa erittäin lahjakkaisiin ihmisiin nähden on mahdollista myös väliaikaisen vapautuksen muodossa työstä eroaminen muutamiksi vuosiksi opetusta ja tieteellisiä tutkimuksia varten, taikka työpäivän supistaminen yleisesti säädettyyn verraten, jos tämä kaikki tunnustetaan yhteiskunnallisesti välttämättömäksi.

82 §. KORKEAKOULU. Tällä hetkellä ei ole vielä mahdollista edeltäpäin nähdä täydellisesti, mikä luonne tulee

olemaan kommunismissa erikoiskorkeakouluilla. Luultavasti niitä tulee olemaan mitä erilaisimpia muotoja, enemmän tai vähemmän lyhytaikaisista kursseista polyteknikumeihin ja koululaboratorioihin saakka, missä opetusta tullaan antamaan yhdessä tieteellisen tutkimuksen kanssa ja missä kaikki rajat professorien ja ylioppilaiden kesken tulevat olemaan poispyyhittyjä. Mutta nykyään jo voidaan täydellä varmuudella vakuuttaa, että yliopistomme nykyisessä muodossaan, nykyisine oppituoleineen, ovat aikansa eläneitä laitoksia. Ne jatkavat porvarillisen keskikoulun käyneen nuorison opettamista vanhassa hengessä. Nyt nämä yliopistot voidaan uudelleen muodostaa, uusimmalla professorikuntaihmisillä, jotka kenties eivät tyydytäkään »porvarillisen yhteiskunnan tohtorin» astetta, mutta menestyksellä voivat suorittaa täydellisen vallankumouksen yhteiskuntatieteiden opetuksessa ja riistää porvarilliselta tieteeltä sen viimeisen turvapaikan. Voidaan vaihtaa kuuntelijakunta, täyttäen yliopistojen auditoriot etupäässä työläisillä ja siten tehdä luonnon- ja teknilliset tieteet työväen luokalle saavutettaviksi. Mutta työläisten mukaanvetäminen välttämättä nostaa kysymyksen heidän ylläpidostaan opiskeluaikana valtion varoilla. Kaikesta tästä puhutaankin meidän ohjelmamme 3:ssa kohdassa kansanopetuksen alalla.

83 §. NEUVOSTO- JA PUOLUEKOULU. Kommunistinen puolue vallassa ollen hävitti tsaarivallan koulukoneiston, joka Kerenskin hallituksen aikaanakin jätettiin melkein koskemattomaksi. Vanhan luokkakoulun raunioille alkoi se luoda yhtenäistä työkoulua, *alkuna tulevan kommunistisen yhteiskunnan normalityökoululle*. Korkeimmista porvarillisista kouluista se koettaa kitkeä pois kaiken, mikä siinä oli oman-

sa ylläpitämään pääoman herruutta, ja tekee omistavain luokkien herruuskauden jälkeen kerääntyneet tiedot kaikkien työläisten saavutettaviksi ja siten alkaa valmistaa kommunistisen yhteiskunnan korkeakoulun *normaalityyppin* rakentamista.

Mutta kaikista tieteistä, joita porvarillinen sivistys tuntee, ei löydy sellaista, joka opettaisi kuinka proletaarinen vallankumous tehdään. Kaikista kouluista, joita porvaristo perusti ja joita aletaan perustaa tulevaa kommunistista yhteiskuntaa varten, ei ole ainuttakaan joka opettaisi kuinka on proletaarinen valtio rakennettava. Siirtymiskausi kapitalismista kommunismiin aiheutti erikoisen koulumuodon, jonka tehtävänä on palvella tapahtuvaa vallankumousta ja neuvostokoneiston muodostamista. Sellaista päämäärää varten toimivat puolue-neuvostokoulut, jotka ilmenivät eteemme lyhytaikaisina ja jokseenkin tilapäisinä kursseina ja muutettiin ja edelleen muutetaan pysyviksi laitoksiksi puolue- ja neuvostotoimitsijain kouluutusta varten. Se oli välttämätöntä. Neuvostovaltion rakentaminen on aivan uusi asia, jolla ei ole esimerkkiä historiassa. Neuvostolaitosten työ kehittyy joka päivä, tulee täydellisemmäksi ja kullekin neuvostotoimitsijalle käy välttämättömäksi menestyksellistä työtä varten tuntea ne kokemukset, jotka hänen edeltäjänsä jo ovat saavuttaneet. Ei osottaudu riittäväksi se, että valtion hallintoa omin päin opiskeltaisiin siten, että kaikki työläiset ottaisivat osaa neuvostoihin. Tämä kokemus on välttämättä koottava, järjestettävä, selvitettävä ja tehtävä kaikille neuvosto-rakennustyöhön osaaottaville työläisille saavutettavaksi, jotta jokaisen uuden työläiskerroksen, joka astuu valtion hallintoon, ei tarvitseisi toistaa edeltäjänsä virheitä,

jotta se ei oppisi omista, vaan toisten jo tekemistä, valtion jo maksamista virheistä. Neuvostotyökoulun tuleeikin palvella tätä päämäärää, se jo sitä palvelee, mikäli meillä jo Tasavallassa on neuvostotyön keskus koulu yleisvenäläisen Toimeenpanevan Komitean yhteydessä vakinaisena kouluna. Piakkoin vastaavia kouluja epäilemättä muodostetaan jokaiseen kuvernementtikaupunkiin.

Mitä tulee kommunistisiin puoluekouluihin, niin ne perusteellisesti muuttuvat luonteeltaan todellisena kommunistiin siirtymiskautena. Määrätyn, proletariaattiin nojautuvan puolueen kouluista, puhtaasti poliittisista kouluista ne muuttuvat yhteiskunnan kommunistisen uudestimuodostamisen kouluiksi, näinmuodoin siis valtiokouluiksi. Samaan aikaan ovat ne tulleet kansalaissodan sota-akatemoiksi. Ainoastaan näiden koulujen ansiosta proletariaatti pystyy ymmärtämään tämän kumouksen objektiivisetkin tehtävät, joita se suorittaa puoleksi tahtomattaan, puolitiedottomasti omaten silmiensä edessä vaan ahtaasti konkreettisia päämääriä, olematta tilaisuudessa käsittämään kokonaisuudessaan uudestirakennuksen koko kehityskulun. Puoluekoulut eivät ainoastaan pysty tieteellisesti selvittämään proletariaatille sen vallankumouksen luonnetta ja lopullista päämäärää, vaan myös opettavat kuinka tämä vallankumous on vietävä loppuun mahdollisimman lyhyessä ajassa mahdollisimman vähällä voimain kulutuksella.

84 §. KOULUNULKOPUOLINEN OPETUS. Tsarismi piti tahallaan tietämättömydessä ja ilman lukutaitoa Venäjän työkansan suurta enemmistöä. Saatuaan yksinvaltiudelta perintönä suunnattoman prosentin lukutaidottomia, Neuvostovallan luonnollisesti tulee ryhtyä mitä ankarimpiin kei-

noihin tämän perinnön korjaamiseksi. Tässä tarkoituksessa kansanvalistuskomisariaatin osastot avaavat kouluja aikuisia lukutaidottomia varten ja ryhtyvät moniin muihin toimenpiteisiin lukutaidottomuutta vastaan taistellakseen. Mutta paitsi Kansanvalistuskomisariaatin koulukoneiston käyttämistä, tulee kommunistisen puolueen käyttää kaikki keinot, jotta lukutaidottomain opetukseen ottaisivat osaa joukot. Tätä päämäärää tulee tavoitella kansanvalistusneuvostojen, joita valitsevat valistusta harrastavat työväenjoukot. Tähän päämäärään pyrkii kaikkien lukutaitoisten mobilisointi kaikkien lukutaidottomien opettamista varten. Tällaista mobilisointia aletaan toteuttaa monilla paikkakunnilla Tasavallassa ja puolueen tulee koettaa aikaansaada sen toteuttaminen kaikkialla määrätyn suunnitelman mukaisesti.

Paitsi taistelua lukutaidottomuutta vastaan, Neuvostovallan tulee käyttää paljon varoja ja voimia väestön, etupäässä täysi-ikäisen väestön avustamiseksi itseopiskeluasiassa. Tässä tarkoituksessa järjestetään kirjastojen verkkoja, jotka tyydyttävät työläislukijain kysyntää, kaikkialle, minne on mahdollista, pystytetään työväentaloja ja klubeja, perustetaan kansan yliopistoja. Kinematografi, joka on palvellut kansan pimitysaseena ja joka omistajiaan on rikastuttanut, vähitellen, vaikka valitettavasti mitä hitaammin, muuttuu joukkojen valistuksen ja heidän sosialistisessa hengessä kasvattamisensa voimakkaimmaksi aseeksi. Kaikkellaiset kurssit, yleiset ja maksuttomat luennot y. m. työpäivän lyhentämisen ansiosta, tulevat kaikille työläisille mahdollisiksi. Vastaisuudessa tulee olemaan suunnaton merkitys kasvatuspäämäärille suunnitelmallisesti järjeste-

tyillä työläisten retkeilyillä loma-aikoina oman maansa ja maailman eri maiden tuntemiseksi. Kaikkien maiden työläisten keskiselle yhteydelle nämä retkeilyt tulevaisuudessa ovat tavattomasta merkityksestä.

85 §. UUDET VALISTUSTYÖN TEKIJÄT. Koulureformit onnistuivat Neuvostovalle suuremmassa määrin kuin reformit tai uudelleen rakentaminen muilla aloilla. Tätä ei selitä ainoastaan se, että Neuvostovalta uhraa kansanvalistukseen verrattomasti suuremman osan menoarviossaan, kuin paraskaan porvarivaltioista. Yhtenäisen työkoulun aatteen toteuttamista olivat jo melkoisessa määrin valmistelleet porvarillisen yhteiskunnan etevimmät pedagogit. Venäjän pedagogien paras osa joutui neuvostohallituksen aikana toteuttamaan osin sitä mitä he pitivät yleensä välttämättömänä toteuttaa puhtaasti pedagogiselta näkökannalta. Koulutyöntekijäin joukossa, jotka siirtyivät Neuvostovalle puolelle porvaristilanherrain hallituksesta, on joukko sellaisia, jotka olivat ja pysyvät yleensä proletaarisen vallankumouksen vastustajina, mutta jotka esiintyvät kouluasiassa suoritetun proletaarisen vallankumouksen puoltajina.

Tämä suotuista seikka sentään ei ollenkaan vähennä proletaarisen valtion oikeiden kommunististen koulutyöntekijäin tarvetta. Opettajain keskuudessa, kuten yleensä sosialistien keskuudessa, muodostavat kommunistit pienen vähemmistön. Kommunismien vastustajain luku on melkoisesti suurempi. Kaikista enimmänsä kuitenkin on virkamiesmäisiä työntekijöitä, jotka ovat valmiit palvelemaan joka hallitusta, noudattamaan jokaista ohjelmaa, mutta kaikista lähinnä sitä, jota isät ja isoisät ovat noudattaneet. Tämän

johdosta kommunistisen puolueen edessä on kahdellinen tehtävä: toiselta puolen mobilisoida kaikki parhaimmat ainekset opettajain keskuudesta ja pontevan työn avulla näiden keskuudessa muodostaa niistä kommunististen työntekijäin kantajoukot; toiselta puolen muodostaa aivan uusia valistustyöntekijäin kantajoukkoja nuorisosta, joka alusta pitäen on kasvatettu kommunismin hengessä yleensä ja kommunistisen kouluohjelman hengessä erikoisesti.

86 §. TAITEEN JA TIETEEN AARTEET TYÖTÄTEKEVILLE. Kapitalistisessa yhteiskunnassa kyky katsotaan sen välineeksi. Kyvyn toiminnan tulos on tässä yhteiskunnassa tavara, joka voidaan myydä tähän tai tuohon hintaan ja joka sillä tavalla voi tulla sen omaisuudeksi, kuka enimmän maksaa. Neron työn, jolla on suunnaton yhteiskunnallinen merkitys ja joka todellisuudessa on kollektiivinen luomisvoima, voi ostaa kuka tahansa venäläinen Kolupajev tai amerikkalainen Morgan, saaden yksinoikeuden joko sen vaihettaa tai hävittää. Jos kuulu moskovalainen kauppias Tretjakov jonain kauniina päivänä olisi saanut päähänsä polttaa poroksi taulugalleriansa sensijaan että luovutti sen Moskovon kaupungille niin porvarillisen yhteiskunnan lakien mukaan ei häntä olisi voitu saattaa edesvastuuseen. Seurauksena taideteosten, harvinaisten kirjojen ja käsikirjoitusten y. m. ostosta ja myynnistä on se, että niistä suuret määrät pysyvät yhteiskunnan laajoille kerroksille tuntemattomina, muodostaen riistäjäin luokan etuoikeuden.

Neuvostovalta julistaa yhteiskunnan omaisuudeksi kaikki taiteen tuotteet, kokoelmat y. m. ja hävittää kaikki rajat niiden yhteiskunnalliselta käyttämiseltä. Tätä tarkoittavat myös kaikki määräykset, jotka tähtäävät suurten kirjako-

koelmain yksityisomistuksesta vapauttamista, muuttaen ne siten myös yhteiskunnan omaisuudeksi.

Kommunistisen puolueen tulee pyrkiä siihen, että valtiovalta menisi tätä tietä vielä pitemmälle. Äärimmäisessä kirjain puutteessa ja kun ei ole mahdollista nopeasti kehittää laajaa kustannustoimintaa, on välttämätöntä vielä pitemmälle rajoittaa tällä alalla yksityisomistusta ja keskittää kirjat yhteiskunnallisiin kirjastoihin, kouluihin j. n. e.

Sitä paitsi valistuksen edun vuoksi ja halusta valmistaa mitä laajimmille joukoille mahdollisuus käyttää hyväkseen teatteria, on suoritettu kaikkien teatterien kansallistuttaminen, mikä välillisellä tavalla hipaisee näyttämö-, musiikki- ja laulutaidealan kykyjen kansallistuttamista.

Tällä tavalla vähitellen kaikki tieteen ja taiteen tulokset, mitkä ovat syntyneet työläisjoukkojen riiston pohjalla, heidän selkänahkastaan, heidän kustannuksellaan palaavat uudelleen todellisille omistajilleen.

87 §. VALTION HARJOITTAMA KOMMUNISTINEN PROPAGANDA. Kun porvarillinen järjestelmä hävitetään ja aletaan sen raunioille luoda uutta kommunistista yhteiskuntaa, ei kommunismin aatteiden propaganda voi jäädä yksistään kommunistisen puolueen asiaksi ja harjoitettavaksi ainoastaan sen pikkuvaroilla. Kommunistinen valistustyö tulee välttämättömäksi koko uudelleen muodostuvaa yhteiskuntaa varten, sen tulee kiirehtää tätä kiertämätöntä kehityskulkua, sen tulee uuden rakentajille, jotka tekevät tätä työtä usein tietämättään, selvittää heidän omain ponnistustensa ja työnsä tarkoitus.

Sen tähden ei ainoastaan proletaarisen koulun, mutta myöskin koko proletaarisen valtion yleisen koneiston tulee

olla kommunistisen propagandan palveluksessa. Tätä propagandaa tulee armeijassa harjoittaa sotilaspolittisten järjestöjen, sitä tulee harjoittaa kaikkien neuvostoelinten.

Kommunismmin valtiopropagandan voimakkaimpana aseena on valtion kustannustoiminta. Kaikkien paperivaras-
tojen ja kaikkien kirjapainojen kansallistuttaminen tekee proletaarivaltiolle mahdolliseksi, suunnattoman paperipuut-
teen vallitessa, julkaista miljoonia kappaleita sitä, mikä elettävällä hetkellä on joukoille kaikista tärkeintä. Tulokse-
na on, että kaikki valtion kustannusliikkeen painattama teh-
dään joukoille saatavaksi ei ainoastaan mitä huokeimmalla
hinnalla, mutta asteettain sekä kirjat, lentokirjat, sanoma-
lehdet että julistukset aletaan jättää joukkojen käytettäväksi
aivan maksutta. Kommunismmin valtiopropaganda muuttuu
loppujen lopuksi edellisen aikakauden porvarillisen propa-
gandan kaikkien jätteiden hävittämiskeinoksi, ja uuden aja-
tuselämän, uusien ajatustapojen, uuden maailman-
katsomuksen voimakkaaksi aseeksi sosialistisen yhteiskun-
nan työntekijäin kädessä.

88 §. KANSANVALISTUS TSAARIVALLAN JA NEUVOS-
TOVALLAN AIKANA. Valtion menot kansanvalistukseen oli-
vat:

Vuonna 1891	22,810,260	ruplaa
» 1911	27,883,000	»
» 1916	195,624,000	»
» 1917	339,831,687	»
» 1918	2,914,082,124	»
» 1919 I puoliskolla	3,888,000,000	»

Näin ollen vallan siirtyminen proletariaatille heti kohotti kansanvalistusmenoja melkein yhdeksänkertaisesti.

1917 laskettiin olevan alkeiskouluja 1 päivään syysk. 38,387 (26 kuvernementissä).

Koulukaudella 1917-1918 oli I:sen asteen kouluja 52,274, oppilaita 4,138,982.

Oppikaudella 1918-1919 oli noin 62,238.

Samaan aikaan II:sen asteen kouluja 1917-1918 oli 1,830 ja 1918-1919 jo 3,783.

Tsaarivallan aikana ei koulunedellistä kasvatusta ollut ollenkaan. Neuvostovallan tuli järjestää asia uudestaan. Huolimatta monista epäsuotuisista seikoista, 1. p:nä lokak. 1919 laskettiin 31 kuvernementissä lastentarhoja ja lasten koteja olleen 2,615, joissa 155,443 lasta. Kaikkiaan niissä on vasta noin 2,5% 3-5 vuoden ijässä olevista lapsista. Mutta jo kaupungeissa on niiden hoidossa 10,1% lapsista ja tämä luku lakkaamatta kasvaa.

XI LUKU.

Uskonto ja kommunismi.

89 §. Miksi uskonto ja kommunismi ovat yhteensovittamattomia. 90 §. Kirkon erottaminen valtiosta. 91 §. Koulun erottaminen kirkosta. 92 §. Taistelu joukkojen uskonnollisia ennakkoluuloja vastaan.

89 §. MIKSI USKONTO JA KOMMUNISMI OVAT YHTENSOVITTAMATTOMIA. »Uskonto on kansan opiumia» sanoi K. Marx. Kommunistisen puolueen tehtävänä on tehdä tämä totuus ymmärrettäväksi työläisjoukkojen mitä laajimmille piireille. Puolueen tehtävä on saada kaikki työläisjoukot, enin takapajulla olevatkin, lujasti omaksumaan se totuus, että uskonto on ollut ja on yhä näihin saakka yhtenä kaikista voimakkaimmista sortajain käsissä olevista aseista, jolla työläistä pidetään eriarvoisuudessa, riistettävänä ja orjamaaisessa nöyryydessä.

Jotkut kehnot kommunistit arvelevat näin: »uskonto ei estä minua olemasta kommunisti, – minä yhtäläisesti uskon sekä Jumalaan että kommunismiin. Uskoni Jumalaan ei minua estä taistelemasta proletaarisen vallankumouksen asian puolesta».

Sellainen ajatus on perin väärä. Uskonto ja kommunismi ovat yhteensovittamattomia sekä teoreettisesti että käytännöllisesti.

Kunkin kommunistin tulee katsoa yhteiskunnallisia ilmiöitä (ihmisten keskisiä suhteita, vallankumousta, sotaa y. m.), kuten jotain sellaista, mikä tapahtuu määrättyjen lakien mukaan. Yhteiskunnallisen kehityksen lait ihan suurimmalla täydellisyydellä määräävät tieteellisen kommunismin, historiallisen materialismin teorian mukaan, jonka meidän suuret opettajamme K. Marx ja Fr. Engels ovat luo- neet. Tämän teorian mukaan eivät minkäänlaiset yliluonnol- liset voimat vaikuta yhteiskunnalliseen kehitykseen. Mutta enemmänkin. Sama teoria määrää, että itse käsite, jumalasta ja tuonpuolisista voimista ilmaantui ihmiskunnan histo- rian määrättyllä asteella ja määrättyllä asteella alkaa hävitä lapsellisena esityksenä, jota ei varmenna elämän käytäntö eikä ihmisen taistelu luontoa vastaan. Ja ainoastaan sentäh- den, että ryöstäjäluokille on edullista ylläpitää kansan tietä- mättömyyttä ja sen lapsellista uskoa ihmeeseen (mutta pitää tämän ihmeen avainta omassa taskussaan), uskonnolliset ennakkoluulot osottautuvat hyvin sitkeiksi ja hämmentävät jopa hyvin järkeviäkin ihmisiä.

Yliluonnolliset voimat eivät myöskään vaikuta muutok- siin koko luonnossakaan. Ihminen on saavuttanut suurem- moisia menestyksiä taistelussa luontoa vastaan, vaikuttaa siihen omaksi edukseen ja hallitsee sen voimia ei suinkaan jumala-uskon ja hänen avullaan, vaan tästä uskosta huoli- matta ja siksi, että ihminen käytännössä kaikissa vakavissa asioissa esiintyy aina ateistina. Tieteellinen kommunismi nojautuu luonnon kaikkien ilmiöiden ymmärtämisessä luon-

nontieteen todistuksiin, jotka ovat sovittamattomassa ristiriidassa kaikkien uskonnollisten mietiskelyjen kanssa.

Mutta kommunismi on uskonnon kanssa yhteen sovittamaton myös käytännössä. Kommunistisen puolueen taktiikka määrää jäsenilleen määrätyn toimintatavan. Kunkin uskonnon moraali samoin määrää uskovaiselle menettelytavan (esim. kristillinen moraali: »Jos joku lyö sinua korvalle, käännä hänelle toinen»). Kommunistisen taktiikan ohjeiden ja uskonnon käskyjen välillä hyvin usein on sovittamaton ristiriita. Kommunisti, joka heittää uskonnon käskyt ja toimii puolueen määräysten mukaan, lakkaa olemasta uskovainen.

Uskovainen ja kommunistiksi itseään kutsuva, joka rikkoo puolueen määräyksiä uskonnon käskyjen nimessä, lakkaa olemasta kommunisti.

Taistelulla uskontoa vastaan on kaksi puolta, jotka joka kommunistin tulee tarkasti eroittaa. Ensiksi, taistelu kirkkoa vastaan, joka on uskonnollisen propagandan erikoisena järjestönä ja joka aineellisista syistä harrastaa kansan pimeydessä pitämistä ja uskonnollista orjuutusta. Toiseksi, taistelu työväen joukkojen enemmistön laajalle levinneitä ja syvälle juurtuneita uskonnollisia harhaluuloja vastaan.

90 §. KIRKON EROTTAMINEN VALTIOSTA. Kristillisen katekismuksen mukaan kirkko on yhden uskon, sakramentin y. m. yhdistämien uskovaisten yhdyskunta. Kommunistista kirkko on ihmisten yhdyskunta, jota yhdistää uskovaisten, heidän tietämättömyytensä ja pimeytensä aiheuttama vissi tulolähde. Yhdyskunta on sidottu toisten riistäjiin, kuten tilanherrain, kapitalistien yhteiskuntaan, sidottu heidän valtioon, auttaen sitä työläisten riistossa ja vuorostaan saaden siltä apua ja kannatusta. Kirkon ja valtion välinen si-

de on hyvin vanhaa perua. Erittäin kiinteästi oli kirkko sidottu feodalitylanherrain valtioon. Tämä onkin ymmärrettävää, jos muistaa, että aatelis-itsevaltainen valtio nojautui suurmaanomistukseen, joka oli vallannut maata miljoonia desjatiinoja. Molemmat nämä voimat tuli ehdottomasti yhdistää yhteistä taistelua varten työtätekeviä joukkoja vastaan ja lujittaa liitollaan herruuttaan niihin nähden. Kaupunkiporvariston taistelun aikana aatelistoa vastaan, porvaristo samaan aikaan raivokkaasti hyökkäsi kirkkoa, sen maanomistusta vastaan, jonka maat porvaristo tahtoi siepata omiin käsiinsä, omistaakseen ja saadakseen nauttia niitä tuloja, joita koottiin työläisiltä ja joihin nähden sama porvaristokin esitti vaatimuksiaan. Tämä taistelu oli muutamissa maissa hyvin katkeraa (Ranska), toisissa lievempää (Englanti, Saksa, Venäjä). Sentähden kirkon ja valtion erottamisvaatimuksen (mikä asiallisesti merkitsi niiden varojen siirtymistä porvaristolle, jotka valtio oli tuhlannut kirkolle) oli esittänyt jo liberaalinen porvaristo ja porvarillinen demokratia. Mutta tätä vaatimusta ei porvaristo missään toteuttanut. Syy oli siinä, että kaikkialla alkoi voimistua työväenluokan porvaristoa vastaan käymä taistelu ja porvaristolle tuli epäedulliseksi taistella ilman liittolaista. Se katsoi paljon edullisemmaksi sopia kirkon kanssa, ostaa siltä rukoukset taistelua varten sosialismia vastaan, käyttää sen vaikutusta pimeihin joukkoihin ylläpitääkseen niissä orjamaisen nöyryyden tunteen riistävää valtiota kohtaan («ei ole muuta valtaa kuin jumalalta»).

Mitä porvaristo taistelussa kirkon kanssa ei vienyt loppuun, sen toteutti proletaarinen valtio. Yksi Venäjän Neuvostovallan ensimmäisistä dekreeteistä oli asetus kirkon

eroittamisesta valtiosta. Kirkolta otettiin kaikki maa ja annettiin työläisille ja kaikki sen pääomat tehtiin työtätekevän kansan omaisuudeksi. Kirkolta otettiin pois kaikki tulot, jotka se oli saanut tsaarivallalta ja edelleen onnellisesti sai »sosialisti» Kerenskin hallituksen aikana. Uskonto julistettiin kunkin kansalaisen yksityisasiaksi. Samaan aikaan Neuvostovalta kumosi kaiken ajatuksen käyttää kirkkoa missään muodossa hyväksi proletaarisen herruuden lujittamiseksi.

91 §. KOULUN EROTTAMINEN KIRKOSTA. Uskonnollisen propagandan yhdistäminen kouluopetukseen on papiston käsissä toisena voimakkaana aseena kirkon herruuden ja sen joukkoihin vaikutuksen lujittamiseksi. Pappien käsiin luovutetaan tässä ihmiskunnan tulevaisuus, sen nuoriso. Tsaarivallan aikana katsottiin valtiollisesti tärkeäksi asiaksi uskonnollisen fanatismien typeryyden ja tietämättömyyden ylläpitäminen. Uskonto oli kouluissa opetuksen tärkeimpänä aineena. Ja koulussa itsevaltiut ylläpiti kirkkoa ja kirkko itsevaltiutta. Paitsi uskonnonopetuksen pakollisuuteen koulussa ja jumalanpalveluksissa käymisen ehdottomuuteen pyrki kirkko vielä enempään. Se alkoi koota käsiinsä koko kansanvalistuksen, ja siinä tarkoituksessa koko Venäjä oli peitetty kirkkokouluverkolla.

Koulun ja kirkon yhteistoiminnan tuloksena oli, että nuoriso varhaisimmasta lapsuudestaan saakka oli joko uskonnollisen taikauskon vallassa tai täysin kykenemätön minkäänlaisen kokonaisen maailmankatsomuksen omaamiseen. Samaan kysymykseen (esim. maan syntyyn) uskonto ja tiede antavat erilaiset vastaukset; ja koululaisen vastaanot-

tavainen järki muuttuu todellisen tiedon ja valonarkojen typerien keksintöjen väliseksi taistelukentäksi.

Monissa maissa nuoriso kasvatettiin ei ainoastaan voimassaolevan hallinnon tottelevaisuuden hengessä, vaan usein kuuliaisuuden hengessä jo kukistettua itsevaltais-aa-telis-kirkollista järjestelmää kohtaan, kuten esim. Ranskassa. Sellainen propaganda on vastavallankumouksellista jopa porvarillisvaltionkin näkökannalta.

Porvarillinen liberalismikin esitti ohjelmassaan vaatimuksen koulun eroittamiseksi valtiosta. Se taisteli sen puolesta, että uskonnonopetus kouluissa vaihdettaisiin porvarillisen moraalin opetukseen ja että uskonnollisten yhdyskuntain ja luostarien järjestämät koulut suljetaisiin. Mutta missään ei tätä taistelua ole suoritettu loppuun. Esimerkkinä on Ranska, missä kaikki porvarilliset ministeristöt parin vuosikymmenen ajan ovat juhlallisesti vakuuttaneet hajoittavansa kaikki kongregatsiot (uskonnolliset katoliset yhdyskunnat), ottavansa takavarikkoon niiden omaisuuden, sulkevansa niiden koululaitokset, mutta ovat lopettaneet tekemällä sovinnon ja kompromissin katolisen papiston kanssa. Selvän esimerkin sellaisesta uskonnon sovittamisesta kirkon kanssa antoi äskettäin Clemenceau, joka aikanaan oli julkinen kirkon vihamies, mutta joka lopuksi kehotti unohtamaan vihollisuudet ja mieskohtaisesti itse oli jakamassa katolisen papiston edustajille kunniamerkkejä isänmaallisuudesta. Taistelussa toisten maiden riistämiseksi (sota Saksan kanssa), omassa maassa käytävässä taistelussa työväenluokkaa vastaan porvarillinen valtio ja kirkko jo ovat tehneet keskenään sopimuksen ja auttavat toinen toistaan.

Tämä porvariston sovinto kirkon kanssa ei ilmene ainoastaan siinä, että porvaristo pistää veran alle vanhat taistelutunnussanansa uskontoa vastaan, ja keskeyttää taistelun sen kanssa. Se ei riitä. Sama porvaristo yhä enemmän tekeytyy »uskovaiseksi luokaksi». Nykyisten Euroopan porvarien esi-isät olivat ateisteja, vapaahenkisiä, julkisia pappien vihollisia. Lapset ja isät ottavat askeleen takasin. Pysyen itse edelleen ateisteina, itse uskomatta uskonnollisiin keksinnöihin ja ivailien niitä salaa, ovat he kuitenkin katsoneet välttämättömäksi säilyttää niitä keksintöjä, säilyttää kansaa varten uskonnolliset suitset. Loppujen lopuksi heidän nykyiset poikansa eivät ainoastaan katso uskonnollisia suitsia välttämättömiksi kansalle, mutta panevatpa ne jo omaankin päähänsä. Meidän nähtemme Lokakuun vallankumouksen jälkeen entinen liberaalinen porvaristo ja

porvarillinen sivistyneistö suurena aaltona on rynnännyt kirkkoon ja katu-
vaisena kumartanut sille, mille parempina aikoina ilkeästi hymyilivät. Sel-
lainen on kaikkien kuolevien luokkien kohtalo, joille ei jää muuta jäljelle
kuin etsiä »lohdutusta» uskonnosta.

Sellainen muutos uskonnon hyväksi huomataan Euroopan porvaris-
ton keskuudessa ennenkuin se vielä on menettänytään valtaansa. Mutta
jos porvarisluokka alkaa uskoa jumalaan ja kuolemattomuuteen taivaassa,
niin merkitsee se vain sitä, että se tuntee, että sen kuoleman hetki on tul-
lut *täällä, maan päällä*.

Koulun eroittaminen kirkosta aiheutti ja aiheuttaa edel-
leen enin takapajulla olevien työläis- ja talonpoikais-aines-
ten puolelta vastalauseita. Monet vanhemmat jatkavat hoke-
mista, että »uskonnon» opetusta olisi pitänyt sallia koulussa
halukkaille vapaaehtoisena aineena. Tuollaisin takaisin-
kääntymisyriityksiin vastaan käy komministinen puolue mitä
jyrkintä taistelua. Kirkollisen mielettömän opetuksen salli-
minen koulussa, vaikkapa vaan vapaaehtoisena oppiainee-
nakin, merkitsee *valtion tuen antamista uskonnollisten
ennakkoluulojen vahvistamiseen*. Kirkko saa silloin käytet-
täväkseen valmiin kuulijakunnan lapsista (jotka ovat kootut
kouluun juuri tarkoituksessa, mikä on päinvastainen tehtävä
kuin uskonnolla), se saa käytettäväkseen valtiolle kuuluvan
huoneuston ja tämän ansiosta se pystyy levittämään uskon-
nollista myrkytystä nuorison keskuuteen melkein samassa
määrin kuin ennen koulun eroittamista kirkosta.

Asetuksen koulun eroittamisesta kirkosta tulee jäädä
täyteen voimaan, eikä proletaarisen valtion pidä mennä
minkäänlaisiin myönnytyksiin keskiaikaisuudella. Mutta se
mitä tällä alalla on tehty, on vielä liian vähän, ja tyhmille
vanhemmille on jäänyt vielä täysi vapaus kahlehtia lastensa
järki uskonnollisilla taruilla. Neuvostovalta sallii aikuisille

omantunnon vapauden. Mutta tämä vanhempien omantunnon vapaus muuttuu heidän vapaudekseen myrkyttää lastensa järki samalla opiumilla, jolla heidät aikaisemmin kirkko myrkytti. Vanhemmat istuttavat lapsiinsa oman type-ryytensä ja tietämättömyytensä, antavat totuuden sijasta kaikenlaista sekamelskaa ja hirveästi vaikeuttavat yhtenäisen työkoulun työtä. Lasten vapauttaminen heidän vanhempainsa taantumuksellisesta vaikutuksesta muodostaa proletaarisen valtion tärkeän tehtävän. Radikaalisin keino on yhteiskunnallinen lasten kasvatusta, saatettuna täyteen voimaansa. Mutta lähimpänä aikana on välttämätöntä, ettemme rajoittuisi uskonnollisen propagandan karkoittamiseen kouluista, mutta että koulu siirtyisi hyökkäämään uskonnollista propagandaa vastaan perheessä ja ajoissa tekisi tunteettomaksi lasten tajunnan kaikkia niitä uskonnollisia satuja koihtaan, joita edelleen uskovat ja edelleen tarjoavat tosikertomuksina hyvinkin aikuiset ihmiset.

92 §. TAISTELU JOUKKOJEN USKONNOLLISIA ENNAKKOLUULOJA VASTAAN. Jos kirkon eroittamisen valtios- ta ja koulun kirkosta proletaarivalta toteutti verrattain helposti ja melkein kivuttomasti, niin verrattomasti vaikeammaksi asiaksi osottautuu taistelu uskonnollisia ennak- koluuloja vastaan, jotka jo ovat päässeet syvälle juurtumaan joukkojen tietoisuuteen ja jotka osottavat erinomaista elin- voimaisuutta. Tämä taistelu tulee pitkäksi, se vaatii paljon kestävyyttä ja kärsivällisyyttä. Ohjelmassamme sanotaan tämän johdosta: »Venäjän Kommunistista Puoluetta johtaa se vakaumus, että vain suunnitelmallisuuden ja tietoisuuden toteuttaminen kaikessa joukkojen yhteiskunnallis-taloudelli-

sessä toiminnassa saattaa uskonnolliset ennakkoluulot täydelleen kuolemaan». Mitä nämä sanat merkitsevät?

Uskonnollinen propaganda, usko jumalaan ja kaikellaisiin ylikuonnollisiin voimiin löytävät itselleen kiitollisen maaperän siellä, missä joukkojen tietoisuus yhteiskunnallisen elämän oloista työnnetään ylikuonnollisten selitysten tielle luonnon ja yhteiskunnan ympäröivistä ilmiöistä. Kapitalistisen tuotantotavan tila juuri hyvin yhdistääkin kaikkea tätä. Porvarillisessa yhteiskunnassa tuotanto ja tavaran vaihto eivät järjesty tietoisesti määrätyn suunnitelman mukaan, vaan alkuperäisesti. Markkinat hallitsevat tuotantoa. Kukaan ei tiedä, onko tavaroita tuotettu liikaa tai liian vähän. Tuottajat eivät ole selvillä siitä, miten työskentelee kapitalistisen tuotannon koko suunnaton ja monimutkainen koneisto, miksi yhtäkkiä alkaa liikepulat ja työttömyys: miksi tavarainhinnat milloin nousevat milloin laskevat j. n. e. Pystymättä selvittämään itselleen tapahtuvain yhteiskunnallisten muutosten todellisia syitä, yksinkertainen työmies päätyy »jumalan tahtoon», joka kaikki voi selvittää.

Päinvastoin, järjestetyssä kommunistisessa yhteiskunnassa tuotannon ja jakelun alalla ei työläisellä ole mitään salaista. Kukin työntekijä ei tule ainoastaan suorittamaan hänelle annettua yhteiskunnallisen työn osaa, vaan hän itsekin tulee ottamaan osaa tuotannon yleisen suunnitelman laatimiseen ja ainakin tulee hänellä olemaan siitä täysin selvä käsitys. Mitään salaperäistä, käsittämätöntä, odottamatonta ei tule olemaan yhteiskunnallisen tuotannon koko koneistossa, ja mystillisille selityksille ja taikauskolle ei tule olemaan minkäänlaista maaperää. Kuten puusepälle, joka itse on tehnyt pöydän, on selvää, mistä tämä pöytä on tehty,

eikä hänen tarvitse etsiä taivaasta sen luoja, niin myös kommunistisen yhteiskunnan kaikki työntekijät tulevat olemaan selvillä siitä, mitä ja kuinka he luovat yhteisponnistuksin.

Sentähden sosialistisen järjestyksen aikaansaamisen ja vahvistumisen itse tosiasiakin antaa musertavan iskun uskonnolle. Sosialismista kommunismiin siirtyminen, s. o. yhteiskunnasta, joka kukistaa kapitalismin, yhteiskuntaan, joka on täydellisesti vapautunut kaikista luokkajaon ja luokkataistelun jätteisistä, johtaa kaikellaisen uskonnon ja kaikellaisen taikauskon luonnolliseen kuolemaan.

Mutta tämä kaikki ei silti merkitse, että me voimme olla rauhassa, ennustaen uskonnon perikatoa *tulevaisuudessa*.

Vakavinta taistelua uskonnollisia ennakkoluuloja vastaan tulee käydä erittäin voimakkaasti juuri nyt, kun kirkko hyökkää vastavallankumouksellisena järjestönä, koettaen käyttää uskonnollista vaikutustaan joukkoihin näiden joukkojen vetämiseksi poliittiseen taisteluun proletariaatin diktatuuria vastaan. Oikeaoppinen usko, jota papit puolustavat, vetää liittoon monarkismin kanssa. Sentähden jo nyt Neuvostovallan täytyy kehittää mitä laajin uskonnonvastainen propaganda. Se toteutetaan sosialististen luentojen pitämisellä, järjestämällä keskusteluja ja julkaisemalla vastaavaa kirjallisuutta, samoin kuin tieteellisen tiedon yleisellä levittämällä, mikä hiljalleen, vähitellen, mutta varmasti kaivavat uskonnon alta kaiken auktoriteetin. Hyväksi aseeksi taistelussa kirkkoa vastaan on osottautunut äskettäin monin paikoin Tasavaltaa suoritettu »mätänemättömäin» pyhimysten hautojen avaaminen, mikä paljasti mitä laajimpien ja uskovaisten joukkojen edessä kaiken sen alhaisen petoksen,

jolle perustuu kaikellinen uskonto yleensä, mutta venäläinen oikeaoppinen erittäin.

Mutta taistelua uskonnollisesti takapajulla olevia joukkoja vastaan ei tule käydä ainoastaan kaikella tarmolla ja pontevuudella, vaan myös tarpeellisella kärsivällisyydellä ja varovaisuudella. Uskova joukko on hyvin herkkää kaikellaiselle sen tunteiden loukkaamiselle ja väkivaltaisen ateismin tunkeminen joukkoihin, yhtyneenä väkivaltaan ja pilkkaan uskonnollisia tapoja ja kirkon esineitä kohtaan, ei jouduta vaan ehkäisee taistelua uskontoa vastaan. Kirkko, muka vainottuna, alkaa käyttää hyväkseen vielä suurempaa joukkojen myötätuntoa ja herättää niissä jo kauan unhottuneet siteet uskonnon ja kansallisen vapauden suojelemisen välillä, voimistaa antisemitismiä ja yleensä mobilisoi kaikki jo puolikuolleet ideologian jätteet.

Ottakaamme muutamia numeroita, jotka osoittavat kuinka tsaarihallitus kansan varoilla ylläpiti kirkkoa, kuinka tätä kirkkoa ylläpiti itse kansakin, tyhjentäen laihan kukkaronsa ja minkälaisia rikkauksia kerääntyi kristuksen palvelijoille.

Vuosittain tsaarin hallitus keskimäärin antoi kirkolle Synoodin kautta ja muita teitä 50 miljoonaan ruplaan (s. o. 100 kertaa enemmän nykyisissä ruplissa). Synoodilla oli säilytettävänä pankeissa 70 miljoonaa, kirkko ja luostarit omistivat suuria maa-alueita. V. 1905 kirkolla oli 1,872,000 desjatiinaa, luostareilla 740,000 desjatiinaa. Kuusi rikkainta luostaria omisti 182,000 desjatiinaa. Solovetskin luostarilla oli 66,000 desjatiinaa, Sarovskin 26,000, Aleksanteri-Nevskin 25,000 desjatiinaa j. n. e. Pietarisessa v. 1903 kirkkoille ja luostareille kuului 266 tuloja tuottavaa taloa, myymälää, tonttimaata j. n. e. Moskovassa oli 1,054 tuloa tuottavaa taloa, lukuunottamatta 32 hotellia. Kieivissä kirkolle kuului 114 taloa. Ja lisäksi sitten metropoliittain ja arkkipiispain evankeliset tulot. Pietarin metropoliitta sai 300,000 ruplaa vuodessa, Moskovon ja Kievin 100,000 ruplaa, Novgorodin arkkipiispa 310,000 ruplaa.

Kirkkokouluja oli 30,000, oppilaita niissä 1,000,000. Valistusministeriön alikouluissa »työskenteli» yli 20,000 uskonnonopettajaa.

Kuten tunnettua ylläpiti tsaarin itsevaltius oikeauskoista kirkkoa sekä hallitsevana että ainoana oikeana. Kymmeniä miljoonia ruplia koottiin verojen muodossa muhamettilaisilta (tatareilta, bashkireilta), katolilaisilta (puolalaisilta), juutalaisilla ja näillä rahoilla oikeauskoinen papisto osoitti kaikkien muiden uskontojen valheellisuuden, paitsi oikeauskoisuuden. Uskonnollinen sorto saavutti tsaarivallan aikana mitä suurimman laajuuden. Mutta kumminkin uskonnon mukaan Venäjän väestö jakaantui näin: jokaista 100 ihmistä kohti katooolilaisia oli 9, muhamettilaisia 11, protestantteja 5, juutalaisia 4, muita 1. Mitä itse oikeauskoisen papiston armeijaan tulee, niin se 1909 saavutti seuraavat määrät:

52,869 Venäjän kirkossa oli:	
esipappeja	2,912
pappeja	46,730
diakooneja	14,670
virrenlukijoita	43,518
455 miesluostarissa oli:	
munkkeja	9,987
luostariveljiä	9,582
418 naisluostarissa oli:	
nunnia	14,008
luostarisisaria	46,811
Venäjän valkoista ja mustaa papistoa yht.	<u>188,218</u>

Tämä luku on yksin oikeauskoisesta papistosta. Mutta muita uskontoja tunnustavilla kansoilla oli samallinen loiskerros. Koko tuo joukko, sen sijaan että se sai suunnattomia rahoja väestöltä kansan tietämättömydessä pitämiseksi, olisi päinvastoin voinut ruumiillisella työllä voinut luoda suunnattoman määrän arvoja. Sosialistinen valtio kehittämällä taloudellista koneistoaan saattaa voimaan työvelvollisuuden papistoon ja muihin tuottamattomiin luokkiin nähden muuttaen ne työläisiksi ja talonpojiksi.

Niistä valtion varoista, joita tsaarin aikana myönnettiin kirkolle, meni yli 12 miljoonaa kaupunki- ja maalaispapistolle (on ymmärrettävää, miksi hengelliset isät olivat kirkon valtiosta eroittamista vastaan sillä se oli samaa kuin heidän taskustaan kymmenien miljoonien ruplien vieminen). Mutta tämä oli vain osa papiston tuloista: suurimman osan heidän tuloistaan tekivät maksut kirkollisista toimituksista, maan vuokrasta, kirkollisten pääomien prosenteista. Kenkään ei pysty esittämään tarkkoja numeroita papiston tuloista Venäjällä. Lähimain papiston vuositulot nousivat 150 miljoonaa ruplaan, s. o. meidän nykyisessä rahassamme 100 kertaa enemmän.

Suuren osan näistä tuloista on papisto edelleen saanut aina näihin aikoihin saakka.

XII LUKU.

Teollisuuden järjestäminen.

93 §. Porvariston omaisuuden pakkoluovuttaminen ja proletariaatin toimeenpanema suurteollisuuden kansallistuttaminen. 94 §. Päämäärämme on tuotantovoimien kehittäminen. 95 §. Talouden suunnitelmallinen järjestäminen. 96 §. Toisten maiden kanssa olevan taloudellisen vuorovaikutuksen laajentaminen. 97 §. Pikkuteollisuuden, käsityön ja kotiteollisuuden järjestäminen. 98 §. Teollisuuden järjestäminen ja ammattiliitot. 99 §. Työvoiman käyttäminen. 100 §. Toverillinen työkuri. 101 §. Porvarillisten spesialistien käyttäminen. 102 §. Tuotannon ja tieteen yhdistäminen.

93 §. PORVARISTON OMAISUUDEN PAKKOLUOVUTTAMINEN JA PROLETARIAATIN TOIMEENPANEMA SUURTEOLLISUUDEN KANSALLISTUTTAMINEN. Proletariaatin ja proletariaatin diktatuurin elimen, Neuvostovallan kaikista ensimmäisenä tehtävänä oli ottaa porvaristolta pois tuotannon välineet tai, kuten sanotaan, pakkoluovuttaa porvariston omaisuus. On itsestään selvää, ettei puheeksi tullut *pikkutuotannon*, eikä käsityön pakkoluovutus, vaan *suurporvaristolta* tuotantovälineiden poisottaminen ja suurteollisuuden paneminen uusille raiteille, sen uudelleen järjes-

täminen. Missä muodossa voi Neuvostovalta sen tehdä? Me olemme jo puhuneet teoksemme ensiosissa, ettei proletariaatin pidä jakaa tehtaita ja työpaikkoja eikä niitä ryöstää, vaan järjestää yhteiskunnallinen toverillinen tuotanto. On ymmärrettävää, että proletariaatin diktatuurin aikana tämä on mahdollista tehdä ainoastaan yhdellä tavalla: ainoastaan *proletariaatin toimeenpaneman kansallistuttamisen* tietä, s. o. siirtämällä kaikki tuotannon ja liikevälineet proletaarisen valtion käsiin, joka on työväen luokan kaikista suurin ja valtavin järjestö.

Millään tavalla ei saa sekottaa keskenään tuotannon kansallistuttamista porvariston herruuden ja proletariaatin herruuden vallitessa. Kansallistuttaminen merkitsee: siirtymistä valtion käsiin. Mutta asian ytimestä ei se ymmärrä mitään, joka puhuu ainoastaan valtiosta, eikä kysy: *minkä luokan* valtiosta on puhe. Kun vallassaolevana luokkana on porvaristo ja silloin tämä porvaristo kansallistuttaa trustinsa ja syndikaattinsa, ei kerrassaan mitään porvariston pakko- luovutusta tapahdu. Tässä porvaristo siirtää hyvyyttään yksinkertaisesti taskusta toiseen. Se jättää kaikki omalle työnantajavaltiolle. Työväen luokan riistäjänä entiseen tapaan on se nim. porvaristo. Työväen luokka ei sen paremmin, kuin ennenkuin työskentele omaansa, vaan luokkavihollisensa laskuun. Sellaista on porvarillinen kansallistuttaminen. Se toimeenpanee jumalan maailmassa järjestyksen, josta me olemme puhuneet kirjan ensi osassa nimit. *valtiokapitalismin*. Aivan toista syntyy, kun kansallistuttaminen tapahtuu proletariaatin vallan aikana. Silloin tehtaot, konepajat, liikenne y.m. välineet siirtyvät työväen vallalle, s. o. työläisten, eikä isäntäin järjestölle. Tässä sentähden todella

tapahtuu *porvariston omaisuuden pakkoluovutus*. Se todella menettää rikkautensa, herruutensa, voimansa ja valtansa perustan. Ja samalla hävitetään riiston perusteet. Proletaarinen valtio ei voi riistää proletariaattia sentähden, että se on saman proletariaatin järjestö. Ihminen ei voi ratsastaa itsellään. Samoin ei myöskään proletariaatti voi riistää itse itseään. Valtiokapitalismissa ei porvaristo menetä minkään vertaa siitä, että yksityiset yrittäjät lakkaavat olemasta erikseen, ja alkavat yhdessä ryöstää yleisöä. Proletariaatin toimeenpanemassa kansallistuttamisessa eri tehtaiden ja konepajain työläiset eivät myöskään minkään vertaa menetä siitä, etteivät he ole itsenäisinä isäntinä tehtaassaan, vaan että kaikki tehtaot kuuluvat *koko* työväenluokalle, kaikista *suurimmalle* työväenjärjestölle, jonka nimi on Neuvostovaltio.

Porvariston omaisuuden pakkoluovutus, joka alkoi heti lokakuun vallankumouksen jälkeen, on jo pääpiirteissään lopetettu. Neuvosto-Venäjän rajain sisällä on kansallistutettu *koko* liikenneteollisuus (rautatiet ja vesiliikenne) ja likipitään noin 80–90% suurteollisuudesta. Korkeimman Kansallistalousneuvoston tehdas-tilasto-osaston antamien tietojen mukaan syyskuuhun mennessä 1919 oli kansallistutettu 30 kuvernementissa 3,330 liikettä, joissa yht. oli 1,012,000 työläistä ja 27,000 virkailijaa. Nämä numerot ovat vähän liian pienet, ja on tietoja, että yhteensä on kansallistutettu liikkeitä noin 4,000. Kaikista suurimmat mainituista 3,330:stä liikkeestä ovat toiminnassa. Se ilmenee samoista tiedoista. Toimivia liikkeitä syyskuulla 1919 oli 1,375; näistä 1,258:aan nähden tiedettiin, että niissä työskenteli 782,000 työläistä ja 26,000 virkailijaa. Miljoonasta työläisestä mel-

kein kahdeksansataatuhatta työläistä työskenteli varmasti teollisuuden tavattoman raskaista oloista huolimatta. Suljettuna liikkeitä oli 691, joissa oli ollut 170,000 työläistä; tilanne ei ollut tunnettu 1,248:ssa liikkeessä, joissa oli ollut 57,000 työläistä (s. o. tässä on puhe verrattain vähäpätöisistä liikkeistä).

Kansallistetut liikkeet jakautuivat syksyllä v. 1919 seuraaviin aloihin, joita kutakin yhdisti oma keskushallintoelimensä:

I. Vuorikaivosteollisuus (johtona Vuorineuvosto):

1. Hiiliteollisuuden pääkomitea (Glavugol)
2. Malmien ja kivennäisten pääkomitea (Glavruda)
3. Naftateollisuuden pääkomitea (Glavneft)
4. Turveteollisuuden pääkomitea (Glavtorf)
5. Liuskakivituotannon pääkomitea (Glavslanets)
6. Suolateollisuuden ja kivennäislähteiden pääkomitea (Glavsolj)
7. Kulta-, platina- ja hopeatuotannon pääkomitea (Glavsoloto)

II. Metalliteollisuus (johtajana K. K. T. N:n metalliosasto):

1. Valtion yhtyneiden konerakennustehtaiden päähallinto (Gomsa)
2. Lentokoneteollisuuden päähallinto (Glavkoavio)
3. Vaskikoneteollisuuden keskushallinto (Tsentromidj)
4. Naula- ja pulttitehtaiden päähallinto (Glavgvosd)
5. Autotehtaat.
6. Pikkutehtaiden ryhmä.
7. Kaluga-Rjasanin tehtaiden ryhmä.
8. Podolian tehtaat.

III. Sähköteknillinen teollisuus (Yhdistyneet valtion sähköliikkeet - »Ogep«)

IV. Kutomateollisuus (Glavtekstil).

V. Kemiallinen teollisuus (johtona K. K. T. N:n kemiallisen teollis. osasto):

1. Kemiallisen perusteollisuuden keskushallinto (Himosnov)
2. Yhdistettyjen valtion väritehtaiden päähallinto (Glavanil)
3. Lakkaväriteollisuuden keskuskomitea (Tsentrolak)

4. Valtion kemiallisen lääketeollisuuden päähallinto (Glavfarmasov)
5. Tulitikkutehtaiden pääkomitea (Glavspitshka)
6. Lasi- ja fajanssiteollisuuden pääkomitea (Glavteklo)
7. Kivennäisrakennusaineiden pääkomitea (Glavstrom)
8. Valtion sementtitehtaiden keskushallinto (Tsentrotsement)
9. Tulenkestävien rakennusaineiden tehtaiden keskushallinto (Tsentroshifer)
10. Valtion keramiikkitehtaiden keskushallinto (Tsentroshamot)
11. Nahka-asiain pääkomitea (Glavkosh)
12. Turkisteollisuuslaitosten päähallinto (Glavmjeh)
13. Harjas- ja hiusteollisuuden keskuskomitea (Tsentroshtshetina)
14. Luuta muokkaavain valtion tehtaiden päähallinto (Glavkostj)
15. Rasvateollisuuden pääkomitea (Tsentroshir)
16. Valtion paperitehtaiden päähallinto (Glavbum)
17. Kumiteollisuuden kumitehtaiden päähallinto (Glavresina)
18. Valtion kemiallisten puumuokkaustehtaiden hallinto (Himdrevpravlenia)
19. Rasvakeskuskomitea (Glavrasmaslo)
20. Viinateollisuuden tehtaiden keskushallinto (Tsentrospirt)
21. Valtion tupakkateollisuuden päähallinto (Glavtabak)
22. Tärkkelys- ja siirappiteollisuuden pääkomitea (Glevkrahmal)
23. Sokeriteollisuuden Moskovan piirihallinto (Glavsahar)

VI. Ravintoaineiden jalostus (etunensä on K. K. T. N:n ravintoaineiden jalostusosasto)

1. Jauho- ja ryyniteollisuuden päähallinto (Glavmuka)
2. Konditoriteollisuuden päähallinto (Glavkonditer)
3. Teekeskuskomitea (Tsentrotshai)
4. Maitotalousteollisuuden päähallinto (Tsentromalako)
5. Säilyketeollisuuden päähallinto (Glavkonserv)
6. Jäähdytyslaitosten päähallinto (Tsentroholodilnik)

VII. Puunjalostusteollisuus ja puuaineiden valmistus (Glavleskom)

VIII. Poligrafinen tuotanto (K. K. T. N:n poligr. osasto)

IX. »Keskusauto-osasto» (Autojen kokoaminen ja korjaus)

X. Pienet räätäliiikkeet y. m. s. (Tsentroshvei)

XI. Jätteiden y. m. käytettäväksi tekeminen (Tsentroutil)

XII. Vesiliikenne (Vesiliikenteen päähallinto - Glavvod)

XIII. Rakennusteollisuus ja muu rakennustuotanto
(Valtion rakennuskomitea)

XIV. Sotilasvalmisteet (sotilasvalmisteiden osasto - Tsentrovojensag)

XV. K. K. T. N:n kuormien kuljetus, purkaminen ja säilytys (K. K. T. N:n kuljetus- ja aineosasto - Tramot)

Pääpiirteittäin suoritettu porvariston omaisuuden pakoluovutus on saatettava loppuun. Se on ensimmäisenä puolueemme suoritettavana olevista tehtävistä. Tämän ohella tulee muistaa, *etemme me pakkoluovuta pikkuomaisuutta*. Sen »kansallistuttamista» ei ole mitenkään sallittava, ensiksi sentähden, että me itse emme voisi järjestää murskattua pikkutuotantoa ja toiseksi, että kommunistinen puolue ei tahdo eikä sen pidä katkeroitaa monien miljoonien pikkuisäntien mieltä. Heidän siirtymisensä sosialismiin tulee tapahtua vapaaehtoisesti, heidän itsensä toimesta, eikä väkivaltaisen pakkoluovutuksen tietä. Erittäinkin tämä tulee muistaa pikkutuotantopiireissä. Siis, kansallistuttamisen loppuun saattamisen tulee olla ensimmäisenä vaatimuksena itseemme nähden.

94 §. PÄÄMÄÄRÄMME ON TUOTANTOVOIMIEN KEHITTÄMINEN. Koko meidän politiikkamme perustaksi tulee asettaa *tuotantovoimain kaikinpuolinen kehittäminen*. Sekasorto on niin suuri, sodan jälkeen puute kaikista tuotteista on siksi tuntuva, että tämän tehtävän suorittamiseen tulee alistaa kaikki. Enemmän tuotteita! Enemmän saappaita, viikatteita, astioita, kankaita, suolaa, vaatteita, leipää

j. n. e. - kas siinä päätehtävä? Kuinka se on tehtävä? Ainoastaan maan tuotannollisia voimia lisäämällä, *tuotantoa kohottamalla*. Mitään muuta keinoa ei ole. Tässä on edesämme mitä suurin vaikeus: se on meidän kimppuumme maailman vastavallankumouksen puolelta tapahtunut hyökkäys, joka pakottaa meitä puolustautumaan, joka ryöstää meiltä sekä elävää työvoimaa että varoja. Ensiksi on tilanherroilta ja kapitalisteilta *taistellen valloitettava* nafta ja hiili. Toiseksi on *oikein järjestettävä tuotantokysymys*. Se on meille perin tarpeen. Niin kauan kuin työväenluokka ei ollut isäntänä omassa maassaan, ei sillä ollut huolia valtion asioista. Nyt työväen luokka on vallassa. Se on kaiken isäntä. Se vastaa maan kohtalosta, ja sen hartioilla lepää nyt koko tehtävän taakka: johtaa Neuvostotasavalta nälän, kylmän ja sekasorron hyllyvältä suolta. Siihen saakka kunnes työväen luokka tuli valtaan, sen päätehtävänä oli vanhan järjestyksen *särkeminen*. Nyt sen päätehtävänä oli uuden *rakentaminen*. Ennen porvariston piti järjestää teollisuus, nyt työväen itse. Ja ymmärrettävä on, että suurimman sekasorron päivinä proletariaatin kaikki ajatukset tällä alalla tulee keskittää teollisuuden järjestämiseen ja tuotannon kohottamiseen. Tuotannon kohottaminen merkitsee työtehon lisäämistä, tuotteiden enemmän tuottamista, työn paremmin tekemistä kaikissa laitoksissa, *suuremman tuloksen* saamista päivässä. Nyt on mennyt kauniiden puheiden aika - alkoi vaikean työn aika. Meidän tehtävänäme ei nyt ole joidenkin oikeuksien valtaaminen Pietarissa tai Moskovassa: työväen luokka pitää ne käsissään ja puolustaa niitä rintamalla. Meidän tehtävänäme on lisätä naulojen, hevosenkenkän, aurojen, lukkojen, koneiden ja sinellien lukua. Kas

sitä täytyy nyt tehdä, ettei kuoltaisi nälkään sotasekasorron jälkeen, jotta voisimme vaatettaa itsemme, koota voimamme, mennäksemme nopeasti uuden elämän järjestämisessä eteenpäin.

Tuotannon kohottamiskysymys johtaa tällaisiin kysymyksiin: kuinka on lisättävä *tuotantovälineiden* määrää (koneita, hiiliä, raaka-aineita) ja *työvoimaa*, kuinka tuotanto on järjestettävä oikein (minkälaisen tulee olla koko talouden suunnitelman, kuinka yksi tuotanto on toiseen yhdistettävä, kuinka on luotava tuotannon hallinto, kuinka taloudellisemmin ja parhaiten jaettava raaka-ainevarastot, kuinka oikein sijoitettava työläiset työhönsä j. n. e.); kuinka päästävä *parhaimpaan työhön*, mikäli se riippuu *työläisistä itsestään* (kysymys toverillisesta työkurista, kysymys siivottomuudesta, huolimattomuudesta, kuhnailusta j. n. e.); lopuksi, kysymys tieteen yhdistämisestä tuotantoon ja kysymys *spesialistien työstä*.

Kaikki nämä kysymykset ovat äärettömän tärkeitä. Ja meidän on ne nyt käytännöllisesti, teossa ratkaistava. Eikä niitä ole ratkaistava vain yhdessä tehtaassa ja yhtä tehdasta varten, vaan koko suunnatonta maata varten, missä työväen ja puoliproletariaatin luokka on monimiljoonainen.

On ymmärrettävää, että meidän tulee lähteä tässä yhdestä näkökohdasta - *koko maan tuotantovoimain kohottamisesta*, maan, joka järjestää taloutensa kommunistisen työn uusille perusteille.

Meidän vastustajamme - sosialistivallankumoukselliset, menshevikit, porvarit j. n. e. - väittävät, ettemme me muka ole marxilaisia, että kommunismimme on kuluttajakommunismia, jakokommunismia. Bolshevikit muka ottavat porvareilta turkit, häätävät porvarit taloistaan, jakavat ku-

lutusesineet, mutta eivät järjestä tuotantoa. Nämä vastaväitteet eivät kelpaa mihinkään. Inhimillisen yhteiskunnan tuotannolliset voimat muodostuvat tuotantovälineistä ja työläisistä, elävistä ihmisistä. Työväenluokka on perustuotantovoima. Kun menee rikki kone, työase t. m. s., on se vielä puolittainen onnettomuus, sillä oppineet työläiset voivat työllään uudistaa kaiken. Asia muuttuu toiseksi, kun tuhotaan tämä elävä tuotantovoima, kun työläiset hajaantuvat pitkin maaseutua, kun he kylmän ja nälän vuoksi jättävät kaupungin, kun työväenluokka hajoaa. Silloin se on säilytettävä, maksoi mitä maksoi. Kulutusvälineiden järjestetty pakkoluovutus on tässä työvoimien säilyttämisen ehtona. Kulutuskommunismi on tässä meidän todellisen päämäärämme, tuotannon järjestämisen ehtona. Porvaristo kaikkialla tahtoo sysätä kaikki sodan seuraukset, kaiken kurjuuden, jonka se synnytti, nälän, kylmän j. n. e.. proletariaatin niskoille. Proletariaatti on velvollinen tulevaisuutensa tähden työntämään sodan jälkeisen kurjuuden porvariston kannettavaksi. Mutta meidän pääpyrkimyksenämme luonnollisesti on tuotannon järjestäminen ja tuotantovoimien kehittäminen.

95 §. TALouden SUUNNITELMALLINEN JÄRJESTÄMINEN. Kapitalismin rappeutumisen aika jätti proletariaatille perinnöksi ei ainoastaan mitättömän vähän tuotantovoimia, vaan myös täydellisen suunnitelmattomuuden. Venäjä hajosi eri piireihin, eri paikkakuntien yhteys keskenään katkesi, liikenne eri piirien välillä tuli hyvin vaikeaksi. Valankumouksen vaikutuksesta tehtailijat päästivät käsistään hallinto-ohjat, ja ensi alussa jotkin tehtaat olivat aivan isännättä. Sitten alkoivat työläiset epäjärjestyksessä vallata liikkeitä: työläiset eivät enää voineet kauemmin odottaa, ja tämä »kansallistuttaminen» paikkakunnilla alkoi jopa vähän ennen lokakuun vallankumoustakin. Jokainen ymmärtää, ettei tämä todellisuudessa ollut mitään kansallistuttamista, vaan ainoastaan niiden työläisten järjestymätöntä liikkeiden anastusta, jotka näissä liikkeissä työskentelivät; tämä anastus sitten kuitenkin muutettiin kansallistuttamiseksi. Mutta

lokakuun vallankumouksen jälkeenkin kansallistuttaminen alussa tapahtui hyvin epäjärjestyksessä. Täytyi, kuten itseltään ymmärtää, kansallistuttaa etupäässä kaikista suurimmat ja hyvin varustetut liikkeet; mutta tämä ei aina onnistunut. Usein kansallistutettiin myös liikkeitä, jotka isännät olivat heittäneet ja joita ei saanut jättää ilman huolenpitoa. Mutta usein kansallistutettiin myös sellaisia, joiden isännät erittäin jyrkästi esiintyivät työläisiä vastaan. On ymmärrettävää, että tällaisia isäntiä kansalaissodan aikana oli jokseenkin paljon; on myös ymmärrettävää, että näiden liikkeiden joukossa oli hyvinkin huonoja ja mihinkään kelpaamattomia. Erittäin paljon oli niiden joukossa sota-ajan kannustamia tehtaita, jotka olivat työskennelleet »puolustuksen» hyväksi, ja jotka olivat äkkipikaa kokoon kyhättyjä ja vallankumouksen aikana nopeasti romahtivat kokoon. Kaikki tämä synnytti ensi hötäkässä vielä suuremman sekasorron.

Neuvostovallalla ja sen elimillä ensi aikoina ei ollut myös luetteloa siitä, mitä on: ei ollut luetteloa liikkeistä, ei raaka-aine-, polttoaine- ja tavaravarastoista, ei laskelmia tuotantomahdollisuuksista, s. o. siitä, miten paljon kansallistutetut liikkeet voisivat tuottaa. Porvaristo kuoli, mutta se ei jättänyt jälkeensä seikkaperäistä henkistä testamenttia proletariaatille. Proletariaatti »peri» siltä sen rikkaudet, riistäen ne kiihkeässä kansalaissodassa. Ja ymmärrettävää on että ensi puuskassa ei ollut kysymystäkään siitä että olisi ollut yleistä taloudellista suunnitelmaa. Vanha *kapitalistinen* järjestö hajoitettiin; uusi, *sosialistinen* ei vielä ollut kuntoon saatu.

Mutta sen ohella yhtenä Neuvostovallan perustehtävänä on ollutkin ja on *kaiken taloustoiminnan* yhdistämistehtävä *yhden yleisen valtakuntaa käsittävän suunnitelman* mukaan. Ainoastaan tällä ehdolla voidaan ainakin pitää tuotantoalueita jollain tasolla, jotta sitten vietäisiin niitä eteenpäin. Me jo tiedämme kirjan ensi osasta, että kommunistinen järjestys siitä onkin hyvä, että se poistaa kapitalistisen tolkkutomuuden, »anarkian». Kommunistisen järjestyksen *perusta* täytyy nimenomaan tässä saada aikaan. Tietenkin on naurettavaa ajatella, että lyhyessä ajassa, nälässä ja kylmässä, välttämättömien raaka- ja polttoaineiden puutteessa, voitaisiin *nopeasti* päästä pysyviin ja hyviin tuloksiin. Mutta eiväthän ihmiset elä talon perustuksella, niin kauan kuin taloa ei ole valmiiksi rakennettu ja metsää poisraivattu; mutta perustus täytyy sittenkin laskea. Juuri samoin on asia kommunistisenkin yhteiskunnan rakennukseen nähden. Sen perustuksen laskeminen on teollisuuden järjestämistä ja etupäässä sen yhdistämistä yleisvaltiollisen suunnitelman mukaan.

Tämän tehtävän suorittaminen käytännössä alettiin *investoimisesta*, s. o. ottamalla selville, mitä proletaarisen vallan käytettävissä on: varastojen määrä, liikkeiden määrä j. n. e.; vähitellen muodostettiin yhteys ennen erillisten liikkeiden kesken; syntyi *keskusvarustuselimet* (raaka- ja polttoaine-, välttämättömien apuaineiden varustuselimet); luotiin teollisuuden paikallis- ja keskushallinnon elinten verkko, joka jo pystyi laatimaan yleisen suunnitelmankin ja toteuttamaan tämän suunnitelman koko maassa.

Teollisuuden hallintokoneisto on yleensä, jos me katselemme alhaalta ylös, rakennettu tällä tavalla: Kunkin teh-

taan etunenässä on työväen tehdashallinto; siitä tavallisesti $\frac{2}{3}$, muodostavat työläiset, ja vastaavain ammattiliittojen edustajat ja $\frac{1}{3}$ insinöörit, jotka määrätään sinne työväen liiton keskuskomitean suostumuksella, muutamia suurehkoja aloja varten on *piirihallintoja*, jotka ovat yhteydessä paikallisten kansantalouselvostojen kanssa, jotka taas vuorostaan ovat yhteydessä paikallisten työväen edustajain neuvostojen kanssa; suuremmat ovat välittömästi n. s. »pää- ja keskushallintojen» alaiset. Nämä »pää- ja keskushallinnot» edustavat *koko tuotantoalojen yhdistyksiä*: esim. »Kutomateollisuuden keskushallinto» johtaa koko kutomateollisuutta; »naulakeskushallinto» - naulateollisuutta; »hiilipäähallinto» - katso niiden luetteloa tämän luvun edellisestä, petitillä painetusta pykälästä). Mitkä valtiokapitalismissa olivat eri alojen valtiotrusteja, ovat meillä »pää- ja keskushallintoja». Näiden pää- ja keskushallintojen kokoonpanon määrää Korkeimman Kansantalouselvoston (K. K. T. N.) puhemiehistö (josta alempana) ja vastaavan ammattiliiton keskuskomitea; jos tässä sattuu erimielisyyttä, niin liiton sijasta esiintyy Ammattiliittojen Yleisvenäläinen Keskusneuvosto, joka myös määrää, yhdessä K. K. T. N.:n puhemiehistön kanssa sellaisen »päähallinnon» kokoonpanon. *Paikalliset kansantalouselvostot* tavallisesti järjestävät pienemmät liikelaitokset.

Nämä »pää» ja »keskustat» vuorostaan ovat yhdistetyt sukulaisalojen ryhmiin. Löytyy esim. seuraavia »päiden» yhdistyksiä: Valtion konerakennustehtaat (»Gomsa»), vaskiteollisuuspäähallinto (»Tsentromed»), kultateollisuuspäähallinto (»Glavsoloto»), naulateollisuuspäähallinto (»Glavgvosd») j. n. e.

Esimerkin vuoksi esitämme ryhmät, jotka kuuluvat *metalli-osastoon*:

- I ryhmä. »Somovo-Kolomna»- (Gomsa-) tehtaot, 17 tehdasta (Sormovskin, Kolomenskin, Byiksunskin, Vilskin, Provolotshinin ja Bushujevskin tehtaot).
- II ryhmä. Koksimasuuni ja raudansulatuskeskustehtaot, 3 tehdasta.
- III ryhmä. Kaluga-Rjasanin valuraudan sulatustehtaot, 9 tehdasta.
- IV ryhmä. Maltsovskin tehtaot, 6 tehdasta.
- V ryhmä. Vaskiteollisuuden keskushallinto, 10 tehdasta.
- VI ryhmä. Autotehtaot, 3 tehdasta j. n. e.^{*)}

Kutomateollisuudessa, jonka johdossa on Kutomateollisuuden keskushallinto (Tsentrotekstil), on myös n. s. »sikeriöitä» (erittäinkin puuvilla-alalla), mihin on yhdistetty liikkeitä, jotka tuottavat eri valmistusasteilla olevia puolivalmisteita ja valmista tavaraa.

Yleensä voidaan sanoa, ellei kaikkea läheskään vielä ole saatu kuntoon, kaiken aikaa syntyy uusia muotoja, kuolee vanhoja. Toisin ei voi ollakaan vilkkaan järjestelytoiminnan aikana, vieläpä niin vaikeissa oloissa kuin meillä, kun tänään meillä on Urali, huomenna sitä taas ei ole, tänään ei ole Ukrainaa, huomenna on.

Yhdistetty ei ole ainoastaan yksityiset teollisuushaarat, vaan nämä haarat ovat sidotut keskenään, yhdeksi suureksi kokonaisuudeksi. Luonnollista on, että etupäässä yhdistetään sellaisia haaroja, joilla keskenään on jotain yhteistä. Niinpä naula-, kone-, vaski- ja vaskiesineiden tuotanto kuuluu metalliryhmään. Tämän ryhmän »päätt» ovat yhdistetyt K. K. T. N:n *metalliosastoksi*. Tällaisia *osastoja* on muutamia mainittu, kuten metalliosasto, kemiallisen teollisuuden osasto, ravintoaineosasto, polygrafillinen osasto j. n. e. Nämä osastot olivat syksyyn 1919 kokoonpanoltaan muodostetut jokseenkin eri tavalla. Metalliosastossa työskenteli ja

^{*)} Ainehisto otettu K. K. T. N:n puhemiehistölle jätetystä metalliosaston kollegion esityksestä ja saatu tov. Miljutinilta.

vaikutti etupäässä Yleisvenäläisen metallityöläisten liiton Keskuskomitea; nämä ovat eturivin työläisiä, hyvin kehittyneitä, työskentelevät oivallisesti, ja siksi he tässä ovat pystyneetkin aikaansaamaan todella paljon; toisissa osastoissa on asianlaita huonommin. Esim. kemialliseen osastoon alkoivat syksyllä 1919 työläiset vasta tulla sillä heillä ei ollut yleisiä ammatillisia järjestöjäkään.

Kaikki osastot ovat *korkeimman kansantalousneuvoston* alaiset; sen muodostaa Ammattiliittojen Neuvoston edustajat, Yleisvenäläisen Neuvostojen Toimeenpanevan Keskuskomitean edustajat ja Kansankomisarien edustajat, ja on sillä puhemiehistö joka hoitaa kaikki juoksevat asiat. K. K. T. N. näin muodoin yhdistää koko maan taloudellisen toiminnan. Ja sen velvollisuuksiin kuuluu, etupäässä laatia ja toteuttaa yhtenäinen yleisvaltiollinen suunnitelma.

Että työläiset itse asianmukaisen järjestelmän vallitessa pystyvät korottamaan liikkeiden tuottavuisuutta, käy selville valtion konerakennusryhmän (»Gomsan») toiminnasta, missä metallityöläisten liitolla on ratkaiseva vaikutus. Tässä on siitä muutamia numeroita:

Valmistettiin	Vaunujen ja veturien varakappaleita	Sotilas-panssari-junia		Vaunuja, susternejä, avovaunuja ja muita		Pieniä sotilas-vaunuja	Kuljetuskiskoja
		vetureita	vaunuja	uusia	korjattu		
2:ssa kk (X-XII) v. 1918	24,240 puutaa	2	4	477	-	148	0
6:ssa kk (I-VI) v. 1919	94,419 puutaa	10	19	1181	1040	522	7543*)

*) Tiedot saatu tov. Larinilta.

Tuotantoaika oli 3 kertaa pitempi (2 ja 6 kuukautta), mutta tuotannon määrä kasvoi paljon enemmän kuin 3 kertaiseksi.

Muutamilla järjestelyillä, mihin on alettu vähitellen ryhtyä, on voitu suunnitelmanmukaisemmin palvella myös varustamisasiaa, kuin mitä »pääät» ovat tehneet ja *tuotannon keskittämistä parhaimmassa asemassa oleviin liikkeisiin*. Jälkimäinen saa alkunsa yleisestä suunnitelmasta. Onhan selvää, että edulisinta on hoitaa asioita vaan parhaimmissa liikkeissä, keskittäen niiden ylläpitoon kaikki ponnistukset, kuin huonosti varustetuissa, takapajulla olevissa. Tietysti tässäkin tulee ottaa huomioon yleinen poltto- ja raaka-aineen puutos. Juuri sentähden ei tule monasti avatakaan suurempia tehtaita (esim. kutomatehtaita); sentähden me vielä näihin saakka näemme jatkuvan tuotannon rappiotilan. Mutta se ei riipu enää niin paljon järjestelykyvyn puutteesta, kuin etupäässä tuotannolle välttämättömien *tavarain* puutteesta.

Tuotannon keskittäminen silti kulkee omia latujaan. Niinpä »Gomsa» sulki monta huonoa liikettä ja keskitti tuotantonsa *16 parhaaseen* tehtaaseen; sähköteknillinen teollisuus, joka kapitalismin aikana oli hajallaan, on nyt yhdistetty yhdeksi kokonaisuudeksi, sama on tapahtunut monilla muillakin aloilla (tupakka-, leipuri-, kutoma- y. m. aloilla).

Suunnaton merkitys on *löytyvien varastojen ja voimain oikealla ja taloudellisella käyttämisellä*. Ensi hätään, kuten olemme nähneet, ei ollut edes luetteloita siitä, mitä on. Joukko varastoja huipeni, varastoja pilaantui ja hävisi tietämättä minne; mistään niiden oikeasta käyttämisestä ei voinut olla

edes puhetta. Mutta tässäkin kysymys vähitellen järjesty, vaikkakin suurin vaikeuksin. Ainakin nyt on enemmän tai vähemmän tunnettua monien tavarain määrät.

Kas tässä on vertaileva taulukko *poltto- ja raaka-aineen* valmistuksesta, mikä samalla osoittaa jotain eteenpäinmenoakin löytyvän varastojen inventoimisessa:

Tuotteen nimitys	Määrä puudissa	
	1918	1919
A. Polttoaineen valmistus.		
1. Moskovan-Borovitshin piirin hiili	n. 30 milj. puutaa	n. 30 milj. puutaa
2. Halot (valmistett. ja varastot)	4 » kuut.syltä	5 » kuut.syltä
3. Turve	58 » puutaa	60 » puutaa
4. Nafta	93 » »	ei mitään (Baku englantilaisilla)
B. Raaka-aineen valmistus ja raaka-ainevarastot K. K. T. N.:n varastossa		
1. Pellava	tuntematon	5 1/2 milj. puutaa
2. Puuvilla	-	6 1/2 » » (mukaan lukien turkestanilainen, jota nyt tulee)
3. Villa	-	2 milj. puutaa
4. Hamppu	-	2 » »
5. Metalli	30 milj. puutaa	40 milj. puutaa lukien mukaan uralilaisen*)
6. Turkikset	?	-

*) Tiedot on saatu tov. Miljutinin kokoamista aineksista.

Taulukosta näkyy, että jonkinverran *aikaan saadaan järjestystä*. Näkyy myös, että päävaikeutena on - *juoksevan polttoaineen* (naftan) *menetyt*.

On itsestään ymmärrettävää, että tämä talouden järjestämistyö on vielä hyvin kaukana täydellisyydestä. Monissa laitoksissa on vallalla saamattomuus ja sekaannus. Koneiston valmiiksi tulemisesta ei vielä ole tietoa. Mutta tämän koneiston runko on jo luotu. Meidän tehtävämme on viedä eteenpäin tätä työtä kaikkiin suuntiin; sekä maan kaiken taloudellisen toiminnan yhdistämisen mielessä, että yleisen taloudenhoidon suunnitelman, tuotannon enemmän keskitämisen, sen järjestämisen ja hallintokoneiston rakentamisen mielessä; ja lopuksi oikean raaka-aineiden ja yleensä maan kaikkien ainevarastojen käyttämisen mielessä.

96 §. TOISTEN MAIDEN KANSSA OLEVAN TALOUDEL-
LISEN VUOROVAIKUTUKSEN LAAJENTAMINEN. Suurteollisuuden järjestelykysymykseen kuuluu myöskin kysymys meidän suhteistamme ulkomaihin. Neuvosto-Venäjäjä ympäröi saartorengas, mikä antaa sille suunnattoman iskun. Minkälainen merkitys teollisuudellemme ja yleensä talou-
dellemme on taloudellisten suhteiden katkeamisella toisten maiden kanssa, näkyy seuraavista numeroista.

Tuonti Venäjälle on:

Vuosi	Elintarpeita		Raaka-aineita ja puolivalmisteita		Eläimiä		Tuotteita		Yhteensä	
	1000 rpl.	%	1000 rpl.	%	1000 rpl.	%	1000 rpl.	%	1000 rpl.	%
1909	182,872	100,6	442,556	100,0	7,972	100,0	272,937	100,0	906,336	100,0
1910	191,462	104,7	554,386	128,3	10,791	130,4	327,807	120,1	1,084,446	109,7
1911	206,909	118,1	553,143	125,0	10,997	147,9	390,633	143,1	1,161,682	128,2
1912	209,647	114,6	556,516	128,5	11,979	150,3	394,630	144,6	1,171,752	129,3
1913	273,898	130,1	667,989	150,9	17,615	221,0	450,532	165,1	1,374,034	151,6

Kaikista ensin tuli meille tehdastuotteita, ja lisääntyi niiden tuonti 4 vuodessa (1909–1913) 65%. Samaan aikaan lisääntyi raaka-aineiden ja puolivalmisteiden tuonti puoli-toista kertaa. Tällä tavalla tuonnin merkitys nopeasti kasvoi. Maahan tuotiin koneita, aparaatteja, rauta- ja teräsvalmisteita, maatalouskoneita, kemiallisia tuotteita, sähkötarpeita ja muita tuotannon välineitä etupäässä. Mutta myös kulu- tusvälineitä (kankaita, nahkatavaroita y. m.) tuotettiin yhä kasvavassa määrin.

Sota katkaisi kaikki langat Saksan kanssa. Mutta Neuvosto-Venäjän saarto lakkautti myös liittolaisten kanssa kaikki suhteet. *Ennen sota*a me saimme ulkomailta tavaroita melkein *puolentoista miljaardin ruplan arvosta*. Ymmärtää siis nyt minkälaisen vahingon saarto meille tuo.

Meidän puolueemme politiikan tulee sentähden kohdistua siihen, että, mikäli se on meidän yleisten tehtäviemme kanssa sopu- soinnussa, saataisiin uudistetuksi taloudelliset suhteet toisten valtioiden kanssa. Tässä suhteessa parhaimpana takeena, parhaimpaina aseena voisi olla *ratkaiseva voitto vastavallankumouksesta*.

Toinen tehtävämme koskee taloudellisia keskinäisiä suhteita niiden maiden kanssa, missä *proletariaatti on voit- tanut*. Tässä on tehtävämme ei ainoastaan solmita näiden maiden kanssa taloudelliset suhteet, vaan myös mikäli mahdollista laatia yleinen taloudellinen suunnitelma. Proletariaatin voittaessa Saksassa me perustamme yleisen elimen, joka johtaisi näiden molempain Neuvostotasavaltojen yleistä talouspolitiikkaa: se selvittäisi kuinka suuri määrä Saksan proletariaatin teollisuustuotteista tarvitaan tuoda Neuvosto-Venäjälle, kuinka paljon ammattitaitoisia työmiehiä tarvi-

taan siirtää, sanokaamme, Venäjän veturitehtaihin, ja päinvastoin kuinka suuret määrät raaka-aineita tai ruista täytyy siirtää Saksaan. Me jo tiedämme, että Europa voisi mahdollisimman pian selviytyä särkyneisyyden tilastaan, jos maat yhdistettäisiin. *Kapitalististen* maiden kanssa me, ymmärrettävästi, emme voi sulautua yhteen. Mutta sen sijaan *neuvosto-tasavaltain* kanssa me voimme ja meidän tulee muodostaa läheinen taloudellinen liitto, meillä tulee olla yhteinen taloudellinen suunnitelma. Meidän päämäärämme on - taloudellisen tuotannon *proletaarinen* keskittäminen kansainvälisessä mittakaavassa.

97 §. PIKKUTEOLLISUUDEN, KÄSITYÖN JA KOTITEOLLISUUDEN JÄRJESTÄMINEN. Me näimme, että yhtenä kommunistisen rakennustyön perusvaikeuttajana Venäjällä on se, että Venäjä on *yleensä* pikkutalouden maa, kuten kaikki kehittymättömät, jällelläolevat maat. Mutta teollisuussakin on vielä vanhojen aikojen jätteitä: koti- ja käsityöläiset, pikkuteollisuuden harjoittajat muodostavat jokseenkin melkoisen joukon. Sodan edellisten laskujen mukaan oli 34 kuvernementissä noin 1,700,000 kiinteätä kotiteollisuustyöläistaloutta.*)

Eri teollisuuksittain tämä määrä jakaantui seuraavalla tavalla:

<i>I. Mineraalit.</i>	66,400	ten, huonekalujen, virsujen, rekien, kärrijen, korien, korihuonekalujen, pyörien, pyöränkehien, puuastiain, lusikkain, leikkikalujen teko, sekä laivanrakennus- ja kirvestyöt - yhteensä 18 ammattia).
<i>II. Puu</i>	467,900	
(Saviastia- ja tiiliteollisuus, myllykivien, tahkojen, vasken valanta).		
(Niinimattojen teko, tynnyrien, astiain, ammeit-		

*) K. K. T. N.:n käyttökomitean tietoja.

III. Metallit	130,500	teko. - Yhteensä 11 ammattia).	
(Sepän ja naulasepän ammatit, kirveiden teko, viilosten ja veitsien teko, jalokivi- ja kellosepän työt, valutyö, astiatyö, ämpärien ja torvien teko).			
		V. Nahka	208,300
		(Suutarintyö, turkkuriammatti, nahkurityö, satulasepäntyö, turkki- ja rukokastyö, kampojen valmistus.)	
IV. Kuitu	65,200		
(Kudonta, vanutus, kehittäminen, virkkaaminen, huivien kudonta, verkon kudonta, nuoran punonta, vertan ja mattojen kudonta, hattujen ja lakkien teko, harjojen teko y. m. s.			
		VI. Sekalaista	185,400
		Räätälintyö	104,900
		Muita ammattilajeja	73,800
		Jumalankuvanteko	3,000
		Hanurinteko	1,100

Sota-ajan tähden kotiteollisuustyöläisten lukumäärä aleni muutamien laskelmien mukaan 1,000,000 henkeen, siitä huolimatta että moni työmies siirtyi kotiteollisuuteen teollisuuden rappeutumisen johdosta. Tämän selittää kotiteollisuustyöläisten siirtyminen ja hajaantuminen leipäisille seuduilla. Yleensä Vologdan, Novgorodin y. m. nälkäisistä kuvernementeistä huomaamme käsityöläisiä vähenneen 20-25 pros., kun sen sijaan Kurskin, Orlovin, Simbirskin, Tambovin kuvernementteihin niitä on lisääntynyt 15-20 pros.

Neuvostovallan edessä oli kysymys: millä tavalla on tämä pikkutuottajain joukko liitettävä muodostettavan sosialistisen talouden yleiseen järjestelmään?

On ennen kaikkea selvää, ettei tässä sovellu minkäänlainen väkivaltainen pakkoluovutus. Pikkutuottajaa ei saa kepin kanssa ajaa sosialismin valtakuntaan. Mutta on tehtävä kaikki mahdollinen tämän hänen siirtymisensä helpottamiseksi sekä että hän ymmärtäisi sellaisen siirtymisen välttämättömyyden ja edullisuuden. Tähän voidaan päästä, jos käsityöläinen asetetaan määrättyihin oloihin. Minkälaisiin? Ja millä tavalla?

Ensiksi, *liittämällä kotiteollisuus yleisvaltakunnalliseen raaka- ja polttoaineilla varustussuunnitelmaan*. Todellakin, jos kotityöläinen saa välttämättömimmät tuotantotarpeet (raaka- ja polttoaineen) proletariaatin valtiojärjestöltä, niin hän tulee siitä riippuvaiseksi. Aikaisemmin kapitalismin valitessa raaka-aineen usein antoi kotityöläiselle kauppias tai tehtailija. Kotityöläinen tuli hänestä riippuvaiseksi. Mutta on itsestään ymmärrettävää, että tämä kauppias tai tehtailija »varusti» kotityöläistä *riistotarkoituksessa*. Kotityöläinen ei esiintynyt minään muuna kuin kapitalistille työtätekevänä kotonaan raatajana. Aivan toinen juttu on, kun kotityöläinen tulee *proletaarisesta valtiosta* riippuvaiseksi. Proletaarinen, työläisvaltio ei tahdo, ei tule, eikä voikaan riistää kotityöntekijää. Se tahtoo vaan auttaa häntä järjestymään yhdessä kaikkien muiden työläisten kanssa. Se ei tule kotityöläisestä nylkemään voittoa (se ei kestä nyle voittoa), vaan tulee koettamaan liittää kotityöläisen ja hänen järjestönsä yleiseen teollisuuden työjärjestöön. Kotityöläinen, joka on riippuvainen tehtailijoista tai kauppiaista, työskentelee tehtailijalle tai kauppiaalle. Hän on heidän työjuhtansa. Proletaarisesta valtiosta riippuvainen kotityöläinen on *yhteiskunnallinen työntekijä*. Siis ensiksi on välttämätöntä liittää kotityöläiset yleiseen varustussuunnitelmaan.

Toiseksi on välttämätöntä *kotityöläisten valtion rahallisen kannatus*. Ennen, kapitalismin aikana kotityöläistä rahallisesti kannatti sama kauppiaskiskuri. Mutta hän kannatti kotityöläistä saimoin kun nuora kannattaa hirtettävää. Hän orjuutti häntä mitä raaimmalla tavalla, imeäkseen kuten hämähäkki hänen kultaista mehuaan. Proletaarinen valtio voi auttaa häntä rahalla, antaen maksun etukäteen

valtion tilauksista, kiristämättä mitään korkoa, ja sitä vähemmän harjoittamatta koronkiskontaa.

Kolmanneksi. On itsestään ymmärrettävää, että prolettaarisen valtion tulee *keskittämistietä antaa tilaukset* kotityöläisille. Varustaen kotityöläiset raaka-aineella, poltto- tarpeilla, apuaineilla ja mahdollisuuden mukaan työkaluilla- kin, antaa proletariaatin valtiovalta kaikille tilaukset *määrä- tyn suunnitelman* mukaan ja sillä tavalla liittää vähitellen kotityöläisetkin maan yleiseen *tuotantosuunnitelmaan*.

Sillä tavalla kotityöläiset vähin erin vedetään yhteiseen sosialistisilla perusteilla rakennettavaan tuotantoon ei ai- noastaan sentähden, että heitä *varustetaan* yhteiskunnalli- sen tuotannon tuotteilla, vaan sitäkin varten, että he työskentelevät välittömästi *proletaariselle valtiolle* ja sa- malla sen *suunnitelman* mukaan, minkä prolettaarisen val- tion elimet osottavat.

Neljänneksi, on välttämätöntä yllä osotetulla tavalla tu- kea kotityöläisiä sillä *edellytyksellä, että he liittyvät yhteen ja antamalla etusija niille kotityöläisille*, jotka yhtyvät ja jär- jestyvät työkunniksi, työyhtymiksi, tuotanto-osuuskunniksi, jotka - mikä vielä on tärkeämpää - yhdistyvät nämäkin jär- jestöt, siirtyen toverilliseen *suurtuotantoon* yksityisestä pie- nestä.

Kunakin pikku-isännän, ja niiden joukossa kotityöläisen- kin, sielun sisimmässä kytee halu päästä suuremmaksi isän- näksi, »voimistua», ja sitten omata jo oikea »liike» palkka- työläisineen j. n. e. Kun *kapitalismin* aikana syntyi työkun- tia, niin voimakkaammat niistä »paisuivat», todella, kapita- listisiksi liikkeiksi. Toinen on juttu proletariaatin diktatuurin aikana. Ei ole kapitalismiin pääsyä. Sillä tässä on työväen

valtiovalta, joka järjestää kaikenlaiset yhteenliittymiset ja pitää käsissään rahavarat ja mikä tärkeätä - tuotantovälit. Ennen oli hullua ajatella että työkunnat voivat viedä sosialismiin: kehittyessään ne ehdottomasti muuttuivat kapitalistisiksi yhtiöiksi. Nyt kun meillä on tilaisuus vetää heitä yhteiskunnalliseen työläisjärjestöön, kaikki nämä yhtymät voivat auttaa sosialismin rakentamisasiassa. Ei sentähden, että itse kotityöläiset palaisivat halusta omata kommunismin (heissä on paljon, kuten kaikissa pikkuisännissä, *ennakkoluuloisia* kommunismia kohtaan), vaan sentähden, että nyt uudet olot ovat sellaisia, että entiset tiet ovat tukossa: niitä ei ole.

Kannustaen kotityöläisten yhteenliittymistä, me samalla saamme heidät kivuttomasti muutetuiksi suuren yhtyneen, järjestetyn, »koneellistuneen» yhteiskunnallisen tuotannon työntekijöiksi.

Tässä suhteessa on jo jotain tehtykin. Talvikaudeksi 1919-1920 oli annettu esim. joukko valtion tilauksia: 2 milj. paria huovikkaita, 2,200,000 paria lapasia, joukko trikoo-alusvaatteita, virsuja, puoliturkkeja j. n. e. Huomataan, että asiat ovat paranemaan päin. Talvikautena 1918-1919 saatiin vain 300,000 paria huovikkaita maaliskuun 1. päivään (!), mutta talvikaudella 1919-1920 oli jo lokakuulle-marraskuulle mennessä saatu puolimiljoonaa huovikkaita.

Suunnitelmanmukaisesti oli annettu etumaksuja; jaettu raaka-ainetta, lamppuöljyä, liekittimiä (valaistukseen), polttoainetta. Järjestämistyössä toimittiin 1918-1919 tällä tavalla: kutsutaan koolle osuustoimintajärjestöjen sekä kotityöläisliittojen (»Keskusliitto», »Keskusosasto», Moskova, »Kotiteollisuusmenekki» j. n. e.) edustajat yhdessä K. K. T. N.:n kotityöosaston edustajain kanssa kokoukseen, joka laatii yleisen suunnitelman »kotiteollisuusmenekki» (»Kotiteollisuus- ja työkunta-tavara valmistus- ja myyntiosuuskuntain Keskusliitto» - »Kustarsbit») on tällöin kaikkein suurin käsityöläisten järjestö, mikä on vedetty yleiseen järjestelytyöhön. Siihen kuuluu 29 liittoa, joissa on 1,306 osuuskuntaa, joihin on järjestyneinä 681,860 kotityöläistaloutta. Varustaminen tapah-

tuu keskushallintojen elinten tai paikallisten kansantalousneuvostojen välityksellä.

Täytyy huomauttaa, että Neuvostovallan aikana yhtymien luku on nopeasti kasvanut.

Tietysti vielä ei ole lopullisesti määrätty sitä, *kuinka* juuri järjestetään taloudellisen neuvostokoneiston eri osien keskinen yhteys; paljon tulee tässä suhteessa muutoksia tapahtumaan. Mutta meillä tulee aina olla yksi silmämäärä; koneiston kuntoonpano, järjestön rakentaminen, kaikkien toimien suunnittelu.

98 §. TEOLLISUUDEN JÄRJESTÄMINEN JA AMMATTILIITOT. Venäjällä osottautuivat *ammattilliset työväen liitot* siksi koneistoiksi joka parhaiten soveltuu tuotannon järjestely- ja hallintotehtäviin. Kapitalistisessa järjestelmässä ammattiliitot, jotka yhdistivät työläiset ensiksi ammatittain (välistä jopa ammattikunnittainkin) ja sitten eri tuotantalottain, olivat etupäässä taloudellisen taistelun välineitä. Myrskyisenä aikana, yhdessä työväen luokan puolueen, bolshevikkien, kanssa johtivat ne yleistä hyökkäystä pääomaa vastaan. Puolue, liitot, neuvostot toimivat yhdessä so- vussa kapitalistista järjestelmää vastaan. Kun poliittinen valta oli vallattu, piti luonnollisesti muuttua myös ammattiliittojen osankin. Ennen ne, esim., johtivat lakkoja kapitalisteja vastaan. Nyt eivät ole kapitalistit vallassaolevana luokkana, isäntinä, yrittäjinä. Ennen ammattiliitoilla oli yksi päätehtävä: särkeä se järjestys, joka oli tehtaissa vallalla. Lokakuun vallankumouksen jälkeen 1917 luonnollisesti tuli aika panna kuntoon uusi järjestys.

Tuotannon järjestäminen - kas siinä on ammattiliittojen perustehtävä proletariaatin diktatuurin aikana. Liitot ovat

toimintansa aikana ehtineet yhdistää suuria proletariaattijoukkoja. Ne olivat kaikista suurimpia ja samalla tuotantoon välittömästi sidottuja proletaarisia järjestöjä. Venäjällä ne senlisäksi vallankumouksen hetkellä olivat kokonaan proletariaatin diktatuurin kannalla. Ei siis ole kummallista, että juuri näille järjestöille pitikin siirtyä todellisuudessa teollisuuden hallintokysymys, siinä joukossa myös tärkeimmän tuotantovoiman - työvoiman hallintokysymys.

Mikä suhde tulee olla ammattiliitoilla proletariaatin valtiovaltaan nähden?

Muistakaa, mitä porvaristo teki suurimman menestyksen saavuttamiseksi. Se järjesti valtiokapitalismin, vetäen valtiovallan turviin kaikki muut järjestönsä ja etupäässä taloudelliset (syndikaatit, trustit, »työnantajaliitot«). Proletariaatin, jonka tulee viedä sotansa *pääomaa vastaan* voitolliseen loppuun, pitää juuri samoin *keskittää omat järjestönsä*. Sillä on työväen edustajain neuvostot - valtiovallan elimet; sillä on ammattiliitot; sillä on osuuskunnat. On selvää, että niiden pitää olla yhdistettyinä ja niin toinen toiseensa sidotut, että niiden työ sopisi yhteen. Syntyy kysymys: mihin järjestöön on vedettävä muut? Vastaus ei ole vaikeata. On valittava suurin, voimakkain. Ja sellaisena järjestönä esiintyy työväen luokan valtiollinen järjestö, s. o. Neuvostovalta. Tämä merkitsee, että ammattiliitot ja Osuuskunnat tulee kehittää, *muuttamalla ne valtiovallan taloudellisiksi osastoiksi ja elimiksi*, s. o. »valtiostuttamalla«.

Sovittelijapuolueet, jotka aina unhottavat luokkataistelun, asettuvat ammattiliittoihin nähden proletariaatin diktatuurin aikana ammatillisen liikkeen n. s. riippumattomuuden kannalle. Liitot, - niin sanovat nämä herrat, - ovat *luokkajärjestöjä* ja sentähden niiden tulee olla riippumattomia valtiovallasta.

Ei ole vaikeata huomata sitä petosta, joka kätkeytyy tällä kertaa muka »luokka»-näkökannan naamariin. Ei voi *asettaa vastakkain* »valtiota» ja »luokkajärjestöjä» sillä valtiohan on myös luokkajärjestö. Kun menshevikit ja muut protesteeraavat yhteyttä vastaan työväen valtion kanssa, niin he samalla ilmaisevat vastenmielisyytensä juuri *työväen* valtiota vastaan, he ovat porvarien puolella. Ja ihan oikeinhan he kannattavatkin riippuvaisuutta *porvarisvaltiosta*.

Usein he puhuvat »valtion» liitoista. Mutta nythän valtio on *työväen* valtio. Menshevikit tahtoisivat, että valtio aina olisi porvarien. *Työväen vallasta riippumattomuus on tosiasiaassa riippuvaisuutta porvareista.*

Ammattiliittojen edessä olevat suuret tehtävät vaativat erittäin nopeasti näiden liittojen muuttamista suuriksi *tuotantoliitoiksi*. Onhan selvää, että jos ammattiliittojen har-teilla lepää tuotannon järjestämistehtävä, niin työläisten myös tulee yhdistyä liikkeittäin ja tuotannottain, eikä ammattikunnittain; toisin sanoen, uusia tehtäviä varten on välttämätöntä ammattiliittojen sellainen järjestäminen, *että liikkeen kaikki työläiset ja virkailijat ovat yhdistyneet yhdeksi liitoksi ja että kussakin liikkeessä ainoastaan tämä liitto myös toimii*. Ennen liittoja muodostettiin niin, että työläiset yhtyivät pikkuammattittain. Jos huomattiin sitten pyrkimys yhdistyä tuotannottain, niin sekin oli sekasortoa; esim. metallityöläisten liitto otti jäseneksi ei ainoastaan niitä jäseniä, jotka työskentelivät metallinjalostusteollisuudessa, vaan mitä metallityöläisiä hyvänsä, vaikkapa he olisivat työskennelleet aivan kaukaisella tuotannon alalla. Tietenkään tämä ei ollenkaan sovellu *tuotannon järjestämisasiaan*, jolloin kunkin liikkeen ja kunkin haaran tulee olla elävä järjestö; sen järjestämiseksi täytyy menetellä sen mukaisesti ja järjestää sopivimmalla tavalla s. o. *tuotantoalottain*, yhdistää kaikki työläiset.*)

*) Esimerkkinä entisten ahtaiden ammattiliittojen sulamisesta suurik-

Siten pikku *ammattittain* jakaantuneiden ja eristettyjen liittojen sijalle syntyi suuria keskitettyjä *tuotannollisia liittoja*. Puolueemme tehtävänä tällä alalla on jouduttua tätä yhteenliittymistä ja edistää tuotannollisten liittojen muodostamista, jotka käsittäisivät *miestä myöten kaikki vastaavien tuotannon alojen työläiset*.

Yleisvenäläisen Amm. liittojen Keskus-Neuvoston Tilastollisen Osaston ennakkotietojen mukaan niiden jäsenmäärä oli seuraava:

Ammattiliittojen jäsenl. vuoden 1917 I puoliskolla oli	335,938
» » » » II » »	943,547
» » » 1918 I » »	1,649,278
» » » » II » »	2,250,278
» » » 1919 I » »	2,825,018

Vuoden 1919 ensimmäisellä puoliskolla kuului 31 yleisv. liittoon, ilman rautatieläisten ja vesiliikenneliittoa, 2,801,000 jäsentä (muut olivat yhdistyneet paikallisiin liittoihin). Jos niihin lisää 772,000 rautatieläistä ja n. 200,000 vesiliikennel. jäsentä, niin liittojen yhteinen jäsenluku tekee 3,700,000; heidät yhdistää 33 keskustoimikuntaa; sitä paitsi on vielä monta keskittämätöntä liittoa. Tilastollinen Osasto katsoo järjestyneitä työläisiä olevan 4 milj. (mukaanluettuna vihollisen valtaamat kuvernementit). (Täytyy huomata, että seisahtuneiden tehtaiden työläiset edel-

si tuotannollisiksi liitoiksi voidaan mainita pietarilaiset metallityöläiset.

Ennen sulautumista

(v. 1917 lopulla ja 1918 alussa)

- 1) Metallityöläisten liitto
- 2) Lämmittäjään »
- 3) Valurien »
- 4) Hitsaajain »
- 5) Malliveistäjään »
- 6) Kulta- ja hopeat.t. »
- 7) Kelloseppäin »
- 8) Sähkötyöläisten »
- 9) Koneenkäyttäjään »
- 10) Lajittelijain »

Sulautumisen jälkeen

- 1) Metallityöläisliitto jaostoituneen (muodostaa Yleisvenäläisen Metallityöntekijäin liiton Osaston), yhdistää ainoastaan työläiset, jotka työskentelevät metallinjalostusteollisuudessa.

leen luetaan näiden tehtaiden työläisiksi ja pysyvät ammattiliittojen jäseninä.)

Neuvostovallan lakien ja käytännöllisten vaatimusten mukaan ammatilliset (tuotannolliset) liitot esiintyvät teollisuuden hallinnon kaikkien paikallisten ja keskuselinten osanottajina. Tämä merkitsee sitä, että komisariaateissa, kansantalousneuvostoissa ja korkeimmassa kansantalous-Neuvostossa, päähallinnoissa, keskuksissa ja työväen tehdashallinnoissa - sanalla sanoen, kaikkialla ammatilliset liitot näyttelevät melkoista, jopa ratkaisevaa osaa.

Kuitenkaan ei vielä läheskään ole päättynyt tämä tuotannon valtaaminen ammattiliittojen taholta. On monta kansantalouden alaa, missä työläiset eivät vielä ole ryhtyneet peräsimeen, kuten pitäisi. Erikoisesti tämä on sanottava »päähallinnoista», missä usein taistelevat kontrollilta toimivat porvarilliset specialistit, jotka ovat valmiit rakentamaan taloudelliset järjestöt suunnitelmiansa mukaan, toivoen »vanhan hyvän ajan» tuloa, jolloin he voisivat nopeasti muuttaa päähallinnot kapitalistisiksi trusteeiksi. Tämän ehkäisemiseksi on välttämätöntä ammattiliittojen yhä suurempi osanotto teollisuuden hallintoasiaan aina siihen saakka, *kunnes koko kansantalous, kokonaisenaan, todella on tuotannollisten liittojen käsissä alhaalta ylös saakka.*

Tuotannon alimmista hallintoelimistä tulee erikoisesti huomata *teh-daskomiteain* toiminta. Ne tosiasiallisesti ovat ammattiliittojen alkeisosastoina, jotka ovat vastaavan liiton hallinnon alaisia. Asianomaisen tehtaan työläisten valitsemina nämä tehdaskomiteat hoitavat liikkeen sisäistä järjestystä, mikäli se koskee *työvoimaa*. Tehdaskomiteat siis johtavat työhön ottamista ja työstä erottamista, pitävät huolta perheiden turvaamisesta, palkan maksamisesta, kurista j. n. e. Ne ovat myös oivallisena *hallinnon alkeiskouluna* laajoille työväen joukoille.

Sillä tavoin ammatti- (tuotanto-) liittojen tulee turvata mitä läheisin yhteys valtion keskushallintoelinten, kansantalouden ja laajojen työväen joukkojen kesken.

Ammattiliittojen ensimmäisenä ja tärkeimpänä tehtävänä on vetää nämä joukot yhä suuremmassa määrin taloudellisen elämän hallintotyöhön. Nojaten tehdaskomiteoihin, jotka yhdistävät melkein kaikki työläiset, tulee tuotannollisten liittojen asettaa yhä uusia ja uusia työntekijöitä tuotannon järjestämiseen. Tähän tähtää myös hallintoon oppiminen välittömässä käytännössä (tehdaskomiteoissa, tehdashallinnoissa, kansantalousneuvostoissa, päähallinnoissa j. n. e.) ja erikoinen liittojen kehittämä *valistustyö* (opetuskurssit y. m.).

Laajojen joukkojen vetäminen rakennustyöhön on myöskin parhaimpana taistelukeinona byrokratismia vastaan Neuvostovallan taloudellisessa koneistossa. Tämä byrokratismi välistä saavuttaa suunnattoman laajuuden varsinkin siellä, missä on vähän työläisiä, mutta paljon »neuvostovirkailijoita». Liiallista paperihidastelua, kansliamaisuutta, saamattomuutta, raakaa puhetapaa, saboteerausta - sitä on hyvin paljon taloudellisissa järjestöissä. Tämä voidaan karakoittaa ainoastaan nostamalla *alhaalta työläisiä*. Ja ainoastaan sillä tavalla voidaan saada aikaan todella kansan kontrolli kaikkien taloudellisten laitosten työhön.

99 §. TYÖVOIMAN KÄYTTÄMINEN. Erittäin tärkeä merkitys koko meidän tulevaisuudellemme on omaamamme työvoiman oikealla käyttämisellä. Kun tuotannon välineet ovat hävitetyt ja raaka-aineita on vähän, niin työvoima on kaiken tuotannon perusta ja sen harkitusta käyttämisestä riippuu kaikki. Tässä meidän eteemme astuu esim. tällaisia

tehtäviä: on käytettävä kaikki voimat; toisinsanoen, on käytettävä kaikki työkykyiset ainekset, löydettävä niille työ, pidettävä niitä toimessa. Täytyy muistaa: nälkäisenä aikanamme jokainen yksilö, joka ei tee mitään hyödyllistä työtä, on suorastaan yhteiskunnan painolastina. Sellaisia on suunnattoman paljon. Ja kuitenkin on joukko töitä, joita voidaan suorittaa ilman erinomaisempia monimutkaisia tuotantovälineitä: sellaisia ovat esim. kaupunkien puhtaana-pitotyöt, siltain, viertoteiden ja rautatien korjaukset, teiden puhtaanapito, eri paikkojen vahvistustyöt, kasarmien ja kirkkailaisten talojen siivoukset; on myös paljon töitä raaka- ja polttoaineiden hankinnassa: halonhakkkuuta ja -kuljetusta, turpeen ottoa j. n. e. Totta että tässä on monellaisia vaikeuksia: pitää olla ihmisiä ja kirveitä, ja milläs näitä ihmisiä syöttää - ja halonhakkuu pysähtyy j. n. e. Mutta yhtä selvää on, että ainoastaan *elävää työvoimaa käyttämällä* me pystymme selviytymään vaikeasta tilanteesta.

Tämän yhteydessä on myös kysymys yleisen mobilisoinnin toimeenpanemisesta näiden tärkeiden yhteiskunnallisten töiden suorittamiseksi. Kiireellisten varustustöiden aikana käytetään oivallisesti joukkojen työvoimaa, jotka tavallisesti joutuu hukkaan. Tämä asia on järjestettävä systemaattisesti. Yleinen työvelvollisuus on edellytetty Venäjän Sosialistisen Neuvostovallan perustuslaissa, mutta silti on sen toteuttaminen elämässä hyvin kaukana. Ensimmäinen kysymys on siis: *työn tasavallan työvoimien koko määrän käyttämisestä.*

Toinen kysymys on *työvoiman jakamisesta ja uudestaan jakamisesta.* On aivan selvää, että työn tuottavaisuus tulee riippumaan siitä, missä määrin on tarkoituksen mukaista

tämän voiman jakaminen eri *alueiden* ja eri *työalojen* kesken.

Tämä työvoimain jako ja niiden siirto vaatii suunnatonta työvoimien laskemista, jos todella oikein ja suunnitelmallisesti sen järjestää: ellet ota selville, kuinka paljon sinulla on varoja, ei voi näitä varoja oikein jakaa. Tämän tehtävän Neuvostovalta voi ratkaista ainoastaan ammattiliittojen myötävaikutuksella ja niiden avulla.

100 §. TOVERILLINEN TYÖKURI. Maan tuotantovoimain tilaa ei määrää ainoastaan se, miten paljon siinä on koneita, työaseita, raaka-aineita j. n. e., vaan myös maan *työvoimat*. Nyt kun tuotannon välineitä on erittäin vähän, on työvoiman ja elävän työn laadulla aivan ensiluokkainen merkitys.

Kapitalistinen tuotantotapa pitää työväen luokkaa aisoissa, pakottaen työskentelemään työnantajan hyväksi keppikurin alaisena.

Vallankumous särki ja hävitti tämän kurin, samoin kuin se armeijassa hävitti imperialistisen kurin ja sotamiesten kuuliaisuuden tsaarin kenraaleita kohtaan. Mutta ymmärrettävää on, ettei ilman *utta* kuria voi uneksiakaan kommunistista rakennustyötä. Ja tämä täysin koskee armeijaakin. Vanhan armeijan me hävitimme. Jonkun aikaa, oli »anarkiaa», epäjärjestystä, mitään armeijaa ei ollut. Mutta me loimme uuden armeijan, uusille perusteille, uusia tarkoituksia varten - armeijan, joka on proletariaatin käsissä ja taistelee niitä tilanherroja ja kapitalisteja vastaan, jotka hallitsivat *vanhaa* armeijaa.

Samaa tapahtuu myös »työn suuressa armeijassa», työväen luokassa. Vanhan kurin höltyamisen aika on mennyt.

Alkaa muodostua uusi, toverillinen työkuri, jota eivät pane toimeen ja ylläpidä isännät, eikä kapitalistinen ruoska, vaan itse *työväen järjestöt*: tehdaskomiteat ja työväen ammattiliitot.

Tuotannon järjestämisessä tulee ottaa huomioon myös *työn järjestäminen* tehtaassa.

Sentähden toverillinen työkuri on yksi kaikista tärkeimmistä yleisen tuotannon järjestämisen ja tuotannollisten voimain kohottamisen keinoista.

Toverillista kuria tulee johtaa työväenluokan mitä *suuremmoisimman itsetoiminnan*. Mutta tämä ei merkitse, että työläisten tulee odottaa käskyjä ylhäältä, ja että mitään omaa alotetta ei saa ilmetä; päinvastoin kaikellaisten parannusten tuotannossa, työn järjestelyn uusien tapojen kaihellen keksimisen j. n. e. tulee raivata itselleen tie. Usein työväen takapajulla olevat joukot eivät näe tietä, mitä myöten tämä työ on suunnattava. Mutta kumminkin sellaisia teitä löytyy. Työläiset ovat yhtyneet liittoon ja *nämä liitot* hallitsevat tuotantoa, työläisillä on joka päivä silmissä sekä tehtaskomitea että tehdashallinto. Kaikkea, mitä hyvänsä, voidaan viedä alhaalta ylös työväen järjestöjen välityksellä, jos vaan on vähän liikkuvaisempi, eikä ole ujo, vaan tuntee, että työväen luokka on nyt isäntänä talossa.

Työkurin tulee nojautua kunkin työläisen tuntoon ja *vastuunalaisuuden tietoisuuteen* luokkansa edessä, tietoisuuteen siitä, että leväperäisyys ja vetelehtiminen on rikos kaikkien työläisten yhteistä asiaa kohtaan. Työläiset eivät nyt tee työtä kapitalisteille, eivätkä koronkiskureille ja pankkiireille, vaan omaa itseään varten. He tekevät omaa työtään: he pystyttävät rakennusta, joka kuuluu työläisille.

Ennen, kapitalistien herruuden aikana, ei meille kuulunut miettiminen, kuinka parhaiten heidän kukkaronsa täytyisivät. Nyt ovat asiat toisin. Ja juuri sen tietoisuuden *vastuunalaisuudesta koko työväen luokan edessä* tulee elää jokaisen työläisen sielussa.

Työkurin tulee, lopuksi, nojautua mitä *ankarimpaan keskinäiseen kontrolliin*. Tietäen, että työn tuottavuuden aleneminen on koko työväestön asian hukka, että ilman liikettä eteenpäin me kuolemme, tulee kaikkien toverien taloudellisella silmällä pitää huolta siitä, miten luonnon elävää voimaa käytetään. Työhän on myös taistelua, taistelua luonnon kanssa. Meidän täytyy voittaa tuo luonto, valmistaa siitä pala vaatteiksi, polttoaineeksi, leiväksi. Ja kuten rintamalla taistellessa luokkaviihollista vastaan - kapitalisteja, tilanherroja ja kenraaleita vastaan - me arvostellemme menestyksemme, pidämme silmällä sitä, kuka pakenee, pettää, vilpistelee, aivan samalla lailla meidän tulee myös keskenämme pitää silmällä toinen toistaimme. Se pettää työväen asiaa, ken nyt ei auta meidän työ-rattaittemme viemistä pois suolta, se on työväen asian rikkuri.

On ymmärrettävää, että uuden työkurin aikaansaaminen vaatii kovaa *joukkojen uudelleen kasvatustyötä*. Orjan sie-luelämä, orjamaiset tottumuksethan ovat vielä hyvin monessa. Kuten armeijassakin: tsaari ajoi - mentiin; mutta *oman* asian puolustaminen - mutistiin vaan selän takana. Kuitenkin me loimme armeijan, sillä työväen eturivin miehet hyvin ymmärsivät, mistä on kysymys ja saivat tahtonsa läpi. Nyt samaan on päästy myös tuotannossa. Uudelleenkasvatustyötä helpottaa se, että työväenjoukot itse näkevät ja jokapäiväisestä kokemuksesta tulevat vakuutetuiksi, että

heidän kohtalonsa on heidän omissa käsissään. Erikoisesti oppivat he siellä, missä Neuvostovallan jälkeen väliaikaisesti ilmaantui vastakumouksen valta: niin oli Uralilla, Siperiassa j. n. e.

Eturivin työläiskommunistit antoivat uuden, toverillisen kurin mallin järjestämällä n. k. *kommunistisia lauantaitalkoita* kun he vapaaehtoisesti ja palkatta työskentelivät kohohtaen työn tuottavaisuuden muutamia kertoja tavallisesta.

Tov. Lenin on kutsunut lauantai-talkoita »suureksi alotteeksi». Ensimmäisinä niitä järjestämässä olivat Moskovan kommunistiset rautatieläiset, jolloin alusta pitäen huomattiin kuinka jyrkästi tuottavaisuus kohosi. Aleksanterin rautatiellä viisi sorvaria 4 tunnissa tekivät 80 valssia (213 pros. tavallisesta tuotannosta); 20 sekatyömiestä samassa ajassa keräsi 600 puutaa vanhaa ainesta ja 70 vaunuresooria, joista kukin painaa 3 ½ puutaa (300 pros. tuotannosta). Tästä alettiin. Sitten lauantaitalkoot siirtyivät Pietariin, missä ne heti järjestettiin suuriksi. Tässä numeroita:

		Työläisten luku	Rahaksi muutet- tuna 5 päiv. työ
I	talkoot (16 p. elok.)	5,175	
II	» (26 p. elok.)	7,650	
III	» (30 p. elok.)	7,900	1,167,188
IV	» (6 p. syysk.)	10,250	
V	» (13 p. syysk.)	10,500	

Sitten talkoot siirtyivät maaseudullekin ja alkoi niihin yhtyä puolueentontakin väkeä. Moskovan rautatieläisten aloite osottautui todella suureksi, sillä he keksivät oikean polun uuden kurin tielle.

Uuden työkurin luominen tietenkään ei ole ajateltavissa ilman ammattiliittojen osanottoa. Vielä enemmänkin. Ammattiliittojen juuri tuleekin viedä tätä asiaa eteenpäin, keksien uusia muotoja, etsien uusia teitä: sillä koko tämä asia on uusi ja epätavallinen ja tässä ei vanhalla mene pitkälle.

Niistä toimenpiteistä, joihin jo on ryhdytty ja joita pitää kaikin tavoin kehittää ja täydentää, puolueemme osottaa seuraavat:

1) *Tilivelvollisuuden säätäminen*; meillä on vielä erittäin heikosti tämä asia järjestetty; mutta ilman tätä tilivelvollisuutta ei kumminkaan mitään voi järjestää, ei voi toimeenpanna mitään tutkimuksia, ei kontrollia, eikä nähdä pahain juurta.

2) *Työmäärän säätäminen*; tämäkin asia toistaiseksi on vasta aivan kehityksensä alussa. Kapitalistit liikkeessään säätivät työmäärän nylkeäkseen työläisestä lisäarvoa; nämät määrät asettivat *isäntäin* järjestöt; meillä työmäärät säätävät ja tulevat kehittämään ammattiliitot. s. o. *työväen järjestöt*. Työväen järjestöt itse laskevat valmistusmahdollisuuden, ottaen huomioon kylmän, nälän, ainesten puutteen ja koneiden huonon kunnon. Mutta kun kerran määrä on säädetty, on huono se joka ei sitä valmista. Meidän on luotava ammatillinen *työkunnia*, jolloin jokainen työläinen tulee pitämään sitä, joka ilman vakavaa syytä ei kannata korttansa yhteiseen kekkoon, kunnioittomana kelminä.

3) *Edesvastuun säätäminen toverioikeuden edessä*. Tämä merkitsee, että jokaiseen nähden ei tule ainoastaan toverikontrolli, vaan jokainen tulee huonosta työstään vedettäväksi *vastuuseen*. Ja taaskaan tässä ei ole isäntä vetämässä vastuuseen palkkaorjaansa, vaan työväen luokka ja sen järjestöt vaativat vastuuseen yksityisiä jäseniään.

Voisi keksiä vielä monia muita keinoja. Mutta kaikki ne tarkoittavat yhtä ja samaa: luoda työn armeija taistelukuntoiseksi mikä valmistaa tien uuteen yhteiskuntaan.

101 §. PORVARILLTSTEN SPESIALISTIEN KÄYTTÄMINEN. Nykyinen suurteollisuus ei ole ajateltavissa ilman insinöörejä, mekanikkoja, oppineita spesialisteja, tutkijoita ja kokeilijoita. Työväen joukossa sellaisia tuskin on ollenkaan: ei tsaaritilanherrain, eikä porvarishallitus antanut työläisille tilaisuutta opiskella. Mutta asia ei ollenkaan odota ja meillä on ainoastaan yksi ulospääsy: käyttää sitä voimaa, joka ei pelosta, vaan mielihalusta palveli porvaristoa. Puolue oivalisesti tietää, että tämä teknillisen sivistyksen saanut joukko, samoin kuin entiset tirehtöörit ja kapitalistiset järjestäjät ovat porvarillisen hengen elähtyttämää. Ja vielä enemmänkin. Melkoinen joukko tästä kansankerroksesta on jokseenkin vihamielinen meille ja valmis kavaltamaan meidät luokkavihollisillemme. Ja kuitenkin meidän pitää ottaa heitä palvelukseemme. Sillä muita ei ole, eikä siis valinnan varaakaan.

Tämä joukko kävi proletariaattia vastaan raivokasta taistelua, ennen kaikkea saboteeraamalla. Tuon saboteerauksen Neuvostovalta särki. Vähitellen, pala palalta, jotkin ryhmät alkoivat siirtyä puolellemme nähtyään, että työväenluokka ei ainoastaan säre, vaan myös rakentaa, että sen puolue ei ollenkaan aio kavaltaa Venäjää Saksan imperialismille: jotkin alkoivat havaita, että todellakin kapitalismi on aikansa maailmassa elänyt. On alkanut hajaannus näissä joukoissa. Proletariaatin tehtävänä on suurentaa ja lisätä tätä hajaannusta.

Luonnollisesti kaikilta »spesialisteilta» turhaan odottaa uskollisuutta ja antaumusta kommunismiin. Olisi tyhmää toivoakaan, että nämä ihmiset, jotka tuhansin säikein ovat sidotut porvariston kanssa, lyhyessä ajassa uudelleen syn-

tyisivät. Mutta tässä proletariaatin tulee menetellä kuten harkitsevan isännän: he ovat hänelle *tarpeelliset* ja hänen tulee *panna heidät työskentelemään* hyväkseen.

Tässä tulee menetellä näin: kaikella tavalla on palkittava niitä, jotka rehellisesti työskentelevät, kitsastelematta maksettava niille - sen sanoo taloudellinen järki. Mutta vastavallankumouksellisuudesta, taistelusta proletariaattia vastaan, petollisesta politiikasta, saboteerauksesta on sääli-mättä rangaistava. Proletariaatin tulee arvostaa ja se ymmärtää panna arvoa todellisiin, rehellisiin työntekijöihin. Mutta se ei voi sallia, että sitä petetään erittäinkin nyt, kun pitää kestää sekä nälän kärsimykset, että tuhannet muut puutteet.

On ymmärrettävää, että on tarpeen ankara kontrolli erittäinkin entisten tirehtöörin ja suurten kapitalististen toimitsijain, »huippujen» suhteen. He ovat monasti yrittäneet ajaa omaa politiikkaansa. Mutta tässä ovat tarpeen samat toimenpiteet kuin taistelussa entisten upseerien ja kenraalien petosta vastaan rintamalla.

Toiselta puolen, puolueen on taisteltava myös niitä vääriä, kerrassaan yksinkertaisia luuloja vastaan, että me yleensä ilman mitään spesialisteja suoriudumme. Se on lo-rua. Niin puhuvat ainoastaan itseluottavaiset, mutta tyhvät ihmiset, jotka vakavasti eivät koskaan mieti niitä tehtäviä, mitkä nyt lepäävät proletariaatin hartioilla. Proletariaatin tulee asettaa nykyinen tuotanto tieteen viimeisen saavutuksen mukaan. Siihen sen on pyrittävä. Se, tietysti, tulee luomaan, valmistamaan (ja valmistaa) *omia* punaisia insinöörejä ja mekanikkoja juuri samoin kuin se valmistaa punaisia upseereja. Mutta aika ei odota, ja sen tulee tässä käyttää hy-

väkseen niitä, mitä on, ryhtyä toimenpiteisiin sitä vastaan, jotka voivat aiheuttaa vahinkoa, estää *ennakolta* tämän vahingon, järjestämällä kontrollin niiden työhön nähden, jotka ovat meille vieraita.

Tässä ilmaantuu vielä yksi kysymys, nimittäin maksukysymys. Kommunistit pyrkivät palkan tasa-arvoon. Mutta me emme valitettavasti voi suoraan hypätä kommunismiin. Me otamme sitä kohti vasta ensimmäisiä askeleita. Ja tässä meidän tulee seurata taaskin *yksinkertaista tarkoitusta*.

Jos me siirtäisimme »spesialistit» sekatyöläisten palkkoille, niin heille olisi yhdentekevää ollako sekatyöläisinä, insinööreinä, kuriireina tai lähetteinä. Järjetöntä olisi luulla sellaisilla ehdoilla saavansa hyvin työskentelemään ihmiset, jotka ovat tottuneet toisellaiseen elämään. Paras on antaa heille enemmän, kun vaan päästään tuloksiin. Tässä tulee proletariaattiin menetellä samoin kuin hoksaavaisen isännän: maksaa paremmin, mutta saada parempaa työtä niiltä ihmisiltä, joita ilman nyt, *määrätyllä* hetkellä ei tulla toimeen.

On ymmärrettävää kuitenkin, että meidän peruspolitiikkamme pyrkii tasapalkkoihin. Ja tässä mielessä Neuvostovalta on tehnyt jokseenkin paljon. Ennen maksettiin korkeimmille toimitsijoille (tirehtööreille, pääkirjanpitäjille, suurille insinöörijärjestäjille, oppineille neuvonantajille), palkkaa, joka erilaisten palkkioiden kanssa oli *muutamia kymmeniä kertoja* suurempi, kuin sekatyöläisten palkka; nyt se on vaan nelisen kertaa suurempi. Tämä merkitsee, kaiken sen ohella mitä olemme sanoneet ylempänä, että me olemme näiden kerrosten aseman eron supistaneet tavattomassa määrin.

Tasoitusta tapahtuu myös eri työväen ryhmien kesken. Tov. Schmidtin tiedonantojen mukaan v. 1914 sai 4,43 pros. työläisistä päiväpalkkaa korkeintaan 50 kop., mutta oli myös työläisiä, jotka saivat yli 10 ruplaakin päivässä. Tässä palkkioero oli siis sellainen, että alin ryhmä sai 20 kertaa vähemmän palkkaa kuin korkein. Tietenkään onnellisia, jotka saivat 10 ruplaa v. 1914 ei ollut paljoa, mutta oli kuitenkin. V. 1916 työmiehiä, jotka saivat palkkaa korkeintaan 50 kop., oli $\frac{1}{2}$ pros., mutta yli 10 ruplan ansaitsevia oli 1,15 pros.

Nykyjään, syksyllä v. 1919 annetun dekreetin mukaan, alin palkkamäärä on ollut 1,200 ruplaa ja korkein 4,800 ruplaa kuukaudessa, jonka ohella jälkimäinen määrä koskee myös spesialisteja.

Muutamien teknillistä sivistystä saaneiden ryhmien erkaantuminen porvaristosta ja siirtyminen proletariaatin puolelle tulee tapahtumaan sitä pikemmin, mitä nopeammin Neuvostovalta lujittuu. Mutta kun Neuvostovallan lujittuminen välttämättömästi tulee tapahtumaan, niin myös sivistyneistön mukaantulo on kiertämätön. On ymmärrettävää, että olisi järjetöntä heidän poissysimisensä. Päinvastoin. Meidän tulee ottaa heitä työhömme toverillisen yhteistöiminnan pohjalla, jotta he keskuudessamme kotiutuisivat, jotta he yleisessä yhteistyössä muuttuisivat *meidän* ihmisiksimme. Heillä on joukko ennakkoluuloja, epäluuloja. Mutta he voivat ja tulevat, määrättyissä oloissa, *muuttumaan* meikäläisiksi. Jo nyt alkavat he vähitellen tuotannollisten liittojen avulla ottaa osaa meidän työhömme, tottua uuteen asemaan ja omaksua sen, ja tässä tehtävänämme on avustaa heitä ja mennä niitä aineksia vastaan, jotka itse vähitellen meitä lähestyvät. Tuotannollisissa liitoissa, niiden välityksellä yhteisessä järjestetyssä työssä voivat uudelleen lähestyä toisiaan kapitalismin eroittamat järjen ja ruumiillisen työn tekijät.

102 §. TUOTANNON JA TIETEEN YHDISTÄMINEN.

Tuotantovoimain kehitys vaatii tuotannon yhdistämistä tieteen kanssa. Suurkapitalistinen tuotanto sekin käytti tiedettä tuotannon palveluksessa mitä suurimmassa määrin. Amerikkalaisten ja saksalaisten tehtaiden yhteydessä on erikoisesti laboratoriot: siellä pitkin päivää istuttiin, keksittiin uusia tapoja, uusia koneistoja j. n. e. Kaikki tämä tehtiin yksityisten kapitalistien voiton tähden. Nyt meidän tulee tämä kysymys saattaa järjestetylle pohjalle ja koko *työyhteiskuntaa* varten. Entiset keksijät työskentelivät *salassa*; keksinnöt menivät liikkeenharjoittajain laskuihin ja täyttivät heidän kukkaronsa, nyt meillä yksi liikelaitos ei salaa toisilta keksintöjä, vaan saattaa ne kaikkien liikkeiden käytettäväksi.

Neuvostovalta on ryhtynyt moniin toimiin tässä suhteessa; on muodostettu monia tieteellisiä laitoksia, teknillisiä ja taloudellisia, järjestetty monenlaisia laboratorioita, koeasemia; pannaan toimeen monia tieteellisiä retkiä ja tutkimuksia (m. m. on keksitty liuskakivi- ja naftakerroksia; saatu selville keino valmistaa sokeria sahajauhoista j. n. e.)

Meiltä puuttuu paljon siitä, mikä on aivan välttämätöntä tälle asialle, alkaen polttoaineesta ja päättyen hienoihin tieteellisiin koneihin. Mutta meidän tulee selvästi ymmärtää sellaisen työn koko välttämättömyys ja kaikin keinoin avustaa tieteen edelleen yhdistämistä tuotannon tekniikan ja järjestämisen kanssa. Kommunismi on oikein, järkevästi ja siis *tieteellisesti* järjestetty tuotanto. Sentähden me tulemme kaikin keinoin ponnistelemaan ratkaistaksemme tehtävän: tuotannon asettamisesta *tieteen* pohjalle.

XIII LUKU.

Maatalouden järjestäminen.

103 §. Maasuhteet Venäjällä ennen vallankumousta. 101 §. Maasuhteet jälkeen vallankumouksen. 105 §. Miksi tulevaisuus kuuluu sosialistiselle suurtaloudelle. 106 §. Neuvostotila. 107 §. Kaupunkien maatalous. 108 §. Kommunistit ja työkunnat (arttelit). 109 §. Yhteiskunnallinen maanviljelys. 110 §. Maataloudellinen osuustoiminta. 111 §. Valtion toimittama autiomaiden kylväminen, agronomivoimien mobilisointi, lainalleantopaikat, maanparannus, väestön siirto. 112 §. Talonpoikaistalouden avustaminen. 113 §. Teollisuuden ja maanviljelyksen yhdistäminen. 114 §. Kommunistisen puolueen taktiikka talonpoikaisväestöön nähden.

103 §. MAASUHTEET VENÄJÄLLÄ ENNEN VALLANKUMOUSTA. Vielä vallankumoukseen saakka oli meidän maataloutemme etupäässä talonpoikaistaloutta. Lokakuun vallankumouksen jälkeen, sitten kun oli lopetettu tilanherain maanomistus, meidän maataloutemme tuli melkein yksinomaan talonpoikais- ja melkein yksinomaan pikkutaloudeksi. Tällaisissa oloissa kommunistisen puolueen täytyi voittaa aivan uskomattomat vaikeudet taistelussa suuren, kollektiivisen talouden puolesta. Mutta tämä taistelu on

alkanut, ja jopa kaikista vaikeimmalla ajalla, aivan alussaan se antaa jo muutamia tuloksia.

Jotta se tilanne ja ne olot, joissa kommunistisen puolueen tulee toteuttaa ohjelmaansa venäläisessä kylässä, olisivat selvät, on välttämätöntä antaa joitakin tietoja meidän maataloudestamme vallankumouksen edellä ja niistä muutoksista, joita vallankumous aiheutti.

Vallankumoukseen saakka maanomistus Europan-Venäjällä oli täten:

Valtion maita	138,086,168	desjatiinaa
Jaettu talonpojille	138,767,587	»
Yksityisten ja laitosten	118,338,688	»

Melkein kaikki valtion maa on joko metsän peitossa tai yleensä maanviljelykseen kelpaamatonta nykyisessä kunnossaan. Mitä tulee yksityisten henkilöiden ja laitosten maihin, niin ne jakaantuvat seuraavalla tavalla:

tilanherrain maita	101,735,343	desjatiinaa
hallitsijaperheen maita	7,843,115	»
kirkon maita	1,871,858	»
luostarien maita	733,777	»
kaupunkien maita	2,042,240	»
sotilaskasakkain maita	3,459,240	»
muita maita	646,885	»

Mitä talonpojille jaettuun maahan tulee, niin se jakaantui, 1905:n tilaston mukaan, 12,277,355 asumuksen kesken; s.o. kutakin asumusta kohti tuli 11,37 desjatiinaa. Kuitenkin tämän keskimäärän alapuolelle jää keskikuvernementtien talonpoikain enemmistön pikku maat maaosuuksien ollessa suurempia (mutta viljelykseen kelpaamattomia) reunakuvernementeissä. Todellisuudessa entiset talonpoikaistilat,

jotka muodostivat enemmistön, riistivät keskiosuutena taloa kohti 6,7 desjatiinaa. Muutamissa kuvernementeissa ja ujesteiassa tämä luku oli vielä puolta pienempi. Vuoteen 1916 talonpoikaistalojen luku nousi 15 miljoonaan (15,492,202), talonpoikaismaan ala taas kasvoi hyvin vähän. Pikku maanomistus vielä enemmän lisääntyi.

Siihen nähden että valtion maat aivan mitättömässä määrin olivat kelvolliset viljelykseen, voi talonpoikaisto laajentaa maan käyttöään yllämainitun »yksityisten ja laitosten» ryhmän kustannuksella.

Yksityishenkilöistä, etupäässä tilanherrain, jotka omistivat 53,169,008 desjatiinaa, kauppiasten ja rikkaiden talonpoikain, ja samoin yhtiöiden ja porvariskulakkityyppisten osuuskuntain, tuli menettää maansa. Kaikkiaan yksityisomistajilla, joilla oli yli 20 desjatiinaa, oli omaisuutena 82,841,413 desjatiinaa. Osuuskunnilla oli 15,778,677 desjatiinaa. Tähän kohtaan piti etupäässä talonpoikaisvallankumouksen suuntautua. Mitä laitoksiin tulee, niin talonpojille etupäässä voitiin jättää kirkon, luostarien ja osa hallitsija-perheen maista.

104 §. MAANOMISTUSSUHTEET VALLANKUMOUKSEN JÄLKEEN. Yksityinen maanomistus, etupäässä tilanherrain, oli ennen vallankumousta kiinnitetty suurista summista. Kiinnitetty oli yli 60,000,000 desjatiinaa 3,497,894,600 ruplasta. Toisin samoan, tilanherrojen maiden oikeina omistajina olivat sekä venäläiset että ulkomalaiset pankit. Tämä selvittää sen seikan, että eri sovittelijapuolueet, etupäässä sosialivallankumoukselliset, niin kovin pitivät melua kaiken maan maksutonta talonpojille luovuttamista vastaan, ja niin epäröiden perääntyivät takaisin ja

lykkäsivät tuonnetuksi takavarikoimisen, kuin piti se toteuttaa. Ainoastaan kommunistibolshevikkien puolue, jolla ei ole pääoman kanssa mitään muita kosketuskohtia, paitsi leppymätöntä sotaa, ainoastaan se yksin, päinvastoin kuin sovittelijat, voi kannattaa loppuun saakka talonpoikaisvallankumousta, joka oli suunnattu tilanherroja vastaan. Tämä vallankumous sai lainsäädännöllisen ilmauksensa maata koskevassa dekreetissä, jonka hyväksyi II:n neuvostojen kokous ja jonka kommunistinen puolue oli laatinut.

Tämän dekreetin ja maaperustuslain mukaan, jonka III:s neuvostojen kokous hyväksyi, on yksityinen maanomistus julistettu mitättömäksi; kaikki Tasavallan maa joutuu kaikkien niiden käytettäväksi, jotka haluavat viljellä sitä omin toin (maan käyttöä ei rajoita kansallisuus eikä alamaisuus). Maa jaetaan tasan henkilöiden kesken siten, etteivät määrät nouse yli työnormin. Edelleen asetuksen mukaan, koskeva sosialistista maanviljelystä, kaikki Tasavallan maa julistetaan koko työläis-talonpoikaisvaltion omaisuudeksi, jolle kuuluu korkein maan käyttöoikeus.

Tuloksena maavallankumouksesta, jonka lainsäädäntö on lujittanut oli, että maasuhteet Venäjällä täysin mullistuvat ja tähän saakka vielä jatkuvat monet muutokset.

Ennen kaikkea kerrassaan hävitetyiksi tulivat pitkin Iso-Venäjää kaikki tilanherrain tilat ja yleensä kaikki suuret ja keskisuuret maanomistukset. Kulakkien maanomistus tasotui keskivarakkaiden talonpoikain kanssa.

Toiselta puolen köyhälistön ja kaikista vähämaisimman talonpoikaiston, joka oli hankkinut kulakeilta ja maatilojen ryöstöstä karjaa ja kalustoa, maan käyttö lisääntyi henkilöosuuden kesikimäärään.

Mitä taas tulee maaosuuksien tasaantumiseen volosteittain, ujesteittain ja kuvernementittain, niin on se kaukana päättymisestäään, eikä pitkiin aikoihin voikaan päättyä.

Tätä nykyä on vielä aivan mahdoton tehdä yhteen vetoa vallankumouksesta maasuhteessa, mutta yleensä ja pääpiirtein asia on näin: Melkein kaikki peltomaa, joka kuului suurille ja keskisuurille yksityisille maanomistajille, siirtyi talonpoikain käytettäväksi.

Tilanherrain maat ovat viljellyt. Neuvostovallan onnistui säilyttää käsissään vain noin 2 miljoonaa desjatiinaa neuvostotalouksien maita. Talonpojat siementivät myös osan kaupunkien maista. Niille siirtyivät kaikki kirkon, luostarien ja osa hallitsijaperheen maita. Yhteensä talonpoikain käytettäväksi siirtyi noin 40 milj. desjatiinaa yksin yksityisomistuksessa ollutta maata.

Neuvostovaltion käytettäväksi, paitsi neuvostotilojen alueita ja sokeritehtaiden maita, jäi entiset valtion maat melkein kokonaan ja samoin yksityisten maanomistajain kansallistutetut metsät.

Sillä tavalla Venäjän kommunistisen puolueen tulee taistella sosialismin puolesta maanviljelyksessä mitä epäkiitollisimmassa oloissa. Todellisesti valtion käytettävänä olevasta maa-alueesta valtava osa on viljelykseen kelpaamaton. Maanviljelykseen kelpoisesta maasta valtavin osa on pienten, itsenäisten talonpoikaistalouksien käytettävissä.

Mutta miten epäkiitolliset olot maatalouden sosialisoinnille Venäjällä lienevätkään, miten kovaa vastarintaa osoittaneeseen pikkuporvarilliseen talouteen, niin kumminkin talonpoikais-Venäjällä tulevaisuus kuuluu ainoastaan suurelle sosialistiselle taloudelle.

105 §. MIKSI TULEVAISUUS KUULUU SOSIALISTISELLE SUURTALOUDELLE. Kapitalistinen suurtalous voitti pienen käsityöläis- ja talonpoikaistalouden, voittaen tosin teollisuudessa nopeammin ja varmemmin kuin maanviljelyksessä. Kommunistinen talous on edullisempaa, tuottavampaa kuin kapitalistinen, sitä enemmän edullisempaa on se pikkutalonpoikaistalouteen verraten.

Jos naula on raskaampi solotnikkaa, mutta puuta on raskaampi naulaa, niin sitä enemmän puuta on raskaampi solotnikkaa.

Nyt on välttämätöntä osoittaa tämä mitä silmiinpistävimmällä tavalla:

Ennen kaikkea sosialistisessa maataloudessa koko Tasavallan maa pitää jakaa siten, että kussakin piirissä, alueella, pellossa j. n. e., maan laatuun ja ominaisuuksiin katsoen, kylvetään niitä viljalajeja, juuriksia, heinää ja teknillisiä raaka-ainekasveja (pellavaa, hamppua, auringonkukkaa j. n. e.), mitkä maaperän laadun mukaan niihin ovat kaikista edullisimmat kylvää. Tämän määräämiseen tarvitaan agromitiede. Meidän talonpoikaistalouksissamme usein tehdään päinvaistoin: kylvetään viljaa ja saadaan huono sato siellä, niissä voisi oivallisesti kasvaa pellavaa ja ruista kylvetään sinne, missä voitaisiin kasvattaa vehnää, tai menettellään vielä useimmin päinvastoin.

Yleisen tieteellisen suunnitelman toteuttamisella koko viljeltävän alueen jaossa jo kohotetaan maan tuottavaisuutta, vaikkapa kaikessa muussakin asia menisi entiseen taapaansa.

Ainoastaan keskisuudessa ja suurtaloudessa (ja helpommin jälkimäisessä kuin edellisessä) voidaan toteuttaa moni-

jakoinen viljelyjärjestelmä. Vuoroviljelyksessä saadaan suunnaton voitto maa-alueelta. Kuitenkin meidän talonpojallamme kolmivuorojärjestelmiseen melkein kolmannes maasta on vuosittain kesantona.

Oikean vuoroviljelyjärjestelmän ja monijaon toteuttaminen on talonpojalle melkein mahdotonta siinä tapauksessa, että hänellä on maata vähän, ja sitä enemmän silloin kun yhteismaa jaetaan osuuksiin.

Suurtaloudessa ei joudu hukkaan tuumaakaan maasta palstoitettavaksi eikä aitoihin. Sensijaan meidän talonpojillemme pitkin koko Venäjää menee satoja tuhansia desjatinoja pelkkiin rajoihin ja aitoihin. Laskujeni mukaan yksin rajojen takia talonpoikamme menettävät vuosittain 60-80 milj. puutaa leipää.

Päätökijänä, mikä ylläpitää maaperän kasvuvoimaa, on lannoitus. Suurtalous pystyy pitämään paljon sarvikarjaa (ollen tilaisuudessa tulemaan myös toimeen pienemmällä hevosmäärällä), siis se myös pystyy saamaan enemmän lannoitusainetta. Suurtalous edullisimmin hankkii keinotekoisia lantaa tai itsenäisestikin valmistaa sen joitakin lajeja, mitkä pientaloudelle on vaikeata.

Kaikista vaikeinta on aikanaan suoritettava, syvä, ja mahdollisimman halpa (s. o. vähemmän työtä vaativa) kyntö. Tässä on pikkuisäntä sosialistisen suurtalouden (ja myös kapitalistisen suurtalouden) rinnalla todellinen pikku kääpiö. Huokein, nopein ja syvin kyntäminen saadaan traktorien, kyntökoneiden, avulla. Pienillä talonpojan maapaloilla ei traktorilla voi työskennellä. Niin, ja yhdellä traktorilla työskenteleminen on vähemmän edullista kuin traktorijoukolla, johon kuuluu 8-10 konetta.

Samoin on muidenkin suurempien ja näin muodoin siis enemmän työtä säästävien koneiden laita. Höyryllä käypä puima- ja leikkuukone soveltuu vain suurtalouteen.

Vihdoin, kaluston täydellisin käyttö on mahdollista vaan suurtaloudessa.

Esimerkiksi tulee täydellisesti käytetyksi:

Hevosaura - 27 desjatiinan kynnessä;

Rivikylväjä, leikkuu- ja puimakone - 63 desjatiinan kynnessä;

Höyrypuimakone - 225 desjatiinan kynnessä;

Höyryaura - 900 desjatiinan kynnessä;

Mutta sen lisäksi jo yksistään höyryauran ja traktorin käyttö kohottaa maaperän satokykä muuten samoissa oloissa yhdellä kolmasosalla.

Jos talous on pakotettu käyttämään hevosvoimaa, niin on tässäkin suurtalouden etusija ilmeinen, sillä suuressa taloudessa jokainen eri hevonen hoitaa useampia desjatiinoja. On laskettu, että suurissa talouksissa vaaditaan kaksi tai kolme kertaa vähemmän hevosia saman alan viljelystä varten.

Ainoastaan suurtaloudessa voidaan sovelluttaa sähköä. Edelleen 100 huonon tallin sijasta - yksi suuri talli ja hevos-tarha, 100 huonon keittiön sijasta - yksi suuri j. n. e.

Kaikista edullisin karjan pilttuussa hoito on mahdollinen vaan suuressa taloudessa.

Mutta kaikista tärkeintä taloutta on työvoiman säästö. Ihmiskunnalle on mahdollista supistaa kaksi-, kolmekertaisesti maanviljelijäin työaikaa, ei alentamalla, vaan päinvastoin kohotamalla maan tuottavaisuutta kolme-, neljä-kertaisesti. Kas tässä esimerkki:

Viimeisen luetteloimisen mukaan 1916 koko kylvetyn maan ala Venäjällä laskettiin 71,430,800 desjatiinaksi. Jos otaksumme, että koko tämä ala kynnetään yksi kerta vuodessa (asiallisesti tämä ei ole totta, kuten tietää jokainen maalaisisäntä), niin tämän alan kyntöön talonpoikain tulee mobilisoida koko työvoimansa, s. o. 20 milj. ihmistä ja kaikki ajokarjansa. Tämän maan muokkaamiseen traktoreilla (traktori kyntää 9–10 desjatiinaa päivässä; keskeyttämättömässä työssä verrattomasti enemmän), riittää yksi miljoonaa ihmistä.

Taloudellinen säästö on kaksikymmenkertainen.*)

Jos 100 päivällisen sijasta kussakin eri keittiössä valmistettaisiin yksi suuri päivällinen yhteiskunnallisessa maalaiskeittiössä, niin 90 keittäjää 100:sta osottautuisi tarpeettomiksi ja voitaisiin heitä käyttää hyödyllisemmässä työssä, helpottamassa toisten työtä.

Sentähden on kommunistisen puolueen tehtävänä kaikin voimin taistella suurimman täydellisyyden puolesta, s. o. kommunistisen talouden puolesta maataloudessa, mikä pystyy vapauttamaan maaseudun työvoiman raakamaisesta tuhlauksesta kääpiötalouksissa, alkuperäisestä maaperän ryöstöviljelyksestä ja alkuperäisestä aasialaisesta karjanhoidosta sekä lopuksi alkuperäisestä kotikeittiöstä.

Mitä tietä kommunistinen puolue suosittelee käytettäväksi tämän suuremmoisen päämäärän saavuttamiseksi? Niitä on muutamia. Alkakaamme nopeimmasta.

*) Totta on, että paitsi traktoreilla työskenteleviä, täytyy laskea traktorien valmistuksessa työskentelevä traktoritehtaiden työvoima samoin naftan y. m. hankintaan tarvittava työvoima ja kaikki se jakaa desjatiinaa kohti. Silloin hyöty traktorin työslä tulee pienemmäksi, mutta jää kumminkin suunnattomaksi.

196 §. NEUVOSTOTILA. Kun tilanherrain maita anastettiin 1917, hävittivät talonpojat samalla monia viljeltyjä tiloja, joissa harjoitettiin mallikelpoista taloutta, joissa oli jalostettua karjaa ja täydellinen maatalouskoneisto. Mutta osa tiloista, joiden suojeluksen aikoinaan neuvostot ymmärsivät ottaa huolekseen, onnistuttiin pelastamaan. Nämä tilat, jotka otettiin neuvostojen haltuun, saivat neuvostotilojen nimityksen. Sitä paitsi neuvostotiloihin tulivat liitetyiksi ne yksityistilojen maat, joita ei voitu jakaa kokonaisuudessaan talonpoikain kesken, mikäli heillä jo oli neuvostotalouksien määrän mukaiset osuudet.

Neuvostotila on ainoa mahdollinen, suuren mallikelpoisen sosialistisen talouden muodostamisen alku kaikkine sen etuisuuksineen. Ainoastaan neuvostotilojen avulla me pystymme osottamaan talonpojille suuren yhteisen maanviljelyksen koko etevämmyyden.

Niillä me voimme harjoittaa oikeata vuoroviljelystä ja osoittaa kokemustietä kolmivuoroisuuden koko puutteellisuuden.

Niillä me voimme panna käyntiin kaikki maatalouskoneet, kaikista monimutkaisimmatkin.

Neuvostotiloilla ainoastaan säilyy hävitykseltä ja moninaistuu jalostettu karja. Ainoastaan neuvostotilojen siitoslaitosten välityksellä me pystymme vähitellen parantamaan ympärillämme olevan talonpoikaisasutuksen karjakannan.

Neuvostotilojen yhteydessä on kaikista helpoin järjestää mallipeltoja talonpojille ja samoin parantaa siementä lajitteletietä. Jo nyt lajitteelukoneet ottavat erilleen parantuneen siemenen ei ainoastaan itse neuvostotilojen jyvistä, vaan lajittelevat viljaa ympäristön väestöäkin varten.

Neuvostotiloilla järjestetään maatalouskouluja, luennoita agronomiasta, maatalousnäyttelyistä j. n. e.

Neuvostotiloille perustetaan työkalujen korjauspajoja, ensin omaa tarvetta varten ja sitten ympäristökylien tarpeeksi.

Kommunistisen puolueen tehtävänä on, missä suinkin mahdollista, lisätä neuvostotilojen lukua ja niiden maa-aluetta (mikäli mahdollista loukkaamatta talonpoikaistalouden etuja); vähitellen koota niihin Tasavallan arvokkain karjarotu; järjestää niissä mahdollisimman täydellisille perusteille maanviljelystuotteiden teknillinen jalostus; hävittää byrokratismi ja epätaloudellinen asiain hoito, mikäli muutamat neuvostotaloudet ovat muuttuneet tilanherrain luostaripaikoiksi, jotka työskentelevät vain omien työmies-tensä ja toimitsijainsa ylläpitämiseksi, antamalla mitään neuvostovaltiolle; muodostaa kykenevistä työläisistä kanta-joukko joka ei pysty ainoastaan työväen kontrollia aikaansaamaan, vaan vähitellen siirtyy maatilojen työväen hallintaan; saada ympäristön talonpojat innostumaan neuvostotalouteen, vetämällä heitä keskusteluun neuvostotalouden taloussuunnitelmista sekä saada heidät katselemaan neuvostotalouksia maan koko työtätekevän väestön asiana. Syksyllä 1919 oli neuvostotilojen luku 3,536, sopivaa maata (ilman metsää) oli niillä 2,170 tuhatta desjatiinaa.

107 §. KAUPUNKIEN MAATALOUS. Kauhistuttavan elin-tarvepulan aikana, mikä on sodan ja vallankumouksen luonnollisena seurauksena, on suuri merkitys kaupunkilaisproletariaatin pelastamiselle nääntymiseltä kaupunkien oikein järjestetyllä maataloudella. Tämä talous alkaa tulla kuntoon ja sillä on suuri tulevaisuus. Kunnallisen maatalouden lä-

himpänä tehtävänä on, että kukin kaupunki hankkii riittävän maa-alan hyvästi järjestettyä suurtaloutta varten. Vallankoumukseen saakka kaupungeillamme oli yli 2 milj. desjatiinaa maata. Suurin osa tästä maasta oli tonttimaina, kaatomaina, puistoina, istutusmaina, ja on se jäänyt kaupunkien omaisuudeksi tähän saakka. Mutta osa peltomaata meni talonpojille ja on nyt menetetty. On välttämätöntä palauttaa tuo maa kaupungeille, ja vielä enemmänkin, on välttämätöntä panna toimeen kaiken maan takavarikointi kaupunkien ympäristöltä, mikäli se tulee välttämättömäksi oikeata ja laajaa taloutta varten.

Muutamissa kaupungeissa jo 1919 neuvostojen maaosastot ehtivät ottaa käsiinsä juurikasviljelyksen ja saada kasviksia, jotka riittivät elättämään koko kaupungin työtekevän väestön vuoden ajan. Tätä tietä on mentävä edelleen. On välttämätöntä, että kullakin kaupungilla olisi viljelyksessä niin paljon kasvimaata kuin tarvitaan tyydyttämään kaupungin väestön vihannes- ja juurikasvitarvetta. On välttämätöntä, että kullakin kaupungilla olisi suuri karjankartano, joka pitäisi ainakin huolen kaikkien sairaaloiden ja lasten maidosta, ja siis myöskin omaisi riittävän alan heinämaata. Hyvin järjestetyssä kaupunkilaismaataloudessa voidaan, edelleen, turvata työläisille ei ainoastaan perunat ja kaalit, vaan myös ryynit (tattari ja hirssi). Täytyy ylläpitää omilla varoilla kaikki kaupungin hevoset, josta seurauksena on, että helposti voidaan kansallistuttaa ajurinammatti. Pääkaupunkeja lukuunottamatta, ylläesitetty ohjelma (mikäli se ei ota utooppista päämäärää varustaa leivälläkin koko kaupungin väestö) voidaan käytännössä toteuttaa Tasaval-

lan kaikkia kaupunkeja varten lähimpien vuosien kuluessa, kuten kokemus on osottanut.

Mutta kaupunkien maatalouksilla on suunnaton merkitys vielä kahdessa suhteessa. Ensiksi, mahdollisimman täydellistä, suunnattoman lantamäärän käyttöä varten, mitä syntyy liasta, jätteistä ja ulostuksista. Tämä lanta nyt pääasiassa joutuu hukkaan. Toiseksi, teollisuuden yhdistämistä varten maanviljelykseen. Vissi osa kaupunkilaisväestöä lähi-vuosina voi ottaa osaa maanviljelystöihin ilman vahinkoa teollisuudelle, vain suurella kaupunkilaismaatalouden voimalla.

Neuvostotilojen ja kaupunkien maatalouksien tulee näytellä ei ainoastaan neuvostotalouksien osaa, vaan myös mitä ratkaisevimmalla tavalla vaikuttaa elintarvepulan lieventämiseen. Kokemus osotti, että kaikista kriittisemmällä hetkellä uuden sadon korjuun edellä, kun talonpojat eivät vielä alkaneet tai vasta alkoivat puida viljaa, neuvostotilat pelasivat elintarve-elimet niiden kriittisestä tilanteesta. Uuden sadon ensi leipä saatiin 1918 ja 1919 neuvostotiloilta. Tämä neuvostotilojen osuus vastaisuudessa on vielä enemmän suurennettava. Neuvostotilojen kaiken maan käyttämisellä pystyy Neuvostotasavalta saamaan niistä noin puolet kaikesta leivästä mikä tarvitaan kaupunkien työväen ja virkailijain elantoon ja sillä melkoisessa määrin voi vähentää riippuvaisuuttaan talonpoikaistalouksista.

108 §. KOMMUUNIT JA TYÖKUNNAT (ARTELIT). Neuvostotilat voivat vastaisuudessa kasvaa ainoastaan niiden maiden kustannuksella, jotka nyt seisovat tyhjänä syrjäseuduilla, tai niiden valtion maiden kustannuksella, joita rai-vaustietä (s. o. parantamalla, puhdistamalla, kaivaamalla

j. n. e.) voidaan ottaa viljelykseen. Mitä meidän koko maatalouteemme tulee, niin tämä talous voidaan muuttaa sosialistiseksi vaan silloin, kun sosialisoinen tietä kulkee talonpoikaisviljelys. Neuvostotiloilla talonpojat tulevat oppimaan suuren yhteistalouden edut. Näitä etuja he voivat taas saavuttaa itselleen ainoastaan yhtymällä kommuneiksi ja työkunniksi (arteleiksi). Kapitalistisessa yhteiskunnassa siirtyminen pienestä talonpoikaistaloudesta tapahtuu tavallisesti siten, että pikkuomistaja häviää ja muuttuu köyhälistöläiseksi. Sosialistisessa yhteiskunnassa voi suuri yhteiskunnallinen talous syntyä pienestä ennen kaikkea siten, että monet pienet taloudet yhdistyvät.

Talonpoikain keskuudessa sanoilla »työkunta» («arteli») ja »kommuni» on yksi ja sama merkitys. Monia kommuuneja nimitetään työkunniksi sentähden että talonpojat eivät pidä »kommuni»-sanasta ja pelätään sitä käyttää silloinkin, kun on tarpeen kommuni perustaa käytännössä. Yleensä ero kommunin ja työkunnan välillä on siinä, että työkunta on ainoastaan tuotannollinen yhtymä (työosuuskunta), kommuni taas ei ainoastaan tuotanto, vaan kulutusyhtymä (s. o. osuuskunta ei ainoastaan työntekoa, vaan myös jakoa ja kulutusta varten).

Kommunien ja työkuntain luku kasvaa nopeasti Neuvosto-Venäjäällä. Viimeisten tietojen mukaan syksyllä 1919 oli:

	Luku	Viljelysmaan ala
Kommuuneja	1,901	noin 150,000 desjatiinaa
Työkuntia	3,698	480,000 »
Maanviljelysosuuskuntia	668	- »

Esitetyt numerot osottavat, että liike kommunien ja työ-
kuntien muodostamisen hyväksi saa joukkoluonteen ja että
tämä liike laajenee ja kasvaa. Mutta nämä numerot osotta-
vat meille tämän yhdistymismuodon heikon puolen. Ennen
kaikkea kommunien keskikoko ei ole suuri. Edessämme ei
ole siirtyminen pikkutaloudesta suureen, vaan siirtyminen
keskisuureen talouteen tai jopa sitäkin pienempään. Tämän
johdosta kommuni ei voi osottaa myös osanottajilleen ja ko-
ko ympäröivälle väestölle kaikkia suuria suurtalouden etuja.
80 desjatiinan alalla ei kaikkia koneita voida käyttää täysin
edullisesti, eikä aina voida järjestää vuoroviljelystaloitta-
kaan. Kuitenkin sekin, että yhdistämällä päästään keski-
suureenkin talouteen, on suuresta merkityksestä. Siten hyödy-
tään työn jaosta, osa naisista vapautuu keittiöistä ja auttaa
nopeammin lopettamaan kaikki maataloustyöt, on mahdol-
lista tulla toimeen pienemmällä hevosmäärällä, kaikki työt
suoritetaan aikanaan, maa muokataan paremmin, josta tu-
loksena on parempi sato kuin talonpojan pellolla.

Työvoiman säästö, johon päästään kommunissa, syntyy
myös siitä, että useimmat kommunit suorittavat monia töitä,
jotka eivät ole maanviljelysluontoisia: rakennetaan myllyjä,
perustetaan käsityöpajoja, korjauspajoja j. n. e.

Kommunin seuraava askel sosialismia kohti otetaan vain
edelleen yhtymällä.

Tämä voi tapahtua joko siten, että kaksi naapurikommu-
nia sulaa yhteen tai siten, että suurennetaan asianomaista
kommunia ottamalla siihen kymmenkunta uutta jäsentä lä-
hitalonpoikain keskuudesta taikka yhdistämällä kommunit
tai kommuni naapurineuvostotilaan.

Kommunistisen puolueen tärkein tehtävä maalla tällä hetkellä on nostaa koko pikkutalonpoikaistalous korkeammalle asteelle, alkaen keskisuuren kommunaalisen talouden asteelta. On täysi syy ajatella, että juuri tätä tietä pääasiallisesti kulkee maaseudun tuotannollisten voimain vastainen kehitys. Proletaarisella valtiolla on tilaisuus jouduttaa tätä kehityskulkua ei ainoastaan suunnitelmallisella agitatsioonilla sanoin ja agitatsioonilla teoin (neuvostotilat), vaan myös myöntämällä syntyville kommunaalisille talouksille kaikenlaatuista aineellista etua (rahallista kannatusta, varustamalla siemenellä, työaseilla, agronomista apua antamalla).

109 §. YHTEISKUNNALLINEN MAANVILJELYS. Kommuni on talonpoikain kaikista tiiviin yhdistyminen ei ainoastaan työntekoa, vaan myös sekä jakoa että yhteistä toverillista elämää varten. Työkunta on pysyvä yhtymä ainoastaan työntekoa varten. Yhteiskunnallinen maanviljely taas on vielä vähemmän tiivis, vielä vapaampi ja jos tahdotte, tilapäisempi yhdistys kuin työkunta. Määrätty yhteiskunta, joka ei voi muodostaa kommunia sisäisen epäsovun tähden, joka samasta syystä ei voi yhtyä työkunnaksikaan, voi kuitenkin mennä yhteiskunnallisen maan kyntöön, muun minkään yhdistämättä asiallisia. Tämän johdosta kaikki jää ennalleen, paitsi yhtä hyvin tärkeätä seikkaa: yhteiskunnallista maata ei tulla jakamaan osiin, vaan tullaan viljelemään kyläkuntamaana. Kullekin talolle jää kasvitarha, kunkin talonpojan kaikki omaisuus jää entiselleen, mutta ainoastaan sekä koneet että hevoset tulevat työskentelemään määräajan koko kylän hyväksi.

Toimeenpanevan Keskuskomitean vahvistama asetus maanviljelyksen sosialisoinnista edellyttää tämänkin kol-

lektiivisen talouden kaikista alkeellisimmankin asteen tapauksen. Tämän yhdistymismuodon edut ovat siinä, että kukin talonpoika säilyttää kaikissa täyden toimintavapauden, paitsi itse työnteen ja sentähden on helpompi suostua sellaiseen yhtymiseen, tarvitsematta saattaa vaaran alaiseksi itsenäisyyttään. Sitä paitsi yhteiskunnallinen maanviljelys jo tuottaa joukon etuja: häviää maan pirstominen, tulee mahdolliseksi monivuoroviljelys, työkaluja voidaan paremmin käyttää hyväksi, saadaan työnjako työnteossa, apua perheille, jotka ovat menettäneet työntekijänsä, koneet, karjan j. n. e.

Voi odottaa, että yhteiskunnallinen maanviljelys, ensimmäisenä kollektiivisen talouden asteena, maaseudullamme pääsee mitä enin leviämään. Ja onkin tietoja, että maanviljelyskautena 1919 tällainen viljelys oli käytännössä hyvin monilla paikkakunnilla. Hyvin suuret yhteiskunnat jaettiin kymmenyksiin ja viljeltiin maa yhteisesti. Muutamissa tapauksissa tällä tavalla viljeltiin osa yhteiskunnallista maata.

110 §. MAATALOUDELLINEN OSUUSTOIMINTA. Jo ennen vallankumousta talonpoikain keskuudessa saivat suuren levenemisen eri maataloustuotteiden viljelysosuuskunnat. Tähän kuuluvat juuston valmistustyökunnat ja voinvalmistustyökunnat, jotka olivat hyvin levinneitä etupäässä pohjoisissa kuvernementeissä ja tuottamattomissa kuvernementeissa Volgan yläjuoksun varrella. Tähän kuuluvat erilaiset työ- ja osuuskunnat liinan alkuvalmistusta varten, siirapin valmistusta, juuriksien kuivausta, heinän puserrusta j. n. e. varten. Neuvostovalta osottaa kaikille näille yhtymille kaikellaista apua. Kommunistisen puolueen tehtävänä on edistää maaseudun työläiskerroksia muodostamaan tällaisia

osuuskuntia, laajentaa niitä ja parantaa valmistustapoja ja samalla torjua kaikki pikkupääoman yritykset kätkeytyä tällaisiin työkuntiin taistelua varten Neuvostovaltaa ja sosialistista suurtaloutta vastaan.

111 §. VALTION TOIMITTAMA AUTIOMAIDEN KYLVÄMINEN, AGRONOMIVOIMIEN MOBILISOINTI, LAINALLEANTOPAIKAT, MAANPARANNUS, VÄESTÖN SIIRTO. Maatalouden suunnaton, sodan aiheuttama rappiotila on johtanut sangen melkoisen maa-alan pysyvään kylvämättä jättämiseen. Proletaarinen valtio ei voi jättää maata tyhjäksi silloin, kun kaupungeissa ja tuottamattomissa kuvernementeissä on vallalla ankara elintarvepula. Sentähden neuvostovaltio ryhtyy itse kylvämään autiot maat, olivatpa ne kuuluneet kenelle tahansa. Tällä toimenpiteellä on erittäin tärkeä merkitys niillä paikkakunnilla, mitkä ovat olleet kansalaissodan näyttämönä, sillä täällä jokseenkin usein koko kulakkiväestö on liittänyt maansa ja yhdessä vihollisen kanssa mennyt tiehensä. Yhtä suuri merkitys on myös valtion toimeenpanemalla elonkorjuulla omistajain jättämällä viljelyksillä tai niillä viljelyksillä, joita niiden omin voimin ei voida korjata.

Venäjän aivan hävitetyin maanviljelystalouden kohottaminen voidaan suorittaa ainoastaan monilla päättävillä ja vallankumouksellisilla toimilla. Eräs näitä toimenpiteitä on *agronomivoimain mobilisoiminen*, s. o. kaikkien agronoomien julistaminen asevelvollisten asemaan. Venäjällä on aina ollut vähän agronoomeja. Mutta nyt agronomivoimain puute tuntuu mitä voimakkaammin, maatalouden uudelleenrakentamisen ja sen tuotannollisten voimain kohottamisen aiheuttaman suunnattoman työn johdosta, mikä maaseudul-

lamme on suoritettavana. Agronomivoimain mobilisoiminen merkitsee todellisuudessa agronomisten tietojen sosialisoinnista, joita valtio pystyy tarkoitukse mukaisemmin hallitsemaan.

Imperialistinen sota on tehnyt Venäjälle mahdottomaksi saada ulkomailta maanviljelyskoneita. Meidän maanviljelyskoneiden rakentamisemme ei ole koskaan tyydyttänyt kotimaista kysyntää ja paljon koneita, m. m. melkein kaikki arvokkaimmat ja monimutkaisimmat koneet, saimme me Saksasta, Ruotsista ja Amerikasta. Samalla on metallin, polttoaineen puutteen ja monien muiden syiden johdosta meidän konerakennustehtaidemme tuotanto supistunut vähimpään määräänsä. Kaikki tämä on johtanut maatalouskaluston suureen puutteeseen. Koneiden tarpeen ollessa suunnattoman, mutta niiden varastojen ollessa mitä pienimpiä, jotka ovat proletaarivaltion käytettävänä, on suunnaton merkitys kaluston oikealla jakamisella ja sen mahdollisimman täydellisellä käytöllä. Sellainen käyttö ei ole mahdollinen maatalouskoneiden ollessa yksityisomistuksessa, sillä koneet ovat osan aikaa omistajansa luona käyttämättä, jouten, silloin kun naapurilla ei ole millä kyntää tai korjata saatoa.

Juuri enin kaluston tarpeessa olevien maaseudun kerrosten auttamiseksi ja tämän kaluston täydellistä käyttöä varten, on välttämätöntä, ettei sitä anneta yksityisomaisuudeksi, vaan että koneita tarvitseva väestö varustetaan lainalleantopaikkojen välityksellä. Toisin sanoen, talonpoikia varten edeltäpäin määrättyä kalustoa, mikä on jaettu määrättyjen alueiden kesken (kylien, volostien, piirien), ei myydä yksityisille talonpojille, vaan jätetään varastoihin, joista

myös myönnetään kaikkien tarvitsijain käytettäväksi määräajaksi ja vissistä maksusta, jolla kulut peitetään. Sellaisia varastoja kutsutaan lainauspaikoiksi. Siellä säilytetään kalustoa, pannaan kuntoon työn jälkeen, ja hyvin järjestetyissä paikoissa myös korjataan. Lainauspaikkoja on jo olemassa ja toimivat, vaikkakin vielä hyvin vähän. Neuvostovallan tehtävänä tulee olla valvoa, että mikäli mahdollista kaikki maatalouskoneet ja poikkeuksetta kaikki monimutkaiset, maa-seutua varten määrättyt koneet kertyisivät ainoastaan lainauspaikkoihin. Se turvaa kaluston täyden käytön koneiden koko työ kautena, puhumattakaan siitä, että se auttaa köyhälistöä, jolla ei ole varoja ostaa koneita omaisuudekseen. Lainauspaikkoihin tulee kertyä kulakeilta takavarikoidun kaluston. Loppujen lopuksi lainauspaikkojen välityksellä laajasti järjestetty kalustolla varustaminen voi vähitellen, mutta varmasti viedä tärkeimpien maataloustuotannon aseiden kansallistuttamiseen ja näin muodoin siis, paitsi mikäli se välittömästi auttaa talonpoikaistaloutta, on sen yhteiskunnallistuttamiskeinona. Proletaarivallan maaohjelmassa Venäjällä tulee viljelyksen parantamisella olla mitä tärkein sija. Neuvostovallan käytettävänä on muutamia miljoonia desjatiinoja, jotka nyt eivät kelpaa viljelykseen, mutta voidaan tehdä kelpaaviksi jokseenkin vähäisen puhdistus-, kantojen kiskomis-, kuivaus-, salaojitus-, keinotekoisien kastelu- y. m. s. työn jälkeen. Mikäli ovat ahtaita rajat neuvostotilojen alueiden laajenemiselle, jotka tilat jo ovat otetut tai tullaan ottamaan viljelykseen, sikäli rajattomia ovat ne alueet, jotka raivauksen avulla meidän nuori sosialistinen maanviljelyksemme voi luonnolta vallata.

Maaperän parantamistyö on tärkeimpiä yhteiskunnallisia töitä, jotka ovat Neuvostovallan edessä ja joihin etupäässä tulee käyttää kaikkia yhteiskunnan loiskerroksia.

Väestön siirtopoliittikka. Ohjelmassamme ei ole tätä vastaavaa kohtaa, mutta siihen täytyy pysähtyä, sillä Neuvostovallan tulee ennemmin tai myöhemmin käytännöllisesti ratkaista, minkälaista väestön siirtopoliittikkaa sen on harjoitettava.

Tilanherrain maiden jaosta huolimatta tuntuu jo heti hyvin kärjistyneenä maan vähyys monissa kuvernementeissä. Samaan aikaan on vielä raja-alueillamme suunnattomia aloja vapaita maita. Väestön siirto keskukselta rajoille on välttämätön lähimmässä tulevaisuudessa. Proletaarisen valtion tehtäviin kuuluu sijoittaa uusiin paikkoihin siirtolaisia, ei eri paikkoihin pikkutaloutta harjoittamaan, vaan valmistuen heille kaikki välttämätön kommunistista suurtaloutta varten (yleiset rakennukset, yhteispelto, joka on suunniteltu monivuoroviljelystä varten, täydelliset koneet j. n e.).

112 §. TALONPOIKAISTALouden AVUSTAMINEN. Sekä neuvostotilat, että kommunit ja työkunnat (artelit) ja kaikki ylläluetellut toimenpiteet voivat kohottaa maanviljelystyön tuottavuutta ja maan hedelmällisyyttä suuren kollektiivisen talouden järjestämisen avulla. Tämä keino on ainoa varma ja pikainen keino, mikä vie suoraan päämäärään. Mutta minkälaisia menestyksiä meillä lieneekään neuvostotilojen ja kommunien järjestämisalalla, niin kuitenkin pikkutalonpoikaistalous vielä kauan tulee elämään ja melkoisen ajan olemaan Venäjän maanviljelyksen hallitsevana muotona sekä viljelyn alan laajuuteen että saatujen tuotteiden laatuun nähden. Näin ollen syntyy kysymys, miten on

autettava tätä taloutta kohottamaan maan tuottavaisuutta, vaikka se jatkaisi marinoimistaan pikkuporvarillisessa kuorensaan.

Ohjelmassamme mainitaan monia toimenpiteitä, joita Neuvostovalta voi käytännössä toteuttaa pienen talonpoikaistalouden avustamistarkoituksessa. Mainitsemme ne tässä.

Ensinnäkin maanmittausasiassa. Meidän maaseudullamme pääpahennuksena, johon mitä pitemmälle tullaan sitä vähemmän tyytyvät nyt enää itse talonpojatkaan, on eri lohkoissa oleminen ja pitkäpalstaisuus. Yhden yhteiskunnan maan kanssa rinnatusten ja vierekkäin kulkee toisen aitaukset ja päinvastoin. Muutamat palstat ovat 7-10 virstan päässä asumuksista ja usein jäävät viljelemättä. Eri lohkoissa olemisen ja pitkäpalstaisuuden hävittämisestä olisi seuraus, että talonpojat tahtomattaan vetäytyisivät kyliin, pyrkien muuttamaan vanhentunutta asutuskarttaa, mikä useimmassa tapauksessa ei vastaa uutta maanjakoa tilanherrain maiden jouduttua jakoon. Siinä määrin kuin kyläkunniksi pyrkimys on eräs taistelumuoto erilohkoisuutta ja pitkäpalstaisuutta vastaan, mikäli talonpojat yleensä ovat maanmittauksessa avun tarpeessa, sikäli Neuvostovallan tulee käydä heille avuksi maanmittaus- ja agronomivoimineen.

Venäläinen talonpoika enimmäkseen kylvää maansa samallaisella siemenellä, minkä hän antaa jauhattavaksikin. Kuitenkin kylväessä lajitellulla siemenellä saadaan melkoista parempi sato muuten samallaisissa oloissa. Vielä parempi on sato kylvettäessä parannetulla siemenellä. Näitä siemeniä talonpojat voivat saada ainoastaan valtion välityksellä, sillä ainoastaan se pystyy ostamaan niitä ulkomailta, taikka

jakamaan talonpoikain kesken ne pienenpuoleiset parannetut siemenvarastot, jotka ovat säilyneet hävitykseltä neuvostotiloilla.

Talonpoikain karja on kovin pienentynyt ja huonontunut. Sen rodun parantaminen on välttämätöntä. Kumminkin kaikki, mikä Venäjällä on jäänyt arvokkaasta rotukarjasta, on tätä nykyä koottu neuvostotiloille ja neuvostokarjakartanoihin tai merkitty neuvostoelinten karjanhoitoluetteluihin. Siitospaikkoja järjestämällä kunkin neuvostotalouden yhteyteen, missä on rotukarjaa, ja suunnitelman mukaisesti jakamalla aluesiitospaikkojen kesken siitoskarjaa, voi valtio antaa suuremmoista apua rappeutuneelle talonpoikaiskarjanhoidolle. Talonpoikaimme valtava enemmistö ei ole tutustunut moniin perustaviin ja mitä tärkeimpiin agronomisiin tietoihin. Näin ollen jo yksin agronomisten tietojen levittämällä tulee edistää maanviljelyksen parantamista. Paitsi pitämällä luennoita agronomisista aineista, mitä on agronomien velvollisuus agronomipiireissään, päästään tähän panemalla toimeen luentosarjoja neuvostotalouksissa, järjestämällä lyhytaikaisia kursseja, näytepeltoja, maatalousnäyttelyjä, julkaisemalla kansantajuista maatalouskirjallisuutta j. n. e.

Agronomisten tietojen levittämisen lisäksi tulee Neuvostovallan antaa talonpojille välitöntä agronomista apua. Meidän agronomihenkilökuntamme yleisen vähyyden vallitessa agronomien mobilisoimilla jo on päästy päämäärään siinä suhteessa, että agronomi, joka ennen melkein poikkeuksetta palveli kartanoiden taloudessa, työskentelee nyt talonpojan hyväksi. Sitä paitsi Neuvostovallan on välttämätöntä valmistettava mitä laajimmassa määrin agronomisia voi-

mia itse talonpojista. Maatalouskurssien ja maatalouskoulujen ohella tähän lähiaikoina kaikista helpoimmin päästään kouluuttamalla erikoiskursseilla sopivimpia kommunien ja työkuntain jäseniä, jotka muodostavat silloin agronomisesti sivistyneiden maanviljelijäin etujoukon itse talonpoikain keskuudesta.

Talonpojille on tällä hetkellä suunnattomasta merkityksestä mahdollisuus korjata epäkunnossa olevaa kalustoaan. Tänä raudan puutteen aikana eivät minkäänlaiset pienet, yksityiset käsityöpajat pysty suorittamaan kaikkea välttämätöntä korjausta. Ainoastaan valtio voi järjestää tämän asian toivottavassa laajuudessa sekä laajentamalla neuvostotilojen työpajoja että muodostamalla suunnitelmallisesti erikoisesti talonpoikien korjaustöitä varten työpajojen hajalla olevan verkon.

Miljoonia desjatiinoja talonpoikaismaata ei ole viljelyskelpoista, vaikka sen muuttaminen kyntökelpoiseksi on täysin mahdollista. Tätä ei tehdä, toiselta puolen sentähden, että sellaiset työt usein ovat ylivoimaisia yhdelle työkunnalle ja toiselta puolen, sentähden että talonpojat eivät tiedä maan raivaustapoja. Tällä alalla voi proletaarisen valtion taholta annettava apu talonpojille olla erittäin arvokasta ja se jo monilla paikoin ilmeneekin kansalaissodasta huolimatta.

Desjatiinaa kohti saatiin v. 1901-1910 seuraavansuuruisen keskisato:

	Ruis	Vehnä	Ohra	Kaura	Perunat
Tanskassa	120	183	158	170	-
Hollannissa	111	153	176	145	1,079
Englannissa	-	149	127	118	908
Belgiassa	145	157	179	161	1,042

Saksassa	109	130	127	122	900
Turkissa	98	98	117	105	-
Ranskassa	70	90	84	80	563
Yhdysvalloissa	67	64	93	74	421
Venäjällä	50	45	51	50	410

Näin ollen, siitä huolimatta, että Venäjällä maa on parempaa kuin Länsi-Europassa, olemme me viimeisellä sijalla maan satoisuuteen nähden. Me saamme desjatiinalta kauraa 3 1/2 kertaa vähemmän kuin Tanska ja Belgia; vehnää saamme 4 kertaa vähemmän kuin Tanska ja 3 kertaa vähemmän kuin Saksa ja Englanti; ruista saamme 3 kertaa vähemmän kuin Belgia; jopa Turkissakin desjatiina maata antaa kaksi kertaa enemmän kaikenlaista viljaa kuin meidän talonpojan desjatiina.

Tähän täytyy vielä lisätä, että Venäjän talonpoikien viljelemän maan satoisuus on vielä alhaisempi kuin mitä taulukossa on osotettu, sillä keskisato on laskettu kaikista maista, mukaanluettuna myös kartanojen maat, missä sato on yhdestä viidesosasta alkaen aina kahteen ja puoleen kertaan suurempi kuin talonpojilla.

Siten, suurentamatta maa-alaa, talonpojilla on mahdollisuus saada sato kaksi - kolme kertaa suuremmaksi kuin nyt, jos siirrymme vanhoista esi-isäin aikuisista viljelystavoista uusiin, parannettuihin.

113 §. TEOLLISUUDEN JA MAANVILJELYKSEN YHDISTÄMINEN. Kaupunkien kasvaminen, joka on aiheutunut teollisuuden ja maanviljelyksen erottamisesta ja teollisuuden paisumisesta yhteiskunnallisen talouden koko prosessissa, on kapitalismin viime kaudella saanut aivan järjettö-

män luonteen. Kaikki maaseudun parhaat voimat ovat järjestelmällisesti paenneet maalta kaupunkiin. Kaupunkilaisväestö ei ole kasvanut ainoastaan nopeammin kuin maaseudun, vaan myös sen kustannuksella. Monissa kapitalistisissa maissa on maanviljelysväestö ehdottomasti vähentynyt. Toisella puolen yksityiset kaupungit ovat paisuneet hämmästyttävässä määrin. Tämä kaikki on johtanut moniin kaupungille samoin kuin myös maalle jokseenkin vahingollisiin seurauksiin. Mainitsemme tärkeimpiä: maaseudun kansattomuuteen ja villiytymiseen, sen vieraantumiseen kaupunkilaissivistyksestä, kaupunkilaisasukkaan vieraantumiseen luonnosta, terveellisestä maanviljelystyöstä ja yleensä kaupunkiväestön nopeaan ruumiilliseen surkastumiseen, monien maataloustuotteiden jalostustuotannon epätarkoituksenmukaiseen kaupunkiin siirtämiseen, suunnattomaan maaperän ryöstöviljelykseen, mikä johtuu siitä, ettei kaupunki palauta maaseudulle lannan muodossa sitä, mitä saa siltä elintarpeiden muodossa j. n. e.

Kommunistisen rakennustyön lähimpinä tehtävinä tällä alalla on kaupungin lähentäminen maaseutuun, teollisuuden yhdistäminen maanviljelykseen, tehdastyöläisten kiinnittäminen maatalouteen. Alku tähän on tehty antamalla muutamia kymmeniä tuhansia desjatiinoja neuvostojen maata eri tehtaille, laitoksille ja liikkeille, jotka pyrkivät suunnitelmalliseen järjestettyyn kaupunkilaistyöläisten neuvostotiloille siirtämiseen, muodostamalla eri tehtaille kasvitarhaviljelyksiä, panemalla toimeen kaupunkilaistyöläisten talkoita esi-kaupunkikylissä, mobilisoimilla neuvostojen toimitsijat kaupunkien kasvitarhojen hoitoon j. n. e.

Kommunistinen puolue tulee tähän suuntaan pyrkimään edelleen, lähtien siitä vakaumuksesta, että tulevaisuus kuuluu teollisuuden ja maanviljelyksen yhtymiselle, mikä johtaa jättiläismäisesti paisuneet ja ihmeellisesti kansoittuneet kaupungit imeytymään maaseudun alueeseen.

114 §. KOMMUNISTISEN PUOLUEEN TAKTIikka TALONPOIKAISVÄESTÖÖN NÄHDEN. Maatalousohjelmassamme me puhumme siitä, mitä me tahdomme toteuttaa maanviljelyksessä. Nyt sanomme, kuinka me ajattelemme toteuttaa ohjelmamme, mihin kerroksiin ehdotamme nojauttavaksi, millä keinoin ajattelemme kiinnittää itseemme talonpoikain enemmistön tai ainakin saada heidät puolueettomiksi.

Taistelussa tilanherrain maanomistusta vastaan oli kaupunkilaisproletariaatilla puolellaan koko talonpoikaisväestö, kulakitkin mukaan luettuna. Tämä selvittää lokakuun kumouksen nopean menestyksen, mikä heitti nurin porvarillisen väliaikaisen hallituksen, joka koetti vitkastuttaa tilanherrain maanomistuksen lopettamista. Mutta jo lain, joka koskee n. s. maan sosialisoinnista tasasuhteisine maan jakoineen, soveltaminen käytännössä heitti kulakit vastavallankumouksen leiriin. Kulakit menettivät osan ostamistaan maista, joita omistivat vallankumoukseen saakka, menettivät maan, josta hyötyivät, vuokraton palstoja köyhille. He menettivät kaiken, minkä olivat ehtineet anastaa tilanherrain tilojen hävityksen aikana. Lopuksi heiltä meni mahdollisuus käyttää palkkatyötä. Kulakit ovat luokka, jonka piti astua tilanherrain sijaan, jos meidän vallankumouksemme olisi jäänyt porvarillisdemokraattisen kumouksen rajoihin. He ovat luokka, joka aivan luonnostaan on mitä

katkerin vihollinen kaikille maanviljelyksen sosialistisen järjestämisen yrityksille. Sen sijaan tämä luokka esiintyy taivottelijana kehittää meidän maataloutemme Tanskan ja Amerikan farmaritalouksien mukaiseksi. Ellei olisi proletariaattia valtaa ja sen sosialistista politiikkaa, niin tilanherralta riistetylle maaperälle olisi Venäjällä erittäin nopeasti kehittynyt keskisuuri porvarillinen farmaritalous palkkatöineen, parannettuine maanviljelystapoineen, missä rinnan olisi ollut suunnaton puoliproletaarinen talonpoikaikerros. Kulakit yhtyivät vallankumoukseen mitä runollisimpien toiveiden ja aavistusten eläyttäminä, mutta erkanivat siitä kynittyinä, jopa sekin osa omaisuudestaan, joka oli heidän määrättävissään vallankumoukseen saakka. Kulakkien välttämättä on esiinnyttävä täydelliseen loppuunsa saakka leppymättöminä proletariaatin vallan ja sen maapolitiikan vihollisina ja vuorostaan he voivat odottaa Neuvostovallalta ainoastaan mitä säälimättömintä taistelua vastavallankumouksellisia yrityksiään vastaan. Mahdollista on myös, että Neuvostovallan tulee panna käytäntöön kulakkien suunnitelmallinen riistäminen mobilisoiden heidät yhteiskunnalliseen työhön ja ennen kaikkea talonpoikain ja valtion maan raivaustyöhön.

Venäjän talonpoikaiston pääjoukon muodostavat keskivarakkaat talonpojat. Keskivarakas sai tilanherran maata kaupungin proletariaatin avulla ja ainoastaan hänen avulleen voi keskivarakas suojella tätä maata porvarillisen ja tilanherrain vallankumouksen rynnäköltä. Juuri samoin ainoastaan proletariaatin kanssa liitossa, ainoastaan kulkien sen perässä, ainoastaan alistuen sen johdettavaksi, voi keskivarakas talonpoikaisto pelastua maailman pääoman rynnistyksiltä, imperialistien rosvojen ryöstöltä, tsaarivallan ja

väliaikaisen hallituksen miljaardilainojen maksulta. Lopuksi, ainoastaan sosialistisen proletariaatin kanssa liitossa saa se tilaisuuden ilman kurjuutta, sekasortoa ja uskomattomia kärsimyksiä siirtyä pikkutaloudesta, *joka kaikissa oloissa on tuomittu kuolemaan*, edullisimpaan, tuottavimpaan suureen, toverilliseen talouteen.

Toiselta puolen pikkuomistajan henki vetää keskivarakasta liittoon kulakiston kanssa, siihen sysää häntä erittäinkin pakko jakaa liika leipänsä kaupungin työväen kanssa, jakaa vastakin ilman toivoa heti saada vaihdetuksi kaupungin teollisuustuotteisiin. Kommunistisen puolueen tulee sentähden pyrkiä vieroittamaan keskivarakas talonpoikaisto kulakista, joka asiallisesti esiintyy maailman pääoman asiamiehenä ja provokatsioonisesti pyrkii viemään talonpoikaiston sen kaikkien saavutusten menettämiseen, jotka se oli vallankumouksen kestäessä saanut. Meidän puolueemme tulee edelleen erikoisella selvyydellä osottaa keskivarakkaalle talonpoikaistolle, että ainoastaan aivan väliaikaiset ja hetkelliset edut voivat vietellä hänet menemään kulakiston ja porvariston mukana, ja päinvastoin pitempiaikaiset tärkeimmät pääedut kehoittavat häntä, työtätekevänä luokkana liittoon kaupungin proletariaatin kanssa. Lopuksi, taistellen maatalouden sosialistisen uudistuksen puolesta, emme me saa ärsyttää keskivarakasta omien toimenpiteidemme varomattomuudella ja kiirehtimisellä, kaikella tavoin välttämällä hänen väkinäistä vetämistään kommuneihin ja työkuntiin. Tällä hetkellä kommunismin perustehtäviin Venäjällä kuuluu se, että *työmiehet ja talonpojat omilla perusteillaan* särkisivät vastavallankumouksen. Kun tämä on tapahtunut, niin sosialistisella maanviljelyksen uudistuksella ei tule olemaan

minkäänlaisia voittamattomia esteitä. Mitä maalaisköyhälistöön tulee, niin sen proletaarisista ja puoliproletaarisista kerroksista, vaikka tämän köyhälistön melkoinen osa juuri vallankumouksen ansiosta on lakannut olemasta, kohoten taloudellisesti keskivarakkaan talonpoikaiston tasolle, juuri tämä maaseudun osa kuitenkin edelleen jää johdonmukaisimmalle kannalle proletaarisessa diktatuurissa. Köyhälistön liittojen ansiosta Neuvostovallan on onnistunut antaa monta mitä vakavinta iskua kulakeille ja vieroittaa keskivarakas heistä. Kommunistisesti ajattelevan köyhälistön ansiosta on onnistuttu Neuvostovallan koneisto luomaan maaseudulla ja toteuttamaan ensimmäiset, tärkeimmät ja ratkaisevimmat talonpoikain mobilisoinnit. Lopuksi köyhälistö viime aikoihin saakka on antanut suuremman osan kommuniin ja työkuuntain jäsenistä ja auttanut toteuttamaan Neuvostovallan kaikkia maa- ja muitakin dekreettejä.

Kommunistisen puolueen päätehtävänä maalaisköyhälistöön nähden on pelastaa se siitä hajanaisesta tilasta, johon se yhtäkkiä on joutunut köyhälistökomiteain hajotuksen johdosta. Kaikista paras on yhdistää köyhälistö tuotannon perusteella, mikä kaikista ensin voi vahvistaa sen vaikutusta maaseudulla, annettuaan sille tilaisuuden lujittaa maatalouden parhaimman tavan perustalla. Tähän päästään, jos koko köyhälistö siirtyy työkuunta- tai kommuniinviilijykseen. Kulakki on maaseudulla voimakas sentähden, että hän on - hyvä isäntä. Kulakiston talous on pikkuporvarillisen talonpoikaistalouden kerma. Yhtyen kommuniin tulee köyhälistöstä täydellisemmän tuotantotavan, kuin tavallisen talonpoikaistuotannon, edustaja, ja taloudellisesti hän tulee voimakkaammaksi keskivarakasta, jopa kulakkiakin. Ja kas

tälle taloudelliselle perustalle, tälle kommunin jäsenen ai-neelliselle etevämmyydelle voidaan rakentaa maaseudulla köyhälistön diktatuuri pikkutalouksien yli. Mutta tästä ei enää tule varsinaisessa mielessä köyhälistön diktatuuri, ei »vaivaisten ja laiskurien» herruus, kuten kulakit köyhälistö-komiteain aikana valittelivat, eikä aiheettakaan. Tästä tulee maaseudun työväestön parhaimman kerroksen herruus, jo-ka on ajanut enemmistön edelle pari vuosisataa. *)

Mutta koko köyhälistön liittäminen kommuneihin on hy-
vin vaikeata. Viime aikoina kommuneihin ja erittäinkin työ-
kuntiin yhtyy suuressa määrin jo keskivarakas talonpoika.
On välttämätöntä muodostaa joukko köyhälistön, sellaisen
väen, joka vielä ei harrasta pikkutaloutta, ammatillisia yhty-
miä. Näiden köyhälistön yhdistyksien tulee jatkaa taistelua
kulakkeja vastaan, minkä taistelun köyhälistökomiteat jätti-
vät kesken, köyhälistön tulee yhdistyä keskinäisen avun
pohjalla, sen tulee ryhtyä taloudellisiin suhteisiin valtion
kanssa mikäli se voi ottaa siltä määrättyjä töitä ja saada
korvaukseksi erilaisia tuotteita helpoilla ehdoilla ja yleensä
kaikellaista taloudellista tukea. Venäjällä on olemassa suun-
naton määrä mitä erilaisimpia köyhälistön yhdistyksiä, mut-
ta kaikilla niillä on paikallinen luonne tai esiintyvät hyvin
tilapäisinä ja satunaisina järjestöinä. Nämä järjestöt täytyy
liittää suuremmiksi yksiköiksi. Suuri tulevaisuus on tuotta-
mattomien kuvernementtien köyhälistön yhtymillä, jotka

*) Agitasionissamme talonpoikain toimivan osanoton puolesta kansa-
laissotaan on välttämättä alleviivattava juuri talonpoikia koskevia perus-
teita, jotka pakottavat tähän sotaan osaa ottamaan. Talonpoikaisväestöä
ei liikuta se, että me taistelemme sosialismin puolesta sellaisenaan, vaan
se, että me riistämme imperialismilta mahdollisuuden raakalaismaisesti
ryöstää pikkuomistajaa, emmekä anna sille tilaisuutta uudelleen panna
pikkueläjän niskoille tilanherraa tai kauppiasta.

työskentelevät ei-maanviljelystöissä (keittävät tervaa, tuohentervaa, hakkaavat ja vetävät halkoja, eri tavoin jalostavat puuta j. n. e.).

Kommunistisen puolueen tehtävänä köyhälistön suhteen edelleen on lujasti liittää se yhteen kaupunkilaisproletariaatin kanssa, vieroittaa pikkuporvarillisista tottumuksista, ja turhista, itsenäisen, yksilöllisen, lujan talouden toiveista ja muodostaa kaikkialle, missä köyhälistön parvia on, kommunistisia sikermiä ja myötätuntoisten ryhmiä. Jokaisen köyhän pitää tulla kommunin jäseneksi, jokaisen kommunin jäsenen - kommunistiksi.

XIV LUKU.

Jakelun järjestäminen.

*115 §. Yksityiskaupan lopettaminen. 116 §. Kuluttajakom-
munit. 117 §. Osuustoiminta ennen. 118 §. Osuustoiminta
nyt. 119 §. Muut jakeluelimet.*

115 §. YKSITYISKAUPAN LOPETTAMINEN. Kutakin tuotantotapaa vastaa erikoinen jakelutapa. Hävittämällä kapitalistisen tuotannon välineiden omistuksen törmäsi Neuvostovalta välittömästi yhteen kapitalistisen jakelukoneiston, s. o. kaupan kanssa ja oli pakotettu ryhtymään sen aseteettaiseen hävittämiseen. Ennen kaikkea oli takavarikoitava suuret kauppavarastot. Se oli välttämätöntä vielä ankaran elintarvepulan ja tavarantuutteenkin tähden. Keinottelijoiden hintojen nousun toivossa kätkemät tavarat joutuivat työväen joukoille jaettavaksi, ja tämä jossain määrin helpoitti pulaa ensi viikkoina lokakuun vallankumouksen jälkeen.

Mutta kauppavarastojen kansallistuttaminen oli vain ensimmäinen askel. Heti sen jälkeen pantiin toimeen tukku-kaupan kansallistuttaminen. Se tehtiin sekä taistelua varten keinottelua vastaan ja tasavallassa löytyväin tavarain selville saamista varten että myös tavarain jakamista varten en-

nen kaikkea työtätekevien luokkien kesken. Neuvostovalta otti käytäntöön luokka-annoksen ei ainoastaan elintarpeille, vaan myös teollisuus- ja kaikille taloustarvetavaraille.

Mutta kenties Neuvostovallan olisi ollut edullisempaa menetellä näin: takavarikoida kaikkien yksityiskauppioiden hallussa olevat kaikki tavaravarastot, jakaa ne luokka-annoksen mukaan, mutta ei särkeä koko kauppakoneistoa, vaan päinvastoin käyttää sitä hyväksi, panna se palvelemaan itseään.

Melkoisessa määrin todellisuudessa oli tehty juuri näin. Tavarat olivat takavarikoidut, valitettavasti, liian myöhään, kun suurin osa niistä oli jo muutettu rahaksi, jotka niiden omistajat kätkivät. Koko suurten varastojen koneisto kokonaisuudessaan siirtyi Neuvostovallalle ja alkoi työskennellä kauppapalvelijain ammattiliiton myötävaikutuksella. Oli syrjäytelty ainoastaan korkein päällystö, joka nyt oli tullut täysin loisainekseksi. Itse asiassa aikaisemmin tavara oli pitänyt ostaa, etsiä se, tehdä sopimus. Tästä alkaen, kun tavarain päätuottajana kansallistetuiissa tehtaissa on itse proletaarinen valtio, olisi mieletöntä, jos se itse itselleen myisi tavaran uudelleen, pitäen niskoillaan, kauppiaita. Toiselta puolen, siinä määrin kuin toteutetaan viljamonopolia, talonpojan ja hallituksen väliltä sekä taas valtion ja kuluttajain väliltä kokonaan häviää kaupan välittäjät. Talonpoikia he eivät voi millään viekotella olemaan antamatta viljaa valtiolle, eikä viljanostajain myöskään tarvitse mitään etsiä, sillä leipää ei voi minnekään kätkeä.

Sillä tavalla, mikäli proletariaatin valta valtaa useiden tärkeiden tuotteiden tuotannon ja sen elimet valmistavat elintarpeiden tuntuvan osan, sikäli sille ovat välttämättömät

omat jakelulaitokset. Yksityiskaupalla ei ole tässä mitään tekemistä.

Mutta kuinka menetellään pienen yksityiskaupan kanssa, joka jakelee pienen, itsenäisen kotiteollisuustuotannon tuotteita? Tätä tuotantoa ei Neuvostovaita vielä hallitse. Sen ei ole vielä onnistunut päästä sen tuotteiden yksinostajaksi. Miten menetellä pikkukaupan kanssa, joka uudelleen jakelee väestön kesken sellaisia tuotteita (tietysti tavattoman korkeilla hinnoilla), joita Neuvostovallan asiamiehet eivät voi hankkia kiinteihin hintoihin?

Tämä kysymys on epäilemättä monimutkaisempi, kuin kysymys tukkukaupasta, jonka hävittämisen oli jo määrännyt edeltäpäin pääoman pakkoluovutuksen tosiasia yleensä. Neuvostovallalla ei ole minkäänlaista ajatusta lopettaa vähittäiskauppaa, kun se itse ei voi kokonaan korvata tätä kauppaa omien jakeluelimiensä toiminnalla. On ollut tapauksia, jolloin paikalliset neuvostot ja vallankumousskomiteat, erittäinkin lahtareista puhdistetuilla paikkakunnilla, lopettivat vapaan kaupan muodostamalla omia elintarve-elimmiä tai, mikä on vielä tärkeämpää, edes jollain tavalla turvaamalla väestön oikeata varustamista näiden elinten välityksellä. Tuloksena oli, että yksityiskauppa tuli salaiseksi ja hinnat kohosivat moninkertaisiksi. Vähittäiskauppa tulee tapetuksi vaan asteettain sen mukaan, kuin yhä enemmän ja enemmän niiden tuotteiden määrä, jotka joutuvat väestön varustamiseen, kulkee valtion käsien kautta. Jos nyt Elintarvekansankomisariaatti toimii rinnan rehevästi kehittyvän Suharevin*) kanssa, niin tämä merkitsee vain yhtä: Kapita-

*) Tarkoitetaan Suharevin toria Moskovassa; siellä rehoittaa kaikellainen keinottelu ja yksityiskauppa.

lismin ja sosialismin välinen taistelu jakelun alalla jatkuu; sitä käydään nyt vähittäiskaupan asemilla ja tulee se päätymään vasta silloin, kun valtiovalta muuttuu pikkuteollisuuden tuotteiden pääostajaksi tai, mikä tapahtuu myöhemmin, itse muuttuu näiden tuotteiden tuottajaksi. Tätä eivät tietysti koske ne tapaukset, jolloin pieni yksityiskauppa laskee liikkeeseen jo elintarve-elimien käsissä olleita tuotteita, jolloin kysymys on taistelusta varastamista ja muita jakelun neuvostokoneiston puutteellisuuksia vastaan. Joka tapauksessa pikkukauppaa tulee olemaan siihen saakka, kunnes ei aseteta suurteollisuutta kaupungeissa ja tehdä väestön varustamista kulutuksen perustuotteilla todella valtion monopoliksi.

Sillä tavalla, vaikka kaikkien ja kaikellaisten välikäsien hävittäminen jakelussa on sosialismin päämääränä ja aikanaan tämä päämäärä tullaan saavuttamaan, niin lähimpänä aikana ei ole mahdollista vähittäiskauppakoneiston hävittäminen.

116 §. KULUTTAJAKOMMUUNIT. Siinä määrin, kuin väestölle ajottujen tuotteiden pääjoukko kulkee tai tulee kulkemaan valtion elintarve-elimien kautta, pitää olla vastaavia sosialistisia jakeluelimiä. Näiden elimien tulee tyydyttää seuraavat vaatimukset: niiden tulee olla keskitettyinä. Se turvaa oikeudenmukaisimman ja suunnitelmallisimman jaon. Se vähentää koneiston hoitokustannuksia, joiden sosialismin aikana tulee joka tapauksessa vaatia paljon vähemmän voimia ja varoja kuin yksityiskauppakoneiston. Sosialistisen jakelukoneiston tulee työskennellä suurimmalla nopeudella. Tämä on erittäin tärkeätä. On välttämätöntä, ettei ainoastaan itse koneisto vaatisi valtiolta voimain ja va-

rojen minimimäärää, vaan että se ei veisi kuluttajalta minuuttiakaan liikaa aikaa. Muuten se johtaa suunnattomaan, koko yhteiskunnan voimain tuottamattomaan tuhlaukseen. Yksityiskaupan vallitessa kapitalistisen talouden säännöllisissä oloissa voi kuluttaja, jolla on rahaa, hankkia mitä tahansa ja milloin tahansa. Tässä suhteessa ei sosialistisen koneiston tule olla huonompi yksityiskauppaa. Kuitenkin juuri tämä koneisto suuren kehittymisen johdosta voi helposti muuttua hyvin suunnattomaksi virkavaltaiseksi ja erittäin vitkaan toimivaksi koneeksi, mikä voi mädätyttää paljon tavaroita ennen kuin ehtivät kuluttajille. Kuinka on tämä koneisto muodostettava?

Neuvostovallalla on ollut edessään kaksi tietä: joko muodostaa uudelleen koko jakelukoneisto tai käyttää kaikkia niitä jakeluelimiä, jotka kapitalismi on muodostanut ja joita voidaan panna palvelemaan sosialistisen jakelun päämääriä.

Neuvostovalta läksi toiselle tielle. Muodostaen omia elimiään, missä se on ollut välttämätöntä, varsinkin kapitalististen suhteiden ensimmäisellä särkymiskaudella, on se kääntänyt huomionsa osuustoimintaan, pantuaan päämääräkseen käyttää tuotteiden jakelua varten osuustoimintakoneistoa.

117 §. OSUUSTOIMINTA ENNEN. Kapitalistisen järjestelmän vallitessa osuustoiminnan päätehtävänä on vapauttaa kuluttaja kauppavälikäsikeinottelijasta, jättää kauppavoitto yhdistyneen kuluttajan käsiin ja taata hänelle tuotteiden hyvä laatu. Tämän päämäärän on osuustoiminta saavuttanut ainoastaan omia jäseniään varten, s. o. ainoastaan osalle yhteiskuntaa. Mitä tulee osuustoimintamiesten lap-

sellisiin haaveisiin rauhallisesta kapitalismin uudistamisesta osuustoiminnan avulla, niin tässä suhteessa asia todellisuudessa on näin: osuustoiminta kaikkien menestystensä aikana enemmän tai vähemmän huomaamatta painostaa ainoastaan pikkukauppaa, eikä tuskin ollenkaan käy suurkaupan kimppuun, vaan käyttää itse sen palveluksia. Mitä tulee tuotanto-osuustoimintaan, niin kapitalistisen tuotannon yleisjärjestelmässä sillä on aivan mitätön paikka, eikä se vaikuta mitään kapitalistisen tuotannon kulkuun ja kehitykseen. Yleensä pääoman jättiläisjärjestö ei ole koskaan pitänyt osuustoimintaa vakavana kilpailijana. Sille kun on täysin mahdollista tukahuttaa se taloudellisesti kuten kisanpoika, silloin kun se näyttää tarpeelliselta, on se sallinut osuustoiminnan harrastajain rauhassa haaveilla kapitalismin ahdistamisesta ja osuuskuntain kirjanpitäjain riemuita voitoista, joita on nyletty pikkukaupustelijoilta. Osuustoiminta itse on täysin mukautunut kapitalismiin ja ottanut vissan paikan sen jakelusysteemissä. Jopa se on ollut edullisempikin kapitalismille, vähentäen jakelukoneiston kustannuksia ja siten ajaen liikenevän kauppapääoman teollisuuden palvelukseen. Toisella puolen osuustoiminta, supistaen pienten kauppiasvälikäsien lukua ja lähentäen kuluttajan suurkapitalistiseen tuottajaan, on jouduttanut kaupallista tavarankiertokulkua ja turvannut ajallansa omantunnonmukaisen sitoumusten suorittamisen ja lopputilissä tehnyt vieläkin toivottomammaksi teollisuuden reserviarmeijan tilan, josta tavallisesti työttömäin tuntuva osa on pujahtanut pikkukaupan palvelukseen. Sitä paitsi monet tutkimukset ovat osottaneet, että mikäli meillä on kyseessä talonpoikain osuustoiminta, niin kaikkialla tämä osuustoi-

minta tuo suurimman hyödyn vakavaraiselle talonpoikaisväelle, tuskin ollenkaan auttamatta köyhiä. Kulutusosuustoiminta jaetaan luokkakokoonpanonsa perusteella työväen, talonpoikain ja yleiskansalaiskaupunkilaisosuustoimintaan, johon jälkimäiseen varsinaisesti kuuluvat pikkuporvarit ja virkamiehet. Työväen osuustoiminta on aina ollut enin vasemmalla osuustoimintajärjestöjen ketjussa ja enin oikealla proletariaatin luokkajärjestöjen ketjussa. Talonpoikain osuustoiminnassa on määrääjänä vakavarainen talonpoikaisväki, kaupunkilaisosuuskunnassa johtaa pikkuporvarillinen sivistyneistö, joka esiintyy koko yleisen osuustoiminnan ihannoitsijana ja ennustaa sille suurta tulevaisuutta, kapitalismin osittaista särkemistä osuustoimintalimpulla ja peru-noilla.

Osuustoiminnan todellisen luonteen on paljastanut Venäjän työväen lokakuun vallankumous. Lukuunottamatta työväen osuustoiminnan osaa, koko muu osuustoiminta, erittäinkin sivistyneiden ja kulakkijohtajainsa persoonissa, ovat ottaneet jyrkästi vihamielisen kannan sosialistiseen kumoukseen nähden. Päinvastoin Siperian osuustoiminta ostosuuskunnan ja muiden liittojen muodossa on varmasti jäänyt lahtarivastavallan kumouksen puolelle kukistamaan Neuvostotasavaltaa maailman imperialismin voimilla.

Lokakuun 1 p:nä 1917 laskettiin Venäjällä olleen 612 osuustoiminnallisten liittojen yhtymää. Tämä numero on nähtävästi pienempi todellista, sillä muutamien tietojen mukaan 1 p:nä tammik. 1918 voitiin todeta olevan 1,000:een liittoyhtymään. Keskusliittoon kuului 1 p:nä tammik. 1918 281 yhtymää, 269:ssä yhtymässä laskettiin olleen 38,601 osuuskuntaa, joissa jäseniä oli 13,694,196. Mutta kun sama osuuskunta usein kuuluu kahteen, kolmeen liittoon yhtäikaa, niin Venäjän osuuskuntain luku nähtävästi on mainittua lukua pienempi, samoin kuin jäsenlukukin. Mitä

venäläisten osuuskuntain teollisuustoimintaan tulee, niin 1918 kaikilla osuuskunnilla ja osuuskuntaliitoilla oli 469 liikelaitosta, joista useimmat olivat pieniä.

118 §. OSUUSTOIMINTA NYT. Kapitalismin vallitessa on osuustoiminnalla ollut suoritettavana määrätty tehtävä sen yleisessä järjestelmässä. Neuvostovallan aikana on osuustoiminnallinen koneisto tuomittu joko asteettain kuolemaan yhdessä muiden kapitalistisen jakelun elinten kanssa tai yhtymään sosialistiseen jakelujärjestelmään, joka on kohotettu valtion jakeluelimeksi. Vanhat osuustoiminnan isännät - menshevikit, sosialivallankumoukselliset ja kaikki muut koltshakilaiset »socialistit» - olisivat tahtoneet jättää osuustoiminnan riippumattomaksi proletaarisesta valtiosta, s. o. turvata sille kuihtumisvapauden. Neuvostovalta sen sijaan on lähtenyt toiselle tielle, ottaen huomioon suurten työläisjoukkojen, ja erittäinkin osuustoimintaan osaaottaneiden työläisjoukkojen todelliset edut. Välittämättä osuuskuntien sivistyneistökerman mielialasta ja heittämättä syrjään koko osuustoimintakoneiston tämän kerman vastavallankumouksellisten taipumusten tähden, on Neuvostovalta pyrkinyt vakituisesti juottamaan osuustoiminnallisen jakelukoneiston yhteen omaan jakeluelintensä yleisen systeemin kanssa. Se ei ole pyrkinyt kaventamaan, vaan laajentamaan osuuskuntien toimintapiiriä. Neuvostovallan ja kommunistisen puolueen edessä olevat käytännölliset tehtävät ovat yleensä esiintyneet seuraavina.

Porvaristyyppinen, normaalin osuuskunta on niiden kansalaisten vapaaehtoinen yhdistys, jotka ovat suorittaneet määrätyn osuusmaksun. Osuuskunta säännön mukaisesti palvelee vain omia jäseniään ja ainoastaan siinä tapaukses-

sa, ettei se ole haitaksi jäsenille, sallii tuotteita myytävän koko väestölle. Me pidämme välttämättömänä, että koko väestö olisi osuustoiminnan mukana, että kukin yhteiskunnan jäsen olisi kirjoitettu johonkin osuuskuntaan. Vasta silloin jakelu osuuskuntain välityksellä tulee merkitsemään jakelua koko väestön keskuudessa.

Kulutusosuuskunnissa hoidetaan asiat säännöllisesti kaikkien osuuskunnan jäsenten itsehallinnon perustalla. (Jos käytännössä hallitsee pieni hallituskopla, niin syy on jäsenten itsensä. Osuustoiminnan perustuslaki antaa jäsenten yleiselle kokoukselle mahdollisuuden olla asioiden päättäjänä.) Kun kaikki tasavallan kansalaiset ovat kirjoitetut osuuskuntiin jäseniksi, annetaan heille täysi tilaisuus kontrollerata alhaalta ylös saakka koko proletaarisen valtion jakelukoneistoa. Jos joukot ovat riittävästi itsetoimintaan tottuneet, voivat he käydä mitä pontevinta ja menestyksellistä taistelua kaikellaisia väärinkäytöksiä ja virkavaltaisuutta vastaan jakelutoiminnassa ja onnistuvat saamaan tällä tavalla välttämättömän nopeuden ja täsmällisyyden valtion osuustoimintajärjestöjen työssä.

Tämän ansiosta, itse kuluttajain osanoton ansiosta jakelutyöhön, muuttuvat jakeluelimiet joukkojen yllä riippuvista itse näiden joukkojen elimiksi, mikä kieltämättä tulee auttamaan kommunistisen tiedon ja tietoisien, toverillisen kurin, kehittymistä työläisten keskuudessa, mutta myös auttaa näitä joukkoja ymmärtämään koko sosialistisen yhteiskunnan tuotanto- ja jakelukoneistoa. Edelleen on välttämätöntä, sen jälkeen kun koko väestö on osuuskuntiin yhtynyt, että osuuskunnissa saisivat johtavan osan väestön proletaariset kerrokset. Kaupungeissa tähän päästään siten, että kaupun-

kilaistyöväki mitä vilkkaimmin ottaa osaa osuustoimintaan, vaaleissa vieden hallintoon kommunistisen proletaarisen enemmistön, mutta etupäässä siten, että juuri työväen, vaan ei kansalaisten yleiset osunskunnat, muutetaan kaupunkien kulutuskommuneiksi. Tässä tarkoituksessa on välttämätöntä pyrkiä läheiseen yhteyteen osuuskuntien ja ammattiliittojen, s.o. tuotannon ja jakelun elinten kesken. Tälle yhteydelle kuuluu suuremoinen tulevaisuus. Ajan oloon valtion tehtävä muuttuu keskustilityyskonttorin tehtäväksi ja silloin tuotantoelinten elävä side jakeluelinten kanssa saa erikoisen tärkeän merkityksen. Vihdoin on välttämätöntä kommunistien osanotto tiiviinä ryhmänä osuustoiminnalliseen rakennustyöhön ja tulee sen vallata niissä johtava asema.

Maaseudulla on välttämätöntä syrjäyttää kulakit osuuskuntain hallinnoista, lakkauttaa kaikenlaiset etuoikeudet jakelussa maaseudun varakkaamman osan hyväksi, siirtää koko maaseudun osuuskuntain koneisto köyhälistön ja tietoisien keskivarakkaan talonpoikaisväen käsiin.

119 §. MUUT JAKELUELIMET. Lokakuun vallankumouksesta alkaen on Venäjällä syntynyt monia erilaisia, vallankumouksen luomia jakeluelimiä. Niiden keskuksena on Elintarvekomisariaatti kaikkine haaraosastoineen pitkin kuvernementtejä ja kihlakuntia. Elintarve-elimillä on ollut ja on omat jakeluelimensä elintarvekauppojen ja makasiinien verkkona. Jakelijan tehtävä oli yhteen aikaan maaseudulla köyhälistökomiteoilla, jotka olivat muodostetut osuuskuntain jakelun vastapainoksi: samaan aikaan kun osuuskunnat enimmäkseen jakelivat saamiaan tuotteita etupäässä varakkaan talonpoikaisväen eduksi, pyrkivät köyhälistökomiteat jakamaan suuremman ja paremman osan valtiolta saamis-

taan tuotteista köyhälistön kesken. Suuri merkitys jaossa on suurten kaupunkien talokomiteoilla ja talokommuuneilla. Sitä paitsi jakelussa toimivat ammatilliset liitot ja erittäinkin tehdaskomiteat.

Neuvostovallan tehtävänä on korvata kaikki nämä monilukuiset jakeluelimet yhdellä jakeluelimellä tai sulkea ne renkaina yhteiseen yleiseen jakelukoneistoon. Tässä suhteessa esim. talokomiteat ja talokommuunit esittävät hyödyllisen osan, auttaen kuluttajia saamaan tuotteita seisoskelematta jonoissa tunti- ja päiväkaupalla.

XV LUKU.

Pankkien ja rahaliikkeen järjestäminen.

120 §. Pankkien kansallistuttaminen ja yhtenäinen kansan pankki; pankki keskuskirjanpitotoimistona. 121 §. Raha ja rahajärjestelmän kuoleminen.

120 §. PANKKIEN KANSALLISTUTTAMINEN JA YHTENÄINEN KANSAN PANKKI; PANKKI KESKUSKIRJANPITOIMISTONA. Useimmalla työmiehellä on jokseenkin hämärä käsitys siitä, mitä on pankki ja minkälainen osuus sillä on kapitalistisessa yhteiskunnassa. Pankki kuvitellaan jonkinlaiseksi kirstuksi, minne rikkaat kantavat pääomansa. Työmies, jolla on säästöä ja joka panee sen pankkiin, tietää myös, että rahansijoituksesta maksetaan korkoa, mutta välistä yksityispankkiin sijoitetut rahat haihtuvat ilmaan ja talletusten omistajat joutuvat häviöön.

Ennen kaikkea pankki - ei ole rahakirstu. Milloinkaan ei pankissa ole paljon käteistä rahaa. Pankin työn tarkoitus ei ole ollenkaan olla rahoja säästäneiden ihmisten tulenkestävänä kirstuna. Totta on, että pankin kautta kulkee satoja miljoonia säästöjä, mutta ne eivät makaa toimeettomina. Pankkeihin kokoontuneet rahat lakkaamatta päästetään liikkeeseen. Ensiksikin niitä lainataan liikkeenharjoittajille,

jotka perustavat tehtaita, riistävät työläisiä ja osan voitostaan antavat pankille tuon lainan koroiksi (pankki taas osan voitostaan tallettajalle). Toiseksi pankit itse perustavat uusia liikeyrityksiä tallettajalta saaduilla summilla tai rahoittavat, hoitavat jo toimivien rahataloutta. Vihdoin pankit antavat valtiolle rahalainoja*) ja ottavat niistä prosentit, s. o. hallituksen välityksellä riistävät näiden valtioiden kansoja. Mutta kun pankit kuuluvat pienelle suurkapitalistien ryhmälle, niin pankkien työ loppujen lopuksi on lisäpääoman kasaamista oman pääomansa ja tallettajain tallettamien pääomien avulla.

Mutta pankit eivät ole ainoastaan hämähäkkejä, jotka imevät työmiesten ja talonpoikain lisätyön. Niillä on muutaakin merkitystä. Jos minulla, sanokaamme, on rahoja ja vien ne pankkiin, merkitsee se, että minulla on ollut jotain tavaraa, jonka olen myynyt ja muuttanut rahaksi. Jos kaikkien pankkien kautta kulkee yhä uusia rahasummia ja kaikkien pääomain luku koko yhteiskunnassa kasvaa, niin merkitsee se sitä, että yhä uusia ja uusia arvojen määriä päästetään kiertokulkuun. Raha on tuotetodistus, se on jonkunlainen tuotteiden passi. Rahan liikkeestä voi yleensä lähimain arvostella tuotteiden liikettä. Sillä tavalla pankit ehdottomasti muuttuvat jonkinlaisiksi kapitalistisen yhteiskunnan tili-konttoreiksi.

Tästä näkee, mitkä tehtävä pankeilla voi olla sosialistisessa yhteiskunnassa ja mitä vallan anastaneen proletariaatin tulee niille tehdä.

Sosialistisen vallankumouksen jälkeen, tai oikeammin, sosialistisen vallankumouksen aikana on työväen luokalle

*) Esim. tsaarihallitukselle ja Kerenskin hallitukselle ulkolaiset pankit antoivat lainaa yli 16 milj. ruplaa.

välttämätöntä vallata kaikki pankit ja ennen kaikkea valtion keskuspankki. Tämä on välttämätöntä ensiksikin porvariston kaikkien rahatalletusten, kapitalistien kaikkien arvopapereiden ja kaikellaisten rahallisten sitoumusten takavarikoimista varten. Tällä valtauksella annetaan isku keskelle kapitalistisen riiston sydäntä.

Siten me menettelimmekin lokakuun vallankumouksessa ja marraskuussa 1917 ja sillä on annettu musertava isku Venäjän kapitalistisille luokille.

Mitä proletaarivallan tulee tehdä valtaamallaan pankeilla? Sen tulee käyttää hyväkseen kaikkea mikä on arvokasta pääoman pankkijärjestelmässä, s. o. sen tulee säilyttää pankit tuotannon laskukoneistoina ja rahavarojen jakajina. Ennen kaikkea pitää toimeenpanna pankkitoimen täydellinen kansallistuttaminen. Tämä merkitsee sitä, ettei ainoastaan kaikkia porvaristolta otettuja pankkeja muuteta proletaarivaltion laitoksiksi, vaan myös vastaisuudessa kaikki pankkitoiminta julistetaan valtion monopooliksi. Kukaan muu, paitsi valtio, ei saa pankkeja avata.

Sitten kaikkien pankkien tulee kaikkialla olla yhdistettyinä. Tarpeettomat ovat suljetut ja ainoastaan ne jätetään, joita tarvitaan Neuvostovallan yhteispankin osastoiksi.

Mitä erilaisimpien tilinpitotapojen ja mitä erilaisimpien pankkitoimien sijalla, joita on toimitettu porvarillisissa pankeissa, on yhtenäisessä kansan pankissa yhdenlainen ja yksinkertainen laskusysteemi. Tästä on tuloksena, että proletaarinen valtio voi saada täyden kuvan siitä, minne ja kuinka paljon valtio käyttää rahaa, mistä ja kuinka paljon on saatu.

Mutta jos yhdessä tasavallan pankissa tullaan kirjoihin viemään valtion kaikki tulot ja menot, niin miksikä tulee pankki, kun itse valtio yhä enemmän muuttuu maan yhteisen suuren talouskoneiston hallinnoksi?

On selvää, että pankki silloin tulee siksi, minä kirjanpitäjän konttori on jossain taloudellisessa liikeyrityksessä. Pankki sellaisenaan tulee vähitellen häviämään ja muuttumaan, kuten ohjelmassamme on sanottu »kommunistisen yhteiskunnan keskuskirjanpitotoimistoksi».

121 §. RAHA JA RAHAJÄRJESTELMÄN KUOLEMINEN. Kommunistinen yhteiskunta ei ole tunteva rahaa. Siinä tulee kukin työläinen valmistamaan tuotteita yhteiskattilaa varten, eikä tule saamaan mitään todistusta siitä, että hän on yhteiskunnalle luovuttanut tuotteen, s. o. ei tule saamaan rahaa. Aivan samoin ei hän myöskään tule maksamaan mitään rahoja yhteiskunnalle, kun hänen tarvitsee saada jotain yhteisestä kattilasta. Juttu on toinen - sosialistisen järjestyksen vallitessa, jonka tulee olla ylimenojärjestelmänä kapitalismista kommunismiin. Raha välttämättä esiintyy ja täyttää tehtävänsä tavarataloudessa. Kun minä, suutari, haluan saada takin, niin minä muutan tavarani, s. o. saappaat, ensin rahaksi, s. o. tavaraksi, jonka välityksellä, johon vaihtamalla minä voin saada mitä muuta tavaraa tahansa, tässä tapauksessa minun haluamani takin. Siten menettelee jokainen tavarantottaja. Mutta sosialistisessa yhteiskunnassa tulee vielä olemaan osittain tavarataloutta.

Otaksukaamme, että me olemme menestyksellä kukistaneet porvariston vastarinnan ja muuttaneet entiset vallassa olevat luokat työtätekeviksi. Meille vielä jäisi talonpoikaisto, joka ei työskentele yhteiskattilan hyväksi. Kukin talonpoika

tulee koettamaan myydä valtiolle liikenevät tuotteensa vaihtamalla ne hänelle tarpeelliseen teollisuuden tuotteeseen. Talonpoika jää tavarantuottajaksi. Sekä tiliä varten naapurinsa kanssa että tiliä varten valtion kanssa tulevat rahat vielä olemaan hänelle välttämättömiä, samoin kuin ne tulevat olemaan välttämättömiä valtiolle tiliä varten kaikkien niiden yhteiskunnan jäsenten kanssa, jotka vielä eivät ole liittyneet yhteisiin tuotantokommuuneihin. Sitä mahdottomampaa on ollut yhtäkkiä hävittää raha, kun suuressa määrin on käytännössä yksityiskauppa, jota Neuvostovalta vielä ei ole pystynyt kokonaan korvaamaan sosialistisella jakelulla. Lopuksi, rahan hävittäminen ei myöskään ole edullista yhtäkkiä, mikäli paperirahan liikkeeseen lasku korvaa veroja ja antaa proletaarivaltiolle mahdollisuuden pysyä pystyssä uskomattoman vaikeissa oloissa.

Mutta sosialismi on kommunismin rakentamista, loppuun rakentamatonta kommunismia. Sen mukaan kuin rakennustyö menestyy tulee rahan poistua käytännöstä, ja valtion jonain kauniina päivänä tulee kenties lopettaa kuolevan rahan käyttö. Se on erittäin tärkeätä porvarisluokkain jätteiden todellista hävittämistä varten, jotka jatkavat kätkeyillä rahoilla niiden arvojen kuluttamista, mitä työväen joukot luovat siinä samassa yhteiskunnassa, missä julistetaan käskyä: »joka ei työtä tee, sen ei syömänkään pidä».

Asteettain rahat menettävät merkityksensä sosialistisen vallankumouksen alusta pitäen. Kaikilla kansallistetuilla liikkeillä, kuten yhden suuren isännän (tässä tapauksessa proletaarisen valtion) laitoksilla, on yhteinen kassa ja niiden ei tarvitse antaa eikä myydä rahalla toinen toisilleen. Astteettain toteutetaan tilitys ilman rahoja. Tämän johdosta

kansantalouden suurelta toiminta-alalta joutuvat rahat pois. Talonpoikiin nähden raha myös yhä enemmän ja enemmän kadottaa merkitystään ja ensi sijalle tulee tavaravaihto. Jopa vähittäiskaupassakin talonpoikain kanssa rahat joutuvat yhä enemmän ja enemmän takaosalle, ja ostaja voi saada leipää ainoastaan luonnollisia tuotteita vastaan, kuten puvuilla, kankailla, astioilla, huonekaluilla j. n. e. Rahojen asteettain hävittämistä edistää myös se, että valtio päästää ulos paljon paperirahaa tavaravaihdon ollessa hyvin supistetun, mikä johtuu teollisuuden rappiosta. Yhä enemmän ja enemmän kasvava rahan arvon laskeutuminen on todellisuudessa sen perusteellista mitättömäksi julistamista.

Mutta kaikista voimakkain isku tulee annetuksi rahan olemassaololle ottamalla käytäntöön työkirjat ja maksamalla työstä työväelle tuotteilla. Työkirjaan tullaan merkitsemään, kuinka paljon hän on tehnyt työtä s. o., kuinka paljon hänellä on saamista valtiolta. Ja tällä kirjalla hän tulee saamaan kuluttajakaupasta tuotteita. Tämän järjestelmän vallitessa eivät työtätekemättömät voi saada mitään rahalla. Mutta tämä voidaan toteuttaa vasta sitten, kun valtio voi keskittää käsiinsä niin paljon kulutustarpeita kuin tarvitaan koko sosialistisen yhteiskunnan työtätekevien jäsenten elättämiseen. Ilman pirstotun teollisuuden uudistamista ja ilman sen laajentamista ei se ole toteutettavissa.

Rahankäytön hävitysprosessi nykyään kuvastuu yleensä tällaisessa muodossa. Aluksi raha poistetaan tuotteiden vaihdon alalta kansallistutettujen liikkeiden (tehtaiden, rautateiden, neuvostotilojen j. n. e.) kesken. Sitten raha häviää valtion ja sosialistisen valtion työntekijäin (s. o. Neuvostovallan ja neuvostoliikkeiden työläisten ja virkailijain) keski-

sistä suorituksista. Edelleen raha häviää, korvautuen tavaravaihdolla, valtion ja pikkutuotannon (talonpoikain ja kotiteollisuustyöläisten) keskisestä liikkeestä. Sen jälkeen raha poistetaan tavaravaihdosta pikkutaloudessa, kenties poistetaan lopullisesti vasta yhdessä itse pikkutalouden kanssa.

XVI LUKU.

Proletaarisen valtion raha-asiat.

122 §. Valtio on loiskoneisto. 123 §. Prolelaarinen valtio on tuotantokoneisto. 124 §. Proletaarisen valtion tulo- ja menoarvio.

122 §. VALTIO ON LOISKONEISTO. Kuten jo ennen on puhuttu, on valtio väkivallan ja yhden luokan herruuden järjestö toisen tai toisten luokkain yli. Jos koko porvarisluokka sitä mukaa kuin kapitalismi kehittyy tulee yhä enemmän ja enemmän tyhjäntoimittajain luokaksi, joka ainoastaan kuluttaa, eikä auta tuotantoa, niin mitä sanotaankaan porvarillisesta valtiosta, joka suojelee näiden tyhjäntoimittajain rahaa ja tuloja riistetyiltä ja kiihtyneiltä joukoilta? Poliisi santarmistoinen, vakinaisine armeijoinen ja oikeuslaitoksinen sekä maan hallinnon kaikkine yleisine koneistoinen - on suunnattoman ihmispaljouden yhtymä, joista kukaan ei tuota puutaakaan leipää, ei arshinaakaan kangasta, ei neulaa eikä nappia. Koko tämä järjestö elää työläisten ja talonpoikain luoman lisäarvon varassa. Tätä lisäarvoa valtio kasaa välillisten ja välittömien verojen muodossa. Esimerkiksi meidän tsaarihallituksemme sillä tavoin riisti työläisiltä ja talonpojilta yli 3 miljaardia kullassa. (Jos tämän

muuttaa nykyiseksi paperirahaksi ja niiden ostokyvyksi, niin tulee yli 300 miljaardia, s. o. kolme kertaa suuremmaksi kuin koko Venäjällä on kaikkiaan rahaa.) Ainoastaan pieni osa veroja tuli tuotannon hyväksi, esim. ranta- ja viertoteiden, laivojen, siltain, valtion tehtaiden y. m. rakentamiseen.

Mitä proletaariseen valtioon tulee, niin sinä aikana, jolloin kansalaissota riehuu, jolloin porvariston vastarinta ei ole murrettu, tämän valtion osin myös tulee olla tuotannon yläpuolella olevana elimenä. Proletaarisen valtion monien elinten työ ei ole uusia arvoja luovaa työtä. Päinvastoin joukko valtion elimiä elää työläisten ja talonpoikain luomain tuotteiden varassa. Sellaisia ovat esimerkiksi koko meidän sotakoneistomme ja Punainen Armeija, hallinnon elimet, vastavallankumousta vastaan taistelevat elimet j. n. e. Mutta proletaariselle valtiolle kuvaavia ne suinkaan eivät ole, s. o. ei niin, että tekevät tämän valltion riistäjäin valtion tapseiksi. Proletaariselle valtiolle on kuvaavaa juuri se, että tämä järjestö asteettain uudestisyntyttää tuottamattomasta elimistöstä talouden hallinnon järjestöä.

123 §. PROLETAARINEN VALTIO ON TUOTANTOKONEISTO. Jo kauan ennen kansalaissodan päättymistä proletaarinen valtio pääosissaan palvelee tuotantoa ja tuotteiden jakoa. Tämä täydellisesti selvenee yksin jo keskus- ja paikallisten komisariaattien luettelemisesta. Kaikista suurin neuvostojärjestöistä on Korkein Kansantalouselineuvosto kaikkine haaraosastoineen. Se on yksinomaan tuotannollinen järjestö. Sitten seuraavat: maanviljelys-, elintarve-, liikenne-, työkomisariaatit - jotka ovat myös tuotannollisia, jakelu- tai työvoiman palveluksessa olevia järjestöjä. Edelleen kansanvalistuskomisariaatti yhteisen työkoulun ohjelmiseen muu-

tetaan järjestöksi, joka vahvistaa sivistynyttä työvoimaa. Terveystasajärjestöjen proletaarivaltiossa kuuluu työläisten terveyden suojeluselimelle, sosiaalinen huoltotoiminta on etupäässä entisten tai tulevain työläisten huoltoa (lastenkodeja, siirtoloita j. n. e.). Jopa hallintokomisariaattikin on muuttunut etupäässä järjestöksi, joka auttaa ja johtaa paikallista, pääasiallisesti kunnallista taloutta. Yleensä proletaarisen valtion koneisto muuttuu suunnattomaksi järjestöksi, joka johtaa kansantaloutta ja eri puolilta, eri aloilla palvelee sitä. Tämä ilmenee täysin selvästi tarkastellessa Neuvostotasavallan tulo- ja menoarviota. Kas tässä kuvaavimmat menot:

Vuoden 1919 I puolivuodelle oli myönnetty miljoonissa ruplissa seuraavat erät:

Korkeimmalle Kansantalouselvostolle	10,976
Elintarveasiain kansankomisariaatille	8,153
Tieasiain »	5,073
Valistusasiain »	3,888
Terveystasajärjestöasiain »	1,228
Yhteisk. huollon »	1,619
Maanviljelysasiain »	533
Sota-asiain »	12,150
Meriasiain »	521
Ulkoasiain »	11
Kansallisuusasiain »	17
Erikoisasiain Komitealle	348
Sisäisasiain »	857
Oikeusasain »	250

Näistä numeroista me näemme, että tasavallan puolustaminen vie vielä hyvin paljon varoja. Mutta jos heittää pois tämän menon, jonka ylimääräiset seikat aiheuttavat, niin jää täysin selväksi, että $\frac{9}{10}$ proletaarivaltion menoista ovat

tuotantoon, sen hallintoon, sen vastaisen toiminnan turvaamiseen, työvoiman ylläpitoon y. m. s. puhtaasti taloudelliseen toimintaan tarvittavia menoja.

Mutta tämä on vähän. Kommunistisilla talkoilla sekä tuotannollisten järjestöjen työntekijät että puna-armeijalaiset ja sotilaskomisaarit maksavat velkansa tuotannolliselle työlle, vaikka alussa tietysti vaatimattomassa määrin. Vuoteen 1919 ei vielä maailmassa ole ollut valtiota, jonka virkamiehet säännöllisesti olisivat panneet kuntoon vetureita ja purkaneet halkoja tätä valtiota varten.

124 §. PROLETAARISEN VALTION TULO- JA MENOARVIO. Edellä me olemme nähneet, että yhä enemmän proletaarivaltion menot muuttuvat tuotantomenoiksi. Kysytään, mistähän lähteistä tulee sen tulojen pulputa.

Venäjän Neuvostovallan raha-asiat antavat tästä jonkinlaisen käsityksen.

Neuvostovallalla oli olemassaolonsa alussa muutamia ylimääräisiä tuloja; sellaisia olivat porvaristolta pankeista takavarikoidut talletukset, valtion käteiset varat, jotka olivat jääneet vanhalta hallitukselta, porvaristolta pakkoverona saadut summat, takavarikoitujen yksityiskauppiasten ja liikehuoneiden varastojen myynnistä kertyneet summat j. n. e. Mutta kaikki nämä tulot osoittautuivat sangen vähäisiksi verrattuna välttämättömiin menoihin. Totta on, että kapitalistien pakkoverotus jonkun aikaa oli melkein ainoana paikallisten neuvostojen olemassaolon lähteenä, mutta vallan keskukselle eivät nämä pakkoverot voineet antaa minkäänlaista oleellista tukea. Lopuksi, tämä tulolähde osottautui liian lyhytaikaiseksi, s. o. porvaristo oli todella ryöstetty tai, useimmassa tapauksessa, paennut kätkettyään säästönsä.

Ylenevä tulovero ei ole myöskään antanut, eikä anna suuria tuloksia. Mikäli se koskee virkailijoita ja työmiehiä, niin ei siinä ole mitään järkeä, sillä verona valtio ottaa takasin osan siitä, mitä se palkkoina on maksanut. Mikäli se koskee kaupunkilaisporvaristoa, niin siihen nähden, ettei tätä porvaristoa virallisesti tuskin ole olemassakaan, eikä se laillisesti harjoita ammattejaan, on sitä hyvin vaikea koota, ja asiallisesti nämä veron kannot ovat osottautuneet jokseenkin mitättömiksi. Menestyksellisemmin tätä veroa voidaan kerätä vakavaraisen talonpoikaiston keskuudessa, mutta sen säännöllistä kantoa varten on tarpeellista veroelinten säännöllinen, järjestelmällinen työ, joita elimiä ylläpitävät paikalliset, etupäässä volostien vallan elimet. Mutta koko tämä koneisto on vielä riittämättömästi järjestetty voidakseen taata asian menestyksen. Mitä keskivarakkaisiin talonpoikiin tulee, niin sen veroitus kansalaissodan riehuessa ei ole poliittiselta kannalta toivottavaa, jottei sysättäisi sitä eroon proletariaatista. Yritys koota 10 miljardin ylimääräistä vallankumousveroa päättyi epäonnistumisella, sillä koottu on alle 2 miljardin suuremmissin vaikeuksin. Valtion päätulolähteeksi on jäänyt paperirahan painattaminen. Paperirahan ulosanto mikäli näillä rahoilla vielä voi ostaa, on todellisuudessa veron erikoinen muoto. Tämä liikkeeseen laskeminen, johtaen rahan arvon alenemiseen, välillisesti johtaa taas porvariston rahapääoman riistoon, tehden sen ostokyvyn mitättömäksi osaksi siitä, mitä porvaristo olisi voinut aikaisemmin näillä rahoilla ostaa. On ymmärrettävää, ettei paperirahan liikkeeseen laskeminen kauan voi olla valtion tulolähteenä, valtion, joka pyrkii rahan hävittämiseen yleen-

sä. Proletaarisen valtion eteen nousee kysymys, miten sen tulot ovat saatavat vakavammalle pohjalle.

Sellaisena vakavana perustana on itse tuotanto. Jos rahan liikkeeseen laskeminen tulomuotona on luonnistunut, on tämä aiheutunut siitä, että tämä verotustapa kokoo veron huomaamatta. Juuri samoin, aivan huomaamatta voidaan saada välillisiä veroja valtion monopooleista. Tämä valtion verojen muoto onkin olemukseltaan hyvin oikeutettu. Pitäähän valtion liikkeeseen päästämän jokaisen tuotteen tuotannon hinnan sisältää myös tuotannon hallintokustannukset. Mutta sellaisena hallintonahan toimii proletaarisen valtion koneisto. Käytännöllisesti se merkitsee, että jos matkustajain kuljetus tekee miljaardin ruplaa vuodessa, voi valtio määrätä matkustushinnan niin suureksi, että matkustajaliikkeellä saadaan takaisin miljaardikaksisataamiljoonaa. Jos kaikki valmistetut teollisuustavarat maksavat 5 miljaardia, voidaan ne myydä kuudella miljaardilla j. n. e. Voiton tulee mennä valtion ylläpitoon. Nämä tulot monopooleista voivat tietysti esiintyä ei ainoastaan rahan, vaan myös suorastaan tuotteiden määrätyn paljouden muodossa.

Jos proletaarinen valtio muuttuu koko sosialistisen talouden hallintoelimeksi, niin kysymys sen ylläpidosta, s. o. vanha tulo- ja menoarviokysymyksemme sangen suuressa määrin yksinkertaistuu. Kysymykseen tulee vaan yksinkertaisesti määrättyjen varojen jakaminen määrätuille talousmenoille.

Mutta jos kysymys valtion tulo- ja menoarviosta tavattomasti yksinkertaistuu, niin ei yhtä yksinkertaisesti ole selvitetty, mikä osa tuotteista voidaan käyttää, s. o. kuluttaa koko taloudessa. Täytyy mitä suurimmalla taidolla laskea,

mikä määrä tuotteista voidaan kuluttaa kaikki, minkälaisen tulee olla varaston, minkä määrän tulee olla tuotannon laajentamista varten j. n. e.

Niin, kysymys valtion tulo- ja menoarviosta valtion häviämisen mukana, valtion, joka on loiskoneisto, muuttuu yleiseksi sosialistisen yhteiskunnan kaikkien tuotteiden jakelukysymykseksi, sillä valtion tulo- ja menoarvio muuttuu pieneksi osaksi yleisestä sosialistisen yhteiskunnan tulo- ja menoarviosta.

XVII LUKU.

Kommunistien ohjelma asuntokysymyksessä.

*125 §. Asuntokysymys kapitalistisessa yhteiskunnassa.
126 §. Asuntokysymys proletaarisessa valtiossa.*

125 §. ASUNTOKYSYMYS KAPITALISTISESSA YHTEISKUNNASSA. Porvarisluokan erikoisoikeudet eivät missään esiinny niin räikeinä kuin asuntokysymyksessä. Kaupunkien parhaat asunnot ovat porvariensa asumia. Kaikkien parhaimpien katujen varsilla, jotka ovat puhtaat ja puistojen ja puisten reunustamat, asuvat omistavat luokat. Sen sijaan työväenluokka kerrassaan kaikissa maissa on ajettu laitoisiin. Se ei ole ajettu sinne ollenkaan sentähden, että enimmäkseen tehtaat tavallisesti sijaitsevat kaupungin laidoilla. Jos tehdas on sijoitettu keskikaupungille, niin tämän tehtaan työläiset kuitenkin asettuvat jonnekin työväen kaupunginosiin, laidoille. Mutta kaupungin laidoille rakennettujen liikenteiden omistajat asuvat kuitenkin keskustassa.

Porvarisperheet käyttävät kokonaisia huoneustoja, joihin kuuluu useampia huoneita kuin asukkaita, käyttävät puutarhoja, kylpyammeita ja nauttivat kaikkia elämän mukavuuksia.

Työläisperheet ahtautuvat kellarikerroksiin, yksityis-
huoneisiin, pieniin huoneustoihin tai hyvin usein asuvat
yleisissä parakeissa, kuten vangit linnan yhteisissä kam-
mioissa. Hengittäen koko työpäivän keuhkoihinsa tehtaan
savua, pölyä ja höyryjä, pitää työläisen hengittää koko yö
huoneessa, missä usein nukkuu 5-6 lasta.

Ei ole ihmeellistä, että tilasto hyvin pian pani merkille
miten pian ihmiset kuolevat työväen kaupunginosissa, missä
työpäivä on pitkä, mutta hökkelit pienet ja elämä lyhyt. Kas
tässä on tietoja. Englannissa kuolee vuosittain 22 henkeä
1,000:sta. Porvariston kaupunginosassa kuolevaisuus laskee
17:ään, erikoisesti työväen piireissä kohoaa 36:een, mutta
niissä kaupunginosissa, missä asuu köyhin työväen osa,
kuolevaisuus kasvaa 40-50:een 1,000:sta. Belgian pääkau-
pungissa Brysselissä kuolee työväen kaupunginosassa 1 ih-
minen 29:stä, parhaimmissa porvariston kaupunginosissa
yksi 53:sta, s. o. kuolevaisuus työväen kaupunginosissa on
melkein kaksi kertaa niin suuri kuin porvarien.

Valoisissa, kuivissa ja lämpimissä asunnoissa elävien
porvarien keskimääräinen elämän pituus on melkein puoli-
toista kertaa pitempi kuin laitakaupunkien kellareissa ja
vinteillä asuvien elämän pituus.

Budapestissä oli niiden henkilöiden keskimääräinen elä-
män pituus, jotka kuolivat yli 5 vuoden iässä:

Vähintään 1-2 asukasta huoneessa	47,16 vuotta
» 2-5 » »	39,51 »
» 5-10 » »	37,10 »
Yli 10 » »	32,03 »

Vielä enemmän lisääntyä kuolevaisuus työläislasten keskuudessa verrattuna porvariain kuolevaisuuteen. Porvariasunnoissa, missä on korkeintaan yksi henki huonetta kohti, lasten kuolevaisuus ennen yhtä ikävuotta on *neljä kertaa* pienempi, kuin niissä asunnoissa, missä joka huonetta kohti tulee yli 3 asukasta. 15 ikävuoteen kuolevaisuus porvariasunnoissa on *kaksi kertaa* pienempi, kuin työläisasunnoissa.

Mutta työläiset mätänevissä, ummehtuneissa asunnoissaan eivät ole ainoastaan pakoitetut kuolemaan 15 vuotta aikaisemmin kuin porvarit, vaan ovat he pakoitetut vielä maksamaan tästä hyvästä kapitalistitalonomistajalle.

Joka kolkasta, joka kellarista, joka vinttikomerosta, puhumattakaan oikeasta huoneesta tai asunnosta täytyy maksaa veroa talonisännälle. Ellet maksa - tulet ajetuksi kadulle. Vuokramaksut ovat aina vieneet työläisiltä melkoisen osan tuloista - 15-25% työläisen koko kuukausituloista. Tämä meno ei ainoastaan ole ollut pienentymättä, vaan on se kasvanut kapitalistisissa maissa. Esim. Hampurissa joka 100 markan tulosta (Saksan markka on noin 1,25 Suomen markkaa sodan edellisen kurssin mukaan) meni vuokramaksuihin:

			v. 1868	v. 1881	v. 1900
Vuositulojen ollessa	900-1,200	mk.	19,8%	24,1%	24,7%
»	»	1,200-1,800	» 19,9%	18,9%	23,2%
»	»	1,800-2,400	» 20,3%	19,5%	21,6%
»	»	6,000-9,000	» 16,5%	15,7%	15,1%
»	»	30,000-60,000	» 6,7%	8,1%	6,0%
»	»	yli 60,000	» 3,7%	3,9%	3,0%

Niin muodoin siis mitä pienemmät tulot, sitä suurempi prosentti tuloista meni asuntovuokraan, ja sitä enemmän

kasvaa tämä osuus joka vuosi. Sensijaan on porvareilla asuntoon menevä tulojen prosenttimäärä melkein kuusi kertaa pienempi jokaisen sadan ruplan tulolta, ja tämä prosentti ei suurene, vaan nopeasti pienenee.

126 §. ASUNTOKYSYMYS PROLETAARISESSA VALTIOSSA. Proletariaatin toimeenpanema vallankumous on suorittanut täydellisen kumouksen asuntosuhteissa. Neuvostovalta on ryhtynyt kansallistuttamaan porvarillisia taloja, peruuttanut työväen asuntovuokrat muutamissa tapauksissa, alentanut ne toisissa. Mutta tämä on vähän. On pantu päiväjärjestykseen ja osittain käytännössä toteutettukin suunnitelma kaikellaisten vuokramaksujen poistamisesta työläisiltä, jotka asuvat kansallistutetuissa taloissa. Sitten suurimmissa kaupungeissa on alettu järjestelmällinen työläisten siirtäminen kellariasumuksista, puoleksi luhistuneista taloista ja epäterveellisistä asunnoista, porvarillisiin huoneustoihin ja keskikaupungin osien suuriin taloihin. Sitä paitsi on alettu järjestelmällisesti varustaa työläisiä huonekaluilla ja kaikilla kotitalousesineillä.

Kommunistisen puolueen tehtävänä on jatkaa edelleenkin tätä politiikkaa, parantaa kotitaloutta, taistella kansallistutettujen talojen epäjärjestyttä vastaan, päästämättä niissä asiain tilaa huononemaan korjauksien ja puhtauden noudattamisen suhteen, suojella kaikkia vesijohto-, likaviemäri-, höyrylämmitys- y. m. laitteita.

Samaan aikaan Neuvostovallalla, toteuttaen laajassa määrin suuren kapitalistisen talonomistuksen kansallistuttamisen, ei ole pienintäkään välttämättömyyttä loukata pienten talonomistajain: työläisten, virkailijain ja tavallisten asukkaiden, etuja. Yritykset toteuttaa myöskin mitä laajin,

pienempien, maaseudulla sijaitsevien talojen kansallistuttaminen, on vienyt ainoastaan siihen, ettei kukaan ole pitänyt huolta kansallistutetuista taloista, ja ne ovat alkaneet rappeutua ja usein ei ole ollut myöskään halukkaita asumaan niissä. Sitä paitsi pikkutalonomistajain kesken tämä on synnyttänyt murinaa ja suuttumusta Neuvostovaltaa kohtaan.

Neuvostovalta, ollen kaupungeissa mitä vaikeimman asuntopulan edessä, minkä on aiheuttanut uusien talojen rakentamisen keskeyttäminen, on suorittanut myös suuremmoisen työn, kaikkien kansalaisten oikeudenmukaisessa sijoittamisessa kaikissa taloissa. Neuvostojen asunto-osastot pitävät kaupunkien vapaista asunnoista luetteloa, sijoittaen niihin vuokralaisia määrätyn suunnitelman mukaan. Samaan aikaan nämä osastot ottavat selville jokaisen suuren kaupungin kaikkien talojen suuruuden ja tilavuuden ja supistavat niiden perheiden ja yksityisten asuntoa, jotka käyttävät huoneita yli määrän.

Kansalaissodan ja tuotannon sekasorron päätyttyä alkaa kaupunkilaisväestön voimakas kasvu. Maaseudulle paennut proletariaatti alkaa palata kaupunkiin. Sinne myös alkaa vetäytyä maaseudun liika väestö. Neuvostovallan edessä on silloin uusien talojen rakentamiskysymys - sellaisten talojen, joiden tulee tyydyttää kommunistisen yhteiskunnan asuntovaatimuksia. Tällä hetkellä on vielä vaikea sanoa, minkälainen rakennusmalli näyttäytyy parhaimmaksi: suuret talotko kaikkine mukavuuksineen, puistoineen, yhteisine ruokaloineen y. m. tai hyvin rakennetut pienet työväen talot. Yksi on vaan selvää: asunto-ohjelma ei saa olla ristiriidassa teollisuuden ja maanviljelyksen yhdistämishojelman kanssa. Sen tulee edistää kaupungin sulautumista sen maaseutuym-

päristöön, eikä lisätä yhdelle paikalle satojen tuhansien ja miljoonien ihmisten kasaantumista, jotka ovat menettäneet mahdollisuuden hengittää raikasta ilmaa, jotka ovat luonnosta erotetut, ja jotka ovat määrättyt ennenaikaiseen kuolemaan.

XVIII LUKU.

Työn suojelus ja yhteiskunnallinen huolto*).

127 §. Mitä on työn suojelus? 128 §. Työn suojeluksen pääalat. 129 §. Mitä Venäjällä on tehty työn suojeluksen alalla? 130 §. Mitä on yhteiskunnallinen huolto? 131 §. Yhteiskunnallisen huollon pääalat. 132 §. Mitä on tehty yhteiskunnallisen huollon alalla? 133 §. Muita toimenpiteitä työväenluokan aseman parantamiseksi. 134 §. Puolueen tulevat tehtävät.

127 §. MITÄ ON TYÖN SUOJELUS? Työväen luokka taistelee kommunistisen järjestelmän puolesta sentähden, että tämä järjestelmä vapauttaa hänet riistosta ja sallii kehittää tuotannollisia voimia sikäli, ettei ihmisen turhan tähden koko päiviä tarvitse ahertaa valmistukseen kaikista välttämättömimmät tavarat. Sentähden kaikki valloitukset, joita työväen luokka tekee kommunismiin mennessä, sisimmältään ovat suoranaisesti tai välillisesti työn suojelusta: nehan edistävät työvoimain tilan parantamista. Ottakaamme esim. työväen luokan poliittinen vapaus Neuvostovallassa ja työväen luokan asema hallitsevana luokkana. On selvää, että tämä poliittinen asema on samalla askel eteenpäin työn

*) Tämän luvun on kirjoittanut Bucharin.

suojelemisen mielessä. Samaa voidaan sanoa kerrassaan kaikista työväen luokan valloituksista. Kuitenkin tästä laajasta »työn suojeluksen» ymmärtämisestä tulee erottaa myös enemmän erikoismerkitys. Silloin ei kysymys ole työväenluokan asemasta yleensä, vaan työväenluokan asemasta tehtaissa, työmailla, kaivoksissa, sanalla sanoen sen asemasta *itse työn prosessissa*. Itse asiassa tehdastyö, monien koneiden ääressä, usein keskellä myrkyllisiä höyryjä on tavattoman vaarallista. Tätä vaaraa vielä enemmän suurentaa pitkä työpäivä, mikä väsyttää työläistä, lamauttaa hänen kaikki voimansa, heikentää huomiokyvyn ja siten edistää tapaturmain kasvamista. Mutta pitkä työpäiväkin sinänsä kauheasti näännyttää elimistöä.

Nämä muutamat esimerkit riittävästi, oleellisesti selvittävät kuinka työn olosuhteista ja sen ehdoista riippuu työläisten tila. Mutta tässä on välttämätöntä tarkastella tätä vähän tarkemmin.

1. Ennen muita on kysymys »*tapaturmista*». Esitämme muutamia numeroita. Pietarissa Nevan laivarakennustehtaassa tapaturmia laskettiin seuraavalla tavalla:

Vuosi	Tapaturmien luku	Työläisten luku	Tapaturmia 1,000 työläistä kohden
1914	4,386	6,186	709
1915	4,689	7,002	669
1916	2,830	7,602	371
1917	1,269	6,059	210

Tapaturmien luvun alenemisen selittää etupäässä monet erikoiset toimenpiteet. Mutta nuokin 210 tapaturmaa 1,000 työläistä kohti on summaton luku.

Tapaturmat luvultaan välistä nousevat 70%:iin koko työväen määrästä. Erään lääkärin todistuksen mukaan Jekaterinoslavin kuvernementissä peltotyöt johtivat siihen, että maasairaalat muistuttivat sairaiden vastaanottoaikoja sodan aikana. Tapaturmia ei ole ainoastaan Venäjällä pidetty silmällä, vaan luonnollisesti kaikissa maissa. Englannin parlamentissa sosialisti Macdonald kerran esitti tilastoa, että 1,200 kaivoksissa tapetuista työläisistä 1,100 joutui tuhon omaksi yksistään sentähden, etteivät kapitalistit olleet ryhtyneet kaikkiin välttämättömiin turvallisuustoimenpiteisiin.

Tämä viimeinen esimerkki meille osoittaa, että harrastusta omaten voidaan tavattomasti supistaa tapaturmain lukua. Mutta kapitalisteille on ollut epäedullista kuluttaa rahojaan moniin välttämättömiin laitteisiin.

2. *Työn epäterveelliset olosuhteet* ja niihin yhdistyneet *ammattitaudit*, kuolevaisuus j. n. e. - on toinen peruskysymys.

Ottakaamme esim. fosforitehtaat. Lasarevin todistuksen mukaan näissä tehtaissa Venäjällä, missä ei ole ollut minikäänlaisia parannuksia, viiden vuoden työ on osoittautunut riittäväksi muuttamaan ihmisen »liikkuvaksi ruumiiksi». Kemiallisissa tehtaissa, lasitehtaissa, kaivoksissa y. m. on tuotanto sidottu moniin n. s. ammatillisiin tauteihin. Mutta muissakin teollisuuksissa voidaan havaita käypänä ilmiönä: verisuonien laajentumista seisoallaan työskentelevillä, leikaluun vahingoittumista, taula- ja arsenikkimyrkytystä fos-

forityöläisillä, tuberkuloosia (keuhkotautia) monilla aloilla j. n. e.

Esitämme muutamia numeroita. Vuosittain (1900-1902) on Englannissa kuollut keuhkotautiin laskujen mukaan kutakin 1,000 ihmistä kohti:

papistosta	55 henkeä
maanviljelijöistä ja karjanhoitajista	76 »
asianajajista ja notariuksista	92 »
virkamiehistä	129 »
lasitehtaalaisista	283 »
savenvalajista ja porssiinityöläisistä	285 »
latojista	300 »
harjastyöntekijöistä	325 »
veitsen- ja lusikkaintekijöistä	533 »
kaivostyöläisistä	579-816 »

Tri Baranovin tietojen mukaan keuhkotautiin kuolevaisuus on jakaantunut proletariaatin keskuudessa:

paperossityöläisten keskuudessa	63,4%
kaivertajain keskuudessa	58,3%
latojien keskuudessa	53,1%
rätätäljen keskuudessa	50,9%
kivenhakkaajien keskuudessa	50,6%
viilarien, sorvarien, suutarien, kirjansitojien, läkki- ja peltiseppäin keskuudessa	46-47%
kotelotyöläisten ja puuseppäin keskuudessa	45-45,5%

Saksan tilaston tietojen mukaan on keuhkotautiin kuolevaisuus Solingenin metallikiillottajien keskuudessa ollut 4 kertaa suurempi samaan tautiin kuolevaisuuden yleistä keskimäärää.

3. Paitsi huonoista työoloista johtuneita ilmeisiä sairastapauksia, ovat ne *syynä työväenluokan kuihtumiseen yleensä*. Tämä kuvastuu asevelvollisuuskutsunnassa hyljättyjen luvun kasvamisessa. Joka vuosi kasvaa heikkorintaisien, alakasvuisten y. m. lukumäärä, ollen se proletariin keskuudessa paljon suurempi kuin väestön muiden osien

keskuudessa. Sveitsissä on hyljättyjen työläisten luku ollut 39,5% koko arvannostajain luvusta, maaseutulaeisista on hyljätty ainoastaan 25%. Sama huomataan myös muissa maissa. Naisilla yleinen kuihtuminen usein on yhteydessä synnytyskyvyn täydellisen menetyksen kanssa.

Kaikki tämä, kuten jokainen näkee, on yhteydessä tuotanto-olojen kanssa. Kapitalistiluokalle ei ole ollut edullista työn suojelus ja on se työvoiman suhteen harjoittanut *ros-vous-politiikkaa*: imenyt ihmisen kuiviin ja heittänyt kuoren pois. Sellainen on myös itse amerikkalaisen »progressiivisenkin» pääoman politiikka. Siellä otetaan tehtaaseen ainoastaan terveitä, tarkastetaan ja tunnustellaan heidän lihaksiaan joka puolelta. Eipä edes lasketa maahankaan heikkovoimaisia työläisiä, laskien, että he ovat huonoja työjuhtia. Mutta Amerikassa työläiset hyvin harvoin elävät 45-vuotisiksi. Heistä mitä »progressiivisimmällä» tavalla, aivan kirjaimellisesti imee voimat herra Kapitaali.

On itsestään ymmärrettävää, että vasta *proletariaatin diktatuuri* asettaa työn suojelusasian oikealle tolalle. Työväen luokalle on suorastaan välttämätöntä työvoimain *säästäminen*. Sen tulee ottaa esille kysymys miten sen on huolellisimmin suhtauduttava tähän arvokkaimpaan ja tärkeimpään tuotantovoimaan. Kommunistinen järjestelmä ei tule suvaitsemaan mieletöntä, rikollista, turmiollista ihmisvoiman tuhlausta, vaan nojautuu korkeaan *tekniikkaan*, jonka päämääränä on ihmisvoimain *säästäminen*. Sentähden juuri työn suojelus saa niin suuremmoisen merkityksen ihmiskunnan elämässä kommunismiin siirtymiskaudella.

Näin muodoin siis työn suojeleuksella ymmärretään työläisten suojelemista tuotannon epäterveellisiltä vaikutuksilta.

128 §. TYÖN SUOJELUKSEN PÄÄALAT. Kaikista tärkeimpänä työväen luokan suojelemisen ja varjelemisen ehtona kuihtumusta, sairastumista, ennen aikaista kuolemista y. m. vastaan on *normaalityöpäivä*. Sentähden ei ole kummallista, että työväen luokka aina on pannut taistelunsa pääkohdaksi juuri työpäivän lyhennystaistelun. Työpäivä määrää sen ihmisvoiman kulutuksen, mikä muuttuu tuotteiksi ja kapitalistisessa yhteiskunnassa myös kapitalistin voitoksi, jonka vuoksi kapitalisti onkin niin harrastanut työpäivän pidentämistä. Kuluttaessaan ylenmäärin voimansa, menettää työmies mahdollisuuden edelleen työskennellä: hän »menee kasaan» nopeammin, hänen elimistönsä heikkenee, hän sairastuu helpommin ja kuolee nopeammin. Epänormaali työpäivä on inhimillisen voiman rosvomaisista tuhlausta, normaalityöpäivän säätäminen on työn suojeleksen ensimmäinen ala.

Toisena alana on *heikompien työväen luokan ainesten suojeleminen*. Työväen luokkaan ei kuulu ainoastaan aikuisia miehiä. Siihen kuuluu myös vanhuksia, lapsia, alaikäisiä ja kaiken ikäisiä naisia. On ymmärrettävää, että epäterveellisten olojen vastustamiskyky on erilainen työväen luokan eri osilla. Mitä voi aikuinen mies tehdä vaivatta ja vahingotta terveydelleen, se voi mitä epäterveellisimmin vaikuttaa naiseen (esim. taakkojen nosto) ja olla ehdottomasti turmiollinen alaikäiselle. Naiset sitä paitsi tarvitsevat erikoista suojelusta elämänsä muutamina hetkinä (raskauden tilassa, synnytyksessä, imettämisaikana j. n. e.). Tässä siis tarvitaan erikoisia toimenpiteitä. Sellainen on *naisten ja lasten työn suojeleminen*.

Lopuksi, kolmanneksi, on hyvin tärkeitä tehtaiden ja työpaikkojen varustaminen *teknillisillä* ja *sanitaari*-työvälineillä. Taistelussa tapaturmia, tuotannon epäterveellisiä vaikutuksia ja yleensä huonoja työehtoja (pölyä, valaistuksen puutetta, kylmää, vetoa, likaa y. m. y. m.) vastaan voidaan ja tulee tehdä erittäin paljon.

Sellaiset ovat ne kolme pääalaa, missä »työn suojelus» toimii.

129 §. MITÄ VENÄJÄLLÄ ON TEHTY TYÖN SUOJELUKSEN ALALLA? Proletariaatin diktatuuri on luonut sellaiset olot, että on voitu täydellisesti toteuttaa ne vaatimukset, joita kaikki sosialistiset puolueet ovat esittäneet. Tässä suhteessa ei ainutkaan maailman lainsäädäntö voi kilpailla Neuvostotasavallan lainsäädännön kanssa. Meidän onnettomuutemme, jotka ovat meillä vähenemässä, eivät riipu täällä huonoista laeista, vaan siitä, että meillä on kaikkea vähän, että monet tarpeet *eivät riitä*. Mutta tämä, kuten ylempänä olemme nähneet, johtuu siitä taistelusta, jota meitä vastaan käy maailman imperialismi, ja siitä imperialistisesta sodasta, jota ovat käyneet keskenään työväen luokan viholliset. Tehden yhteenvedon siitä, mitä on tehty työn suojeluksen alalla ja mihin ovat pystyneet neuvostovallan *lait*, saamme yleensä tällöisen kuvan.

a) *Työajan rajoittaminen.*

Tässä neuvostovalta on ryhtynyt moniin toimenpiteisiin.

1. On lopullisesti säädetty 8 tunnin työpäivä, mikä on vahvistettu lailla (jonka vahvistamista sovittelijahallitus kierteli) ja 6 tunnin työpäivä henkiselälle ja konttorityölle.

2. On lakkautettu säännöllinen ylityö, joka on sallittu ainoastaan poikkeustapauksissa ja rajoitetussa määrässä, puolentoistakertaisella lisämaksulla.

3. On supistettu työpäivä erittäin vaarallisissa teollisuuksissa, esim. tupakkateollisuudessa 7 tuntiin ja kaasu-teollisuudessa 6 tuntiin.

4. On säädetty 42 tunnin säännöllinen lepoaika viikossa (tässä tarkoituksessa lauantaisin työpäivä on supistettu kaikkialla 6 tuntiin). Kuka ei käytä sunnuntaipäivää, sille myönnetään joku muu vapaa päivä viikon varrella.

5. Kullekin työläiselle myönnetään lomaa kerran vuodessa täydellä palkalla (työlakien kokoelman mukaan kuu-kausi), nykyisenä vaikeana aikana syksyllä 1919 kaksi viikkoa.

6. Erikoisen epäterveellisissä töissä ja alaikäisille, jotka matkustavat siirtoloihin, myönnetään kahden viikon lisäloma.

b) *Naisten ja lasten työn suojelus.*

1. Naisilta on säännöllinen yö-, yli- ja päiväkautinen työ kielletty.

2. On kielletty 16 vuotta nuorempien työhön otto. Toeuttaen heidän asteettaisen työstä poistamisensa (etupäässä epäterveellisistä töistä) valmistetaan heille samalla aineellista huoltoa ja sijoitetaan heitä kouluihin.

3. On supistettu alaikäisten työpäivä (työhön jääneiltä alaikäisiltä - 4 tuntiin, alaikäisiltä 16-18-vuotiaille - 6 tuntiin).

4. On kielletty yli-, yö- ja päiväkautinen työ kaikilta, jotka eivät ole täyttäneet 18 vuotta.

Erikoisesti *äitiyden suojelukseseen nähden* on toteutettu seuraavat lait.

1. On määrätty apumaksu kaikille raskaille ja synnyttävälle sekä työntekijättäriille että myös työmiesten vaimoille täyden työpalkan suuruisena koko siltä ajalta, kun asianomainen on vapautettu raskauden ja synnytyksen tähden työstä.

2. Raskaat naiset lasketaan lomalle 8 viikkoa ennen synnytystä, jos työskentelevät ruumiillisessa työssä ja 6 viikkoa ennen, jos työskentelevät henkisessä tai konttorityössä.

3. Synnyttäneille annetaan myös vastaavasti lomaa 8 ja 6 viikkoa jälkeen synnytyksen.

4. Lasta imettävät äidit saavat olla työstä vapaina puoli tuntia joka kolmen tunnin perästä.

5. Kaikille äideille maksetaan lisäapua lapsen huolenpitoon 720 ruplaa ja lapsen elatukseen 24 ruplaa päivässä 9 kuukauden aikana synnytyksestä lukien.

Näissä käytäntöön sovelletuissa toimenpiteissä on joi-takin *poikkeuksia »Työlakien kokoelmasta»*. Näitä poikkeuksia on: poikkeustapauksissa ylityön salliminen, rajoit-taen sen 50 tuntiin vuodessa; myöntäminen, että alaikäiset 14-16 vuoteen saavat työskennellä 4 tuntia päivässä; kuu-kauden kesäloman väliaikainen muuttaminen kaksiviikkoi- seksi; yötyön pituus 7 tuntiin.

Kaikki nämä poikkeukset ovat johtuneet siitä äärimmäi- sen vaikeasta asemasta, johon Neuvostovalta on tullut kaik- kien imperialismin voimain petomaisen puristuksen tähden.

c) *Tehtaiden varustaminen teknillisillä ja sanitäärivälineillä:*

Tässä suhteessa on toteutettu seuraavat toimenpiteet:

1. On julkaistu joukko pakollisia määräyksiä teknillisen turvallisuuden sanitääri- ja ammatillisen hygienian alalla, jotka ovat aiheuttaneet tehtaissa työolojen tuntevan parannuksen.

2. Kaikissa epäterveellisissä töissä annetaan erikoiset vaatteet, jotka suojelevat pölyltä, kaasuilta, kosteudelta j. n. e.

3. Kaikille työläisille annetaan työpuku, mikä on työlaitoksen omaisuutta ja jota annetaan käyttää työnteon aikana.

4. Kaikkien työn suojeluksen alalla tehtyjen aloitteiden todella elämässä toteuttamiseksi on perustettu *työn tarkastus*, jonka suorittavat suurissa työväen kokouksissa valitut henkilöt. Erikoisia ammatteja varten, joissa on erikoiset työolot ja työläiset ovat hajallaan (kuljetus-, rakennus-, maamviljelys- y. m. työt) vastaavat liitot muodostavat erikoisen neuvovan työn tarkastuksen.

Missä määrin *itse* työläiset ovat alkaneet ottamaan osaa työhön tällä alalla, näkyy numeroista, jotka osottavat uusien tarkastajain kokoonpanon. Ne osottavat, että 1. päivään elok. 1919 oli 53 $\frac{1}{2}$ % kaikista tarkastajista työläisiä. Todellisen numeron pitää olla paljon suuremman sillä moneen nähden ei ole heidän »ammattiaan» selvitetty. Jos laskee työläisten (selvitettyjen) luvun selvitettyjen yhteiseen lukuun verraten, niin tämä prosentti kohoaa 62 $\frac{1}{2}$:een., yhdessä kauppa- y. m. palvelijain kanssa nousee se 88 $\frac{1}{2}$:een!

Tarkemmat tiedot ovat seuraavat (1. p:ltä elok. 1919).

Ammattinsa perusteella tarkastajat jakaantuivat seuraavalla tavalla:						
Työläisiä	112	henk.	eli	54 1/2%	kaik.	(62 1/2% selvitetystä)
Mestareita, tekni-						
koita, piirustajia	21	»	»	10 %	»	(11 1/2% »)
Kauppa- ja konttori-						
apulaisia	28	»	»	13 %	»	(15 1/2% »)
Välskäreitä	4	»	»	2 %	»	(2% »)
Farmaseutteja	1	»	»	1/2 %	»	(1/2% »)
Opettajia	5	»	»	2 %	»	(2 1/2% »)
Ylioppilaita	4	»	»	2 %	»	(2% »)
Lääkäreitä	5	»	»	2 1/2 %	»	(2 1/2% »)
Insinöörejä	1	»	»	1/2 %	»	(1/2% »)
Juristeja	1	»	»	1/2 %	»	(1/2% »)
Ammatti selvittämättä	28	»	»	13 %	»	(15 1/2% »)

Edelliseen puolivuoteen verraten työläisten luku on vähän kohonnut (54 1/2%:iin 47%:sta tai 62 1/2%:iin 60 prosentista selvitetystä); mestareiden ja teknikoiden luku on pysynyt melkein samana (nyt 10%, ennen 11%); melkoisesti on kohonnut kauppapalvelijain luku (8% - 13%:iin). Ylioppilaiden suhteellinen määrä on tullut kolme kertaa pienemmäksi (alentunut 6%:sta 2%:iin) ja todellinen luku kaksi kertaa pienemmäksi (alentunut 8:sta 4:ään), muut pienemmät pysyneet miltei muuttumattomina.

Tällä tavalla meillä todella on oikea *työväen* tarkastus, työväen sekä tarkoitusperältään että kokoonpanoltaan.

Kuitenkin juuri työn suojeluksen alalla jää vielä hyvin paljon tehtäväksi itse tehtaissa. Monissa tapauksissa meillä vielä kukoistavat kauheat työolot, erittäinkin takapajuilla olevissa laitoksissa, missä työläiset ovat huonosti järjestyneitä, vähätietoisia ja vähän sivistyneitä. Näissä lävissä kaikki tai melkein kaikki on jäänyt ennalleen. Usein tosin ei voi tehdä välttämättömiä parannuksia, jotka vaatisivat uusia laitteita ja uusia varustuksia. Mutta paljon voidaan vielä tehdä ilman sitäkin, jos kiinnitetään yhä suurempia joukkoja työväen olosuhteiden parantamisasiaan.

130 §. MITÄ ON YHTEISKUNNALLINEN HUOLTO? Kapitalistinen järjestys, kuten olemme nähneet, on asettanut päämääräkseen lisäarvon pusertamisen työväenluokasta. Palkkatyöläinen, proletaari, on ollut yksinkertaisesti kapitalistin voiton välikappaleena. Ja kun tämä elävä välikappale meni pilalle tai osottautui kelvottomaksi tai tarpeettomaksi, hänet säälimättä heitettiin pois, kuten loppuun puserrettu sitruuna tai munan kuori. Työttömien kurjuudesta, sairaudesta, vanhuudesta, työkyvyttömyydestä - ei mistään ole kapitaali välittänyt: se heitti suuria ihmisjoukkoja portin ulkopuolelle, ollenkaan *koettamatta heitä auttaa* tai auttaen, vaan parhaita aineksia, kuten luotettavia virkailijoita, joista se oli jo imenyt kaikki elämän nesteet.

Neuvostotasavallassa eivät työläiset ja köyhät ole riiston välikappaleena. Mutta tästä ei seuraa, ettei meillä olisi suunnatonta köyhyyttä. Maassamme, joka on vihollisen ahdistama, kaikilta puolin saarrettu, erotettu kivihielestä, nافتasta ja raaka-aineista, on kurjuutta suunnattoman paljon. Kapitalisti ei heitä ulos tehtaasta, mutta välistä täytyy panna tämä tehdas seisomaan sentähden, ettei ole poltto- eikä raaka-ainetta - kas siitä teille on myös työttömyyttä. Ei se ole entisen tapaista työttömyyttä; se aiheutuu aivan muista syistä, mutta sitä on. Meille on jäänyt imperialistisesta sodasta invaliideja ja raajarikkoja; meillä on paljon vastavallankumouksen uhreja; vanhuksia, sairaita, lapset - kaikki ne vaativat huolenpitoa ja hoitoa. Työläishallitus ei katso kaikkien näiden aineiden avustamista kuten almun antamista, kerjäläiselle rovon heittämistä tai vaivaisavun myöntämistä. Työväenhallituksella on suora *velvollisuus* ylläpitää heitä,

erittäinkin niitä, jotka ovat lähteneet työväen ja Punaisen armeijan riveistä.

Meidän lopullisena päämääränämme on sellainen yhteiskuntatila, missä kaikki ihmiset, jotka jostain syystä ovat menettäneet työkykynsä, olisivat täysin turvatut; että vanhuksilla olisi rauhallinen vanhuus, kaikki elämän mukavuuDET; että lapsilla olisi kaikki, mitä heidän ijässään tarvitsevat; että sairaat ja raajarikkoiset eläisivät parhaissa ja heille mukavimmissa oloissa; että väsyneet ja nääntyneet lepäilisivät niin kuin ennen vanhaan rikkaimmat porvarit; ettei olisi ihmisillä alituista, hermostuttavaa huolta »pahoista päivistä».

Tietenkään tämä ei vähimmässäkään määrin vastaa meidän nykyistä tilaamme. Maamme on tällä kertaa kurja maa kaiken maailman rosvojen armosta. Meillä ei ole kaikista tavallisimpia tavaroita: esim. lääkkeitä: niitä eivät imperialistit laske maahamme, heidän ovat saartorenkaiseensa sulkeneet meidät Mutta yhtä eivät voi Neuvostovalloilta kieltää: *se ei sääli varoja ollakseen edes jollain tavoin työkyvyttömiä apuna ja turvatakseen heitä.*

131 §. YHTEISKUNNALLISEN HUOLLON PÄÄALAT. Yhteiskunnallisen huoltotoiminnan pääaloja on kaksi. Ensimmäinen on niiden henkilöiden huolto, jotka ovat menettäneet työkykynsä tai työnsä *ollessaan jossain työssä* (ruumiillisessa tai henkisessä). Tähän kuuluvat työttömyystapaukset ja työkyvyn menettämistapaukset, joko väliaikainen (sairaus, haavoittuminen, raskauden tila, synnytys) tai pysyväinen (invaliditeetti, vanhuus, kroonillinen, pysyvä sairaus). Toiseksi on se niiden henkilöiden huoltamista, jotka *eivät ole työssä, vaan muualla loukkaantuneet tai menettäneet työ-*

kykynsä. Tähän kuuluvat vanhan sodan invaliidit, haavoittuneet puna-armeijalaiset, puna-armeijalaisten perheet, ne, jotka ovat kärsineet vastavallankumouksesta, ne, jotka ovat joutuneet kärsimään jostain satunnaisesta onnettomuudesta (tulipalosta, tulvasta, kulkutaudeista y. m. s.). Lopuksi on välttämätöntä ottaa huomioon myös muutkin työkyvyttömät, vanhan yhteiskuntajärjestyksen ja inhoittavien yhteiskunnallisten suhteiden uhrin. Tähän luokkaan kuuluvat kerjäläiset, hoidottomat, kodittomat, vialliset (rappeutuneet, heikkojärkiset j. n. e.).

Sen lisäksi apua tarvitaan perheen jäsenten kuoleman sattuessa.

Kaikki nämä ainekset, jotka ovat huollettavana, muodostavat suunnattoman ihmispaljouden. Ensimmäinen ryhmä (johon kuuluvat työkykynsä menettäneet tai työstä poisjääneet, mutta tavalla tai toisella sidotut tuotantoon) on työkomisariaatin hoidossa, joka komisariaatti asiallisesti on työväen ammattiliittojen käsissä; toinen ryhmä on yhteiskunnallisen huoltoasiain komisariaatin hoidossa.

132 §. MITÄ ON TEHTY YHTEISKUNNALLISEN HUOLLON ALALLA. Neuvostovalta on toteuttanut kokonaisuudessaan työläisten huollon työkyvyn menettämisen kaikissa muodoissa, niiden joukossa myös *työttömyyden* sattuessa, jota ei ole missään muualla maailmassa.

Ensimmäisen ryhmän huollettavien suhteen on ryhdytty seuraaviin toimenpiteisiin:

1. Kaikki henkilöt, jotka tekevät »palkkatyötä», ovat vapautetut yhteiskuntavakuutuksen maksuista.

2. Yhteiskunnallisen huollon ja työn suojeluksen järjestämistoiminnasta on kerrassaan syrjäytetty liikkeenharjoit-

tajat ja kaikki elimet toimivat työväen järjestöjen edustuksen perusteella.

3. On otettu käytäntöön huolto kaikissa työkyvyn menetytapauksissa ja työttömyyden sattuessa.

4. On toteutettu työläisten perheen jäsenten huolto perheen elättäjän kuoleman sattuessa.

5. On otettu käytäntöön avustuskasut työläisen työpalkan suuruisena sairauden, ruumiinvamman, karanteenin ja muun väliaikaisen työttömyystapauksen sattuessa.

6. On säädetty elinkautinen, 1,800 ruplan kuukausieläke (Moskovan mukaan) kaikille työinvaliditeille, katsomatta syyhyn, mikä invaliditeetin on aiheuttanut (vanhuus, ruumiinvamma, ammattitauti y. m. s.) ja riippumatta työvuosien luvusta.

7. On toteutettu hautausavustus työtätekeville, suorittamalla 1,440 ruplaa perheen päämiehen ja 400-800 ruplaa perheen muun jäsenen hautauskustannuksiin, riippuen vainajan iästä.

8. Työtätekevien kuollessa määrätään perheelle aina 1,200 ruplaan (Moskovassa) elinkautinen kuukausieläke riippuen perheen jäsenten lukumäärästä.

9. Tarkoituksenmukaisempaa eläkkeen määräämiskysymyksen ratkaisemista varten on Työosastojen yhteyteen muodostettu erikoisia työläiskomiteoita, jotka määräävät eläkkeen ja avustuskasut.

10. Kaikissa kuvernementeissa on muodostettu n. s. eksperttitoimistoja työläisten puhemiehyiden alaisena, jotka myös määräävät invalideettiasteen.

11. Kaikissa ujesteissa on muodostettu kontrollikomiteoita työläisten puhemiehyiden alaisena pitämään silmällä hoitoloita ja kontrolleeraamaan sairaita.

12. Huoltotoiminnan lähentämistä varten kaikkialla niille paikoin, missä työläisiä asuu, muodostetaan paikkoja, joissa otetaan vastaan ilmoituksia avustusmaksu- ja eläkeasioissa ja joissa maksetaan eläkkeitä ja avustuksia, mutta suurissa liikkeissä on säädetty avustuksien suoritus itse liikkeissä.

13. On poistettu rajoittavat aikamäärät avustusmaksuista. Nyt sairastapauksissa maksetaan avustus paranemiseen asti ja invaliditeetissä kuolemaan saakka.

14. Yhteiskunnallinen huolto käsittää poikkeuksetta kaikki palkkatyötä tekevät henkilöt ja ulotetaan kotiteollisuustyöläisiin, käsityöläisiin ja talonpoikiin.

15. Toisella vuosipuoliskoilla 1919 työläisten ja virkailijain huoltoon Neuvostovalta myönsi etumaksua 5 miljardia ruplaa.

Toisesta huollettavien ryhmästä on erittäin tärkeää *puna-armeijalaisten perheiden ja itse puna-armeijalaisten huolto*.

Puna-armeijalaisinvalidit saavat täyden työkyvyn menettämisen (yli 60%) sattuessa eläkkeen, joka suuruudeltaan on yhtä suuri kuin sen paikkakunnan keskipalkka, missä hän asuu; eläkkeen suuruus alenee riippuen invaliditeettiasteesta (sen ollessa 15-30% saadaan $\frac{1}{3}$ palkasta); puna-armeijalaisen maiden tulee olla kynnettyjä ja hänen taloutensa varustettu kylvöaineilla; perheille tulee antaa muonaosuus, jonka suuruus riippuu perheen työkyvyttömien jäsenten luvusta; puna-armeijalaisten perheiden jäsenet vapautetaan asuntovuokramaksuista ja saavat lisäelintarvekortin; puna-armeijalaisen kuoleman sattuessa saavat hänen perheensä työkyvyttömät ja turvattomat jäsenet eläkkeen,

joka on suuruudeltaan 60% asianomaisen paikkakunnan keskimääräisestä työpalkasta, jos perheessä on yksi työhön kykenemätön jäsen, ja täyden työpaikan suuruisen, jos perheessä on kolme tai useampia työkyvyttömiä j. n. e.

Ensimmäisellä vuosipuoliskolla 1919 oli puna-armeijalaisten perheille suoritettu raha-avustusta miljaardi kaksisataa miljoonaa, toisella vuosipuoliskolla oli myönnetty 3 1/2 miljaardia ruplaa. Tov. Vinokurovin tietojen mukaan syksyyn 1919 olivat puna-armeijalaisten perheet saaneet avustuksia noin 4 1/2 miljaardia ruplaa.

Sitä paitsi 4. p:stä heinäk. 1. p:ään jouluk. 1919 siirrettiin kuvernementteihin yli 2 1/2 miljaardia ruplaa.

Maatalousavustukseen myönnetty 200 miljoonaa ruplaa.

Asuntovuokra-avustukseen myönnetty 150 miljoonaa ruplaa.

Sota-invaliidien avustukseen myönnetty 168 miljoonaa ruplaa.

Yhtenä suurimpana vikana yhteiskunnallisessa huolto-toiminnassa on meidän huonosti toimiva koneistomme: huonosti toimitettu huollettavien lasku, huono rahojen paikalle toimittaminen, yhteiskunnallisen huoltokomisariaatin laitoksissa vallitseva kansliahitaus j.n.e. Järjestökoneiston parantaminen on puolueen välttämätön tehtävä.

133 §. MUITA TOIMENPITEITÄ TYOVÄENLUOKAN ASEMAN PARANTAMISEKSI. Paitsi niitä toimenpiteitä, joista yllä on puhuttu, on suunnaton merkitys työväen luokan asemalle myös monilla muilla toimenpiteillä, jotka mainitaan »Työlakien kokoelmassa». Nämä toimenpiteet välittömästi johtuvat siitä, että proletariaatti on hallitsevana luokkana, ja sentähden ne menevät paljon pitemmälle niitä vaatimuksia, joita on esitetty sosialististen puolueiden ohjelmissa. Pääasiassa nämä toimenpiteet ovat kolmenlaisia:

ensiksi *työväenjärjestöjen osan otto ratkaistaessa kysymystä työläisten työhön ottamisesta ja eroittamisesta*. Tämä kysymys riippuu työväen hallinnoista ja työväen tehdaskomiteoista;

toiseksi valtion toimittama *työpaikkojen järjestäminen*. Tässä on mielenkiintoista se, että ammattiliitot laativat arvioinnit (tariffit) ja toteutetaan ne työkomisariaatin välityksellä, joka asiallisesti muodostetaan ammattiliikkeen edustajista;

kolmanneksi, *pakollinen työn etsintä työttömille* erikoisten neuvostojen ja ammattiliittojen elinten toimesta (n. k. työvoimain lasku ja jakeluosastot).

Kaikki nämä toimenpiteet ovat läheisesti sidotut kaikkien työväenjärjestöjen ja ennen kaikkea ammattiliittojen hallitsevaan asemaan.

134 §. PUOLUEEN TULEVAT TEHTÄVÄT. Kaikista tärkeimpänä tehtävänä on mahdollisimman täydellisesti ja laajasti toteuttaa käytännössä Neuvostovallan dekreetit ja määräykset. Sattuu hyvin usein, että toiminta ei tapahdu dekreettien mukaan, että paperilla on toisin kuin elämässä. Täydellisen, tarkan, oikean, kaikkien toimenpiteiden elämässä toteuttamisen takaa etupäässä oikein järjestetty koneisto, missä keskus on sidottu paikkakuntain kanssa ja paikkakunnat keskuksien kanssa, missä koko kone on käynnissä. Tämä on vuorostaan mahdollinen vain siinä määrin, kuin työhön tullaan kiinnittämään itse joukot. Tässä tarkoituksessa on välttämätöntä:

1) *voimistuttaa työn tarkastuksen järjestämis- ja laajennustyötä*; sinne on välttämätöntä kiinnittää yhä uusia ja uusia lisävoimia itse työläisistä; ei kukaan paremmin kuin

itse työmiehet, jotka hyvin tietävät työolot, voi huomata kaikkia puutteellisuuksia ja ryhtyä käytännöllisiin toimenpiteisiin niiden poistamiseksi;

2) on välttämätöntä *ulottaa tarkastus pikku- ja kotiteollisuuteen*. Nämä teollisuudet aina ovat jätetyt jälkeen. Mutta juuri täällähän usein kaikista kauheimmat työehdot vallitsevatkin. Työväen tarkastus voisi tällä alalla tehdä hyvin paljon;

3) on välttämätöntä myös *ulottaa työn suojelus* kaikkiin sen muotoihin, niiden joukossa rakennustyöläisiin, maa- ja vesikuljetustyöläisiin, palvelijoihin ja maataloustyöläisiin. Nämä työn alat, jotka ovat hajallaan, vähemmän järjestyksikäyttöisiä, tulee myöskin liittää yhteiseen systeemiin.

4) Vielä on välttämätöntä lopullisesti *eroittaa työstä alaikäiset ja enimmänsupistaa* työpäivää nuorilta henkilöiltä.

8-tuntinen työpäivä, joka on työn suojeluksemme perustana, ei ollenkaan ole puolueemme näkökannalta sen raja, jota alle ei voitaisi päästää työtuntien lukua. Tältä kannalta katsoen ei ole olemassa mitään etukäteen annettua rajaa. Kaikki riippuu tästä tuotantovoimien tilasta. Tätä nykyä, yleisen tuotannon painuessa alimmalle asteelleen ja seksorron jatkuessa, ei työpäivää voida lyhentää yleisenä sääntönä; välistä sitä jopa voidaan (sotatilan y. m. s. yhteydessä) jatkaakin. Mutta pienimmänkin mahdollisuuden ollessa meidän tulee toteuttaa säännöllinen *kuuden tunnin työpäivä kaikille* työläisille, kuten se jo nyt on olemassa monilukuisten virkailijain joukoilla.

Toiselta puolen, jotta onnistuttaisiin saavuttamaan tämä tuottavaisuuden nouseminen, on alituisesti myös parannet-

tava työvoimain laatua sopivasti ottamalla käytäntöön *kehoituspalkkiojärjestelmä*.

Puolue ei kumminkaan ratkaise yleisiä yhteiskunnallisen huollon tehtäviä hyväntekeväisyyden hengessä tai palkkiona laiskottelusta ja loiselämisestä; kuka apua tarvitsee, sitä proletaarivalta on *velvollinen* auttamaan, juuri niin kuin sen velvollisuus on helpoittaa monien masentuneiden ihmisten paluuta työelämään.

XIX LUKU.

Kansan terveyden suojelus.

135 §. Kansan terveyden erikoisen suojeluksen välttämättömyys. 136 §. Lääkintöalan laitosten kansallistuttaminen. 137 §. Lääkintöalan työntekijäin työvelvollisuus. 138 §. Lähimmät tehtävät kansan terveyden suojeluksen alalla.

135 §. KANSAN TERVEYDEN ERIKOISEN SUOJELUKSEN VÄLTTÄMÄTTÖMYYS. Kapitalismi on aina pitänyt työläiset likaisissa asunnoissa, jotka ovat kihisseet tarttuma-aineista. Ainoastaan pelosta, että se itse joutuu kulkutaudin uhriksi, on porvaristo ryhtynyt joihinkin toimenpiteisiin vaikkapa vähänkin parantaakseen palkkaorjainsa asuntoja. Jo 1784 Englannin parlamentti osoitti auliuttaan ja alkoi huolehtia työläisistä: tämä tapahtui sen tähden, että erikoinen parlamenttikomitea oli saanut selville seuraavan tosiasian: lavantauti, kauhea kulkutauti, *läksi tehtaista*. Kapitalismi on huolehtinut väestön terveyden suojeluksesta ainoastaan siinä määrin kuin on tarvittu ehkäisemään sen omaa »sairastumista».

Imperialistisen sodan johdosta jyrkästi on pahentunut laajojen työläisjoukkojen tila. Yleiset olot, nälkä, kylmä y. m. s. ovat synnyttäneet suunnattomia kulkutauteja, jotka

ovat niittäneet kansaa oikealta ja vasemmalta: kolera, pilkkukuume ja lopuksi *uusi* tauti, »espanjalainen» kuumetauti, ovat ilmaantuneet yksi toisensa jälkeen. »Uusi» tauti on ilmeisesti ollut sodan yhteydessä. Laihtuneet, kuluneet ja heikentyneet ihmiselimistöt eivät voi vastustaa tauteja. Kuolevaisuus nousee tavattomasti kaikissa maissa ja saa todellisen kurjuuden luonteen.

Mutta sota on jättänyt vielä yhden perinnön: uskomattoman veneeristen tautien, niiden joukossa syfiliksen, levenemisen. Sotamiehet ovat sairastuneet joukottain tähän tautiin ja sitten levittäneet sitä pitkin maaseutua.

Koskaan ennen eivät veneeriset taudit ole vielä sillä tavoin levinneet kuin nyt.

Kaikki tämä yhdessä otettuna vaatii erikoista toimintaa kansan terveyden suojeluksen alalla. Tietenkin paljon saadaan taistelussa tauteja vastaan aikaan toisiakin teitä: esim. oikealla tavalla ratkaisemalla käytännössä asuntokysymys, parantamalla työläisasuntoja, poistetaan tartunnan aiheuttajat; yhtä suunnaton merkitys on työn suojeluksella: jokainen ymmärtää, että elintarveasian tästä tai toisesta tilasta, väestön ravitsemisesta riippuu melkein kaikki j. n. e.

Mutta tämä ei vähääkään tee tarpeettomaksi ryhtyä myös moniin erikoisiin, yhteiskunnallisessa mittakaavassa toteutettaviin toimenpiteisiin.

Ja nyt kun alkeellisimmatkin olemassa-olon ehdot ovat hyvin huonolla kannalla; pitää osottaa kaikkea lisääpua taistelussa tätä pahaa vastaan.

136 §. LÄÄKINTÄALAN LAITOSTEN KANSALLISTUTTAMINEN. Kapitalistisella yhteiskunnalla on ollut käytettä-

vänään myös kapitalistisesti järjestetty lääkintätyön systeemi.

Yksityissairaalat, kylpypaikat, sanatoriot, vesi, sähkö ja valoparannuslaitokset, apteekit, sairaalat y. m. s. olivat järjestetyt rikkaan päämääriä silmällä pitäen. Valtavin määrä niistä oli tarkoitettu yksinomaan parantamaan ihroittumuksesta, jalkain kolotuksesta ja muista ylimystön taudeista, jotka ovat ominaisia kapitalistisen yhteiskunnan vlassa-oleville luokille. Kylpylöihin eivät työläiset ole voineet matkustaa; kukaan työläinen ei ole ollut sanatooriassa.

Apteekkiala on myöskin palvellut voiton saavuttamistarkeitä. Kaikki ne liikkeet eivät taloudellisessa suhteessa mitenkään eronneet muunlaisista liikeyrityksistä.

On ollut pakko siirtää ne kapitalistitaskun palveluksesta työläisten palvelukseen. Ensimmäisenä askeleena tähän suuntaan on ollut näiden laitosten *kansallistuttaminen*.

137 §. LÄÄKINTÄALAN TYÖNTEKIJÄIN TYÖVELVOLLI-SUUS. Kulkutautisairauksien suuri määrä ja niiden nopea lopettamisen tarve asettavat etualalle välttämättä kysymyksen suunnitelmallisesta, järjestetystä ja suuresta mittakaavassa käytävästä taistelusta näitä kulkutauteja vastaan. Kun lääkintäalan työntekijöitä on verrattain vähän, on itsestään selvää, että on syntynyt pakottava tarve *luetteloida heidät ja mobilisoida* taistelurintamalle etupäässä kulkutauteja vastaan.

Näiden toimenpiteiden ansiosta, kun käytettiin melkein pä kaikki lääkärivoimat, alkaen huomattavimmista professoreista aina ensi kurssin ylioppilaihin ja välskäreihin saakka, on onnistuttu pysäyttämään uhkaavat kulkutaudit: kolera ja pilkkukuume.

Lääkintöalan työntekijäin työvelvollisuudella on kuitenkin toinenkin kuin ainoastaan tuo »tulipalo»-merkitys. Se on, rinnan lääkintälaitosten kansallistuttamisen kanssa, olla yhtenä tulevan *järjestetyn* yhteiskunnallisen terveydenhoidon ja sosiaalisen hygienian ituna.

138 §. LÄHIMMÄT TEHTÄVÄT KANSAN TERVEYDEN SUOJELUKSEN ALALLA. Kun on tavaton puute mitä välttämättömmistä tavaroista (sairaaloiden ja parantoloiden elintarpeista, lääkeaineista, lääkärin kapineista ja instrumenteista) on työ erikoisen vaikeata. Tämä työ suuntautuu etupäässä kolmelle pääalalle, missä sen kehittäminen on meidän puolueemme tehtävänä.

Ensiksi on ryhdyttävä *laajoihin sanitäärisiin* toimenpiteihin. Tässä täytyy muistuttaa asuttujen paikkojen terveysolojen parantamista; likakaivojen, kanavien, likavesiameiden, lian kaatopaikkojen, törkyhautojen, klosettien y. m. s. välityksellä leviävät sairauden idut; maaperän, veden ja ilman kunnollisena pito on ensimmäisenä yhteiskunnallisten terveysolojen ehtona. Sitten tähän kuuluu yhteiskunnallisen ravitsemisen asettaminen tieteellis-hygieniselle pohjalle; meidän elintarvevarastojemme vähyyden vallitessa voidaan tämä tehtävä toistaiseksi erittäin vähässä määrin täyttää; mutta hygienisesti järjestetty ruoan valmistus yhteiskunnallisissa ruokaloissa, lasten ruokaloissa, sairaaloissa ja muissa yhteiskunnallisissa paikoissa voidaan jo nyt suorittaa. On välttämättä edelleen järjestettävä toimenpiteitä, jotka ehkäisevät tarttuvien tautien kehittymistä; on saatava aikaan laitosten, yksityisten asukkaiden, katujen terveydenhoidollinen valvonta; veden puhdistus, kuuman

veden saannin järjestäminen, desinfektio, pitovaatteiden pakollinen desinfioiminen j. n. e., j. n. e.

Toiseksi on välttämätöntä *suunnitelmallinen taistelu* n. k. »yhteiskunnallisia tauteja» vastaan, s. o. niitä vastaan, joilla on joukkoluonne ja jotka aiheutuvat syvällisistä yhteiskunnallisista syistä. Sellaisia ennen kaikkea ovat kolme sairautta: tuberkuloosi, joka aiheutuu huonoista työoloista, veneeriset taudit, jotka levenevät etupäässä sodan mukana, ja lopuksi alkoholismi, jonka synnyttää villiytyminen, kiusaantuminen ja raakalaisuus toiselta puolen ja loiselämä toiselta puolen. Nämä taudit eivät ole ainoastaan sellaisia, jotka koskevat meitä. Niillä on suunnaton vaikutus myös meidän jälkeläisiimme. Ihmiskuntaa uhkaa mitä vakavin vaara, erikoisesti uhkaava juuri sentähden, että nykyään, puutteen johdosta, nämä sairaudet vaikuttavat erittäin tuhoisasti.

Vihdoin, kolmanneksi, on välttämätöntä *turvata* väestö yleisesti saatavalla, *maksuttomalla lääkärin ja lääkeaineiden avulla*. Vaikeus on nyt lääkeaineiden ehdottomassa riittämättömyydessä. Tämä puute ei aiheudu ainoastaan meidän teollisuutemme rappioutilasta, vaan saarrosta; »humaaniset» liittolaiset tahtovat meidät tukahuttaa ei ainoastaan siten, että he riistävät meiltä raaka- ja polttoaineen, ei ainoastaan »nälän luisella kädellä», vaan myös *kulkutaudeilla*. Tässä kysymys nojautuu meidän yleiseen taisteluamme maailman imperialismia vastaan.

Venäjän Kommunistisen (bolshevikkien) Puolueen ohjelma.

Hyväksytyt 8:nnessa puoluekokouksessa 18.-23. p:nä maaliskuuta 1919.

Lokakuun vallankumous (25. p. lokak., 7. p. marrask., 1917) Venäjällä toteutti proletariaatin diktatuurin, joka köyhimmän talonpoikaisväestön eli puoliproletariaatin kannattamana on alkanut luoda kommunistisen yhteiskunnan perusteita. Vallankumouksen kehityksen kulku Saksassa ja Itävalta-Unkarissa, proletariaatin vallankumouksellisen liikkeen kasvaminen kaikissa kehittyneimmissä maissa, tämän liikkeen neuvostollisen muodon leviäminen, s. o. sellaisen muodon, joka suoraan tarkoittaa proletariaatin diktatuurin toteuttamista, kaikki tämä on osoittanut, että on alkanut maailman proletaarisen kommunistisen vallankumouksen aikakausi. 1-5 §.

Tämä vallankumous on välttämättömänä tuloksena enimmissä sivistysmaissa tähän asti vallinneen kapitalismin kehityksestä. Kapitalismin ja porvarillisen yhteiskunnan luonnetta meidän vanha puolueohjelmamme (ellei oteta huomioon puolueemme epätarkkaa nimittämistä sosialidemokraattiseksi) kuvasi oikein seuraavissa väitteissään:

»Sellaisen yhteiskunnan huomattavimpana erikoisuutena on kapitalistisille tuotantosuhteille perustuva tavaratuotanto, suhteille, joiden valitessa tärkein ja huomattavin osa tavarain tuotannon ja vaihdon välineitä kuuluu lukumäärältään vähäiselle luokalle henkilöitä, samalla kun väestön tavattoman suuren enemmistön muodostavat proletaarit ja puoliproletaarit, joiden on taloudellisen tilansa vuoksi pakko joko jatkuvasti tai ajoittain myydä työvoimaansa, s. o. ruveta kapitalistien palkkatyöläisiksi ja luomaan työllään tuloja yhteiskunnan ylimmille luokille. 6-13 §.

- 14 §. »Kapitalististen tuotantosuhteiden vallan ala laajenee yhä enemmän sikäli kuin tekniikan yhä jatkuva täydellisyntyminen, joka lisää suurliikkeiden taloudellista merkitystä, johtaa pienten itsenäisten tuottajain syrjäyttämiseen, muuttan osan heistä proletaareiksi, pienentäen muiden merkityksen yhteiskunnallisessa ja taloudellisessa elämässä ja paikoittain saattaen heidät enemmän tai vähemmän täydelliseen, enemmän tai vähemmän selvään, enemmän tai vähemmän raskaaseen riippuvaisuuteen pääomasta.
- 15 §. »Sama tekniikan keskityskulku antaa sitä paitsi yrittäjille mahdollisuuden yhä laajemmalti käyttää naisten ja lasten työtä tavarain tuotannon ja jaon toimissa. Mutta koska se toisaalta johtaa suhteelliseen yrittäjille tarpeellisen työläisten elävän työn vähenemiseen, niin työvoiman kysyntä ehdottomasti jää pienemmäksi kuin on sen tarjonta, minkä vuoksi palkkatyön riippuvaisuus pääomasta kasvaa ja kohoo sen riistämissä taso.
- 16 §. »Sellainen asiointi porvarillisissa maissa ja niiden yhä kärjistyvä keskinäinen kilpailu maailmanmarkkinoilla vaikeuttavat yhä enemmän tavaroiden menekkiä, joita tuotetaan yhä kasvavassa määrässä. Liikatuotanto, joka ilmenee enemmän tai vähemmän kärjistyneinä liikepulina, joita seuraa enemmän tai vähemmän pitkällisiä liike-elämän seisahduksen kausia, on välttämätöntä seurausta tuotantovoimien kasvamisesta porvarillisessa yhteiskunnassa. Liikepulat ja liike-elämän seisahduksen kaudet vuorostaan vielä lisäävät palkkatyön riippuvaisuutta pääomasta, vielä nopeammin johtavat suhteelliseen, joskus ehdottomaan työväenluokan aseman huononemiseen.
- 17 §. »Siten tekniikan täydellisyntyminen, joka merkitsee tuottavan työn lisääntymistä ja yhteiskunnallisen rikkauten kasvamista, tuottaa porvarillisessa yhteiskunnassa seurauksekseen yhteiskunnallisen eriarvoisuuden kasvamista, omistavien ja omistamattomien välisen etäisyyden suurenemista sekä elämisen epävarmuuden, työttömyyden ja kaikenlaatuisen puutteen kasvamista yhä laajemmille työväen joukkojen kerroksille.
- »Mutta sikäli kuin kasvavat ja kehittyvät kaikki nämä porvarilliselle yhteiskunnalle ominaiset vastakohtaisuudet, sikäli kasvaa myöskin työtekevien ja riistettyjen joukkojen tyytymättömyys olemassaolevaan asiointilaan, kasvaa proletaarien lukumäärä ja yhteenliittyneisyys ja kärjistyvät heidän taistelunsa riistäjiä vastaan. Samalla tekniikan täydellisyntyminen, keskittäen tuotannon ja vaihdon välineet ja yhteiskunnallisena työprosessin kapitalistisissa liikkeissä, yhä nopeammin luo aineellisen mahdollisuuden kapitalististen tuotantosuhteiden korvaamiseksi kommunistisilla, s. o. mahdollisuuden sille yhteiskunnalliselle val-
- 18 §.

lankumoukselle, joka on luokkaliikkeen tietoisena ilmaisijana esiintyvän kansainvälisen kommunistisen puolueen kaiken toiminnan lopullisena päämääränä.

»Asetettuaan tuotannon ja vaihdon välineiden yksityisomistuksen tilalle yhteiskunnallisen ja toimeenpantuaan yhteiskunnallisen tuottavan työprosessin suunnitelmallisen järjestämisen yhteiskunnan kaikkien jäsenten hyvinvoinnin ja kaikinpuolisen kehityksen turvaamiseksi proletariaatin yhteiskunnallinen vallankumous hävittää yhteiskunnan jakautumisen luokkiin ja siten vapauttaa koko sorretun ihmiskunnan sen kautta, että kaikissa muodoissa lopettaa yhteiskunnan toisen osan harjoittaman toisen riistämisen.

»Tämän yhteiskunnallisen vallankumouksen välttämättömänä edellyt-

tyksenä on proletariaatin diktatuuri, s. o. proletariaatin toimeenpanema sellaisen valtiollisen vallan valtaaminen, mikä tekee sille mahdolliseksi kukistaa riistäjien kaiken vastuksen. Asettaen tehtäväkseen saattaa proletariaatin kykeneväksi täyttämään suuren historiallisen tehtävänsä, kansainvälinen kommunistinen puolue järjestää sen itsenäiseksi, kaikille porvarillisille puolueille vastakkaiseksi valtiolliseksi puolueeksi, johtaa kaikkia sen luokkataistelun ilmauksia, tekee sille selväksi riistäjien ja riistettyjen etujen sovittamattoman vastakohtaisuuden ja selvittää sille edessäolevan yhteiskunnallisen vallankumouksen historiallisen merkityksen ja välttämättömät edellytykset. Samalla se paljastaa kaikelle muulle työtätekevien ja riistettyjen joukolle sen aseman toivottomuuden porvarillisessa yhteiskunnassa ja yhteiskunnallisen vallankumouksen välttämättömyyden sen omaksi vapauttamiseksi pääoman ikeen alaisuudesta. Työväenluokan puolue, kommunistinen puolue, kutsuu riveihinsä kaikkia työtätekevän ja riistetyn väestön kerroksia, sikäli kuin ne siirtyvät proletariaatin näkökannalle.»

Pääomien yksiiin käsiin kertyminen ja keskittymisen prosessi, hävittämällä vapaan kilpailun, on 20:nneen vuosisadan alussa johtanut mahtavien monopolististen kapitalistiliittojen, - syndikaattien, kartellien, trustien, - syntymiseen, jotka ovat saaneet ratkaisevan merkityksen koko taloudellisessa elämässä, pankkipääoman ynnä tavattomasti keskittyneen teollisuuspääoman yhtymiseen sekä kasvaneeseen kapitalismin siirtämiseen vieraisiin maihin. Trustit, jotka käsittävät piirinsä kokonaisia kapitalististen valtioiden ryhmiä, ovat alkaneet taloudellisesti jakaa maailmaa, joka jo alueellisesti on ollut jaettuna rikkaimpien maiden kesken. Tämä finanssipääoman aikakausi, joka ehdottomasti kärjistää kapitalististen valtioiden välistä taistelua, on imperialismin aikakausi.

Tästä johtuvat ehdottomasti imperialistiset sodat, sodat, joita käydään menekkialueista, pääoman sijoittamisen piireistä, raaka-aineista ja

työvoimasta, s. o. maailman valtiudesta ja pienten heikkojen kansojen herruudesta. Juuri tällainen on ollut vuosina 1914–1918 käyty ensimmäinen suuri imperialistinen sota.

31 §. Maailmankapitalismin kehityksen tavattoman korkea aste; valtiomopolistisen kapitalismin kehittyminen vapaan kilpailun tilalle; pankkien ja muiden kapitalistiyhtymien suorittama koneiston muodostaminen tuotannon ja tuotteiden jaon prosessin yhteiskunnalliseksi järjestämiseksi; kapitalististen monopolien kasvamisen yhteydessä oleva kalliinajan kehittyminen ja syndikaattien harjoittaman työväenluokan sortamisen kasvaminen, imperialististen valtioiden aikaansaama työväen orjuutus, proletariaatin taloudellisen ja valtiollisen taistelun tavaton vaikeutuminen; imperialistisen sodan synnyttämät onnettomuudet, sen aikaansaama häviö ja tuho, kaikki tämä on tehnyt välttämättömäksi kapitalismin häviön ja siirtymisen korkeampaan yhteiskuntatalouden muotoon.

32 §. Imperialistinen sota ei ole voinut päättyä oikeudenmukaiseen rauhaan eikä yleensääkään minkäänlaisen lujan porvarillisten hallitusten tekemän rauhan solmimiseen. Tämä sota on saavutetulla kapitalismin kehityksen asteella välttämättömästi muuttunut ja meidän silmiemme edessä yhä muuttuu kansalaissodaksi, jota porvaristoa vastaan käyvät riistetyt joukot, proletariaatti niiden etunenässä.

33–34 §. Kasvava rynnistys proletariaatin taholta ja varsinkin sen eri maissa saavuttamat voitot lisäävät riistäjien vastustusta ja synnyttävät heidän tahollaan uudenlaisia kapitalistien kansainvälisiä yhtymiä (Kansainliitto y. m. s.), jotka, järjestäen maailmanmittakaavassa maailman kaikkien kansojen järjestelmällisen riistämisen, kohdistavat lähimmät ponnistuksensa kaikkien maiden proletariaatin vallankumouksellisten liikkeiden välittömään kukistamiseen.

Kaikki tämä johtaa välttämättömästi siihen, että eri valtioiden piirissä käyty kansalaissota yhdistyy itseään puolustavien proletaaristen maiden ja sorrettujen kansojen, imperialististen valtioiden ikenalaisuutta vastaan käymiin vallankumouksellisiin sotiin.

34 §:n loppuosa Näiden olosuhteiden vallitessa, maailmanrauhan, kapitalismin vallitessa tapahtuvan kansainvälisen aseistariisumisen, sovintotuomioistuinten y. m. s. tunnuslauseet osoittautuvat ei vain taantumukseksi utopiaksi, vaan jopa suoranaiseksi työläisten pettämiseksi, jonka tarkoituksena on proletariaatin aseistariisuminen ja sen vieroittaminen riistäjien aseistariisumisen tehtävistä.

Vain proletaarinen kommunistinen vallankumous voi johtaa ihmiskunnan umpikujasta, mihin imperialismi ja imperialistiset sodat ovat sen saattaneet. Millaisia lienevätkin vallankumouksen kohtaamat vaikeudet ja

mahdollisesti sattuvat tilapäiset epäonnistumiset tai vastavallankumouksen aallot, - köyhälistön lopullinen voitto on sittenkin välttämätön.

Tämän proletarisen maailmanvallankumouksen voiton saavuttamiseksi on tarpeen kehittyneimpien maiden työväenluokan täydellinen keskinäinen luottamus, mitä kiintein veljesliitto ja vallankumouksellisen toiminnan mahdollisimman suuri yhtenäisyys. Nämä edellytykset voidaan saavuttaa vain tekemällä jyrkkä periaatteellinen ero ja ryhtymättä sääli-mättömään taisteluun sen sosialismin porvarillisen vääristelyn kanssa, joka on päässyt vallalle virallisten sosialidemokraattisten ja sosialististen puolueiden ylimmässä kerroksessa. 35 §.

Sellaisena väärennyksenä on toisaalta opportunismien ja sosialishovinismien suunta, joka on sosialismia sanoissa, shovinismia tosioissa, oman kansallisen porvaristonsa rosvoetujen puolustamisen peittämistä isänmaanpuolustuksen valheellisen tunnuslauseen verhoon sekä yleensä että erittäinkin vuosien 1914-1918 imperialistisen sodan aikana. Tämän suunnan on synnyttänyt se, että kehittyneimmät kapitalistiset valtiot ovat siirtomaita ja heikkoja kansoja ryöstämällä tehneet porvaristolle mahdolliseksi tällä ryöstämisellä hankkimillansa suunnattomilla voitoilla asettaa parempaan asemaan ja siten lahjoa proletariaatin ylimmät kerrokset, turvata niille rauhan aikana siedettäviin porvarillisen toimeentulon ja ottaa palvelukseensa tämän kerroksen johtajat. Opportunistit ja sosialishovinitit, tultuaan porvariston rengeiksi, osottautuvat proletariaatin suoranaisiksi luokkaviholliseksi, varsinkin nyt, kun he liitossa kapitalistien kanssa ase kädessä kukistavat prolelariaatin vallankumouksellista liikettä sekä omassa maassaan että vierailloilla mailla. 36-38 §.

39 §. Toisaalta porvarillisena sosialismin väärennyksenä on keskustavirtaus, joka samaan tapaan on havaittavana kaikissa kapitalistisissa maissa ja joka horjuu sosialishovinistien ja kommunistien välillä, puolustuen yhteyttä edellisten kanssa ja koettaen uudestaan synnyttää vararikoon joutunutta II:sta Internationalea. Proletariaatin johtajana vapautuksen saavuttamiseksi käytävässä taistelussa on vain uusi, Kolmas, Kommunistinen Internationale, jonka yhtenä joukko-osastona on V. K. P. ja joka tosiasiallisesti oli perustettu muodostamalla kommunistisia puolueita entisten sosialististen puolueiden todella proletarista aineksista eräissä maissa, mutta erittäinkin Saksassa, ja muodollisesti perustettiin maaliskuulla 1919 Moskovassa pidetyssä sen ensimmäisessä edustajakokouksessa. Kommunistinen Internationale, joka saa osakseen yhä suurempaa kannatusta kaikkien maiden proletariaatin joukkojen keskuudessa, ei vain nimeltään palaa marxilaisuuteen, vaan se myöskin koko aatteellis-poliittiselta sisällykseltään, kaikilta teoiltaan on porvarillis-op-

40 §.

portunistisista väärennyksistä puhdistettujen Marxin vallankumouksellisten opetusten toteuttamista.

41-45 §. Kehittäen proletariaatin diktatuurin konkreettisia tehtäviä sovellettuina Venäjään, jonka pääasiallisena erikoisuutena on väestön pikkuporvarillisten joukkojen lukumäärällinen valta-asema, V. K. P. määrittelee nämä tehtävät nykyisin seuraaviksi:

Yleisvaltiollisella alalla.

47 §. 1. Porvarillinen tasavalta, vieläpä kaikkein demokraattisinkin, koko kansan, yleiskansallisen tai luokkien yläpuolisen tahdon tunnuslauseiden pyhittävä, on ehdottomasti tosiasiasa jäänyt porvariston diktatuuriksi, kourallisen kapitalisteja harjoittamaksi työtätekevien tavattoman suuren enemmistön riistämisen ja sortamisen koneistoksi, sen vuoksi että on valinnut yksityisomaisuus maahan ja muihin tuotannon välineisiin nähden. Päinvastoin kuin tämä, proletaarinen eli neuvostodemokratia on tehnyt juuri proletarien, s. o. väestön tavattoman suuren enemmistön muodostamisen, kapitalismin sortamien luokkien joukkojärjestöistä pysyvän ja ainoan pohjan koko valtiokoneistolle, paikalliselle ja keskustassa toimivalle, sen kaikille osille alimmista ylimpiin. Samalla Neuvostovaltio on muun muassa toteuttanut missään ennen olemattoman, laajassa mitassa paikallisen ja alueellisen itsehallinnon, ilman kerrassaan mitään ylhäältä nimitettäviä vallanpitäjiä. Puolueen tehtävänä on väsymätön työ tämän demokratian korkeimman muodon täydelliseksi tosiasialliseksi elämässä toteuttamiseksi, muodon, joka oikein toimiakseen vaatii alituista joukkojen sivistyksen, järjestymisen ja itsetoiminnan tason kohottamista.

48 §. 2. Päinvastoin kuin porvarillinen demokratia, joka on salannut valtionsa luokkaluonteen, Neuvostovalta avoimesti tunnustaa välttämättömäksi jokaisen valtion luokkaluonteen siksi, kunnes kokonaan häviää yhteiskunnan jakautuminen luokkiin ja samalla valtiovalta kaikissa muodoissaan. Neuvostovaltiolla jo itse olemuksensa puolesta on pyrkimyksenä riistäjien vastustuksen kukistaminen, eikä Neuvostovallan perustuslaki, lähtien siltä kannalta, että kaikki vapaus on petosta, jos se on risti-riidassa työn vapauttamisen kanssa pääoman ikeestä, epäröi ottamasta riistäjiltä valtiollisia oikeuksia. Proletariaatin puolueen tehtävä on työkennellen horjumattomasti riistäjien vastustuksen kukistamiseksi ja aatteellisesti taistellen syvästi juurtuneiden porvarillisten oikeuksien ja vapauksien ehdottomaan arvoon uskovia ennakkoluuloja vastaan, samalla selittää, että valtiollisten oikeuksien riistäminen ja kaikki vapauksien ra-

joitukset ovat välttämättömiä vain väliaikaisina toimenpiteinä taistelussa niitä yrityksiä vastaan, joita porvarit tekevät pysyttääkseen tai palauttaakseen etuoikeutensa. Sikäli kuin katoa toisen ihmisen harjoittaman toisen riistämisen objektiivinen mahdollisuus, sikäli katoa myöskin näiden väliaikaisten toimenpiteiden välttämättömyys ja puolue on pyrkivä niiden supistamiseen ja niiden täydelliseen poistamiseen.

3. Porvarillinen demokratia on tyytynyt muodolliseen sellaisten valtiollisten oikeuksien kuin kaikille kansalaisille yhtäläisen kokoon- 49 §.
tumis-, yhdistys-, painovapauden levittämiseen. Mutta tosiasiallisesti sekä hallinnollinen käytäntö että varsinkin työläisten taloudellinen orjuus on aina tehnyt viimemainituille porvarillisen demokratian vallitessa mahdottomaksi vähänkään laajalti käyttää näitä oikeuksia ja vapauksia.

Päinvastoin proletaarinen demokratia oikeuksien ja vapauksien muodollisen julistamisen asemasta tosiasiallisesti antaa ne ennen kaikkea juuri niille väestön luokille, jotka olivat kapitalismin sortamina, s. o. proletariaatille ja talonpoikaisväestölle. Tätä varten Neuvostovalta pakkoluovuttaa porvaristolta huoneistot, kirjapainot, paperivarastot y. m. s., antaen ne työläislen ja heidän järjestöjensä vapaasti käytettäväksi.

V. K. P:n tehtävänä on saattaa yhä laajemmat työtätekevän väestön joukot käyttämään demokraattisia oikeuksia ja vapauksia ja laajentaa tämän käyttämisen aineellista mahdollisuutta.

4. Porvarillinen demokratia on vuosisatoja julistanut ihmisten tasa- 50 §.
arvoisuutta sukupuolesta, uskonnosta, rodusta ja kansallisuudesta riippumatta, mutta kapitalismi ei missään ole sallinut todenteolla toteuttaa tätä tasa-arvoisuutta, vaan on imperialistisella asteellaan johtanut mitä voimakkaimpaan rotu- ja kansallisuussorron kärjistymiseen. Vain sen vuoksi että Neuvostovalta on työläisten valtaa, on se voinut täydelleen ja kaikilla elämän aloilla ensimmäisenä maailmassa toteuttaa tämän tasa-arvoisuuden aina täydelliseen avioliitto- ja yleensä perheoikeuden alalla ilmenneen naisten epätasa-arvoisuuden viimeistenkin jätteiden hävittämiseen asti. Puolueen tehtävänä nykyhetkellä on pääasiallisesti aatteellinen ja kasvatuksellinen työ perinpohjin hävittääkseen kaikki entisen epätasa-arvoisuuden ja ennakkoluuloisuuden jäljet varsinkin proletariaatin ja talonpoikaisväestön jäljellejääneiden kerrostojen keskuudesta.

Rajoittumatta muodolliseen naisten tasa-arvoisuuteen, puolue pyrkii vapauttamaan heidät vanhenneen kotitalouden aineellisista vaivoista korvaamalla sen kotikommuuneilla, yleisillä ruokaloilla, keskuspesutuvilla, lastenseimillä j. n. e.

5. Turvaten työläisjoukoille verrattomasti suuremman mahdollisuuden kuin niillä oli porvarillisen demokratian ja parlamenttarismin vallitessa, toimittaa edustajain valitseminen ja heidän edustajavaltuuksiensa 51 §.

peruuttaminen paljon helpommalla ja työläisille sekä talonpojille käytettäväksi sopivammalla tavalla, Neuvostovalta samalla hävittää parlamentarismiin kielteiset puolet, varsinkin lakialaativan vallan erillisyyden toimeenpanevasta vallasta, edustuslaitosten vieraantuneisuuden joukoista y. m.

Neuvostovaltio lähentää valtiokoneistoa joukkoihin myöskin siltä, että vaaliyksikkönä ja valtion perusosaisena ei ole alueellinen piiri, vaan tuotannollinen yksikkö (työlaitos, tehdas).

Puolueen tehtävänä on, tehden kaiken työn tähän suuntaan, pyrkiä yhä enemmän lähentämään vallan elimiä työläisjoukkoihin siten, että nämä joukot saatetaan yhä ankarammin ja yhä täydellisemmin käytännössä toteuttamaan demokratiaa, varsinkin ottamalla käytäntöön toimihenkilöiden vastuunalaisuuden ja tilivelvollisuuden.

52 §. 6. Sen sijaan että porvarillinen demokratia, vastoin kaikkea mitä se on julistanut, on muuttanut sotaväen omistavien luokkien aseeksi, erottaen sen työtätekevistä joukoista ja asettaen sen niitä vastaan, tehden sotilaille mahdottomaksi tai vaikeaksi toteuttaa valtiollisia oikeuksiaan, Neuvostovaltio liittää elimissään, neuvostoissa, yhteen työläiset ja sotilaat heidän oikeuksiensa täydellisen yhtäläisyyden ja heidän etujensa yhtenäisyyden pohjalla. Puolueen tehtävänä on puolustaa ja kehittää tätä työläisten ja sotilaiden ykseyttä neuvostoissa, lujittaen katkaisematonta sidettä, joka yhdistää asetetun voiman proletariaatin ja puoliproletariaatin järjestöihin.

53 §. 7. Johtava osa, mikä koko vallankumouksessa on ollut kaupunkien teollisuusproletariaatilla, joka on työläisjoukkojen keskitetyin, yhtenäisin, valistunein ja taisteluissa karaistunein osa, on ilmennyt sekä jo neuvostojen perustettaessa että koko ajan niiden kehittyessä vallan elimiksi. Meidän neuvostovaltion perustuslakimme kuvastaa tätä, säilyttämällä teollisuusproletariaatille eräänlaisen etuoikeutetun aseman verrattuna maaseudun hajanaisempiin pikkuporvarillisiin joukkoihin.

V. K. P:n tulee, selvittäen näiden maaseudun sosialistisen järjestämisen vaikeuksista historiallisesti riippuvien etuoikeuksien väliaikaisuuden, pyrkiä horjumattomasti ja järjestelmällisesti käyttämään tätä teollisuusproletariaatin asemaa saadakseen kapitalismin työläisten keskuudessa kehittämien ahtaasti ammattikunnallisten ja ahtaasti amatillisten etujen vastapainoksi yhä kiinteämmin yhdistettyä kehittyneempiin työläisiin kehityksessä jällelle jääneet ja hajanaiset maaseudun proletaarien ja puoliproletaarien joukot samoin kuin myöskin keskivarakkaan talonpoikaisväestön.

54 §. 8. Vain valtion neuvostollista järjestämistä käyttäen proletariaatin vallankumous kykeni kerrassaan rikkilyömään ja perusteita myöten hävit-

tämään vanhan porvarillisen valtion virkamies- ja oikeuslaituskoneiston. Mutta laajojen joukkojen riittämättömän korkea sivistystaso, joukkojen vastuunalaisille paikoille asettamissa toimitsijoissa ilmenevä riittävän hallinnollisten asiain hoitoon tarpeellisen tottumuksen puute, välttämättömyys kiireisesti raskaiden olosuhteiden vallitessa ottaa töihin vanhan koulun specialisteja ja kaupunkityöläisten kehittyneimmän kerroksen asettaminen sotilaalliseen työhön, kaikki tämä on johtanut siihen, että neuvostojärjestelmän piirissä osittain on uudestaan syntynyt virkavaltaisuuksia.

Käyden mitä päättävintä taistelua virkavaltaisuuksia vastaan, V. K. P. puolustaa tämän pahan täydelliseksi poistamiseksi käytettäväksi seuraavia toimenpiteitä:

1) Neuvoston jokaisen jäsenen pakollinen asettaminen suorittamaan määrättyä työtä valtion hallinnossa.

2) Näiden töiden johdonmukainen vuorottelemineen pitäen silmällä, että ne asteettain tulevat käsittämään kaikki hallinnon haarat.

3) Koko työtätekevän väestön kaikkien jäsenten asteettainen saattaminen ottamaan osaa valtion hallintoon.

Täydellinen ja kaikinpuolinen kaikkien näiden toimenpiteiden toteuttaminen, jotka merkitsevät eteenpäinkäymistä Parisin Kommuunin aloittamalla tiellä, ja hallintotohtävien yksinkertaistuttaminen ynnä samanaikaisesti huolehdittu työläisten sivistystason kohottaminen johtavat valtiovallan hävittämiseen.

Kansallisten suhteiden alalla.

9. Kansallisuuskysymyksessä V. K. P:ttä johtavat seuraavat periaatteet: 55-57, 60 §.

1) Ensi sijalle asetetaan eri kansallisuuksien proletaarien ja puoliproletaarien toisiinsalähentämisen politiikka kootakseen heidät yhteiseen vallankumoukselliseen taisteluun tilanherrojen ja porvariston kukistamiseksi.

2) Poistaakseen sorrettujen maiden työläisjoukkojen taholta ilmenevän epäluottamuksen näitä maita sortavien valtioiden proletariaattia kohtaan, on välttämätöntä hävittää kaikkien kansallisten ryhmien kaikki ja kaikenlaiset etuoikeudet, toteutettava kansallisuuksien tasa-arvoisuus, tunnustettava siirtomaille ja vajavaltaisille kansoille valtiollisen erillisyyden oikeus. 58 §.

3) Samassa tarkoituksessa, yhtenä väliajan muotona tiellä täydelliseen yhtenäisyyteen, puolue esittää käytettäväksi neuvostoperusteille järjestettyjen valtioiden federatiivista yhteenliittymää.

59 §. 4) Kysymyksen ollessa siitä, kuka on kansallisuuden tahdonilmaisijana sen pyrkiessä erilleen, V. K. P. on historiallisella luokkanäkökannalla, ottaen huomioon millä historiallisen kehityksensä asteella kysymyksessä oleva kansallisuus on: tiellä keskiajan oloista porvarilliseen demokratiaan vaiko porvarillisesta demokratiasta neuvostodemokratiaan eli proletaariin demokratiaan j. n. e.

Joka tapauksessa on sortavina kansallisuuksina olleiden kansallisuuksien proletariaatin taholta välttämätöntä erityinen varovaisuus ja erityinen sorrettujen tai vajavaltaisten kansojen työläisjoukoissa ilmenevien kansallisten tunteiden jätteen huomioon ottaminen. Vain sellaista politiikkaa noudattaen on mahdollista luoda edellytykset kansainvälisen proletariaatin kansallisesti eriheimoisten aineiden todella lujalle, vapaalle yhteydelle, kuten on osoittanut kansallisten eri neuvostovaltojen yhtyminen Neuvosto-Venäjän ympärille saatu kokemus.

Sotilaallisella alalla.

61-62, 10. Sotilaallisella alalla puolueen tehtäviä määräävät seuraavat pe-
69 §. rustavat periaatteet:

1) Imperialismin hajoamisen ja yltyvän kansallissodan kaudella ei ole mahdollista säilyttää vanhaa armeijaa eikä luoda uutta n. s. yleiskansalliselle, luokkien ulkopuolella olevalle perustalle. Punaisella Armeijalla, proletaarisen diktatuurin aseena, tulee ehdottomasti olla avoin luokaluonne, s. o. se tulee muodostaa yksinomaan proletariaatista ja sitä lähellä olevista talonpoikaisväestön puoliproletaarisista ja proletariaatille ystävällisistä keskikerroksista. Vasta samalla kuin luokat häviävät, sellainen luokka-armeija muuttuu kansalliseksi sosialistiseksi miliisiksi.

63 §. 2) On välttämätöntä mitä laajin kaikkien proletaarien ja puoliproletaarien sotilasopetus ja vastaavien oppiaineiden ottaminen koulujen ohjelmaan.

64-65 §. 3) Punaisen Armeijan kasvattamista ja sotilasopetusta tarkoittava työ tehdään luokkana suoritettavan yhteenliittymisen ja sosialistisen valistamisen perusteella. Tämän vuoksi ovat tarpeellisia tuotettavista ja uhrattuvaisista kommunisteista valitut valtiolliset komisaarit sotilaspäälliköiden rinnalla ja kommunististen ryhmien muodostaminen jokaiseen joukko-osastoon saadakseen aikaan sisäisen aatteellisen yhteyden ja tietoisin kurin.

4) Vanhan armeijan rakenteen vastapainoksi ovat välttämättömiä: 66 §.
mahdollisimman lyhyt puhtaasti kasarmissa tapahtuvan opettamisen aika, kasarmien kehittäminen sota- ja sotilaallis-poliittisiksi kouluiksi, mahdollisimman kiinteä yhteys sotilaallisten osastojen sekä tehtaiden, työlaitosten, ammatillisten liittojen, maalaisköyhäläisten järjestöjen välillä.

5) Välttämätön järjestöllinen yhteys ja lujuus voidaan nuorelle val- 67 §.
lankumoukselliselle armeijalle antaa vain tietoisten työläisten ja talonpoikien keskuudesta kehitetyn päällikkökunnan, aluksi vaikkapa edes alemman, avulla. Sopivinten ja tarmokkainten ja sosialismin asiaan innostuneimpien sotilaiden valmistaminen päällikön tehtäviin on tämän vuoksi yhtenä tärkeimmistä tehtävistä armeijan muodostamisen asiassa.

6) Välttämätöntä on mitä laajimmin käyttää ja sovelluttaa viime maa-
ilmsodassa saatuja, sotatoimia ja tekniikkaa koskevia kokemuksia. Täl-
löin on välttämätöntä asettaa armeijan järjestämisen ja sen sotatoimien
johdon tehtäviä täyttämään runsaasti spesialisteja, jotka ovat käyneet
vanhan armeijan koulun. Sellaisen asettamisen välttämättömänä edelly-
tyksenä vuorostaan on armeijan poliittisen johdon ja kaikinpuolisen pääl-
likkökuntaa tarkkaavan kontrollin keskittäminen työväenluokan käsiin.

7) Vaatimuksella, että päällikkökunta on valittava, oli tavaton peri- 68 §.
aatteellinen merkitys porvarilliseen armeijaan nähden, missä päällikkö-
kunta kokoonpantiin ja kasvatettiin saadakseen aikaan koneiston sotilaan
ja sotilaan kautta työläisjoukkojen alistamiseksi luokkasortoon, mutta tuo
vaatimus menettää kokonaan periaatteellisen merkityksensä, kun on ky-
symys työläisten ja talonpoikien Punaisesta luokka-armeijasta. Mahdollinen
päälliköiden valitsemisen ja nimittämisen yhdistely otetaan
vallankumouksellisessa luokka-armeijassa käytäntöön yksinomaan käy-
täntönsä seikkoihin perustuvan harkinnan nojalla ja riippuu sen käy-
tännönsä saavutetusta armeijan muodostelun tasosta, armeijan
osastojen yhteenliitännän asteesta ja päällikkökuntien kokoonpanosta ja
muusta sellaisesta.

Oikeudenkäytön alalla.

1). Otettuaan kaiken vallan käsiinsä ja perin pohjin hävitettyään por- 70-71 §.
varien vallan eliminä toimineet entisen järjestelmän tuomioistuimet, pro-
letaarinen demokratia on porvarillisen demokratian tunnuslauseen
»kansan on valittava tuomarit» asemasta omaksunut tunnuslauseen »tuo-
marit on valittava työläisistä, vain työläiset saavat ottaa osaa vaaleihin»
ja on sovelluttanut tätä tunnuslausetta oikeuslaitoksen koko järjestöön,

samalla saattaen molemmat sukupuolet tasa-arvoisiksi kaikilta oikeuksiltaan sekä tuomareita valittaessa että tuomarien virantoimitukseen nähden.

Saattaakseen osallisiksi oikeudenkäyttöön mahdollisimman laajat proletariaatin ja köyhimmän talonpoikaisväestön joukot, on otettu käytäntöön vaihtuvien, vain määrätyn ajan toimivien tuomarien, valamiesten, osanotto oikeudenkäyttöön, saattaen luetteloja laatimaan työväen joukkojärjestöt, ammatilliset liitot y. m. s.

72-73 §. Muodostamalla yhtenäisen kansanoikeuden rakenteeltaan erilaatuisten ja monin oikeusastein toimineiden entisten oikeuksien loppumattoman sarjan tilalle Neuvostovalta on yksinkertaistuttanut oikeuden rakennetta tehden sen väestölle ehdottomasti luoksepääsyyiseksi ja poistaen asiainkäytöstä kaiken virastohidastelun.

Kumottuaan kukistettujen hallitusten lait, Neuvostovalta antoi neuvostojen valitsemien tuomarien tehtäväksi toteuttaa proletariaatin tahtoa soveltamalla Neuvostovallan dekreettejä, mutta niiden puutteessa tai niiden ollessa epätäydellisiä, toimia sosialistisen oikeuskäsityksensä ohjaamana.

74 §. Rangaistuksenkäytön alalla ovat edellä sanotulla tavalla järjestetyt tuomioistuimet jo saaneet aikaan rangaistuksen luonteen perinpohjaisen muutoksen, laajalti käyttäen ehdollista tuomiota, ottaen rangaistustoimenpiteenä käytäntöön julkisen nuhteen, käyttäen vapausrangaistuksen asemasta työvelvollisuutta antamalla tuomitun säilyttää vapautensa, muuttaen vankilat kasvatuslaitoksiksi ja antaen mahdollisuuden sovelttaa toverioikeuksien käyttämistä.

75 §. V. K. P:n. ollen sillä kannalla, että oikeuslaitoksen on edelleenkin kehityttävä samaan suuntaan, tulee pyrkiä siihen, että jokainen työtätekevään väestöön kuuluva joutuisi täyttämään tuomarin velvollisuuksia ja että rangaistusten järjestelmän asemasta lopullisesti tulisi käytäntöön järjestelmä kasvatuksellista luonnetta olevia toimenpiteitä.

Kansanvalistuksen alalla.

76-77 §. 12. Kansanvalistuksen alalla V. K. P. asettaa tehtäväkseen saattaa loppuun vuoden 1917 lokakuun vallankumouksessa alotetun työn koulun muuttamiseksi porvariston luokkavallan aseesta yhteiskunnan luokkiinjakautumisen täydellisen hävittämisen aseeksi, yhteiskunnan kommunistisen uudestisyntymisen aseeksi.

Proletariaalin diktatuurin aikana, s. o. niiden edellytysten valmistuksen aikana, jotka tekevät mahdolliseksi kommunismin täyden toteuttamisen, ei koulun tule olla vain opettajana kommunismin periaatteiden tuntemiseen yleensä, vaan myöskin välineenä, jota käyttäen proletariaatti aatteellisesti, järjestävästi ja kasvattavasti vaikuttaa työtätekevien joukkojen puoliproletaarisiin ja epäproletaarisiin kerroksiin kasvattaakseen sukupolven, joka kykenee lopullisesti toteuttamaan kommunismin. Lähimpinä tehtävinä tällä tiellä on nykyhetkenä seuraavien, Neuvostovallan jo määrittelemien koulu- ja valistusasian perusteiden yhä edelleen kehittäminen:

1) Maksuttomien ja pakollisten yleisen ja polyteknillisen (tuotannon 78 §. kaikkiin pääoloihin teoreettisesti ja käytännöllisesti tutustuttavan) kasvatuksen aikaansaaminen kaikille 17 vuotta nuoremmille sekä tyttö- että poikalapsille.

2) Kouluikää nuoremmille lapsille tarpeellisten laitosten, sellaisten 79 §. kuin lastenseimien, lastentarhojen, lastenkotien y. m. s. verkon muodostaminen yhteiskunnallisen kasvatuksen parantamiseksi ja naisen vapauttamiseksi.

3) Yhtenäisen työkoulun periaatteiden täydellinen toteuttaminen, 80 §. koulun, jossa opetus tapahtuu äidinkielellä ja jossa kumpaakin sukupuolta olevat lapset opetetaan yhdessä, joka on ehdottomasti maallinen, s. o. kaikesta uskonnollisesta vaikutuksesta vapaa, kiinteästi yhdistää opetuksen yhteiskunnalliseen tuottavaan työhön ja valmistaa kaikinpuolisesti kehittyneinä kommunistisen yhteiskunnan jäseniä.

4) Kaikkien oppilaiden varustaminen ruualla, vaatteilla, jalkineilla ja koulutarpeilla valtion laskuun.

5) Kommunismin aatteiden läpituokeman uuden valistustyöntekijä- 85 §. kunnan valmistaminen.

6) Työtätekevän väestön saattaminen ottamaan aktiivisesti osaa val- 84 §. listustyöhön («kansanvalistusneuvostojen» kehittäminen, lukutaitoisten mobilisointi j. n. e.).

7) Neuvostovallan antama kaikinpuolinen apu työläisten ja talonpoiki- 83-84 §. en itsekasvatus- ja itsekehitystyölle (kirjastojen, täysi-ikäisille tarkoitettujen koulujen, kansantalojen ja yliopistojen, kurssien, luentojen, elävienkuvien, tutkielmaharrastajaryhmien y. m. s. koulunulkopuolista valistustoimintaa tarkoittavien laitosten verkon järjestämisen).

8) 17 ikävuotta täyttäneille tarkoitetun ammatillisen opetuksen laaja 81 §. kehittäminen liittyneenä yleisten polyteknillisten tietojen antamista tarkoittavaan opetukseen.

9) Laaja kaikkien opinhaluisten ja ensi sijassa työläisten päästämi- 82 §. nen korkeimpien koulujen oppisaleihin: kaikkien korkeimmissa kouluissa

opettamaan kykenevien saattaminen opetustyöhön niissä: tuoreiden oppineiden voimien ja opettajapaikkojen välisten kaikkien ja kaikenlaisten keinotekoisien esteiden poistaminen; aineellinen huolenpito oppilaista tehdäkseen proletaareille ja talonpojille todella mahdolliseksi korkeimpien koulujen käyttämisen.

86 §. 10) Samoin on välttämätöntä avata ja tehdä työläisille luoksepääsyiksi kaikki taiteen aarteet, jotka on saatu aikaan heidän työnsä riistämisen perusteella, mutta jotka tähän asti ovat olleet yksinomaan riistäjien käytettävänä.

87 §. 11) Kommunismin aatteiden mahdollisimman laajan levittämisen järjestäminen ja valtiovallan koneiston ja apuneuvojen käyttäminen tässä tarkoituksessa.

Uskonnollisten suhteiden alalla.

90-92 §. 13. Uskontoa koskevassa suhteessa V. K. P. ei tyydy jo määrättyyn kirkon erottamiseen valtiosta ja koulun erottamiseen kirkosta, s. o. toimenpiteisiin, joita porvarillinen demokratia esittää ohjelmissaan, mutta ei missään maailmassa vielä ole saattanut loppuun siitä syystä, että pääoma on monenlaisin tosiasiallisin sitein sidottu uskonnolliseen propagandaan.

Puoluetta johtaa se vakaumus, että vain suunnitelmallisuuden ja tietoisuuden toteuttaminen kaikessa joukkojen yhteiskunnallis-taloudellisessa toiminnassa saattaa uskonnolliset ennakkoluulot täydelliseen kuolemaan. Puolue pyrkii täydelleen hävittämään siteen, joka yhdistää riistäjäluokat ja uskonnollista propagandatyötä varten olevat järjestöt, edistäen työtätekevien joukkojen vapauttamista uskonnollisista ennakkoluuloista ja järjestäen mahdollisimman laajan tieteellisvalistuksellisen ja uskonnonvastaisen agitatsionityön. Tällöin on välttämätöntä huolellisesti karttaa kaikkea uskovaisten tunteiden loukkaamista, mikä johtaisi vain uskonnollisen kiihkomielisyyden lujittumiseen.

Taloudellisella alalla.

93 §. 1. On horjumattomasti jatkettava ja saatettava loppuun jo alettu ja pääasiassa ja perusseikkoihin nähden jo lopetettu porvariston omaisuus-

den pakkoluovuttaminen, tuotannon ja vaihdon välineiden muuttaminen Neuvostotasavallan omaisuudeksi, s. o. kaikkien työläisten yhteiseksi omaisuudeksi.

2. Pääasiaksi ja perusseikaksi, joka määrää Neuvostovallan koko taloudellisen politiikan, on asetettava maan taloudellisten voimien kaikinpuolinen kohottaminen. Katsoen siihen raskaaseen häviötilaan, missä maa elää, on käytännöllisen päämäärän - väestölle välttämättömien tuotteiden määrän pikaisen, millä hinnalla tahansa tapahtuvan lisäämisen - saavuttamisen tarkoitusta palvelemaan alistettava kaikki muu. Tässä suhteessa saavutetut käytännölliset kokemukset osoittavat kunkin, kansan talouden tehtävissä toimivan neuvostolaitoksen työn menestymisen määrää. 94 §.

Tällöin on välttämätöntä ensi sijassa kiinnittää huomiota seuraavaan:

3. Imperialistisen talouden hajoaminen jätti perinnöksi Neuvostojärjestyksen rakennustyön ensimmäiselle kaudelle tunnetun kaaostilan tuotannon järjestetyssä ja hallinnossa. Sitä pakoittavammin vaatii - yhtenä perustehtävistä - huomiota maan koko taloudellisen toiminnan mahdollisimman suuri yhdistäminen yhden koko valtiota varten laaditun suunnitelman mukaisesti: tuotannon mahdollisimman suuri keskittäminen, yhdistääkseen sen tuotantoalottain ja tuotantoalaryhmittäin ja keskitääkseen sen mahdollisimman tarkoituksenmukaisiksi tuotannollisiksi yksiköiksi ja saadakse taloudelliset tehtävät nopeasti täytetyiksi: koko tuotantokoneiston mahdollisimman suuri kuntoisuus, maan kaikkien aineellisten apulähteiden järkevä ja taloudellinen käyttäminen. 95 §.

Tällöin on välttämätöntä huolehtia taloudellisen yhteistyön ja valtiolisten siteiden laajentamisesta muiden maiden kanssa, pyrkien samalla saamaan aikaan yhtenäisen taloudellisen suunnitelman niiden kanssa niistä, joissa jo on neuvostovalta. 96 §.

4. Pien- ja kotiteollisuuteen nähden on välttämätöntä sen laaja käyttäminen antamalla valtion tilauksia kotiteollisuuden harjoittajille; koti ja pienteollisuuden sisällyttäminen yleiseen raaka-aineiden ja lämmön hankintaa tarkoittavaan suunnitelmaan, samoin myöskin rahallinen koti- ja pienteollisuuden kannattaminen sillä ehdolla, että yksityiset kotiteollisuudenharjoittajat, kotiteollisuustyökunnat, tuotanto-osuuskunnat ja pienliikkeet yhtyvät suuremmiksi tuotanto- ja teollisuusyksiköiksi; tuollaisten yhtymien edistäminen antamalla niille taloudellisia etuja, jotka muiden toimenpiteiden ohella ovat suunnattuja ehkäisemään kotiteollisuudenharjoittajain pyrkimystä muuttua pienteollisuudenharjoittajiksi ja auttamaan näiden takapajuisten tuotantomuotojen kivutonta muuttamista korkeammaksi konetta käyttäväksi suurteollisuudeksi. 97 §.

98 §. 5. Yhteiskunnallistetun teollisuuden järjestävän koneiston tulee perustua ensi sijassa ammatillisiin liittoihin. Näiden tulee yhä enemmän vapautua ammattikunnallisesta ahdashenkisyydestä ja muuttua suuriksi tuotannollisiksi yhtymiksi, jotka sulkevat piiriinsä kulloinkin kysymyksessä olevan tuotannonhaaran työläisten enemmistön ja vähitellen heidät kaikki järjestään.

Ollen Neuvostotasavallan lain ja voimassaolevan käytännön mukaan jo osallisena kaikissa tuotannon hallinnon paikallisissa ja keskuselimissä, tulisi ammatillisten liittojen joutua tosiasiallisesti keskittämään käsiinsä koko kansantalouden, käsitettynä yhtenäiseksi taloudelliseksi kokonaisuudeksi, hallinto. Huolehtimalla siten katkeamattoman siteen vallitsemisesta valtion keskushallinnon, kansantalouden ja laajojen työväenjoukkojen väliltä, ovat ammatilliset liitot velvollisia saattamaan mitä laajimmassa määrässä viime mainitut välittömään työhön talouden hoitamiseksi. Ammatillisten liittojen osanotto talouden hoitoon ja niiden aikaansaama laajojen joukkojen saattaminen tähän työhön ovat samalla myöskin pääasiallisina välikappaleina taistelussa Neuvostovallan taloudellisen koneiston virkavaltaistuttamista vastaan ja tekevät mahdolliseksi saada aikaan todellisesti kansan harjoittaman tarkastuksen tuotaimon tulosten suhteen.

99 §. 6. Kansantalouden suunnitelmallisen kehityksen tarkoituksissa välttämättömän kaiken valtiossa olevan työvoiman mahdollisimman tarkan käyttämisen, sen oikean jakamisen ja taas uudelleen jakamisen niin eri alueellisten piirien kuin myöskin kansantalouden eri haarojen kesken tulee olla Neuvostovallan taloudellisen politiikan lähimpänä tehtävänä, minkä se voi toteuttaa vain ollen kiinteässä yhteydessä ammatillisten liittojen kanssa. Neuvostovallan, ammatillisten liittojen avustamana toimeenpaneman, kaiken työtätekevän väestön mobilisatsionin määrättyjen yleisten töiden suorittamiseksi tulee tapahtua verrattomasti paljon laajemmin ja järjestelmällisemmin kuin on tehty tähän asti.

100 §. 7. Työn kapitalistisen järjestyksen ollessa hävinneenä voidaan maan tuotannolliset voimat uudistaa ja saattaa kehittymään ja voidaan sosialistinen tuotantotapa lujittaa vain työläisten toverillisen kurin, heidän mahdollisimman suuren itsetoimintansa, vastuunalaisuuden tunnon ja tuottavan työn suhteen toimeenpannun mitä ankarimman keskinäisen kontrollin perusteella.

Tämän päämäärän saavuttaminen vaatii sitkeätä järjestelmällistä työtä joukkojen uudestaan kasvattamiseksi, mitä työtä nykyisin helpottaa se, että joukot tosisteossa näkevät kapitalistin, tilanherran ja kauppiaan tulevan poistetuiksi ja oman kokemuksensa nojalla tulevat vakuutetuiksi

siitä, että heidän hyvinvointinsa taso riippuu yksinomaan heidän oman työnsä kurinalaisuudesta.

Tässä työssä uuden sosialistisen kurin aikaansaamiseksi on päätehtävä ammatillisilla liitoilla. Näiden on, vanha kaavallisuus rikkoen, tämän päämäärän saavuttamiseksi sovellettava ja käytännössä koeteltava erilaatuisia toimenpiteitä, sellaisia kuin tilinalaisuuden käytäntöönottaminen, valmistusnormit, edesvastuuseen asettaminen työläisten erikoisissa toverioikeuksissa y. m. s.

8. Sama tuotannollisten voimien kehittämisen tehtävä vaatii välitöntä, laajaa ja kaikinpuolista meille kapitalismilta perinnöksi jääneiden tieteen ja tekniikan specialistien käyttämistä, huolimatta siitä, että nämä useimmissa tapauksissa välttämättä ovat täynnä porvarillisia maailmankatsomuksia ja tottumuksia. Puolue on sitä mieltä, että tämän yhteiskuntakerroksen kanssa käydyn kärjistyneen taistelun kausi, minkä taistelun sai aikaan sen järjestämä sabotaashi, on loppunut, koska tämä sabotaashi yleensä on murrettu. Puolue on velvollinen, ollen kiinteässä yhteydessä ammatillisten yhtymien kanssa, noudattamaan entistä menettelytapansa: toisaalta ei tehdä pienintäkään valtiollista myönnytystä kysymyksessä olevalle porvarilliselle kerrokselle ja säälimättä kukistetaan jokainen sen vastavallankumouksellinen taipumus, mutta toisaalta yhtä säälimättömästi taistellaan luulotellun radikaalista, mutta itse asiassa tietämättömyydestä johtuvaa pöyhkeilyä vastaan, että työläiset kykenevät voittamaan kapitalismin ja porvarillisen järjestelmän saamatta oppia porvarillisilta spesialisteilta, käyttämättä heitä, käymällä läpi pitkää, rinnan heidän kanssaan tehdyn työn koulua. 101 §.

Pyrkien kaikesta tästä työstä maksettavan palkan yhtäläisyyteen ja täydelliseen kommunismiin, Neuvostovalta ei voi asettaa tehtäväkseen välittömästi toteuttaa tätä yhtäläisyyttä nykyhetkellä, jolloin otetaan vasta ensimmäisiä askeleita siirtyäkseen kapitalismista kommunismiin. Tämän vuoksi on välttämätöntä vielä joksikin ajaksi säilyttää korkeammat palkat spesialisteille, jotta he eivät tekisi työtä huonommin, vaan pareimmin kuin aikaisemmin, ja saman tarkoituksen saavuttamiseksi on mahdotonta kieltäytyä myöskin maksamasta palkintoa menestyksellisemmästä ja varsinkin järjestävästä työstä.

Samalla tavalla on välttämätöntä asettaa porvarilliset specialistit toverillisen yhteisen työn olosuhteisiin työskentelemään käsi kädessä tietojen kommunistien johtamien tavallisten työläisten joukkojen kanssa, ja siten edistää keskinäistä ymmärtämystä ja kapitalismin erottamien ruumiillista ja henkistä työtä tekevien lähentämistä toisiinsa.

9. Neuvostovalta on jo ryhtynyt kokonaiseen sarjaan toimenpiteitä, jotka tarkoittavat tieteen kehittämistä ja sen ynnä tuotannon lähentämistä 102 §.

tä toisiinsa: on muodostettu kokonainen verkko uusia sovelletun tieteen laitoksia, laboratorioita, koeasemia, kokeellisia tuotantolaitoksia, uusien teknillisten menetelmien tutkimiseksi, on ryhdytty tuottelomaan ja järjestämään kaikkia oppineita voimia ja apuneuvoja j. n. e. V. K. P., kannattaen kaikkia näitä toimenpiteitä, pyrkii yhä enempään niiden kehittämiseen ja mahdollisimman suotuisten tieteellisen työnehtojen aikaansaamiseen maan tuotannollisten voimien kohottamiseksi.

Maatalouden alalla.

103-109 §. 10. Neuvostovalta, toteutettuaan maan yksityisomistuksen täydellisen lakkauttamisen, on jo ryhtynyt toteuttamaan kokonaista sarjaa toimenpiteitä, jotka tarkoittavat sosialistisen suurmaanviljelyksen järjestämistä. Tärkeimpiä näistä toimenpiteistä ovat: 1) neuvostotilojen, s. o. suurten sosialististen talouksien järjestäminen; 2) maan yhteiseksi muokkaamiseksi perustettujen yhteisöjen samoin kuin toveruuskuntienkin edistäminen; 3) valtion toimesta suoritettava kaikkien, kenen tahansa omistamien, kylvämättömien maiden kylvöonsaattamisen järjestäminen; 4) valtion toimeenpanema kaikkien agronomivoimien mobilisoiminen saadakseen aikaan tarmokkaita toimenpiteitä maataloudellisen sivistyksen kohottamiseksi; 5) maatalouskommunien kannattaminen yhteisen suurtalouden harjoittamista varten perustettuina aivan vapaaehtoisina maanviljelijäin liittoina.

Katsoen kaikkia näitä toimenpiteitä ainoaksi tieksi, joka johtaa maataloudellisen työn tuottavuuden ehdottoman välttämättömään kohottamiseen, V. K. P. pyrkii mahdollisimman täydelliseen toimenpiteiden toteuttamiseen, niiden ulottamiseen maan takapajuisimmille alueille ja yhä uusien, samaan suuntaan käyvien askelten ottamiseen.

110-111 §. Erittäinkin V. K. P. kannattaa seuraavia toimenpiteitä:

- 1) maatalouden tuotteiden muokkaamiseksi toimivien maataloudellisten osuuskuntien kaikinpuolinen kannattaminen valtion taholta;
- 2) laajana toimeenpantu maanparannusten järjestelmä;
- 3) lainalleantopaikkojen välityksellä tapahtuva köyhän ja keskivarakaan talonpoikaisväestön laaja ja suunnitelmallinen varustaminen maatalouskaluilla.

112 §. 112 §. Ottaen huomioon, että talonpoikainen pientalous vielä kauan tulee säilymään, V. K. P. pyrkii toteuttamaan sarjan toimenpiteitä, jotka tarkoittavat talonpoikaistalouden tuotantokyvyn kohottamista. Sellaisia

toimenpiteitä ovat: 1) talonpoikien maankäytön järjestely (sekalohkoisuuden, pitkäpalstaisuuden y. m. s. poistaminen); 2) paremman siemenen ja apulantojen hankkiminen talonpojille; 3) talonpoikien karjarodun parantaminen; 4) maatalousopillisten tietojen levittäminen; 5) agronomillisen avun hankkiminen talonpojille; 6) talonpoikien maataloustyökalujen korjaaminen neuvostovallan korjauspajoissa; 7) lainalleantopaikkojen, koeasemien, malliviljelysten y. m. s. järjestäminen; 8) talonpoikien maiden parantaminen.

11. Siihen nähden, että kaupungin ja maaseudun välinen vastakkaisuus on yhtenä syvimmistä syistä maaseudun taloudelliseen ja sivistykselliseen takapajaisuuteen, ja että se niin syvällisen pulan kaudella kuin nykyinen on, asettaa sekä kaupungin että maaseudun välittömään rappeutumisen ja häviön vaaraan. V. K. P. pitää tämän vastakohtaisuuden hävittämistä yhtenä kommunistisen rakennustyön perustehtävistä ja yleisten toimenpiteiden ohella pitää välttämättömänä laajaa ja suunnitelmallista teollisuustyöläisten saattamista kommunistiseen rakentavaan työhön maanviljelyksen alalla sekä Neuvostovallan näissä tarkoituksissa jo perustaman yleisvaltakunnallisen »Työväen Avustuskomitean» toiminnan keskittämistä ja muuta senkaltaista. 133 §.

12. Kaikessa maalla tekemässään työssä V. K. P. entiseen tapaan nojaa maaseudun proletaariin ja puoliproletaariin kerroksiin, järjestää, ennen kaikkea, niitä itsenäiseksi voimaksi, muodostaen puolueosastoja maalle, köyhälistön järjestöjä, maaseudun proletaarien ja puoliproletaarien erikoislaatuisia ammatillisia liittoja j. n. e., lähentäen niitä kaikin tavoin kaupunkilaisproletariaattiin ja reväisten ne maaseudun porvariston ja pienomistuksellisten etujen vaikutuksen alaisuudesta. 114 §.

Kulakkeihin, maalaisporvaristoon, nähden V. K. P:n politiikkana on päättäväinen taistelu heidän riistämispyrkimyksiään vastaan ja heidän kommunistista neuvostopolitiikkaa vastustavan toimintansa kukistaminen.

Keskivarakkaaseen talonpoikaisväestöön nähden V. K. P:n politiikkana on sen asteettainen, ja suunnitelmallinen saattaminen tekemään sosialistista rakentavaa työtä. Puolue asettaa tehtäväkseen erottaa keskivarakkaan talonpoikaisväestön kulakeista, saattaa sen siirtymään työväenluokan puolelle suhtautumalla tarkkaavaisesti sen tarpeisiin, taistelemalla sen takapajulle jääneisyyttä vastaan käyttämällä aatteellisen vaikutuksen keinoja, eikä suinkaan sortamisen keinoja, pyrkien kaikissa tapauksissa, jolloin ovat kysymyksessä sen elämän edut, käytännöllisesti sopimaan sen kanssa, tehden myönnytyksiä sille, kun on kysymys sosialististen uudistusten toteuttamiseksi tarpeellisten menetelmien määräämisestä.

Tuotteiden jaon alalla.

115-118 §. 13. Tuotteiden jaon alalla Neuvostovallan tehtävänä nykyisin on horjumattomasti jatkaa kaupan korvaamista suunnitelmallisella, koko valtakunnan mittakaavassa järjestetyllä tuotteiden jaolla. Päämääränä on koko väestön järjestäminen yhtenäiseksi verkoksi kuluttajakommuuneja, jotka kykenevät mahdollisimman nopeasti, säästävaisesti ja mahdollisimman vähin työn kulutuksin jakamaan kaikki välttämättömät tuotteet, ankarasti keskittäen jakoa hoitavan koko koneiston.

Kuluttajain kommuunien ja niiden yhtymien perustana on oleva jo olemassaoleva työläisten ja yleensä kaikkien kansalaisten muodostama osuuskuntajärjestö, joka on suurin mahdollinen kuluttajain yhtymä ja kapitalismin historian eniten valmistama koneisto tuotteiden joukottaista jakoa toimittamaan.

Pitäen periaatteellisesti ainoana oikeana sellaista osuustoiminnallisen koneiston edelleentapahtuvaa kommunistista kehitystä, mutta ei tuon koneiston poisheittämistä, V.K.P. on velvollinen järjestelmällisesti jatkamaan politiikkaansa, minkä vuoksi sen on velvoitettava kaikki jäsenensä työskentelemään osuuskunnissa, myöskin ammatillisten liittojen apua käyttäen annettava niille kommunistinen suunta, kehitettävä osuuskuntiin yhtyvän työläisväestön itsetoimintaa ja kuria, pyrittävä siihen, että koko väestö liittyisi osuuskuntiin ja että nämä osuuskunnat sulaantuisivat ylhäältä alas asti yhtenäiseksi koko Neuvostotasavaltaa käsittäväksi osuustoimintayhtymäksi; lopuksi, ja tärkeimpänä asiana, pyrittävä siihen, että proletariaatin määrävä vaikutus takapajuisiin työläisjoukkoihin olisi aina turvattu ja että kaikkialla koetettaisiin käytännössä erilaatuisia toimenpiteitä, jotka helpottavat ja toteuttavat siirtymistä vanhan kapitalistisen järjestelmän tyyppisistä pikkuporvarillisista osuuskunnista kuluttajain kommuuneihin, joita johtavat proletaarit ja puoliproletaarit.

Raha- ja pankkiasian alalla.

119-120 §. 14. Välttämällä Pariisin kommuunin erehdykset, Neuvostovalta Venäjällä kerrassaan otti haltuunsa valtakunnanpankin, siirtyi sitten kansallistuttamaan yksityisiä kauppapankkeja, ryhtyi yhdistämään kansallistutettuja pankkeja, säästökassoja ja rahastoja valtakunnanpankkiin, muodostaen siten Neuvostotasavallan yhtenäisen kansanpankin rungon ja muuttaen

pankin finanssipääoman taloudellisen vallan keskuslaitoksesta ja riistäjien valtiollisen vallan asesta työväen vallan aseeksi ja taloudellisen kumouksen vipusimeksi. Asettaen päämääräkseen Neuvostovallan aloittaman työn suunnitelmallisen jatkamisen loppuun asti, V. K. P. asettaa ensi sijalle seuraavat periaatteet:

1) koko pankkitoiminnan monopolisoiminen neuvostovaltion käsiin;

2) pankkien välityksellä suoritettavien liiketoimien perinjuurin muuttaminen ja yksinkertaistuttaminen muuttamalla pankkikoneisto Neuvostotasavallan yhtenäisen laskullepanon ja yleisen kirjanpidon koneistoksi. Sikäli kuin järjesty suunitelmallinen yleinen talous, johtaa tämä pankkilaitoksen hävittämiseen ja sen muuttamiseen kommunistisen yhteiskunnan kirjanpidon keskuslaitokseksi.

15. Ensi aikana siirryttäessä kapitalismista kommunismiin, kun vielä ei ole täydelleen järjestetty kommunistista tuotantoa ja tuotteiden jakoa, rahojen hävittäminen on mahdotonta. Asiain näin ollen väestön porvarilliset ainekset yhä edelleen käyttävät yksityiseksi omaisuudeksi jääneitä rahoja merkkeinä keinottelun, hyötymisen ja työläisten ryöstämisen tarkoituksessa. Nojautuen pankkien kansallistuttamiseen, V. K. P. pyrkii toteuttamaan sarjan toimenpiteitä, jotka laajentavat rahan välityksettä hoidettujen suoritusten alaa ja valmistavat rahojen hävittämistä, jollaisia toimenpiteitä ovat: rahojen pakollinen säilyttäminen Kansanpankissa; budgettikirjojen käytäntöönottaminen; rahojen vaihtaminen shekkeihin, lyhytaikaisiin merkkeihin, jotka antavat oikeuden saada yhteiskunnallisia tuotteita, j. n. e.

Finanssien alalla.

16. Kaudella, jolloin aletaan yhteiskunnallistuttaa kapitalisteilta pakoluovutettuja tuotantovälineitä, valtiovalta lakkaa olemasta tuotantoprosessin yläpuolella olevana loiseläjäkoneistona; se alkaa muuttua järjestöksi, joka välittömästi hoitaa maan talouselämän hallinnon tehtäviä, ja sikäli valtion tulo- ja menosääntö muuttuu koko kansantalouden tulo- ja menosäännöksi.

Näiden olosuhteiden vallitessa voidaan tulojen ja menojen tasapaino saavuttaa vain siinä tapauksessa, että suunnitelmallinen valtion huoltama tuotanto ja tuotteiden jako käy oikealla tavalla. Mitä tulee välittömien valtion menojen peittämiseen siirtymiskaudella, niin V. K. P. tulee kannattamaan siirtymistä kapitalisteilta vaadittavien pakkoverojen järjestelmäs-

tä, joka on ollut historiallisesti välttämätön ja asianmukainen sosialistisen vallankumouksen ensi aikana, asteettain ylenevään tulo- ja omaisuusveeroon. Mutta sikäli kuin tämä vero käy aikansa eläneeksi sen vuoksi, että omistavien luokkien omaisuuden pakkoluovutus jo on pitkälle saatettu, on valtion menot peitettävä välittömästi muuttamalla osa valtion eri monopolien tuottamista tuloista valtion tuloiksi.

Asuntokysymyksen alalla.

124-125 §. 17. Pyrkinessään ratkaisemaan asuntokysymystä, joka on erikoisesti kärjistynyt sodan aikana, Neuvostovalta on pakkoluovuttanut kaikki kapitalististen talonmistajain talot ja antanut ne kaupunkien neuvostojen käytettäväksi; se on pannut toimeen työläisten joukottaisen siirtämisen syrjäkaupungeilta porvarien asunoihin; antaen parhaat taloista työväen järjestöille, otettuaan näiden talojen kunnossapidon suoritettavaksi valtion laskuun; ryhtynyt huolehtimaan työläisperheiden varustamisesta huonekaluilla j. n. e.

V. K. P:n tehtävänä on, käyden edelläviitattua tietä ja millään tavalla loukkaamatta ei-kapitalististen talonmistajain etuja, kaikin voimin pyrkii työläisjoukkojen asunotohtojen parantamiseen, vanhojen asuntokorttelien liiallisen asutustiheyden ja epäterveellisyyden poistamiseen, kelvottomien asuntojen hävittämiseen, vanhojen uudelleenrakentamiseen, uusien, työläisjoukkojen uusia elämänehtoja vastaavien asumusten rakentamiseen, työläisten järkipäiseen asunoihinsijoitteluun.

Työn suojeluksen ja yhteiskunnallisen huollon alalla.

126-128 §. Vasta proletariaatin diktatuurin aikaansaaminen on tehnyt mahdolliseksi täydelleen toteuttaa sosialistisen puolueen minimiohjelman työn suojeluksen alalla.

Neuvostovalta on lainsäädännöllisessä järjestyksessä saattanut voimaan ja »Työlakien kodeksissa» vahvistanut 8-tuntisen työpäivän kaikille työtätekeville maksimityöpäiväksi, jolloin työpäivä henkilöille, jotka vielä eivät ole täyttäneet 18 ikävuotta ja työskentelevät erikoisen vaarallisilla työaloilla, samoin kuin vuorityöläisillekään, jotka työskentelevät maan alla, ei saa olla 6 tuntia pitempi; 42-tuntinen jokaviikkoinen keskeytymätön

lepoaika kaikille työläisille, ylitöiden kieltäminen yleisenä sääntönä; lasten ja alle 16-vuotisten työn käytön kieltäminen; yötyön ja erikoisen vaarallisilla aloilla tehtävän työn, samoin kuin myöskin ylitöiden kieltäminen kaikilta naissukupuolta olevilta; sellaisilta miessukupuolta olevilta henkilöiltä, jotka eivät ole täyttäneet 18 ikävuotta; naisten vapauttaminen työstä 8 viikkoa ennen ja 8 viikkoa jälkeen synnytyksen olevana aikana, säilyttäen heille täyden työpalkan koko tältä ajalta samalla kuin heille annetaan maksuton lääkärinapu ja lääkkeet ja työläisnaisille myönnetään aina 3 tunnin kuluttua vähintään $\frac{1}{2}$ tunnin loma lapsensa imettämiseksi ja imettäville äideille annetaan lisäavustusta; ammattiliittojen neuvostojen valitsema ammattitarkastus ja terveydellinen tarkastus.

Neuvostovalta on lainsäädännöllisessä järjestyksessä toteuttanut kaikkien vierasta työtä riistämättömien työläisten täydellisen yhteiskunnallisen turvaamisen työkykynsä menettämisen ja ensimmäisenä maailmassa - työttömyyden varalta palkanmaksajain ja valtion kustannuksella, ollen turvattavilla täydellinen itsehallinto ja ammatillisten liittojen ottaessa laajassa mitassa osaa toimintaan. 129-131 §.

Mutta Neuvostovalta on muutamissa suhteissa käynyt minimiohjelmaa pitemmällekin, ja on mainitussa »Työlakien kodeksissa» säädetty työväenjärjestöjen osanotto palkkaa ja lomia koskevien kysymysten ratkaisemiseen; kuukauden loma kaikille vähintään vuoden ajan keskeyttömästi työskennelleille työläisille, säilyttämällä heille palkan siltä ajalla; valtion huoltama työpaikan järjestely ammatillisten liittojen muokkaamain tariffien perusteella; määrätyt elimet, nimittäin neuvostojen ja ammatillisten liittojen yhteydessä olevat työvoiman jakamista ja laskua huoltavat osastot ja ammatilliset liitot, ovat velvollisia osoittamaan työtä työttömille. 132 §.

Mutta sodan aikaansaattama häviö ja maailman imperialismiin ryhtymistä ovat pakottaneet Neuvostovaltaa tekemään seuraavat poikkeukset: sallimaan poikkeustapauksissa käytettäväksi ylitöitä, rajoittaen ne 50 päivälle vuodessa; sallimaan 14-16 -vuotisten työt, rajoittaen heidän työpäivänsä 4 tunniksi; väliaikaisesti muuttamaan kuukauden loma kaksi viikkoa kestäväksi; pidentämään yötöiden ajan 7 tunniksi. 128 §.

V. K. P. on velvollinen tekemään laajaa valistustyötä saadakseen työläiset itse ottamaan toimivasti osaa työhön kaikkien työn suojelemisen alalla tarpeellisten toiminpiteiden tarmokkaaksi toteuttamiseksi mitä varten on välttämätöntä: 133 §.

1) Lisätä työtä ammattientarkastuksen järjestämiseksi ja laajentamiseksi, valiten ja valmistuen tässä tarkoituksessa aktiivisia työntekijöitä työläisten itsensä keskuudesta ja ulottaen sen käsittämään myöskin pikku- ja kotiteollisuuden.

2) Ulottaa työn suojelus käsittämään kaikenlaatuiset työt (rakennustyöt, maa- ja vesiliikenne, palvelijat ja maataloustyöläiset).

3) Lopullisesti poistaa työstä alaikäiset ja saada käytäntöön yhä lyhempi työpäivä nuorille työntekijöille.

Sitäpaitsi V. K. P. on velvollinen asettamaan tehtäväkseen saada aikaan:

1) Vastaisuudessa, yleisesti lisäämällä työn tuottavaisuutta, 6-tuntisen normaalityöpäivän vähentämättä työpalkkaa, mutta velvoittamalla työläiset mainitun työajan lisäksi erikoisetta palkatta omistamaan kaksi tuntia päivässä ammattien ja tuotannon teorialle, valtion hallintotekniikan käytännölliselle opiskelulle ja sotataitonsa kehittämislle.

2) Työn tuottavaisuuden kohottamisesta maksettavan kehoituspalkkioiden järjestelmän käytäntöönottamisen.

Yhteiskunnallisen huollon alalla V. K. P. pyrkii järjestämään valtion laajan avustuksen ei vain sodan ja tahattomien on nettomuuksien uhreille, vaan myöskin yhteiskunnallisten olosuhteiden epänormaalisuuksien uhreille, käy päättävää taistelua kaikenlaista loiselämistä ja vetelehtimistä vastaan ja asettaa tehtäväkseen palauttaa työelämään jokaisen, joka on joutunut pois työn raiteilta.

Kansan terveyden suojelemisen alalla.

131-137 §.

Toimintansa pohjaksi kansan terveyden suojelemisen alalla V. K. P. ottaa ennen kaikkea tautien kehityksen ehkäisemistä tarkoittavien laajojen, terveysolojen parantamiseksi suunniteltujen ja sairaanhoidollisten toimenpiteiden toteuttamisen. Proletariaatin diktatuuri on jo antanut mahdollisuuden toteuttaa kokonaisen sarjan terveysolojen parantamista ja sairaanhoitoa tarkoittavia toimenpiteitä, joita on mahdoton toteuttaa porvarillisen yhteiskunnan puitteissa: apteekkilaitoksen, suurten yksityisyrityksellisten parantolalaitosten, kylpypaikkojen kansallistuttamisen, lääkärin-toimen yhteydessä olevien työvoimien työvelvollisuuden j. n. e.

Tämän mukaisesti V. K. P. asettaa lähimmäksi tehtäväkseen:

1) työläisten etujen edistämiseksi tarkoitettujen laajojen terveydenhoidollisten toimenpiteiden päättäväisen toteuttamisen, kuten:

a) asuttujen paikkojen terveydellisten olojen parantamisen (maaperän, veden, ilman suojelemisen);

b) tieteellis-terveydenhoidollisille perusteille rakentuvan yhteiskunnallisen ravitsemisjärjestelmän aikaansaamisen;

c) tarttuvien tautien kehittymistä ja leviämistä ehkäisevien toimenpiteiden järjestämisen;

d) sairaanhoitolainsäädännön aikaansaamisen;

2) taisteluun sosiaalisia tauteja (tuberkuloosia, veneerisiä tauteja, alkoholismia y. m. s.) vastaan;

3) kaikkien käytettävissä olevan, maksuttoman ja erilaatuisia tarpeita vastaavan parantola- ja lääkäriavun turvaamisen.

